

شىنجاڭ گېزىتى

新疆日报
(维文)

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۇتاش
نومۇرى: CN 65 - 0002 / Z
(ۋە كالتە نومۇرى: 1 - 57)
«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشىر قىلدى (بۇ سان ئالتە بەت)

1996 - يىل

ئۆكتەبىر

21

دۈشەنبە

«قارار» نى ئەمەلىيەتكە بىرلەشتۈرۈپ، ئەستايدىل ئەمەلىيەتتە شتورە يىلى

«خەلق» گېزىتى ئوبزورچىسى

كەلگەن تارىخى تېمى ئىكەنلىكىنى، بۇنىڭ پۈتۈن پارتىيىدىكى يولداشلار ئۈچۈن مۇھىم سىناق ئىكەنلىكىنى تولۇق تونۇش لازىم.

ئىدىيىۋى ئەمەلىيەتكە بىرلەشتۈرۈشنى تەكىتلەش خىزمەت ئەمەلىيىتىگە تېخىمۇ ياخشى بىرلەشتۈرۈشنى مەقسەت قىلىدۇ. «قارار» نى جايلار، تارماقلار ۋە ئورۇنلارنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىغا بىرلەشتۈرۈش، ماتېرىياللىرىنىڭ دىئالېكتىكا ئۇسۇلى ئارقىلىق كونكرېت تەھلىل قىلىپ، نىشانلىق ئوق ئېتىش لازىم. جايلار، تارماقلار ۋە ئورۇنلارنىڭ ئىدىيە، ئەخلاق قۇرۇلۇشى ئەمەلىيەتكە، مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى، مەدەنىيەت پائالىيىتى ئەمەلىيەتكە، مەدەنىيەت بەرپا قىلىش پائالىيىتى ۋە پارتىيىنىڭ مەنۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىغا رەھبەرلىك قىلىش ئەمەلىيەتكە زىچ بىرلەشتۈرۈپ، تەجرىبە - ساۋاق، قىيىن مەسىلىلەردە نەزەرىيىنى ئەمەلىيەتكە بىرلەشتۈرۈپ، نەزەرىيىنى ئەمەلىيەتكە يېتەكچى قىلىپ، ئەمەلىي ئىشلارنى تۈتۈپ، ئەمەلىيەتكە بىرلەشتۈرۈپ ھەل قىلىش چارىسىنى تېپىپ چىقىش لازىم.

«قارار» دا مەنۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ يېتەكچى ئىدىيىسى، كۈرەش نىشانى، خىزمەت ۋەزىپىسى ۋە خىزمەت ئۇسۇلى ئېنىق ئوتتۇرىغا قويۇلغان، جايلار ئۆزلىرىنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىغا ئاساسەن، نىشان بەلگىلىشى، پىلان تۈزۈشى، ئۇزاق مەزگىللىك ۋەزىپە ۋە يېقىنقى مەزگىللىك خىزمەتنى ئايدىڭلاشتۇرۇشى لازىم. مەنۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ماددىي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىغا ئوخشاش مەزمۇت قەدەم بىلەن قاندىلىك، پۇختا ئېلىپ بېرىش لازىم. (ئاخىرى 4 - بەتتە)

پارتىيە 14-نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتىنىڭ 6-ئومۇمىي يىغىنى ماقۇللىغان «ج ك پ مەركىزىي كومىتېتىنىڭ سوتسىيالىستىك مەنۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشكە دائىر بىر قانچە مۇھىم مەسىلە توغرىسىدىكى قارارى» پۈتۈن پارتىيىنىڭ ئەقىل - پاراسىتى مەركەزلەشتۈرۈلگەن پروگرامما خاراكتېرلىك ھۆججەت. ھۆججەتنى ياخشى ئۆگىنىپ، ئۇنىڭ روھى ماھىيىتىنى ئىگىلەش ناھايىتى مۇھىم، ھۆججەتنى ياخشى ئۆگىنىشنىڭ ئاچقۇچى - ئەمەلىيەتكە بىرلەشتۈرۈپ، ئەستايدىل ئەمەلىيەتتە شتورە يىلى بۇ «قارار» نىڭ روھىنى تىرىشىپ پۈتۈن پارتىيە ۋە پۈتۈن مەملىكەت خەلقىنىڭ ئەمەلىي ھەرىكىتىگە ئايلاندۇرۇپ، سوتسىيالىستىك مەنۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدا يېڭى ۋەزىيەت يارىتىش لازىم، دېگەنلىكتۇر.

ئەمەلىيەتكە بىرلەشتۈرۈش ئىدىيىۋى ئەمەلىيەت ۋە خىزمەت ئەمەلىيىتىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. ئالدى بىلەن كادىرلار ۋە ئاممىنىڭ ئىدىيىۋى ئەمەلىيەتكە زىچ بىرلەشتۈرۈپ، تونۇش مەسىلىسىنى ھەل قىلىپ، ئۇلارنىڭ ئىدىيىسىنى مەركەزنىڭ ستراتېگىيىلىك تەدبىرى ئاساسىدا بىرلىككە كەلتۈرۈش لازىم. «قارار» غا سېلىشتۇرۇپ، پەرقنى تېپىپ چىقىش كېرەك. ئىدىيىۋى ئەمەلىيەتكە بىرلەشتۈرۈش كېرەك. «قارار» بىلەن بىردەك بولغانلىرىدا چىڭ تۇرۇش؛ «قارار» بىلەن بىردەك بولمىغانلىرىنى تۈزىتىش كېرەك. مۇھىمى - سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى راۋاجلاندۇرۇلۇۋاتقان، ئىشك ئېچىۋېتىلگەن شارائىتتىكى سوتسىيالىستىك مەنۋى مەدەنىيەت بەرپا قىلىشنىڭ مۇھىملىقى، تەخسىزلىكى، ئۇزاق مۇددەتلىكلىكى، مۇشكۈللۈكنى تولۇق تونۇش لازىم. يېڭى ۋەزىيەتتە مەنۋى مەدەنىيەت بەرپا قىلىشنىڭ بىز دۇچ

ئاپتونوم رايون قىزىل ئارمىيە ئۇزۇن سەپىرى غەلبىسىنىڭ 60 يىللىقىنى داغدۇغىلىق خاتىرىلىدى

ۋاڭ لېچۈەن سۆھبەت يىغىنىدا مۇھىم سۆز قىلدى، ۋاڭ ئېنماۋنىڭ يازما سۆزى ئوقۇپ ئۆتۈلدى

تۇرۇشلۇق ھاۋا ئارمىيىسى، ئىشلەپچىقىرىش قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى ۋە ئۈرۈمچى شەھىرىنىڭ رەھبەرلىرىدىن ھامىدىن نىياز، جانابىل، قېيۇم باھاۋۇدۇن، جۇشېنتاۋ، ئەسقەت كەرىمباي، فۇبىڭياۋ، جۇيۇڭشۈن، ۋاڭ چۈەنيۇ، چىن دېسېن، ۋۇدۇنغۇ، شېي فۇپىڭ، ئىبراھىم روزى، فاڭ دىيەنرۇڭ، لى ئېن، مەمتىمىن زاكىرلار قاتناشتى.

ۋاڭ لېچۈەن ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، خەلق (ئاخىرى 4 - بەتتە)

مەدەنىيەتنىڭ مۇھىم مەزمۇنى قىلىپ، ئۇزۇن سەپەر غەلبىسىنىڭ 60 يىللىقىنى خاتىرىلەش پائالىيىتىنى 6-ئومۇمىي يىغىننىڭ روھىنى ئىزچىللاشتۇرۇشتىكى مۇھىم ئەمەلىي ھەرىكەتكە ئايلاندۇرۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مەنۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى تىرىشىپ يېڭى سەۋىيىگە كۆتۈرۈشىمىز لازىم.

سۆھبەت يىغىنى باشلىنىشتىن ئىلگىرى، ئاپتونوم رايونىنىڭ ۋاڭ لېچۈەن قاتارلىق رەھبەرلىرى پېشقەدەم قىزىل ئارمىيە جەڭچىلىرى، پېشقەدەم جەڭچىلەرنىڭ ئالدىغا بېرىپ، ئۇلار بىلەن سەمىي قول ئېلىشىپ كۆرۈشتى، ئۇلاردىن ھال-ئەھۋال سورىدى. پېشقەدەم يولداشلارنىڭ سالامەت بولۇپ، ئۇزۇن ئۆمۈر كۆرۈشىنى تىلدى. ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئابلەت ئابدۇرېشىت سۆھبەت يىغىنىغا رىياسەتچىلىك قىلدى.

سۆھبەت يىغىنىغا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتى، خەلق ھۆكۈمىتى، سىياسىي كېڭەش، شىنجاڭ ھەربىي رايونى، شىنجاڭدا

ئۆز مۇخبىرىمىز شى خۇڭ خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايون 9-ئاينىڭ 20-كۈنى چۈشتىن بۇرۇن، شىنجاڭ «خەلق» سارىيىدا قىزىل ئارمىيە ئۇزۇن سەپىرى غەلبىسىنىڭ 60 يىللىقىنى خاتىرىلەش مۇناسىۋىتى بىلەن داغدۇغىلىق سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزدى. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن سۆھبەت يىغىنىغا قاتناشتى ۋە مۇھىم سۆز قىلدى.

ۋاڭ لېچۈەن مۇنداق دېدى: ئۇزۇن سەپەر روھى - سوتسىيالىستىك مەنۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ مۇھىم مەنۋى بۆلىكى، جۇڭگو كوممۇنىستىلىرى ۋە جۇڭخۇا مىللەتلەرنى ئىگىلەي-سۇنماي، جاسارەت بىلەن ئىشلەشكە ئىلھاملاندۇرىدىغان غايەت زور مەنۋى كۈچ. قىزىل ئارمىيە ئۇزۇن سەپىرى غەلبىسىنىڭ 60 يىللىقىنى خاتىرىلەۋاتقىنىمىزدا، پارتىيە 14-نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 6-ئومۇمىي يىغىننىڭ روھىنى ئەستايدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ، ئۇزۇن سەپەر قىلغان قىزىل ئارمىيە جەڭچىلىرىنىڭ قەھرىمانلىقىنى ئۆگىنىپ، قىزىل ئارمىيە ئۇزۇن سەپىرىنىڭ ئىنقىلابىي روھىنى جارى قىلدۇرۇشنى سوتسىيالىستىك مەنۋى

قاراقاش ناھىيىسى يېقىنقى مەزگىلدىن بۇيان ئەمگەك كۈچى تەشكىللەپ، نۇقتىلىق سۇ قۇرۇلۇشلىرىنى جىددىي رېمونت قىلدى. سۈرەتتە: پۇرچاقچى، قويچى يېزىسىدىكى دېھقانلار 80-يىللارنىڭ دەسلىپىدە ياسالغان

خوتەن ۋىلايىتى ئېتىز - ئېرىق سۇ قۇرۇلۇشى بىلەن شۇغۇللىنىپ، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش شارائىتىنى ياخشىلىدى

ئاخىرىغىچە 800 كىلومېتىردىن كۆپرەك قىلىدۇ؛ خوتەن ۋىلايىتى بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان سۇ، تۇپراق بايلىقىنى ئېچىش، ئېتىز-ئېرىق سۇ قۇرۇلۇشىنى ئۈزۈلدۈرمەي ئېلىپ بېرىش ئارقىلىق يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشنىڭ شارائىتىنى ياخشىلاپ، دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىقتىن مول ھوسۇل ئېلىشقا ئاساس ياراتتى.

بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان بۇ ۋىلايەتتىكى يەتتە ناھىيە، بىر شەھەر يېزا ئىگىلىك سېلىنىشىنى كۆپەيتىپ، تېرىلغۇ يەر كۆلىمىنى كېڭەيتىش ئۈچۈن، سۇ، تۇپراق بايلىقىنى ئېچىش

ئاخىرىغىچە 800 كىلومېتىردىن كۆپرەك سۇ ئۈزلۈكسىز ئېرىق - ئۆستەڭنى سۇ سىڭمەس قىلىپ ياساپ، سۇدىن پايدىلىنىش ئۈنۈمىنى ئۆستۈردى. بۇنىڭ بىلەن ۋىلايەت بويىچە سۇ سىڭمەيدىغان ئېرىق - ئۆستەڭ 6678 كىلومېترغا يەتتى. يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش شارائىتى ياخشىلانغانلىقتىن بۇ ۋىلايەتتە تۈرلۈك تەبىئىي ئاپەتلەر ئۈستىدىن غەلبە قىلىنىپ، يازلىق ئاشلىقنىڭ ئومۇمىي ھوسۇلى 324 مىڭ 90 توننىغا، مو بېشى ھوشۇلى 331.2 كىلوگىرامغا يەتتى، بۇلارنىڭ قىممىتى 9.4 ۋە

قىزىل دەرياسىنىڭ تۆۋەن ئېقىنىدىكى يېڭىئۆستەڭ - ياندۇما كۆۋرۈكى پۈتۈپ قاتناش باشلاندى

ئۆز مۇخبىرىمىز مەۋلان سابىت خەۋەر قىلىدۇ: قەشقەر كۈنئەھەر ناھىيىسىنىڭ كۆۋرۈكىنىڭ پۈتۈشى بىلەن قىزىل دەرياسىنىڭ ئىككى قىرغىقىدىكى كىشىلەرنىڭ

ئۆز مۇخبىرىمىز مەۋلان سابىت خەۋەر قىلىدۇ: قەشقەر كۈنئەھەر ناھىيىسىنىڭ يېڭىئۆستەك يېزىسى بىلەن قەشقەر يېڭىئۆستەك ناھىيىسىنىڭ ياندۇما يېزىسىنى تۇتاشتۇرىدىغان ناھىيە دەرىجىلىك تاشيولدىكى چوڭ كۆۋرۈكى قىزىلدەرياسىنىڭ تۆۋەن ئېقىنىدا پۈتۈپ قاتناش باشلاندى.

بۇ كۆۋرۈكنىڭ ئۇزۇنلۇقى 111.9 مېتىر، ئاپتونوم رايونلۇق قاتناش نازارىتى ناھىيە، يېزا تاشيول قۇرۇلۇشى مەبلىغى ئىنتايىن جىددىي بولۇۋاتقان ئەھۋالدا بۇ قۇرۇلۇشقا 4 مىليون يۈەنگە يېقىن مەبلەغ ئاجراتتى. بۇ جەنۇبىي شىنجاڭدىكى تاشيول ئارقىلىق نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش تۈرى ھېسابلىنىدۇ. يېڭىئۆستەك - ياندۇما چوڭ

كۆۋرۈكنىڭ پۈتۈشى بىلەن قىزىلدەريە سىنىڭ ئىككى قىرغىقىدىكى كىشىلەرنىڭ ئۇزاقتىن بۇيانقى قاتناش - ئالاقە ئىشلىرى قىيىن بولۇش مەسىلىسى ھەل قىلىنىپلا قالماي، يەنە قەشقەر ۋىلايىتىدىكى تۆت ناھىيە، ئون نەچچە يېزا - بازار، مەيداننىڭ قاتناش ئالاقىسى راۋانلاشتى. قاتناش نازارىتىنىڭ بۇ تۈرى يېڭىئۆستەك، ياندۇما خەلقلىرىنىڭ تۇرمۇش شارائىتىنى ياخشىلاش، يېقىن ئەتراپتىكى ناھىيە (شەھەر)، يېزا - بازار مەيدانلارنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، بالدۇرراق نامراتلىقتىن قۇتۇلۇشىدا مۇھىم رول ئوينايدۇ.

127- تۈەندىكى باغۋەن لۇجۇنپىڭ 15 مو باغنى ھۈددىگە ئېلىپ، سەككىز يىلدا 60 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق ساپ كىرىم قىلدى. سۈرەتتە: لۇجۇنپىڭ ئالما ئۈزەكتە. جۈيەن فوتوسى

قۇرۇلۇشلىرىنى جىددىي رېمونت قىلدى. سۈرەتتە: پۇرچاقچى، قويچى يېزىسىدىكى دېھقانلار 80- يىللارنىڭ دەسلەپىدە ياسالغان كۇيا ئۆستىگىنى رېمونت قىلماقتا.

جاڭ مىڭخەي فوتوسى

ئۈرۈمچى ئېلېكتر ئېنېرگىيە ئىدارىسى كەسىپ ئىستىلىنى ياخشى ئۈنۈمگە ئېرىشتى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئەنۋەر خالىق خەۋەر قىلىدۇ: ئۈرۈمچى ئېلېكتر ئېنېرگىيە ئىدارىسى «كەسىپ ئىستىلىنى ياخشىلاش» پائالىيىتىدە خىزمەت ھوقۇقىدىن پايدىلىنىپ نەپ ئېلىش خاھىشىنى چەكلەش، مۇلازىملىق سۈپىتىنى ئۆستۈرۈشنى چىڭ تۇتۇپ ئىشلەپ، كەسىپ ئىستىلىنى ياخشىلاشنى كۈچەيتىپ، كۆرۈنەرلىك ئۈنۈمگە ئېرىشتى. بۇ ئىدارە بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان كەسىپ ئىستىلىنى ياخشىلاشتا بىر قاتار ئۈنۈملۈك تەدبىرلەرنى قوللاندى: ئىش بېجىرىش تەرتىپى ۋە ھەق ئېلىش ئۆلچىمىنى ئاشكارا ئېلان قىلدى؛ توك تارتىش، سىچوتچىك ئورنىتىش تارمىقى تەكشۈرۈپ ئۆلچەش، لايھىلەش،

قۇراشتۇرۇش، تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش، توك سىمى ئۇلاش بويىچە بىر يۈرۈش قائىدە- تۈزۈملەرنى ئورناتتى؛ مۇلازىملىق قىلىش، توك تىجارىتىدە كېڭىشىش، توك باشقۇرۇش خادىملىرى بىلەن بىرلىشىپ ئىش بېجىرىش تۈزۈمىنى ۋە قۇراشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ جەريانىنى توك ئىشلەتكۈچىلەر باھالاش تۈزۈمىنى يولغا قويدى؛ ئىشلىتىلىدىغان توكنى دەرىجىگە ئايرىپ تەستىقلىتىش تۈزۈمىنى ئورنىتىپ، ئىشلىتىلىدىغان مۇناسىۋەتلىك ئورۇنلار تەرىپىدىن بەلگىلەنگەن ۋاقىتتا تەستىقلاشنى يولغا قويدى. بۇ تەدبىرلەر ئەمەلىيلەشتۈرۈلگەندىن كېيىن ئارىلىقتىكى ھالقىلار ئازىيىپ، توك تارتىش، ئۇلاش سۈرئىتى تېزلىتىلدى. ئۈرۈمچى ناھىيىسىنىڭ 35 كىلوۋولتلىق «شەرق قىزاردى» توك ئۆزگەرتىش قۇرۇلۇشى ئىلتىماس قىلىنغاندىن تارتىپ رەسمىي توك يوللىغىچە بىر ئايلا سەپ قىلىندى.

ئۈرۈمچى شەھەرلىك تېلېگرافى ئىدارىسى مۇلازىملىق سۈپىتىنى ئۆستۈرۈش بىلەن كەسىپ قۇرۇلمىسىنى تەكشۈرۈپ، ئىقتىسادىي ئۈنۈمنى ئۆستۈردى

ئېرىشتى. 7 - ئاينىڭ بېشىغىچە بۇ ئىدارىنىڭ كەسىپى كىرىمى 226 مىليون 153 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، ئۆتكەن يىلنىڭ ئوخشاش مەزگىلىدىكىدىن % 29 ئاشتى. بۇ ئىدارە بۇ يىل ئىلگىرىكى تەجرىبە- ساۋاقلارنى ئەستايىدىل يەكۈنلەپ، باشقۇرۇش مېخانىزمىنى كۈچەيتىپ، ئەلا مۇلازىملىق قىلىش، دائىرە، كەسىپ، تۈرلەر بويىچە ئىقتىسادىي كۆرسەتكۈچىنى ھۆددىگە بېرىش تەدبىرىنى قوللىنىپ، خىزمەت ئۈنۈمىنى ئۆستۈردى. بازار ئۆچۈرلىرىنى ۋاقىتتا ئىگىلەشكە ئەھمىيەت بېرىپ، ئابونتلازغا قولايلىق يارىتىپ بېرىدىغان تېلېگرافى تىجارەت بۆلىمى،

تىجارەت ھېساباتىنى باشقۇرۇش بۆلۈمى، كەسىپ باشقۇرۇش بۆلۈمى قاتارلىق بۆلۈملەرنى تەسىس قىلىپ، ئۆچۈر يوللىرىنى كېڭەيتتى. ھەرقايسى بۆلۈم، تارماقلارنىڭ رەھبەرلىك بەنزىلىرىنى دادىللىق بىلەن تەكشۈپ، بىر تۈركۈم ياش، قابىلىيەتلىك كادىرلارنى رەھبەرلىك ئورنىغا قويۇپ، ئۇلارنىڭ ئاكتىپلىقىنى جارى قىلدۇردى. ئىشچى- خىزمەتچىلەر ئارىسىدا سۈپەتلىك مۇلازىملىق قىلىش مۇسابىقىسىنى قانات يايدۇرۇپ، ئۇلارنىڭ ئاكتىپلىقىنى قوزغىدى، بۇنىڭ بىلەن بۇ ئىدارىنىڭ ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي ئۈنۈمى كۆرۈنەرلىك ياخشىلاندى.

ئۆز مۇخبىرىمىز رەخمىتۇللا گابلا خەۋەر قىلىدۇ: بۇ يىل ئۈرۈمچى شەھەرلىك تېلېگرافى ئىدارىسى «يېڭى خىزمەت ئىستىلى تىكلەپ، مۇلازىملىق سۈپىتىنى ئۆستۈرۈش» پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇش بىلەن كەسىپ قۇرۇلمىسىنى تەكشۈرۈشنى بىرلەشتۈرۈپ، ياخشى ئىقتىسادىي ئۈنۈمگە

سېلىنىشىنى كۆپەيتىپ، تېرىلغۇ يەر كۆلىمىنى كېڭەيتىش ئۈچۈن سۇ، تۇپراق بايلىقىنى ئېچىش دولقۇنىنى قوزغاپ 60 مىڭ مو يەر ئاچتى، 170 مىڭ مو يەرنى تۈزلەپ، ساللاشتۇرۇپ، سۇغىرىش شارائىتىنى ياخشىلىدى. 8-ئاينىڭ 90-تونىغا، مو بېشى ھوشۇلى 331.2 كىلوگرامغا يېتىپ، بۇلتۇرقىدىن % 9.4 ۋە % 7.7 ئاشتى. چارۋىچىلىق ئىشلەپچىقىرىشىدىمۇ يۈكسىلدى بولدى. 8-ئاينىڭ ئاخىرىدا قوتاندا ساقلانغان چارۋا 4 مىليون 54 مىڭ تۇياقتىن كۆپرەككە يېتىپ، بۇلتۇرقى شۇ مەزگىلدىكىدىن تۆت پىرسەنتتىن كۆپرەك ئاشتى. بۇ يىل 76 مىڭ 600 مو ئورمان بىنا قىلىنىپ، پىلان % 39 ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى. بۇنىڭ ئىچىدە ئىقتىسادىي ئورمان كۆلىمى 50 مىڭ 800 مو بولۇپ، پىلاندىكىدىن 21 مىڭ 800 مو ئاشۇرۇپ ئورۇندالدى.

ياخشىلىق قىلغۇچىلارنى جازالدى.

ياخشىلىق قىلغۇچىلارنى جازالدى. يېقىندا بەلگىلىمىگە ئېغىر خىلاپلىق قىلغان ئالتە خىزمەتچى قاتتىق بىر تەرەپ قىلىندى.

قىسقا خەۋەرلەر

- △ دېڭىز بوغۇزىنىڭ ئىككى قىرغىقىدىكى قۇرۇلۇشچىلارنىڭ 7 - قېتىملىق ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنى 9 - ئاينىڭ 15 - كۈنىدىن 22 - كۈنىگىچە ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى.
- △ مەملىكەتلىك 6 - قېتىملىق مىللىي يېزىقتىكى كىتابلارنىڭ نۇسخىسىنى كۆرۈپ كىتاب زاكاز قىلىش يىغىنى 9 - ئاينىڭ 25 - كۈنىدىن 28 - كۈنىگىچە غۇلجىدا ئۆتكۈزۈلدى.
- △ 4 - نۆۋەتلىك جۇڭگو ئەرلەر كېسەللىكى ۋە جىنسىيەت ئىلمىي مۇھاكىمە يىغىنى 9 - ئاينىڭ ئاخىرىدا ئۈرۈمچىدە ئۆتكۈزۈلدى. يىغىنغا مەملىكەتنىڭ جاي - جايلىرىدىن كەلگەن 200 نەچچە تىببىي خادىم قاتناشتى.

124- تۈمەن- مەيدان يېزا ئىگىلىك سېلىنىشىغا ئەھمىيەت بەردى. بۇ يىل تۈمەن - مەيدان 2 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ دېھقانچىلىق ماشىنا - سايمانلىرىنى يېتىلدۈردى، شۇنىڭ بىلەن بىللە ھەرقايسى ئورۇنلارنى دېھقانچىلىق ماشىنا - سايمانلىرىنى يېتىلدۈردى. سۈرەتتە: دېھقانچىلىق ماشىنا - سايمانلىرىنى رېمونت قىلىش - ياساش زاۋۇتى يېڭىدىن ئىشلەپ چىقارغان دېھقانچىلىق ماشىنىسى سىنالماقتا. جېڭ جىيوڭ فوتوسى

ئىختىيارى مۇخبىرىمىز ۋاھاپ ناسىر خەۋەر قىلدۇ: يېڭىسار ناھىيىسى سۈنئىي ئوتلاق بىنا قىلىشقا ئەھمىيەت بېرىپ، چارۋىچىلىق تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈردى.

ناھىيىلىك پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى ھەر يىلى سۈنئىي ئوتلاق بىنا قىلىشنىڭ پىلان - تەدبىرلىرىنى ھەرقايسى يېزا، كەنتلەرگىچە ئەمەلىيلەشتۈرۈپ،

سۈنئىي ئوتلاق بىنا قىلىشنىڭ سۈرئىتىنى تېزلەتتى. بۇنىڭ بىلەن سۈنئىي ئوتلاق كۆلىمى يىلدىن يىلغا كۆپىيىپ، بۇ يىل 9-ئاينىڭ ئاخىرىغىچە ناھىيە بويىچە ئومۇمىي ئوتلاق كۆلىمى 227 مىڭ 830 موغا يەتتى. سۈنئىي ئوتلاقنىڭ كۆپىيىشى چارۋىچىلىق تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈردى. بۇ يىل 9-ئاينىڭ ئاخىرىغىچە ئومۇمىي چارۋامال 360 مىڭ تۇياققا يېتىپ،

ئۈرۈمچى ناھىيىسى ئوتلاق بىنا قىلىش سېلىنىمىنى كۆپەيتتى

ئۆز مۇخبىرىمىز مۇھەممەد نىياز خەۋەر قىلدۇ: ئۈرۈمچى ناھىيىسى 9-بەش يىللىق پىلان يولغا قويۇلغان تۇنجى يىلدىلا 1 مىليون 367 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ 10 مىڭ مو ئوتلاق بىنا قىلدى. بۇنىڭ بىلەن يىلدا چارۋامالارنىڭ يەم - خەشكى ئۈچۈنلا كېتىدىغان 1 مىليون 200 مىڭ يۈەنلىك چىقىم تېجەپ قىلىندى. بۇ يىل ئەتىياز ئۈرۈمچى ناھىيىسىنىڭ ئومۇمىي چارۋامبلى 390 مىڭ تۇياققا يەتتى. بۇ چارۋامالارنى قىش ۋە ئەتىيازدىن

قالغىلىق ناھىيىسى بۇ يىل ئېرىق - ئۆستەڭلەرنى سۇ سىغىمىدىغان قىلىپ ياساش قۇرۇلۇشىنى ياخشى ئېلىپ باردى. 9 - ئاينىڭ ئوتتۇرىغىچە ناھىيە بويىچە 150 كىلومېتىر ئېرىق - ئۆستەڭ سۇ سىغىمىدىغان قىلىپ ياسىلىپ بولدى. سۈرەتتە: بۇ ناھىيىنىڭ جايئېرەك يېزىسىدىكى دېھقانلار ئۆستەڭگە ئىشلىتىلدىغان بىتون تاختا قويماقتا.

ئۆز مۇخبىرىمىز جۈرگەت نىزامىدىن فوتوسى

ئۆتكەن يىلدىكىدىن 35 مىڭ تۇياق، يەنى %9.1، بۇ يىللىق پىلاندىن 25 مىڭ تۇياق، يەنى %6.9 ئاشتى.

بىلەن يىلغا 30 مىڭ يۈەندىن، دېھقانچىلىقتىن قىلغان ساپ كىرىمىنى 12 مىڭ يۈەندىن كۆپرەككە يەتكۈزۈپ، ئائىلە كىشى بېشى كىرىمىنى 5000 يۈەندىن ئاشۇردى. سۈرەتتە: ئۇ يېقىۋاتقان كالىلار.

ئەنۋەر خىزمەت، مۇھەممەت مەسۇم فوتوسى

مىليون 30 مىڭ يۈەن قەرز پۇل بۇغداي تېرىپ، يۇقىرىدىن تارقىتىپ بەردى. كەبىدە ساتتار يېڭىسار ناھىيىسىنىڭ ھەسەن ئابدۇۋەلى

گۇما ناھىيىلىك يولۇچى توشۇش بېكىتى يىللىق كىرىم ۋە زىيىنىنى مۇددەتتىن ئۈچ ئاي بۇرۇن ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى

مۇكەممەللەشتۈرۈپ، كۆپ ئىشلىگەنلەر كۆپ ئالدىغان، ئاز ئىشلىگەنلەر ئاز ئالدىغان ئادىل تەقسىمات تۈزۈمىنى يولغا قويدى. مەسئۇلىيەت دائىرىسىنى، مۇلازىملىق تۈرلىرىنى ئېنىق بېكىتىپ، ھەر ئايدا بىر قېتىم خىزمەتلەرنى خۇلاسەلەپ ۋەزىپىنى ئاشۇرغانلارنى مۇكاپاتلىدى، ۋەزىپىنى ئورۇندىيالماغانلارنىڭ مائاشىنى تۈتۈپ قالدى. نەتىجىدە، بۇ بېكىت 9-ئاينىڭ 22-كۈنىگىچە كىرىمىنى 55 مىڭ 396 يۈەنگە يەتكۈزۈپ، يىللىق ۋەزىپىنى %1.2 ئاشۇرۇپ ئورۇنداپ، 1997-يىلىغا ئۈچ ئاي بۇرۇن قەدەم قويدى.

بويىچە ماڭغۇزۇشنى يولغا قويۇش بىلەن بىرگە، بىرلا ئورۇندا بېكىت بولۇش، بىرلىككە كەلگەن ئاپتوبۇس بېلىتى سېتىشقا چىڭ تۇرۇپ، بۇ يىل 1-ئايدىن باشلاپ، بىرلىككە كەلگەن بېلەت سېتىش تۈزۈمىنى يولغا قويدى. مۇلازىملىق سۈپىتىنى ئۆستۈرۈپ، بېكىت باشلىقىدىن تارتىپ ئادەتتىكى خادىملارغىچە يولۇچىلارغا ئەلا مۇلازىملىق قىلدى. ھۆددىگەلىك مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى

قاتناش بازىرى قويۇۋېتىلگەندىن كېيىن، گۇما ناھىيىسىدە كوللېكتىپ ۋە شەخسلەرنىڭ ئاپتوبۇسلىرى تېز كۆپىيىپ، رىقابەت كەسكىنلىشىپ كەتتى. بۇ خىل ئەھۋالغا قارىتا، بۇ بېكىت تۈزۈلمەرنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، ئىككى تەرەپنىڭ مەنپەئىتىنى قوغداشنى ئاساس قىلغان ھالدا ناھىيە، شەھەرلەرگە ۋە يېزا-بازارلارغا قاتنايدىغان ئاپتوبۇسلارنى نۆۋەت

ئىختىيارى مۇخبىرىمىز ئابدۇكېرىم قۇربان خەۋەر قىلدۇ: گۇما ناھىيىلىك يولۇچى توشۇش بېكىتى بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان، بىر يۈرۈش ئىسلاھات تەدبىرلىرىنى يولغا قويۇپ، كىرىم قىلىشنى چىڭ تۇتۇپ، ئەلا مۇلازىملىقنى پائال قانات يايدۇرۇپ، بۇ يىللىق كىرىم ۋە زىيىنىنى مۇددەتتىن ئۈچ ئاي بۇرۇن ئاشۇرۇپ ئورۇندىدى.

چودا يېزىسى دېھقانچىلىق رايون چارۋىچىلىقنى يۈكسەلدۈرۈشكە پۇختا ئاساس ياراتماقتا

دېھقان كارخانىچى موللا كىچىك ھاجى چەت يېزىدىكى ۋەيران بولغان بىر خىش زاۋۇتىنى تىرىلدۈردى

مەسلىك تۈپەيلىدىن بۇ كارخانا 350 مىڭ يۈەن زىيان تارتىپ ئىشتىن توختاپ قالغانىدى. بۇ يېزىدىكى ئالدىن بېسىغان دېھقان كارخانىچى، يېزىلىق بورا كارخانىسىنىڭ باشلىقى موللا كىچىك ھاجى چەت-ياقا يېزىدىكى خەلققە ياخشى ئىش قىلىپ بېرىشنى كۆڭلىگە پۈكۈپ، تاقىلىپ قالغان خىش زاۋۇتىنى كۆتۈرە ئېلىپ ۋە 97 مىڭ يۈەن مەبلەغ ئۈسكۈنىلىرىنى تولۇقلاپ ۋە يېڭىلاپ ئۇنى 6-ئايدىن باشلاپ ئىشقا كىرىشتۈردى. زاۋۇتقا نامرات دېھقان پەر-زەنتلىرى ۋە ئىش كۈتۈپ تۇرغان ياشلاردىن 27 نى ئىشقا ئورۇنلاشتۇردى. موللا كىچىك ھاجىنىڭ جاپالىق ئىگىلىك تىكلشى، دېھقان ئىشچىلارنىڭ تىرىشىپ ئىشلىشى نەتىجىسىدە ھازىرغا قەدەر بۇ زاۋۇت 300 مىڭ دانىدىن كۆپرەك خىش پىشۇرۇپ ساتتى.

يۈەن مەبلەغ سېلىپ، زىيان تارتىپ ئىشتىن توختاپ قالغىنىغا ئىككى يىلدىن ئاشقان بىر خىش زاۋۇتىنى تىرىلدۈرۈپ، چەت - ياقا يېزىنىڭ بىر يېزا - بازار كارخانىسىغا ھاياتىي كۈچ بەخش ئەتتى. موچى يېزىسىنىڭ باشقۇرۇشىدا پوسكام ناھىيىسى بىلەن مۇجى يېزىسى بىرلىشىپ قۇرغان بىر خىش زاۋۇتى بولۇپ، ئىشقا كىرىشتۈرۈلگىنىگە سەككىز يىل بولغانىدى. 1994-يىلىغا كەلگەندە باشقۇرۇشنىڭ قالايمىقان بولۇشى، مەبلەغ يېتىش

تۆز مۇخبىرىمىز ئوبۇلقا-سىم تۇرسۇن خەۋەر قىلدۇ: گۇما ناھىيىسىنىڭ مۇجى يېزىسىدىكى دېھقان كارخانىچى موللا كىچىك ھاجى 97 مىڭ چىمگەن كەنتلىرىگە بۇ يىل 10 مىڭ مو تېرىلغۇ يەر ۋە يەم - خەشەك بازىسى قۇرۇشنى پىلانلاپ، 50 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىش ئارقىلىق دەسلەپكى قەدەمدە 150 مو بوز يەر ئېچىپ، ئوت - چۆپ تېرىدى. بىر كۆل ياساپ سۇغىرىش شارائىتىنى ياخشىلىدى يەنە 20 ئائىلىنى بۇ يەرگە ماكانلاشتۇردى.

يەرگە بېدە تېرىدى، يېزا بويىچە %78 ئېغىل-قوتان ئۆلچەملىك قىلىپ ياسالدى، 7200 تۇياق چارۋا مالنىڭ نەسلى ياخشىلاندى. تەرەپ مەبلەغ چىقىرىش ئارقىلىق يەم - خەشەك پىششىقلاپ ئىشلەش ماشىنىسى سېتىۋېلىپ، چارۋىچىلىق ئىشلىرىنىڭ ماشىنىلىشىش قەدىمىنى تېزلەتتى. ئۇنىڭدىن باشقا، 500 مو ئىختىيارى مۇخبىرىمىز سايرا يۈسۈپ خەۋەر قىلدۇ: ئاقتۇ ناھىيىسىنىڭ قىزىلتاغ يېزىسى بۇ يىل دېھقان، چارۋىچىلارغا ئىككى چوڭ ئىش قىلىپ بەردى. بۇ يېزا بۇ يىل كىر-گەندىن بۇيان قاراتاش، چىمگەن قاتارلىق ئۈچ كەنتكە 13 كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتا تاش يول ياساپ بەردى. بۇ تاشيول قۇرۇلۇشىغا چارۋىچىلىق ئوبلاستلىق چارۋىچىلىق ئىدارىسى 50 مىڭ يۈەن، قىزىلتاغ يېزىسى 70 مىڭ يۈەن، دېھقان، چارۋىچىلار 170 تۇياق چارۋا مال ياردەم قىلدى. نەتىجىدە، 520 دىن ئارتۇق ئەمگەك كۈچىنىڭ ئورتاق تىرىشىشى ئارقىسىدا بۇ تاشيول قۇرۇلۇشى 9-ئايدا پۈتۈپ رەسمىي قاتناش باشلاندى. بۇ يېزا يەنە تام ۋە

ئىختىيارى مۇخبىرىمىز ئابدۇكېرىم قۇربان خەۋەر قىلدۇ: گۇما ناھىيىسىنىڭ چودا يېزىسى دېھقانچىلىق رايون چارۋىچىلىق قىنى راۋاجلاندىرۇش ئۈچۈن دېھقانلارنى چارۋا ماللارنى كەنتتە بېقىشقا يېتەكلىدى ھەمدە چارۋىچىلىق كەسپى ئائىلىلىرىنى پائال قوللاپ، ئۇلارغا يەم-خەشەك يېرى ئاجرىتىپ بەردى. يېزىلىق ئامانەت - قەرز كوپىراتىپى بورداقچىلىق، باقمىچىلىق ئائىلىلىرىنى يېتەرلىك مەبلەغ بىلەن تەمىنلىدى، يېزىدا ئۈچ

ئۇلۇغئاتا كەنتىدىكى 14 ئائىلىلىك دېھقان قاشتېشى سېتىپ، 210 مىڭ يۈەن كىرىم قىلدى

ئىختىيارى مۇخبىرىمىز جاپپار يۈنۈسنىڭ خەۋەر قىلىشىچە، قاراقاش ناھىيىسىنىڭ سايباغ يېزا ئۇلۇغئاتا كەنتىدىكى مەمەت ئاخۇن، ئابدۇۋەلى ئاخۇن، توختى ئاخۇن قاتارلىق 14 دېھقان ئۆز جايىنىڭ دەريا بويىغا جايلاشقانلىقىدەك يۈەندىن توغرا كەلگەن.

بەشئېرىق يېزىلىق مال دوختۇرلۇق پونكىتى چارۋا مال كېسەللىكىنىڭ ئالدىنى ئېلىشقا ئەھمىيەت بەرمەكتە

ئىختىيارى مۇخبىرىمىز يۈسۈپجان ئىمىن خەۋەر قىلىدۇ: ئاۋات ناھىيىسى بەشئېرىق يېزىلىق مال دوختۇرلۇق پونكىتى بۇ يىلنىڭ بېشىدىلا 27 كەنت، 118 مەھەللىنى چارۋا ماللارنى ھەمكارلىشىپ داۋالاشقا قاتناشتۇردى، تۆل ئېلىشنىڭ ئالدىراش مەزگىللىرىدە يېزىلارغا بېرىپ، تۆللەرنىڭ يۇقۇملۇق كېسەللىكتىن ئۆلۈپ كېتىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىپ، تۆللەرنىڭ ئەي بولۇشى

جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ كۆمۈر قانۇنى

(1996 - يىل 8 - ئاينىڭ 29 - كۈنى 8 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 21 - يىغىنىدا ماقۇللاندى)

جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى رەئىسىنىڭ پەرمانى

75 - نومۇرلۇق

«جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ كۆمۈر قانۇنى» 1996 - يىل 8 - ئاينىڭ 29 - كۈنى جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى 8 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ 21 - يىغىنىدا ماقۇللىنىپ ئېلان قىلىندى، 1996 - يىل 12 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن باشلاپ يولغا قويۇلسۇن.

جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ رەئىسى جياڭ زېمىن
1996 - يىل 8 - ئاينىڭ 29 - كۈنى

مۇندەرىجە

بىرىنچى باب ئومۇمىي پرىنسىپ
ئىككىنچى باب كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش تەرەققىياتى پىلانى ۋە كۆمۈر كان قۇرۇلۇشى
ئۈچىنچى باب كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش ۋە كۆمۈر كان بىخەتەرلىكى

تۆتىنچى باب كۆمۈر تىجارىتى
بەشىنچى باب كۆمۈر كان رايونىنى قوغداش ئالدىنقى باب نازارەت قىلىش، تەكشۈرۈش يەتتىنچى باب قانۇن جاۋابكارلىقى
سەككىزىنچى باب قوشۇمچە پرىنسىپ
بىرىنچى باب ئومۇمىي پرىنسىپ

1- ماددا بۇ قانۇن كۆمۈر بايلىقىنى مۇۋاپىق ئېچىپ پايدىلىنىش ۋە ئۇنى قوغداش، كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش ۋە تىجارىتىنى قىلپىلاشتۇرۇش، كۆمۈرچىلىك ساھەسىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش ۋە كاپالەتلەندۈرۈش مەقسىتىدە تۈزۈپ چىقىلدى.

2- ماددا بۇ قانۇن جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى تەۋەسىدىكى ۋە جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىگە قاراشلىق باشقا دېڭىز تەۋەسىدىكى كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش ۋە تىجارىتىگە تەتبىقلىنىدۇ.

3- ماددا كۆمۈر بايلىقى دۆلەت ئىلكىدە بولىدۇ. دۆلەتنىڭ يەر ئۈستى ياكى يەر ئاستى كۆمۈر بايلىقىغا بولغان ئىگىدارلىق ھوقۇقى شۇ بايلىق جايلاشقان يەرنىڭ ئىگىدارلىق ھوقۇقىنىڭ ياكى ئىشلىتىش ھوقۇقىنىڭ ئوخشاش بولماسلىقى تۈپەيلىدىن ئۆزگەرمەيدۇ.

4- ماددا دۆلەت كۆمۈر ئېچىشتا بىر تۇتاش پىلانلاش، مۇۋاپىق ئورۇنلاشتۇرۇش، ئۈنۈپرسال پايدىلىنىش فاڭجېنىنى يولغا قويىدۇ.

5- ماددا دۆلەت كۆمۈر بايلىقىنى قانۇن بويىچە قوغدايدۇ، كۆمۈر بايلىقىنى قالايمىقان ئېچىپ ۋە قېزىپ، بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىتىدىغان ھەرقانداق قىلمىشىنى مەنئى قىلىدۇ.

6- ماددا دۆلەت قانۇن بويىچە مەبلەغ سېلىپ كۆمۈر بايلىقىنى

15- ماددا گوۋۇيۈەننىڭ كۆمۈر باشقۇرۇش تارمىقى پۈتۈن مەملىكەتنىڭ قېزىلما بايلىقلار پىلانىدىكى بەلگىلىمىگە ئاساسەن كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش تەرەققىياتى پىلانىنى تۈزۈپ چىقىش ۋە ئۇنى يولغا قويۇشنى تەشكىللەيدۇ. ئۆلكىلىك، ئاپتونوم رايونلۇق، بىۋاسىتە قاراشلىق شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ كۆمۈر باشقۇرۇش تارمىقى مەملىكەتنىڭ قېزىلما بايلىقلار پىلانىدىكى بەلگىلىمىگە ئاساسەن، ئۆز رايونىنىڭ كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش تەرەققىياتى پىلانىنى تۈزۈپ چىقىش ۋە يولغا قويۇشنى تەشكىللەيدۇ ھەمدە گوۋۇيۈەننىڭ كۆمۈر باشقۇرۇش تارمىقىغا ئەنگە ئالدۇرىدۇ.

16- ماددا كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش تەرەققىياتى پىلانىنى خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئېھتىياجىغا قاراپ تۈزۈش ھەمدە ئۇنى خەلق ئىگىلىكى تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات پىلانىغا كىرگۈزۈش لازىم.

17- ماددا دۆلەت ئېتىبار بېرىش سىياسىتى تۈزۈپ، كۆمۈر سانائىتى تەرەققىياتىنى قوللايدۇ، كۆمۈر كان قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈرىدۇ. كۆمۈر كان قۇرۇلۇش تۈرى كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش تەرەققىياتى پىلانى ۋە كۆمۈرچىلىك كەسپى سىياسىتىگە ئۇيغۇن بولۇشى لازىم.
18- ماددا كۆمۈر كان كارخانىسى قۇرۇشتا، تۆۋەندىكى شەرتلەرنى ھازىرلاش لازىم:

(1) كۆمۈر كان قۇرۇلۇش تۈرىنىڭ مۇمكىنچىلىك تەتقىقات دوكلاتى ياكى قېزىش لايىھىسى بولۇش؛

(2) قېزىش پىلانلانغان كان رايونى دائىرىسى، قېزىش دائىرىسى ۋە بايلىقتىن ئۈنۈپرسال پايدىلىنىش لايىھىسى بولۇش؛

(3) قېزىشتا كېرەكلىك گېئولوگىيىلىك، گېئودېزىيىلىك، ھىدروگېيلىك ماتېرىيال ۋە باشقا ماتېرىياللىرى بولۇش؛

(4) كۆمۈر كارخانىلىرىنىڭ بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش ۋە مۇھىت ئاسراش تەلپىگە ئۇيغۇن كان لايىھىسى بولۇش؛

(5) كۆمۈر كان قۇدۇقىنىڭ مۇۋاپىق ئىشلەپچىقىرىش كۆلىمى ۋە ئۇنىڭغا مۇناسىپ مەبلەغى، ئۆسكۈنىسى ۋە تېخنىكا خادىملىرى بولۇش؛

(6) قانۇن، مەمۇرىي نىزاملاردا بەلگىلەنگەن باشقا شەرتلەر.

19- ماددا كۆمۈر كان كارخانىسى قۇرۇشتا، كۆمۈر باشقۇرۇش تارمىقىغا قانۇن بويىچە ئىلتىماس قىلىش شەرت؛ مۇشۇ قانۇندا بەلگىلەنگەن شەرتلەر ۋە گوۋۇيۈەن بەلگىلىگەن دەرىجە بويىچە بۆلۈپ باشقۇرۇش ھوقۇق دائىرىسى بويىچە تەكشۈرۈپ تەستىقلاش شەرت.

كۆمۈر كان كارخانىسىنى تەكشۈرۈپ تەستىقلاشتا، گېئولوگىيە قېزىلما بايلىق مەسئۇل تارمىقى كۆمۈر كان كارخانىسىنىڭ قېزىش دائىرىسى ۋە بايلىقتىن ئۈنۈپرسال پايدىلىنىش لايىھىسىنى قايتا تەكشۈرىدۇ ھەمدە پىكرىنى يازىدۇ.

قۇرۇش تەستىقلانغان كۆمۈر كان كارخانىسى تەستىق ھۆججىتىگە ئاساسەن، گېئولوگىيە قېزىلما بايلىق مەسئۇل تارمىقىدىن كان ئېچىش ئىجازەتنامىسى ئالىدۇ.

(1) گوۋۇيۈەن ۋە گوۋۇيۈەن كۆمۈر باشقۇرۇش تارمىقىنىڭ قانۇن بويىچە تەكشۈرۈپ تەستىقلىشى بىلەن قۇرۇلدىغان كۆمۈر كان كارخانىلىرى؛

(2) ئۆلكە، ئاپتونوم رايون، بىۋاسىتە قاراشلىق شەھەرلەرنىڭ مەمۇرىي تەۋەسىدىن ھالقىغان كۆمۈر كان كارخانىلىرى.

ئۆلكىلىك، ئاپتونوم رايونلۇق، بىۋاسىتە قاراشلىق شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ كۆمۈر باشقۇرۇش تارمىقى ئالدىنقى تارماقتىكى بەلگىلىمىگە كىرمەيدىغان كۆمۈر كان كارخانىلىرىغا كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسى بېرىش خىزمىتىنى باشقۇرىدۇ.

ئۆلكىلىك، ئاپتونوم رايونلۇق، بىۋاسىتە قاراشلىق شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ كۆمۈر باشقۇرۇش تارمىقى رايون بار شەھەرلىك، ئاپتونوم ئوبلاستلىق خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ كۆمۈر باشقۇرۇش تارمىقىغا كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسى بېرىش خىزمىتىنى باشقۇرۇش ھوقۇقى بەرسە بولىدۇ.

25- ماددا كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسى بېرىشنى باشقۇرۇش ئورگىنى كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسىنى نازارەت قىلىپ باشقۇرىدۇ.

قانۇن بويىچە كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسى ئالغان كۆمۈر كان كارخانىسىنىڭ ئۆزىنىڭ كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسىنى باشقىلارغا ئۆتۈنۈپ بېرىشىگە ۋە ئىجارىگە بېرىشىگە يول قويۇلمايدۇ.

26- ماددا بىر قېزىش دائىرىسىدە كۆمۈر قېزىش ئىجازەتنامىسىنى تەكرار بېرىشىگە يول قويۇلمايدۇ.

كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسىنىڭ مۇددىتى توشقاندا ياكى تەستىقلانغان قېزىش دائىرىسى ئىچىدىكى كۆمۈر بايلىقى قېزىلىپ تۈگىگەندە، ئىجازەتنامە بەرگەن ئورگان ئۇنىڭ كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسىنى بىكار قىلىدۇ ھەمدە ئېلان چىقىرىدۇ.

كۆمۈر كان كارخانىسىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش شارائىتى ۋە بىخەتەرلىك شارائىتى ئۆزگىرىپ، تەكشۈرۈش ئارقىلىق مۇشۇ قانۇندا بەلگىلەنگەن شەرتلەرگە ئۇيغۇن كەلمەيدىغانلىرىنىڭ كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسىنى ئىجازەتنامە تارقاتقان ئورگان بىكار قىلىدۇ ھەمدە ئېلان چىقىرىدۇ.

27- ماددا كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسىنى باشقۇرۇش چارىسىنى گوۋۇيۈەن مۇشۇ قانۇنغا ئاساسەن تۈزۈپ چىقىدۇ.

ئۆلكىلىك، ئاپتونوم رايونلۇق، بىۋاسىتە قاراشلىق شەھەرلىك خەلق قۇرۇلتىيىسى دائىمىي كومىتېتىلىرى مۇشۇ قانۇن ۋە گوۋۇيۈەننىڭ بەلگىلىمىسىگە ئاساسەن، ئۆز رايونىنىڭ كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسىنى باشقۇرۇش چارىسىنى تۈزۈپ چىقسا بولىدۇ.

28- ماددا خەلق ئىگىلىكىدە مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە ئالاھىدە تۈردىكى كۆمۈر ياكى ئاز ئۇچرايدىغان كۆمۈرنى دۆلەت مۇھاپىزەت قىلىپ قازىدۇ.

29- ماددا كۆمۈر بايلىقىنى قېزىشتا، كۆمۈر كان قېزىش قائىدىسىگە

ھۆكۈمەتلىرى ۋە ئۇنىڭ كۆمۈر باشقۇرۇش تارمىقى ۋە باشقا ئالاقىدار تارماقلار كۆمۈر كانلىرىنىڭ بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش خىزمىتىنى نازارەت قىلىپ باشقۇرۇشنى كۈچەيتىشى لازىم.

38- ماددا كۆمۈر كان كارخانىلىرىنىڭ بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىشنى باشقۇرۇشتا، كان ئىدارىسى باشلىقى، كان باشلىقى مەسئۇل بولۇش تۈزۈمى يولغا قويۇلىدۇ.

39- ماددا كان ئىدارىسى باشلىقى، كان باشلىقى، شۇنىڭدەك كۆمۈر كان كارخانىسىنىڭ باشقا ئاساسلىق مەسئۇللىرى كان بىخەتەرلىكىگە ئائىت قانۇن، نىزام ۋە كۆمۈرچىلىك ساھەسىنىڭ بىخەتەرلىك قائىدە - تەرتىپىگە رىئايە قىلىشى، كۆمۈر كاننىڭ بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش خىزمىتىگە بولغان باشقۇرۇشنى كۈچەيتىشى، بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنى ئىجرا قىلىشى، ئۈنۈملۈك تەدبىر قوللىنىپ، ئۆلۈش - زەخمىلىنىش ۋە باشقا بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىشقا دائىر ھادىسىلەرنىڭ يۈز بېرىشىدىن ساقلىنىشى شەرت.

40- ماددا كۆمۈر كان كارخانىلىرى ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش تەربىيىسى بېرىشى، ئۇلارنى يېتىشتۈرۈشى لازىم؛ بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش تەربىيىسى ئالمىغان، يېتىشتۈرۈلمىگەنلەرنىڭ ئىش ئورنىدا مەشغۇلات قىلىشىغا يول قويۇلمايدۇ.

كۆمۈر كان كارخانىلىرىدىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەر بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىشقا دائىر قانۇن، نىزام، كۆمۈرچىلىك ساھەسىنىڭ قائىدە - تەرتىپلىرى ۋە كارخانىنىڭ قائىدە - تۈزۈملىرىگە رىئايە قىلىشى شەرت.

41- ماددا كۆمۈر كاندىكى قۇدۇق ئاستى مەشغۇلاتىدا ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ھاياتىغا خەۋپ يېتىدىغان ھەمدە خەۋپنى تۈگىتىشكە ئامال بولمىغان جىددىي ئەھۋال كۆرۈلسە، مەشغۇلات نەق مەيداننىڭ مەسئۇلى ياكى بىخەتەرلىكنى باشقۇرغۇچىلار ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى خەتەرلىك مەيداندىن دەرھال چېكىندۈرۈشى ھەمدە ئەھۋالنى ئالاقىدار تەرەپلەرنىڭ مەسئۇللىرىغا ۋاقتىدا دوكلات قىلىشى لازىم.

42- ماددا كۆمۈر كان كارخانىسىنىڭ ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى كارخانا مەمۇرىيىتىنىڭ قائىدىگە خىلاپ قوماندا نلىق قىلىشقا، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى قاراملىق بىلەن مەشغۇلات ئېلىپ بېرىشقا زورلاش ئەھۋاللىرى بارلىقىنى ياكى ئىشلەپچىقىرىش جەريانىدا چوڭ ھادىسە كەلتۈرۈپ چىقىرىدىغان روشەن يوشۇرۇن خەۋپ بارلىقىنى، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ھاياتىغا، بىخەتەرلىكىگە خەۋپ يەتكۈزۈش ئېھتىمالى بارلىقىنى بايقىغاندا، مەسئۇلنى ھەل قىلىش توغرىسىدا تەكلىپ بېرىشىگە ھوقۇقلۇق، كۆمۈر كان كارخانىسى مەمۇرىيىتى بىر تەرەپ قىلىش قارارىنى ۋاقتىدا چىقىرىشى شەرت. كارخانا مەمۇرىيىتى بىر تەرەپ قىلماي تۇرۇۋالسا، ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەنقىد قىلىش، پاش قىلىش ۋە ئەرز قىلىشقا ھوقۇقلۇق.

43- ماددا كۆمۈر كان كارخانىسى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى

6- ماددا دۆلەت قانۇن بويىچە مەبلەغ سېلىپ كۆمۈر بايلىقىنى ئاچقانلارنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغدايدۇ.

دۆلەت ئۆز ئىلكىدىكى كۆمۈر كانلىرىنىڭ ساغلام تەرەققىي قىلىشىغا كاپالەتلىك قىلىدۇ.

دۆلەت، يېزا، بازار كۆمۈر كانلىرىنى يار - يۆلەك بولۇش، ئۆزگەرتىش، تەرتىپكە سېلىش، بىرلەشتۈرۈش، يۈكسەلدۈرۈش فاڭجېنىنى قوللىنىپ، مۇنتىزىم، مۇۋاپىق ئاچىدۇ ۋە تەرتىپلىك راۋاجلاندۇرىدۇ.

7- ماددا كۆمۈر كان كارخانىلىرى بىخەتەرلىك بىرىنچى، ئالدىنى ئېلىش ئاساس، دېگەن بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش فاڭجېنىدا چىڭ تۇرۇپ، بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىش مەسئۇلىيەت تۈزۈمى ۋە ھەممەيلەن ئالدىنى ئېلىش ۋە تۈزەش تۈزۈمىنى ئورنىتىشى ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈشى شەرت.

8- ماددا ھەر دەرىجىلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى ۋە ئۇنىڭ ئالاقىدار تارماقلىرى ھەم كۆمۈر كان كارخانىلىرى تەدبىر قوللىنىپ ئەمگەك مۇھاپىزىتىنى كۈچەيتىپ، كۆمۈر كان ئىشچى - خىزمەتچىلىرىنىڭ بىخەتەرلىكى ۋە ساغلاملىقىنى كاپالەتلەندۈرۈشى شەرت.

دۆلەت كۆمۈر كانلىرىدا قۇدۇق ئاستى مەشغۇلاتى قىلىدىغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى ئالاھىدە تەدبىر قوللىنىپ قوغدايدۇ.

9- ماددا دۆلەت كۆمۈر بايلىقىنى ئېچىپ پايدىلىنىشتا ئىلغار پەن - تېخنىكا ۋە باشقۇرۇش ئۇسۇلىنى قوللىنىشقا ئىلھام ۋە مەدەت بېرىدۇ. كۆمۈر كان كارخانىلىرى ئىگىلىك باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ ۋە ياخشىلاپ، ئەمگەك ئۈنۈمدارلىقى ۋە ئىقتىسادىي ئۈنۈمنى ئۆستۈرۈشى لازىم.

10- ماددا دۆلەت كۆمۈر كان رايونىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش تەرتىپى، خىزمەت تەرتىپىنى ساقلايدۇ، كۆمۈر كان كارخانىلىرىنىڭ ئەسلىھەلىرىنى قوغدايدۇ.

11- ماددا كۆمۈر بايلىقىنى ئېچىپ پايدىلىنىشتا، مۇھىت ئاسراشقا دائىر قانۇن، نىزاملارغا رىئايە قىلىپ، بۇلغىنىش ۋە باشقا ئىجتىمائىي ئاپەتلەرنىڭ ئالدىنى ئېلىپ ۋە ئۇنى تىزگىنلەپ، ئېكولوگىيەلىك مۇھىتنى قوغداش لازىم.

12- ماددا گوۋۇيۈەننىڭ كۆمۈر باشقۇرۇش تارمىقى پۈتۈن مەملىكەتنىڭ كۆمۈرچىلىك ساھەسىنى قانۇن بويىچە نازارەت قىلىپ باشقۇرىدۇ. گوۋۇيۈەننىڭ ئالاقىدار تارماقلىرى كۆمۈرچىلىك ساھەسىنى ئۆز مەسئۇلىيىتى دائىرىسىدە نازارەت قىلىپ باشقۇرىدۇ.

ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى يەرلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرىنىڭ كۆمۈر باشقۇرۇش تارمىقى ۋە ئالاقىدار تارماقلار ئۆز مەمۇرىي رايونى تەۋەسىدىكى كۆمۈرچىلىك ساھەسىنى قانۇن بويىچە نازارەت قىلىپ باشقۇرىدۇ.

13- ماددا كۆمۈر كان ئىدارىسى دۆلەت كۆمۈر كان كارخانىسى بولۇپ، مۇستەقىل قانۇنىي ئىگە سالاھىيىتىگە ئىگە.

كان ئىدارىلىرى ۋە باشقا مۇستەقىل قانۇنىي ئىگە سالاھىيىتى بولغان كۆمۈر كان كارخانىلىرى، كۆمۈر تىجارىتى كارخانىلىرى قانۇن بويىچە ئۆز ئالدىغا ئىگىلىك باشقۇرىدۇ، پايدا - زىيانغا ئۆزى ئىگە بولىدۇ. ئۆز - ئۆزىنى چەكلەپ تۇرىدۇ، ئۆزىنى تەرەققىي قىلدۇرىدۇ.

ئىككىنچى باب كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش تەرەققىياتى پىلانى ۋە كۆمۈر كان قۇرۇلۇشى

14- ماددا گوۋۇيۈەننىڭ كۆمۈر باشقۇرۇش تارمىقى مەملىكەتنىڭ قىزىلما بايلىقلىرىنى قىدىرىپ تەكشۈرۈش پىلانىغا ئاساسەن، پۈتۈن مەملىكەتنىڭ كۆمۈر بايلىقىنى قىدىرىپ تەكشۈرۈش پىلانىنى تۈزۈپ چىقىدۇ.

ئىجازەتنامىسى ئالدىۇ.

20- ماددا كۆمۈر كان قۇرۇلۇشىغا يەر ئىشلىتىش مۇناسىۋەتلىك قانۇن، مەمۇرىي نىزاملاردىكى بەلگىلىمە بويىچە بولىدۇ. يەر ئىشلەتكۈچىلەر قانۇن بويىچە يەر تۆلەم پۇلى ۋە ئورۇنلاشتۇرۇش تۆلەم پۇلى بېرىشى، كۆچۈرۈلدىغان ئاھالىلەرنى ئوبدان ئورۇنلاشتۇرۇشى لازىم.

كۆمۈر كان قۇرۇلۇشىدا تېرىلغۇ يەرلەرنى ئاسراش، يەردىن مۇۋاپىق پايدىلىنىش پىرىنسىپىنى ئىزچىللاشتۇرۇش لازىم.

يەرلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى كۆمۈر كان قۇرۇلۇشىدا، قانۇن بويىچە يەر ئىشلىتىش ۋە ئاھالىلەرنى كۆچۈرۈش ئىشنى قوللىشى ۋە ھەمكارلىشىشى لازىم.

21- ماددا كۆمۈر كان قۇرۇلۇشىدا كۆمۈر ئېچىش بىلەن مۇھىتنى ياخشىلاشنى تەڭ ئېلىپ بېرىش لازىم. كۆمۈر كان قۇرۇلۇش تۈرىدىكى مۇھىت ئاسراش ئەسلىھە قۇرۇلۇشىنى ئاساسىي گەۋدە قۇرۇلۇشى بىلەن تەڭ لايىھىلەش، تەڭ ئېلىپ بېرىش، تەڭ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىش، تەڭ ئىشقا كىرىشتۈرۈش شەرت.

ئۈچىنچى باب كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش ۋە كۆمۈر كان بىخەتەرلىكى

22- ماددا كۆمۈر كان كارخانىسى كۆمۈر كاننى ئىشلەپچىقىرىشقا كىرىشتۈرگەچە مۇشۇ قانۇندىكى بەلگىلىمە ئاساسەن كۆمۈر باشقۇرۇش تارمىقىغا ئىلتىماس قىلىپ كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسى ئېلىشى لازىم، كۆمۈر باشقۇرۇش تارمىقى ئۇنىڭ ئەمەلىي ئىشلەپچىقىرىش شارائىتى ۋە بىخەتەرلىك شارائىتىنى تەكشۈرۈپ، مۇشۇ قانۇندا بەلگىلەنگەن شەرتكە ئۇيغۇن كەلگەنلىرىگە كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسى بېرىشى لازىم.

كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسى ئالمىغانلارنىڭ كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىشىغا يول قويۇلمايدۇ.

23- ماددا كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسى ئېلىشتا، تۆۋەندىكى شەرتلەرنى ھازىرلاش لازىم:

- (1) قانۇن بويىچە ئالغان كان ئېچىش ئىجازەتنامىسى بولۇش؛
- (2) كان قۇدۇقىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش سىستېمىسى دۆلەت بەلگىلىگەن كۆمۈر كان بىخەتەرلىك قائىدىسىگە ئۇيغۇن بولۇش؛
- (3) كان باشلىقى قانۇن بويىچە تەربىيىلىنىپ لايىقەتلىك بولغان ھەمدە كان باشلىقى سالاھىيەتنامىسى ئالغان بولۇش؛
- (4) ئالاھىدە مەشغۇلاتچىلار قانۇن بويىچە تەربىيىلىنىپ لايىقەتلىك بولغان ھەمدە مەشغۇلات سالاھىيەتنامىسى ئالغان بولۇش؛
- (5) قۇدۇق ئۈستى، قۇدۇق ئاستى ۋە كان ئىچى - سىرتىدىكى دىسپېتچىلىق، خەۋەرلىشىش ئىشلىرى راۋان بولۇش؛
- (6) قۇدۇق ئۈستى، قۇدۇق ئاستى قۇرۇلۇشلىرىنىڭ ئەمەلىي ئۆلچەنگەن سېلىشتۇرما خەرىتىسى، قېزىش قۇرۇلۇشىنىڭ تەكشۈرۈلۈشى، خەرىتىسى، شاماللىتىش سىستېمىسى خەرىتىسى بولۇش؛
- (7) قۇرۇلۇشى پۈتۈپ تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋېلىشتا لايىقەتلىك بولغان، كۆمۈر كاننىڭ ئىشلەپچىقىرىش بىخەتەرلىكىگە كاپالەتلىك قىلىدىغان ئەسلىھەسى ۋە مۇھىت ئاسراش ئەسلىھەسى بولۇش؛
- (8) قانۇن، مەمۇرىي نىزاملاردا بەلگىلەنگەن باشقا شەرتلەر.

24- ماددا گوۋۇيۈەننىڭ كۆمۈر باشقۇرۇش تارمىقى تۆۋەندىكى كۆمۈر كان كارخانىلىرىغا كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسى بېرىش خىزمىتىنى باشقۇرىدۇ:

29- ماددا كۆمۈر بايلىقىنى قېزىشتا، كۆمۈر كان قېزىش قائىدىسىگە ئۇيغۇن بولۇش، مۇۋاپىق ئېچىش تەرتىپىگە ئەمەل قىلىش، بەلگىلەنگەن كۆمۈر بايلىقىنى قېزىۋېلىش نىسبىتىگە يەتكۈزۈش شەرت.

كۆمۈر بايلىقىنى قېزىۋېلىش نىسبىتىنى گوۋۇيۈەننىڭ كۆمۈر باشقۇرۇش تارمىقى ئوخشاش بولمىغان بايلىق ۋە قېزىش شارائىتىغا قاراپ بەلگىلەيدۇ.

دۆلەت كۆمۈر كان كارخانىلىرىنىڭ تەكرار قېزىشىغا ياكى بۇلۇك - پۇچقاقلاردىكى قالدۇق كۆمۈر ۋە نېپىز كۆمۈر قاتلىمىنى قېزىشىغا ئىلھام بېرىدۇ.

30- ماددا كۆمۈر كان كارخانىلىرى كۆمۈر مەھسۇلاتىنىڭ سۈپىتىنى نازارەت قىلىپ تەكشۈرۈش ۋە باشقۇرۇشنى كۈچەيتىشى، كۆمۈر مەھسۇلاتىنىڭ سۈپىتىنى دۆلەت ئۆلچىمى ياكى ساھە ئۆلچىمى بويىچە دەرىجىگە ئايرىشى لازىم.

31- ماددا كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش قانۇن بويىچە تەستىقلانغان قېزىش دائىرىسىدە بولۇشى لازىم، تەستىقلانغان قېزىش دائىرىسىدىن ھالقىپ كېتىشكە، قاتلام ئاتلاپ قېزىشقا يول قويۇلمايدۇ.

كۆمۈر قېزىش مەشغۇلاتىدا بىخەتەرلىك تۈۋرۈك كۆمۈرنى ئۆز مەيلىچە قېزىشقا يول قويۇلمايدۇ، قوشنا كۆمۈر كانلىرىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش بىخەتەرلىكىگە خەۋپ يەتكۈزۈش ئېھتىمالى بولغان سۇ قويۇۋېتىش، پارىلتىش، خاڭ يوللىرىنى تۇتاشتۇرۇش قاتارلىق خەتەرلىك ئۇسۇللارنى قوللىنىشقا يول قويۇلمايدۇ.

32- ماددا كان قېزىش تۈپەيلىدىن يەر ئىگىلىۋېلىنسا ياكى يەزى ئولتۇرۇشۇپ كەتسە، تېگى بوشاپ كەتسە كان ئاچقۇچى ئەسلىگە كەلتۈرۈشكە مەسئۇل بولۇپ، ئۇنى پايدىلانغۇدەك ھالغا كەلتۈرىدۇ. باشقىلارغا زىيان يەتكۈزگەن بولسا، قانۇن بويىچە تۆلەم تۆلەيدۇ.

33- ماددا كۆمۈر كاننى تاقىۋېتىش ۋە كان قۇدۇقىنى بىكار قىلىش مۇناسىۋەتلىك قانۇن، نىزام ۋە گوۋۇيۈەن كۆمۈر باشقۇرۇش تارمىقىنىڭ بەلگىلىمىسى بويىچە بولىدۇ.

34- ماددا دۆلەت كۆمۈر كان كارخانىلىرىدا كۆمۈر تۈگىگەندە باشقا كەسىپكە ئالمىشىش مەبلەغى جۇغلاناش تۈزۈمىنى ئورنىتىدۇ. دۆلەت كۆمۈر كان كارخانىلىرىنىڭ كۆپ خىل ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇشىغا ئىلھام بېرىدۇ ۋە يار - يۆلەك بولىدۇ.

35- ماددا دۆلەت كۆمۈر كان كارخانىلىرى ۋە باشقا كارخانىلارنىڭ كۆمۈر بىلەن ئېلېكتر ئېنېرگىيىسىنى بىرلەشتۈرۈپ ئىشلەپچىقىرىش، كوكس تاۋلاش، كۆمۈر خىمىيە سانائىتى، كۆمۈر قۇرۇلۇش ماتېرىيالى قاتارلىقلارنى راۋاجلاندۇرۇپ، كۆمۈرنى تېخىمۇ پىششىقلاپ ئىشلىشى ۋە تۇجۇپلەپ ئىشلىشىنى تەشەببۇس قىلىدۇ ۋە قوللايدۇ.

دۆلەت كۆمۈر كان كارخانىلىرىنىڭ كۆمۈرنى يۇيۇپ - تاللاپ پىششىقلاش، كۆمۈر قاتلىمى گازى، كۆمۈر تېشى، كۆمۈر لايىقىسى، ناش كۆمۈر ۋە تۇرنى ئۇنۋېرسال ئېچىپ پايدىلىنىش ئىشلىرىنى راۋاجلاندۇرۇشىغا ئىلھام بېرىدۇ.

36- ماددا دۆلەت ساپ كۆمۈر تېخنىكىسىنى راۋاجلاندۇرىدۇ ۋە ئومۇملاشتۇرىدۇ. دۆلەت تەدبىر قوللىنىپ يەرلىك ئۇسۇلدا كوكس كۆپەيتۈرۈشنى ئەمەلدىن قالدۇرىدۇ؛ يېڭىدىن يەرلىك ئۇسۇلدا كوكس كۆپەيتۈرۈش ئۈچۈن سېلىشنى مەنى قىلىدۇ؛ ھازىرقى يەرلىك ئۇسۇلدا كوكس كۆپەيتۈرۈشنى سۈرۈك ئىچىدە ئۆزگەرتىدۇ.

37- ماددا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى ھەر دەرىجىلىك خەلق

ۋە تەرز قىلىشقا ھوقۇقلۇق.

43- ماددا كۆمۈر كان كارخانىسى ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى بىخەتەر ئىشلەپچىقىرىشقا زۆرۈر بولغان ئەمگەك مۇھاپىزىتى بۇيۇملىرى بىلەن تەمىنلىشى شەرت.

44- ماددا كۆمۈر كان كارخانىسى قۇدۇق ئاستى مەشغۇلاتى قىلىدىغان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى ئاسادىي زەخمىلىنىش سۇغۇرتىسىغا ئالدۇرۇپ، سۇغۇرتا ھەققى تۆلىشى شەرت.

45- ماددا كۆمۈر كان كارخانىسى ئىشلىتىدىغان ئۇسكۈنە، ئەسۋاب، پارىلاتقۇچ ۋە بىخەتەرلىك سايمانلىرى دۆلەت ئۆلچىمىگە ياكى ساھە ئۆلچىمىگە ئۇيغۇن بولۇشى شەرت.

تۆتىنچى باب كۆمۈر تىجارىتى

46- ماددا قانۇن بويىچە كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسى ئالغان كۆمۈر كان كارخانىسى ئۆزى ئىشلەپ چىقارغان كۆمۈرنى سېتىشقا ھوقۇقلۇق.

47- ماددا كۆمۈر تىجارىتى كارخانىسى قۇرۇشتا تۆۋەندىكى شەرتلەر ھازىرلىنىشى لازىم:

- (1) ئۆزىنىڭ تىجارەت كۆلىمىگە مۇناسىپ رويىخەتكە ئالدۇرغان دەستىياىسى بولۇش؛
- (2) مۇقىم تىجارەت سورۇنى بولۇش؛
- (3) زۆرۈر ئەسلىھەسى ۋە كۆمۈر ساقلاش مەيدانى بولۇش؛
- (4) ئۆلچەمگە توشىدىغان ئۆلچەش ۋە سۈپەت تەكشۈرۈش ئۇسكۈنىسى بولۇش؛

(5) دۆلەتنىڭ كۆمۈر تىجارىتى كارخانىلىرىنى مۇۋاپىق جايلاشتۇرۇش تەلپىگە ئۇيغۇن بولۇش؛

(6) قانۇن، مەمۇرىي نىزاملاردا بەلگىلەنگەن باشقا شەرتلەر.

48- ماددا كۆمۈر تىجارىتى كارخانىسى قۇرۇشتا، گوۋۇيۈەن بېكىتكەن تارماققا ياكى ئۆلكىلىك، ئاپتونوم رايونلۇق، بىۋاسىتە قاراشلىق شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى بېكىتكەن تارماققا ئىلتىماس قىلىش؛ گوۋۇيۈەن بېكىتكەن تارماق ياكى ئۆلكىلىك، ئاپتونوم رايونلۇق، بىۋاسىتە قاراشلىق شەھەرلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى بېكىتكەن تارماق مۇشۇ قانۇننىڭ 47-ماددىسىدا بەلگىلەنگەن شەرت ۋە گوۋۇيۈەن بەلگىلىگەن دەرىجە بويىچە باشقۇرۇش ھوقۇق دائىرىسىگە ئاساسەن سالاھىيىتىنى تەكشۈرۈش شەرت. ئۇيغۇن كەلگەنلىرىنى تەستىقلاش لازىم. ئىلتىماس قىلغۇچى تەستىق ھۆججىتىگە ئاساسەن، سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش تارمىقىغا ئىلتىماس قىلىپ تىجارەت كىنىشكىسى ئالغاندىن كېيىن، كۆمۈر تىجارىتى قىلسا بولىدۇ.

49- ماددا كۆمۈر تىجارىتى كارخانىسى كۆمۈر تىجارىتى قىلىشتا، مۇناسىۋەتلىك قانۇن، نىزاملاردىكى بەلگىلىمىلەرگە ئەمەل قىلىپ، مۇلازىمەتنى ياخشىلىشى، تەمىنلەشكە كاپالەتلىك قىلىشى لازىم. قانۇنسىز تىجارەتلەرنىڭ ھەرقاندىقى مەنى قىلىنىدۇ.

50- ماددا كۆمۈر تىجارىتىدە ئارىلىق ھالقىلارنى ئازايتىش، نامۇۋاپىق ئارىلىق ھالقىلارنى بىكار قىلىش، شارائىتى بار كۆمۈر كان كارخانىسىنىڭ بىۋاسىتە سېتىشىنى تەشەببۇس قىلىش لازىم.

كۆمۈر ئىستېمالچىلىرى ۋە كۆمۈر ساتىدىغان رايوندىكى كۆمۈر تىجارىتى كارخانىلىرى كۆمۈر كان كارخانىسىدىن كۆمۈرنى بىۋاسىتە سېتىۋېلىشقا ھوقۇقلۇق. كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش رايونلىرىدا ئوتتۇرا، كىچىك كۆمۈر كانلارغا سېتىش، توشۇش كەسپىنى قىلىدىغان كۆمۈر سېتىش، ترانسپورت مۇلازىمىتى ئاپپاراتى قۇرۇلسا بولىدۇ.

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

كۆمۈر باشقۇرۇش تارمىقى ۋە مۇناسىۋەتلىك تارماقلار بىلەن بىرلىكتە كۆمۈر سېتىش باھاسىنى نازارەت قىلىپ باشقۇرىدۇ.

53- ماددا كۆمۈر كان كارخانىسى ۋە كۆمۈر تىجارىتى كارخانىسى ئىستېمالچىلارنى تەمىنلىگەن كۆمۈرنىڭ سۈپىتى دۆلەت ئۆلچىمىگە ياكى ساھە ئۆلچىمىگە ئۇيغۇن بولۇشى، سۈپەت بىلەن دەرىجە، سۈپەت بىلەن باھا ماس كېلىشى لازىم. ئىستېمالچىنىڭ كۆمۈر سۈپىتىگە ئالاھىدە تەلپى بولسا، تەمىنلىگۈچى بىلەن ئىستېمالچى كۆمۈر سېتىۋېلىش - سېتىش توختامدا كېلىشىدۇ.

كۆمۈر كان كارخانىسى ۋە كۆمۈر تىجارىتى كارخانىسىنىڭ كۆمۈرگە باشقا نەرسىلەرنى ئارىلاشتۇرۇپ ساختىلىق قىلىشىغا، ناچار كۆمۈرنى ياخشى كۆمۈر ئورنىدا سېتىشىغا يول قويۇلمايدۇ.

54- ماددا كۆمۈر كان كارخانىسى ۋە كۆمۈر تىجارىتى كارخانىسى ئىستېمالچىلارنى تەمىنلىگەن كۆمۈرنىڭ سۈپىتى دۆلەت ئۆلچىمىگە ياكى ساھە ئۆلچىمىگە توشماي ياكى توختامدا كېلىشىكىگە ئۇيغۇن كەلمەي، ۋە ياكى سۈپەت بىلەن دەرىجە، سۈپەت بىلەن باھا ماس كەلمەي، ئىستېمالچىنى زىيانغا ئۇچراتقان بولسا، قانۇن بويىچە تۆلەم تۆلىشى لازىم.

55- ماددا كۆمۈر كان كارخانىسى، كۆمۈر تىجارىتى كارخانىسى، ترانسپورت كارخانىسى ۋە كۆمۈر ئىستېمال قىلغۇچى كۆمۈرنى قانۇنلار، گوۋۇيۈەننىڭ مۇناسىۋەتلىك بەلگىلىمىلىرى بويىچە ياكى توختامدا كېلىشىكىنى بويىچە تەمىنلىشى، توشۇپ بېرىشى ۋە چۈشۈرۈۋېلىشى لازىم.

ترانسپورت كارخانىسى سۈپىتى ئوخشاش بولمىغان كۆمۈرلەرنى ئايرىم قاچىلىشى، ئايرىم دۆۋىلىشى لازىم.

56- ماددا كۆمۈر ترانسپورت - ئېكسپورتى گوۋۇيۈەننىڭ بەلگىلىمىسى بويىچە بىر تۇتاش باشقۇرۇلىدۇ. شارائىتى بار چوڭ كۆمۈر كان كارخانىسىنىڭ قانۇن بويىچە گوۋۇيۈەننىڭ تاشقى ئىقتىساد - سودا مەسئۇل تارمىقىنىڭ ئىجازىتىنى ئالغاندىن كېيىن، كۆمۈر ئېكسپورت تىجارىتى ھوقۇقى بولىدۇ.

57- ماددا كۆمۈر تىجارىتىنى باشقۇرۇش چارىسىنى مۇشۇ قانۇنغا ئاساسەن گوۋۇيۈەن تۈزۈپ چىقىدۇ.

بەشىنچى باب كۆمۈر كان رايونىنى قوغداش

58- ماددا ھەرقانداق ئورۇن ياكى شەخسنىڭ كۆمۈر كان رايونىنىڭ ئېلىپكېتىش ئېنېرگىيە، خەۋەرلىشىش، سۇ مەنبەسى، قاتناش ۋە باشقا ئىشلەپچىقىرىش ئەسلىھەلىرىگە زىيان يەتكۈزۈشكە يول قويۇلمايدۇ.

ھەرقانداق ئورۇن ۋە شەخسنىڭ كۆمۈر كان رايونىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش تەرتىپى ۋە خىزمەت تەرتىپىنى قالايمىقانلاشتۇرۇشى مەنئى قىلىنىدۇ.

59- ماددا بارلىق ئورۇن ۋە شەخس كۆمۈر كان رايونىنىڭ ئەسلىھە-ئۈسكۈنىلىرىنى ئوغرىلاش، بۇزۇش قىلمىشلىرىنى ياكى كۆمۈر كان رايونىنىڭ بىخەتەرلىكىگە خەۋپ يەتكۈزىدىغان باشقا قىلمىشلارنى پاش قىلىش ۋە شىكايەت قىلىشقا ھوقۇقلۇق.

60- ماددا ھەرقانداق ئورۇن ياكى شەخسنىڭ كۆمۈر كان كارخانىسى قانۇن بويىچە يەر ئىشلىتىش ھوقۇقىغا ئېرىشكەن مەزگىل ئىچىدە ئىشلىتىۋاتقان يەردە كۆمۈر كان كارخانىسىنىڭ ماقۇللۇقىنى ئالماي تۇرۇپ تېرىقچىلىق، باقمىچىلىق قىلىشىغا، توپا ئېلىش، ئۆي - ئىمارەت سېلىش ياكى قۇرۇلۇش قىلىشىغا يول قويۇلمايدۇ.

61- ماددا ھەرقانداق ئورۇن ياكى شەخسنىڭ كۆمۈر كان كارخانىسىنىڭ ماقۇللۇقىنى ئالماي تۇرۇپ كۆمۈر كان كارخانىسىنىڭ

كۆمۈر كان رايونى دائىرىسىدە جامائەت قۇرۇلۇشى ياكى باشقا قۇرۇلۇشلارنى قىلىشقا توغرا كەلسە، ئالاقىدار ئورۇنلار ئاۋۋال كۆمۈر كان كارخانىسى بىلەن كېڭەشكەن ھەمدە كېلىشىم ھاسىل قىلغاندىن كېيىن، ئاندىن قۇرۇلۇش قىلىسا بولىدۇ.

ئالتىنچى باب نازارەت قىلىش، تەكشۈرۈش

63- ماددا كۆمۈر باشقۇرۇش تارمىقى ۋە ئالاقىدار تارماقلار كۆمۈر كان كارخانىسىنىڭ ۋە كۆمۈر تىجارىتى كارخانىسىنىڭ كۆمۈر قانۇنى، نىزاملارنى ئىجرا قىلىش ئەھۋالىنى قانۇن بويىچە نازارەت قىلىدۇ، تەكشۈرىدۇ.

64- ماددا كۆمۈر باشقۇرۇش تارمىقى ۋە ئالاقىدار تارماقلارنىڭ نازارەت قىلغۇچى، تەكشۈرگۈچى خادىملىرى كۆمۈر قانۇنى، نىزاملارنى پىششىق بىلىشى، كۆمۈر كەسپىگە ئائىت تېخنىكىنى ئىگىلىگەن بولۇشى، پاك - دىيانەتلىك بولۇشى، قانۇننى ئادىل ئىجرا قىلىشى لازىم.

65- ماددا كۆمۈر باشقۇرۇش تارمىقى ۋە ئالاقىدار تارماقلارنىڭ نازارەت قىلغۇچى، تەكشۈرگۈچى خادىملىرى نازارەت قىلغان، تەكشۈرگەندە كۆمۈر كان كارخانىسى، كۆمۈر تىجارىتى كارخانىسى ياكى ئىستېمالچىلاردىن كۆمۈر قانۇنى، نىزاملارنىڭ ئىجرا قىلىنىشىنى ئىگىلىگەن، مۇناسىۋەتلىك ماتېرىياللارنى كۆرۈشكە ھوقۇقلۇق ھەمدە نەق مەيدانغا كىرىپ تەكشۈرۈشكە ھوقۇقلۇق.

كۆمۈر كان كارخانىسى، كۆمۈر تىجارىتى كارخانىسى ۋە ئىستېمالچىلار قانۇن بويىچە نازارەت قىلىش - تەكشۈرۈش ۋە زەپىسىنى ئىجرا قىلىۋاتقان كۆمۈر باشقۇرۇش تارمىقى ۋە ئالاقىدار تارماقلارنىڭ نازارەت قىلغۇچى، تەكشۈرگۈچى خادىملىرىغا قولايلىق يارىتىپ بېرىشى لازىم.

66- ماددا كۆمۈر باشقۇرۇش تارمىقى ۋە ئالاقىدار تارماقلارنىڭ نازارەت قىلغۇچى، تەكشۈرگۈچى خادىملىرى كۆمۈر كان كارخانىسى ۋە كۆمۈر تىجارىتى كارخانىسىدىن كۆمۈر قانۇنى، نىزاملارغا خىلاپ قىلمىشنى قانۇن بويىچە تۈزىتىشنى تەلەپ قىلىشقا ھوقۇقلۇق.

كۆمۈر باشقۇرۇش تارمىقى ۋە ئالاقىدار تارماقلارنىڭ نازارەت قىلغۇچى، تەكشۈرگۈچى خادىملىرى نازارەت قىلغان، تەكشۈرگەندە كىنىشكىسىنى كۆرسىتىشى لازىم.

يەتتىنچى باب قانۇن جاۋابكارلىقى

67- ماددا مۇشۇ قانۇننىڭ 22- ماددىسىدىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىپ، كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسى ئالماي تۇرۇپ كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش بىلەن ئۆز مەيلىچە شۇغۇللانغانلارنى كۆمۈر باشقۇرۇش تارمىقى ئىشلەپچىقىرىشنى توختىتىشقا بۇيرۇيدۇ، ئۇلارنىڭ قانۇنغا خىلاپ تاپاۋىتىنى مۇسادىرە قىلىدۇ، قوشۇمچە قانۇنغا خىلاپ تاپاۋىتىنىڭ بىر ھەسسىسىدىن ئارتۇق، بەش ھەسسىسىدىن تۆۋەن مەمۇرىي جەريانە قويسا بولىدۇ؛ ئىشلەپچىقىرىشنى توختاتىدىغانلارنى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى يەرلىك خەلق ھۆكۈمەتلىرى مەجبۇرىي توختاتقۇزىدۇ.

68- ماددا مۇشۇ قانۇننىڭ 25- ماددىسىدىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىپ، كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسىنى ئۆتۈنۈپ بەرگەن ياكى ئىجبارگە بەرگەنلەرنىڭ كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسىنى كۆمۈر باشقۇرۇش تارمىقى بىكار قىلىدۇ، ئۇلارنىڭ قانۇنغا خىلاپ تاپاۋىتىنى مۇسادىرە قىلىدۇ، قوشۇمچە قانۇنغا خىلاپ تاپاۋىتىنىڭ بىر ھەسسىسىدىن ئارتۇق، بەش ھەسسىسىدىن تۆۋەن مەمۇرىي جەريانە قويسا بولىدۇ.

69- ماددا كۆمۈر بايلىقىنى قېزىشتا مۇشۇ قانۇننىڭ 29- ماددىسىدىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىپ، گوۋۇيۈەننىڭ كۆمۈر

ئەمگەك مەمۇرىي مەسئۇل تارمىقى ئۇلارنىڭ قانۇنغا خىلاپ تاپاۋىتىنى مۇسادىرە قىلىدۇ، قوشۇمچە قانۇنغا خىلاپ تاپاۋىتىنىڭ بىر ھەسسىسىدىن ئارتۇق، بەش ھەسسىسىدىن تۆۋەن مەمۇرىي جەريانە قويدۇ، كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسىنى بىكار قىلىدۇ؛ جىنايەت شەكىللەندۈرگەنلەرنىڭ جىنايى جاۋابكارلىقىنى ئەدلىيە ئورگىنى قانۇن بويىچە سۈرۈشتۈرىدۇ؛ زىيان پەيدا قىلغانلار قانۇن بويىچە تۆلەم جاۋابكارلىقىنى ئۈستىگە ئالىدۇ.

71- ماددا مۇشۇ قانۇننىڭ 48 - ماددىسىدىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىپ، تەستىقلىنماي تۇرۇپ كۆمۈر تىجارىتى بىلەن ئۆز مەيلىچە شۇغۇللانغانلارنى تەستىقلايدىغان تارماق تىجارەتنى توختىتىشقا بۇيرۇيدۇ، قانۇنغا خىلاپ تاپاۋىتىنى مۇسادىرە قىلىدۇ. قوشۇمچە قانۇنغا خىلاپ تاپاۋىتىنىڭ بىر ھەسسىسىدىن ئارتۇق، بەش ھەسسىسىدىن تۆۋەن مەمۇرىي جەريانە قويسا بولىدۇ.

72- ماددا مۇشۇ قانۇننىڭ 53 - ماددىسىدىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىپ، كۆمۈرگە باشقا نەرسە ئارىلاشتۇرۇپ، ساختىلىق ئىشلىتىپ، ناچىرىنى ياخشى دەپ ساققانلار سېتىشنى توختىتىشقا بۇيرۇيدۇ، قانۇنغا خىلاپ تاپاۋىتىنى مۇسادىرە قىلىنىدۇ، قوشۇمچە قانۇنغا خىلاپ تاپاۋىتىنىڭ بىر ھەسسىسىدىن ئارتۇق، بەش ھەسسىسىدىن تۆۋەن مەمۇرىي جەريانە قويدۇ. ئۇلارنىڭ كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسى ياكى كۆمۈر تىجارىتى قىلىش سالاھىيىتى قانۇن بويىچە بىكار قىلىنسا بولىدۇ؛ جىنايەت شەكىللەندۈرگەنلەرنىڭ جىنايى جاۋابكارلىقىنى ئەدلىيە ئورگىنى قانۇن بويىچە سۈرۈشتۈرىدۇ.

73- ماددا مۇشۇ قانۇننىڭ 60 - ماددىسىدىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىپ، كۆمۈر كان كارخانىسىنىڭ ماقۇللۇقىنى ئالماي تۇرۇپ، شۇ كارخانا يەر پايدىلىنىش ھوقۇقىغا قانۇن بويىچە ئېرىشكەن كۈچكە ئىگە مۇددەتتە ئاشۇ يەرگە ئۆي - ئىمارەت، قۇرۇلما سېلىۋالغانلارنى شۇ جايدىكى خەلق ھۆكۈمىتى ئۇنى چىقىشقا سەپەرۋەر قىلىدۇ؛ چاقىمىغانلارنى چىقىشقا بۇيرۇيدۇ.

74- ماددا مۇشۇ قانۇننىڭ 61 - ماددىسىدىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىپ، كۆمۈر كان كارخانىسىنىڭ ماقۇللۇقىنى ئالماي تۇرۇپ، شۇ كارخانىنىڭ مەخسۇس تۆمۈرىيول لىنىيىسى، مەخسۇس تاشيولى، مەخسۇس سۇ يولى، مەخسۇس پورتى، مەخسۇس ئېلېكتر ئېنېرگىيە لىنىيىسى، مەخسۇس سۇ تۇرۇبىسىنى ئىگىلىۋالغانلارنى ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى يەرلىك خەلق ھۆكۈمىتى بەلگىلىگەن مۇددەتتە تۈزىتىشكە بۇيرۇيدۇ؛ مۇددەت توشقىچە تۈزەتمىسە مەجبۇرىي بىكار قىلىدۇ. قوشۇمچە 50 مىڭ يۈەندىن تۆۋەن مەمۇرىي جەريانە قويسا بولىدۇ؛ زىيان پەيدا قىلغانلار قانۇن بويىچە تۆلەم جاۋابكارلىقىنى ئۈستىگە ئالىدۇ.

75- ماددا مۇشۇ قانۇننىڭ 62- ماددىسىدىكى بەلگىلىمىگە خىلاپلىق قىلىپ، تەستىقلىنماي ياكى بىخەتەرلىك تەدبىرى قوللانماي تۇرۇپ، كۆمۈر كانىنىڭ قېزىش دائىرىسىدە شۇ كاننىڭ بىخەتەرلىكىگە خەۋپ يېتىدىغان مەشغۇلات قىلغانلارنى كۆمۈر باشقۇرۇش تارمىقى مەشغۇلاتنى توختىتىشقا بۇيرۇيدۇ، قوشۇمچە 50 مىڭ يۈەندىن تۆۋەن مەمۇرىي جەريانە قويسا بولىدۇ؛ زىيان پەيدا قىلغانلار قانۇن بويىچە تۆلەم جاۋابكارلىقىنى ئۈستىگە ئالىدۇ.

76 - ماددا تۆۋەندىكى قىلمىشلارنىڭ بىرىنى سادىر قىلغانلارنى جامائەت خەۋپسىزلىكى ئورگىنى ئالمانلىق ساقلاش بويىچە باشقۇرۇش - جازالاش نىزامىدىكى مۇناسىۋەتلىك بەلگىلىمىلەرگە ئاساسەن جازالايىدۇ؛

قويۇش؛

(4) نازارەت قىلغۇچىلار - تەكشۈرگۈچىلەرنىڭ قانۇن بويىچە ۋەزىپە ئىجرا قىلىشىنى رەت قىلىش ۋە ئۇنىڭغا توسقۇنلۇق قىلىش.

77- ماددا مۇشۇ قانۇندا بەلگىلىگەن شەرتلەرگە ئۇيغۇن كەلمەيدىغان كۆمۈر كان كارخانىسىغا كۆمۈر ئىشلەپچىقىرىش ئىجازەتنامىسى بەرگەنلەر ياكى مۇشۇ قانۇندا بەلگىلىگەن شەرتلەرگە ئۇيغۇن كەلمىسىمۇ كۆمۈر تىجارىتى كارخانىسى قۇرۇشنى تەستىقلىغانلارنى يۇقىرى دەرىجىلىك مەسئۇل ئورگان ياكى مەمۇرىي تەپتىش ئورگىنى تۈزىتىشكە بۇيرۇيدۇ، بىۋاسىتە مەسئۇل باشقۇرغۇچى خادىملار ۋە باشقا بىۋاسىتە جاۋابكارلارغا مەمۇرىي جازا بېرىدۇ؛ جىنايەت شەكىللەندۈرگەنلەرنىڭ جىنايى جاۋابكارلىقىنى ئەدلىيە ئورگىنى قانۇن بويىچە سۈرۈشتۈرىدۇ.

78- ماددا كۆمۈر كان كارخانىسىنىڭ باشقۇرغۇچى خادىملىرىدىن قائىدىگە خىلاپ قوماندانلىق قىلىپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى قارملىق بىلەن مەشغۇلات ئېلىپ بېرىشقا زورلاپ، زور تالاپەت پەيدا قىلغانلارنىڭ جىنايى جاۋابكارلىقى جىنايى ئىشلار قانۇنىنىڭ 114- ماددىسىدىكى بەلگىلىمە بويىچە سۈرۈشتۈرۈلىدۇ.

79- ماددا كۆمۈر كان كارخانىسىنىڭ باشقۇرغۇچى خادىملىرىدىن كۆمۈر كاندىكى يوشۇرۇن ئاپەتنى تەدبىر قوللىنىپ تۈگەتمەي، زور تالاپەت پەيدا قىلغانلارنىڭ جىنايى جاۋابكارلىقى ئىشلار قانۇنىنىڭ 187- ماددىسىدىكى بەلگىلىمىگە سېلىشتۇرۇپ سۈرۈشتۈرۈلىدۇ.

80- ماددا كۆمۈر باشقۇرۇش تارمىقى ۋە ئالاقىدار تارماق خادىملىرىدىن خىزمەتتە بېپەرۋالىق قىلغانلار، نەپسانىيەتچىلىك قىلغانلار، خىزمەت ھوقۇقىدىن كەلسە - كەلمەس پايدىلانغانلارغا قانۇن بويىچە مەمۇرىي چارە كۆرۈلىدۇ. جىنايەت شەكىللەندۈرگەنلەرنىڭ جىنايى جاۋابكارلىقىنى ئەدلىيە ئورگىنى قانۇن بويىچە سۈرۈشتۈرىدۇ.

سەككىزىنچى باب قوشۇمچە پىرىنسىپ

81 - ماددا بۇ قانۇن 1996 - يىل 12- ئاينىڭ 1- كۈنىدىن باشلاپ يولغا قويۇلىدۇ.

قوشۇمچە:

جىنايى ئىشلار قانۇنىدىكى مۇناسىۋەتلىك ماددىلار

114- ماددا زاۋۇت - فابرىكىلار، كانلار، ئورمانچىلىق مەيدانلىرى، بىناكارلىق كارخانىلىرى ياكى باشقا كارخانا، كەسپىي ئورۇنلاردىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەردىن باشقۇرۇشقا بويسۇنماي، قائىدە - تۈزۈملەرگە خىلاپلىق قىلىپ ياكى ئىشچىلارنى قائىدىگە خىلاپ ھالدا قارملىق بىلەن مەشغۇلات قىلىشقا زورلاپ زور تالاپەت ھادىسىلەرنىڭ تۇغۇلۇشىغا، ئېغىر ئاقىۋەتلەرنىڭ كېلىپ چىقىشىغا سەۋەبچى بولغانلارغا ئۈچ يىلدىن تۆۋەن مۇددەتلىك قىلماق جازاسى ياكى تۇتۇپ تۇرۇپ ئەمگەككە سېلىش جازاسى بېرىلىدۇ؛ قىلمىشى پەۋقۇلئاددە قەيە بولغانلارغا ئۈچ يىلدىن يېقىنقىرى، يەتتە يىلدىن تۆۋەن مۇددەتلىك قىلماق جازاسى بېرىلىدۇ.

187 - ماددا خىزمەت ئورنىدا بېپەرۋالىق قىلىپ، جامائەت مۈلكىنى، دۆلەت ۋە خەلقنىڭ مەنپەئىتىنى زور زىيانغا ئۇچراتقان دۆلەت خادىملىرىغا بەش يىلدىن تۆۋەن مۇددەتلىك قىلماق جازاسى ياكى تۇتۇپ تۇرۇپ ئەمگەككە سېلىش جازاسى بېرىلىدۇ.

«تاشلاندىق بۇيۇملار» نىڭ مۇراجىتىنى

شاڭ ياۋ

كىشىلەر قايتا پايدىلانغىلى بولىدىغان بايلىقلارنى «تاشلاندىق بۇيۇم» دەيدۇ، ۋەھالەنكى ئۇنىڭدىن ھەر تەرەپلىمە پايدىلىنىشنىڭ بىر خىل پەن ئىكەنلىكىنى بىلمەيدۇ.

بىرىنچىدىن، تاشلاندىق بۇيۇملاردىن قايتا پايدىلىنىش مۇھىم ئورۇندا تۇرىدۇ. تاشلاندىق بۇيۇملار قايتا پايدىلانغىلى بولىدىغان بايلىق بولۇپ، سانائەت، يېزا ئىگىلىكىنىڭ مۇھىم خام ئەشيا مەنبەسى.

بەزى تەرەققىي تاپقان دۆلەتلەرنىڭ بىر مۇنچە مۇھىم سانائەت تارماقلىرىدا ئاشۇ «تاشلاندىق بۇيۇملار» مۇھىم خام ئەشيا قىلىنىدۇ. مەسىلەن: فرانسىيىنىڭ ھەر يىللىق مىس مەھسۇلاتىنىڭ 80 پىرسەنتىگە «تاشلاندىق مىس» خام ئەشيا قىلىنىدۇ. ياپونىيىدە سۇلياۋ ماتېرىياللىرىنىڭ يېرىمىغا تاشلاندىق سۇلياۋ خام ئەشيا قىلىنىدۇ. ئامېرىكىنىڭ ئاخبارات قەغەزىنىڭ 1/3 قىسمى تاشلاندىق قەغەزدىن ئىشلىنىدۇ.

ئېلىمىزىمۇ خەلق ئىگىلىكىنىڭ تېز تەرەققىي قىلىشىغا ئەگىشىپ، تاشلاندىق بۇيۇملاردىن قايتا پايدىلىنىش دەرىجىسى پەيدىنپەي يۇقىرى كۆتۈرۈلمەكتە. ھازىر % 40 پولات ماتېرىيالى تاشلاندىق تۆمۈردىن ئىشلەپ چىقىرىلماقتا. 70 - 80 پىرسەنت ئوتتۇرا، تۆۋەن دەرىجىلىك قەغەز تاشلاندىق قەغەزدىن ئىشلەنمەكتە.

ئېلىمىزدە كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان بايلىق دۇنيانىڭ ئوتتۇرىچە سەۋىيىسىنىڭ يېرىمىغا تەڭ كېلىدۇ، شۇڭا، تاشلاندىق بۇيۇملاردىن قايتا پايدىلىنىش ئېلىمىزدە ئىنتايىن مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە. ھەر توننا تاشلاندىق تۆمۈرنى يىغىۋالغاندا، 850 كىلوگرام

ياخشى پولات تاۋلاپ چىققىلى بولۇپلا قالماي، يەنە 20 توننا تۆمۈر رودىسىنى، شۇنداقلا ئۇنى قېزىشقا كېتىدىغان سېلىنىمىنى، 1.2 توننا ئۆلچەملىك كۆمۈرنى تېجەپ قالغىلى بولىدۇ. ھەر توننا تاشلاندىق قەغەزدىن پايدىلانغاندا، 800 كىلوگرام قەغەز ئىشلەپ چىقارغىلى بولۇپلا قالماي، تۆت كۇب مېتىر ياغاچ ماتېرىيالى، 40 كىلوگرام شۇلتا، 512 كىلوۋات توك، 47 توننا سۇنى تېجەپ قالغىلى بولىدۇ.

شۇنىڭ بىلەن بىللە تاشلاندىق بۇيۇملاردىن ھەر تەرەپلىمە پايدىلانغاندا، مۇھىت بۇلغىنىشنىڭ ئالدىنى ئېلىپ، ئېكولوگىيەلىك تەڭپۇڭلۇقنى ساقلىغىلى، تەننەرخنى تۆۋەنلىتىپ، ئىقتىسادىي ئۈنۈمنى ئۆستۈرگىلى بولىدۇ. شۇڭا، تاشلاندىق بۇيۇملاردىن قايتا پايدىلىنىش بايلىقلاردىن ھەر تەرەپلىمە پايدىلىنىشتا ئىنتايىن مۇھىم ئورۇندا تۇرىدۇ.

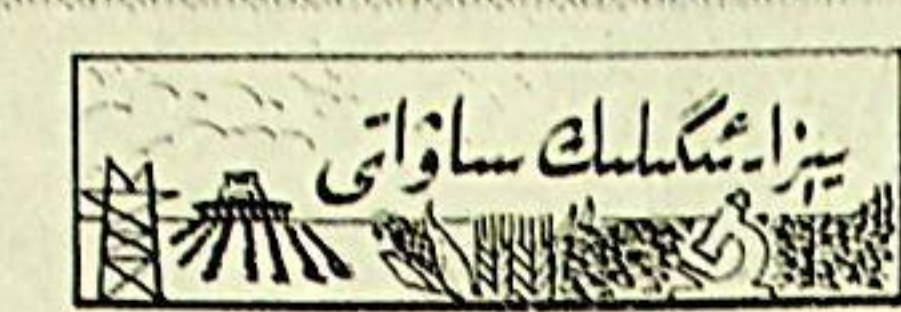
ئىككىنچىدىن، ئىقتىسادىي ئۈنۈمى يۇقىرى. دۆلىتىمىز قۇرۇلغاندىن بۇيان، تەمىنات - سودا كوپىراتىپلىرى تاشلاندىق بۇيۇملارنى يىغىۋېلىش تىجارىتىنى يولغا قويۇپ، ئۇنىڭ دائىرىسىنى كېڭەيتتى. ئۇنى مېتالچىلىق، خىمىيە سانائىتى، يېنىك سانائەت، قول ھۈنەر خام ئەشياسى دەپ تۈرگە ئايرىدى. 1995 - يىلىنىڭ ئاخىرىدا ناھىيە دەرىجىلىكتىن يۇقىرى تەمىنات - سودا كوپىراتىپلىرىدا تاشلاندىق بۇيۇملارنى يىغىۋېلىش شىركىتى 2800 گە يەتتى، شەھەر، يېزىلاردىكى تاشلاندىق بۇيۇملارنى يىغىۋېلىش تور - نۇقتىسى 11 مىڭ 200 گە يەتتى. تاشلاندىق بۇيۇملارنى پىششىقلايدىغان زاۋۇت 1500 دىن

ئاشتى. بۇلارنىڭ خىزمەتچىلىرى 730 مىڭغا يەتتى. 1950 - يىلىدىن 1995 - يىلىغىچە 177 مىليارد 500 مىليون يۈەنلىك تاشلاندىق بۇيۇم يىغىۋېلىندى. يىغىۋېلىنغان تاشلاندىق بۇيۇمنىڭ مىقدارى 350 مىليون توننىغا يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە يىغىۋېلىنغان تاشلاندىق تۆمۈر 165 مىليون توننىغا، تاشلاندىق رەڭلىك مېتال 4 مىليون 870 مىڭ توننىغا، تاشلاندىق خىمىيە سانائىتى خام ئەشياسى 19 مىليون 200 مىڭ توننىغا، تاشلاندىق قەغەز 63 مىليون توننىغا يەتتى. بۇلاردىن باشقا يەنە بىۋاسىتە پايدىلانغىلى بولىدىغان «تاشلاندىق بۇيۇملار» ۋە بىباھا تارىخىي ئاسار - ئەتىقىلەر مۇبار. 1981 - يىلىدىن 1995 - يىلىغىچە پىششىقلاپ ھەر تەرەپلىمە پايدىلىنغان تاشلاندىق بۇيۇملارنىڭ قىممىتى 10 مىليارد يۈەنگە يەتتى. يىغىۋېلىنغان داشقال، كېرەكسىز سۇيۇقلۇقلار ئىچىدىن 86 مىڭ 500 توننا رەڭلىك مېتال ئاجرىتىپ ئېلىندى. ئالتۇن، كۈمۈش، بېرىللى تەركىبى بار تاشلاندىق بۇيۇملاردىن 4800 كىلوگرام ئالتۇن، 711 توننا كۈمۈش، 1990 كىلوگرام بېرىللى ئاجرىتىۋېلىندى. شۇڭا تاشلاندىق بۇيۇملارنى يىغىۋېلىپ، ئۇنىڭدىن ھەر تەرەپلىمە پايدىلىنىش ئىنتايىن يۇقىرى ئىقتىسادىي قىممەت يارىتىدۇ.

ئۈچىنچىدىن، «تاشلاندىق بۇيۇملار» دىن ھەر تەرەپلىمە پايدىلىنىشنىڭ يوشۇرۇن كۈچى زور. ھازىر ئېلىمىزدە تاشلاندىق بۇيۇملاردىن ھەر تەرەپلىمە پايدىلىنىش تېخى ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي تەرەققىيات تەلپىگە ئۇيغۇنلشالمايۋ. تىدۇ، بۇ جەھەتتە خەلقئارادىكى ئىلغار

سەۋىيىدىنمۇ پەرقسىز چوڭ. بۇنىڭدا ئاساسەن تۆۋەندىكى مەسىلىلەر ساقلانماقتا.

1. «تاشلاندىق بۇيۇملار» نى يىغىۋېلىش تور - نۇقتىلىرى بارغانسېرى ئازىيىپ كېتىۋاتىدۇ. نوپۇسنىڭ كۆپىيىشى بىلەن تاشلاندىق بۇيۇملار كۆپىيىۋاتقان بولسىمۇ، تاشلاندىق بۇيۇملارنى يىغىۋېلىش تور - نۇقتىلىرى ئازىيىپ كېتىۋاتىدۇ. مەسىلەن: بېيجىڭ شەھىرىدە 1985 - يىلى 315 سېتىۋېلىش تور - نۇقتىسى بار ئىدى. 1995 - يىلى ئاران 200 تور - نۇقتا قالدى. شەھەر رايونىدىكى چوڭ تېتىكى سېتىۋېلىش پونكىتى 65 تىن 45 گە چۈشۈپ قالدى.
2. «تاشلاندىق بۇيۇملار» نى يىغىۋېلىش نىسبىتى تۆۋەنلەپ كەتتى.
3. «تاشلاندىق بۇيۇملار» دىن ھەر تەرەپلىمە پايدىلىنىشنى ماكرولۇق باشقۇرۇش سىستېمىسى بەرپا قىلىنمىدى، ياكى مۇكەممەل ئەمەس.
3. ئومۇمىي خەلقنىڭ بايلىق ئېڭى ۋە مۇھىت ئېڭى يۇقىرى ئەمەس. جەمئىيەتتە «بايلىقنى ئىسراپ قىلىش، مۇھىتنى بۇلغاش ئۇيات» دەيدىغان، تاشلاندىق بۇيۇملاردىن پايدىلىنىپ، مۇھىتنى قوغداشقا ئەھمىيەت بېرىدىغان كەيپىيات شەكىللەنمىدى.
4. «تاشلاندىق بۇيۇملار» دىن ھەر تەرەپلىمە پايدىلىنىش پەن - تېخنىكىسى، پىششىقلاش ئۈسكۈنىسى، ھۈنەر - سەنئىتى تېخى بىر قەدەر قالات، خىراجەت مەنبەسىمۇ كەمچىل، بۇلار تاشلاندىق بۇيۇملاردىن ھەر تەرەپلىمە پايدىلىنىش ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتىغا توسقۇن بولماقتا.

ھاۋا تېمپېراتۇرىسى جىددىي تۆۋەنلەپ 0° تىن تۆۋەن چۈشكەن چاغدا زىرائەتلەرنىڭ تىنىدە مۇز قېتىش ھادىسىسى كۆرۈلۈپ، زىرائەتلەر زەخىملىنىدۇ، بۇ ھاۋا زىرائى ئىلىمىدە ئۇششۇك دەپ ئاتىلىدۇ.

ئۇششۇكنىڭ كۈچلۈكلۈك دەرىجىسى، يەنى ئۇششۇكنىڭ ئېغىر - يېنىك بولۇشى شۇ چاغدىكى ھاۋا تېمپېراتۇرىسىنىڭ تۆۋەنلىشىگە ھەم ئۇنىڭ داۋام قىلغان ۋاقتىنىڭ ئۇزۇن - قىسقىلىقىغا، شۇنىڭدەك كېلىش بىلەن يېنىشنىڭ ئۇششۇمەتلىقلىقىغا مۇناسىۋەتلىك بولىدۇ.

ئادەتتە تېمپېراتۇرا بەك تۆۋەن بولۇپ، داۋاملىشىش ۋاقتى قانچە ئۇزۇن بولسا، زىرائەتلەرنىڭ زەخىملىنىشىمۇ شۇنچە ئېغىر بولىدۇ. تېمپېراتۇرا تەدرىجىي تۆۋەنلىسە، زىرائەتلەر ئۇنىڭغا ماسلىشىدۇ. دە، زىيان ئانچە كۆپ بولمايدۇ.

كۈز پەسلى كىرگەندىن كېيىن بىرىنچى قېتىم پەيدا بولىدىغان ئۇششۇك دەسلەپكى ئۇششۇك دېيىلىدۇ. دەسلەپكى ئۇششۇك شىمالىي شىنجاڭ بىلەن جەنۇبىي شىنجاڭغا كۈچلۈك سوغۇق ھاۋانىڭ تەسىر كۆرسىتىشىدىن پەيدا بولىدۇ. دەسلەپكى ئۇششۇكنىڭ پەيدا بولۇش ۋاقتى شىمالىي شىنجاڭ

ئۇششۇك ئاپىتى

ماتەن تۈردى

بىلەن جەنۇبىي شىنجاڭدا ئوخشاش بولمايدۇ.

ئەتىياز پەسلى كىرگەندىن كېيىن ئاخىرقى قېتىم پەيدا بولىدىغان ئۇششۇك ئاخىرقى ئۇششۇك دېيىلىدۇ. ئاخىرقى ئۇششۇك شىمالىي شىنجاڭدا ئاساسەن سوغۇق ھاۋا ئېقىمىنىڭ تەسىر كۆرسىتىشىدىن پەيدا بولىدۇ. جەنۇبىي شىنجاڭدا سوغۇق ھاۋا ئېقىمى بىلەن يەر يۈزىنىڭ رادىئاكسىيەلىك سوۋۇشى تەڭ تەسىر كۆرسىتىش تۈپەيلىدىن پەيدا بولىدۇ. ئاخىرقى ئۇششۇكتىن كېيىنكى، دەسلەپكى ئۇششۇكتىن بۇرۇنقى بىر مەزگىل يەنى كۈنلۈك ئەڭ تۆۋەن تېمپېراتۇرىسى 71° بولغان مەزگىل ئۇششۇكسىز مەزگىل دېيىلىدۇ. دېھقانچىلىق زىرائەتلىرىنىڭ ئۆسۈشى بىلەن ئۇششۇكسىز مەزگىل زىچ مۇناسىۋەتلىك بولىدۇ. ئۇششۇكسىز مەزگىل قانچە ئۇزاق بولغانسېرى زىرائەتلەرنىڭ ئۆسۈش مەزگىلىمۇ ئۇزاق بولىدۇ. شىنجاڭدا ئۇششۇكسىز مەزگىلنىڭ جايلار ئارا پەرقى روشەن بولىدۇ. ئادەتتە ئۇششۇكسىز مەزگىل جەنۇبىي شىنجاڭدا ئۇزاق، شىمالىي شىنجاڭدا قىسقا بولىدۇ. تۈزلەڭلىك رايونلاردا ئۇزاق، تاغلىق رايونلاردا قىسقا بولىدۇ.

ئۇششۇكتىن مۇداپىئەلىنىشتە تۆۋەندىكىدەك ئۇسۇللارنى قوللىنىشقا بولىدۇ.

1. يېپىش ئۇسۇلى: كەچ سائەت توققۇز ئۆچۈرسىدە ھاۋا تېمپېراتۇرىسى جىددىي تۆۋەنلەپ، 4° - 6° قا چۈشكەن چاغدا، يېرىم كېچىدىن تاڭ سەھەرگىچە بولغان ئارىلىقتا ئۇششۇك پەيدا بولۇشى مۇمكىن، بۇ چاغدا كىچىك دائىرىدىكى زىرائەتلەرنى يەنى كۆكتاتلارنى سامان، پاخال قاتارلىق نەرسىلەر بىلەن يېپىش لازىم. ئادەتتە زىرائەتلەر ئىككى سانتىمېتىردىن ئۈچ سانتىمېتىر قېلىنلىقتا يېپىلسا،

تۈرلەتكىلى بولىدۇ.

2. ئىسلاش ئۇسۇلى: ئۇششۇك پەيدا بولۇشتىن بۇرۇن يەنى ئالدىنقى يېرىم كېچىدە ئېتىز ئەتراپىغا ئالتە - يەتتە يەرگە سامان، پاخال، تېزەك قاتارلىق نەرسىلەرنى قالاپ ئىس سېلىش كېرەك، ئۇ چاغدا زىرائەتلەرنىڭ ئۈستىدە بىر قەۋەت ئىس پەردىسى ھاسىل بولىدۇ. دە، يەر يۈزىنىڭ رادىئاكسىيەلىك سوۋۇشىنى چەكلەپ، يەر يۈزىگە يېقىن ھاۋانىڭ تېمپېراتۇرىسىنى 1° - 2° قىچە تۈرلەتكىلى بولىدۇ.

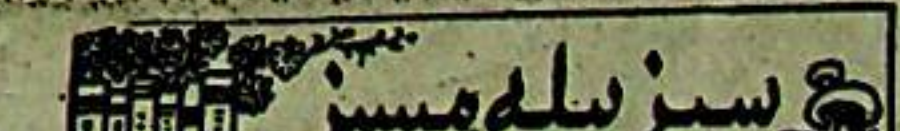
3. سۇغىرىش ئۇسۇلى: سوغۇق ھاۋا كىرىشتىن بۇرۇن يەنى ئۇششۇك پەيدا بولۇشتىن بىر كۈن بۇرۇن ياكى ئۇششۇك سېزىلگەن ھامان قۇياش چىقىشتىن بۇرۇن زىرائەتلەر سۇغىرىلسا، سۇ پارغا ئايلىنىپ، يەر يۈزىگە يېقىن ھاۋانىڭ نەملىكى ئاشىدۇ ھەمدە ھاۋا تېمپېراتۇرىسىنىڭ تەدرىجىي تۆۋەنلىشى نەتىجىسىدە ھاۋادىكى نەملىك قويۇلۇپ، يوشۇرۇن ئىسسىقلىق قويۇپ بېرىلىدۇ. دە، يەر يۈزىگە يېقىن ھاۋانىڭ تېمپېراتۇرىسى 1° - 3° تۈرلەيدۇ. سۇ مەنبەسى كەمچىل بولۇپ، ئۆز ۋاقتىدا سۇغىرىشقا ئەمگەكلىك بولمىسا، زىرائەت مايسىلىرى ۋە كۆكتاتلارغا سۇ چېچىپ (سۇ پۈركۈگۈچى ئەس ۋابىلار بىلەن سۇ پۈركۈپ) ئۇششۇكتىن مۇداپىئەلىنىشكە بولىدۇ.

شىنجاڭنىڭ ھاۋا كىلىماتى مۇرەككەپ، يەر تۈزۈلۈشى ۋە جۇغراپىيەلىك جايلىشىشى ئوخشىمايدۇ. شۇڭا ھەرقايسى ئورۇنلارنىڭ ھاۋا زىرائى مۇلازىمەت ئورۇنلىرى بەرگەن ئۇزاق، ئوتتۇرا ھال، قىسقا مۇددەتلىك ھاۋا رايونىدىن بېرىلگەن ئالدىن مەلۇماتتىن تولۇق پايدىلىنىپ، ئويلىمىغان يەردىن كېلىپ چىقىدىغان ئۇششۇك ئاپىتىنىڭ ئالدىنى ئېلىپ، مۇداپىئەلىنىش

ئەۋزەل ياشاش مۇھىتى نەسلىنى چىكىندۈرۈۋېتىدۇ

بۇۋاقلارنىڭ ئۆلۈش نىسبىتى كۆرىدىغان ئەمۋال نوپۇس سۈپىتىدە...

ئەنگلىيەنىڭ لوندون داشۆسىنىڭ كېن ئىلمى پروفېسسورى ستېۋېن چوس يېقىندا ئەنگلىيە ئىلىم - پەن ھەپتىلىكىدە دوكلات بېرىپ مۇنداق دېگەن: جەمئىيەتنىڭ تەرەققىياتى، بولۇپمۇ داۋالاشنىڭ شارائىتىنىڭ ياخشىلىنىشىغا ئەگىشىپ نەسلىدىكى تەبىئىيلىك ئۆز كۈچىنى يوقاتىدۇ.

بوۋاقلارنىڭ ئۆلۈش نىسبىتى تۆۋەنلىدى، مۇتلەق كۆپ ساندىكى كىشىلەر ياشاش شارائىتىدىكى خەۋپلەردىن قۇتۇلۇپ قالدى، نەتىجىدە نەسلىدىكى تەبىئىيلىك بارغانسېرى ئاجىزلاشتى. چوس مۇنداق دەيدۇ: جانلىقلار دۇنياسىدا كېن ئۆزگىرىش ھادىسىسى ئومۇميۈزلۈك مەۋجۇت. كېننىڭ ئۆزگىرىشى سۈپەتلىك سورت ۋە نەسلىنىمۇ، سۈپەتسىز سورت ۋە نەسلىنىمۇ پەيدا قىلىدۇ، ياخشى تاللىنىپ، ناچىرى شاللىۋېتىلىدۇ، بۇنىڭ بىلەن سورت ۋە نەسل بارغانسېرى ياخشىلىنىدۇ. لېكىن ھازىرقى ئىنسانلار جەمئىيىتىدە نەسلىدىكى تەبىئىيلىكنىڭ رولى بارغانسېرى ئاجىزلاشماقتا، مۇشۇنداق ئاجىزلىشىش داۋامىدىكى ناچار كېنلارمۇ نەسلىنىڭ چېكىنىشىگە سەۋەبچى بولىدۇ.

ئۇ يەنە مۇنداق دەيدۇ: بىر نەچچە ئون يىلدىن بۇيان خىمىيىۋى ياسالماقلىرى كەڭ دائىرىدە ئىشلىتىش سەۋەبىدىن ئەرلەرنىڭ ئۇرۇق سانى كېمىيىپ كەتتى، ئۇرۇقنىڭ سۈپىتى ناچارلاشتى، شۇڭلاشقا ئەۋلادلارنىڭ ئاساسىي سۈپىتى ئىلگىرىكىگە قارىغاندا خېلىلا ناچارلىشىپ كەتتى. ئۇنىڭدىن باشقا ئالىي مەلۇماتلىق كىشىلەر ئازراق پەرزەنت كۆرىدىغان، ياخشى تەربىيە كۆرمىگەن كىشىلەر كۆپ پەرزەنت كۆرىدىغان بولدى.

چىش ئاغرىقىغا شىپا بولىدىغان بىئو ئەينەك

قۇرت يېيىش، چىش نېرۋىسى سىرتقا چىقىپ قېلىش سەۋەبىدىن كېلىپ چىقىدۇ. سوغۇق، قىزىق ياكى ئاچچىق - چۈچۈك، تاتلىق نەرسىلەرنى يېگەندە چىش ئاغرىدۇ. بۇنداق چىش پاستىسى تەركىبىدىكى بىئو ئەينەك چىشنىڭ قۇرت يېگەن جايىدا قوغدىغۇچى قەۋەت ھاسىل قىلىپ، چىش ئاغرىقىنى پەسەيتىدۇ. بىئو ئەينەك 70 - يىللاردا ئىجاد قىلىنغان. ئۇ ئادەتتە شىلىسىمان ياكى ئۇن ھالىتىدە بولىدۇ، ئۇ جانلىقلارنىڭ سۆڭىكى ۋە چىشى قاتارلىق قېسىملىرى بىلەن ئۇچراشقاندا رېئاكسىيىلىشىپ قاتتىق جىسمىنى ھاسىل قىلىدۇ. ئىلگىرى ئالىملار ئۇنىڭدىن پايدىلىنىپ

كۆرىدىغان ئەھۋال نوپۇس سۈپىتىدە تەتۈر تاناسىپنى كەلتۈرۈپ چىقاردى. مانا بۇلارنىڭ ھەممىسى نەسلىنىڭ سۈپىتىنى ناچارلاشتۇرۇۋېتىدۇ. بەزىلەر كېننى كۆزىتىش تېخنىكىسى ئارقىلىق سۈپەتلىك ھامىلىنى تاللاش، كەمتۈك ھامىلىنى شاللىۋېتىشنى ئوتتۇرىغا قويدى. بۇنداق ئۇسۇل تەبىئىي ئىقتىدارنىڭ ئورنىنى ئالالايدۇ. ھازىر بۇنداق ئۇسۇلنى قوللىنىشتا تېخنىكا جەھەتتە قىيىنچىلىق كۆپ بولمىسىمۇ، لېكىن مۇرەككەپ ئىجتىمائىي ئامىللارنىڭ تەسىرى تۈپەيلىدىن ئۇنى يولغا قويۇش ئاسانغا چۈشمەيدۇ. («بىلىم - كۈچ ژۇرنىلى» دىن)

تىرناقنىڭ ناتوغرا ئۆسۈشىنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدىغان ئامىللار ۋە ئۇنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئابىدۇمىجىت مۇسا

تىرناق ئىنسانلارنىڭ پۈت - قول بارماقلىرىنىڭ ئۈچى قىسمىدىكى يۇمشاق توقۇلمىلارنى تۈرلۈك سىرتقى زەخىملىنىش لىرىدىن ساقلايدىغان «مۇھاپىزەت قالىقى» بولۇپ، ئەگەر ئۇ مۇۋاپىق

ئۆمۈرتقا سۆڭىكىنى يامغاندى. بۇنداق چىش يامغىلى بولىدىغان بىئو ئەينەكنى ئادەتتىكى چىش پاستىسىغا ئارىلاشتۇرۇپ ئىشلىتىشكە بولىدۇ، ئۇنى بىر مەزگىل ئىشلەتكەندىن كېيىن چىشنىڭ تاشقى يۈزىدە بەش مىكرومېتر قېلىنلىقتىكى قاتتىق قوغدىغۇچى قەۋەت پەيدا بولىدۇ، بۇنداق بىئو ئەينەك ئاللىقاچان ھاسىل بولغان قوغدىغۇچى قەۋەتنىڭ ئۈستىگە تولىشىۋالمايدۇ، شۇڭا ئۇ تەكرار-تەكرار ئىشلىتىلىشىمۇ قوغدىغۇچى قەۋەت قېلىنلاپ كەتمەيدۇ. بۇنداق بىئو ئەينەك پات ئارىدا كىلىنىشىدا تەجرىبە قىلىنىدۇ، نەتىجىدە مۇۋەپپەقىيەتلىك بولسا ئۇ بازارغا سېلىنىدۇ. («بىلىم - كۈچ ژۇرنىلى» دىن)

بىلىم پۈتتى

قاتارلىق قاتارلىق رەسلىم بىلەن يېپىشى لازىم. ئادەتتە زىرائەتلەر ئىككى سانتىمېتىردىن ئۈچ سانتىمېتر قېلىنلىقتا يېپىلسا، كېچىدە يەر يۈزىنىڭ رادىئاتسىيىلىك سۈۋۈشىنى توسۇپ، تېمپېراتۇرىنى ئۈچتە بەش سىلسىيە گرادۇسقىچە

سەھنە چىرىغىنىڭ نۇرى توغرىسىدا ئابدۇرېھىم ئابدۇلئىم

سەھنە چىرىغى لايىھىسىنىڭ مەركىزى خەرىتىسىنى سىزىش كېرەك. بۇنىڭدا نۇر سىزىقلىرى سىزىلمايدۇ، چىراغلارنىڭ ئورنى سىزىلىدۇ، چۈنكى قويۇلماقچى بولغان ئويۇننىڭ تەلپىگە ئاساسەن، ھەر بىر پەردىنىڭ چىراغ خەرىتىسىنى سىزغاندا، پەقەت چىراغلارنىڭ ئورنى ۋە نۇر سىزىقلىرى سىزىلىدۇ.

ناخشا - ئۇسۇل تۈرىدىكى تىياتىرلاردا چىراغلارنىڭ نۇرلىرى ھەر خىل رەڭدە بولۇشى، كۈچلۈك يورۇقلۇق بولۇشى، قىزىل، يېشىل، كۆك، سېرىق، شاپتۇل چېچىكى قاتارلىق نۇرلار كۆپرەك ئىشلىتىلىشى لازىم. ئادەتتە كىشىلەر بىلىدىغان يەتتە خىل نۇر سەھنىدە 270 خىلدىن ئوشۇق نۇرغا ئۆزگەرتىلىپ ئىشلىتىلىدۇ. ھەر بىر رەڭلىك نۇر قېنىق دەرىجىدىن ئاز - ئازدىن سۈسلىتىلىپ، كېرەكلىك ئورۇن يورۇتىلىدۇ.

- 1. ئاۋۋال چىراغ ياندۇرۇش، ئاندىن پەردە ئېچىش.
2. ئاۋۋال پەردە ئېچىش ئاندىن چىراغنى ئاستا - ئاستا ياندۇرۇش.
3. ئاۋۋال دېكوراتسىيەگە قارىتىلغان چىراغنى ياندۇرۇش، ئاندىن كېيىن ئارتىس تۇرغان جايىنى يورۇتۇش.
4. ئاۋۋال ئارتىس تۇرغان جايىنى يورۇتۇش، ئاندىن دېكوراتسىيەگە قارىتىلغان چىراغنى ياندۇرۇش.
5. ئاۋۋال كەينى ئېكراننى يورۇتۇش ئاندىن ئارتىس تۇرغان جايىنى يورۇتۇش.
6. ئاۋۋال مۇلازىمەتلىك نەرسىلەرنى يورۇتۇش ئاندىن كېيىن دېكوراتسىيەنى يورۇتۇش.
7. ئاۋۋال قوغلاشما چىراغ نۇرى بېرىش، ئاندىن ئومۇمىي چىراغلارنى ياندۇرۇش قاتارلىقلار.
سەھنە چىراغلىرىنىڭ توك بېسىمى چۈشسە نۇرنىڭ رەڭگىمۇ ئۆزگىرىدۇ. ئەگەر رەڭلىك قەغەز ئاق چىراغقا يېپىلسا، نۇرنىڭ كۈچى تۆۋەنلەپ كېتىدۇ. مەسىلەن: 1000 W لىق چىراغقا كۆك قەغەز يېپىلسا، نۇرنىڭ كۈچى 160 W لىق چىراغ نۇرىنىڭ كۈچىگە تەڭ بولىدۇ. سېرىق قەغەز يېپىلسا 800 W لىق چىراغ نۇرىنىڭ كۈچىگە تەڭ بولىدۇ.

سەھنە چىرىغىنىڭ نۇرى توغرىسىدا ئابدۇرېھىم ئابدۇلئىم

ئارتىسلارنىڭ سەھنە كىيىملىرى ھەرقانچە كۆركەم، نەپىس بولسىمۇ، چىراغ نۇرى مۇۋاپىق بولمىسا، ئويۇننىڭ ئۈنۈمى ياخشى بولمايدۇ، شۇڭا سەھنە چىرىغىنىڭ نۇرى سەھنە خىزمىتىدە مۇھىم ئورۇننى ئېگىلەيدۇ.

سەھنە چىرىغىنىڭ نۇرى (سۈۋىتى) سەھنە گۈزەل سەنئىتىنىڭ مۇھىم تەركىبىي قىسمى. چۈنكى بىرەر ئويۇن قويغاندا سەھنە ھەر خىل دېكلاراتسىيە، مەنزىرىلەر بىلەن بېزەلسمۇ،

ئادەتتە ناتوغرا ئۆسكەن تىرناقنى پات ئېلىپ تۇرما ئاياغ كىيگەندە، يول ماڭغاندا قاتتىق ئاغرىپ كېتىشى ئازابلايدۇ. ئەگەر داۋاملىق ئېلىشقا ئادەتلىنىپ، تىرناقنىڭ يان قىسمىدىكى مۇسكۇلنى زەخىملىنىدۇرۇپ قويسا، ئاسانلا تىرناق كۆتكى ياللۇغى، تىرناق ئاستى ياللۇغى، سەينەك ۋە تىرناق تەمىرى تەكىسى قاتارلىقلارنىڭ پەيدا بولۇشىغا سەۋەبچى بولىدۇ.

ئەگەر بۇنداق ئەھۋال كۆرۈلگەندە ۋاقتىدا داۋالانسا، گازلىق كانگېرنا ۋە ھۆل كانگېرنا كېسەللىكلەرنى پەيدا قىلىپ، سالامەتلىككە ھەتتا ھاياتقا خەۋپ يېتىشى مۇمكىن. شۇڭا تىرناق ئالغاندا يان تەرىپىنى ھەرگىز ئىچكىرى ئالماسلىق، ئوتتۇرا قىسمىنى ئىككى بۇرجەكتىكى گۆش قىسمى بىلەن پاراللېل نىسبەتتە ياساش ھەمدە ئاستىنقى قىسمىنى ئۇچلۇق نەرسىلەر بىلەن كولىمىسىلىق لازىم. ئادەتتە پاشىنى پەسەك، پەنجىسى كەڭرەك، پۇتقا ماس كەلگۈدەك ئازادە ئاياغلارنى كىيىش كېرەك. ئەگەر تىرناق داۋاملىق گۆشنىڭ ئىچكى قىسمىغا قاراپ ئۆسە، ۋاقتىدا دوختۇرغا كۆرۈنۈپ، تىرناقنى يىلتىزىدىن قومۇرۇپ ئالدۇرۇۋېتىش لازىم.

ساۋات

سەھنە چىرىغىنىڭ نۇرى (سۈۋىتى) سەھنە گۈزەل سەنئىتىنىڭ مۇھىم تەركىبىي قىسمى. چۈنكى بىرەر ئويۇن قويغاندا سەھنە ھەر خىل دېكلاراتسىيە، مەنزىرىلەر بىلەن بېزەلسمۇ،

تىرناقنىڭ ناتوغرا ئۆسۈشىنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدىغان ئامىللار ۋە ئۇنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئابىدۇمىجىت مۇسا

ئاسالىمسا ئادەمگە بىئاراملىق ۋە ئازاب ئېلىپ كېلىدۇ. بۇ خىل ئازابلىنىش كۆپىنچە تىرناقلىرىنىڭ گۆشنىڭ ئىچكى قىسمىغا ئۆسۈپ كىرىپ كېتىشى بىلەن ئىپادىلىنىدۇ. تىرناقنىڭ ناتوغرا ئۆسۈشىنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدىغان ئامىللار ئاساسەن ئىككى خىل بولىدۇ: بىرى، تىرناقلىرى ئالغاندا ھەر ئىككى تەرەپتىكى بۇرجەك قىسمىمۇ ئىچكىرى ئېلىۋېتىش. بۇنداق قىلغاندا تىرناق ئۆسكەنسى يان قىسمى گۆشكە قاراپ ئۆسۈپ، بارماقلىرىنىڭ يان مۇسكۇل قىسمىغا «تاجاۋۇز» قىلىپ كىرىدۇ. بۇنداق ئەھۋال پۈت بارماقلىرىدىكى تىرناقلىرىدا كۆپرەك ئۇچرايدۇ. يەنە بىرى، ئاياغ كىيىملىرىنىڭ پۇتقا ماس كەلمەسلىكى تىرناقنىڭ ناتوغرا ئۆسۈشىنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ. بۇ خىل ئەھۋال ئەرلەرگە قارىغاندا ئاياللاردا كۆپرەك ئۇچرايدۇ. ئېگىز باشلىق، تار پەنجىلىك ئاياللارنى ئۇزاق مۇددەت كىيگەندە پۈت بارماقلىرى ئاياغ ئىچىدە ئەركىن - ئازادە ھەرىكەت قىلالماي، ئۈستىدىن ۋە ئىككى يان تەرەپتىن زىيادە قىسىلىپ، تىرناقلىرىنىڭ يان قىسمى تۆۋەنگە قاراپ ئۆسۈشكە مەجبۇر بولىدۇ - دە، پۈت بارماقلىرىنىڭ مۇسكۇل قىسمىغا قاراپ ئۆسىدۇ.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، پ د ت، 15 - ئۆكتەبىر تېلېگراممىسى. ب د ت خەۋەپسىزلىك كېڭىشى مۇشۇ ئاينىڭ 15 - كۈنى چاۋشيەن «سۇ ئاستى پاراخوتى ۋە قەسى» توغرىسىدا بايانات ئېلان قىلىپ، چاۋشيەن يېرىم ئارىلىنىڭ شىمالىي بىلەن جەنۇبىنى چاۋشيەن يېرىم ئارىلىنىڭ تىنچلىقى ۋە بىخەتەرلىكىنى كۈچەيتىشنى كۆزدە تۇتۇپ، ھەل قىلىنمىغان مەسىلىلەرنى سۆزلىشىش ئارقىلىق تىنچلىق ۋاستىسى بىلەن ھەل قىلىشقا دەۋەت قىلدى.

باياناتتا مۇنداق دېيىلدى: خەۋەپسىزلىك كېڭىشى «سۇ ئاستى پاراخوتى ۋە قەسى» گە جىددىي كۆڭۈل بۆلسۇ، ئالاقىدار تەرەپلەرنى «چاۋشيەن ئۇرۇش توختىتىش كېلىشىمى» گە ئومۇميۈزلۈك ئەمەل قىلىشقا، چاۋشيەن يېرىم ئارىلىنىڭ جىددىي ۋەزىيىتىنى كەسكىنلەشتۈرۈۋېتىدىغان ھەرىكەت قوللانماسلىققا دەۋەت قىلىدۇ. باياناتتا يېڭى تىنچلىق مېخانىزمى «ئۇرۇش توختىتىش كېلىشىمى» نىڭ ئورنىنى ئېلىشتىن ئىلگىرى «ئۇرۇش توختىتىش كېلىشىمى» نىڭ يەنىلا كۈچكە ئىگە ئىكەنلىكى تەكىتلەندى.

يىغىنى 10 - ئاينىڭ 14 - كۈنى چىلى پايىتەختى سانتىياگودا ئېچىلدى. ئارگېنتىنا، برازىلىيە، ئىسپانىيە قاتارلىق 19 دۆلەتتىن كەلگەن 50 تىن ئارتۇق تارىخشۇناس ئىبېرىيە رايونىنىڭ تارىخىي تەرەققىياتى ئۈستىدە مۇھاكىمە ئېلىپ باردى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

قىسىملىرىنىڭ باياناتچىسى كاردادا مۇشۇ ئاينىڭ 9 - كۈنى تۇرلادا ئامېرىكىنىڭ تىنچلىق ساقلاش قىسىملىرىدىكى 240 كىشىنىڭ 1 - تۈركۈم دە بوسنىيە - گېرتسېگوۋىنادىن ئايرىلىپ، شۇ كۈنى ساۋا دەرياسىدىن ئۆتۈپ ۋېنگرىيىدىكى ئامېرىكا قوشۇنلىرى بازىسىغا بارغانلىقىنى جاكارلىدى.

كلىنتون ھۆكۈمىتى تۈزگەن پىلانغا ئاساسەن، ئامېرىكىنىڭ بوسنىيە - گېرتسېگوۋىنادا تۇرۇشقا ئەۋەتكەن 18 مىڭ كىشىلىك تىنچلىق ساقلاش قىسىمى ئامېرىكا ئومۇمىي سايلىمىدىن ئىلگىرى چىقىپ كېتىدۇ. ئامېرىكا قوشۇنلىرىنىڭ چىقىپ كېتىشى كەم دېگەندە ئۈچ ئاي داۋاملىشىدۇ، بۇ يىلنىڭ ئاخىرىدىن ئىلگىرى تولۇق چىقىپ بولىدۇ.

خەۋەرگە قارىغاندا، بوسنىيە - گېرتسېگوۋىنادىكى شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى تەشكىلاتى قىسىملىرىنىڭ چىقىپ كېتىشىگە ياردەم بېرىدىغان ئامېرىكىنىڭ 5000 كىشىلىك قوشۇنى مۇشۇ ئاينىڭ 8 - كۈنىدىن باشلاپ گېرمانىيىدىكى بازىسىدىن بوسنىيە - گېرتسېگوۋىناغا كىرىدىكەن. ئامېرىكىنىڭ بۇ قوشۇنلىرى كېلەر يىلى 3 - ئاينىڭ ئوتتۇرىلىرىغىچە بوسنىيە - گېرتسېگوۋىنادا تۇرىدىكەن.

چاۋشيەن گېزىتى ياپونىيىنىڭ سىياسىي چوڭ دۆلەت بولۇش سۈيىقەستىنى پاش قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، پىگراف، 15 - ئۆكتەبىر تېلېگراممىسى. چاۋشيەندە چىقىدىغان «دېموكراتىك چاۋشيەن» گېزىتى بۈگۈن ماقالە بېسىپ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: ياپونىيىنىڭ جېنىنىڭ بارىچە سىياسىي چوڭ دۆلەت بولۇشقا ئۇرۇنۇشتىكى مەقسىتى ئۆزىنىڭ باشتىن - ئاخىر ئۆزگەرمەي كېلىۋاتقان سىرتقا تاجاۋۇزچىلىق قىلىش ۋە كېڭەيمىچىلىك قىلىش قارانىيىتىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشتىن ئىبارەت.

ماقالىدە مۇنداق دېيىلدى: ياپونىيە نىڭ سىياسىي چوڭ دۆلەت بولۇشقا ئۇرۇنۇۋاتقانلىقىغا دائىر تىپىك مىساللار شۇكى، ياپونىيىدە بەزىلەر ئۆتكەنكى تارىخىي ئېتىراپ قىلماي ۋە بۇ ھەقتە ئويلىنماي، ئەكسىچە ئۆتكەنكى تاجاۋۇزچىلىق تارىخىنى يەدەزلەۋاتىدۇ؛ ئۇلار ئۆتكەنكى تاجاۋۇزچىلىق ئۇرۇشىنى «ئازادلىق ئۇرۇشى» ۋە «ئۆزىنى قوغداش ئۇرۇشى» دەۋاتىدۇ، ئۇرۇشتا ئۆلگەنلەرنى «قەھرىمان» دەپ تەسۋىرلەۋاتىدۇ؛ ئۇلار ھەر يىلى توپ - توپ بولۇشۇپ «ئەلنى تىنچلاندۇرغۇچىلار» نى رەسمىي تاۋاپ قىلىپ، كونا ئىمپېرىيىنىڭ «مۇقەددەس ئىشى» نى ئورۇنداشنى تەرغىب قىلىۋاتىدۇ.

ماقالىدە مۇنداق دېيىلدى: ياپونىيەدىكى بەزى كىشىلەر ياپونىيە ئۆزىنىڭ ئىقتىسادىي كۈچىگە ماس كېلىدىغان

فرانسىيە ئوتتۇرا شەرققە تېخىمۇ زور رول ئويناشنى ئۈمىد قىلىدۇ

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، قاھىرە، 13 - ئۆكتەبىر تېلېگراممىسى. فرانسىيە زۇڭتۇڭى شىراكىنىڭ پەۋقۇلئاددە ئەلچىسى بېتران دىفولك بۈگۈن بۇ يەردە فرانسىيە بىلەن ياۋروپا ئوتتۇرا شەرق تىنچلىق جەريانىدا تېخىمۇ زور رول ئويناشنى ئۈمىد قىلىدۇ، دېدى.

فرانسىيە دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكىنىڭ باش كاتىپى دىفولك مىسىر زۇڭتۇڭى مۇبارەك بىلەن سۆھبەت لەشكەندىن كېيىن مۇخبىرلارغا مۇنداق دېدى: ياۋروپا ئوتتۇرا شەرققە مالىيە جەھەتتە نۇرغۇن ياردەم بەردى، شۇنىڭ بىلەن بىللە، بۇ رايوندا «ئاكتىپ سىياسىي رول ئويناش» نى ئۈمىد قىلىدۇ.

10 - ئاينىڭ 4 - كۈنى نۇرغۇن مۇسۇلمان يېرىم ئارىلىدىكى ئەقسا مەسچىتىگە يىغىلىپ جۈمە نامىزى ئوقۇدى. ئىسرائىلىيە چاتاق چىقىپ قېلىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۈچۈن، نۇرغۇن ساقچىنى ئىشقا سالىدى.

سۈرەتتە: ئىسرائىلىيە ساقچىسى بىر ئايالنىڭ سومكىسىنى تەكشۈرمەكتە.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

كۆۋەيتتە يېڭى ھۆكۈمەت تەشكىل قىلىندى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، كۆۋەيت، 15 - ئۆكتەبىر تېلېگراممىسى. كۆۋەيت ئەمىرى جابىر ساباھ بۈگۈن پەرمان چىقىرىپ، ۋەلەھەد، قوشۇمچە باش ۋەزىر سائاد تەشكىللىگەن يېڭى ئىچكى كابىنېتنى تەستىقلىدى.

يېڭى ئىچكى كابىنېت باش ۋەزىر، ئۈچ مۇئاۋىن باش ۋەزىر ۋە 11 ۋەزىر قاتارلىق 15 كىشىدىن تەركىب تاپتى.

ئالدىنقى نۆۋەتلىك ئىچكى كابىنېتتا ۋەزىپە

«تالىبان» نىڭ بىر پىلىموتچىسى 10 - ئاينىڭ 14 - كۈنى ئافغانىستان پايىتەختى كابۇلدىن ئالدىنقى سەپكە ئۇرۇشقا باردى. ئۇرۇشنىڭ 1 - سېپى كابۇلغا ئون كىلومېتىرلا كېلىدۇ.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

شىنجاڭ گېزىتى

新疆日报

(维文)

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۇتاش

نومۇرى: CN 65 - 0002 / Z

(ۋەكالىت نومۇرى: 1 - 57)

«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشىر قىلدى (بۇ سان ئالتە بەت)

1996 - يىل

ئۆكتەبىر

22

سەيشەنبە

ئېلىمىز ئىلمىي تەكشۈرۈش - ئۆلچەش ۋە تېخنىكا تەجرىبە سۈنئىي ھەمراھىنى مۇۋەپپەقىيەتلىك قويۇپ بەردى

ئېلىمىز قايتۇرۇپ كېلىنىدىغان، يىراقتىن كونترول قىلىنىدىغان سۈنئىي ھەمراھنى قويۇپ بېرىپ، ئالەم بوشلۇقىدا كۆپ قېتىم ئىلمىي تەكشۈرۈش ئېلىپ باردى ھەم 200 نەچچە تۈر بويىچە ئالەم بوشلۇقىدا سىناق ئېلىپ بېرىش ئارقىلىق بىر تۈركۈم مۇھىم نەتىجىلەرگە ئېرىشتى. بۇ نەتىجىلەر ۋە ماتېرىياللار پەن تەتقىقات ئورۇنلىرىدا ۋە سانائەت، يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ساھەلىرىدە، جۈملىدىن دۆلەت زېمىنىنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈش، نېفىت چارلاش، تۆمۈر يول لىنىيىسى تاللاش، دېڭىز- ئوكيان كاتىگورىيىسى، يەر تەۋرەشتىن مەلۇمات بېرىش، تارىخىي مەدەنىيەت يادىكارلىقلىرىنى تەكشۈرۈش قاتارلىقلاردا ئىشلىتىلىپ، كۆرۈنەرلىك ھەمراھ ئالەم بوشلۇقىدا ئىلمىي تېخنىكا سىنىقىنى ئېلىپ باردى.

سۈنئىي ھەمراھىنى مۇۋەپپەقىيەتلىك قويۇپ بەردى. سۈنئىي ھەمراھ بەلگىلەنگەن ئوربىتىغا ئوڭۇشلۇق كىردى. بۇ قېتىم قويۇپ بېرىلگەن ئىلمىي تەكشۈرۈش - ئۆلچەش ۋە تېخنىكا تەجرىبە سۈنئىي ھەمراھى ئېلىمىز قويۇپ بەرگەن 17 - قېتىملىق قايتۇرۇپ كېلىنىدىغان، يىراقتىن كونترول قىلىنىدىغان سۈنئىي ھەمراھ. ئالدىن بەلگىلەنگەن پىلان بويىچە، بۇ سۈنئىي ھەمراھ ئوربىتىدا 15 كۈن ئايلىنىدۇ. يىراقتىن كونترول قىلىش ماتېرىياللىرى ئىگىلەنگەندىن باشقا سۈنئىي ھەمراھقا ئىلمىي تەكشۈرۈش ئېلىپ بېرىش قۇرۇلمىسى ئورنىتىلغان. بۇ سۈنئىي ھەمراھ ئالەم بوشلۇقىدا ئىلمىي تېخنىكا سىنىقىنى ئېلىپ باردى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، جۇچۈەن خەۋىرى. ئېلىمىز 10 - ئاينىڭ 20 - كۈنى چۈشتىن كېيىن سائەت ئۈچتىن 20 مىنۇت ئۆتكەندە، جۇچۈەن سۈنئىي ھەمراھ قويۇپ بېرىش مەركىزىدە «ئۇزۇن سەپەر 0 - 2» بەلگىلىك توشۇغۇچى راکېتا ئارقىلىق، ئىلمىي تەكشۈرۈش- ئۆلچەش ۋە تېخنىكا تەجرىبە

ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر مىللەت پەن-تېخنىكا خادىملىرىنى پەن-تېخنىكا ۋە مائارىپقا تايىنىپ، شىنجاڭنى گۈللەندۈرۈشتىن ئىبارەت تارىخىي بۇرچنى ئادا قىلىش ئۈچۈن سەپەرۋەر قىلايلى

ئاپتونوم رايونلۇق پەن-تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ 5-قۇرۇلتىيى داغدۇغىلىق ئېچىلدى

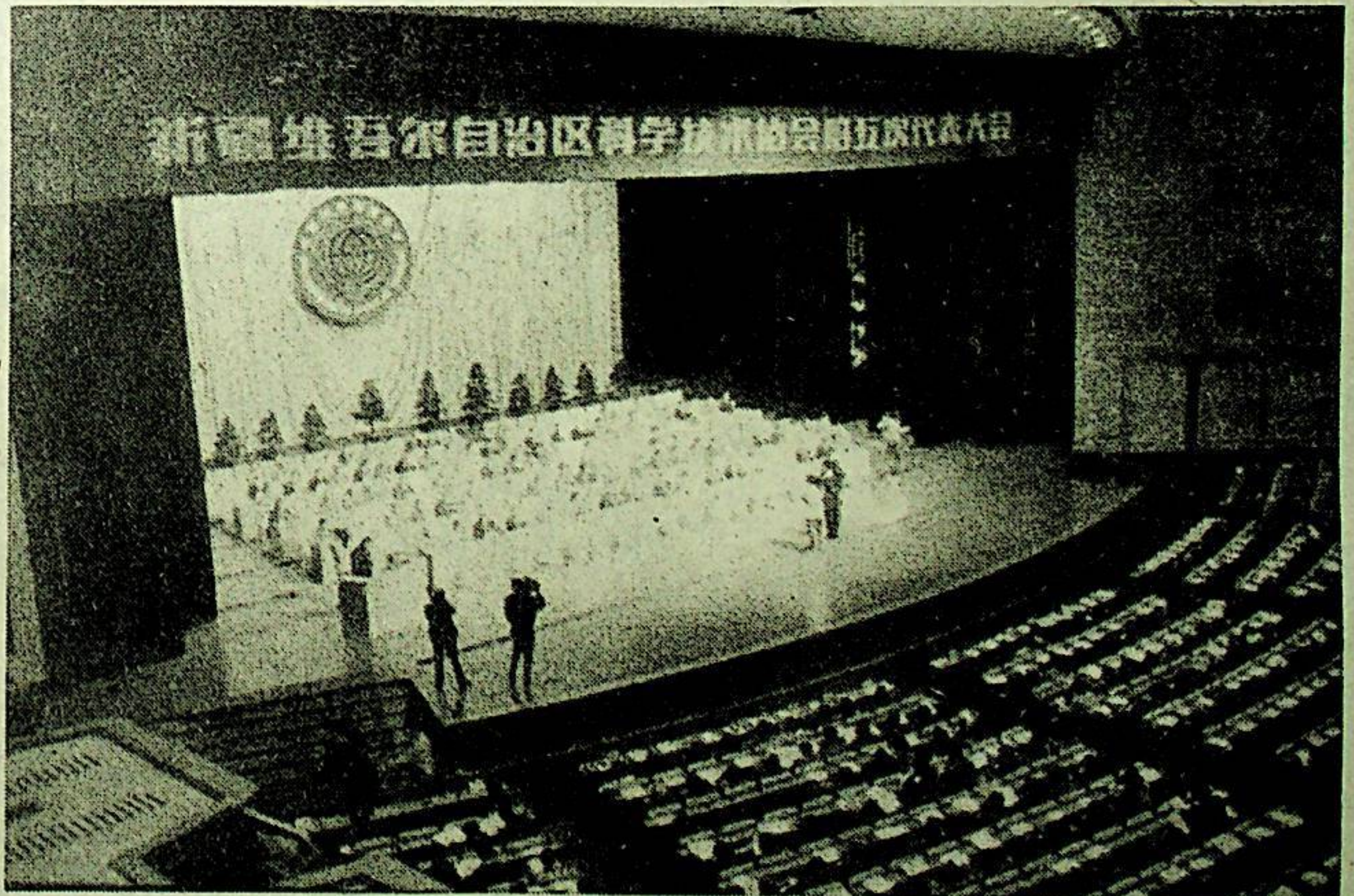
ۋاڭ لېچۈەن مۇھىم سۆز قىلدى، جۇڭگو پەن-تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى جاڭ يۈتەي قۇرۇلتايعا قاتناشتى ۋە سۆز قىلدى، 22 ئۆلكە، شەھەر، ئاپتونوم رايونىنىڭ پەن-تېخنىكا جەمئىيەتلىرى قۇرۇلتايعا تەبرىك خېتى ياكى تەبرىك تېلېگراممىسى ئەۋەتتى

جۇشېڭتاۋ، ئەسقەت كەرىمباي، لى فېڭزى، جاڭ يۈنچۈەن، چېن دېمىن، ۋۇدۇنغۇ، شېي فۇيىڭ، يۈسۈپ مۇھەممىدى، خوجىخان ھاكىموۋ، ئامىنە غايپار، جاڭ خېڭ، ۋاڭ خۇەنيۇ، دەلىلقان مامقان، ئىبراھىم روزى، ماۋدېخۇا، ۋاڭ شىجىن، بوتاي قاتارلىقلار 480 نەپەر ۋەكىل ۋە 2000 غا يېقىن ھەر مىللەت پەن-تېخنىكا خادىملىرى، كادىرلىرى بىلەن بىللە قۇرۇلتاينىڭ ئېچىلىش مۇراسىمىغا قاتناشتى.

قۇرۇلتاينىڭ ئېچىلىش مۇراسىمىدا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن مۇھىم سۆز قىلدى. ئۇ سۆزىدە ئالدى بىلەن ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ۋە شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقىگە ۋەكىللىك قۇرۇلتاينىڭ ئېچىلغانلىقىنى قىزغىن تەبرىكلىدى ۋە ۋەكىللەردىن، ھەمدە ۋەكىللەر ئارقىلىق ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ھەرقايسى سەپلىرىدە جاپالىق ئىشلەۋاتقان ھەر مىللەت پەن-تېخنىكا خىزمەتچىلىرىدىن سەمىمىي ھال سورىدى ۋە ئۇلارغا ئالىي ئېھتىرام بىلدۈردى.

ئۇ مۇنداق دېدى: نۆۋەتتە شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتى ھالقىلىق مەزگىلدە تۇرماقتا. پۈتكۈل جەمئىيەتنىڭ پەن-تېخنىكا تەرەققىياتىنى تېزلىتىش- تېزلىتەلمەسلىك «ئىككى تۈپ ئۆزگىرىش» نى تېز ئىشقا ئاشۇرۇش - ئاشۇرالماسلىق، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادىي

ئاپتونوم رايونلۇق پەن-تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ 5-قۇرۇلتىيى داغدۇغىلىق ئېچىلدى. سۈرەتتە: يىغىن مەيدانىدىن كۆرۈنۈش. ئۆز مۇخبىرىمىز ۋاڭ يىڭ-جېي فوتوسى

ئاساسلىق رەھبەرلەر بىۋاسىتە تۇتۇشى كېرەك

«خەلق گېزىتى» ئوبزورچىسى

پارتىيە 14 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 6 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھىنى ئىزچىللاشتۇرۇش، ئەمەلىيلەشتۈرۈشنىڭ ئاچقۇچى پارتىيە رەھبەرلىكىنى كۈچەيتىش ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈشتە. بۇنىڭدا ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەتلەرنىڭ ئاساسلىق رەھبەرلىرى مەنئىي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدا ئالاھىدە مۇھىم مەسئۇلىيەتنى ئۈستىگە ئېلىشى كېرەك. ئاساسلىق رەھبەرلەرنىڭ بىۋاسىتە تۇتۇشى پارتىيىنىڭ مەنئىي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىغا بولغان رەھبەرلىكىنى مۇكەممەللەشتۈرۈش، مەنئىي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى يەنىمۇ كۈچەيتىشتىكى مۇھىم تەجرىبە.

ئاساسلىق رەھبەرلەر بىۋاسىتە تۇتۇشتا ئاساسلىقى، 6 - ئومۇمىي يىغىننىڭ روھىنى ئۆگىنىشنى ياخشى ئويۇشتۇرۇش كېرەك. پارتىيە، ھۆكۈمەتلەرنىڭ رەھبەرلىك بەنزىلىرى، بولۇپمۇ ئاساسلىق رەھبەرلەر ئالدى بىلەن ئۆگىنىشنىڭ نەمۇنىچىلىرىدىن بولۇشى، ئەمەلىيەتكە بىرلەشتۈرۈپ، ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇشنىڭ نەمۇنىچىلىرىدىن بولۇشى، دېڭ شياۋپىڭنىڭ سوتسىيالىستىك مەنئىي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى توغرىسىدىكى نەزەرىيىسىگە بىرلەشتۈرۈپ ئۆگىنىشى، 6 - ئومۇمىي يىغىننىڭ «قارارى» نى چوڭقۇر ئۆگىنىپ، ئۆزلەشتۈرۈۋېلىشى، مۇشۇ ئاساستا، كادىرلار ۋە ئاممىنىڭ ھۈججەتلەرنى ياخشى ئۆگىنىشىگە تۈرتكە بولۇشى كېرەك.

ئاساسلىق رەھبەرلەر بىۋاسىتە تۇتۇشتا، رەھبەرلىك بەنزىسىدىكىلەرنى ئويۇشتۇرۇپ، ئومۇمىيلىقنى ئاساس قىلىپ، ئۆز رايونى، ئۆز تارمىقى، ئۆز سىستېمىسىنىڭ ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدىكى مۇۋەپپەقىيەتلىرى ۋە ئوڭۇشسىزلىقلىرى، پايدا - زىيىنىنى مۇزاكىرە قىلىپ، تەجرىبە - ساۋاقلارنى يەكۈنلەپ، ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ

كۈتۈۋالدىغان بىر قېتىملىق تارىخىي كاتتا يىغىن - شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق پەن-تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ 5-قۇرۇلتىيى 10-ئاينىڭ 21-كۈنى چۈشتىن كېيىن ئۈرۈمچى «خەلق» سارىيىدا داغدۇغىلىق ئېچىلدى.

بۇ قېتىمقى قۇرۇلتاينىڭ ئاساسىي مەقسىتى - باش شۇجى جياڭ زېمىننىڭ جۇڭگو پەن-تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ 5-قۇرۇلتىيىدا سۆزلەنگەن مۇھىم سۆزىنىڭ روھىنى ئىزچىللاشتۇرۇش، پارتىيە 14-نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتىنىڭ 5، 6-نومۇمىي

پەن-تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ تەشكىلاتلارنى سەپەرۋەر قىلىپ، ھەر مىللەت پەن-تېخنىكا خادىملىرىنى ئىتتىپاقلاشتۇرۇپ، پەن-تېخنىكاغا تايىنىپ شىنجاڭنى گۈللەندۈرۈش ستراتېگىيىسىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈش، «9-بەش يىللىق پىلان»نى ۋە 2010-يىلىغىچە بولغان كەلگۈسى نىشاننى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن تىرىشىپ كۈرەش قىلىشتىن ئىبارەت.

ئاپتونوم رايون، شىنجاڭ ھەربىي رايونى ۋە بىڭتۇەننىڭ رەھبەرلىرىدىن ۋاڭ لېچۈەن، ئابدۇرېشىت، ھامىدىن نىياز، جانابىل، قېيۇم باھاۋۇدۇن،

تۈپ ئۆزگىرىش»نى تېز ئىشقا ئاشۇرۇش - ئاشۇرالماسلىق، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىدا دەۋر قەدىمىگە يېتىشىپ مېڭىش-ماڭالماسلىق، ئۇلۇغۋار نىشاننى ئىشقا ئاشۇرۇش-ئاشۇرالماسلىقنىڭ ئاچقۇچى بولۇپ قالدى.

بۇنىڭدىن كېيىنكى 15 يىل ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ئىشلىرىدا ئالدىنقىلارغا ۋارىسلىق قىلىپ، كېيىنكىلەرگە (ئاخىرى 4 - بەتتە)

مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدىكى مۇۋەپپەقىيەتلىرى ۋە ئوڭۇشۇشلىقلىرى، پايدا - زىيىنىنى مۇزاكىرە قىلىپ، تەجرىبە - ساۋاقلارنى يەكۈنلەپ، ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ بىرلىشىش نۇقتىسىنى بېكىتىپ، ئىككى مەدەنىيەتنىڭ تايانچ نۇقتىسىنى توغرا تېپىپ، ئاممىنى كەڭ دائىرىدە قوزغاپ، سوتسىيالىستىك مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدا تىرىشىپ يېڭى ۋەزىيەت يارىتىش كېرەك.

ئاساسلىق رەھبەرلەر بىۋاسىتە تۇتۇشتا، ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلىك بەنزىلىرىنىڭ ئاساسلىق رەھبەرلىرى تۇتۇشقا ماھىر بولۇشى كېرەك. مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىغا رەھبەرلىك قىلىشتىكى ئەمەلىي نەتىجىسى ۋە ماھارىتىنى رەھبەرلىك بەنزىسىدىكىلەرنى (ئاخىرى 4 - بەتتە)

ئاپتونوم رايون ئاچقان قىزىل ئارمىيە ئۇزۇن سەپىرى غەلبىسىنىڭ 60 يىللىقى خاتىرىلەش سۆھبەت يىغىنىدا قىلىنغان سۆز

ۋاڭ لېچۈەن

(1996 - يىل 10 - ئاينىڭ 20 - كۈنى)

يولداشلار:

بۈگۈن بىز بۇ يەرگە ئالاھىدە يىغىلىپ، جۇڭگو ئىشچى - دېھقان قىزىل ئارمىيىسى ئۇزۇن سەپىرى غەلبىسىنىڭ 60 يىللىقى خاتىرىلەۋاتىمىز. مەن ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى، ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشكە ۋە ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر مىللەت خەلقىگە ۋە كالتەن. بۇ يەردىكى پېشقەدەملەر، پېشقەدەم رەھبەرلەرگە ئاپتونوم رايونىمىزدىكى جۇڭگو ئىنقىلابىي ۋە قۇرۇلۇش ئىشلىرى ئۈچۈن مۇھىم تۆھپە قوشقان پېشقەدەم قىزىل ئارمىيە جەڭچىلىرى، پېشقەدەم يولداشلارغا ئالىي ئېتىھام بىلدۈرۈش ۋە ئۇلاردىن سەمىمىي ھال سورايمەن. شۇنىڭدەك سىلەر ئارقىلىق پېشقەدەم قىزىل ئارمىيە جەڭچىلىرى، پېشقەدەم يولداشلارنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرىدىن سەمىمىي ھال سورايمەن!

بۇنىڭدىن 60 يىل ئىلگىرى قىلىنغان ئۇزۇن سەپەر يولداش ماۋزېدۇڭ ۋە كىلىكىدىكى جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى رەھبەرلىكىدىكى خەلق ئارمىيىسىنىڭ قەھرىمانانە ھەرىكىتى، جۇڭگو ئىنقىلابىي تارىخىدىكى ھەيۋەتلىك مۆجىزە، جۇڭگو تارىخى ۋە دۇنيا ھەربىي ئىشلار تارىخىدىكى تەڭداشسىز شانلىق سەھىپە؛ بولۇپمۇ ئۇزۇن سەپەر جەريانىدا چاقىرىلغان ئۇلۇغ تارىخىي ئەھمىيەتكە ئىگە زۇننى يىغىنى يولداش ماۋزېدۇڭنىڭ پارتىيە ۋە قىزىل ئارمىيىدىكى رەھبەرلىك ئورنىنى تىكلدى، شۇنىڭدىن ئېتىبارەن جۇڭگو ئىنقىلابىي خەۋپتىن قۇتۇلۇپ، غەلبىگە يۈزلەندى.

جۇڭگو ئىشچى - دېھقان قىزىل ئارمىيىسى پارتىيىنىڭ رەھبەرلىكىدە گومىنداڭنىڭ نەچچە 100 مىڭ كىشىلىك قوشۇنىنىڭ مۇھاسىرىسىنى بۆسۈپ، ئادەم ئايغى باسىغان قارلىق تاغلار ۋە سازلىقلاردىن ئۆتۈپ، ئاچلىق ۋە كېسەل ئازابىغا بەرداشلىق بېرىپ، 10 نەچچە ئۆلكىنى كېسىپ ئۆتۈپ، 25 مىڭ چاقىرىم يول يۈرۈپ، ئاخىرى شەنشى - گەنسۇ - نىڭشيا چېگرا رايونىغا ئارقا-ئارقىدىن يېتىپ بېرىپ، قىزىل ئارمىيىنىڭ ئۈچ چوڭ ئاساسلىق كۈچىنىڭ جەم بولۇشىنى ئىشقا ئاشۇرۇپ، جاپالىق، ئۇلۇغ ئۇزۇن سەپەرنى غەلبىلىك تاماملىدى. قىزىل ئارمىيە ئۇزۇن سەپىرىنىڭ غەلبىسى گومىنداڭ ئەكسىيەتچىلىرىنىڭ كوممۇنىستلار ۋە قىزىل ئارمىيىنى يوقىتىشقا ئۇرۇنۇشتەك جىنايى سۈيقەستىنىڭ ئۇزۇل - كېسىل بەربات بولغانلىقى جاكارلىدى، كوممۇنىستلار ۋە قىزىل ئارمىيىنىڭ سىياسىي تەسىر دائىرىسىنى كېڭەيتىپ،

پۈتۈن مىللەتنىڭ ياپون جاھانگىرلىكىنىڭ تاجاۋۇزچىلىقىغا قارشى تۇرۇپ، ۋەتەننى قوغداش، مىللەتنىڭ ئىززەت - ھۆرمىتىنى قوغداش ئىرادىسى ۋە غەلبە ئىشەنچىنى ئاشۇردى، قىزىل ئارمىيە ئۇزۇن سەپىرىنىڭ غەلبىسى پارتىيە رەھبەرلىكىدىكى جۇڭگو ئىشچى - دېھقان قىزىل ئارمىيىسىنىڭ ستراتېگىيىلىك زور يۆتكىلىشىنى ئىشقا ئاشۇرۇپ، پارتىيە ۋە قىزىل ئارمىيىنىڭ زور تەرەققىياتى ئۈچۈن شارائىت ھازىرلىدى، جۇڭگو ئىنقىلابى ۋە مىللىي ئازادلىق ھەرىكىتىدە يېڭى ۋەزىيەت يارىتىش، ياپون تاجاۋۇزچىلىرىغا قارشى تۇرۇش ئۇرۇشى ۋە ئازادلىق ئۇرۇشىنىڭ غەلبىسىگە ئاساس سالدى. قىزىل ئارمىيە ئۇزۇن سەپىرىنىڭ غەلبىسى جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىنىڭ ئۇلۇغ، شەرەپلىك، توغرا پارتىيە ئىكەنلىكىنى، پارتىيە رەھبەرلىكىدىكى خەلق ئارمىيىسىنىڭ باتۇر، يېڭىلىمەس قوشۇن ئىكەنلىكىنى تولۇق ئىسپاتلىدى.

(ئاخىرى 4 - بەتتە)

يولداشلار:

جۇڭگو ئىشچى - دېھقان قىزىل ئارمىيىسى ئۇزۇن سەپەردە غەلبە قىلىپ، يەر - جاھاننى لەرزىگە كەلتۈرىدىغان ئۇلۇغ، تەڭداشسىز تارىخىي تۆھپە ياراتتى. بىز ئۇزۇن سەپەر غەلبىسىنىڭ 60 يىللىقى مۇناسىۋىتى بىلەن يولداش ماۋزېدۇڭ ۋە كىلىكىدىكى ئۇزۇن سەپەردە غەلبە قىلىشقا رەھبەرلىك قىلغۇچىلار ۋە قوماندانلىق قىلغۇچىلارنى ئالاھىدە سەمىمىي ئەسلىمىز؛ ئۇزۇن سەپەرگە قاتنىشىپ شەرەپ بىلەن قۇربان بولغان قەھرىمانلارنى سەمىمىي ئەسلىمىز. ئۇزۇن سەپەرگە قاتناشقان ھايات يولداشلاردىن سەمىمىي ھال سورايمىز!

قىزىل ئارمىيە ئۇزۇن سەپىرىنىڭ غەلبىسى - قەدىمدىن تارتىپ ھازىرغىچە، جۇڭگودىن تارتىپ چەت ئەللەرگىچە بولغان ھەربىي ئىشلار تارىخىدىكى ئۇلۇغ ھەرىكەت، ھەربىي ئىشلار تارىخىدىكى مۆجىزە، 20 - ئەسىردىكى چوڭ ئىش، جۇڭگو ئىنقىلابى غەلبىسىنىڭ ئۈمىدى.

ئاپتونوم رايون ئاچقان قىزىل ئارمىيە ئۇزۇن سەپىرى غەلبىسىنىڭ 60 يىللىقى خاتىرىلەش سۆھبەت يىغىنىدا قىلىنغان سۆز (يازما)

ۋاڭ لېچۈەن

(1996 - يىل 10 - ئاينىڭ 20 - كۈنى)

يولداشلار:

ئۇزۇن سەپەر جۇڭگو ئىنقىلابىغا غەلبە يولىنى ئېچىپ بەردى. قىزىل ئارمىيە ئۇزۇن سەپىرىنىڭ غەلبىسى - ماۋزېدۇڭ ئىدىيىسى ۋە ماۋزېدۇڭ لۇشىيەننىڭ غەلبىسى، قىزىل ئارمىيە ئۇزۇن سەپىرىنىڭ ئۇلۇغ كۈرەش ئەمەلىيىتى ۋاڭ مىڭنىڭ «سول» چىل لۇشىيەننىڭ خاتا، ماۋزېدۇڭ ئىدىيىسى ۋە ماۋزېدۇڭ لۇشىيەننىڭ توغرا ئىكەنلىكىنى ئىسپاتلاپ بەردى. زۇننى يىغىنى ۋاڭ مىڭنىڭ «سول» چىل لۇشىيەننىڭ خاتا رەھبەرلىكىنى ئەمەلدىن قالدۇرۇپ، يولداش ماۋزېدۇڭنىڭ پۈتۈن پارتىيە ۋە پۈتۈن ئارمىيىدىكى رەھبەرلىك ئورنىنى تىكلدى، شۇنىڭدىن ئېتىبارەن، جۇڭگو ئىنقىلابى خەتەردىن قۇتۇلۇپ، مەغلۇبىيەتتىن غەلبىگە يۈزلەندى، ئۇزۇن سەپەرنىڭ غەلبىسىگە كاپالەتلىك قىلدى، قىزىل ئارمىيىنى، پارتىيىنى، جۇڭگو ئىنقىلابىنى قۇتقۇزدى.

قىزىل ئارمىيە ئۇزۇن سەپىرىنىڭ غەلبىسى - پارتىيىمىز ۋە ئارمىيىمىزنىڭ ئىتتىپاقلىشىپ كۈرەش قىلغانلىقىنىڭ غەلبىسى، زۇننى يىغىنىدىن كېيىن، ماۋزېدۇڭ ئىدىيىسى، ماۋزېدۇڭ لۇشىيەننىڭ رەھبەرلىكىدە، پۈتۈن پارتىيە، پۈتۈن ئارمىيە ئىتتىپاقلاشتى، قىزىل ئارمىيىنىڭ 1، 4 - يۆنىلىش ئارمىيىسى ماۋگۇڭدا ئۇچراشتى. جالڭ گوتاۋ مەركەزىنىڭ رەھبەرلىك ھوقۇقىنى تارتىۋېلىش، ئايرىم مەركەز قۇرۇش ئۈچۈن، پارتىيىنى، قىزىل ئارمىيىنى پارچىلايدىغان بۇزغۇنچىلىق ھەرىكەتلىرى بىلەن شۇغۇللاندى، ماۋزېدۇڭ ئىدىيىسى ۋە ماۋزېدۇڭ لۇشىيەننىڭ رەھبەرلىكى ۋە تەسىرى بىلەن پۈتۈن پارتىيە، پۈتۈن ئارمىيە ئىتتىپاقلىشىپ، جالڭ گوتاۋنىڭ پارتىيىنى، قىزىل ئارمىيىنى پارچىلايدىغان بۇزغۇنچىلىق ھەرىكەتلىرىگە قارشى تۇردى. ماۋجۇشى شىمالغا يۈرۈش قىلىشنى تەشەببۇس قىلىپ، ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇشنىڭ يولىنى ئاچتى، جالڭ گوتاۋ جەنۇبقا يۈرۈش قىلىشنى تەشەببۇس قىلىپ، تۇيۇق يولغا ماڭدى؛ قىزىل 2، 6 - جۈنتۈەن بىلەن قىزىل ئارمىيىنىڭ 4 - يۆنىلىش ئارمىيىسى گەنزۇدە ئۇچراشتى، جۇدې، ليۇبۇچېڭ، خې لۇڭ، رېن بىشى، شۈي شياڭجىيەن قاتارلىق يولداشلارنىڭ تۈرتكىسىدە قىزىل ئارمىيىنىڭ 4 - يۆنىلىش ئارمىيىسى بىلەن قىزىل ئارمىيىنىڭ 2 - يۆنىلىش ئارمىيىسى بىرلىكتە شىمالغا يۈرۈش قىلدى، (ئاخىرى 4 - بەتتە)

شەندۇڭ ئۆلكىسى شىنجاڭدىكى ئاپت يۈز بەرگەن رايونلارغا ئىشانە قىلغان 820 مىڭ قۇر كىيىم - كېچەك، يوتقان - كۆرپە يېقىندا ئۈرۈمچىگە توشۇپ كېلىنىپ، ئاپتەكە ئۇچرىغان رايونلارغا تەقسىم قىلىندى.

سۈرەتتە: 10 - ئاينىڭ 16 - كۈنى چۈشتىن بۇرۇن ئاقتۇ ناھىيىسىنىڭ ئاپتوموبىللىرى ئاپتەتتىن قۇتقۇزۇشقا ياردەم قىلىنغان ماددىي بۇيۇملارنى قاچىلىماقتا.

ئۆز مۇخبىرىمىز ياۋ شىنشىڭ فوتوسى

كەسكىن رىقابەتتە دادىل يول ئېچىپ ئىلگىرىلەش

ئاقئۇ ناھىيىسى ئۈجمە يېزىلىق تەمىنات - سودا كوپىراتىپىنىڭ جىڭلىسى ھامۇت سەلەي ئوغرىسىدا

مۇختىيارى مۇخىرىمىز كۈرەش ھاشىم

ھامۇت سەلەي بولتۇر ئۈجمە يېزىلىق تەمىنات - سودا كوپىراتىپىغا جىڭلى بولغاندىن كېيىن تېخىمۇ ئالدىراش بولۇپ كەتتى، ئۇ كۈنسىرى كەسكىنلىشىۋاتقان رىقابەتتە ئۈستۈنلۈكنى ئىگىلەپ، كوپىراتىپنىڭ تەرەققىيات قەدىمىنى تېزلىتىش، ئاقئۇ ناھىيىلىك تەمىنات - سودا كوپىراتىپى، ئۈجمە يېزىسى رەھبەرلىرىنىڭ ۋە يېزىلىق تەمىنات - سودا كوپىراتىپىدىكى 50 نەچچە ئىشچى-خىزمەتچىنىڭ ئۆزىدىن كۈتكەن ئۈمىدىنى يەردە قويمايلىق ئۈچۈن، پىلان تۈزدى، قائىدە-تۈزۈملەرنى بېكىتتى ۋە مۇكەممەللەشتۈردى، كوپىراتىپتىكى ھەر بىر كىشىنىڭ مەسئۇلىيەت، ۋەزىپىسىنى ئەمەلىيلەشتۈردى، كۈنگە ئون نەچچە سائەتلەپ ئىشلىدى.

ئۇ ئىلگىرى ئۇزاق يىل كوپىراتىپنىڭ مۇئاۋىن جىڭلىسى ھەم بوغالتىرى بولۇپ ئىشلىگەن چاغلىرىدىمۇ كوپىراتىپنىڭ ھاياتى كۈچىنى ئاشۇرۇش قاتارلىق جەھەتلەردە نۇرغۇن ئەمەلىي خىزمەتلەرنى ئىشلەپ، رەھبەرلىكنىڭ ۋە ئاممىنىڭ ئىشەنچىگە، ھۆرمىتىگە سازاۋەر بولغانىدى. ئۇ، كوپىراتىپنىڭ جىڭلىسى، پارتىيە ياچېيكىسىنىڭ شۇجىسى بولغاندىن كېيىن، سىناقتا، قىيىنچىلىققا دۇچ كەلدى. بۇلتۇر ئۈجمە يېزىسىدا خىمىيە ئوغۇت بىلەن تەمىنلەش بىر قەدەر جىددىي بولدى، ئەسلى باھاسى 67 يۈەنلىك بىر خالتا خىمىيە ئوغۇتىنىڭ باھاسى 150 يۈەنگە چىقتى. يۇقىرىدىن بۇ يېزىغا بەرگەن خىمىيە ئوغۇت ئېھتىياجىنى قاندۇرالمىدى. بەزى ھاياتكەشلەر ئۇنىڭ ئىشخانىسىغا، ئۆيىگە كېلىپ، بىرەر ماشىنا خىمىيە ئوغۇت بەرسە، پايدىسى ئۈچۈن 5000 يۈەن بېرىدىغانلىقىنى ئېيتتى ۋە پۇلنى ئۇنىڭ ئالدىغا قويدى. يىلىغا 2000 توننا ئەتراپىدا خىمىيە ئوغۇتى بىر تەرەپ قىلىدىغان ھامۇت سەلەي ئۈچۈن بىر نەچچە ماشىنا خىمىيە ئوغۇت ھېچقانچە گەپ ئەمەس ئىدى. لېكىن ئۇنىڭ ۋىجدانى ئۇنداق قىلىشقا يول قويمىدى. ئۇ كۆڭلىدە: يېزىمىزنىڭ ئىقتىسادىي ئاساسى بىر قەدەر ناچار، دېھقانلارنىڭ تۇرمۇش سەۋىيىسى يەنىلا تۆۋەن، ھوقوقنى ماڭا خەلق بەرگەن، ئۇنى خەلق

كۈچىيىپ، زىيان ئەھۋالى تېخىمۇ ئېغىرلاشتى. ھامۇت سەلەي كوپىراتىپ ماگىزىنلىرىنىڭ رىقابەت ئىقتىدارىنى كۈچەيتىش ئۈچۈن، كوپىراتىپ ماگىزىنلىرىنى ھۆددىگە بەردى، ھۆددىگەرلەر مالىنى ئۆزى ئەكىلىپ، ئۆزى ساتتى، كوپىراتىپنىڭ ماگىزىنغا سالغان مەبلىغى كوپىراتىپقا پەيدىنپەي قايتۇرۇۋېلىندى. بۇنىڭ بىلەن ھەم ماگىزىنلارنىڭ تىجارىتى جانلاندى، ھەم كوپىراتىپنىڭ مەبلىغى كۆپىيىپ، كوپىراتىپنىڭ باشقا كەسىپلەرنى يولغا قويۇپ، ئۆز - ئۆزى تەرەققىي قىلدۇرۇشقا شارائىت يارىتىلدى. بۇلتۇر ھامۇت سەلەينىڭ يېتەكچىلىكىدە، بۇ كوپىراتىپ دېھقانلار ئۈچۈن ياخشى مۇلازىملىق قىلىش بىلەن بىر ۋاقىتتا، يەنە 10 مىڭ يۈەن سەرپ قىلىپ قوتان سالىدى، 129 مىڭ يۈەنگە 170 قوي سېتىۋېلىپ قوي بېقىش، بورداش كەسىپىنى يولغا قويدى. ئۇلار گۆشنى بازار باھاسىدىن ئەرزىنراق سېتىپ بازاردا گۆش باھاسىنىڭ مۇقىم بولۇشىغا تۆھپە قوشتى. ئۇلار بۇلتۇر سېتىۋالغان قويلارنى قولدىن چىقىرىپ بولغاندىن كېيىن بۇ يىل يەنە 140 قوي سېتىۋالدى. ھامۇت سەلەينىڭ تەشەببۇسى بىلەن بۇ كوپىراتىپ بۇلتۇر يېزىدىن 15 مو يەرنى 15 يىللىق ھۆددىگە ئېلىپ كېۋەز تېرىدى. بۇنىڭ بىلەن ئۇلار بىر تەرەپتىن، كوپىراتىپتىكى ئارتۇق ئەمگەك كۈچلىرىنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇردى يەنە بىر تەرەپتىن، كىرىمىنى كۆپەيتىپ كوپىراتىپتا كۆرۈلىدىغان تىجارەت خاراكتېرلىك زىياننىڭ ئورنىنى تولدۇرۇش بىلەن بىللە، يەنە ئۆز - ئۆزى تەرەققىي قىلدۇردى، ئىلگىرى تەمىنات - سودا كوپىراتىپىنىڭ مۇقىم مۈلكىنىڭ قىممىتى 120 مىڭ يۈەن ئەتراپىدا ئىدى. كوپىراتىپنىڭ زىيان تارتىش ئەھۋالىمۇ بىر قەدەر ئېغىر ئىدى. ھازىر بۇ

ھامۇت سەلەي كوپىراتىپىنىڭ مەبلەغ قىيىنچىلىقىنى كوپىراتىپتىكىلەرنى كوپىراتىپقا پاي قوشۇشقا سەپەرۋەر قىلىش ئارقىلىق ھەل قىلدى ھەم ئۆزى باشلامچىلىق بىلەن پاي قوشتى. كوپىراتىپ پاي قوشقانلارغا بانكىنىڭ ئۆسۈم نىسبىتى بويىچە ئۆسۈم بەرگەندىن باشقا، يەنە قوشقان پايىنىڭ ئاز - كۆپلۈكى بويىچە پايدا ئايرىپ بەردى. بۇنىڭ بىلەن پاي قوشقانلارمۇ، كوپىراتىپمۇ نەپكە ئېرىشتى.

نۆۋەتتە، نۇرغۇنلىغان تەمىنات - سودا كوپىراتىپلىرى زىيان تارتىۋاتقان، دۆلەتنىڭ ياردىمىنى تەلەپ قىلىۋاتقان، ئىشچى-خىزمەتچىلەرنىڭ مائاشىنى تارقىتىشتا قىيىنچىلىق بولۇۋاتقان ئەھۋالدا ئۈجمە يېزىلىق تەمىنات - سودا كوپىراتىپى دۆلەتكە ھەر يىلى پايدا - باج تاپشۇردى. ھامۇت سەلەي خىزمەتتىكى گەۋدىلىك نەتىجىلىرى بىلەن قىزىلسۇ ئوبلاستى، ئاقئۇ ناھىيىسى، ئۈجمە يېزىسى بويىچە كۆپ قېتىم ئىلغار خىزمەتچى، مۇنەۋۋەر كومپارتىيە ئەزاسى، ئۈجمە يېزىلىق تەمىنات - سودا كوپىراتىپىمۇ ناھىيە بويىچە كۆپ قېتىم ئىلغار ئورۇن بولۇپ باھالىنىپ تەقدىرلەندى ۋە مۇكاپاتلاندى.

سۈرەتتە: ھامۇت سەلەي (ئوتتۇرىدا) كوپىراتىپنىڭ پاختا سېتىۋېلىش ئەھۋالىنى تەكشۈرمەكتە.

ئابلەت ھۈسەين فوتوسى

قىزىلسۇ ئوبلاستى چارۋىچىلارنى مۇقىم ئولتۇراقلاشتۇرۇش خىزمىتىگە ئەھمىيەت بەردى

ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ بەزى جايلىرىدا دېھقانلارنىڭ پاختا سېتىپ بېرىشى قىيىن بولماقتا

سۈرەتلىك خەۋەر

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، ئاپتونوم رايونىمىزدا كېۋەز تېرىلغۇ كۆلىمى ئۈزلۈكسىز كېڭەيدى. پاختا باھاسىنىڭ قايتا-قايتا تەڭشىلىشىگە ئەگىشىپ، كېۋەز دېھقانلارغا زور بايلىق ئېلىپ كەلدى. دېھقانلار كېۋەزگە تايىنىپ يانچۇقنى توم قىلىۋالدى. لېكىن، يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، بەزى جايلاردا پاختىكارلار پاختىسىنى ۋاقىتدا ساتالمايۋاتىدۇ، بۇنىڭ بىلەن ۋاقىت سىجىللىقى يۈز بېرىپ، باشقا زىرائەتلەرنى ۋاقىتدا يىغىۋېلىش تەسرىگە ئۇچراۋاتىدۇ.

مەن يېقىندا، ئاپتونوم رايون ئۇيۇشتۇرغان يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى مۇلازىملىق سىستېمىسى بويىچە تەجرىبە ئالماشتۇرۇش نەق مەيدان يىغىنىغا قاتناشقاندىم. بىز شىخو شەھىرىدىن ماناس ناھىيىسىنىڭ لوتوبى يېزىسىغا كەلدۇق. بۇ يېزىنىڭ پاختا سېتىۋېلىش پونكىتى ئالدىدا پاختا ساتقىلى كەلگەن دېھقانلار بىر كىلومېتىردىن ئۇزۇنراق ئۆچىرەتتە تۇرۇپتۇ. مەن ئۆچىرەتتە تۇرغان بىر دېھقاندىن ئۆچىرەتتە تۇرغىلى قانچە ۋاقىت بولغانلىقىنى سورىۋېدىم،

ئۇ ئىككى كۈن بولغانلىقىنى ئېيتتى. سۈرۈشتۈرۈپ كۆرسەم بەزىلەرنىڭ ئۆچىرەتتە تۇرغىنىغا ئۈچ كۈن بويۇمۇ... كەچنىڭ ھاۋاسى سوغۇق بولغاچقا، ئۇلار يوتقانلىرىنى ئەكىلىپ پاختىنىڭ ئۈستىدە تاڭ ئاققۇزۇپتۇ.

مۇناسىۋەتلىك ئورۇنلاردىن ئۇقۇشۇمچە، پاختا سېتىۋېلىش ئۆتكەللىرى ناھايىتى چىڭ ئىكەن، ئۇنىڭ ئۈستىگە، پاختا سېتىۋېلىش سېتىپ بېرىش نۇقتىسى بىرلا ئورۇنغا مەركەزلىشىپ قالغانلىقتىن، پاختا سېتىۋالغۇچى ئورۇننىڭ ئادەم كۈچى، تېخنىكا كۈچى ۋە پاختا قويدىغان مەيدانى يېتىشمەيدىكەن. مۇناسىۋەتلىك ئورۇنلار بۇ ئىشقا ئەستايىدىل كۆڭۈل بۆلۈپ، پاختا سېتىۋېلىشتىن ئىلگىرى پونكىتلارنىڭ تەييارلىق خىزمەتلىرىنى ئەتراپلىق، پۇختا ئىشلەپ، پاختىكارلارغا ئوڭايلىق يارىتىپ بېرىشى كېرەك.

سۈرەتتە: ئۆچىرەت كۈتۈپ تۇرغان پاختىكارلاردىن كۆرۈنۈش.

ئۆز مۇخبىرىمىز مۇھەممەت نىياز خەۋىرى ۋە فوتوسى

پاي ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك بانكىسى چارۋىچىلىققا

مەبلەغ جەھەتتىن كۈچلۈك ھەدەت بەردى

تەكشۈرۈش خادىملىرىنى ئاساسىي

مەبلەغ جەھەتتىن كۈچلۈك مەدەت بەردى

تەكشۈرۈش خادىملىرىنى ئاساسىي قاتلاملارغا ئەۋەتىپ، چارۋىچىلىققا كېتىدىغان مەبلەغلەرنى ئېنىقلاپ، كۆڭۈلدە سان تۇرغۇزدى، چارۋىچىلىق رايونلىرى ۋە چارۋىچىلىق فېرمىلىرىنىڭ تېخنىكا ئۆزگەرتىش، قورو - قوتانلارنى يېڭىلاش، ئوتلاق شارائىتىنى ياخشىلاش، يېم - خەشەك پىششىقلاپ ئىشلەش، باقمىچىلىق قاتارلىق تۈرلىرىگە نۇقتىلىق ھالدا 1 مىليون 600 مىڭ يۈەندىن كۆپرەك مەخسۇس قەرز پۇل بەردى. بۇ ئارقىلىق تېخنىكا يېڭىلاش، چارۋا ماللاردا كۆرۈلىدىغان يۇقۇملۇق كېسەللىكنىڭ ئالدىنى ئېلىش خىزمىتى ئوڭۇشلۇق ئېلىپ بېرىلدى. ئېغىر دەرىجىدە تەبىئىي ئاپەت يۈز بەزگەندىمۇ، چارۋىچىلىق ئوخشاشلا يۈكسەلدى. بۇ ناھىيىدە بۇ يىل ئومۇمىي چارۋا مال 718 مىڭ تۇياقتىن كۆپرەككە يېتىپ، ئۆتكەن يىلىنىڭ شۇ مەزگىلىدىكىدىن 10 مىڭ تۇياقتىن كۆپرەك ئاشتى.

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ھەسەن ئابدۇۋەلى خەۋەر قىلىدۇ: يېزا ئىگىلىكىگە مەدەت بېرىشنى ئۆزىنىڭ مۇھىم بۇرچى قىلىپ كېلىۋاتقان باي ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك بانكىسى بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان، مەركەز ۋە ئاپتونوم رايوننىڭ يېزا ئىگىلىكىگە دائىر سىياسەتلىرىنى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ، پائال مەبلەغ توپلاپ، ناھىيىنىڭ چارۋىچىلىقىغا مەبلەغ جەھەتتىن يەنىمۇ كۈچلۈك مەدەت بەردى. بۇ بانكا بۇ يىل ناھىيىنىڭ چارۋىچىلىق رايونلىرى، چارۋىچىلىق فېرمىلىرىنىڭ ئەمەلىي شەرت - شارائىتىنى كۆزدە تۇتۇپ، مەخسۇس

كۈچ ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك بانكىسى بۇ يىللىق پاختا سېتىۋېلىش مەبلەغىنى ۋاقتىدا ئەمەلىيلەشتۈردى

قىلىش ئۈچۈن، بۇ بانكا پاختا سېتىۋېلىشتىن بۇرۇن ھەر قايسى پاختا زاۋۇتلىرى بىلەن ئالاقىلىشىپ، كېتىدىغان مەبلەغنى ۋاقتىدا ئىگىلەپ، تارقاق پۇللارنى خەزىنىلەشتۈردى. بۇنىڭ بىلەن، 10 - ئاينىڭ 5 - كۈنىگىچە 115 مىليون 700 مىڭ يۈەن پاختا سېتىۋېلىش مەبلەغى ۋاقتىدا ئەمەلىيلەشتۈرۈلۈپ بولدى.

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئابلىمىت ئەبەيدۇللا خەۋەر قىلىدۇ: كۈچ ناھىيىلىك يېزا ئىگىلىك بانكىسى كۈچى مەركەزلەشتۈرۈپ، مەۋقەنى پاختا سېتىۋېلىش خىزمىتىگە قارىتىپ، بۇ يىللىق پاختا سېتىۋېلىش مەبلەغىنى ۋاقتىدا ناھىيە بويىچە تېرىلغان 380 مىڭ مو كېۋەزنىڭ تولۇق يىغىۋېلىنىشىغا كاپالەتلىك

قىزىلسۇ ئوبلاستى چارۋىچىلارنى مۇقىم ئولتۇراقلاشتۇرۇش خىزمىتىگە ئەھمىيەت بەردى

3000 مېتر ئېگىزلىكتىكى سوغۇق تاغلىق رايونلارغا تارقاق ئولتۇراقلاشقان بولۇپ، ئۇلار ئوت - چۆپ، سۇ قوغلىشىپ تۇرمۇش كۆچۈرۈپ كەلگەنلىكتىن، چارۋىچىلارنىڭ تۇرمۇشى ۋە ئىشلەپچىقىرىشى ئېغىر قىيىنچىلىقلارغا ئۇچراپ كەلگەندى. بۇ ئوبلاست 1990 - يىلىدىن باشلاپ چارۋىچىلارنى مۇقىم ئولتۇراقلاشتۇرۇشنى چارۋىچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتىكى بىر تۈرلۈك مۇھىم خىزمەت قاتارىدا چىڭ تۇتتى. ئاتۇش شەھىرىنىڭ قاراجول يېزىسى ئىدراك كەنتى، ئاقتۇ ناھىيىسىنىڭ ئويتاغ بازىرى، ئۇلۇغچات ناھىيىسىنىڭ بۆرتوقاي يېزىسى، ئاقچى ناھىيىسىنىڭ قاراچى يېزىسىدا چارۋىچىلارنى مۇقىم ئولتۇراقلاشتۇرۇش نۇقتىلىرىنى قۇردى ۋە 100 مىليون يۈەندەك مەبلەغ توپلاپ چارۋىچىلارنى مۇقىم ئولتۇراقلاشتۇرۇشقا ئىشلىتىپ، بۇ نۇقتىلاردىكى ئولتۇراق ئۆي، مەكتەپ، شىپاخانا، ماگىزىن ئېرىق - ئۆستەڭ، يول % 21 ئاشتى.

تۇرسۇن روزى بورداقچىلىقتىن 200 مىڭ يۈەن كىرىم قىلدى

ئۇ ھازىرغا قەدەر بورداقچىلىقتىن 200 مىڭ يۈەن كىرىم قىلدى. ئۇ دۆلەتكە تاپشۇرۇشقا تېگىشلىك 39 مىڭ يۈەن باجنى تولۇق تاپشۇرغاندىن باشقا، مەھەللىسىدىكى نامرات قېرىنداشلىرىغا ۋە مېھىپىلەرگە 2000 يۈەن ياردەم قىلدى.

مەخەت ھامۇللا

غۇلجا شەھەر خەنىڭ يېزا يېڭىمەھەللە كەنتىدىكى شەربان سابىت تۆت يىلدىن بۇيان گىلەم توقۇش كەسپى بىلەن شۇغۇللىنىپ يىللىق كىرىمىنى 10 مىڭ يۈەنگە يەتكۈزدى. ئۇ بۇ جەرياندا سەككىز نەپەر دېھقان قىزىغا ھۈنەر ئۆگەتتى ھەمدە ھەر يىلى يېزا بويىچە ئىلغار كارخانىچى بولۇپ تەقدىرلەندى. سۈرەتتە: شەربان (ئوتتۇرىدا) شاگىرت لىرىغا گۈل نۇسخىلىرىنى تاللاشنى كۆرسەتمەكتە. كامال جامال فوتوسى

بىلەن 3000 مېتر ئېگىزلىكتىكى سوغۇق تاغلىق رايونلارغا تارقاق ئولتۇراقلاشقان بولۇپ، ئۇلار ئوت - چۆپ، سۇ قوغلىشىپ تۇرمۇش كۆچۈرۈپ كەلگەنلىكتىن، چارۋىچىلارنىڭ تۇرمۇشى ۋە ئىشلەپچىقىرىشى ئېغىر قىيىنچىلىقلارغا ئۇچراپ كەلگەندى. بۇ ئوبلاست 1990 - يىلىدىن باشلاپ چارۋىچىلارنى مۇقىم ئولتۇراقلاشتۇرۇشنى چارۋىچىلىقنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتىكى بىر تۈرلۈك مۇھىم خىزمەت قاتارىدا چىڭ تۇتتى. ئاتۇش شەھىرىنىڭ قاراجول يېزىسى ئىدراك كەنتى، ئاقتۇ ناھىيىسىنىڭ ئويتاغ بازىرى، ئۇلۇغچات ناھىيىسىنىڭ بۆرتوقاي يېزىسى، ئاقچى ناھىيىسىنىڭ قاراچى يېزىسىدا چارۋىچىلارنى مۇقىم ئولتۇراقلاشتۇرۇش نۇقتىلىرىنى قۇردى ۋە 100 مىليون يۈەندەك مەبلەغ توپلاپ چارۋىچىلارنى مۇقىم ئولتۇراقلاشتۇرۇشقا ئىشلىتىپ، بۇ نۇقتىلاردىكى ئولتۇراق ئۆي، مەكتەپ، شىپاخانا، ماگىزىن ئېرىق - ئۆستەڭ، يول % 21 ئاشتى.

ئۆز مۇخبىرىمىز ئابدۇشۈكۈر قاۋۇل خەۋەر قىلىدۇ: يېقىنقى بىر نەچچە يىلدىن بۇيان قىزىلسۇ ئوبلاستى ھەر تەرەپلىمە مەبلەغ توپلاپ، مۇقىم ئولتۇراقلاشتۇرۇش نۇقتىسى قۇرۇلۇشىنى چىڭ تۇتقانلىقتىن، چارۋىچىلارنى مۇقىم ئولتۇراقلاشتۇرۇش خىزمىتىدە دەسلەپكى نەتىجىگە ئېرىشتى. بۇ ئوبلاستنىڭ يەر مەيدانىنىڭ كۆپ قىسمىنى تاغلىق رايون ئىگىلەيدۇ. چارۋىچىلار دېڭىز يۈزىدىن ئوتتۇرا ھېساب

يېڭىسار ناھىيىسىنىڭ توپلۇق يېزىسى بوز يەر ئېچىپ تېرىلغۇ يەر كۆلىمىنى كېڭەيتتى

يېڭىسار ناھىيىسى، توپلۇق يېزىلىق پارىكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، تېرىلغۇ يەر كۆلىمىنى كېڭەيتىپ، يېزا ئىگىلىكىنىڭ زاپاس كۈچىنى ئاشۇردى.

بۇ يېزا رەھبەرلىكى 1992 - يىلىدىن بۇيان ئاق تاشلۇتېلىگەن تېرىلغۇ يەرلەرنى ئىسلىگە كەلتۈرۈش، يېڭىدىن بوز يەر ئېچىش ۋە پايدىلىنىشنى چىڭ تۇتتى. نەتىجىدە ھازىرغىچە يېڭىدىن ئېچىلغان بوز يەر 5000 مودىن ئېشىپ، يېزا ئىگىلىك تەرەققىياتى ئۈچۈن ياخشى ئاساس سېلىندى.

سۈرەتتە: يېزىلىق پارىكومنىڭ شۇجىسى روزى شۈكۈر (ئوڭدىكى كىشى) دېھقانلارنىڭ بوز يەردىن پايدىلىنىش ئەھۋالىنى ئىگىلىمەكتە. ئۆز مۇخبىرىمىز ئابدۇللا ئابدۇرېشىت خەۋىرى ۋە فوتوسى

ئۈرۈمچى شەھەرلىك سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى ساختا مال تىجارىتىگە قاتتىق زەربە بەردى

ئۆز مۇخبىرىمىز رەخمىتۇللا ئابلا خەۋەر قىلىدۇ: ئۈرۈمچى شەھەرلىك سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان كۈچنى مەركەزلەشتۈرۈپ، دۆلەت، كوللىكتىپ ۋە خۇسۇسىي ئىگىلىكتىكى سودا ئورۇنلىرىنى ئاشكارا ۋە يوشۇرۇن تەكشۈرۈپ، ساختا تاۋارلارغا زەربە بېرىشتە خۇشاللىقلارنى نەتىجىگە ئېرىشتى.

بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان ئۈرۈمچى شەھەرلىك سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى ساختا، ناچار تاۋار ئىشلەپچىقىرىش، سېتىش ھەرىكەتلىرىگە زەربە بېرىشنى چوڭ ئىش سۈپىتىدە چىڭ تۇتتى. ئۆزىگە قاراشلىق ئەنزە تەھقىقەش ئورۇنلىرىنى سەپەرۋەرلىككە كەلتۈرۈپ، ئەنزە تەھقىقەشكە مەخسۇس 100 كادىر ئاجرىتىپ ئۈرۈمچى شەھىرىدىكى 50 نەچچە چوڭ ۋە ئوتتۇرا سودا سارىيى، 145 يېزا ئىگىلىك مەھسۇلاتلىرى بازىرى، ئۇششاق تاۋارلارنى توپ سېتىش بازىرى، 1500 ئەتراپىدىكى خۇسۇسىيلار باشقۇرۇشىدىكى ماگىزىن، يايما ئورۇنلىرىدا قانۇن بويىچە تەكشۈرۈش ئېلىپ باردى. تەكشۈرۈش جەريانىدا بىر تۈركۈم ساختا، ناچار تاۋارلارنى ياساش، سېتىش ئەنزىلىرىنى پاش قىلىپ، ساختا، ناچار تاۋار تىجارىتى بىلەن شۇغۇللانغانلارغا 1 مىليون 718 مىڭ يۈەن جەرمائە قويدى. ساختا تاۋار ياساش ئۇۋىسىدىن 104 نى بىتچىت قىلدى. زىيىنى ئېغىر بولغان يەتتە ئەنزىدىكى 18 ئادەمنى

بۇ ئۈچ باسقۇچ بويىچە ئېلىپ بېرىلغان دۆلەت ۋە كوللىكتىپ ئىگىلىكىدىكى چوڭ، ئوتتۇرا سودا سارايلىرىنى ئاشكارا ۋە يوشۇرۇن تەكشۈرۈپ سېلىشتۇرۇش جەريانىدا تىيانشان تۈرلۈك ماللار سودا سارىيى، مەدەنىيەت بۇيۇملىرى سودا سارىيى قاتارلىق سودا سارايلىرى «ساختا مال بولمىغان دۈكان» كۆچمە قىزىل بايرىقىغا ئېرىشتى.

مارالبېشى ناھىيىسىدىكى سېرىقۇيا بازارلىق مائارىپ ئىشانى پىنىسىگە، دەم ئېلىشقا چىققان ئوقۇتقۇچىلارنىڭ تۇرمۇشىنى ياخشى ئورۇنلاشتۇرۇش، مەنئى تۇرمۇشىنى بېيىتىش ئۈچۈن، يېقىندا مائارىپ سىنىپىدىكى پېشقەدەم ئىشچى - خىزمەتچىلەر خىزمەت كومىتېتى قۇردى. بازارلىق پارتكوم ئۇلارنىڭ بۇ خىزمەتنى قوللاپ بازارلىق مۇكۈمەت ئەھيا قىلغان باغدىن ئىككى مو كۆلەمدە پائالىيەت سورۇنى ئاجرىتىپ بەردى. بۇنىڭ بىلەن پېشقەدەم ئوقۇتقۇچىلار ئايدا بىر نۆۋەت پائالىيەت سورۇنىغا جەم بولۇپ، تۈرلۈك مەدەنىي كۆڭۈل ئېچىش پائالىيەتلىرى بىلەن شۇغۇللانالايدىغان بولدى.

سۈرەتتە: پېشقەدەم ئوقۇتقۇچىلارغا ھۆججەت يەتكۈزۈلۈپ كەتتە. ئەنۋەر خىزمەت فوتوسى

ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى كورلا شەھىرىدە نەزەرىيە ئۆگىنىش كۇرسى ئېچىپ، بىر تۈركۈم نەزەرىيە تايانچلىرىنى تەربىيەلىدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئەنۋەر خىزمەت خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ نەزەرىيە تەشۋىقاتى خىزمىتىنى كۈچەيتىپ، مەركىزىي كومىتېتنىڭ 7 - نومۇرلۇق ھۆججىتىنى تەشۋىق قىلىش، ئۆگىنىش، ئىزچىلاشتۇرۇشنى يەنىمۇ چوڭقۇرلاشتۇرۇش ئۈچۈن، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى 10 - ئاينىڭ 4 - كۈنىدىن 7 - كۈنىگىچە كورلا شەھىرىدە جەنۇبىي شىنجاڭ بويىچە نەزەرىيە تايانچلىرىنى تەربىيەلىش كۇرسى ئاچتى.

كۇرسقا كورلا، ئاقسۇ، قىزىلسۇ، قەشقەر، خوتەن قاتارلىق ۋىلايەت (ئوبلاست)، شەھەر، ناھىيىلەرنىڭ تەشۋىقات ئورۇنلىرى، لېكتورلار ئۆمەكلىرى، پارتىيە مەكتەپلىرىدىن كەلگەن 60 قا يېقىن كىشى قاتناشتى.

كۇرسانتلار كۇرس جەريانىدا «ئىقتىسادىي تەرەققىيات ستراتېگىيىسى توغرىسىدا»، «رەھبىرىي كادىرلارنىڭ سىياسىيغا ئەھمىيەت

بېرىشى توغرىسىدا»، «پەن - مائارىپ ئارقىلىق شىنجاڭنى گۈللەندۈرۈش توغرىسىدا»، «مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە مۇقىملىق توغرىسىدا» ھەمدە «مەنئىي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى يەنىمۇ گەۋدىلىك ئورۇنغا قويۇش توغرىسىدا»، «خەلقئارا ۋەزىيەتنىڭ ئاساسىي ئالاھىدىلىكى توغرىسىدا» قاتارلىق مەخسۇس تېمىلار بويىچە سىستېمىلىق دەرس ئاڭلاپ، خىزمەتلىرىنى ياخشى ئىشلەشنىڭ زۆرۈرلۈكىگە بولغان چۈشەنچىسىنى يەنىمۇ چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، نەزەرىيە تەشۋىقاتىنى كۈچەيتىش ئۈچۈن پۇختا ئاساس سالدى.

كۇرسقا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمىنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى ئابدۇرەھىم رەجەپ قاتنىشىپ، ھەرقايسى ۋىلايەت، ئوبلاستلارنىڭ نەزەرىيە تەشۋىقاتى خىزمىتى جەھەتتە بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان ئىشلىگەن خىزمەتلىرى توغرىسىدىكى دوكلاتىنى ئاڭلىدى ھەمدە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ بۇنىڭدىن كېيىنكى بىر مەزگىللىك نەزەرىيە تەشۋىقاتى خىزمىتىنى كۈچەيتىش توغرىسىدىكى بىر قانچە تۈرلۈك تەلەپ - پىكىرلىرىنى ئوتتۇرىغا قويۇپ، بۇ خىزمەتنى ياخشى ئىشلەشنى تەلەپ قىلدى.

چاچال ناھىيىسى كۈچلۈك تەدبىر قوللىنىپ، يەر باسقۇرۇشنى كۈچەيتتى

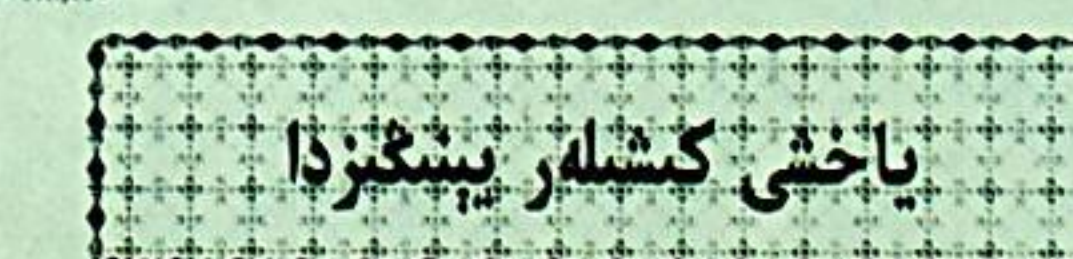
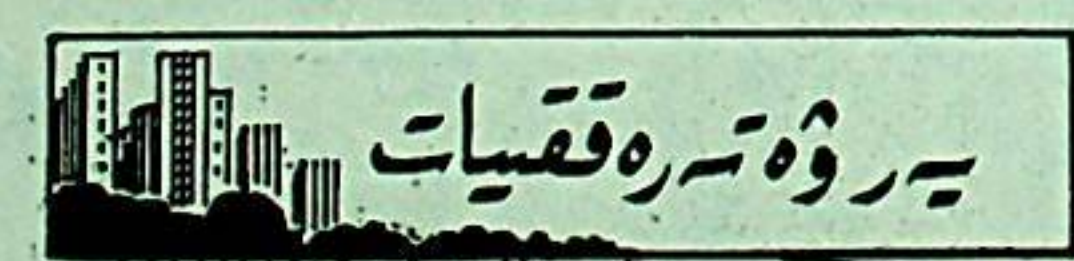
ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ھاشىماخۇن ئاسىم خەۋەر قىلىدۇ: چاچال شىبە ئاپتونوم ناھىيىسى يەرنى قوغداش، يەر بايلىقىنى ئومۇميۈزلۈك ئېنىقلاش ۋە ئۇنىڭدىن مۇۋاپىق پايدىلىنىش ئۈچۈن، كۈچلۈك تەدبىر قوللىنىپ، يەرنى قانۇن بويىچە باشقۇرۇشنى كۈچەيتتى. بۇ ناھىيىدە 1989 - يىلى يەر باشقۇرۇش ئىدارىسى قۇرۇلغاندىن بۇيان، ناھىيىگە قاراشلىق 15 يېزا (بازار)، مەيدانلار، دېھقانچىلىق كەينىدىن يەر باشقۇرۇش پونكىتلىرى قۇرۇلۇپ، تەشكىلىي ئايلانما مۇكەممەللەشتۈرۈلدى. ئۇلار «يەر باشقۇرۇش قانۇنى» نى ئاممىغا كەڭ

تەشۋىق قىلىش ئارقىلىق ئاممىنىڭ «يەر باشقۇرۇش قانۇنى» غا بولغان تونۇشىنى چوڭقۇرلاشتۇردى. ئاممىنى بوز يەر ئېچىپ تېرىلغۇ يەر كۆلىمىنى كېڭەيتىشكە سەپەرۋەر قىلدى. شۇنىڭ بىلەن 1989 - يىلىدىن ھازىرغىچە دۆلەت، كوللىكتىپ 3 مىليون 720 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ 49 مىڭ مو بوز يەر ئېچىپ، بۇ يەرلەرنى تېرىلغۇ ئېتىزلىرىغا ئايلاندۇردى. بۇزۇلغان، تاشلۇپ كەتكەن 1060 مو تېرىلغۇ يەرنى ئەسلىگە كەلتۈردى. ئىلگىرىكى يەرنى ھەقسىز، قالايمىقان ئىشلىتىشنى ھەققلىق، مۇۋاپىق، پىلانلىق ئىشلىتىشكە ئۆزگەرتىپ، ئېھتىياجلىق بولغانلارغا سېتىپ بېرىش، ئۆتۈنۈپ بېرىشنى يولغا قويدى. يەر مابجىرلىرىنى ۋاقىتدا بىر تەرەپ قىلىپ، يەرنىڭ ئىگىدارچىلىق

مېھرىگۈل مېھىر - شەپقەتكە ئېرىشتى

كېلىۋاتقان دىنىي زات جالال ھاجىم 300 يۈەن پۇل چىقاردى ھەم ئۆزىنىڭ ھاياتلا بولسا، مېھرىگۈلنىڭ يەنە ئىككى يىللىق ئوقۇشى ئۈچۈن كېتىدىغان خىراجەتلەرنىڭ ھەممىسىنى ئۈستىگە ئالدىغانلىقىنى بىلدۈردى. جالال ھاجىمنىڭ بۇ خىل روھىدىن تەسىرلەنگەن باشقا قۇلۇم - قوشنىلارمۇ بەس - بەستە ياردەم قولىنى سۇندى. بۇنىڭ بىلەن مېھرىگۈلنىڭ بىر يىللىق ئوقۇش خىراجىتى ئۈچۈن كېتىدىغان 2000 يۈەن ھەل بولدى. مېھرىگۈل ئۆزىگە قىلىنغان بۇ غەمخورلۇقتىن چوڭقۇر تەسىرلەنگەن ھالدا: «مەن چوقۇم تىرىشىپ ئۆگىنىپ، سىلەرنىڭ ياردىمىڭلارغا ئەمەلىي ھەرىكىتىم ئارقىلىق جاۋاب قايتۇرىمەن» دېيىپ كۆزىگە ئىسسىق ياش ئالدى.

نىياز ساتتار

قۇرۇلمىسى مەنئىي ئۆزگىرىشى ۋە يۆنىلىشى ئۈچۈن بولسى، ئىشلىرى ئىشلىرى غايىسى قىزىل ئارمىيە ئەزىمەتلىرىنىڭ باتۇرلۇق بىلەن ئىلگىرىلىشىگە، قاتمۇ قات قىيىنچىلىقلار ئۈستىدىن غەلبە قىلىپ، ئىنقىلاب غەلبىسىنى قولغا كەلتۈرۈشىگە ئىلھام بەرگەن. بۈگۈنكى كۈندە بىز كوممۇنىزىمغا بولغان ئېتىقادنى تېخىمۇ مۇستەھكەملەپ، كوممۇنىزىملىق دۇنيا قارىشىنى مۇستەھكەم تۇرغۇزۇپ، كوممۇنىزىمنى ئىشقا ئاشۇرۇشنى ھەربىر كومپارتىيە ئەزىمىتىنىڭ ئالىي غايىسى قىلىشىمىز سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىدا كوممۇنىستىك ئۇلۇغۋار نىشاننى باشتىن ئاخىر ئۇنتۇماي، كوممۇنىزىمنى ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن ئاڭلىق كۈرەش قىلىشىمىز كېرەك.

بىز پېشقەدەم قىزىل ئارمىيە جەڭچىلىرىنىڭ جاپاغا چىداپ كۈرەش قىلىش، خالىس تۆھپە قوشۇشتەك ئىنقىلابىي روھىغا ۋارىسلىق قىلىپ ۋە ئۇنى جارى قىلدۇرۇپ، سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ قەدىمىنى تېزلىتىشىمىز كېرەك، نۆۋەتتە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى تېپىلغۇسىز تارىخىي پۇرسەتكە ئېرىشتى، شىنجاڭنى ئېچىش، شىنجاڭنى گۈللەندۈرۈش پىلانى كەڭ كۆلەمدە يولغا قويۇلۇۋاتىدۇ، راسا راۋاجلىنىش ۋەزىيىتى ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئالدىدا نامايان بولماقتا. كەلگۈسى بەش يىل ۋە 15 يىل شىنجاڭنىڭ قىياپىتىدە زور ئۆزگىرىش بولىدىغان ئاچقۇچلۇق بەيت، بىز پۇرسەتنى چىڭ تۇتۇپ، تەرەققىيات سۈرئىتىنى تېزلىتىپ، ئۇلۇغۋار تەرەققىيات نىشانىغا يېتىش ئۈچۈن، ئۆز كۈچىگە تايىنىپ ئىش كۆرۈش، جاپاغا چىداپ كۈرەش قىلىش، خالىس تۆھپە قوشۇش روھىنى جارى قىلدۇرۇپ، توسالغۇلارنى تۈگىتىپ، قەيسەرلىك بىلەن ئېلىشىپ، يول ئېچىپ ئىلگىرىلىشىمىز كېرەك. 60 يىل ئىلگىرىكى ئۇزۇن سەپەر بىلەن سېلىشتۇرغاندا بىز دۇچ كېلىۋاتقان شارائىتتا تۈپ ئۆزگىرىش بولدى، لېكىن ئۇنىڭ جاپالىقى، مۇرەككەپلىكىدىن ئېلىپ ئېيتساق، ھازىرقى يۈكسىمۇ ناھايىتى ئېغىر. مەسئۇلىيىتىمىز مۇ ناھايىتى ئېغىر، جاپاغا چىداپ كۈرەش قىلىش، خالىس تۆھپە قوشۇش روھىنى ساقلىساق ۋە جارى قىلدۇرۇساقلا ھەممە ئىشتا غەلبە قىلالايمىز.

بىز قىزىل ئارمىيىنىڭ خەلق ئاممىسىغا تايىنىش، كوماندىرلار بىلەن جەڭچىلەرنىڭ، ھەربىيلەر بىلەن خەلقنىڭ ئىتتىپاقلىقىنى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىنى كۈچەيتىشتەك ئېسىل ئەنئەنىسىگە ۋارىسلىق قىلىپ ۋە ئۇنى جارى قىلدۇرۇپ، ئىتتىپاقلىشىشقا بولىدىغان بارلىق كۈچلەر بىلەن ئىتتىپاقلىشىپ، ئورتاق نىشانغا يېتىش ئۈچۈن كۈرەش قىلىشىمىز كېرەك. يولداش ماۋزېدۇڭ يادرولۇقىدىكى پارتىيە مەركىزىي كومىتېتىنىڭ رەھبەرلىكىدە، پارتىيە بىلەن ئىنقىلابىي قوشۇننىڭ ئىتتىپاقلىقى قوغدىغانلىقى، پارتىيە كۆرسەتكەن يۆنىلىشكە قاراپ قەتئىي ئىلگىرىلىگەنلىكى ئۈچۈن ئۇزۇن سەپەر شۇنچە مۇشكۈل شارائىتتىمۇ غەلبە قازىنغان، قىزىل ئارمىيىنىڭ كوماندىر - جەڭچىلىرى ئورتاق ئىنقىلابىي غايە يولدا جاپادا ۋە ھايات - ماماتتا بىللە بولغان، ئۇلار پارتىيىنىڭ نامىمۇ ئىستىزامى ۋە مىللىي، دىن سىياسىتىنى ئۈلگىلىك ئىجرا قىلىپ، بارغانلىكى يېرىدە خەلق ئاممىسىنىڭ سەمىمىي ھىمايىسى ۋە قوللىشىغا ئېرىشكەن، مۇشۇنداق كەڭ دائىرلىك شۇنداقلا مۇستەھكەم ئىتتىپاقلىق بولغانلىقى ئۈچۈن، قىزىل ئارمىيە قۇدرەتلىك ھاياتىي كۈچ ۋە جەڭكۈۋارلىققا ئىگە بولغان، ئۇزۇن سەپەرنىڭ غەلبىسى قىزىل ئارمىيىنىڭ بۈيۈك ئىتتىپاقلىقنىڭ غەلبىسى، ھەربىيلەر بىلەن خەلقنىڭ بۈيۈك ئىتتىپاقلىقىنىڭ غەلبىسى، ئىتتىپاقلىق - كۈچ، ئىتتىپاقلىق - غەلبە، ھەربىي - خەلق ئىتتىپاقلىقى، ئارمىيە - ھۆكۈمەت ئىتتىپاقلىقى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى ۋە ھەرقايسى تەرەپلەردىكى ئىتتىپاقلىقنى كۈچەيتىش شىنجاڭنىڭ مۇقىملىقىنى قوغداش، شىنجاڭنىڭ تەرەققىيات سۈرئىتى

*****

ئېلان

ئابلىز، ئابىلەت، نىساخان، ئوبۇلقاسم ئېلان بېرىلگەن كۈندىن تارتىپ بىر ئاي ئىچىدە ئۆز ئورنۇڭلارغا قايتىڭلار. بەلكىلەنكى مۇددەت ئىچىدە قايتىمىساڭلار، ئىدارىمىزنىڭ ئالاقىدار بەلگىلىمىلىرى بويىچە بىر تەرەپ قىلىمىز.

مېتالۇرگىيە قۇرۇلۇشى 1-شۆبە شىركىتى

ئىشلىرىمىزنى، ماركسىزم، لېنىنىزم، ماۋزېدۇڭ ئىدىيىسى، دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسىنىڭ شانلىق يېتەكچىلىكىدە، يولداش جياڭ زېمىن يادرولۇقىدىكى پارتىيە مەركىزىي كومىتېتىنىڭ توغرا رەھبەرلىكىدە، پېشقەدەم قىزىل ئارمىيە جەڭچىلىرىنىڭ ھاياتى ۋە ئىسسىق قېنى بىلەن يارالغان قىزىل ئارمىيە ئۇزۇن سەپەر روھىنىڭ ئىلھامى ۋە تۈرتكىسىدە، بىز چوقۇم پېشقەدەم قىزىل ئارمىيە جەڭچىلىرى ئاچقان غەلبە يولىدا داۋاملىق ئالغا ئىلگىرىلەيدىغان بولساق، ئېلىمىزنى باي، دېموكراتىك مەدەنىيەتلىك سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشقان قۇدرەتلىك دۆلەت قىلىپ قۇرۇپ چىقىپ، ئاخىرى كوممۇنىزىمنى ئىشقا ئاشۇرالايمىز.

ئاخىرىدا، پېشقەدەملەر، پېشقەدەم رەھبەرلەر، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى پېشقەدەم قىزىل ئارمىيە جەڭچىلىرى ۋە پېشقەدەم يولداشلارنىڭ ئىشلىرىنىڭ كۆڭۈللۈك بولۇشى، ئۇزۇن ئۆمۈر كۆرۈشىنى تىلەيمەن!

ئاپتونوم رايونلۇق يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرى گۇرۇھى شىركىتىنىڭ خىمىيە ئوغۇت ترانسپورت ھەققى ھېساباتىنى تۈگىتىشنى سۈيلەش توغرىسىدىكى ئۇقتۇرۇشى

مالىيە باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، خىمىيە ئوغۇتىنىڭ ترانسپورت ھەققى ھېساباتىنى ۋاقتىدا بوغۇش ئۈچۈن ئاپتونوم رايونلۇق يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرى گۇرۇھى شىركىتى ۋە ئۇنىڭ قارمىقىدىكى كورلا، داخىيەن شىركىتى ۋە توپا شۆبە شىركىتى، قورغاس شۆبە شىركىتى، ئىلى ئوبلاستلىق يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرى شىركىتى، ئاپتونوم رايونلۇق يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرى گۇرۇھى شىركىتىنىڭ پوسكام ئىش بېجىرىش ئورنى ئارقىلىق 1995 - يىل 10 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن 1996 - يىل 9 - ئاينىڭ 30 - كۈنىگىچە شىنجاڭنىڭ ھەرقايسى جايلىرىغا چۈشۈرۈلگەن پىلان ئىچىدىكى خىمىيە ئوغۇتىنىڭ ترانسپورت ھەققى ھېساباتىنى تېخىمۇ بوغىغان ترانسپورت ئورۇنلىرى ۋە ناھىيىلىك تەمىنات سودا كوپراتىپلىرى ترانسپورت تالونىنى ئېلىپ 1996 - يىل 12 - ئاينىڭ 1 - كۈنىدىن بۇرۇن ئاپتونوم رايونلۇق يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرى گۇرۇھى شىركىتى ۋە كورلا، داخىيەن شىركەتلىرى، پوسكام ئىش بېجىرىش ئورنىغا بېرىپ ترانسپورت ھەققى ھېساباتىنى بوغۇش رەسمىيىتىنى بېجىرىشى كېرەك. ۋاقتى ئۆتۈپ كەتسە، قايتا بېجىرىلمەيدۇ.

ئاپتونوم رايونلۇق يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ۋاستىلىرى گۇرۇھى شىركىتى

ئېلان

غۇلجا شەھەرلىك ج خ ئىدارىسى تەرىپىدىن بېرىلگەن تۇرسۇنھاجى مەھەممەت، پاشاقىز ئابدۇغەپۇر نامىدىكى 141418130 -، 141418131 - نومۇرلۇق پاسپورتىمىزنى يوقاتتۇق.

مەدەنىيەت، پەن - تېخنىكا، مائارىپ، تەسۋىيات قاتارلىق تارماقلارغا بولغان رەھبەرلىكنى يەنىمۇ كۈچەيتىپ، ئۇلارنىڭ مەنئىي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدىكى كەسپىي قوشۇنلۇق ۋە تايانچ قوشۇنلۇق رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇش؛ شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى، كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى، ئاياللار بىرلەشمىسى قاتارلىق خەلق تەشكىلاتلىرىنىڭ مەنئىي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدىكى رولىغا تولۇق ئەھمىيەت بېرىپ، پۈتكۈل جەمئىيەتتە مەنئىي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى بويىچە ياخشى كەيپىيات شەكىللەندۈرۈش كېرەك. ئىككى مەدەنىيەتنى تەڭ تۇتۇش، باشقا تەرەپلەر بىلەن ئۆز ئارا ماسلاشتۇرۇشنى ھەقىقىي ئىشقا ئاشۇرۇش كېرەك.

ئاساسلىق رەھبەرلەر بىۋاسىتە تۇتۇشتا، مەنئىي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى جەھەتتە ئۈلگە كۆرسىتىشى كېرەك. رەھبىرىي كادىرلار پارتىيە ئەزالىرى،

(بېشى 1 - بەتتە)

يول ئېچىپ داۋاملىق ئالغانلىرى بىلەن مۇھىم مەزگىل مەركەز شىنجاڭنى مۇشۇ ئەسىرنىڭ ئاخىرى، كېيىنكى ئەسىرنىڭ باشلىرىدا بايلىقلارنى ئېچىش ۋە ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشتىكى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، نېفىت، تەبىئىي گاز، خىمىيە سانائىتىنى ئاساس قىلغان دۆلەت دەرىجىلىك ئۈنۈم سېلىش زامانىۋى خىمىيە سانائىتى بازىسى، مەملىكىتىمىز بويىچە ئەڭ چوڭ تاۋار پاختا بازىسى ۋە ئاشلىق بازىسى، قىزىلچىدىن شېكەر ئىشلەپچىقىرىش بازىسى، ئەلا سۈپەتلىك مېۋە-چىۋە بازىسى ھەم چارۋىچىلىق بازىسى قىلىپ قۇرۇپ چىقىشنى بېكىتتى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، بىز يەنە سۇ ئىنشائاتى، قاتناش، خەۋەرلىشىش، ئېلېكتر-ئېنېرگىيىسى قاتارلىق ئۇل كەسىپلەرنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىشىمىز كېرەك. بۇ تۈۋرۈك كەسىپلەر ۋە ئۇل كەسىپلەرنىڭ تەرەققىياتىنى ئومۇميۈزلۈك ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن، شىنجاڭنى پەن-تېخنىكا، مائارىپقا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش ستراتېگىيىسىنى ئومۇميۈزلۈك يولغا قويۇپ، پەن-تېخنىكا تايىنىشىنى گەۋدىلەندۈرۈپ، پەن-تېخنىكىنى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ تۈۋرۈك كەسىپلىرى ۋە ئۇل كەسىپلىرىنىڭ تەرەققىياتىدا تېخىمۇ چوڭ رول ئويناش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىشىمىز كېرەك.

ئۇ پەن - تېخنىكا خادىملىرىدىن مۇنۇلارنى ئۈمىد قىلدى: (1) باش شۇجى جياڭ زېمىننىڭ جۇڭگو پەن-تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ مەملىكەتلىك 5-قۇرۇلتىيىدا ئوتتۇرىغا قويغان تەلپىگە ئوخشاش ۋە تەنپەرۋەرلىك بايرىقىنى ئېگىز كۆتۈرۈپ، جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇشتەك سىياسىي يۆنىلىشتە چىڭ تۇرۇش لازىم. (2) ئاپتونوم رايونىمىز ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنىڭ مۇھىم نۇقتىسىنى پۇختا ئىگىلىگەن ئاساستا پەن-تېخنىكا ئۆتكىلىگە ھۆجۈم قىلىپ، پەن-تېخنىكا تەرەققىياتىنى زور كۈچ بىلەن ئىلگىرى سۈرۈش لازىم. (3) ئىلىم - پەن بىلىملىرىنى زور كۈچ بىلەن ئومۇملاشتۇرۇپ، ئەمگەكچىلەرنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈش لازىم. (4) ئىلىم-پەن روھىنى جارى قىلدۇرۇش، ئىلىم-پەننىڭ ئىززەت-ھۆرمىتىنى قوغداش لازىم. (5) تىرىشىپ يول ئېچىپ، يېڭىلىق يارىتىپ، ئىلىم-پەننىڭ يۇقىرى پەللىسىگە ئۈزلۈكسىز ئۆرلەش لازىم.

ئۇ ئاخىرىدا تەكىتلەپ مۇنداق دېدى: شىنجاڭنى پەن-تېخنىكا ۋە مائارىپقا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش ستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇشنىڭ ئاچقۇچى ئىقتىساد ئىكلىرىدە، جەمئىيەتتىكى تۈرلۈك بايلىقلار ئىچىدە ئىقتىساد ئىكلىرى ئەڭ قىممەتلىك، ئەڭ مۇھىم بايلىق؛ ھەر دەرىجىلىك پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمەتلىرى تۈرلۈك پەن-تېخنىكا ئىقتىساد ئىكلىرىنىڭ مەيدانغا كېلىشىگە ئۈزلۈكسىز تۈرتكە بولۇشى ۋە پائال يار-يۆلەك بولۇشى ھەمدە ئىقتىساد ئىكلىرىنى ئىنتايىن قەدىرلىشى، ياخشى ئىشلىتىشى، دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىقتىساد ئىكلىرىنى يېتىشتۈرۈش، ئىشلىتىش،

ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەت رەھبەرلىك بەنزىلىرىنىڭ مەنئىي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشى ئۈچۈن ئۈلگە كۆرسىتىپ بەردى. ھەر دەرىجىلىك پارتىيە، ھۆكۈمەتلەرنىڭ ئاساسلىق رەھبەرلىرى ئىدىيە، ھەرىكەت جەھەتتە ھەقىقىي ئەھمىيەت بېرىدىغان، ھەرقايسى تەرەپلەرنىڭ ئاكتىپلىقى، ئىجادچانلىقىنى تولۇق ئىشقا سالدىغان، ئاممىغا تولۇق ئىشىنىدىغان، ئاممىغا تايىنىدىغان، ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى بىر تۇتاش كۈرەش نىشانى قىلىپ، تەڭ ئورۇنلاشتۇرىدىغان، تەڭ ئەمەلىيلەشتۈرىدىغان، تەڭ تەكشۈرىدىغان بولسا، مەنئىي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدىمۇ چوقۇم ماددىي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىغا ئوخشاشلا تېخىمۇ زور نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈرگىلى بولىدۇ.

(«خەلق گېزىتى» نىڭ 18 - ئۆكتەبىردىكى سانىدىن ئېلىندى)

باشقۇرۇشقا دائىر فاھجېن، سىياسەتلىرى ۋە تەدبىرلىرىنى ئىستايىدىل ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، ئىقتىساد ئىكلىرىنى يېتىشتۈرۈش ۋە پەن-تېخنىكا قوشۇنىنى مۇقىملاشتۇرۇش خىزمىتىنى پۇختا، ياخشى ئىشلىشى، ھەر دەرىجىلىك پەن-تېخنىكا جەمئىيەتلىرى ھەر مىللەت پەن-تېخنىكا خىزمەتچىلىرىنى ئىتتىپاقلاشتۇرۇپ، شىنجاڭنى پەن-تېخنىكا ۋە مائارىپقا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشنى ئۆزىنىڭ تۈپ ۋەزىپىسى قىلىپ، پەن-تېخنىكا خىزمەتچىلىرى ئۈچۈن مۇلازىملىق قىلىش ئېڭىنى يەنىمۇ كۈچەيتىپ، ئۇلارنىڭ ساداسى ۋە تەكلىپلىرىنى ۋاقتىدا ئىنكاس قىلىپ، ئۇلارنىڭ قانۇنىي ھوقۇق-مەنپەئىتىنى قوغداپ، پەن-تېخنىكا جەمئىيىتىنى ھەقىقىي تۈردە پەن-تېخنىكا خىزمەتچىلىرىنىڭ ئائىلىسىگە ئايلاندۇرۇشى لازىم.

قۇرۇلتاينىڭ ئېچىلىش مۇراسىمىدا جۇڭگو پەن-تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى، شۇجىچۇنىڭ 1-شۇجىسى، پارتكوم رۇبىيىسىنىڭ شۇجىسى جاڭ يۈتەي سۆز قىلىپ جۇڭگو پەن-تېخنىكا جەمئىيىتىگە ۋە كالتەن قۇرۇلتاينىڭ ئېچىلغانلىقىنى قىزغىن تەبرىكلىدى. خۇنەن، خەينەن، شەندۇڭ قاتارلىق 22 ئۆلكە، شەھەر، ئاپتونوم رايونىنىڭ پەن-تېخنىكا جەمئىيەتلىرى قۇرۇلتايفات تەبرىك تېلېگراممىسى ئەۋەتتى. ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى مۇئاۋىن شۇجىسى چې چۇڭچىڭ ئاپتونوم رايونلۇق باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى، ئىتتىپاق كومىتېتى، ئاياللار بىرلەشمىسى، ئەدەبىيات-سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى، مۇھاجىرلار بىرلەشمىسى قاتارلىق خەلق تەشكىلاتلىرىغا ۋە كالتەن تەبرىك سۆزى قىلدى.

ئاپتونوم رايونلۇق پەن-تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى ئابدۇرېھىم ئابدۇكېرىم ئېچىلىش نۇقتى سۆزلىدى. ئاپتونوم رايونلۇق خەلق قۇرۇلتىيى دائىمىي كومىتېتىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى، ئاپتونوم رايونلۇق پەن-تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ رەئىسى شۇپىڭ ئاپتونوم رايونلۇق پەن-تېخنىكا جەمئىيىتى 4-نۆۋەتلىك كومىتېتىغا ۋە كالتەن «ئىتتىپاقلىشىپ كۈرەش قىلىپ، يېڭىلىق يارىتىپ، پەن-تېخنىكا، مائارىپقا تايىنىپ شىنجاڭنى گۈللەندۈرۈش ستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇپ، ئەسىر ھاقتىدىغان ئۇلۇغۋار نىشاننى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن تىرىشىپ كۈرەش قىلايلى» دېگەن تېمىدا خىزمەت دوكلاتى بەردى.

تۆت كۈن داۋاملىشىدىغان بۇ قۇرۇلتايدا ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ پەن-تېخنىكا ساھەسىدىن كەلگەن ۋەكىللەر ئاپتونوم رايونلۇق پەن-تېخنىكا جەمئىيىتى 4-نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ خىزمەت دوكلاتىنى ئاڭلايدۇ ۋە قاراپ چىقىدۇ، شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق پەن-تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ نىزامنامىسىگە تۈزىتىش كىرگۈزۈش لايىھىسىنى مۇزاكىرە قىلىدۇ، ئاپتونوم رايونلۇق پەن-تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ 5-نۆۋەتلىك كومىتېتىنى سايلاپ چىقىدۇ.

ئاددىي كىشىلەر ئارىسىدىكى ھەقىقىي قەھرىمانلار

بى رۇي

قىلىش ئارقىلىق دېڭ جياشەن قاتارلىق يولداشلارنىڭ لايىھىسىنى توغرا، چەت ئەل مۇتەخەسسسلرىنىڭ يەكۈنىنىڭ خاتا ئىكەنلىكىنى جەزملەشتۈرۈپ، ئاتوم بومبىسى نەزەرىيىسى مەسىلىسىنى مۇۋەپپەقىيەتلىك ھەل قىلىپ، ئاتوم بومبىسىنى سىناق قىلىپ ياساش سۈرئىتىنى تېزلەتكەن.

جۇڭگونىڭ تۇنجى ئاتوم بومبىسى قۇراشتۇرۇلۇپ سىناق قىلىشقا بىر كۈن قالغاندا، ھەر قانداق ئىشىڭ ئۇچۇر - بۇجۇرگىچە دىققەت قىلىدىغان زۇڭلى جۇ ئېلەي ئاتوم بومبىسىنى پارتلىتىش سىنىقىنىڭ مەغلۇپ بولۇش تەخمىنى نىسبىتىنى ھېسابلاپ چىقىشنى تەلەپ قىلغان. ئەينى چاغدا 2 - ماشىنازلىق مىنىستىرلىكىنىڭ مىنىستىرى ليۇجېي بۇ ۋەزىپىنى بىۋاسىتە جۇڭگۇئاڭجاۋغا تاپشۇرغانىدى. نەچچە سائەتتىن كېيىن جۇڭگۇئاڭجاۋ ئىمزا قويغان دوكلاتنى تاپشۇرۇۋالغان، ئۇ دوكلاتتا ئېلىمىزنىڭ تۇنجى ئاتوم بومبىسىنى پارتلىتىش سىنىقىنىڭ مەغلۇپ بولۇش تەخمىنى نىسبىتى 1/10000 دېيىلگەنلىكىنى كۆرۈپ، ئىچ - ئىچىدىن سۆيۈنۈپ كەتكەن. جۇڭگونىڭ تۇنجى «موگۇ بۇلۇتى» غەربىي شىمال ئاسمىغا كۆتۈرۈلگەندە، 35 ياشلىق جۇڭگۇئاڭجاۋ بىلەن پىڭ فېڭۋۇ، دېڭ جياشەن قاتارلىق سەككىز ئالىم دۆلەتنىڭ تەبىئىي پەنلەر بويىچە 1 - دەرىجىلىك مۇكاپاتىغا ئېرىشكەن.

جۇڭگۇئاڭجاۋ ئاتوم بومبىسىنىڭ پارتلىتىلغانلىقىدىن مەستخۇش بولۇپ كەتمەي، تۇنجى ئاتوم بومبىسى نەزەرىيىسىدە بۆسۈش ھاسىل قىلىنغان چاغدىن باشلاپلا ۋوددوروت بومبىسى پىلانغا تونۇش قىلغان. «مەدەنىيەت زور ئىنقىلابى» داۋامىدا ئۇنىڭغا «ئەكسىيەتچى ئىلىم نوپۇزلۇقى» دېگەن بەدىئىي چاپلىنىپ، ئۇ نۇرغۇن جەمئىيەت زۇڭلىقىنى باشتىن كۆچۈرگەن، ھەتتا ئۇ غەربىي ياۋروپادىكى مەشھۇر يادرو تەتقىقات ئورنى زىيارەتكە تەكلىپ قىلغانىدىمۇ، بارالمىغان. ئەمما جۇڭگۇئاڭجاۋ قاتمۇ قات مۇشەققەت ئىچىدە خىزمەتنى قەتئىي داۋاملاشتۇرغان. 1967 - يىلى 7 - ئايدا جۇڭگونىڭ تۇنجى ۋوددوروت بومبىسى پارتلىتىلىپ، جۇڭخۇا مىللەتلەرنىڭ غورورى يەنە بىر قېتىم ئۆسكەندى.

15 يىل ئۆتكەندىن كېيىن، جۇڭگۇئاڭجاۋ ئامېرىكا، ياۋروپادا زىيارەتتە بولغاندا، دەرس ئۆتۈشكە تەكلىپ قىلىنغان. بۇ سەپىرىدە ئۇ بارغانلا جايدا قىزغىن قارشى ئېلىنغان. جۇڭگۇئاڭجاۋ «باشقىلار مېنى

جۇڭگۇئاڭجاۋ ھەرگىزمۇ ئاددىي كىشى ئەمەس. ئۇ جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ گومورو، فاك يى، لۇجياشەنلاردىن كېيىنكى 3 - باشلىقى، شۇنداقلا جۇڭگودىكى جۇڭگو پەنلەر ئاكادېمىيىسىنىڭ ئاكادېمىكى ھەم مەركىزىي كومىتېت ئەزاسى بولغان پەنلەر ئاكادېمىيە باشلىقى؛ شۇنىڭ بىلەن بىللە ئۇ لى سىگۋاڭ، چو يىيۈەن، چەن شۆپىن، جۇڭگۇئاڭجاۋدىن كېيىنكى جۇڭگو پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ 5 - رەئىسى؛ ئۇ يەنە ھازىر چەت ئەللەردە ئاكادېمىكىلىك ۋەزىپىسىنى ئەڭ كۆپ ئۈستىگە ئالغان ئالىم. ئۇنى چەت ئەلدىكى كەسپداشلار جۇڭگونىڭ نەزەرىيە فىزىكا شۇناسلىقى ساھەسىدىكى ۋەكىل شەخس دەپ بىلىدۇ.

جۇڭگۇئاڭجاۋ كىچىك چىغىدىلا قەھرىمانلارغا چوقۇناتتى. لېكىن ھايات مۇساپىسىدە ئەتراپىدىكى ئاددىي كىشىلەر ئۇنىڭ ئىشلىرىغا ھەل قىلغۇچ تەسىر كۆرسەتتى. شۇڭا جۇڭگۇئاڭجاۋ ئەنە شۇ ئاددىي كىشىلەرنى ھەقىقىي قەھرىمان دەپ بىلىدۇ. 1996 - يىلى 5 - ئاينىڭ 31 - كۈنى جۇڭگۇئاڭجاۋ جۇڭگو پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى 5 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىسلىكىگە سايلاندى. بۇ دەل ئىنسانىيەت يېڭى ئەسىرگە قەدەم قويغان مۇھىم بەيت، شۇنداقلا ئىقتىساد، جەمئىيەت زور ئۆزگىرىش ۋە تەرەققىيات داۋامىدا نۇرغۇن ئاتقان چاغ ئىدى. جۇڭگو پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى پارتىيە ۋە ھۆكۈمەتنىڭ پەن - تېخنىكا خادىملىرى بىلەن ئالاقە باغلايدىغان كۆۈرۈكى بولغاچقا، پەن - تېخنىكا ئارقىلىق دۆلەتنى گۈللەندۈرۈشكە تۆھپە قوشۇشى كېرەك ئىدى، بۇنىڭدا يىراقنى كۆرۈپ، دادىل ئىشلەيدىغان قەھرىمانلارچە ھەرىكەت بولمىسا بولمايتتى. شۇڭا ئۇ ئاددىي ئىش ئورنىدا ئاددىي كىشىلەر ئارىسىدا ئاددىي قەھرىمان بولۇشقا بەل باغلىدى.

× × ×

جۇڭگۇئاڭجاۋ 1929 - يىلى خۇنەن ئۆلكىسىنىڭ چاڭشا شەھىرىدە تۇغۇلغان. ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇش پارتلىغاندىن كېيىن ئائىلىسى بىلەن بىللە چۆچىڭغا بېرىپ، نەنگەي ئوتتۇرا مەكتىپىدە ئوقۇغان. 1946 - يىلى چىڭخۇا داشۆسىنىڭ تەييارلىق سىنىپىغا، 1947 - يىلى فىزىكا فاكولتېتىغا كىرىپ

چەت ئەل تەجرىبىلىرى

ئامېرىكىدا ئون زۇڭتۇڭ كۈتۈپخانىسى بولۇپ، ئۇلاردا خېرىبىرت خو ئوۋېردىن رېگانغىچە بولغان زۇڭتۇڭلارنىڭ ماتېرىياللىرى ساقلانغان. بۇ كۈتۈپخانىلار بىر خىل ئالاھىدە مۇزېي بولۇپ، ئۇلارنى دۆلەت ئارخىپ ئىدارىسى بىر تۇتاش باشقۇرۇدۇ.

روزبۇيلىت زۇڭتۇڭ بۇ كۈتۈپخانىلارنىڭ تەشەببۇسچىسى. چۈنكى ئۇنىڭدىن بۇرۇنقى 31 زۇڭتۇڭنىڭ مۇھىم ھۆججەت - ماتېرىياللىرىنىڭ سەرگۈزەشتىلىرى ئۇنى چوڭقۇر ئېچىندۇرغان. 1 - نۆۋەتلىك زۇڭتۇڭ خىزمىتىدىن ئايرىلغاندا، بارلىق ھۆججەت - ماتېرىياللىرىنى ئېلىپ كېتىپ ئۆزى ساقلانغان. قالغان زۇڭتۇڭلار مۇنۇنى دوراپ شۇنداق قىلغان. ۋاقىتنىڭ ئۆتۈشى بىلەن زۇڭتۇڭلارنىڭ ھۆججەت - ماتېرىياللىرى مۇھەررىرلەر تەرىپىدىن خالغانچە ئۆزگەرتۈپىلىگەن، تاشلىۋېتىلگەن ياكى قول يازما توپلىغۇچىلار تەرىپىدىن ئوغرىلانغان؛ يەنە بەزىلىرى زۇڭتۇڭدىن تۇل قانغان خوتۇنلار تەرىپىدىن نابۇت قىلىنغان ياكى كۆيدۈرۈۋېتىلگەن. روزبۇيلىت زۇڭتۇڭ ۋەزىپە ئۆتەۋاتقان مەزگىلدە زۇڭتۇڭنىڭ ھۆججەت - ماتېرىياللىرىنىڭ ئىلمىي تەتقىقاتلار ئۈچۈن ئىنتايىن مۇھىم ئىكەنلىكىنى ھېس قىلىپ، بۇ ھۆججەت - ماتېرىياللارنى ساقلانغان مەخسۇس كۈتۈپخانا قۇرۇشنى تەشەببۇس قىلغان ھەمدە ئۆزى بىرىنچى بولۇپ «روزبۇيلىت زۇڭتۇڭ كۈتۈپخانىسى» قۇرغان. زۇڭتۇڭ كۈتۈپخانىلىرىدا ئاساسەن كۈتۈپخانىشۇناسلار، ئارخىپشۇناسلار، ئون - سىن

ئىسمايل گەزەت تەرجىمىسى

653 - سان

مىسىر بالىلىرىنىڭ ئانىسى سۇسان مۇبارەك

سۇسان مۇبارەك مىسىر جۇمھۇرىيىتى زۇڭتۇڭىنىڭ رەبىقىسى بولۇش سۈپىتى بىلەن ئىلگىرى: «ھەر قانداق بىر دۆلەت زۇڭتۇڭىنىڭ رەبىقىسى بولۇش ئاسان ئەمەس، قازىنى ئېلىشقا بولىدۇ، جۇڭگۇئاڭجاۋ: «باشقىلار مېنى

ئامېرىكىنىڭ زۇڭتۇڭ كۈتۈپخانىلىرى

بەھرى ئۆمەر

تېخنىكىلىرى ۋە مۇزېي مۇتەخەسسسلرى ئىشلەيدۇ. 1. «روزبۇيلىت زۇڭتۇڭ كۈتۈپخانىسى» نىيۇ-يورك شتاتىدىكى روزبۇيلىت زۇڭتۇڭنىڭ شەخسىي باغچىسى - خەيدى باغچىسىغا جايلاشقان بولۇپ، 1939 - يىلى قۇرۇلغان. 1940 - يىلى ھۆكۈمەتكە ئۆتكۈزۈپ بېرىلىپ، 1946 - يىلى ئېچىۋېتىلگەن. فرانكىلىن روزبۇيلىت ئامېرىكا تارىخىدىكى ۋەزىپە ئۆتەش ۋاقتى ئەڭ ئۇزاق بولغان زۇڭتۇڭ. روزبۇيلىت زۇڭتۇڭ كۈتۈپخانىسىدا 15 مىليون بەتلىك يازما ھۆججەت، 40 مىڭ پارچە كىتاب (بۇنىڭ 15 مىڭ پارچىسى روزبۇيلىتنىڭ شەخسىي كىتابى) ساقلانغان بولۇپ، 2 - دۇنيا ئۇرۇشىغا ئائىت ماتېرىياللار ئىنتايىن تولۇق. بۇ كۈتۈپخانىدا يەنە روزبۇيلىت زۇڭتۇڭ يىغىپ ساقلانغان دۇنيادىكى مەشھۇر رەھبەرلەرنىڭ نۇتۇق لېنتىسىدىن 150 ۋە ئۇلارنىڭ پائالىيەتلىرى توغرىسىدىكى كىنو لېنتىسىدىن 200 ى، روزبۇيلىت زۇڭتۇڭنىڭ رەسمىي ئىشلەتكەن بۇيۇملىرى، خەت - چەكلىرى ھەمدە سوۋغات قىلىنغان نەرسە - كېرەكلىرى كۆرگەزمە قىلىنغان. بۇلارنىڭ ئىچىدە ئۇنىڭ 1941 - يىلى 2 - ئاينىڭ 8 - كۈنى پارلامېنتتا قىلغان ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئۇرۇش ئېلان قىلىش توغرىسىدىكى دوكلات خېتى، ئېنىشىتىنىڭ ئۇنىڭغا يازغان ئاتوم بومبىسىنىڭ تەرەققىياتىغا تۈرتكە بولغان دۇنياغا مەشھۇر خېتى؛ ئۇنىڭ چېرىل بىلەن يېزىشقان 2000 پارچىدەك خەت - تېلېگراممىلىرى؛ پۇقرالارنىڭ ئۇنىڭغا يازغان خەتلىرى ساقلانغان.

2. «خوۋئۇي زۇڭتۇڭ كۈتۈپخانىسى» ئوۋا شتاتىغا جايلاشقان بولۇپ، 1962 - يىلى ئېچىۋېتىلگەن. 88 ياشلىق خوۋئۇي بۇ كۈتۈپخانىنىڭ ئېچىلىش مۇراسىمىغا قاتناشقان. خوۋئۇي 80 ياشقا كىرگەن كۈنى ستانفورد داشۆسىدىكى «خوۋئۇي تەتقىقات ئورنى» دا ساقلانۇۋاتقان ئۆزىنىڭ ھۆججەت - ماتېرىياللىرىنى يۆتكەپ چىقىپ، «خوۋئۇي زۇڭتۇڭ كۈتۈپخانىسى» غا تاپشۇرۇپ بەرگەن. بۇ كۈتۈپخانىدا خوۋئۇي زۇڭتۇڭلۇق ۋەزىپىسى ئۆتكەن 1923 - يىلىدىن 1933 - يىلىغىچە بولغان ئارىلىقتىكى ھۆججەت - ماتېرىياللار ۋە خوۋئۇي نىڭ ئۇنىڭدىن كېيىنكى 30 يىل جەريانىدا سىياسىي پائالىيەت ۋە دۆلەت ئىشلىرىغا قاتناشقانلىقى توغرىسىدىكى ھۆججەت - ماتېرىياللار ساقلانغان. بۇلار تەخمىنەن 5 مىليون بەتلىك قول يازما، 20 مىڭ پارچە كىتابتىن ئىبارەت.

3. «كېنېدى زۇڭتۇڭ كۈتۈپخانىسى» ئامېرىكا زۇڭتۇڭ كۈتۈپخانىلىرى ئىچىدىكى ئەڭ ھىمىۋەتلىكى بولۇپ، ماسسا چۇسېتس شتاتىنىڭ بوستون شەھىرى ئەتراپىغا جايلاشقان. بۇ كۈتۈپخانىدا كېنېدى زۇڭتۇڭنىڭ ھۆججەت - ماتېرىياللىرى ساقلانۇۋالماستىن، ئۇنىڭغا ئوخشاش قەستلەپ ئۆلتۈرۈلگەن پارلامېنت ئەزاسى، ئۇنىڭ ئىسمى روبرېرت كېنېدىنىڭمۇ ئارخىپ ماتېرىياللىرى ساقلانغان. بۇ كۈتۈپخانىدا يەنە 34 مىليون بەتلىك يازما ھۆججەت، 150 مىڭ پارچە رەسىم، 5000 پارچىدىن ئارتۇق كىنو لېنتىسى، 7000 قاپتىن ئارتۇق ئۇنئالغۇ لېنتىسى، 1100 پارچە زىيارەت خاتىرىسى، 50 مىڭ پارچە كىتاب ساقلانغان. كېنېدى زۇڭتۇڭ كۈتۈپخانىسى 1974 - يىلى ئېچىۋېتىلگەندىن باشلاپ 1989 - يىلىغىچە ئۇنى جەمئىي 23 مىليوندىن ئارتۇق كىشى ئېكسكۇرسىيە قىلغان.

4. «جىننەن زۇڭتۇڭ كۈتۈپخانىسى» كانزاس شتاتىغا جايلاشقان بولۇپ، 1962 - يىلى ئېچىۋېتىلگەن. كۈتۈپخانىدا ساقلانغان 18 مىليون بەتلىك يازما ھۆججەت ئېزىنغا ئېزىنغا ئۇنئالغۇ ماتېرىياللار ۋە ئىنتايىن تىرىشچانلىق بىلەن يىغىپ بېرىدۇ. بۇ كۈتۈپخانىدا ئارخىپ، ھۆججەتلەردىن باشقا تارىخىي ماتېرىياللار ۋە ئىزىنخا ئۇنئالغۇ ماتېرىياللىرىنىڭ رەسىمىمۇ ساقلانغان. كۈتۈپخانىنىڭ كۆرگەزمە ئۆيىگە 20 مىڭدىن ئارتۇق كۆرگەزمە بۇيۇمى قويۇلغان بولۇپ، بۇنىڭ ئىچىدە ئىزىنخا ئۇنئالغۇ سىزغان لىنكولىننىڭ ماي بويلاق رەسىمى ۋە ھەرقايسى دۆلەتلەر ھەدىيە قىلغان قىممەتلىك بۇيۇملار بار. 5. «كېنېدى زۇڭتۇڭ كۈتۈپخانىسى» ئامېرىكا زۇڭتۇڭ كۈتۈپخانىلىرى ئىچىدىكى ئەڭ ھىمىۋەتلىكى بولۇپ، ماسسا چۇسېتس شتاتىنىڭ بوستون شەھىرى ئەتراپىغا جايلاشقان. بۇ كۈتۈپخانىدا كېنېدى زۇڭتۇڭنىڭ ھۆججەت - ماتېرىياللىرى ساقلانۇۋالماستىن، ئۇنىڭغا ئوخشاش قەستلەپ ئۆلتۈرۈلگەن پارلامېنت ئەزاسى، ئۇنىڭ ئىسمى روبرېرت كېنېدىنىڭمۇ ئارخىپ ماتېرىياللىرى ساقلانغان. بۇ كۈتۈپخانىدا يەنە 34 مىليون بەتلىك يازما ھۆججەت، 150 مىڭ پارچە رەسىم، 5000 پارچىدىن ئارتۇق كىنو لېنتىسى، 7000 قاپتىن ئارتۇق ئۇنئالغۇ لېنتىسى، 1100 پارچە زىيارەت خاتىرىسى، 50 مىڭ پارچە كىتاب ساقلانغان. كېنېدى زۇڭتۇڭ كۈتۈپخانىسى 1974 - يىلى ئېچىۋېتىلگەندىن باشلاپ 1989 - يىلىغىچە ئۇنى جەمئىي 23 مىليوندىن ئارتۇق كىشى ئېكسكۇرسىيە قىلغان.

سېتىپ، 1947 - يىلى فزىكا فاكولتېتىغا كىرىپ ئوقۇپ، ئۆزىنىڭ كېيىنكى پەن تەتقىقات ئىشلىرىغا ئاساس سالغان ھەمدە نۇرغۇن ئۇستاز تاپقان. ئۇنىڭدىن كېيىن ئېيىڭ داشۆسىنىڭ ئاسپىرانتلار يۇرتىغا كىرىپ، ئاسپىرانتلىقتا ئوقۇغان. 1957 - يىلى ئۇنى دۆلەت سابىق سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ موسكۋادىكى بىرلەشمە يادرو تەتقىقات ئورنىغا يۇقىرى ئېنېرگىيىلىك فزىكا، زەررىچە فىزىكىسى قاتارلىق ئاساس تەتقىقات بىلەن شۇغۇللىنىشقا ئەۋەتكەن. تۆت يىل داۋامىدا ئۇ چەت ئەللەرنىڭ ئىلمىي ژۇرناللىرىدا 33 پارچە ئىلمىي ماقالە ئېلان قىلغان، تەتقىقات ئورنى تەرىپىدىن ئىككى قېتىم مۇكاپاتلانغان. 1958 - يىلى ئۇ خەلقئارادا تۇنجى بولۇپ «زەررىچىلەر ئۆز ئورنىدا ئايلاندىغان چاقىپەلەك ھالەت» نەزەرىيىسىنى ئوتتۇرىغا قويغان. 1960 - يىلى يەنە «ئاجىز تەسىر» ئوقۇمىنى ئوتتۇرىغا قويۇپ، خەلقئارا فزىكا ساھەسىدىكىلەرنىڭ دىققىتىنى قوزغىغان، شۇنداقلا دۇنيادا زىلزىلە پەيدا قىلغان. دەل ئۇنىڭ نامى چىققاندا ئۇنىڭ ئىلمىي مەزگىلدە مەشھۇر فىزىكىشۇناس چىن سەنجياڭ سوۋېت ئىتتىپاقىدا زىيارەتتە بولۇپ جۇڭخۇا جۇڭخۇا بىلەن قىزغىن پاراڭلاشقان ۋە سوۋېت ھۆكۈمىتى كېلىشىمى يىرتىپ تاشلاپ، مۇتەخەسسسلەرنى ئېلىپ كەتتى، جۇڭگونىڭ دۆلەت مۇداپىئە قۇرۇلۇشى سىزدەك ئىختىساس ئىگىلىرىگە موھتاج» دېگەن. بۇ سۆز جۇڭخۇا جۇڭخۇاغا قاتتىق تەسىر قىلغان، شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئۆزىنىڭ تەتقىقاتىنى ئاساس تەتقىقاتتىن ئەمەلىي سىناق تەتقىقاتقا، تەتقىقات ئورنىنى موسكۋادىن چىڭخەيدىكى چۆللۈككە يۆتكەنگەن. ئۇ شۇ چاغدا ئىلىم - پەننىڭ دۆلەت چىگرىسى بولمايدۇ، لېكىن ئالىملارنىڭ ۋەتەننى بولمىسا بولمايدۇ، دەپ قارىغان.

1961 - يىلى جۇڭخۇا جۇڭخۇا ۋەتەنگە قايتىپ ئېلىمىزنىڭ تۇنجى ئاتوم بومبىسىنى سىناق تەتقىقىسىدە ياساش خىزمىتىگە قاتنىشىپ، يادرو قوراللىرى تەتقىقات ئورنى نەزەرىيە بۆلۈمىنىڭ 1 مۇئاۋىن مۇدىرلىقىنى ئۈستىگە ئالغان.

تەتقىقاتنىڭ دەسلەپتە يادرو قوراللىرى تەتقىقات ئورنى نەزەرىيە بۆلۈمىنىڭ مۇدىرى دېڭ جياشيەن قاتارلىق كىشىلەر كېچىنى كۈندۈزگە ئۇلاپ توھۇز قېتىم ھېسابلاپ، چەت ئەل ئالىملىرىنىڭكىدىن بىر نەچچە ھەسە پەرقلق يەكۈن چىقارغان ۋە مۇشۇ يەكۈن بويىچە ئىشلىگەندە ئاتوم بومبىسى سىنقى جەزمەن مەغلۇپ بولىدۇ، دەپ قارىغان. جۇڭخۇا جۇڭخۇا بۇنىڭ ئېغىر مەسىلە ئىكەنلىكىنى، مودېل خاتا تاللىنىپ قالسا، ئاتوم بومبىسى لايىھىسىنىڭ مۇقەررەر ھالدا مەغلۇپ بولىدىغانلىقىنى چوڭقۇر چۈشىنىپ يەتكەن. شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئىنچىكىلەپ فىزىكىلىق تەھلىل

قاراشى ئېلىنغان، جۇڭخۇا جۇڭخۇا: «باشقىلار مېنى جۇڭگولۇق بولغانلىقىم ئۈچۈن تەكلىپ قىلدى، ۋەتەنمىز قۇدرەت تاپقانلىقى ئۈچۈن مانا كۆڭۈل بۆلدى. مەن ئاددىي پەن - تېخنىكا خىزمەتچىسى، «ئىككى بومبە» نىڭ كەشپىياتچىسى بولسا 100 مىڭ پەن - تېخنىكا خادىمى، مەن پەقەتلا شۇلارنىڭ بىرى، مەن قەھرىمان ئاتالسام، ئەشۇ 100 مىڭ قەھرىماننىڭ بىرىلا بولالايمەن»، دېگەن.

سۇسان ئۈستۈن مىسرلىق بولۇپ، مېنى ئۆلكىسىنىڭ ھۇننا كەنتىدە تۇغۇلغانىدى، دادىسى مېنىدا دوختۇر ئىدى. سۇسان سىرتلارغا چىقىشى ئانچە خالىمايتتى، ئېھتىمال تەقدىرنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشى بولسا كېرەك، ئۇ تۇنجى قېتىم سىرتقا مۇسابىقە كۆرگىلى چىققاندا، مۇبارەك زۇڭتۇڭدا چوڭقۇر تەسىرات قالدۇردى. ئۇ چاغدا مۇبارەك ھاۋا ئارمىيە شۆبەسىنىڭ شاڭخۇي دەرىجىلىك ئوقۇتقۇچىسى، شۇنداقلا سۇساننىڭ ئاكىسىنىڭ ئوقۇتقۇچىسى ئىدى. شۇ قېتىم شۆبە مەكتەپلىرىنىڭ مەنئۇ تۇرمۇشىنى جانلاندۇرۇش ئۈچۈن ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئائىلە تۈۋانلىرىنى مۇسابىقە كۆرۈشكە تەكلىپ قىلغانىدى. مۇسابىقە ئاياغلاشقاندىن كېيىن، مۇبارەك سۇساننى ئەمدى كۆرەلمەيدىغان ئوخشايەن دەپ غەمگە يېتىپ يۈردى. 1956 - يىلى سۇساننىڭ ئاكىسى ھاۋا ئارمىيە شۆبەسىنى پۈتتۈرۈپ ئائىلىسىدە ئاددىيىغە كەچكى زىياپەت ئۆتكۈزۈپ، زىياپەتكە مۇبارەككى تەكلىپ قىلدى. بۇرۇندىن سۇساننى ياخشى كۆرۈپ يۈرگەن مۇبارەك بۇ پۇرسەتتىن پايدىلىنىپ سۇسانغا توي قىلىش تەكلىپىنى قويدى ھەم مۇرادىغا يەتتى. سۇسان شۇ چاغلارنى ئەسلەپ: «چاي ئىچكۈزۈش مۇراسىمى ناھايىتى ئاددىي بولدى. شۇ كۈنى مەن ھال رەڭ كۆڭلەك كىيىدى، ئۇ ناھايىتى سېتىپ تىكلەن كاستۇم كىيىدى»، دەيدۇ. سۇسان ئاشۇ ۋاقىتنى ئۆمرىنىڭ ئەڭ گۈزەل مىنۇتلىرى دەپ ھېسابلايتتى.

ئىككى يىلدىن كېيىن، سۇسان يىڭى مىسر ئىنگىلىز تىلى مەكتىپىنى پۈتتۈرۈپ مۇبارەك بىلەن توي قىلدى. تويىدىن كېيىن سۇسان پۈتۈن كۈچى بىلەن ئۇچۇچى ئېرنىڭ خىزمىتىنى قىلدى ھەم ئۇنىڭغا ئىككى ئوغۇل تۇغۇپ بەردى. مۇبارەك كۈرەشچى ئايروپىلان ئۇچۇچىسى بولغاچقا، تۆت قېتىم ئۇرۇشقا قاتناشتى، شۇڭا ئۇنىڭ ئۆيىدە بولىدىغان چاغلىرى ناھايىتى چەكلىك ئىدى. ئاشۇ مۇشەققەتلىك كۈنلەردە ئۆي ئىشى ۋە بالا سۇساننىڭ بارلىق ۋاقتىنى ئىگىلىدى. ئىككى بالا ئالىملارنىڭ ۋەتەننى بولمىسا بولمايدۇ، دەپ كىرگەندىن كېيىنلا سۇسان ئاراملىققا چىققانلىقىنى ھېس قىلدى، شۇنداقلا زېرر كىشى قاينىغا چۆكۈپ قالدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ قايتىدىن دەرمانغا قايتىپ، ئالىي مەكتەپتە ئوقۇش ئارزۇسىنى ئەمەلگە ئاشۇرماقچى بولدى. 1969 - يىلى سۇسان مىسرلىكى جەزمەن مەغلۇپ بولىدۇ، دەپ قارىغان. جۇڭخۇا جۇڭخۇا بۇنىڭ ئېغىر مەسىلە ئىكەنلىكىنى، مودېل خاتا تاللىنىپ قالسا، ئاتوم بومبىسى لايىھىسىنىڭ مۇقەررەر ھالدا مەغلۇپ بولىدىغانلىقىنى چوڭقۇر چۈشىنىپ يەتكەن. شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئىنچىكىلەپ فىزىكىلىق تەھلىل

سىرت. 1977 - يىلى ئۇنىڭ تەشەببۇسى بىلەن «ياشلار» ئۆسۈمۈرلەرگە كۆڭۈل بۆلۈش جەمئىيىتى» قۇرۇلدى. بۇ جەمئىيەت بالىلارنى يېتىلدۈرۈش، تەربىيەلەش، ھەرقايسى مەكتەپلەرگە كىتاب - ژۇرنال ۋە ئوقۇتۇش سايمانلىرى يەتكۈزۈپ بېرىش ھەمدە مەكتەپلەرنىڭ ئوقۇتۇش پىلانىنى ئۆزگەرتىشكە ياردەملىشىش قاتارلىق ئىشلارنى قىلدى. مۇبارەك زۇڭتۇڭ بولغاندىن كېيىن سۇسان تېخىمۇ تەشەببۇسكار بولۇپ، مىسر بالىلىرى ئۈچۈن باش قانۇردى. 1990 - يىلى ئۇنىڭ تىرىشى نەتىجىسىدە مىسر ھۆكۈمىتى مىسر بالىلىرىنى قوغداش ھەققىدە ھۆججەت تارقىتىپ، بۇ ھۆججەتتە «90 - يىللار - بالىلارغا كۆڭۈل بۆلۈدىغان يىللار» دەپ كۆرسىتىلدى. 1991 - يىلى كىتابخۇمار سۇسان «كۆپچىلىك كىتاب ئوقۇيلى» ھەرىكىتىنى قوزغىدى. بۇ ھەرىكەتتە «ھەر بىر بالىنىڭ بىر پارچىدىن كىتابى بولۇشى» شىئارى ئوتتۇرىغا قويۇلۇپ، بالىلار ۋە قۇرۇلما يەتكەنلەرنىڭ كىتاب ئوقۇشىغا مەدەت بېرىلدى. كۆپ تەرەپلىملىك تىرىشى ئارقىلىق ھۆكۈمەت قۇرغان مەكتەپلەرگە 30 كۈتۈپخانا سېلىندى، بەزى شارائىتى ناچار رايونلاردا 50 كۆچمە كۈتۈپخانا قۇرۇلدى. سۇساننىڭ تەكلىپى بىلەن يېڭىدىن قۇرۇلغان بالىلار كۈتۈپخانىلىرى ئەتراپىدىن بوش يەر قالدۇرۇلۇپ، بالىلارنىڭ ئوينىغا بېرىلدى. كۈتۈپخانىلار ئىچىگە سىناغۇ قويۇش زالى، ئېلېكترونلۇق ئويۇنچۇق زالى ئورۇنلاشتۇرۇلدى. 1992 - يىلى مىسرلىكى ئېغىر يەر تەۋرەش نەتىجىدە يۈز ئورۇندىكى مائارىپ ئەسلىھەلىرى ۋە قۇرۇلۇشلار ئۆرۈلۈپ چۈشكەندە، سۇسان يېڭىدىن 100 مەكتەپ قۇرۇش، ئۆزىنىڭ كۈچىگە تايىنىپ ئۆرۈلۈپ چۈشكەن مەكتەپلەرنى رېمونت قىلىش تەكلىپىنى ئوتتۇرىغا قويدى.

خەلقئارا جەمئىيەت سۇساننىڭ بۇ خىزمەتلىرىگە يۇقىرى باھا بەردى. 1985 - يىلى گرېتسىيە زۇڭتۇڭى ئۇنىڭغا خەير - ساخاۋەت خىزمىتىدىكى ئەڭ يۇقىرى ئوردىنى تەقدىم قىلدى. 1989 - يىلى ئۇ ئامېرىكا ۋىسكونسىن داشۆسىنىڭ ۋىسكونسىن مروج مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. شۇ يىلى بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى بالىلار فوندى جەمئىيىتى ئۇنىڭغا مورس پات مۇكاپاتى بەردى. بۇ مۇكاپات ئاساسلىقى تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەرگە مۇلازىملىق قىلىدىغان ئورگانلارغا بېرىلەتتى، سۇسان تۇنجى قېتىم شەخسىي سالاھىيىتى بىلەن بۇ مۇكاپاتقا ئېرىشتى. ئۇ ئېرىشكەن 25 مىڭ دوللار مۇكاپاتىنىڭ ھەممىسىنى خارىئىدىكى بىر گاس - گاجىلار مەكتىپىگە ئىئانە قىلدى. 1992 - يىلى 5 - ئايدا ئۇ «بىرلىكتە تىنچلىق ئۈچۈن» خەلقئارا مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. بۇ ئۇنىڭ ئىجتىمائىي خىزمەت ھەم تىنچلىقنى قوغداش يولىدىكى كۆرۈنەرلىك تۆھپىسىنى مۇئەييەنلەشتۈرگەنلىكىگە ئىشارەت. سۇسان مۇبارەكنىڭ بالىلار ئۈچۈن قىلغان بارلىق ئىشلىرى مىسر خەلقىنىڭ يۇقىرى باھاسىغا ئېرىشتى، كىشىلەر سەمىي ھالدا ئۇنى «مىسر بالىلىرىنىڭ ئانىسى» دەپ ئاتايتتى.

سۈرەتتە: سۇسان مۇبارەك بالىلار بىلەن بىللە.

3. «تۈرۈپىن زۇڭتۇڭ كۈتۈپخانىسى» مىس سۈرى شىتاتىغا جايلاشقان بولۇپ، 1957 - يىلى ئېچىۋېتىلگەن. بۇ كۈتۈپخانىدا تۈرۈپىن زۇڭتۇڭ ۋە ئۇنىڭ يېقىن خىزمەتداشلىرىنىڭ 13 مىليون بەتلىك ھۆججەت - قول يازمىلىرى، ئامېرىكا پارلامېنت كۈتۈپخانىسىدا ساقلانغان بۇرۇنقى زۇڭتۇڭلار ھۆججەتلىرىنىڭ مىكرولۇق نۇسخىسى ۋە ماسسا چۆمبەست شىتاتى «تارىخ ئىلمىي جەمئىيىتى» دە ساقلانغان ئىككى ئەۋلاد ئادامىسى (1797 - يىلىدىن بۇرۇنقى يىللار) - بالىلارغا كۆڭۈل بۆلۈدىغان يىللار» دەپ كۆرسىتىلدى. 1991 - يىلى كىتابخۇمار سۇسان «كۆپچىلىك كىتاب ئوقۇيلى» ھەرىكىتىنى قوزغىدى. بۇ ھەرىكەتتە «ھەر بىر بالىنىڭ بىر پارچىدىن كىتابى بولۇشى» شىئارى ئوتتۇرىغا قويۇلۇپ، بالىلار ۋە قۇرۇلما يەتكەنلەرنىڭ كىتاب ئوقۇشىغا مەدەت بېرىلدى. كۆپ تەرەپلىملىك تىرىشى ئارقىلىق ھۆكۈمەت قۇرغان مەكتەپلەرگە 30 كۈتۈپخانا سېلىندى، بەزى شارائىتى ناچار رايونلاردا 50 كۆچمە كۈتۈپخانا قۇرۇلدى. سۇساننىڭ تەكلىپى بىلەن يېڭىدىن قۇرۇلغان بالىلار كۈتۈپخانىلىرى ئەتراپىدىن بوش يەر قالدۇرۇلۇپ، بالىلارنىڭ ئوينىغا بېرىلدى. كۈتۈپخانىلار ئىچىگە سىناغۇ قويۇش زالى، ئېلېكترونلۇق ئويۇنچۇق زالى ئورۇنلاشتۇرۇلدى. 1992 - يىلى مىسرلىكى ئېغىر يەر تەۋرەش نەتىجىدە يۈز ئورۇندىكى مائارىپ ئەسلىھەلىرى ۋە قۇرۇلۇشلار ئۆرۈلۈپ چۈشكەندە، سۇسان يېڭىدىن 100 مەكتەپ قۇرۇش، ئۆزىنىڭ كۈچىگە تايىنىپ ئۆرۈلۈپ چۈشكەن مەكتەپلەرنى رېمونت قىلىش تەكلىپىنى ئوتتۇرىغا قويدى.

خەلقئارا جەمئىيەت سۇساننىڭ بۇ خىزمەتلىرىگە يۇقىرى باھا بەردى. 1985 - يىلى گرېتسىيە زۇڭتۇڭى ئۇنىڭغا خەير - ساخاۋەت خىزمىتىدىكى ئەڭ يۇقىرى ئوردىنى تەقدىم قىلدى. 1989 - يىلى ئۇ ئامېرىكا ۋىسكونسىن داشۆسىنىڭ ۋىسكونسىن مروج مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. شۇ يىلى بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى بالىلار فوندى جەمئىيىتى ئۇنىڭغا مورس پات مۇكاپاتى بەردى. بۇ مۇكاپات ئاساسلىقى تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەرگە مۇلازىملىق قىلىدىغان ئورگانلارغا بېرىلەتتى، سۇسان تۇنجى قېتىم شەخسىي سالاھىيىتى بىلەن بۇ مۇكاپاتقا ئېرىشتى. ئۇ ئېرىشكەن 25 مىڭ دوللار مۇكاپاتىنىڭ ھەممىسىنى خارىئىدىكى بىر گاس - گاجىلار مەكتىپىگە ئىئانە قىلدى. 1992 - يىلى 5 - ئايدا ئۇ «بىرلىكتە تىنچلىق ئۈچۈن» خەلقئارا مۇكاپاتىغا ئېرىشتى. بۇ ئۇنىڭ ئىجتىمائىي خىزمەت ھەم تىنچلىقنى قوغداش يولىدىكى كۆرۈنەرلىك تۆھپىسىنى مۇئەييەنلەشتۈرگەنلىكىگە ئىشارەت. سۇسان مۇبارەكنىڭ بالىلار ئۈچۈن قىلغان بارلىق ئىشلىرى مىسر خەلقىنىڭ يۇقىرى باھاسىغا ئېرىشتى، كىشىلەر سەمىي ھالدا ئۇنى «مىسر بالىلىرىنىڭ ئانىسى» دەپ ئاتايتتى.

دەلمۇرات توختى
تەرجىمىسى

ساقلانغاندىن سىرت، تەقلىدى ياسالغان بىر نۇسخىسى زۇڭتۇڭ ئىشخانىسىمۇ بار.

7. «نىكسون زۇڭتۇڭ كۈتۈپخانىسى» كالىفورنىيە شىتاتىغا جايلاشقان بولۇپ، 1990 - يىلى ئېچىۋېتىلگەن. بۇ كۈتۈپخانا شەخسىيەلەرنىڭ پۇل ئىئانە قىلىشى بىلەن قۇرۇلغان بولغاچقا، ھۆكۈمەت تەرىپىدىن باشقۇرۇلمايدۇ، شۇنداقلا نىكسوننىڭ زۇڭتۇڭ بولۇش جەريانىدىكى يازما ھۆججەت - ماتېرىياللىرىنىمۇ ساقلىمايدۇ. بۇ كۈتۈپخانىنىڭ ئارخىپ ئىشخانىسىدا نىكسوننىڭ مۇئاۋىن زۇڭتۇڭ، پارلامېنت ئەزاسى، پالاتا ئەزاسى بولغان ھەمدە دەم ئېلىشقا چىققاندىن كېيىنكى مەزگىللەردىكى ئۇن - سىن لېنتىلىرى، يازما ماتېرىياللىرى، خۇسۇسىي خاتىرىلىرى ۋە قول يازمىلىرى ساقلانغان. بۇ كۈتۈپخانىدا يەنە تارىختىكى مۇھىم زۇڭتۇڭلارنىڭ ھۆججەتلىرى توپلىمى ۋە نىكسون زۇڭتۇڭ بولغان مەزگىلدىكى ھۆكۈمەت ئەزالىرى ھەدىيە قىلغان ھەر خىل ھۆججەتلەر مۇساقلانغان. بۇ كۈتۈپخانىدا ھازىر 10 مىليون پارچىدىن ئارتۇق ھۆججەت - ماتېرىيال بار.

8. «فورد زۇڭتۇڭ كۈتۈپخانىسى» مېچىگان شىتاتىغا جايلاشقان بولۇپ، 1981 - يىلى ئېچىۋېتىلگەن. بۇ كۈتۈپخانىدا ساقلانغان ماتېرىياللار فورد زۇڭتۇڭ زۇڭتۇڭلۇق ۋەزىپىسىدىن ئايرىلغاندا ئېلىپ كەتكەن توھۇز ماشىنا ھۆججەت - ماتېرىيالنى ئاساس قىلغان بولۇپ، جەمئىي 20 مىليون پارچە. فورد زۇڭتۇڭ كۈتۈپخانىسىنىڭ كۆرگەزمىخانىسى باشقا شەھەرگە جايلاشقان بولۇپ، بۇ زۇڭتۇڭ كۈتۈپخانىلىرى ئىچىدىكى پەۋقۇلئاددە ئەھۋال.

9. «كاتى زۇڭتۇڭ كۈتۈپخانىسى» جورجىيە شىتاتىنىڭ ئاتلانتا شەھىرىگە جايلاشقان بولۇپ، 1986 - يىلى ئېچىۋېتىلگەن. كاتى ئاقسارايدىن ئايرىلغان چاغدا 20 ماشىنا يەنى 27 مىليون بەتلىك ھۆججەت - ماتېرىيال ئېلىپ كەتكەن بولۇپ، بۇلار كاتى زۇڭتۇڭ كۈتۈپخانىسىنىڭ ئاساسى. بۇ كۈتۈپخانىدا يەنە 1.5 مىليون پارچە رەسىم، 40 مىڭ پارچە خاتىرە بۇيۇم، 6000 سائەتلىك سىناغۇ لېنتىسىمۇ بار.

10. «رېگان زۇڭتۇڭ كۈتۈپخانىسى» كالىفورنىيە شىتاتىنىڭ لوس ئانژېلىس شەھىرىگە جايلاشقان بولۇپ، 1991 - يىلى ئېچىۋېتىلگەن. بۇ كۈتۈپخانىغا جەمئىي 153 مىليون ئامېرىكا دوللىرى سەرپ قىلىنغان بولۇپ، كۆلىمى 1.53 مىليون كۋادرات چى. كۈتۈپخانىدا 55 مىليون پارچە ھۆججەت، ئاقساراينىڭ كىچىكلىتىلگەن مودېلى، زۇڭتۇڭ ئىشخانىسىنىڭ تەقلىدى ئىشلەنگەن نۇسخىسى ۋە ئۈچ توننا ئېغىرلىقتىكى بىر پارچە بېرلىن قورۇق تېمى ساقلانغاندىن سىرت 158 پارچە رەسىم، 20 مىڭ قاپ سىناغۇ لېنتىسى ۋە 2000 قاپ ئۇنئالغۇ لېنتىسىمۇ ساقلانغان.

شىنجاڭ گېزىتى

新疆日报

(维文)

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۇتاش

نومۇرى: CN 65 - 0002 / Z

«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشر قىلدى (ۋە كالتە نومۇرى: 1 - 57)

1996 - يىلى 10 - ئاينىڭ 23 - كۈنى (چارشەنبە) (بۇ سان ئالتە بەت)

قىزىل ئارمىيە ئۇزۇن سەپىرى غەلبىسىنىڭ 60 يىللىقىنى خاتىرىلەش مۇناسىۋىتى بىلەن پايتەختتە چوڭ تىپتىكى سەنئەت كېچىلىكى ئۆتكۈزۈلدى

سەنئەت كېچىلىكىگە جياڭ زېمىن، لى پىڭ، چياۋشى، لى رۇيخۇەن، جۇرۇڭجى، ليۇ خۇاچىڭ، خۇجىنتاۋ قاتناشتى

تەركىب تاپقان بولۇپ، ئۇنىڭدا قىزىل ئارمىيە ئۇزۇن سەپىرىنىڭ جۇڭگو ئىنقىلابىي تارىخى ۋە دۇنيا ھەربىي ئىشلار تارىخىدىكى تەڭداشسىز شانلىق سەھىپىسىنى بەدىئىي جەھەتتە ئەكس ئەتتۈرگەن، ئېلىمىز خەلقىنىڭ پارتىيە 11 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 3 - ئومۇمىي يىغىنىدىن بۇيان دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيەسىنىڭ يېتەكچىلىكىدە، يېڭى ئۇزۇن سەپەر قىلىۋاتقان ئۇلۇغ ئەمەلىيىتىنى نامايان قىلغان. ئۇيۇن ئاخىرلاشقاندا جياڭ زېمىن قاتارلىق پارتىيە ۋە دۆلەت رەھبەرلىرى ھەم مەيداندىكى تاماشىبىنلار قىزغىن ئالقىش يانگرتىپ، ئۇيۇننىڭ مۇۋەپپەقىيەتلىك ئوينالغانلىقىنى تەبرىكلدى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 21 - ئۆكتەبىر تېلېگراممىسى قىزىل ئارمىيە ئۇزۇن سەپىرى غەلبىسىنىڭ 60 يىللىقىنى خاتىرىلەش مۇناسىۋىتى بىلەن، بۈگۈن كەچتە «خەلق» سارىيىدا «ئۇلۇغ ئۇزۇن سەپەر» ناملىق چوڭ تىپتىكى سەنئەت كېچىلىكى ئۆتكۈزۈلدى. سەنئەت كېچىلىكىگە جياڭ زېمىن، لى پىڭ، چياۋشى، لى رۇيخۇەن، جۇرۇڭجى، ليۇ خۇاچىڭ، خۇجىنتاۋ قاتارلىق پارتىيە ۋە دۆلەت رەھبەرلىرى، پايتەختتىكى 10 مىڭغا يېقىن تاماشىبىن قاتناشتى. چوڭ تىپتىكى ئۇسۇللىق تارىخى داستان - «ئۇلۇغ ئۇزۇن سەپەر»، «قىزىل ئارمىيە قورقاس مۇشكۈل ئۇزۇن سەپەردىن» ۋە «ئالدىنقىلارغا ۋارىسلىق قىلىپ، كېيىنكىلەرگە يول ئاچىدىغان يېڭى ئۇزۇن سەپەر» دېگەن ئىككى قىسىمدىن

يولداش جياڭ زېمىننىڭ «خەلق گېزىتى» ئىدارىسىنى كۆزدىن كۆچۈرگەندە قىلغان سۆزى

(1996 - يىلى 9 - ئاينىڭ 26 - كۈنى)

خىزمىتىنى ۋە بارلىق خەلقنى زور دەرىجىدە تەشكىللەش، ئىلھاملاندۇرۇش، رىغبەتلەندۈرۈش، تەنقىدلەش، ئىلگىرى سۈرۈش رولىنى ئوينىدى. ئۆلكە گېزىتى شۇنداق ئىكەن، پارتىيە مەركىزىي كومىتېتىنىڭ ئورگان گېزىتى بولغان «خەلق گېزىتى» تېخىمۇ شۇنداق قىلىشى كېرەك. ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش يولغا قويۇلغان يېڭى تارىخىي شارائىتتا، يولداش دېڭ شياۋپىڭمۇ مۇنداق دەپ كۆرسەتكەندى. «پارتىيىمىزنىڭ گېزىت - ژۇرناللىرىنى پۈتۈن مەملىكەتنىڭ تىنچ، ئىتتىپاقلىقىنىڭ ئىدىيە جەھەتتىكى مەركىزىگە ئايلاندۇرۇش لازىم». بىز بۇ يوليورۇقلارنىڭ روھىنى چوڭقۇر ئۆزلەشتۈرۈپ، بۇ ئارقىلىق ئاخبارات خىزمىتىگە يېتەكچىلىك قىلىشىمىز لازىم.

پۈتۈن مەملىكەتتىكى ھەر مىللەت خەلق ئىگىلىكى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ 9 - بەش يىللىق پىلانى ۋە 2010 - يىلىغىچە بولغان كەلگۈسى نىشان پروگراممىسىدا بەلگىلەنگەن ئۇلۇغۋار پىلانىنى ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن كۈرەش قىلماقتا، ئىشنىڭ باشلىنىشى ياخشى بولدى، ئومۇمىي ۋەزىيەت ياخشى بولۇۋاتىدۇ. لېكىن، ئالغا بېسىش يولىدا يەنە ناھايىتى كۆپ قىيىنچىلىقلارنى يېڭىشكە ۋە ناھايىتى كۆپ مەسىلىلەرنى ھەل قىلىشقا توغرا كېلىدۇ. ئۆشۈمەن كۈچلەر دۆلىتىمىزنى «غەربچىلەشتۈرۈش»، «پارچىلاش» سۈيىقەستىدىن ۋاز كەچمىدى ھەم ۋاز كەچمەيدۇ. بىز سەگەك بولۇپ، يۈرەكتى تۇتۇپ، ئىسلاھاتنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، ئېچىۋېتىش دائىرىسىنى كېڭەيتىپ، خەلق ئىگىلىكىنىڭ مۇقىم، داۋاملىق راۋاجلىنىشى ۋە جەمئىيەتنىڭ ئومۇميۈزلۈك تەرەققىي قىلىشىنى ئىلگىرى سۈرۈشىمىز، تىنچ - ئىتتىپاق بولغان سىياسىي ۋەزىيەتنى قەتئىي قوغدىشىمىز لازىم. خاتىرجەم ياشاۋاتقاندا، ئىشلار ئوڭۇشلۇق بولغاندا خېيىم - خەتەرنىڭ ئالدىنى ئېلىش تەييارلىقىنى كۆرۈپ قويۇشىمىز لازىم.

«خەلق گېزىتى» نىڭ قانداق چىقىرىلىشى مەملىكىتىمىزدىكى گېزىتلەر ۋە پۈتكۈل ئاخبارات ساھەسىدىكىلەرگە غايەت زور ئۈلگە بولۇش، يېتەكلەش رولىنى ئوينىمايدۇ. شۇڭا جامائەت پىكرى يېتەكچىلىكى جەھەتتە «خەلق گېزىتى» ئىدارىسىدىكى يولداشلار ئۈستىگە ئالغان يۈك ئىنتايىن ئېغىر، مەسئۇلىيەت ئىنتايىن ئېغىر؛ بۇ جەھەتتە خەلق گېزىتى ئىدارىسىدىكىلەر مول تەجرىبىلەرنى توپلىغان، شۇنداقلا، چوڭقۇر ساۋاقسىمۇ ئىگە بولغان. تەجرىبە - ساۋاقلار يەكۈنلەنسە، قىممەتلىك بايلىققا ئايلانىدۇ. بۇلارنى ئۇتۇپ قالماستىن كېرەك. مەن «خەلق گېزىتى» نىڭ پارتىيىۋىلىك پىرىنسىپىدا بايرىقى روشەن ھالدا چىڭ تۇرۇپ، دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيەسى ۋە پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۇشىيەننى يېتەكچى قىلىشتا چىڭ تۇرۇپ، ھەرقانداق ۋاقىتتا، ھەرقانداق ئەھۋالدا، ئىدىيە، سىياسىي جەھەتتە پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى بىلەن يۈكسەك بىنەردە كىلىكىنى ساقلىشىنى، ۋەتەنپەرۋەرلىك، كوللېكتىۋىزىملىق ۋە سوتسىيالىزىمنىڭ ئاساسىي (ئاخىرى 4 - بەتتە)

تەقدىم قىلىشى، ئەڭ ياخشى نەرسىلەر ئارقىلىق «كىشىلەرنى قورالاندۇرۇشى»، «كىشىلەرنى يېتەكلىشى»، «كىشىلەرنى يېتىلدۈرۈشى»، «كىشىلەرنى ئىلھاملاندۇرۇشى» لازىم. ئاخبارات ئورۇنلىرى بۇ تۆت جەھەتتە مۇھىم رول ئوينىمايدۇ، خۇسۇسەن كىشىلەرنى توغرا جامائەت پىكرى بىلەن يېتەكلەش جەھەتتە مۇھىم ۋە شەرەپلىك بۇرچىنى ئۈستىگە ئالغان. كۆپچىلىككە مەلۇمكى، ئىقتىسادىي بازىسى ئۈستۈنۈلۈمى بەلگىلەيدۇ، ئۈستۈنۈلۈم ئۆز نۆۋىتىدە ئىقتىسادىي بازىسىغا غايەت زور ئەكس تەسىر كۆرسىتىدۇ، بۇ ماركسىزمنىڭ بىر تۈپ نۇقتىسىدۇر. ئاخبارات جامائەت پىكرى ئۈستۈنۈلۈم سۈپىتىدە ئىدىئولوگىيىنىڭ مۇھىم تەركىبىي قىسمى ھېسابلىنىدىغانلىقى ئۈچۈن، ئالاھىدىلىكى ۋە ئۈستۈنۈلۈكى ئارقىلىق، جەمئىيەتتىكى سىياسىي، ئىقتىسادىي، مەدەنىيەت تۈرمۈشىنىڭ ھەرقايسى ساھەلىرى بىلەن زىچ مۇناسىۋەتتە بولۇپ، ئۇلارغا كەڭ دائىرىدە چوڭقۇر تەسىر كۆرسىتىدۇ. ئاخبارات تارقىتىش ۋاسىتىلىرى تەرەققىي تاپمىغان دەۋردە شۇنداق بولغان، ئاخبارات تارقىتىش ۋاسىتىلىرى بارغانسېرى زامانىۋىلىشىۋاتقان بۇگۈنكى كۈندە تېخىمۇ شۇنداق بولىدۇ.

تارىخىي تەجرىبىلەر شۇنى تەكرار ئىسپاتلىدىكى، جامائەت پىكرى يېتەكچىلىكىنىڭ توغرا بولۇش - بولماسلىقى پارتىيىمىزنىڭ ئۆسۈپ يېتىلىشى، زورلىنىشىدا، خەلق ھاكىمىيىتىنى ئورنىتىش، مۇستەھكەملەشتە، خەلقنىڭ ئىتتىپاقلىشىشى ۋە دۆلەتنىڭ گۈللەپ، قۇدرەت تېپىشىدا ئىنتايىن مۇھىم رول ئوينىمايدۇ. جامائەت پىكرى يېتەكچىلىكى توغرا بولسا، پارتىيە ۋە خەلق بەختىيار بولىدۇ، جامائەت پىكرى يېتەكچىلىكى خاتا بولسا، پارتىيە ۋە خەلق كۈلپەت چېكىدۇ. پارتىيىنىڭ ئاخبارات ئىشلىرى پارتىيە بىلەن ھەر ۋاقىت بىللە بولىدۇ، ئۇ پارتىيە ھاياتىنىڭ بىر قىسمى. شۇنداق دېيىشكە بولىدۇكى، جامائەت پىكرى خىزمىتى ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمەت، پارتىيە ۋە دۆلەتنىڭ ئىستىقبالى، تەقدىرىگە مۇناسىۋەتلىك خىزمەت. شۇڭا، پارتىيىمىز ئاخبارات جامائەت پىكرىنىڭ رەھبەرلىك ھوقۇقىنىڭ ماركسىزىمغا، پارتىيىگە، خەلققە سادىق كىشىلەرنىڭ قولىدا بولۇشىنى؛ ئاخبارات جامائەت پىكرى ئورۇنلىرىنىڭ بارلىق خىزمەتلەردە قەتئىي توغرا سىياسىي يۆنىلىشنى ئالدىنقى ئورۇنغا قويۇپ، توغرا جامائەت پىكرى يېتەكچىلىكىدە چىڭ تۇرۇشىنى؛ ئاخبارات جامائەت پىكرى خىزمىتىدە ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشتىن ئىبارەت بۇ مەركەزنى زىچ چۆرىدەپ، پۈتۈن پارتىيە، پۈتۈن مەملىكەت خىزمىتى ئومۇملىقىغا بويسۇنۇشىنى، ئۇنىڭغا خىزمەت قىلىشنى ئىزچىل تەكىتلەپ كەلدى. بۇ جەھەتتە ھەرقانداق ۋاقىتتا مۇجمەل تونۇشتا بولۇشقا، تەۋرىنىشكە بولمايدۇ.

پارتىيىمىزنىڭ پېشقەدەم بىر ئەۋلاد ئىنقىلابچىلىرى ئاخبارات خىزمىتىگە ئىنتايىن ئەھمىيەت بەرگەن. يولداش ماۋزېدۇڭ مۇنداق دەپ كۆرسەتكەندى: «بىر ئۆلكە گېزىتى پۈتۈن ئۆلكە

مەن «خەلق گېزىتى» نىڭ كونا مۇشتىرىسى، ھەر كۈنى «خەلق گېزىتى» نى كۆرۈپ تۇرىمەن. لېكىن «خەلق گېزىتى» ئىدارىسىگە كېلىپ، گېزىتخانىدىكى مۇنەججۇلا كۆپ يولداشلار بىلەن دىدارلىشىش تۇنجى قېتىم بولدى. مەن ئالدى بىلەن، «خەلق گېزىتى» ئىدارىسىدىكى بارلىق يولداشلارغا چىن كۆڭلۈمدىن رەھمەت ئېيتىمەن ۋە سەمىمىي ھال سورايمەن!

«خەلق گېزىتى» پارتىيە مەركىزىي كومىتېتىنىڭ ئورگان گېزىتى، مەملىكەت بويىچە 1 - ئورۇندا تۇرىدىغان چوڭ گېزىت، مەملىكەت ئىچى ۋە خەلقئارادا تەسىرى ناھايىتى چوڭ، «خەلق گېزىتى» نەچچە ئون يىلدىن بۇيان، پارتىيە ۋە خەلقنىڭ تىلى سۈپىتىدە، پارتىيە مەركىزىي كومىتېتىنىڭ رەھبەرلىكىدە توغرا گېزىت چىقىرىش ئىدىيىسى ۋە فاڭجېنىدا چىڭ تۇرۇپ، ئىنقىلاب، قۇرۇلۇش ۋە ئىسلاھات داۋامىدا مۇھىم تۆھپە قوشۇپ كەلدى. گېزىتخانىدىكى نۇرغۇن پېشقەدەم يولداشلار «خەلق گېزىتى» نى ياخشى چىقىرىش ئۈچۈن ئۆزىنىڭ قىممەتلىك ھاياتىنى بېغىشلىدى. ئۇلارنىڭ تۆھپىسى ۋە روھىنى ئۆگىنىشكە ئەرزىيدۇ. «خەلق گېزىتى» يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، خەلق ئۈچۈن خىزمەت قىلىش، سوتسىيالىزم ئۈچۈن خىزمەت قىلىش يۆنىلىشىدە چىڭ تۇتۇپ، پارتىيىنىڭ ئاساسىي نەزەرىيىسى، ئاساسىي لۇشىيەن ۋە ئاساسىي فاڭجېنى ھەم تۈرلۈك تەدبىرلىرىنى ئومۇميۈزلۈك توغرا تەشۋىق قىلىپ، ئىزچىللاشتۇرۇپ، خەلق ئاممىسىنىڭ ئۇلۇغ تۆھپىسى ۋە روھىي قىياپىتىنى ئەكس ئەتتۈرۈپ، ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىدا مۇھىم جامائەت پىكرى يېتەكچىلىكى رولىنى جارى قىلدۇردى، مەملىكەتتىكى گېزىتلەر ئىچىدە ھەقىقەتەن باشلامچىلىق رول ئوينىدى. «خەلق گېزىتى» تەھرىر ھەيئىتى ۋە گېزىتخانىدىكى بارلىق يولداشلار بىردەك ئىتتىپاقلىشىپ، تىرىشىپ ئىشلەپ، گېزىتنى كۆڭۈل قويۇپ چىقىرىپ، گېزىتنىڭ توغرا جامائەت پىكرى يۆنىلىشىنى ساقلاپ، مەزمۇنىنى تېخىمۇ يېيىتىپ، گېزىتنى يېڭى ئالاھىدىلىككە ئىگە قىلدى. گېزىتخانىنىڭ ئىچكى قۇرۇلۇشىنىمۇ كۆرۈنەرلىك ئىلگىرىلەتتى، ئىتتىپاقلىق، مۇقىملىقنى، پائال يۇقىرى ئۆزلىدىغان ياخشى ۋەزىيەتنى ساقلىدى. مەركەز «خەلق گېزىتى» ئىدارىسىنىڭ خىزمىتىدىن مەمنۇن. «خەلق گېزىتى» خەلق ئاممىسىنىڭ ئىشەنچىگە ئېرىشتى، ئامما ئارىسىدا ئىناۋەت تاپتى. مەن كۆپچىلىكنىڭ بۇنداق ئىشەنچ ۋە ئابرويىنى قەدىرلەپ، خىزمەتنى ئۈزلۈكسىز ياخشىلاپ، گېزىتنى تېخىمۇ ياخشى چىقىرىشنى ئۈمىد قىلىمەن.

مەن بۈگۈن يولداشلار بىلەن جامائەت پىكرى يۆنىلىشى مەسىلىسى توغرىسىدا نۇقتىلىق پىكىرلەشمەكچى. مەن مەملىكەتلىك تەشۋىقات - ئىدىيە خىزمىتى يىغىنىدا: كىشىلەرنى ئىلمىي نەزەرىيە بىلەن قورالاندۇرۇش، توغرا جامائەت پىكرى بىلەن يېتەكلەش، ئالىيجاناب روھ بىلەن يېتىلدۈرۈش، نادىر ئەسەرلەر بىلەن ئىلھاملاندۇرۇش لازىم، دېگەن تۆت نۇقتىلىق سۆزنى قىلغانىدىم. تەشۋىقات - ئىدىيە خىزمىتى تارماقلىرى ۋە ئورۇنلىرىدىكىلەر ئەڭ ياخشى نەرسىلەرنى خەلققە

پارتىيە گېزىتىگە مۇشتىرى بولۇش مەدەنىيەتلىك تۇرمۇشنىڭ ئېھتىياجى

قەشقەر ۋىلايىتى پارتىيە گېزىتى - ژۇرناللىرىغا مۇشتىرى توپلاش خىزمىتىنى چىڭ تۇتۇپ ئىشلىمەكتە

ئۆز مۇخبىرلىرىمىز ئېلى زاھىت، ئابدۇللا ئابدۇرېشىت خەۋەر قىلدۇ: قەشقەر ۋىلايىتىدىكى ھەر دەرىجىلىك پارتىيە-ھۆكۈمەت ئورۇنلىرى ۋە ئالاقىدار تارماقلار پارتىيە گېزىتى - ژۇرناللىرىغا مۇشتىرى توپلاش خىزمىتىگە بولغان رەھبەرلىكنى ھەقىقىي كۈچەيتتى. جۈملىدىن مەخسۇس يىغىن چاقىردى، ھۆججەت تارقىتىپ، كونكرېت ۋەزىپە چۈشۈردى. ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى چىڭ تۇتتى. پوچتا - تېلېگراف تارماقلىرىدىكىلەر ئىشنى ئالدىغا بېرىپ مۇشتىرى قوبۇل قىلىش، تېلېفوندا ئالدىن مۇشتىرى قوبۇل قىلىش، تىجارەت ۋاقتىنى ئۇزارتىش، مۇشتىرى قوبۇل قىلىش يۈكسىلىنى كۆپەيتىش قاتارلىق ئۇسۇللارنى قوللىنىپ مۇشتىرى قوبۇل قىلىش مىقدارىنى كېڭەيتتى.

10 - ئاينىڭ 8 - كۈنى چۈشتىن كېيىن ۋىلايەتلىك پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى، ۋىلايەتلىك پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسى ۋە ۋىلايەتلىك ئىقتىساد كومىتېتى بىرلىكتە 1997 - يىللىق پارتىيە گېزىتى - ژۇرناللىرىنى تارقىتىش بويىچە تېلېفون يىغىنى چاقىرىپ، «شىنجاڭ گېزىتى» قاتارلىق گېزىت - ژۇرناللارغا مۇشتىرى قىلىش خىزمىتىنى ئورۇنلاشتۇردى. 10 - ئاينىڭ 14 - كۈنى يەنە ۋىلايەتلىك پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى، پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسى 1996 - يىللىق گېزىت - ژۇرنال تارقىتىش خىزمىتىنى خۇلاسەلەش، تەقدىرلەش يىغىنى ئاچتى. يىغىندا ۋىلايەتلىك پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى ۋاڭ جىڭچەن سۆز قىلىپ مۇنداق دېدى: «پارتىيە گېزىتى - ژۇرناللىرىغا مۇشتىرى بولۇش خىزمىتىگە ئەھمىيەت بېرىش نۆۋەتتە مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى خىزمىتىگە ئەھمىيەت بېرىش - بەرمەسلىك مەسلىسىگە بېرىپ تاقىلدۇ. شۇڭا، ھەر دەرىجىلىك پارتىيە- ھۆكۈمەت ئورۇنلىرى، يېزا - بازارلار، زاۋۇت، كارخانا، مەكتەپ، دوختۇرخانا، ھەربىي قىسىملارنىڭ مەسئۇللىرى بۇ خىزمەتنى مۇھىم ئورۇنغا قويۇپ تۇتۇپ، ياخشى ئىشلىشى كېرەك. «شىنجاڭ گېزىتى» ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ ئورگان گېزىتى، شۇڭا، بۇ گېزىتنىڭ ئۆتكەن يىللىق مۇشتىرى سانىغا كاپالەتلىك قىلىش ئاساسىدا، مۇشتىرى سانىنى كۆپەيتىش كېرەككى، ھەزگىز بۇلتۇرقىدىن ئازايتىۋېتىشكە بولمايدۇ. ھەرقايسى ئىدارە- جەمئىيەتلەر، ناھىيە، يېزا ھەتتا كەنتلەردە بىر نەچچە ساندىن «شىنجاڭ گېزىتى» بولۇشنى چوقۇم ئىشقا ئاشۇرۇش بىزنىڭ باش تارتىشقا بولمايدىغان مۇھىم ۋەزىپىمىز...»

قىزىلسۇ ئوبلاستلىق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى بىلەن ئوبلاستلىق پوچتا - تېلېگراف ئىدارىسى بىرلىكتە گېزىت - ژۇرنال تارقىتىش خىزمىتى بويىچە خۇلاسەلەش - تەقدىرلەش يىغىنى ئاچتى

1997 - يىللىق گېزىت - ژۇرنال تارقىتىش خىزمىتى ئىچىدىكى مۇھىم ئىش قاتارىدا تۇتۇش، رەھبىرىي كادىرلار باشلامچىلىق بىلەن بىۋاسىتە تۇتۇش تەلەپ قىلىندى. يىغىندا ئوبلاستلىق پارتكومنىڭ دائىمىي ئەزاسى ۋاڭ گۈشىن مۇنداق دېدى: يىغىندا ئېچىلغان 14 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 6 - ئومۇمىي يىغىندا سوتسىيالىستىك مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى يەنىمۇ كۈچەيتىش توغرىسىدا مۇھىم قارار چىقىرىلدى. پارتىيە گېزىتى - ژۇرناللىرىغا مۇشتىرى قوبۇل قىلىش خىزمىتىنى پائال ياخشى ئىشلەشمۇ قارارنى ئىزچىللاشتۇرۇش، سىياسىنى تەكىتلەش، سوتسىيالىزم يولىدا مېڭىشتىكى ئەمەلىي ھەرىكەت ھېسابلىنىدۇ. ئۇ ھەر دەرىجىلىك ئورۇنلاردىن، پارتىيە گېزىت - ژۇرناللىرىغا مۇشتىرى بولۇشتا ئۈلگە بولۇشنى تەلەپ قىلدى، خىراجىتى قىس بولمىغان ئورۇنلاردىن مەكتەپلەر، يېزا، كەنتلەرگىچە پارتىيە گېزىت - ژۇرناللىرىغا مۇشتىرى بولۇپ بېرىشنى نامراتلارغا ئەقلىي جەھەتتىن يار - يۆلەك بولۇش قاتارىدا يولغا قويۇشنى، تەشۋىقات، پوچتا - تارماقلىرىدىن، پارتىيە گېزىت - ژۇرناللىرىغا مۇشتىرى بولمىغان ياكى مۇشتىرى سانىنى كېمەيتىۋەتكەن ئورۇنلارنىڭ تولۇقلاپ مۇشتىرى بولۇشقا ھەيدەكچىلىك قىلىشنى تەلەپ قىلدى.

ئۈرۈمچى شەھىرىدە ئۈزۈن سەپەر غەلبىسىنىڭ 60 يىللىقى مۇناسىۋىتى بىلەن 18 ياشقا كىرگەنلەرنىڭ قەسەم بېرىش مۇراسىمى ئۆتكۈزۈلدى

ئۈزۈن سەپەر روھىنى ئۆگىنىپ، ئەنئەنىنى جارى قىلدۇرايلى

ئۆز مۇخبىرىمىز نۇرىيە ئىمامنىياز خەۋەر قىلدۇ: مۇشۇ ئاينىڭ 19 - كۈنى چۈشتىن بۇرۇن ئاپتونوم رايونلۇق ئىتتىپاق كومىتېتى، ئۈرۈمچى شەھەرلىك ئىتتىپاق كومىتېتى بىرلىكتە، ئۈرۈمچى «خەلق» مەيدانىدا قىزىل ئارمىيە ئۈزۈن سەپىرى غەلبىسىنىڭ 60 يىللىقىنى خاتىرىلەش مۇناسىۋىتى بىلەن 18 ياشقا كىرگەنلەرنىڭ قەسەم بېرىش مۇراسىمى ئۆتكۈزۈلدى. ئۈرۈمچى رايونىدىكى 5000 دىن ئارتۇق ياش - ئۆسمۈر بۇ قېتىمقى پائالىيەتكە قاتناشتى.

چۈشتىن بۇرۇن ئۈرۈمچى ۋاقتى سائەت توققۇزدا ھەيۋەتلىك دۆلەت شېئىرىي مۇزىكا ئۆز مۇخبىرىمىز مۇنەۋۋەر ئابدۇرېشىت خەۋەر قىلدۇ: 10 - ئاينىڭ 18 - كۈنى چۈشتىن بۇرۇن، ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئورگانلار ئىتتىپاق كومىتېتى قىزىل ئارمىيە ئۈزۈن سەپىرى غەلبىسىنىڭ 60 يىللىقىنى خاتىرىلەش مۇناسىۋىتى بىلەن سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى.

سۆھبەت يىغىنىدا 25 مىڭ يوللۇق ئۈزۈن سەپەرگە قاتناشقان يېشەندەم قىزىل ئارمىيە جەڭچىلىرىدىن جاۋخەيچىڭ، چىن لىنيو قاتارلىق يولداشلار ئۈزۈن سەپەرنىڭ جاپالىق كۈرەش مۇساپىسىنى ئەسلەپ ئۆتتى ھەمدە دەۋرىمىز ياشلىرىدىن كۈتىدىغان سەمىمى ئۈمىدىنى ئوتتۇرىغا قويدى. سۆھبەت يىغىنىغا قاتناشقانلار قىزىل ئارمىيەنىڭ شانلىق ئەنئەنىسىگە ۋارىسلىق قىلىدىغانلىقىنى، جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش داۋامىدا، ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئورگانلاردىكى ئىتتىپاق ئەزالىرى ۋە ياشلارنى ئىتتىپاقلاشتۇرۇپ، ئۇلارنى ئۆز كەسپىنى سۆيۈپ، جاپاغا چىداپ كۈرەش قىلىپ، ئۇلۇغۋار نىشاننى ئەمەلگە ئاشۇرۇشتا تۆھپە قوشۇشقا يېتەكلىدىغانلىقىنى بىلدۈرۈشتى.

ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئورگانلار ئىتتىپاق كومىتېتى ئۈزۈن سەپەر غەلبىسىنىڭ 60 يىللىقى مۇناسىۋىتى بىلەن سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى

ئۆز مۇخبىرىمىز نۇرىيە ئىمامنىياز خەۋەر قىلدۇ: 10 - ئاينىڭ 18 - كۈنى چۈشتىن بۇرۇن، ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئورگانلار ئىتتىپاق كومىتېتى قىزىل ئارمىيە ئۈزۈن سەپىرى غەلبىسىنىڭ 60 يىللىقىنى خاتىرىلەش مۇناسىۋىتى بىلەن سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى.

سۆھبەت يىغىنىدا 25 مىڭ يوللۇق ئۈزۈن سەپەرگە قاتناشقان يېشەندەم قىزىل ئارمىيە جەڭچىلىرىدىن جاۋخەيچىڭ، چىن لىنيو قاتارلىق يولداشلار ئۈزۈن سەپەرنىڭ جاپالىق كۈرەش مۇساپىسىنى ئەسلەپ ئۆتتى ھەمدە دەۋرىمىز ياشلىرىدىن كۈتىدىغان سەمىمى ئۈمىدىنى ئوتتۇرىغا قويدى. سۆھبەت يىغىنىغا قاتناشقانلار قىزىل ئارمىيەنىڭ شانلىق ئەنئەنىسىگە ۋارىسلىق قىلىدىغانلىقىنى، جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش داۋامىدا، ئاپتونوم رايونغا بىۋاسىتە قاراشلىق ئورگانلاردىكى ئىتتىپاق ئەزالىرى ۋە ياشلارنى ئىتتىپاقلاشتۇرۇپ، ئۇلارنى ئۆز كەسپىنى سۆيۈپ، جاپاغا چىداپ كۈرەش قىلىپ، ئۇلۇغۋار نىشاننى ئەمەلگە ئاشۇرۇشتا تۆھپە قوشۇشقا يېتەكلىدىغانلىقىنى بىلدۈرۈشتى.

ئىككى مەدەنىيەت بەرپا قىلىشتىكى ئۈلگىلىك كارخانا

سۈرەتلىك خەۋەر

شىنجاڭ «جۇڭخى» باي چەكلىك شىركىتى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى تەڭ تۇتۇشقا ئىزچىل ئەھمىيەت بەرگەنلىكتىن، شىركەتنىڭ ئىقتىسادىي تېز يۈكسەيىپلا قالماي، مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدىمۇ زور نەتىجىلەر قولغا كەلتۈرۈلدى ھەم ھەربىي ۋە خەلق بىرلىكتە مەنئى مەدەنىيەت بەرپا قىلىشتا مەملىكەت بويىچە ئىلغار ئورۇن، ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمەتتە ئاپتونوم رايون بويىچە ئىلغار كارخانا بولۇپ باھالاندى.

سۈرەتتە: ئىشچى - خىزمەتچىلەر ج ك پ 14 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 6 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ ھۆججەتلىرىنى ئۆگەنمەكتە.

ئۆز مۇخبىرىمىز ئۆتكۈر نىجات خەۋىرى، فوتوسى

پۇرسەتنى چىڭ تۇتۇپ، چىگرا ئىقتىسادىي ھەمكارلىق رايونى تەرەققىياتىنى تېزلىتىش

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز تۇرسۇن ئىمىن

مارالبېشى ناھىيىلىك سودا-سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى تۈرلۈك ئېتىبار بېرىش تەدبىرلىرىنى قوللانغانلىقتىن، يەككە تىجارەتچىلەر يىلدىن يىلغا كۆپەيدى. بۇ يىل 9-ئاينىڭ بېشىغا قەدەر ناھىيە بويىچە يەككە تىجارەتچىلەر 9505 كە، ئۇلارنىڭ تىزىمغا ئالدۇرغان مەبلەغى 24 مىليون 253 مىڭ يۈەنگە يەتتى.

سۈرەتتە: ئىدارە مەسئۇللىرى تىجارەتچىلەرنىڭ تىجارەت ئەھۋاللىرىنى تەكشۈرمەكتە. ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز مەسئۇم ئوبۇل فوتوسى

ئۈرۈمچى شەھەرلىك سودا-سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى باشقىلارنىڭ تاۋار ماركىسى ھوقۇقىغا دەخلى - تەرۇز قىلىش قىلمىشىنى بىر تەرەپ قىلدى

ماركىلىق ساختاچولاش ماشىنىسىنى چەرچىن ماللار توپ سېتىش بازىرىدىن سېتىۋالغان. جىنيۇن تەكشۈرۈپ ئېنىقلىنىشىچە، يۇقىرىقى ساختاچولاش ماشىنىلىرىنى جىنيۇن ناھىيىلىك سودا-سانائەت شىركىتىنىڭ تىزىمغا ئالدۇرغان ماركىسىنى ساتقۇچىسى فەن شياۋيۇڭ تەمىنلىگەن ئۇچۇرغا ئاساسەن جېجياڭ ئۆلكىسى تەيجۇ شەھەرلىك كىم تىكىش ماشىنىلىرى زاۋۇتى ئىشلەپ چىقارغان بولۇپ، زاۋۇت بۇ ماشىنىنى 190 يۈەندىن بەرگەن. مال ئۈرۈمچىگە كەلتۈرۈلگەندىن كېيىن، بىرسى 265 يۈەندىن سېتىلغان، دېلو پاش بولغۇچە 930 چولاش ماشىنىسى 246 مىڭ 450 يۈەنگە

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز قابدۇشۈكۈر شېرىپ خەۋەر قىلدۇ: بۇ يىل 2-ئاينىڭ 10-كۈنى باشقىلارنىڭ پاش قىلىشىغا ئاساسەن ئۈرۈمچى شەھەرلىك سودا-سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسىنىڭ پويىز ئىستانسىسىدا تۇرۇشلۇق ئىقتىسادىي تەكشۈرۈش ئەترىتى چىگرا رايون مېھمانخانىسىدا جېجياڭ ئۆلكىسى جىنيۇن 2-يېنىك سانائەت شىركىتىنىڭ مال ناملىق مۇكاپاتلىق ماقالە

ئالاھىدىلىكىگە ئىگە تەرەققىيات قۇرۇلۇشىنىڭ ياخشى ئوبرازى بولۇپ قالغان. ھەمكارلىق رايونىنىڭ سودا-سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش تارمىقىغا تىزىمغا ئالدۇرغان دۆلەت، كوللېكتىپ ۋە يەككە ئىگىلىكتىكى كارخانىلار 64 كە، تىزىملىغان مەبلەغى 23 مىليون 929 مىڭ يۈەندىن كۆپرەككە يەتكەن. نۆۋەتتە، ھەمكارلىق رايونىدا دوختۇرخانا، مەكتەپ، مەدەنىيەت-كۆڭۈل ئېچىش سورۇنى، دۆلەت ئورگىنى، مېھمانخانا، سودا ماگىزىنلىرى، توپ تارقىتىش بازىرى، پۇل مۇئامىلە، پوچتا، ئىسكىلات ۋە پىششىقلاپ ئىشلەش، ئۆي-مۈلۈك تەرەققىيات قاتارلىق تۈرلەر بارلىققا كېلىپ، يىللىق جۇغلانما باج كىرىمى 19 مىليون 111 مىڭ يۈەندىن كۆپرەككە يېتىپ، دۆلەت ۋە بورتالا شەھىرىنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشى ئۈچۈن تۆھپە قوشقان.

6. كەسپىي قۇرۇلمىلارنى تەكشۈپ، ئىقتىسادىي ئەمەلىي گەۋدىلەرنى تەرەققىي قىلدۇرۇپ، ھەمكارلىق رايونى تەرەققىيات قۇرۇلۇشىنىڭ قۇدرەت تېپىش ئىقتىدارىنى ئاشۇرغان. تەجرىبە-ساۋاقلارنى ئۆز ۋاقتىدا يەكۈنلەپ، ئىچكى قىسىمدا كەسپىي قۇرۇلمىلارنى تەكشۈپ، سانائەت تۈرلىرىنى نۇقتىلىق تەرەققىي قىلدۇرغان. كارخانىلارنى ئىشلەپچىقىرىش شەكلىدىن پەن-تېخنىكا شەكلىدىكى كارخانا تەرەققىياتىغا يۈزلەندۈرۈپ، سانائەت، پەن-تېخنىكا، سودىنى ئۆز ئارا بىرلەشتۈرۈش يولىغا ماڭغان. 1994-يىلى 5-ئايدا ھەمكارلىق رايونى چىگرا سودا شىركىتى قۇرۇلغاندىن ھازىرغا قەدەر ئىمپورت - ئېكسپورت سودا سوممىسىنى 6 مىليون 500 مىڭ

باغۋەنچىلىك كەنتىدە 3 مىليون يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغ چىقىرىپ، كۆلىمى 4186 كۋادرات مېتر كېلىدىغان ئىككى كورپۇس ئولتۇراق ئۆي بىناسى، 3 مىليون 400 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ، توپ سېتىش بازىرى قۇرغان، شۇنداقلا كەنتتىكى ھەر بىر ئائىلىگە 18 كۋادرات مېتىردىن سودا-سېتىق ئۆيى سېلىپ بېرىپ، زېمىنى ئىشلىتىلگەن دېھقانلارنىڭ ئىشقا ئورۇنلىشىش مەسلىسىنى ھەل قىلغان. ئۇلارغا يەنە 22 مو كۆكتات، مېۋە-چېۋە، گەمە يېرىنى بىر تۇتاش پىلانلاپ بەرگەن. ھەمكارلىق رايونى كەنت ئەزالىرىغا ھەر يىلى بىر مو تېرىلغۇ يەر ئۈچۈن 300 يۈەندىن تۇرمۇش ياردەم پۇلى بېرىشنى قارار قىلغان. شۇنىڭ بىلەن بىللە، يەر باشقۇرۇش ئىسلاھاتىنى چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، تۆت يىلدىن بۇيان 303.5 مو يەرنى ھەقلىق ئۆتۈنۈپ بېرىپ، 28 نۇسخا توختام ئىمزالاپ، يىغىۋېلىشقا تېگىشلىك 20 مىليون 268 مىڭ يۈەننىڭ 15 مىليون 180 مىڭ يۈەننى ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، ھەمكارلىق رايونىنىڭ تەرەققىيات قۇرۇلۇشى ئۈچۈن مەبلەغ توپلىغان.

4. ئاساسىي ئەسلىھەلەر قۇرۇلۇشىنى چىڭ تۇتۇپ، مەبلەغ سېلىش شارائىتىنى زور دەرىجىدە ياخشىلىغان. ھەمكارلىق رايونى مەبلەغ ئىنتايىن قىس بولۇۋاتقان ئەھۋالدىمۇ جەمئىي 41 مىليون 450 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىشنى ئىشقا ئاشۇرغان. بۇنىڭ 21 مىليون 380 مىڭ يۈەننى ھەمكارلىق رايونىدىكى باشقۇرۇش رايونىنىڭ ئاساسىي يوللىرىغا سېمونت ياتقۇزۇشقا ۋە يوللارنى كېڭەيتىپ قۇرۇشقا، 150 مىڭ كۋادرات مېتىرلىق مەركەزلىك تەمىنلەش قۇرۇلۇشىنىڭ

ئىشخانا تەسىس قىلىپ، كۈندىلىك خىزمەتلەرگە رىياسەتچىلىك قىلىشنى چىڭ تۇتقان. شەھەرلىك پارتكوم، ھۆكۈمەتنىڭ ئاساسلىق مەسئۇللىرى باشقۇرۇش كومىتېتىنىڭ مۇدىرلىقى ۋە مۇئاۋىن مۇدىرلىقىنى بىۋاسىتە ئۈستىگە ئالغان. باشقۇرۇش كومىتېتى قارىمىقىدا ئىقتىسادىي ھەمكارلىق، سىياسەت تەتقىقاتى، مالىيە-ئىقتىساد، قۇرۇلۇش پىلانلاش، زېمىنى ئىشلىتىلگەنلەرنى ئورۇنلاشتۇرۇش، مەمۇرىي باشقۇرۇش قاتارلىق بۆلۈمچىلەرنى تەسىس قىلىپ، ھۆكۈمەت تارماقلىرىدىكى ئىقتىدارلىق باشقۇرۇش كادىرلىرى ۋە تېخنىكلارنى ئىشقا قويغان. 1993-يىلى 3-ئايدا يەنە سودا-سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش، يەر-زېمىن ۋە ئۆي-مۈلۈك باشقۇرۇش، قۇرۇلۇش پىلانلاش ئىدارىلىرىنى قۇرۇپ، سودىگەرلەرنى جەلپ قىلىپ، پۇل تېپىشقا ئاساس ياراتقان.

2. ئىلمىي پىلانلاش، كۆڭۈل قويۇپ تەشكىللەش، ئومۇمىي پىلاننى تۈزۈپ رايونلارغا ئايرىپ، قەدەم-باسقۇچلۇق ھالدا تەرەققىي قىلدۇرۇشنى چىڭ تۇتقان. بۇ شەھەر باشقا ئۆلكە (رايون)لارنىڭ ھەمكارلىق رايونى قۇرۇشتىكى مۇۋەپپەقىيەتلىك تەجرىبىلىرىنى ئۆگىنىپ، ئۆز ئورنىنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالىغا بىرلەشتۈرۈپ، كونا شەھەرگە تايىنىپ، يېڭى رايون بەرپا قىلىش تەدبىرىنى ياخشى ئەمەلىيلەشتۈرگەن. بۇ يىل 5-ئايدا ھەمكارلىق رايونلىرىنىڭ 9-بەش يىللىق پىلان بويىچە نۇقتىلىق گەۋدىلەندۈرىدىغان سانائەتنى ئاساس قىلىش پىرىنسىپى بويىچە، ھەمكارلىق رايونىنى رايونلارغا ئايرىش پىلاننى يېڭىدىن تۈزۈپ چىقىپ، ھەمكارلىق رايونىنىڭ قۇدرەت تېپىش ئىقتىدارىنى ئاشۇرغان.

بورتالا شەھىرى ئىشكىنى ئېچىۋېتىش دائىرىسىنى كېڭەيتىپ، جۇغراپىيىلىك ئەۋزەللىك ۋە يەر بايلىقى ئەۋزەللىكىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇش ئۈچۈن، 1992-يىلى 7-ئايدا چىگرا ئىقتىسادىي ھەمكارلىق رايونى قۇرغان. تۆت يىللىق تەرەققىيات ئارقىلىق ھەمكارلىق رايونىدا سودا رايونى، سانائەت رايونى، تۇرمۇش رايونى، ئىسكىلات (ساقلاش) رايونى قاتارلىقلار بارلىققا كەلتۈرۈلگەن. بۇ شەھەر سانائەت، سودا، پۇل مۇئامىلە، مۇلازىملىق كەسپى، يۇقىرى پەن-تېخنىكا، ئۆي-مۈلۈك، ئېكسپورت، پىششىقلاپ ئىشلەش تىپىدىكى سانائەتنى ئاساس قىلغان ھالدا «بىر تۇتاش پىلانلاش، قەدەم - باسقۇچقا بۆلۈپ يولغا قويۇش، بىر بۆلەكنى پىلانلاپ بولۇپ، شۇ بۆلەكنى بارلىققا كەلتۈرۈپ ئۈنۈمنى كۆرۈش ھەمدە «ئالدىن ئېتىبار بېرىش سىياسىتى، سودىگەرلەرنى جەلپ قىلىپ، يۈرەكلىك قەرز پۇل ئېلىش» تەك تەرەققىيات ئۇسۇلىدىن پايدىلىنىپ، باراۋەرلىكتە ئۆز ئارا مەنپەئەت يەتكۈزۈش، ئورتاق تەرەققىي قىلىش پىرىنسىپى بويىچە چىگرا ئىقتىسادىي ھەمكارلىق رايونىنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىش، ھەمكارلىق رايونى سودا، سانائەت، پەن - تېخنىكا قاتارلىقلارنى تەڭ يۈكسەلدۈرۈش، ئۆزى مەبلەغ جۇغلاش ئارقىلىق ئۆز - ئۆزىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش يولىدا مېڭىپ، چىگرا سودا ئىمپورت - ئېكسپورت شىركىتى، ئۇنىۋېرسال تەرەققىيات شىركىتى، پار بىلەن تەمىنلەش شىركىتى، ماددىي ئەشيا شىركىتى، يېزا ئىگىلىك تەرەققىيات شىركىتى، يېڭى ئەسىر تەرەققىيات شىركىتى، قۇرۇلۇش تەكشۈرۈش شىركىتى قاتارلىقلارنى قۇرۇپ، ئاساسىي قۇرۇلۇش ئىشلىرىنى تېزلىتىش ئۈچۈن مەبلەغ توپلىغان.

تەكشۈرۈش شىركىتى قاتارلىقلارنى قۇرۇپ، ئاساسىي ئەسلىمەلەر قۇرۇلۇشىنى مۇكەممەللەشتۈرگەن ۋە ئىقتىسادىي ھەمكارلىق دائىرىسىنى ئۈزلۈكسىز كېڭەيتكەن. ھەمكارلىق رايونىنىڭ ئىقتىسادىي ئەمەلىي كۈچى ئۈزلۈكسىز زورىيىپ، ئۆز-ئۆزىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئىقتىدارى دەسلەپكى قەدەمدە شەكىللەنگەن ھەمدە بورتالانىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈشتە تېگىشلىك رول ئوينىغان.

بۇ شەھەر قانداق قىلىپ چېگرا ئىقتىسادىي ھەمكارلىق رايونى تەرەققىياتىنى تېزلىتەلدى؟

1. تەشكىلىي باشقۇرۇش ئاپپاراتلىرىنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ، بىر تۇتاش رەھبەرلىك ۋە يېتەكچىلىكىنى كۈچەيتكەن. 1992-يىلى 7-ئايدا ھەمكارلىق رايون باشقۇرۇش كومىتېتىنى رەسمىي قۇرۇپ، قارمىقىدا

تېپىش ئىقتىدارىنى ئاشۇرغان. 3. زېمىنى ئىشلىتىلگەنلەرنى ئورۇنلاشتۇرۇش خىزمىتىنى ئوبدان ئىشلەپ، تەرەققىيات قۇرۇلۇشىغا ياخشى ئاساس سالغان. بۇ شەھەر ياخشى مەبلەغ سېلىش مۇھىتى يارىتىش ئۈچۈن، زېمىنى ئىشلىتىلگەن ئاھالىلەرنى ئورۇنلاشتۇرۇش خىزمىتىنى ياش ۋەزىپە قىلىپ، تەشۋىق-تەربىيە ئېلىپ بېرىش ئارقىلىق ئاممىنىڭ تونۇشى ۋە ئاڭلىقلىقىنى ئۆستۈرگەن. تۆت يىلدىن بۇيان 468 ئائىلىنى كۆچۈرۈپ، ئۇلارنىڭ 1074.3 مو يېرى ئۈچۈن 15 مىليون يۈەن تۆلەم ھەققى، 9 مىليون يۈەن يەر ئىشلىتىش ھەققى بەرگەن. زېمىنى ئىشلىتىلگەنلەرنى ياخشى ئورۇنلاشتۇرۇش ئۈچۈن 1 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىپ، كۆلىمى 1400 كۋادرات مېتر كېلىدىغان 28 كورپۇس قەۋەتسىز ئۆي سېلىپ، 40 ئائىلىنىڭ ئولتۇراق ئۆيىنى ھەل قىلغان. چىندىل يېزىسىنىڭ

مەركەزلىك تەمىنلەش قۇرۇلۇشىنىڭ 1-قارارلىق قۇرۇلۇشىغا، 3279 مېترلىق پاسكىنا سۇلارنى چىقىرىۋېتىش قۇرۇلۇشى، 2926 كۋادرات مېترلىق سۇ بىلەن تەمىنلەش قۇرۇلۇشى ۋە 2930 مېترلىق توك بىلەن تەمىنلەش قۇرۇلۇشىغا ئىشلەتكەن.

5. سودىگەرلەرنى كەڭ تۈردە جەلپ قىلىپ، پۇل تېپىشنى چىڭ تۇتقان. تۆت يىلدىن بۇيان، دۆلەت ئىچىدىكى 20 نەچچە ئۆلكە، شەھەر، رايونلارغا نەچچە ئون كىشىدىن تەركىب تاپقان سودىگەرلەرنى جەلپ قىلىش گۇرۇپپىسى ئەۋەتىپ، تەشۋىق ئېلىپ بارغان. دۆلەت ئىچى-سىرتىدىكى سودىگەرلەر ۋە ساياھەتچىلەردىن 602 ئۆمەك (گۇرۇپپا)، 2880 ئادەم (قېتىم)نى كۈتۈۋالغان. جەمئىي 34 توختام ئىمزالاپ، توختام مەبلەغىنى 400 مىليون يۈەنگە يەتكۈزگەن. مەبلەغ كىرگۈزۈلگەن تۈرلەر 50 كە، بۇ تۈرلەرنىڭ ئومۇمىي مەبلەغى 266 مىليون يۈەنگە يەتكەن. ھەمكارلىق رايونىدا ئىش باشلانغان 100 تۈرنىڭ ئومۇمىي كۆلىمى 200 مىڭ كۋادرات مېترغا، سېلىنغان مەبلەغ 220 مىليون يۈەنگە يېتىپ، ھازىرغا قەدەر 180 مىليون يۈەن مەبلەغ ئەمەلىيلەشپ بولغان. ھەمكارلىق رايونى باشقۇرۇش كومىتېتى مەبلەغ سالغۇچىلارغا پائال ياردەم بېرىپ ۋە قوللاپ، ئۇلارنى ئەلا مۇلازىملىق بىلەن تەمىنلىگەن. ھازىر بىر قىسىم تۈرلەر پۈتۈپ تىجارەت باشلاپ، ياخشى ئىقتىسادىي ئۈنۈمگە ئېرىشكەن. بۇ چوڭ تىپتىكى تۈرلەر ھەمكارلىق رايونىدىكى كىچىك رايون

سودا سوممىسىنى 6 مىليون 500 مىڭ ئامېرىكا دوللىرىغا يەتكۈزۈپ، يېڭى تەرەققىيات يولىنى ئاچقان. ئىككى يىلدىن كۆپرەك ۋاقىتتىن بۇيان، ھەمكارلىق رايونىدىكى كارخانىلار ئومۇمىي كىرىمىنى 54 مىليون 400 مىڭ يۈەنگە يەتكۈزۈپ، 2 مىليون 847 مىڭ يۈەن پايدا-باچ ياراتقان.

ئۆلكىسى جىنيۇن 2-يېنىك سانائەت شىركىتىنىڭ مال ساتقۇچىسى فەن شياۋيۇڭنىڭ بېلورۇسىيەگە ئاپىرىپ ساتماقچى بولغان 1130 ساختا چولاش ماشىنىسىنى ۋە ھەربىي رايون تەنتەربىيە ئەترىتىنىڭ ئىسكىلاتىغا قويۇپ قويغان 876 «فېيما» ماركىلىق، 200 «فېيياۋ»

ماشىنىسى 246 مىڭ 450 يۈەنگە سېتىلغان. بۇ چولاش ماشىنىسى قاچىلانغان ساندىقتىكى چۈشەن دۈرۈشكە زاۋۇت ئادىرىسى يېزىلماي، پەقەت «جۇڭگو-شاڭخەي» دەپلا يېزىلغان. ئۇلار «فېيما» ماركىلىق تىزىمغا ئالدۇرغان مازكىنى تەييجۇ شەھىرى لۇچياۋ رايونىدىكى

باشقىلارنىڭ تىزىمغا ئالدۇرغان مەخسۇس ماركىسى ۋە مەخسۇس ماركى ئىشلىتىش ھوقۇقىنى قوغداش ئۈچۈن، «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ماركى قانۇنى»، «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ ماركى قانۇنىنى يولغا قويۇشنىڭ تەپسىلىي پىرىنسىپى» دىكى مۇناسىۋەتلىك بەلگىلىمىلەر بويىچە بۇ شىركەتنىڭ 1076 چولاش ماشىنىسىغا ئىشلەتكەن بارلىق «ماركا» ۋە ئوراش-قاچىلاش ساندىقىنى مۇسادىرە قىلىپ كۆيدۈرۈۋېتىش، 1076 چولاش ماشىنىسىنى مۇسادىرە قىلىش؛ «فېيما» ماركىسىنى ئوغرىلىقچە ئىشلىتىپ تاپقان 412 مىڭ 890 يۈەن تاپاۋەتتىگە ئون پىرسەنت بويىچە جەزىمانە قويۇپ، 41 مىڭ 289 يۈەن پۇلنى دۆلەت خەزىنىسىگە تاپشۇرۇش؛ «فېيياۋ» ماركىسىنى ئوغرىلىقچە ئىشلىتىپ تاپقان 53 مىڭ يۈەن تاپاۋەتتىگە %30 بويىچە جەزىمانە قويۇپ، 15 مىڭ 900 يۈەننى دۆلەت خەزىنىسىگە تاپشۇرۇشنى قارار قىلدى.

ياتۇر يېزىسىدا يېزا، كەنت كادىرلىرىنىڭ مول ھوسۇللۇق نۇقتا ئېتىزى بولۇش ئىشقا ئاشۇرۇلدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ھەسەن ئابدۇۋەلى خەۋەر قىلىدۇ: باي ناھىيىسىنىڭ ياتۇر يېزىسىدا 26 مىڭ

باشلەڭگەر يېزىسى بوز يەر ئېچىپ، تېرىلغۇ يەر كۆلىمىنى كېڭەيتتى

بولغان رەھبەرلىكى قاتلامۇقاتلام كۈچەيتتى ھەمدە مۇكاپات بىلەن جازانى ئەمەلدە كۆرسىتىپ، دېھقانلارنىڭ بوز يەر ئېچىش ئاكتىپلىقىنى قوزغىدى. نەتىجىدە، بۇ يىل 9-ئاينىڭ ئاخىرىغىچە يېزا بويىچە 800 مو بوز يەر ئېچىلىپ، تېرىلغۇ كۆلىمى كېڭەيدى.

مۇھەممەت ھىيىت

زاڭگۈي يېزىسى تەبىئىي ئەۋزەللىكىدىن ئوبدان پايدىلىنىپ، باغۋەنچىلىكىنى تەرەققىي قىلدۇردى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئابلىمىت مۇھەممەت خەۋەر قىلىدۇ: گۇما ناھىيىسىنىڭ زاڭگۈي يېزىسى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، ئۆز يېرىنىڭ جۇغراپىيىلىك ئەۋزەللىكىدىن ئوبدان پايدىلىنىپ، باغۋەنچىلىكىنى تەرەققىي قىلدۇردى. كەنتلەرنى 30 - 50 مو، ئائىلىلەرنى بىر مو ئەتراپىدا باغ بىنا قىلىشقا چاقىردى. ئاممىنى سەپەرۋەر قىلىپ سورتى ناچار، ئىقتىسادىي ئۈنۈمى تۆۋەن باغلارنى ئۆزگەرتىپ، يېڭىدىن ئېچىلغان بىر قىسىم يەرلەرگە ئەلا سورتلۇق مېۋىلىك كۆچەتلەرنى

قىسقا خەۋەرلەر

△ ئاقتۇ ناھىيىسى يازلىق ئاشلىق سېتىپ بېرىش ۋەزىپىسىنى ئاشۇرۇپ ئورۇندىغان يېزا - بازارلارنى 18 مىڭ 842 يۈەن نەق پۇل بىلەن مۇكاپاتلىدى.

بەردانى تاش، مۇختەر
△ گۇما ناھىيىسىدە بۇ يىل 46 مىڭ 576 نەپەر دېھقان، چارۋىچى دېھقانچىلىق، چارۋىچىلىق، ئورمانچىلىق، پىلە - ئۇچمىچىلىك، ساقلىقنى ساقلاش بىلىملىرى بويىچە تەربىيەلەندى. بۇ، يېزىدىكى ئومۇمىي دېھقان، چارۋىچىنىڭ 90 پىرسەنتىنى ئىگىلەيدۇ.

ئابدۇلئەھەت ئالىم
△ مارالبېشى ناھىيىسىنىڭ ئاۋات بازىرىدىكى دېھقانلار بۇ يىل 9 - ئاينىڭ 25 - كۈنىگىچە دۆلەتكە 1000 دەندىن

*****

ئارتۇق پاختا سېتىپ بەردى.

مۇھەممەت ھۈسەين

△ يەكەن ناھىيە كىچىك يېزا ئاھىيەلەر كەنتىدىكى دېھقانلار 9 - ئاينىڭ 21 - كۈنىگىچە 152 توننا ياڭاق سېتىپ، 56 مىڭ 700 يۈەن كىرىم قىلدى.

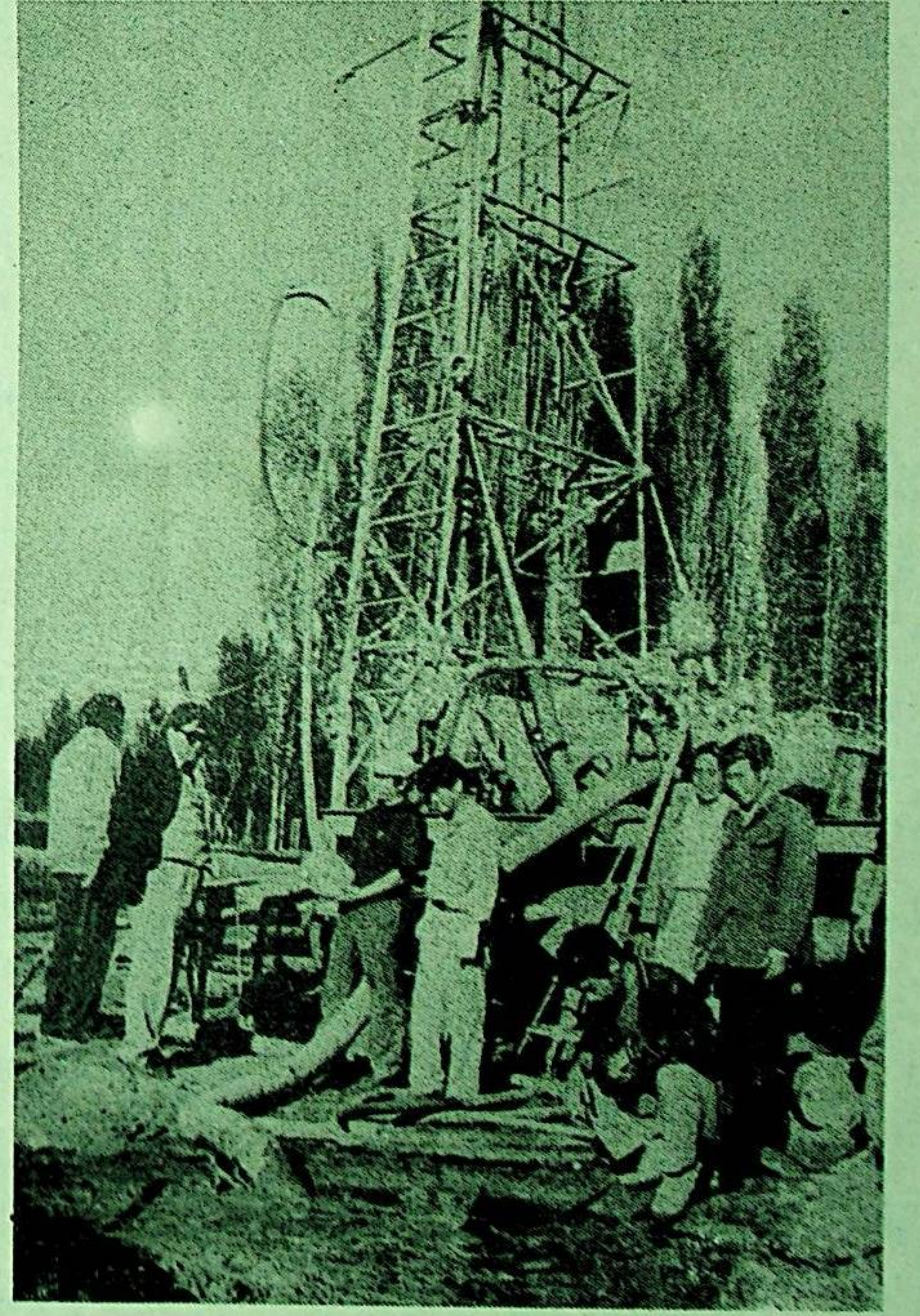
داۋۇت ئاۋۇت

△ سامپۇل يېزىسىدا بۇ يىل سۈنشى ئۇسۇلدا ئۇرۇقلاندۇرۇلغان 488 تۇپاق ئىنەكنىڭ بوغاز بولۇش نىسبىتى %97 كە يەتتى.

ئوبۇل ھەسەن ئەيسا

△ قەشقەر كۈنئەھەر ناھىيىسىنىڭ قوغان يېزىسىدا يېزا، كەنت ۋە ئالدىن بېيىغان كارخانىچى، تىجارەتچىلەرنىڭ بىرلىشىپ 575 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىشى، دېھقانلارنىڭ كۈچىنى چىقىرىشى ئارقىسىدا، يېزا تەۋەسىدىكى 13 كەنتنىڭ 24 كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتىكى يولى ئاسفالتلاشتۇرۇلدى.

تۇراق تۆلەش، تۇقۇز ئۆمەر

فوتوسى

بوز يەر ئاچقۇچىلار روھىنى جارى قىلدۇرۇپ، «مەدەنىيەت كارىدورى» قۇرۇلۇشىنى يۈكسەلدۈرۈش

— مەملىكەت بويىچە «10 مىڭ چاقىرىملىق چېگرا رايون (مەدەنىيەت كارىدورى) قۇرۇلۇشى»دىكى ئىلغار ئورۇن يېزا ئىگىلىك 3-شېسىنىڭ 45 - تۈەنى توغرىسىدا ئالاھىدە تەكلىپ قىلغان مۇخبىرىمىز مەھمۇت ئوبۇل، ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئادىل نۇرمۇھەممەت

بوز يەر ئاچقۇچى جەڭچىلەرنىڭ قان - تەرى بەدىلىگە قاقاسلىقتىن بوستانلىققا ئايلانغان شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى يېزا ئىگىلىك 3 - شېسىنىڭ 45 - تۈەنى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىشىدا غايەت زور نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈرۈپ، ساپ پاختىنىڭ مو پىشى مەھسۇلاتىدا ئاسىيا قىتئەسىنىڭ رېكورتىنى، ئالىمنىڭ بىرلىك مەھسۇلاتىدا مەملىكىتىمىز رېكورتىنى بۇزۇپ تاشلاپ، بىڭتۇەن تەرىپىدىن «پاختىدىن يۇقىرى ھوسۇل ئېلىشتىكى ئۈلگىلىك تۈەن» ۋە «چولپان دېھقانچىلىق مەيدانى» دېگەن شەرەپلىك ناملارغا ئېرىشىش بىلەن بىللە، «مەدەنىيەت كارىدورى» قۇرۇلۇشىغا ئالاھىدە كۈچ سەرپ قىلىپ، بىڭتۇەن پارتكومى ۋە بىڭتۇەن ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى تەرىپىدىن «مەدەنىيەتلىك ئورۇن»، «مەدەنىيەت سارىيى ۋە كۈلۈپ خىزمىتىدىكى ئىلغار ئورۇن» بولۇپ باھالىنىپ مۇكاپاتلانغانىدى. بۇ تۈەن يېقىندا يەنە مەدەنىيەت مىنىستىرلىكى تەرىپىدىن «10 مىڭ چاقىرىملىق چېگرا رايون (مەدەنىيەت كارىدورى) قۇرۇلۇشى»دىكى ئىلغار ئورۇن بولۇپ باھالىنىپ تەقدىرلەندى.

يېزا ئىگىلىك 3 - شېسىنىڭ 45 - تۈەنى 1966 - يىلى قۇرۇلغان بولۇپ، نوپۇسى 11 مىڭغا يېتىدۇ. بۇ تۈەن كۆپ يىللاردىن بۇيان خەلق ئازادلىق ئارمىيىسىنىڭ جاپاغا چىداپ كۈرەش قىلىش، ئۆز كۈچىگە تايىنىپ ئىگىلىك تىكلەش ئەنئەنىسىگە ۋارىسلىق قىلىپ، جاپالىق شارائىت ئاستىدا ھەم ئىشلەپچىقىرىشنى يۈكسەلدۈرۈش، ھەم ئاممىۋى مەدەنىيەتنى جانلاندۇرۇش يۆنىلىشىدە چىڭ تۇرۇپ، ماددىي مەدەنىيەت ۋە مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدا بەلگىلىك نەتىجە ياراتقاندى. چېگرا رايون «مەدەنىيەت كارىدورى» قۇرۇلۇشى يولغا قويۇلغاندىن

ۋە بىڭتۇەن قۇرۇلغانلىقىنىڭ 40 يىللىقى مۇناسىۋىتى بىلەن ئۆتكۈزۈلگەن تۇنجى نۆۋەتلىك «كۈمۈش پاختا» سەنئەت بايرىمى، بۇلتۇر 8 - ئايدا يېزا ئىگىلىك 3 - شى قۇرۇلغانلىقىنىڭ 30 يىللىقى مۇناسىۋىتى بىلەن ئۆتكۈزۈلگەن چوڭ تىپتىكى ئەدەبىيات - سەنئەت مەملىكەتلىك 5 - قېتىملىق «10 مىڭ چاقىرىملىق چېگرا رايون (مەدەنىيەت كارىدورى) قۇرۇلۇشى» نەق مەيدان يىغىنىغا قاتنىشىۋاتقان ۋەكىللەرنى كۈتۈۋېلىش ھەمدە تۈەن مەدەنىيەت مەركىزىنىڭ پۈتۈپ رەسمىي ئىشقا كىرىشتۈرۈلگەنلىكىنى تەبرىكلەش مۇناسىۋىتى بىلەن ئۆتكۈزۈلگەن 2 - قېتىملىق «كۈمۈش پاختا» سەنئەت بايرىمى قاتارلىق پائالىيەتلەرگە قاتنىشىپ نومۇر ئورۇندىغانلار ھەر قېتىمدا 1000 كىشىدىن ئېشىپ كەتتى.

تۈەن پارتكومى ۋە مەمۇرىيىتى چېگرا رايون «مەدەنىيەت كارىدورى» قۇرۇلۇشىنىڭ ئىجتىمائىي مۇقىملىقى ۋە ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈشتىكى رولىنى توغرا تونۇپ، تۈەن تەۋەسىدىكى يۇقىرى - تۆۋەن ھەممە ئورۇنلارنى، ھەممە كىشىنى سەپەرۋەر قىلىپ، بۇ پائالىيەتنى كەڭ ئاممىۋىلىققا ئىگە قىلدى. تۈرلۈك چارە - ئۇسۇللار ئارقىلىق 30 نەپەر مەدەنىيەت - سەنئەت تايانچ خادىمىنى تەربىيەلەپ چىقىپ، ئۇلار ئارقىلىق پۈتۈن ئاممىۋى مەدەنىيەت - سەنئەت بىلىملىرىگە ئىگە قىلدى. ئاممىۋى مەدەنىيەت پائالىيەتلىرىنى كۆپ خىللاشتۇرۇش ۋە ساغلام تەرەققىي قىلدۇرۇشقا ئالاھىدە ئەھمىيەت بېرىپ، تۈەننىڭ ئالاھىدىلىكىگە خاس بولغان ئاممىۋى مەدەنىيەت بەرپا قىلدى. ھازىر تۈەندىكى % 90 ئورۇندا كۈلۈپ، مەدەنىيەت پائالىيەتلىرى ئۆيى، قىرائەتخانا ۋە تەنتەربىيە مەيدانى بار بولدى. سىملىق رادىئو بىلەن قاپلىنىش نىسبىتى % 100 كە، سىملىق تېلېۋىزىيە بىلەن قاپلىنىش نىسبىتى % 70 كە يەتتى. تۈەن ئورگىنىدا 45 كىشىدىن تەركىب تاپقان ئىشتىن سىرتقى سەنئەت ئەترىتى قۇرۇلدى. تۈەن كۈتۈپخانىسىدا ساقلانغان كىتاب 10 مىڭ پارچىدىن ئاشتى، تۈەن بويىچە گېزىت - ژۇرنال ۋە كىتاب سېتىۋېلىش ئۈچۈن ھەر يىلى سەرپ

بىر ئاي ئاممىۋىلىك ياتۇر يېزىسى بۇ يىلى دۆلەت، كوللىكتىپ ۋە شەخسلەر تەڭ مەبلەغ ئىمكانىيىتىگە ئىگە بولىدۇ.

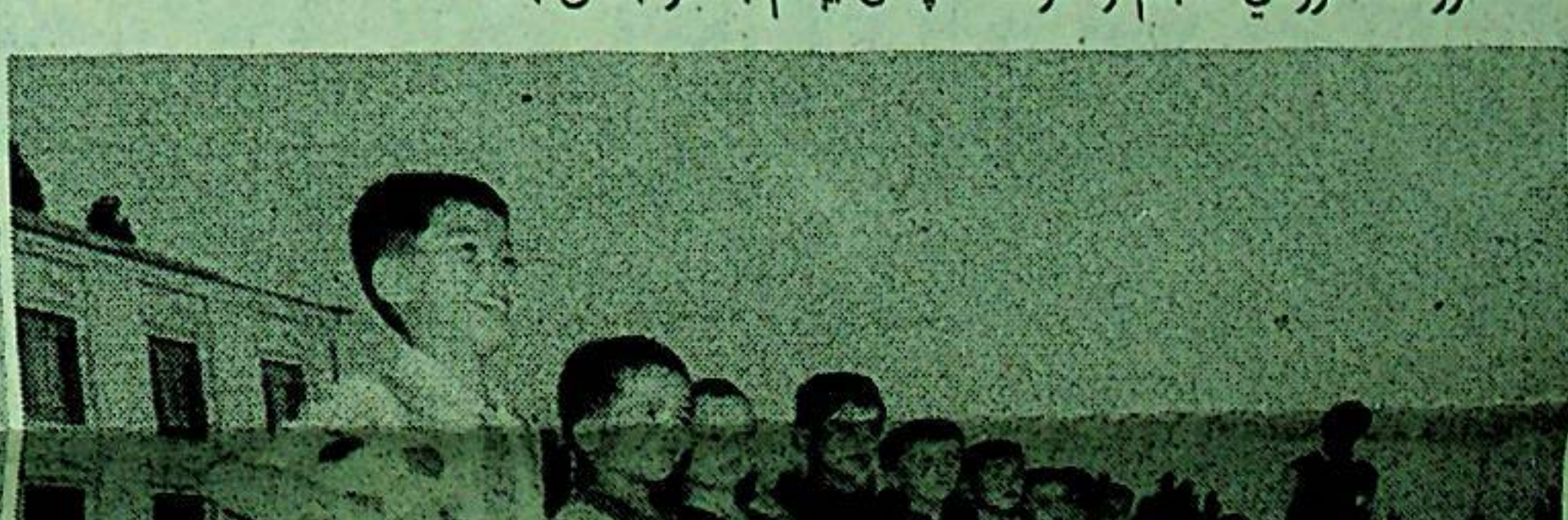
نۇرتاي ھاجىم ۋە ئۇنىڭ يېتىملەر مەكتىپى

نۇرتاي ھاجىم بەش ياشقا كىرگەن يىلى دادىسى ئالەمدىن ئۆتتى. ئانىسى ئايشەمخان ئالتە بالىسىنى يېتىلەپ، تۇرمۇشىنى غۇربەتچىلىك ئىچىدە ئۆتكۈزدى. ئانىسىنىڭ زور تىرىشچانلىقى، كەنتىنىڭ ياردىمىدە نۇرتاينىڭ تۆت ئاكا، ھەدىسى ئالىي مەكتەپتە ئوقۇدى. نۇرتايىمۇ تىرىشچان ئوقۇغۇچى ئىدى. ئۇ ھەر كۈنى مەكتەپتىن قايتقاندىن كېيىن، يول بويىدا ئالما سېتىپ، ئائىلىسىنىڭ غېمىنى قىلاتتى. كېيىنچە تۇرمۇش قىيىنچىلىقى سەۋەبىدىن ئۇ تولۇقسىز ئوتتۇرا مەكتەپنى پۈتتۈرمەي تۈرۈپلا ئائىلىسىگە قايتتى. ئىككى يىلدىن كېيىن ئۇ چوڭ ھەدىسىنىڭ ياردىمىدە تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپنى ئوقۇپ تۈگەتتى. شۇنىڭدىن كېيىن نۇرتاي تىجارەت بىلەن شۇغۇللاندى. ئۇ پارتىيىنىڭ توغرا سىياسىتى، قورغاس ئېغىزىنىڭ ئالاھىدە جۇغراپىيىلىك ئۈستۈنلۈكىگە تايىنىپ، ئەقىل - پاراسىتىنى ئىشقا سېلىپ تېز بېيىدى ۋە يېتىملەر مەكتىپى قۇرۇشنىڭ

1981 - يىلى ياز كۈنلىرىنىڭ بىر ئاخىشى 27 ياشلىق نۇرتاي ئىسكەندەر چوڭ ھەدىسىگە: «ئەگەر مەن كەلگۈسىدە جىق پۇل تاپالسام، چوقۇم بىر يېتىملەر مەكتىپى قۇرۇپ، ئاتا - ئانىسىدىن ئايرىلىپ قالغان بارلىق يېتىم بالىلارنى ئوقۇتىمەن» دېگەنىدى. 15 يىلدىن كېيىنكى 1996 - يىلى 9 - ئاينىڭ 24 - كۈنى 42 ياشقا كىرگەن نۇرتاي ھاجىم ئىسكەندەرنىڭ ئارزۇسى ئەمەلگە ئاشتى. ئۇنىڭ 1 مىليون 500 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىشى بىلەن قۇرۇلغان «نۇرتاي ھاجىم يېتىملەر مەكتىپى» نىڭ ئوقۇش باشلاش مۇراسىمى غۇلجا شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلدى. ئىلى ۋىلايىتىنىڭ سەككىز ناھىيە، بىر شەھىرىدىن كەلگەن 60 يېتىم ئۆسمۈر بۇ مەكتەپنىڭ تۇنجى تۈركۈمىدە قوبۇل قىلغان ئوقۇغۇچىلىرى بولۇپ قالدى. ئۇلار قوللىرىغا قىزىل گۈل ئېلىپ يۇقىرى ئاۋازدا: «نۇرتاي دادا، رەھمەت سىزگە» دېدى.

سۈرەتتە: نۇرتاي ھاجىم ۋە ئۇنىڭ ئاپىسى يېتىم بالىلار بىلەن بىللە.

ياتۇر يېزىسى 1 مىليون 200 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ، ئىچىدىغان سۈنى ياخشىلاش قۇرۇلۇشى ئېلىپ باردى

تارتۇق چارۋا مال تۇرۇبا سۈيى ئېچىش دۆلەت، كوللىكتىپ ۋە شەخسلەر تەڭ مەبلەغ ئىمكانىيىتىگە ئىگە بولىدۇ.

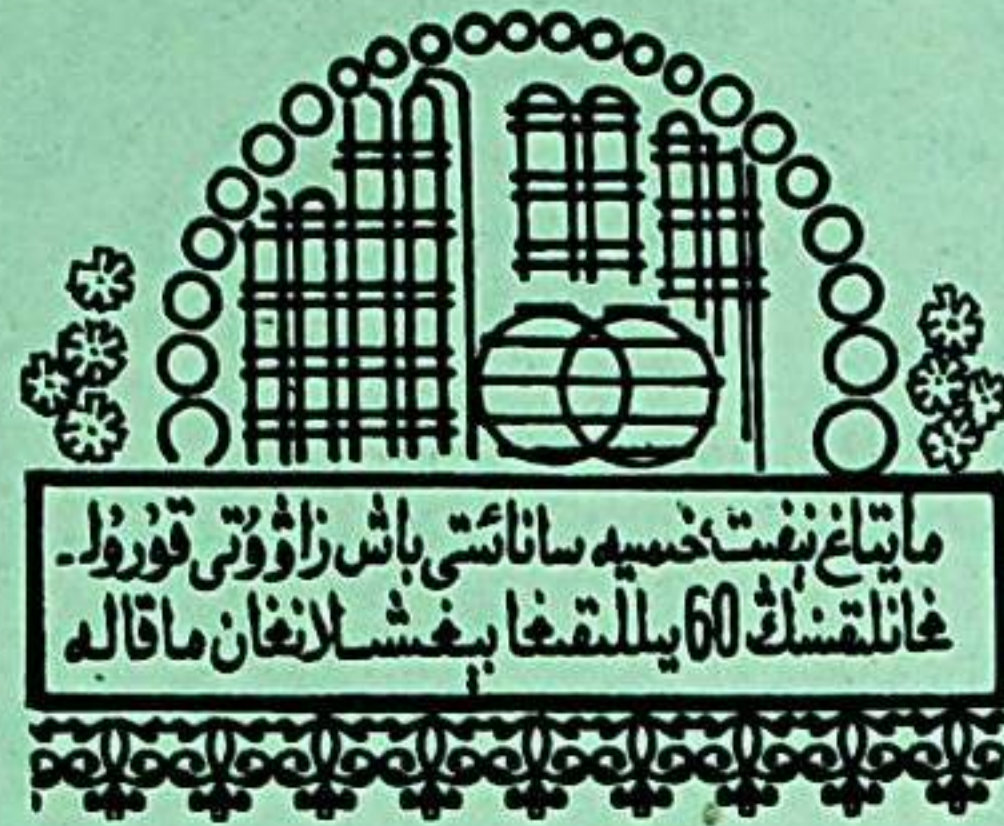
كىتاب 10 مىڭ پارچىدىن ئاشتى، تۆمەن بويىچە گېزىت-زۇرنال ۋە كىتاب سېتىۋېلىش ئۈچۈن ھەر يىلى سەرپ قىلىنغان پۇل 100 مىڭ يۈەندىن ئېشىپ كەتتى.

ئارتۇق چارۋا مال تۇرۇبا سۈيى ئېچىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە بولدى.
ھەسەن ئابدۇۋەلى

مايتاغ سۇلياۋ زاۋۇتى باش ئىشچىلىرىنىڭ كەسپى - تېخنىكا ساپاسىنى ئۆستۈرۈشكە ئەھمىيەت بەردى

ئورۇنلاشقان ياش ئىشچى - خىزمەتچىلەرنى بىر مەزگىل سېپنا - گۇرۇپپىلاردا چېنىقتۇرۇپ، ئەمەلىي خىزمەت نەتىجىسى ئالاھىدە كۆرۈنەرلىك بولغانلاردىن 15 كىشىنى تاللاپ، ھەرقايسى ئىشلەپچىقىرىش سېخلىرىنىڭ تېخنىكا تايانچىسى، سېپنا - گۇرۇپپا باشلىقى قىلىپ بېكىتتى. ئۇلار بۇ ئورۇنلاردا ئۆز رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇش بىلەن بىر ۋاقىتتا، ماشىنا - ئۈسكۈنىلەردە كۆرۈلگەن ھەرخىل كاشىلىقلارنى ۋاقىتدا بىر تەرەپ قىلىپ، ئىشلەپچىقىرىش ئورۇنلىرىدىكى تۈرلۈك خىزمەتلەرنىڭ ئوڭۇشلۇق ئېلىپ بېرىلىشىغا پۇختا ئاساس سالدى.

نەتىجىدە بۇ زاۋۇتنىڭ توقۇش - دانچىلاش، مەھسۇلات سېخلىرىنىڭ 3 - پەسىلدە ئىشلەپ چىقارغان تۈرلۈك سۇلياۋ مەھسۇلاتلىرىنىڭ سۈپىتى %100 كە، ئۆلچەمگە يېتىش نىسبىتى %97 كە يېتىپ، ئۆتكەن يىلنىڭ ئوخشاش مەزگىلىدىكىگە سېلىشتۇرغاندا ئايرىم - ئايرىم ھالدا %23، %19 ئېشىشتەك ياخشى نەتىجە قولغا كەلتۈرۈلدى. **ئابلېمىت مۇھەممەت**

مايتاغ نېفىت - خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى كۆپ خىل ئىگىلىك گۇرۇھى شىركىتىنىڭ سۇلياۋ زاۋۇتى بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان زاۋۇتتىكى ياش ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ كەسپ - تېخنىكا جەھەتتىكى تەربىيىلىنىشىنى ئىزچىل چىڭ تۇتۇپ، ئۇلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىشتىكى تايانچلىق رولىنى تولۇق جارى قىلدۇردى.

بۇ زاۋۇت ياش ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئىش ئورنىدا ئىختىساسلىق كىشىلەردىن بولۇشىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن ئالىي، ئوتتۇرا تېخنىكومنى پۈتتۈرۈپ بۇ زاۋۇتقا

باي ناھىيىسىنىڭ ياتۇر يېزىسى بۇ يىل دۆلەت، كوللېكتىپ ۋە شەخسلەر تەڭ مەبلەغ چىقىرىش ئۇسۇلى بىلەن 1 مىليون 200 مىڭ يۈەن مەبلەغ توپلاپ، ئىچىدىغان سۇنى ياخشىلاش قۇرۇلۇشى ئېلىپ باردى.

بۇ يېزا ناھىيە بويىچە نوپۇسى كۆپ، دائىرىسى چوڭ يېزىلارنىڭ بىرى. بۇ يېزىدىكى دېھقانلار ئىلگىرى ئاساسەن كۆل سۈيى ۋە ئېرىق - ئۆستەڭ سۈيىنى ئىچىپ كەلگەندى. مەركەز ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ يېزىلاردا ئىچىدىغان سۇنى ياخشىلاش قۇرۇلۇشى ئېلىپ بېرىش توغرىسىدىكى يوليورۇقنىڭ ئىلھامى ۋە يۇقىرى دەرىجىلىك ئورۇنلارنىڭ مەبلەغ جەھەتتىن قوللىشى ئارقىسىدا، بۇ يېزا بۇ يىل 3 - ئايدىن باشلاپ جىددىي تەييارلىق قىلىش ئاساسىدا ئىچىدىغان سۇنى ياخشىلاش قۇرۇلۇشىنى باشلىغانىدى، كەڭ كادىرلار ۋە ئاممىنىڭ سەپەرۋەرلىككە كېلىشى، پەن - تېخنىكا، قۇرۇلۇش خادىملىرىنىڭ جاپالىق ئىشلىشى نەتىجىسىدە، بۇ يىل ئۆكتەبىرگىچە بۇ قۇرۇلۇش ئاساسەن پۈتتى. بۇ يېزىنىڭ 14 - كەنتىدىن ئېلىپ كېلىنگەن بۇلاق سۈيى 150 كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتىكى غول ۋە كىچىك تۇرۇبا ئارقىلىق يېزىنىڭ ئوتتۇرا ۋە تۆۋەن قىسمىدىكى ھەرقايسى كەنت، مەھەللە ۋە ئائىلىلەرگىچە تۇتاشتۇرۇلدى، سۇ ساقلاش كۆلچىكىدىن تۆتى ياسالدى، ھازىر جىددىي تەكشۈرۈپ سىناق قىلىنماقتا. تەكشۈرۈش ۋە سىناق قىلىش ئاياغلاشسا، يېزا بويىچە 8000 دىن كۆپرەك ئادەم ۋە 20 مىڭ تۇياقتىن

سۈرەتتە: نۇرتاي ھاجىمنىڭ ئاكىسى شىمەن نەنەربىيە شۆيۈننى پۈتتۈرگەن. ئۇنىڭ ئارزۇسى بۇ مەكتەپتە ياراملىق پۈتۈم ماھىرلىرىنى تەربىيەلەپ چىقىش.

سۈرەتتە: يورۇق، ئازادە ياتاق، يۇمشاق كارىۋات، يىڭى يوقان - كۆرپە، يۈك ئەدىيالارغا قاراپ، يەتتە ياشلىق بىلالدىن خۇشال ھالدا: «مېنىڭمۇ ئۆز ئۆيۈم بار بولىدى» دېدى.

سۈرەتتە: يېشىللىق ئىچىدىكى نۇرتاي ھاجىم مەكتىپى. خۇاڭ شىنشىڭ خەنزى، فوتوسى

ھاياتىمنى قۇتقۇزۇپ قالغان ئابلىكىم مۇھەممەتكە تەشەككۈر يولداش مۇھەررىر:

مەن 1993 - يىلىدىن بۇيان (ئىچكى ئۆلكىلەردە تىجارەت قىلىۋاتقان مەزگىلدە) يىلىكىنىڭ قان ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى تۆۋەنلەپ كېتىپ، قان يېتىشمەسلىك كېسلىگە گىرىپتار بولۇپ قالغانىدىم. دادام قېيۇم ئابدۇرېھىم بېنى قىزىلىۋ ئوبلاستلىق دوختۇرخانا، قۇرۇقلۇق ئارمىيە 12 - دوختۇرخانىسى قاتارلىق دوختۇرخانىلاردا كۆپ پۇل خەلپە ئىككى يىل داۋالانغان بولسىمۇ، ھېچقانداق ئۈنۈمى بولمىدى. بەلكى تومۇرۇمدىكى قان بارغانسېرى ئازلاپ ھەر 20 كۈندە بىر قېتىم قان سالدۇرىدىغان ئەھۋالغا چۈشۈپ قالغانىدىم.

1995 - يىلى يازدا دادام كۇچا ناھىيىسىدە ئابلىكىم مۇھەممەت ئىسلىملىك بىر يەككە دوختۇرخانىنىڭ بارلىقىنى ئاڭلاپ، بېنى كۇچاغا ئېلىپ بېرىپ، ئابلىكىم دوختۇرخانا كۆرسەتتى. ئابلىكىم دوختۇرخانىنىڭ تومۇرىنى تۇتۇپ، قان يېتىشمەسلىك كېسلى بار ئىكەن، دېيىشكەن. قويدى ھەمدە ئۈچ خىل كومۇلاچ دورا ياساپ بەردى (ئۇيغۇر تىبابەت دورىسى)، يەنە 21 خىل جۇڭگىي دورىسى يېزىپ بېرىپ، ئۇنى دورا ماگىزىنلىرىدىن سېتىۋېلىپ قاينىتىپ

ئىچىمنى بۇيرۇدى. ئۇ ياساپ بەرگەن ۋە يېزىپ بەرگەن دورىلارنى 20 كۈن ئىچكىدىن كېيىن كېسىلم ياخشىلىنىشقا يۈزلەندى ھەم 40 كۈندىن كېيىن قان سېلىشنى توختاتتىم. ئابلىكىم دوختۇرخانىنىڭ كۆرسەتمىسى بويىچە بىر يىل دورا ئىچىش ئارقىلىق يىلىكىمنىڭ قان ئىشلەپچىقىرىش ئىقتىدارى تەدرىجىي ئەسلىگە كەلدى، بۇ يىل 9 - ئايدا كەلگەندە سالامەتلىكىم ئەسلىگە كېلىپ، روھىي ھالىتىم كۆرۈنەرلىك ياخشىلاندى.

مەن كېسىلىمنى داۋالاش ئۈچۈن بارمىغان يەر، كۆرسەتمىگەن دوختۇرخانا، تۇتۇپ قالغانىدىم. مەن ھاياتىمدىن ئۈمىد ئۈزگەندىم. بەختىمگە يارىشا ئابلىكىم دوختۇرخانىنى داۋالاپ ساقايتتى. ئۇ مېنىڭ ھاياتىمنى قۇتقۇزۇپ قالدى. مەن ئۆز نامىم ۋە ئائىلىم، ئورۇق - تۇغقانلىرىغا ۋە كالىتىن ئابلىكىم دوختۇرخانا گېزىت يۈزىدە نەشە ككۈر ئېيتىمەن.

ئېيتىپ بەرگۈچى: ئانۇش شەھىرىگە قاراشلىق سۇنتاغ يېزا ياقىباغ كەنتىدىن ھاجىم قېيۇم.

يېزىپ بەرگۈچى: «قىزىلىۋ گېزىتى» ئىدارىسىدىن ئۇرغۇن لوپۇل

خالىس تۆھپىكارلار

«36232» قىسىمىنىڭ ئاز سانلىق مىللەت 9 - لىنىدە ئېلى مەمەت، تۇرسۇن بارات ئىسلىملىك ئىككى جەڭچى بار. ئۇلار ھەربىي سەپكە قاتناشقاندىن بۇيان يەرلىكتە ئۆگىنىۋالغان ھۈنەرلىرىنى ئىشقا سېلىپ، ئاددىي خىزمەت ئورنىدا مول نەتىجە ياراتقانلىقتىن، ئوقىتىپ-ئەسكەرلەرنىڭ ھۆرمىتىگە ۋە «تۆھپىكار جەڭچىلەر» دېگەن تەرىپىگە مۇيەسسەر بولۇپ كەلمەكتە.

جەڭچى تۇرسۇن بارات ھەربىي سەپكە قاتنىشىشتىن ئىلگىرى رېمونتچىلىق خېلى پۇختا ئىگىلىگەندى. ئۇ قىسقا كەلگەندىن كېيىن دەم ئېلىش ۋاقىتلىرىدىن پايدىلىنىپ رېمونتچىلىق بىلەن پائال شۇغۇللاندى. ئۈچ يىلدىن بۇيان جەمئىي 130 ئابنوموبىلىنىڭ كاشىلىسىنى ئوڭشاشقا قاتناشتى. 60 مونتسكىست، 300 ۋېلىسپىت، 500 ئائىلە ئېلېكتر سايمانىنى رېمونت قىلدى. كۆپ قېتىم يەرلىك ئورۇنلار تەرىپىدىن رېمونتچىلىق ئىشلىرىغا تەكلىپ قىلىنىپ ئۇلارنىڭ 20 مىڭ يۈەن قىممىتىدىكى رېمونت ئىشىنى ھەقسىز قىلىپ

بەردى. ئۇ يۇقىرىقى نەتىجىلىرىگە ئاساسەن، ئۇدا ئۈچ يىل «مۇنەۋۋەر ئەسكەر» بولۇپ باھالاندى، بىر قېتىم تۆمەن تەرىپىدىن ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش ئارقىلىق تەقدىرلەندى. يىڭ تەرىپىدىن بىر قېتىم، لېن تەرىپىدىن ئىككى قېتىم تەقدىرلەندى.

جەڭچى ئېلى مەمەت ھەربىي سەپكە كىرىشتىن ئىلگىرى تىككۈچىلىك كەسپىدە ئوقۇپ دىپلوم ئالغانىدى. قىسقا كەلگەندىن كېيىن، ئۆز ھۈنرىنى ئىشقا سېلىپ، كادىر-جەڭچىلەرنىڭ 1000 قۇردىن ئارتۇق كىيىمگە دەزمال سېلىپ بەردى، 500 دىن ئارتۇق يوقان - كۆرپە، ئىشان-كۆپىنىكىنى ياماپ بەردى، بۇ جەرياندا تۆمەن تەرىپىدىن بىر قېتىم، لېن تەرىپىدىن بەش قېتىم مۇكاپاتلاندى، ئۇدا ئۈچ يىل «مۇنەۋۋەر ئەسكەر» بولۇپ باھالانىپ، بەنجاڭلىققا ئۆستۈرۈلدى.

يۈسۈپجان سۇلايمان، دىلشات مۇھەممەتسىت

غۇلجا شەھەرلىك يۇڭ پوپايىكا زاۋۇتىنىڭ گۈل سېخىدىكى راھىلەم ئىمىن بەش يىلدىن بۇيان ۋەزىپىسىنى ئايىۋ ئاي ئاشۇرۇپ ئورۇنداپ ۋە قولدىن چىققان ئىشنىڭ سۈپەتلىك بولۇش نىسبىتىنى ئىزچىل %100 كە يەتكۈزۈپ، خىزمەتداشلىرىغا ئۆلگە بولدى.

سۈرەتتە: ئۇ (ئوتتۇرىدا) ئىش ئۈستىدە. **كامال جامال فوتوسى**

ئاخبارات ئىشلىرىنى ياخشى باشقۇرغىلى بولامدۇ؟ بولمامدۇ؟ بۇنىڭدىكى ناچەچ-يۇقىرى ساپالىق ئاخبارات قوشۇنىنىڭ بولۇشى - بولماسلىقىدا، بىز ئىدىيىۋى - سىياسىي خىزمەتنى كۈچەيتىش ئارقىلىق، ئاخبارات خادىملىرىنىڭ ئاكتىپلىقى، تەشەببۇسكارلىقى ۋە ئىجادچانلىقىنى تولۇق ئىشقا سېلىشىمىز لازىم. ھەرقايسى ئاخبارات ئورۇنلىرى ماسلىشىشنى كۈچەيتىپ، قۇدرەتلىك بىرىكمە كۈچ ھاسىل قىلىپ، ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى داۋامىدا تېخىمۇ زور رول ئوينىشى لازىم. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، مەركىزىي كومىتېت تەشۋىقات بۆلۈمى ۋە ئاخبارات ساھەسى بىرىكمە كۈچ ھاسىل قىلىش جەھەتتە پائال ئىزدىنىپ، پايدىلىق تەجرىبىلەرنى توپلىدى، مەن خىزمەتلەرنى تېخىمۇ ياخشى ئىشلەش ئۈچۈن، تەجرىبىلەرنى يەنىمۇ يەكۈنلىشىڭلارنى، مۇكەممەللەشتۈرۈشىڭلارنى ئۈمىد قىلىمەن.

يولداش دېڭ شياۋپىڭ: «ئىدىيە سېپىدىكى جەڭچىلەر ئىنسانىيەتنىڭ روھىي ئىنژېنېرلىرىدىن بولۇشى لازىم» دەپ كۆرسەتكەندى. ئىنسانىيەتنىڭ روھىي ئىنژېنېرى، دەپ ئاتاش ناھايىتى يۇقىرى باھا، ناھايىتى يۇقىرى تەلەپ، ھەقىقىي يوسۇندا ئىنسانىيەتنىڭ ياخشى روھىي ئىنژېنېرى بولۇش ناھايىتى تەس. تەربىيە بەرگۈچىلەر ئالدى بىلەن تەربىيە ئېلىشى لازىم. ئاخبارات خادىملىرى، بولۇپمۇ كومپارتىيە ئەزالىرى ۋە رەھبىرىي كادىرلار كىشىلەرنى توغرا جامائەت پىكىرى ئارقىلىق يېتەكلەش ۋە زىپسىنىڭ ھۆددىسىدىن تېخىمۇ ياخشى چىقىش ئۈچۈن، ئۆزىنىڭ ئىدىيە، سىياسىي ساپاسى ۋە كەسپىي ساپاسىنى تىرىشىپ ئۆستۈرۈشى لازىم. ئاخبارات سېپىدىكى يولداشلار، بولۇپمۇ ئوتتۇرا ياش، ياش يولداشلار ھەم ئۇلۇغۋار ئىرادە تىكلەش، ھەم پۇختا ئىشلىشى، ئىدىيە، سىياسىي ۋە كەسپىي ئاساسىنى ياخشى سېلىش جەھەتتە، سەمىمىيلىك بىلەن ھەقىقىي كۈچ سەرپ قىلىشى، جاپالىق كۈچ سەرپ قىلىشى لازىم. ئاخبارات خادىملىرى نەزەرىيە ۋە لۇشىيەن جەھەتتە ياخشى ئاساس سېلىشى لازىم. ماركسىزم، لېنىنىزم، ماۋزېدۇڭ ئىدىيىسى ۋە دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسىدە، پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۇشىيەندە چىڭ تۇرۇشى، ئۇنى ئۆزىنىڭ ئىدىيىسى ۋە خىزمىتىگە يېتەكچى قىلىشى لازىم. نەزەرىيە، لۇشىيەن ئاساسىي ياخشى بولسا، ئەھۋالنىڭ قانچىلىك مۇرەككەپ بولۇشىدىن، ۋەزىيەتتە قانداق ئۆزگىرىش بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، قەتئىي توغرا سىياسىي مەيدان ۋە سىياسىي يۆنىلىشتە چىڭ تۇرالايدۇ.

سىياسەت، قانۇن، ئىنتىزام جەھەتتە ياخشى ئاساس سېلىشى لازىم. مەركەزنىڭ فاڭجېن، سىياسەتلىرىنى، دۆلەتنىڭ قانۇن، نىزاملارنى مۇستەھكەم ئىگىلەپ، ئاخبارات خىزمىتى ئىنتىزامغا قاتتىق رىئايە قىلىشى لازىم. ئاخبارات خىزمىتى - سىياسىي ئىشلىك،

پېشقەدەم يولداش خىزمەت ئورنىدىن چېكىندى، ئىشلەۋاتقانلارنىڭ كۆپىنچىسى ياش، ئوتتۇرا ياش يولداشلار ئىكەن، ياش، ئوتتۇرا ياش يولداشلارنىڭ ئىدىيىسى جانلىق، يېڭىلىق يارىتىش ئېغىرى بىز قەدەر كۈچلۈك بولىدۇ، پارتىيىنىڭ ئاخبارات ئىشلىرىنىڭ كەلگۈسى ۋە ئۈمىدى شۇلاردا. ياش، ئوتتۇرا ياش ئاخبارات خادىملىرى ئۆزلىرىنىڭ ئۈستۈنلۈكى ۋە ئارتۇقچىلىقىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇشى، شۇنداقلا ئۆزلىرىنىڭ ئاجىزلىقى، يېتەرسىزلىكىنىمۇ كۆرۈشى، ئاڭلىق ھالدا ئارتۇقچىلىقىنى جارى قىلدۇرۇپ، يېتەرسىزلىكلىرىنى تۈگىتىپ، پېشقەدەم ئاخبارات خادىملىرىنىڭ ياخشى ئەنئەنىسى، ياخشى ئىستىلىگە ۋارىسلىق قىلىشى ۋە ئۇنى جارى قىلدۇرۇشى، سىياسىي، كەسپىي جەھەتلەردە تېزىرەك پىشىپ يېتىلىشى كېرەك، گېزىتخانا رەھبەرلىرى ياش، ئوتتۇرا ياش خادىملىرىنىڭ خىزمىتىگە تېخىمۇ ئەھمىيەت بېرىشى، ئۇلارغا يۈك ئارتىشى، ئۇلارنىڭ قابىلىيىتىنى جارى قىلدۇرۇشىغا، تېزىدىن ياراملىق ئىختىساس ئىگىلىرىدىن بولۇشىغا تىرىشىپ شارائىت ھازىرلاپ بېرىشى، سىياسىي جەھەتتە كۈچلۈك، كەسپىي پىشقان، ئىنتىزامى قاتتىق، ئىستىلى دۇرۇس ئاخبارات قوشۇنىنى تىرىشىپ يېتىلدۈرۈشى كېرەك.

پۈتۈن پارتىيە گېزىت باشقۇرۇش، ئامما گېزىت باشقۇرۇش - پارتىيىمىزنىڭ ئىزچىل فاڭجېن، يېڭى تارىخى دەۋردە بۇ فاڭجېننى يېڭى ۋەزىيەتكە، يېڭى ئەمەلىيەتكە بىرلەشتۈرۈپ، تېخىمۇ ياخشى ئىزچىللاشتۇرۇش كېرەك، «خەلق گېزىتى» ئىدارىسىدىكى يولداشلار زېھنى كۈچىنى مەركەزلەشتۈرۈپ، گېزىتنى ياخشى چىقىرىش بىلەن بىللە، تىجارەت ۋە باشقۇرۇشنى تىرىشىپ ياخشى ئىشلىشى كېرەك. ھەر دەرىجىلىك پارتكوملار ۋە ھۆكۈمەتلەر «خەلق گېزىتى»گە تېخىمۇ كۆڭۈل بۆلۈشى، «خەلق گېزىتى»نى قوللىشى، «خەلق گېزىتى»نى تېخىمۇ ياخشى چىقىرىش ئۈچۈن پائال تۆھپە قوشۇشى كېرەك.

(شىنخۇا ئاڭگېتلىقى، بېيجىڭ، 21 - ئۆكتەبىر تېلېگراممىسى)

* * *

تۈزۈش

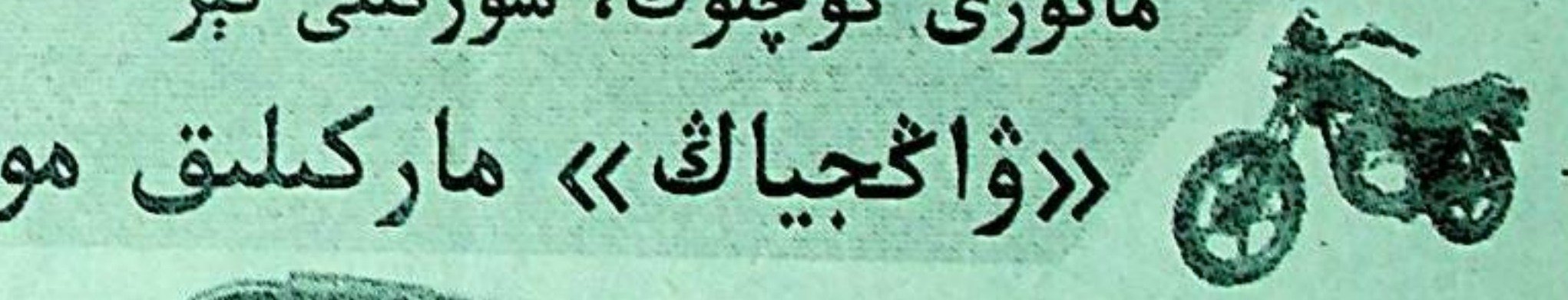
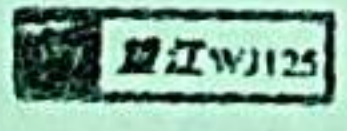
21 - ئۆكتەبىر 1 - بەت «ئاپتونوم رايون قىزىل ئارمىيە ئۇزۇن سەپىرى غەلىبىسىنىڭ 60 يىللىقىنى داغدۇغىلىق خاتىرىلىدى» سەرلەۋھىلىك خەۋەرنىڭ 1 - ستون 2 - قۇرىدىكى «9 - ئاينىڭ» دېگەننى «10 - ئاينىڭ» دەپ ئوقۇشۇڭلارنى سورايمىز.

ھەممىدىن ئاۋۋال ئۆزىنىڭ كەسپىي خىزمىتى بىلەن بىۋاسىتە مۇناسىۋەتلىك بولغان بىلىملەرنى تىرىشىپ ئىگىلىشى، شۇنىڭ بىلەن بىللە، ھەر خىل كىتابلارنى كەڭ دائىرىدە ئوقۇشى، پەلسەپە، سىياسىي ئىقتىساد، قانۇن، تارىخ، ئەدەبىياتقا دائىر كىتابلارنىمۇ ئوقۇشى، پەن - تېخنىكا بىلىملىرىنى ئىمكان قەدەر كۆپرەك ئۆگىنىشى كېرەك. مەن ئاخبارات قوشۇنىمىزدا سىياسىنى بىلىدىغان، مول بىلىمگە ئىگە مۇھەررىر، مۇخبىر، ئوبزورچىلارنىڭ كۆپلەپ ئوتتۇرىغا چىقىشىنى ئۈمىد قىلىمەن.

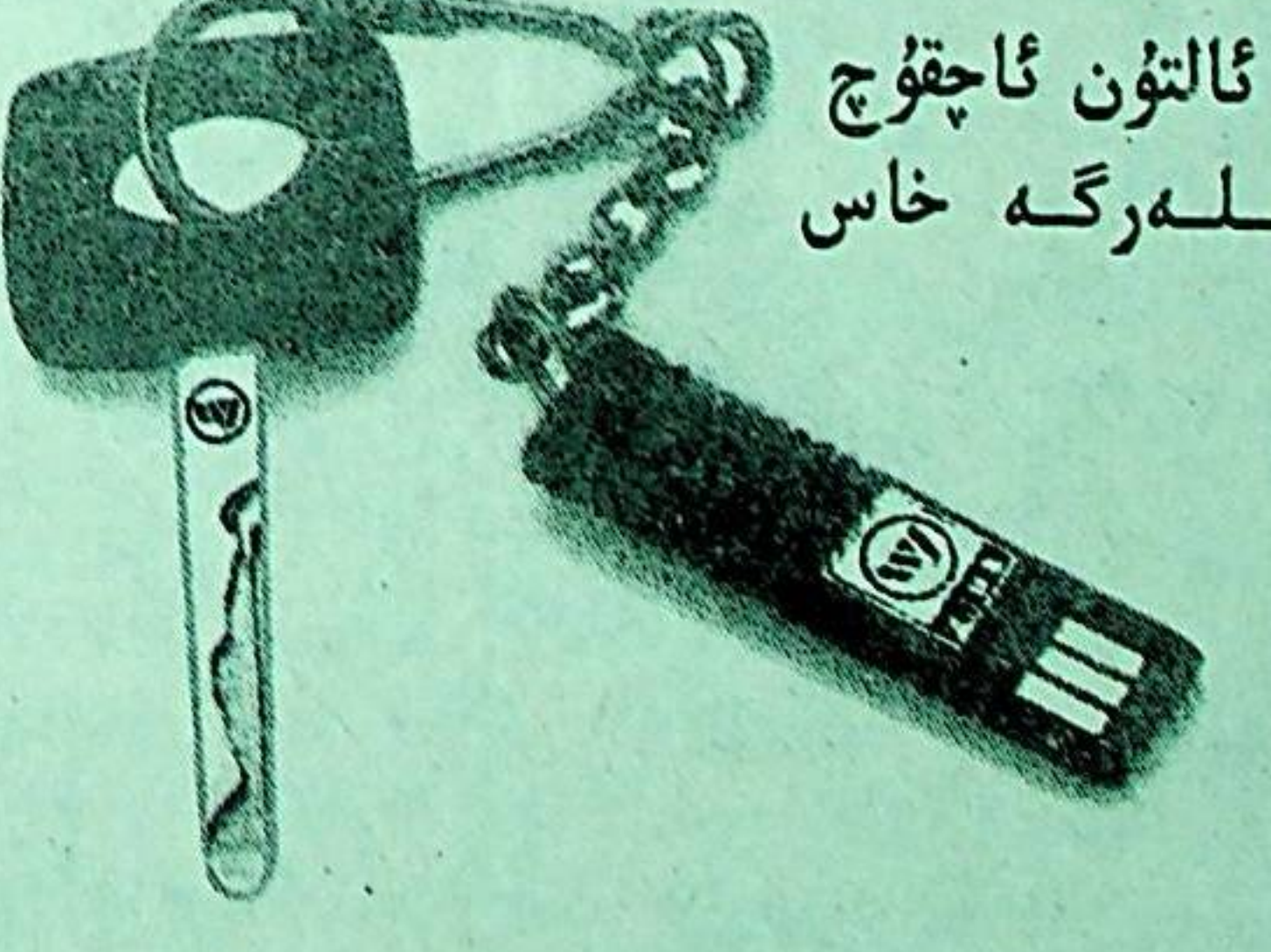
ئاخبارات كەسپىي ئاساسىنى ياخشى سېلىش كېرەك، ئاخبارات خىزمىتىدە تەھرىرلىك ياكى مۇخبىرلىق قىلىدىغانلارنىڭ كەسپىي ئىقتىدارى بولۇشى، خۇسۇسەن، ئەدەبىي جەھەتتىن ناھايىتى ياخشى تەربىيەلەنگەن بولۇشى كېرەك. ھازىر گېزىتلەردە بېسىلغان نۇرغۇن خەۋەرلەرنىڭ ئاساسى تېمىسى، مەزمۇنى ياخشى، سۆز - جۈملىلىرىمۇ ناھايىتى پاساھەتلىك بولۇپ، كىشىلەرنى تەربىيەگە ئىگە قىلىش بىلەن بىر ۋاقىتتا، كىشىلەرگە ئېستېتىك زوق بېغىشلايدۇ. لېكىن بىر قىسىم ئاخبارات ئەسەرلىرىدە سۆز - ئىبارىلەرگە، ئەدەبىي ئۇسلۇبقا ئانچە ئېتىبار بېرىلمىگەن، سۆز - ئىبارىلىرى تېتىقسىز، تەكرار، يەنىلا قېلىپلاشقان قۇرۇق گەپلەر كۆپ، ئۇقۇملار قالايمىقان ئىشلىتىلگەن، ئاجايىپ - غارايىپ گەپلەر ئىشلىتىلگەن، ئۇنى ئوقۇغان كىشى ھېچنېمىنى چۈشەنمەيدۇ، بۇنداق ناچار يېزىقچىلىق ئىستىلىنى تۈزىتىش كېرەك، ئاخبارات خادىملىرىنىڭ جاپاغا چىداپ ئاساسىي ماھارەت يېتىلدۈرۈشىنى زور كۈچ بىلەن تەشەببۇس قىلىش كېرەك.

يېڭى تارىخى دەۋردە پارتىيىنىڭ ئاخبارات خىزمىتىدىكى ئېسىل ئىستىلىنى يەنىلا جارى قىلدۇرۇش كېرەك. (بۇنىڭدا: 1) كەسپىي قەدەرلەش ئىستىلى بولۇشى، پارتىيىنىڭ ئاخبارات ئىشلىرىغا قىزغىن مۇھەببەت باغلاپ، پارتىيىنىڭ ئاخبارات ئىشلىرىغا بارلىقىنى تەقدىم قىلىش كېرەك. (2) ھەقىقەتنى ئەمەلىيەتتىن ئىزدەش ئىستىلى بولۇشى، ئەھۋالنى ھەقىقىي خەۋەر قىلىش، راست گەپ قىلىش كېرەك. (3) جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىش ئىستىلى بولۇشى، جاپادىنمۇ، ھېرىپ - چارچاشتىنمۇ قورقماسلىق كېرەك، گېزى كەلگەندە خېسىم - خەتەردىن، قۇربان بېرىشتىنمۇ قورقماسلىق كېرەك. (4) پاك - دىيانەتلىك بولۇش ئىستىلى بولۇشى، پۇلپەرەسلىك، راھەتپەرەسلىك، شەخسىيەتچىلىك ئىدىيىلىرىنىڭ

«ۋاڭجياڭ» ماركىلىق مۆتسىكىلەر مۆتسىكىتلەرنىڭ سەرخىلى ماتورى كۈچلۈك، سۈرئىتى تېز

- ماتورى ئىمپورت قىلىنغان تۆت تاكىتلىق ماتور
  - توك بىلەنمۇ، پۈت بىلەنمۇ ئوت ئالدۇرغىلى بولىدۇ
  - ماي-سۈرئەت پىرىپور تەخسىسى ھەشەمەتلىك لايىھىلەنگەن
  - شەكلى كۆركەم، ھەشەمەتلىك لايىھىلەنگەن
  - قاسقىنى قۇيما بىرىكمە مېتالدىن ياسالغان، تەخسە تورمۇزلۇق
  - ھاللىيچە رولى ۋە يۆلەنچۈكى بار (شاھزادىلەرگە خاس)
- ياسالغان ئورۇن: جۇڭگو قورال-ياراغ سانائىتى باش شىركىتى چۇڭچىڭ «ۋاڭجياڭ» ماشىنىسازلىق باش زاۋۇتى
 ساتقۇچى ئورۇن: چۇڭچىڭ «ۋاڭجياڭ» مۆتسىكىلەر سېتىش باش شىركىتى
 كەسپىي ئالاقىلىشىش تېلېفون نومۇرى: 7862533 (0811)
 ئىستېمالچىلارغا مەسلىھەت بېرىش تېلېفون نومۇرى: 7862365 (0811)
 خېرىدارلار خەت ساندۇقى: چۇڭچىڭ 16-نومۇر فوتو تېلېگراف نومۇرى: (0811)7861783 پوچتا نومۇرى: 630071
 ئالاھىدە تەسىس قىلىنغان سېتىش، رېمونت قىلىش ئورۇنلىرى:
 شىنجاڭ پوچتا-تېلېگراف مۆتسىكىلەر شىركىتى تېلېفون نومۇرى: 4843698 ئالاقىلەشكۈچى: لى جىڭچىڭ
 شىنجاڭ ماشىنا-ئېلېكتر ئۈسكۈنىلىرى باش شىركىتىنىڭ مۆتسىكىلەر شىركىتى تېلېفون نومۇرى: 5855770 ئالاقىلەشكۈچى: ۋاڭ جىڭچى
 شىنجاڭ مۆتسىكىلەر سېتىش شىركىتى تېلېفون نومۇرى: 5812313 ئالاقىلەشكۈچى: جالڭ جېيەن

- ئۆزى بىر ئالتۇن ئاچقۇچ
 - شاھزادىلەرگە خاس مۆتسىكىلەر

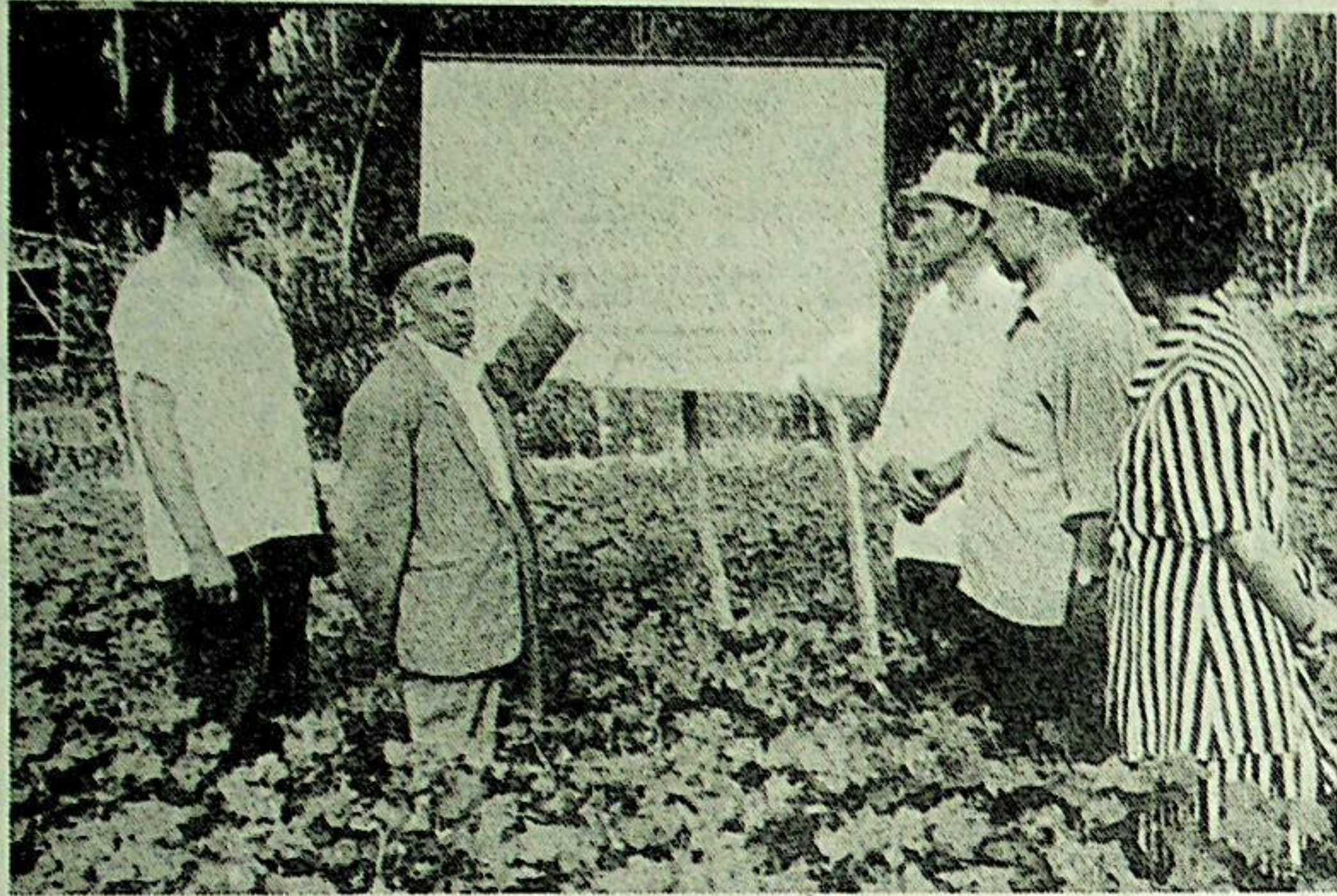
ئۈرۈمچى شەھەرلىك «خۇڭدا» مۆتسىكىلەر تىجارەت شىركىتى
 تېلېفون نومۇرى: 4848064
 ئالاقىلەشكۈچى: ماشىياۋنىڭ

پارتىيە ئەزالىرىنىڭ دىنغا ئېتىقاد قىلىش مەسىلىسىنى ھەل قىلىشنىڭ ستېرېئولوگ قۇرۇلۇشى

يەكەن ناھىيە چارباغ يېزىسىنىڭ پارتىيە ئەزالىرىنىڭ دىنغا ئېتىقاد قىلىش مەسىلىسىنى ھەل قىلىش خىزمىتىدىن خاتىرىلەر. گاۋلىگو، ۋۇ ۋېيدۇڭ، چى مىڭ

خوتەن شەھەرلىك يەر باشقۇرۇش ئىدارىسى پارتكومىنىڭ شۇجىسى، ئىدارە باشلىقى ئابدۇرېھىم نۇرى پاك - دىيانەتلىك بولۇپ، ئاپتونوم رايون بويىچە ئون ياخشى يەر باشقۇرۇش خادىمىنىڭ بىرى، خوتەن شەھىرى بويىچە كۆپ قېتىم «ئىلغار خىزمەتچى» بولۇپ تەقدىرلەندى.

سۈرەتتە: ئابدۇرېھىم نۇرى (سولدىن 2 - كىشى) خوتەن ۋىلايەتلىك ۋە خوتەن شەھەرلىك يەر باشقۇرۇش تارماقلىرىنىڭ مەسئۇللىرىغا خوتەن شەھىرىنىڭ ئاساسىي دېھقانچىلىق ئېتىزلىرىنى مۇھاپىزەت قىلىش ئەھۋالىنى تونۇشتۇرماقتا.

ئۆز مۇخبىرىمىز ئوبۇلقاسىم تۇرسۇن فوتوسى

1990 - يىلىدىن بۇيان كۆپ تەرەپلىمە مەبلەغ توپلاپ، 2 مىليون يۈەندىن كۆپ پۇل چىقىرىپ، ئۈسكۈنىلىرى مۇكەممەل بولغان پارتىيە ئەزالىرى پائالىيەت مەركىزى ۋە مەدەنىيەت پائالىيەتلىرى مەركىزى، ئەدەبىيات - سەنئەت ئەتىزى قۇردى، ھەر پەسلىدە يېزا بويىچە ئىككى قېتىم ئەدەبىيات - سەنئەت مۇسابىقىسى ئۆتكۈزدى، كەنت - مەھەللىلەر ئارا ھەر ھەپتىدە ئىككى قېتىم مەدەنىيەت - تەنتەربىيە مۇسابىقىسى ئۆتكۈزدى.

مول مەزمۇنلۇق مەدەنىيەت پائالىيەتلىرى ۋە پارتىيە تەشكىلىنىڭ كۆپ شەكىللىك پائالىيەتلىرى پېشقەدەم كادىرلارغا ئۆز ئارا پىكىر ئالماشتۇرۇش پۇرسىتى، ياش پارتىيە ئەزالىرى ۋە پارتىيە كىرىشكە ئىلتىماس يازغان ئاكتىپلارغا ئىنتىپاقلىشىپ ئالغا ئىلگىرلەشتە ھاياتى كۈچنى نامايان قىلىدىغان پۇرسەت يارىتىپ بەردى. بۇنىڭ تۈرتكىسىدە ھەر يىلى 100 نەچچە كىشى پارتىيە تەشكىلىگە پارتىيە كىرىش ئىلتىماسى سۈندى. مۇنداق ئاكتىپ ئالغا ئىلگىرلەش كۈچى پارتىيە ئەزالىرىنىڭ يارقىن ئوبرازىنى نامايان قىلدى.

«پارتىيە سىياسىتىدە دىننى ئېتىقاد ئەركىنلىكى بولمىدۇ. ئۇ نورمال دىننى پائالىيەتلەرنى قوغدايدۇ، لېكىن دىننى تېغىنلاش ئورنى بولۇپ پارتىيە سىياسىتى ۋە ئاممىنىڭ مەنپەئىتىگە زىت كېلىدىغان قانۇنسىز دىننى پائالىيەتلەرگە

راۋاجلاندۇرۇش، كوللېكتىپنىڭ خىزمەتلىرىنى ياخشى ئىشلەش ئۈچۈن دەسمايە توپلاش كېرەك. بۇ يېزا خۇمدان، قۇم - شېغىل زاۋۇتى، ياغ زاۋۇتى ۋە ئون زاۋۇتى قۇردى. بىر نەچچە يىل تىرىشچانلىق كۆرسىتىش ئارقىسىدا يېزا بازار كارخانىلىرى 1995 - يىلىلا 1 مىليون 100 مىڭ يۈەن پايدا ياراتتى. نەتىجىدە پېشقەدەم پارتىيە ئەزالىرى، پېشقەدەم كادىرلار، پېشقەدەم نەمۇنچىلارنىڭ تۇرمۇش مەسىلىسىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن پۇختا ئاساس سېلىندى. كەنتلەر قاقاسلىقلارنى ئۆزلەشتۈرۈپ، يېشىل كارخانىلارنى قۇردى. قول ھۈنەرۋەنچىلىك دۇكىنى، ماگىزىن، تىككۈچىلىك دۇكىنى، ئاشخانا، كىچىك پىششىقلاپ ئىشلەش زاۋۇتى قاتارلىقلارنى قۇردى.

كوللېكتىپ ئىقتىسادى راۋاجلانماقتا، «ئۈچ پېشقەدەم» لەرنى غەم - ئەندىشىدىن خالاس قىلىش ئاسانلاشتى، ھېيت - بايرام، يىغىنلاردا يېزا بۇ

پېشقەدەملەرنى تۈردە ئولتۇرغۇزۇپ، ئۇلارنىڭ ئۆتمۈشىنى سۆزلدى، ئۇلاردىن ھال سوراپ، ئۇلار بىلەن سۆھبەتلەشتى. ئۇلارنىڭ پەرزەنتلىرىنى ئىشقا ئورۇنلاشتۇرۇش، ئوقۇتۇش، دېھقانچىلىق ئەشيارى بىلەن تەمىنلەش جەھەتلەردە ئېتىبار بەردى. يېزا 150 مىڭ يۈەندىن كۆپ مەبلەغ سېلىپ يېزا بويىچە 54 پېشقەدەم پارتىيە ئەزاسى، پېشقەدەم كادىر، پېشقەدەم نەمۇنچىنى ياشانغاندا كۈتۈنۈش سۇغۇرتىسىغا قاتناشتۇردى. كەنت ياجىپكا شۇجىلىرى، ياجىپكا ھەيئەتلىرى ۋە ياش پارتىيە ئەزالىرى «ئۈچ پېشقەدەم» لەر بىلەن ئالاقىلىشىش تۈزۈمىنى يولغا قويۇپ، ئۇلار بىلەن دائىم سۆھبەتلىشىپ، ئەھۋال ئىگىلەپ تۇردى. بۇنىڭ بىلەن بۇ پېشقەدەملەر پارتىيىنىڭ ھەر دائىم يېنىدا تۇرىدىغانلىقىنى، ئۆزىنىڭ تۇرمۇشىدا مەۋجۇت ئىكەنلىكىنى ھېس قىلدى.

پېشقەدەم پارتىيە ئەزالىرى، پېشقەدەم كادىرلار، پېشقەدەم نەمۇنچىلارنىڭ سىياسىي، تۇرمۇش تەمىناتى ھەل قىلىنغاندىن كېيىن، نۇرغۇن پېشقەدەم پارتىيە ئەزالىرىنىڭ غەيرىتى ئاشتى، ئۇلارنىڭ پارتىيىۋىلىك ئېڭى كۈچىيىپ، دىنغا ئېتىقاد قىلمايدىغان بولۇپلا قالماستىن پارتىيە ئەزالىرى ۋە ياشلارغا پارتىيىنىڭ سىياسىتىگە تايىنىپ ھالال ئىشلەپ بېيىش توغرىسىدا تەربىيە بېرىدىغان بولدى.

ئىشەنمەيدىغان بولدى، شۇنداقلا باشقا پارتىيە ئەزالىرىنىمۇ دىنغا ئىشەنمەسلىككە دەۋەت قىلدى. ئۇنىڭ تەسىرىدە كەنتتىكى ئالتە پارتىيە ئەزاسىمۇ دىنغا ئىشەنمەيدىغان بولدى. توختى روزى ئائىلىسىنىڭ ھازىر بانكىدا 100 مىڭ يۈەندىن كۆپ ئامانەت پۇلى بار ئىكەن. ئۇ قۇرداشلىرى ۋە ياشلار بىلەن پاراڭلاشقاندا دائىم مۇنداق دەيدۇ: «پارتىيىنىڭ خەلقىنى بېيىتىش سىياسىتى مېنى باياشات تۇرمۇشقا ئىگە قىلدى، دىن ئادەمنىڭ ئىدىيىسىنى بوغدىكەن، ئىنسانغا بەخت ئېلىپ كەلمەيدىكەن، مانا مەن بۇنىڭ تىرىك مىسالى».

بېيىش ئىقتىدارىنى ئاشۇرۇش، كوللېكتىپ ئىقتىسادنى زورايىتىش، ئىش بېجىرىش ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈش

1989 - يىلىدىن بۇيان چارباغ يېزىلىق پارتكوم تۆۋەندىكىلەرنى ئېنىق ئوتتۇرىغا قويدى: ئائىلىسى نامرات پارتىيە ئەزاسى بار كەنت پارتىيە ياجىپكىسى ياخشى ياجىپكا ھىسابلانمايدۇ، پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ بېيىشنى بىلمىگەن، ئاممىنى بېيىشقا يېتەكلىمەيدىغان پارتىيە ئەزاسى ياجىپكا بەنزىسىگە كىرگۈزۈشكە، مۇنەۋۋەر پارتىيە ئەزاسى قىلىپ باھالاشقا بولمايدۇ، ئوتتۇرىچە كىرىمى كەنتنىڭ ئوتتۇرىچە كىرىمىدىن تۆۋەن پارتىيە ئەزالىرىنى لايىقەتلىك پارتىيە ئەزاسى دېيىشكە بولمايدۇ.

شۇنىڭدىن كېيىن، يېزا پارتىيە ئەزالىرىنى يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكىسى بويىچە تەربىيەلەشنى كۈچەيتتى، 1995 - يىلىغىچە يېزا بويىچە 15 كەنت 100 مىڭ يۈەندىن كۆپ مەبلەغ سېلىپ، ھەممە كەنتتە پارتىيە ئەزالىرى ئېلېكتىرلەشكەن ئوقۇتۇش ئۆيى قۇرۇپ، پارتىيە ئەزالىرىنى يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكىسىغا ئائىت تېلېۋىزىيە فىلىملىرىنى كۆرۈشكە ئۇيۇشتۇرۇپ، پارتىيە ئەزالىرىنىڭ پەن - تېخنىكىغا تايىنىپ بېيىش ئېڭىنى ئۆستۈردى، شۇنداقلا بېيىش ماھىرلىرى، يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكا خادىملىرىنى تەكلىپ قىلىپ، ئىلمىي ئۇسۇلدا تېرىقچىلىق قىلىش ساۋاتلىرىنى ئۆگەتتى.

ئۇلار يەنە 45 ياشتىن تۆۋەن پارتىيە ئەزالىرىنى ھويلا - ئارام ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇشقا تەشكىللىدى. بۇ جەھەتتە ئۇلار ئۆزلىرى كۈچ

نىڭ ياجىپكا شۇجىسى ۋە قىسمەن ياجىپكا ھەيئەتلىرىنى تەڭشىدى. بۇنىڭ بىلەن يېزا بويىچە كەنت دەرىجىلىك ياجىپكا بەنزىلىرىنىڭ جەڭگىۋارلىقى ئاشۇرۇلدى. مەسئۇلىيەت تۇيغۇسى، تۆھپە قوشۇش روھى ۋە يېڭىلىق يارىتىش روھىغا ئىگە ياش بىر تۈركۈم پارتىيە ئەزالىرى رەھبەرلىك ئورنىغا قويۇلۇپ، پارتىيە ياجىپكىلىرى تولۇپ تاشقان ھاياتى كۈچكە ئىگە قىلىندى، بوشاڭلىق، چېچىلاڭغۇلۇق ۋەزىيىتى ئوڭشالدى. پارتىيە ياجىپكىلىرى تەرتىپكە سېلىنغاندىن كېيىنكى سۇلۇقچىلىق كەنتى كەنت پارتىيە ياجىپكىسىنىڭ شۇجىسى ئاۋۇت داۋۇتنىڭ يېتەكچىلىكىدە غايەت زور ئۆزگىرىشلەرنى بارلىققا كەلتۈردى. 1995 - يىلى كەنت بويىچە كىشى بېشىغا توغرا كەلگەن ئوتتۇرىچە كىرىم 2434 يۈەنگە يېتىپ، 1989 - يىلىدىكىدىن 2.6 ھەسە ئاشتى، كوللېكتىپ ئىقتىساد جۇغلانمىسى 890 مىڭ يۈەنگە يېتىپ، 1989 - يىلىدىكىدىن 320 مىڭ يۈەن ئاشتى، بۇ كەنت پارتىيە ياجىپكىسى ئۇدا تۆت يىل ئاپتونوم رايون، ۋىلايەت، ناھىيە بويىچە «ئىلغار كەنت پارتىيە ياجىپكىسى» بولدى، بۇلتۇر ئاپتونوم رايون بويىچە ھاللىق سەۋىيىگە يېتىشكە يۈرۈش قىلىشتىكى ئىلغار كەنت بولدى.

يېزىلىق پارتكوم تەكشۈرۈش ئاساسىدا يېزىدىكى بارلىق پارتىيە ئەزالىرى بىلەن سۆھبەتلىشىش قارارىغا كېلىپ، يېزىلىق پارتكوم ھەيئەتلىرىنى كەنت پارتىيە ياجىپكىلىرى بەنزىلىرىدىكى پارتىيە ئەزالىرى بىلەن، كەنت پارتىيە ياجىپكىلىرىدىكى ھەيئەتلەرنى كەنت، مەھەللىلەردىكى پارتىيە ئەزالىرى بىلەن سۆھبەتلىشىشكە مەسئۇل قىلدى. ئۇلار نۇقتىلىق شەخسلەر بىلەن سۆھبەتلىشىپ بىر قېتىمدا ئىدىيىدىن ئۆتكۈزۈلمەس، ئىككى - ئۈچ قېتىم سۆھبەتلىشىپ، پارتىيە ئەزالىرى نېمىشقا دىنغا ئېتىقاد قىلسا بولمايدىغانلىقى ھەققىدىكى قائىدىنى ئايدىڭلاشتۇردى.

يېزىلىق پارتكوم ئارقىدىنلا كوللېكتىپ جۇغلانمىسىدىن 200 مىڭ يۈەندىن كۆپ پۇل ئاجرىتىپ يېزىلىق پارتىيە مەكتىپى قۇردى. تېلېكامېرا، تېلېۋىزور قاتارلىق ئېلېكتىرلەشكەن ئوقۇتۇش ئۈسكۈنىلىرىنى سېتىۋېلىپ، پارتىيە ئەزالىرى ئېلېكتىرلەشكەن ئوقۇتۇش پونكىتى قۇرۇپ، پارتىيە ئەزالىرىنى تەربىيەلەشنىڭ مەزمۇنىنى بېيىتى،

بۇلتۇر 5 - ئايدا يەكەن ناھىيىسىگە تەكشۈرۈش - تەتقىق قىلىشقا بارغان ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن چارباغ يېزىلىق پارتكومنىڭ شۇجىسى ھۈسسىيەن يۈسۈپنىڭ ئەھۋال تونۇشتۇرۇشىنى ئاڭلىغاندىن كېيىن، بۇ يېزىنىڭ «نەزەرىيە تەربىيىسى بىلەن پەن - تېخنىكا بويىچە تەربىيەلەشنى بىرلەشتۈرۈش، بەنزە قۇرۇلۇشى بىلەن قوشۇن قۇرۇلۇشىنى بىرلەشتۈرۈش، ئەمەلىي ئىش قىلىش بىلەن غەم - ئەندىشىنى تۈگىتىشنى بىرلەشتۈرۈش» تىن ئىبارەت تەربىيەلەش شەكلىنى قوللىنىپ، پارتىيە ئەزالىرىنىڭ دىنغا ئېتىقاد قىلىش مەسىلىسىنى ھەل قىلغانلىقىغا قىزىقىپ، بۇ يېزىنىڭ 2، 3 - كەنتىگە بېرىپ تەكشۈرۈش ئېلىپ باردى.

2 - كەنتتە ۋاڭ لېچۈەن كەنت پارتىيە ياجىپكىسىنىڭ شۇجىسى ئاۋۇت داۋۇتنىڭ كەڭ ئۈستىلىنى كۆرسىتىپ تۇرۇپ: «سزىنىڭ بۇ ئۈستىلىڭىز ناھىيىلىك پارتكوم شۇجىسىنىڭكىدىنمۇ ئېسىلكەنغۇ! سىلەر ئىقتىسادنى راۋاجلاندۇرۇپلا قالماستىن پارتىيە قۇرۇلۇشىنىمۇ ئوبدان ئىشلەپسىلەر، پارتىيە ئەزالىرىنىڭ دىنغا ئېتىقاد قىلىش مەسىلىسىنى ئوبدان ھەل قىلىپسىلەر» دېدى.

پارتىيە ئەزالىرى دىنغا ئېتىقاد قىلمايلىقى كېرەك، بۇ - ئىنتىزام. لېكىن بىر قىسىم پارتىيە ئەزالىرى ئارىسىدىكى دىنغا ئېتىقاد قىلىش مەسىلىسى يېڭى گەپ ئەمەس، 1986 - يىلى چارباغ يېزىسىدىكى 282 پارتىيە ئەزاسىنىڭ 70 نەچچىسى دىنغا ئاشكارا ئېتىقاد قىلاتتى، بىر قىسىم ئۆيلىرىدە ناماز ئوقۇيتتى. چارباغ يېزىسىمۇ دەل مۇشۇ يىلى قۇرۇلدى.

1989 - يىلى يېزا قۇرۇلۇشى تاماملىنىپ ئاممىنىڭ تۇرمۇشى ياخشىلىنىشقا يۈزلەنگەندە، يېزىلىق پارتكوم يېزىدىكى پارتىيە ئەزالىرىغا: «پارتىيە ئەزالىرى دىنغا ئېتىقاد قىلمايلىقى كېرەك، ئادەتتىكى پۇقرالار ئارىسىغا سۇقۇنۇلغان پارتىيە ئەزاسى ھەقىقىي پارتىيە ئەزاسى ئەمەس» دەپ كەسكىن ئوتتۇرىغا قويدى.

تەشكىلى قۇرۇلۇشى، ئىدىيىۋى تەربىيىنى كۈچەيتىش ئارقىلىق پارتىيە ئەزالىرىنىڭ دىنغا ئېتىقاد قىلىش مەسىلىسىنى ھەل قىلىش بۇ يېزىدىكى پارتىيە ئەزالىرىنىڭ دىنغا ئېتىقاد قىلىشىدا مۇنداق بىر نەچچە سەۋەب بار ئىدى: بىرىنچىدىن، پارتىيە ياجىپكىلىرى ئاجىز بولۇپ، پارتىيە ئەزالىرىغا بولغان غەمخورلۇق كەمچىل ئىدى.

بىرىنچىدىن، پارتىيە ياپچىكىلىرى ئاجىز بولۇپ، پارتىيە ئەزالىرىغا بولغان غەمخورلۇق كەمچىل ئىدى. بىر قىسىم پېشقەدەم پارتىيە ئەزالىرى مۇنداق دەيدۇ: «پارتىيە ئەزالىرىنىڭ بېشىغا كۈن چۈشكەندە، ياپچىكىدا كۆكۈل بۆلىدىغان ئادەم چىقىدى، ئەكسىچە ئۇلار مەسچىتلەردىكى دىنىي زاتلارنىڭ غەمخورلۇقىغا ئېرىشتى، ئۇلار مىننەتدارلىق بىلدۈرۈش يۈزىدىن مەسچىتلەرگە كىرىپ - چىقىدىغان بولۇپ قالدى»؛ ئىككىنچىدىن، پېشقەدەم پارتىيە ئەزالىرى، پېشقەدەم كادىرلار، پېشقەدەم نەمۇنىچىلارغا كۆڭۈل بۆلۈش ۋە ئۇلارنى تەشۋىق قىلىش يېتەرلىك بولمىغانلىقتىن ئۇلاردا «دەۋر بىزنى ئۇنتۇپ قاپتۇ» دېگەن تۇيغۇ پەيدا بولۇپ قالغان؛ ئۈچىنچىدىن، دىنىي ئىشلارنى باشقۇرۇش كۈچلۈك بولمىغانلىقتىن، دىنىي كۈچلەر ئاڭلىق، ئاڭسىز ھالدا پېشقەدەم پارتىيە ئەزالىرىغا بېسىم ئىشلەتكەن، ئۇلار دىنغا ئېتىقاد قىلىشقا مەجبۇر بولغان.

پارتىيە ياپچىكىلىرىنىڭ جەڭگىۋارلىقىنى ئاشۇرۇش، پارتىيە ئەزالىرىنىڭ ئابروىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن، يېزىلىق پارتكوم قۇرۇلغان دەسلەپكى چاغدىلا يەتتە ھەيئەتتىكى كەنتلەرگە چۈشۈرۈپ، ياپچىكىلارنىڭ ئەھۋالىنى ئېنىقلاپ، ياپچىكىلاردىكى بوشاڭلىقنىڭ سەۋەبىنى تېپىپ چىقىپ، ياپچىكىلارنى ئۆز ئالاھىدىلىكلىرىگە ئاساسەن تەرتىپكە سالدى. 1994- يىلىغا كەلگەندە چارباغ يېزىسىدىكى 15 كەنتنىڭ 13

ھويلا - ئارام ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇشقا تەشكىللىدى. بۇ جەھەتتە ئۇلار ئۆزلىرى كۈچ توپلاپ تەربىيەلەش بىلەن بىللە پارتىيە ئەزالىرى ۋە پارتىيىگە كىرىشكە ئىلتىماس يازغان ئاكتىپلارنىڭ يېزا ئىگىلىك رادىئو - تېلېۋىزىيە داشۆسى ۋە ئالىي مەكتەپ، ئوتتۇرا تېخنىكوملاردا ئوقۇشنى قوللىدى. ھازىر يېزا بويىچە 18 ئوقۇغۇچى ئۈرۈمچىدىكى ئالىي مەكتەپ، ئوتتۇرا تېخنىكوملاردا ئوقۇماقتا، ئالتىسى قەشقەر يېزا ئىگىلىك تېخنىكا مەكتىپى ۋە يېزا ئىگىلىك ماشىنىلىرى مەكتىپىدە ئوقۇماقتا. بۇ يىل يېزىدىكى يېزا ئىگىلىك رادىئو - تېلېۋىزىيە داشۆسىدە ئوقۇشنى ئىلتىماس قىلغان 128 پارتىيە، ئىتتىپاق ئەزاسىنىڭ 93 ئوقۇشقا قوبۇل قىلىندى.

بېيىش ماھارىتىنى ئىگىلەش دولقۇنىنىڭ تۈرتكىسىدە، بۇ يېزىدىكى پارتىيە ئەزالىرىنىڭ بېيىش قەدىمى تېزەشتى. پارتىيە ئەزاسى نۇرناخاننىڭ يولدىشى ئالەمدىن ۋاقىتسىز ئۆتۈپ كەتكەن بولۇپ، ئۈچ بالا بىلەن تۇل قالغانىدى. ئۇ 1990 - يىلىدىن باشلاپ يېزا، كەنت تەشكىللىگەن پارتىيە ئەزالىرىنىڭ ئەسقا ئىقتىسادىغا يېزا ئىگىلىك پەن - تېخنىكا كۆرسىتىش ئىزچىل قاتنىشىپ تونىلىق ئاشلىق ئېتىزى يېتىشتۈرۈش، كېۋەز تېرىش، شال تېرىش، ئۈچمە دەرىخى تىكىپ پىلە بېقىش قاتارلىق تېخنىكىلارنى ئوبدان ئىگىلىۋالدى، شۇنداقلا كەنتتە باش بولۇپ پەن - تېخنىكا بويىچە ئۈلگە كۆرسىتىشكە، سورتلۇق ئۇرۇقلۇق يېتىشتۈرۈشكە ئاتلىنىپ، نامرات ئائىلىدىن بىردىنلا پەن - تېخنىكاغا تايىنىپ بېيىش يولىغا ماڭغان باشلامچى بولۇپ قالدى.

بېيىغان پارتىيە ئەزالىرى يۇرتداشلىرىنى ئۇنتۇپ قالماستىن، ئۇلار يۇرتداشلىرىنىڭ پەن - تېخنىكاغا تايىنىپ بېيىشىغا ياردەم بەردى. يېزا بويىچە 420 پارتىيە ئەزاسى 210 نامرات ئائىلىنى ھۆددىگە ئېلىپ، ئۇلارغا پەن - تېخنىكاغا تايىنىپ بېيىش ماھارىتلىرىنى ئۆگەتتى. شۇنىڭ بىلەن زور بىر تۈركۈم دېھقان بېيىش يولىغا ماڭدى. 1995 - يىلى چارباغ يېزىسىنىڭ نامراتلىقتىن قۇتۇلۇش نىسبىتى %99.3 كە يېتىپ، كىشى بېشىغا 1785 يۈەندىن ساپ كىرىم توغرا كەلدى.

پېشقەدەم پارتىيە ئەزالىرى، پېشقەدەم كادىرلار، پېشقەدەم نەمۇنىچىلار ياش چىغىدا ئىنقىلابىي ئىشلار ئۈچۈن نۇرغۇن خىزمەتلەرنى ئىشلىگەن تۆھپىكارلار ئىدى، ھازىر ئۇلار ياشىنىپ قالدى، تۇرمۇشىدا قىيىنچىلىق كۆپەيدى، بۇلارغا پارتىيە ئەزالىرى كۆڭۈل بۆلسە، كىم كۆڭۈل بۆلىدۇ؟ بۇ مەسىلىنى ئۈزۈل - كېسىل ھەل قىلىش ئۈچۈن، كولىكتىپ ئىقتىسادنى چوقۇم

غۇلجا ناھىيىسى ئونيار يۈزى يېزىلىق شىپاخانىنىڭ باشلىقى، مەسئۇل ۋىراج ئابلىكىم كۆپ يىللاردىن بۇيان يېزا ۋە كەنتلەرنىڭ شىپاخانا ۋە ساقلىقنى ساقلاش پونكىتلىرىنىڭ قۇرۇلۇشى ۋە داۋالاش شارائىتىنى ياخشىلاشقا كۆپ ئەجىر سىڭدۈردى. ئۇ ناھىيە، ۋىلايەت، ئاپتونوم رايون بويىچە ئىلغار خىزمەتچى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىدىكى ئىلغار شەخس، مۇنەۋۋەر كومپارتىيە ئەزاسى بولۇپ تەقدىرلەندى.

سۈرەتتە: ئابلىكىم (سولدا) خىزمەتتىشى بىلەن پىكىرلەشمەكتە.

ئابدۇۋەلى ئەخمىدى فوتوسى

ياشلارغا پارتىيىنىڭ سىياسىتىگە تايىنىپ ھالال ئىشلەپ بېيىش توغرىسىدا تەربىيە بېرىدىغان بولدى. يېزا بويىچە يۈزچە پېشقەدەم پارتىيە ئەزاسى پەرزەنتلىرىنى پارتىيە تەشكىلىگە يېقىنلىشىشقا رىغبەتلەندۈردى. 50 نەچچە پېشقەدەم پارتىيە ئەزاسى پەرزەنتلىرىنىڭ پارتىيىگە كىرىشىدىكى تونۇشتۇرغۇچى بولدى.

مەدەنىيەت بازىسىنى ئىگىلەش، دىنىي ئىشلارنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىش، قانۇنسىز دىنىي پائالىيەتلەرگە زەربە بېرىش

«مول مەزمۇنلۇق مەدەنىيەت پائالىيەتلىرى ئارقىلىق پارتىيە ئەزالىرىنى جەلپ قىلىش، كۆپ خىل تەشكىللىك تەشكىلى پائالىيەتلەر ئارقىلىق پارتىيە ئەزالىرىنى رىغبەتلەندۈرۈش، پارتىيە ئەزالىرىنىڭ ئىلغار ئوبرازى ئارقىلىق ياشلارنى چاقىرىش، ئاۋانگارتلار، نەمۇنىچىلار ئارقىلىق ياشلارغا تەسىر كۆرسىتىش كېرەك». يېزا، كەنت دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرى ياش پارتىيە ئەزالىرى ۋە پارتىيىگە كىرىشكە ئىلتىماس يازغان ئاكتىپلارنى پارتىيە بىلىملىرى، پارتىيە نىزامنامىسى، پارتىيە ئىنتىزامى بويىچە تەربىيەلەشنى كۈچەيتتى.

پارتىيە ئەزالىرى نېمە ئۈچۈن دىنغا ئېتىقاد قىلسا بولمايدۇ؟

نۇرمۇھەممەت مەخمۇت

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان ئاز ساندىكى بىر قىسىم پارتىيە ئەزالىرىدا دىنغا ئېتىقاد قىلىش مەسىلىسى بىر قەدەر ئېغىر بولدى، دىنغا ئېتىقاد قىلىدىغان پارتىيە ئەزالىرى كۆپ بولغان جايلاردىكى ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتلىرىدا «پارتىيە ئەزالىرىنى يىغىش تەس بولۇش، يىغىن ئېچىش تەس بولۇش، پائالىيەت ئېلىپ بېرىش تەس بولۇش، پارتىيە بەدەل بۆلىنى يىغىش تەس بولۇش» تەك ئەھۋاللار ساقلىنىپ، پارتىيە ئەزالىرىنىڭ ئىرادىسىنى بوشاشتۇرۇپ، ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتلىرىنىڭ قۇرۇلۇشىغا تەسىر يەتكۈزدى. بەزى پارتىيە ئەزالىرى نېمە ئۈچۈن دىنغا ئېتىقاد قىلساق بولمايدىكەن؟ دېيىشىدۇ، بۇنىڭ جاۋابى ناھايىتى ئاددىي، چۈنكى پارتىيە ئەزالىرى ماركسىزمغا ئىشىنىدۇ، كوممۇنىزمغا ئېتىقاد قىلىدۇ، ئۇلار ئۈزۈل - كېسىل مائىرىيالىزمچىلار ۋە ئاتىزمچىلار، شۇڭا ئۇلار پارتىيە رەھبەرلىكىگە، خەلقنىڭ كۈچىگە ئىشىنىپ، قەتئىي نىيەتكە كېلىپ، كوممۇنىزم ئىشلىرى ئۈچۈن ئۆمۈرۋاپىت كۈرەش قىلىشى لازىم. يەنە بەزى پارتىيە ئەزالىرى «ئاساسىي قانۇن» دا جۈزلىگەن پۇقرالىرىدا دىنغا ئېتىقاد قىلىش ئەركىنلىكى بولىدۇ، دەپ بەللىگەنگەن، يەنە نېمە ئۈچۈن دىنغا ئېتىقاد قىلىشقا يول قويۇلمايدۇ؟

تونۇش ئورنىنى بېرىش پارتىيە سىياسىتى ۋە ئاممىنىڭ مەنپەئىتىگە زىت كېلىدىغان قانۇنسىز دىنىي پائالىيەتلەرگە چوقۇم قەتئىي زەربە بېرىدۇ. بولمىسا جەمئىيەت تەرتىپى ۋە ئاممىنىڭ تۇرمۇشى قالايمىقانلىشىدۇ. يېزىلىق پارتكومنىڭ شۇجىسى ھۈسسىيەن يۈسۈپ چوڭ - كىچىك يىغىنلاردا پارتكومغا ۋە كالىتەن قەتئىي پوزىتسىيە بىلدۈردى، ئۆز ئىرادىسىنى بىلدۈردى.

1989 - يىلى بىرىنچى قېتىم پارتىيە ئەزالىرىنى نامسىز تەكشۈرۈش باشلانغاندىن كېيىن، چارباغ يېزىلىق پارتكوم دىنىي ئىشلارنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، ھەر قانداق مەسچىتنىڭ سىرتىدىن كەلگەن دىنىي زاتلارنىڭ ۋەز - نەسەھەت ئېيتىشىغا يول قويماسلىقى، ھەر قانداق

تەكشۈرۈش داۋامىدا ۋاڭ لېجۈمەن ئايكۆل كەنت پارتىيە ياپچىكىسىنىڭ شۇجىسى ھاپىز ئابلىزىدىن: «ئەگەر قاتناش ۋەقەسىگە ئوخشاش ئىجتىمائىي ھادىسىلەر يۈز بەرگەن نەق مەيداندا شۇجىمۇ بولسا، دىنىي زاتلارمۇ بولسا، كىمىنىڭ گېپى ئۇندۇ؟» دەپ سورىغاندا، ھاپىز ئابلىز قەتئىي ھالدا: «مەن ياپچىكا شۇجىسى، مېنىڭ گېپىم ئۇندۇ، كەنتتە پارتىيە ياپچىكىسىنى مەركەز قىلىمىز، مەن مەسىلىلەرنى پارتىيىگە ۋە كالىتەن بىر تەرەپ قىلىمەن» دەپ جاۋاب بەردى. ۋاڭ لېجۈمەن رازىمەنلىك بىلەن كۈلۈپ تۇرۇپ: «مەسىلىلەرنى پارتىيىگە ۋە كالىتەن بىر تەرەپ قىلىمەن، دەپ توغرا ئېيتتىڭىز، خىزمەتنى مۇشۇنداق ئىشلەش، مۇشۇنداق شۇجى بولۇش كېرەك!» دېدى.

پارتىيە ئەزالىرى نېمە ئۈچۈن دىنغا ئېتىقاد قىلسا بولمايدۇ؟

نۇرمۇھەممەت مەخمۇت

دەيدۇ. بۇنىڭ جاۋابى مۇنداق: ئاساسىي قانۇندىكى بەلگىلىمە پۇقرالارغا قارىتىپ ئېيتىلغان، پارتىيە ئەزالىرى ئادەتتىكى پۇقرا ئەمەس، بەلكى ئىشچىلار سىنىپىنىڭ ئاۋانگارت جەمئىيىسى، ئاممىنىڭ دىنغا ئېتىقاد قىلىشىغا يول قويغانلىق پارتىيە ئەزالىرىنىڭ دىنغا ئېتىقاد قىلىشىغا يول قويغانلىق ئەمەس، كومپارتىيە ئەزالىرىنىڭ ئىدىيە ۋە ھەرىكىتى پارتىيىنىڭ پىرىنسىپى ۋە ئىنتىزامى بىلەن بىردەك بولۇشى كېرەك، ھەر دەرىجىلىك پارتىيە تەشكىلاتلىرى، بولۇپمۇ يېزا ئاساسىي قاتلام پارتىيە تەشكىلاتلىرى، پارتىيە ئەزالىرىنىڭ دىنغا ئېتىقاد قىلىش مەسىلىسىنى ھەل قىلىشنى پارتىيىنى قاتتىق باشقۇرۇش - تۈزەشتىكى مۇھىم ۋەزىپە سۈپىتىدە تۇتۇشى كېرەك، پارتىيە تەشكىلاتلىرى دىنغا ئېتىقاد قىلىدىغان، دىنىي پائالىيەتلەرگە قاتناشقان پارتىيە ئەزالىرىغا ئىنتىزام تەربىيىسى ۋە پارتىيە نىزامنامىسى تەربىيىسى بېرىشى، قايتا - قايتا تەربىيە بېرىلىشىمۇ يەنىلا دىنغا ئېتىقاد قىلغۇچىلارنى تەشكىلى جەھەتتىن بىر تەرەپ قىلىشى، نەسەھەت بىلەن پارتىيىدىن چېكىندۈرۈشكە تېگىشلىكلىرىنى چېكىندۈرۈشى، دىندىن پايدىلىنىپ تۆت ئاساسىي پىرىنسىپقا، پارتىيىنىڭ لۇشىيەن، فاجىيەن، سىياسەتلىرىگە قارشى چىققان، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىغا بۇزغۇنچىلىق قىلغان ئايرىم كېسىل تەرتىپكە سېلىش لازىم.

جياڭ زېمىن كولۇمبىيە زۇڭتۇڭى بىلەن سۆھبەتلەشتى

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 21 - ئۆكتەبىر تېلېگراممىسى. دۆلەت رەئىسى جياڭ زېمىن بۈگۈن «خەلق» سارىيىدا كولۇمبىيە زۇڭتۇڭى ئەينىستو سانپىل پىسانو بىلەن سۆھبەتلەشتى. سانپىل 1987 - يىلى ھۈربىيە تەربىيە رەئىسلىكى رەئىسلىكى سالاھىيىتى بىلەن جۇڭگودا زىيارەتتە بولغانىدى. جياڭ زېمىن سانپىلنىڭ بۇ قېتىم زۇڭتۇڭلۇق سالاھىيىتى بىلەن جۇڭگودا زىيارەتتە بولغانلىقىنى قارشى ئالدىغانلىقىنى بىلدۈردى. ئۇ مۇنداق دېدى: «زۇڭتۇڭ جانابلىرى كونا جايلارنى قايتا ساياھەت قىلغىنىدا، جۇڭگودا ناھايىتى زور ئۆزگىرىشلەرنىڭ بولغانلىقىنى كۆردى. جانابلىرى كولۇمبىيە تارىخىدا جۇڭگودا زىيارەتتە بولغان تۇنجى زۇڭتۇڭ، بۇ قېتىمقى سەپىرىڭىزنىڭ ئىككى دۆلەت مۇناسىۋىتىنىڭ يەنىمۇ تەرەققىي قىلىشى ئۈچۈن زور تۆھپە قوشىدىغانلىقىغا ئىشىنىمەن».

جياڭ زېمىن مۇنداق دېدى: جۇڭگو بىلەن كولۇمبىيە 1980 - يىلى دىپلوماتىك مۇناسىۋەت ئورناتقاندىن بۇيان، ئىككى دۆلەت مۇناسىۋىتى پۇختا ۋە ئوڭۇشلۇق تەرەققىي قىلدى. جۇڭگو بىلەن كولۇمبىيە تىنچ ئوكيان ئەتراپىدىكى تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەر بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئالدىدا دۇنيا تىنچلىقىنى قوغداش، ئىقتىسادنى راۋاجلاندۇرۇش ۋە خەلق تۇرمۇشىنى ياخشىلاشتەك ئورتاق ۋەزىپىلەر تۇرۇپتۇ. ئىككى دۆلەت بىر مۇنچە زور خەلقئارا مەسىلىلەردە بىردەك ياكى ئوخشاپ كېتىدىغان كۆزقاراشقا ئىگە بولۇپ، خەلقئارا ئىشلاردا تۇتۇلمۇك ھەمكارلاشماقتا.

سانپىل جۇڭگودا توققۇز يىلدىن كېيىن يەنە زىيارەتتە بولۇش پۇرسىتىگە ئىگە بولغانلىقىدىن ئىنتايىن خۇشال بولدى. ئۇ مۇنداق دېدى: بۇ قېتىمقى زىيارىتىم كولۇمبىيە ھۆكۈمىتىنىڭ كولۇمبىيىنىڭ

شياڭگاڭدىكى باش كونسۇلخانىسىنى ساقلاپ قىلىشى قارار قىلغان ۋاقتىغا توغرا كەلدى. ئۇ كولۇمبىيىنىڭ جۇڭگونىڭ دۇنيا سودا تەشكىلاتىغا كىرىشىنى قوللايدىغانلىقىنى بىلدۈردى.

جياڭ زېمىن مۇنداق دېدى: يېقىنقى يىللاردىن بۇيان جۇڭگو بىلەن كولۇمبىيىنىڭ سودا سوممىسى ئۈزلۈكسىز كۆپەيدى، ئىقتىساد، تېخنىكا، مەدەنىيەت جەھەتلەردىكى ھەمكارلىق خېلى تېز يۈكسەلدى. جۇڭگو ھۆكۈمىتى ئىككى دۆلەت مۇناسىۋىتىنىڭ ئۈزلۈكسىز راۋاجلىنىۋاتقانلىقىدىن مەمنۇن، زۇڭتۇڭنىڭ ۋە كولۇمبىيە ھۆكۈمىتىنىڭ بۇنىڭ ئۈچۈن پائال تىرىشچانلىق كۆرسەتكەنلىكىنى مەدھىيەلەيمىز. جۇڭگو بىلەن كولۇمبىيىنىڭ ھەمكارلىقىدا يەنىلا ناھايىتى زور يوشۇرۇن كۈچ بار، جۇڭگو كولۇمبىيىلىك تېخىمۇ كۆپ كارخانىچىلارنىڭ جۇڭگوغا كېلىپ كۆزدىن كۆچۈرۈشىنى، مەبلەغ سېلىشىنى قارشى ئالىدۇ، شۇنىڭ بىلەن بىللە، جۇڭگو كارخانىلىرىمۇ كولۇمبىيىنىڭ ئىچكى قۇرۇلۇشىغا قاتنىشىشقا ناھايىتى قىزىقىدۇ.

سۆھبەتتىن كېيىن رەئىس جياڭ زېمىن بىلەن زۇڭتۇڭ سانپىل جۇڭگو بىلەن كولۇمبىيە كولۇمبىيىنىڭ شياڭگاڭ ئالاھىدە مەمۇرىي رايونىدىكى باش كونسۇلخانىسىنى ساقلاپ قېلىش توغرىسىدىكى ھۆججەتنى ئالماشتۇرۇش، ئىككى دۆلەت ھۆكۈمەتلىرىنىڭ پەن - تېخنىكا ھەمكارلىق كېلىشىمىدىكى ماددىلارغا تۈزىتىش كىرگۈزۈش توغرىسىدىكى ئالماشتۇرۇلغان ھۆججەت ۋە ئىككى دۆلەت ھۆكۈمەتلىرىنىڭ 1997 - يىلدىن 1999 - يىلغىچە بولغان مەدەنىيەت، مائارىپ ھەمكارلىق كېلىشىمى قاتارلىق ھۆججەتلەرنى ئىمزالاش مۇراسىمىغا قاتناشتى. سۆھبەتتىن ئىلگىرى رەئىس جياڭ زېمىن مۇراسىمغا رىياسەتچىلىك قىلىپ سانپىل زۇڭتۇڭنىڭ جۇڭگوغا زىيارەتكە كەلگەنلىكىنى قارشى ئالدى.

ۋېيتنام كومپارتىيىسىنىڭ رەھبىرى جۇڭگو بىلەن بولغان ئىتتىپاقلىق ۋە دوستلۇقنى مۇستەھكەملەشنى تەكىتلىدى

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، خېنېي، مىنىستىر دەي بىڭگو باشچى 21 - ئۆكتەبىر تېلېگراممىسى. ۋېيتنام كوممۇنىستىك پارتىيىسى مەركىزىي كومىتېتى سىياسىي بىۋىروسىنىڭ ئەزاسى فەن شىيۋ بۈگۈن خېنېيدا ۋېيتنام جۇڭگو بىلەن بولغان ئىتتىپاقلىق ۋە دوستلۇقنى مۇستەھكەملەش، كۈچەيتىشكە ئىنتايىن ئەھمىيەت بېرىدۇ، دېدى. فەن شىيۋ بۇ سۆزىنى مۇئاۋىن مىنىستىر دەي بىڭگو باشچى لىقىدىكى ج ك پ مەركىزىي كومىتېتى تاشقى ئالاقە بۆلۈمى ۋەكىللەر ئۆمىكى بىلەن كۆرۈشكەندە قىلدى. ئۇ مۇنداق دېدى: يېقىنقى بىر نەچچە يىلدىن بۇيان ۋېيتنام - جۇڭگو پارتىيىلىرى، دۆلەتلىرى ئوتتۇرىسىدىكى ئۆزئارا زىيارەت ۋە بېرىش - كېلىش ئىنتايىن كۆپ بولۇپ، ئىككى دۆلەتنىڭ ئەنئەنىۋى دوستلۇقى ۋە ھەمكارلىقىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش، راۋاجلاندۇرۇش ئۈچۈن مۇھىم تۆھپە قوشتى. بۇ رەھبەر مۇنداق دېدى: ۋېيتنامنىڭ يېڭىلىق يارىتىش، ئىشكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىشى بىلەن جۇڭگونىڭ ئىسلاھات ئېلىپ بېرىش، ئىشكىنى ئېچىۋېتىش ئىشلىرى غايەت زور مۇۋەپپەقىيەتكە ئېرىشتى.

ماۋزۇ خەۋەرلەر

- جياڭ زېمىن بىلەن چياۋشى روسىيە فېدېراتسىيىسى كومىتېتىنىڭ رەئىسى بىلەن كۆرۈشتى
- چياۋشى كولۇمبىيە زۇڭتۇڭى سانپىل بىلەن كۆرۈشتى
- چيەن چىچېن كولۇمبىيە دىپلوماتىيە مىنىستىرى بىلەن كۆرۈشتى.

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى

غالى خەلقئارا جەمئىيەتنىڭ ئاچارچىلىق مەسلىسىنى تىرىشىپ ھەل قىلىشنى مۇراجىئەت قىلدى

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، پ د ت خەۋىرى. پ د ت نىڭ باش كاتىپى غالى مۇشۇ ئاينىڭ 16 - كۈنى «دۇنيا ئاشلىق كۈنى» نى خاتىرىلەش يىغىنىدا سۆز قىلىپ، خەلقئارا جەمئىيەتنىڭ تېخىمۇ زور تىرىشچانلىق كۆرسىتىپ، ئاچارچىلىق ۋە ئوزۇقلىنىش ياخشى بولماسلىق مەسلىسىنى ھەل قىلىشنى مۇراجىئەت قىلدى.

ئۇ مۇنداق دېدى: بۇنىڭدىن 22 يىل ئىلگىرى دۇنيا ئاشلىق يىغىنى ئون يىل ئىچىدە ئاچارچىلىق، ئاشلىق يېتىشمەسلىك ۋە ئوزۇقلىنىش ياخشى بولماسلىقنى تۈگىتىش نىشانىنى ئوتتۇرىغا قويغان بولسىمۇ، لېكىن ھازىرغىچە دۇنيا بويىچە 800 مىليوندىن ئارتۇق كىشى ئاچارچىلىق ئىچىدە ياشىماقتا، بۇ قوبۇل

جۇڭگو ۋەكىلى ئافغانىستاندىكى ھەرقايسى تەرەپلەرنى توقۇنۇشنى دەرھال توختىتىشقا دەۋەت قىلدى

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، پ د ت خەۋىرى. جۇڭگونىڭ پ د ت دائىمىي تۇرۇشلۇق ۋەكىلى چىن خۇاسۇن مۇشۇ ئاينىڭ 16 - كۈنى ئافغانىستاندىكى توقۇنۇشۇۋاتقان تەرەپلەرنى قوراللىق توقۇنۇشنى دەرھال توختىتىپ، دۆلەتنىڭ تىنچلىقى ۋە خاتىرجەملىكىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشقا دەۋەت قىلدى.

پ د ت خەۋىرىلىك كېڭىشى مۇشۇ ئاينىڭ 16 - كۈنى ئافغانىستان مەسلىسىنى ئاشكارا قاراپ چىقتى. 27 دۆلەتنىڭ ۋەكىلى يىغىنىدا سۆز قىلىپ، ئافغانىستان توقۇنۇشنىڭ مەملىكىتىدە تىز ھەل قىلىنىشىنى ئۈمىد

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 21 - ئۆكتەبىر تېلېگراممىسى. گوۋۇيۈەننىڭ مۇئاۋىن زۇڭلىسى، قوشۇمچە دىپلوماتىيە مىنىستىرى چيەن چىچېن بۈگۈن چۈشتىن كېيىن دىياۋيۈتەي دۆلەت مېھمانخانىسىدا زىيارەتكە كەلگەن گېرمانىيىنىڭ مۇئاۋىن زۇڭلىسى، قوشۇمچە دىپلوماتىيە مىنىستىرى كىلوس كىنكېل بىلەن سۆھبەتلەشكەندە، ئىككى تەرەپ ئىككى تەرەپ مۇناسىۋىتىدىكى مەسىلىلەرنى بىر تەرەپ قىلىشتا ئىككى دۆلەت مۇناسىۋىتىنى راۋاجلاندۇرۇشنىڭ پىرىنسىپلىرىنى ئاساس قىلىدىغان بولسا، جۇڭگو -

جۇڭگو - گېرمانىيە دىپلوماتىيە مىنىستىرلىرى سۆھبەتلەشتى

گېرمانىيە مۇناسىۋىتى ئىستىقبالىنىڭ ئىنتايىن پارلاق بولىدىغانلىقىغا ئىشىنىدىغانلىقىنى بىلدۈردى. چيەن چىچېن مۇنداق دېدى: جۇڭگو - گېرمانىيە مۇناسىۋىتى ئالدىنقى بىر مەزگىلدىكى ئەگرى - توقايلىق ۋە قىيىنچىلىقلارنى باشتىن كۆچۈرگەندىن كېيىن نورمال ۋە ساغلام تەرەققىي قىلىشقا باشلىدى، بىز جۇڭگو - گېرمانىيە مۇناسىۋىتىنىڭ ئۇزاققىچە مۇقىم راۋاجلىنىشىنى ئۈمىد قىلىمىز.

كىنكېل مۇنداق دېدى: جۇڭگو ئۇلۇغ ھەم مۇھىم دۆلەت، گېرمانىيە جۇڭگو بىلەن سىياسىي، ئىقتىساد، مەدەنىيەت، مۇھىت ئاسراش قاتارلىق جەھەتلەردىكى ياخشى ھەمكارلىقىنى راۋاجلاندۇرۇش ئۈچۈن تىرىشچانلىق كۆرسىتىدۇ. زۇڭتۇڭ خېرزوك جۇڭگودا زىيارەتتە بولغانلىقىدىن ئىنتايىن خۇشال.

كىنكېل مۇنۇلارنى بىلدۈردى: گېرمانىيە ھۆكۈمىتى تەيۋەن، شىزاڭ قاتارلىق مەسىلىلەردە «بىر جۇڭگو» مەيدانىدا چىڭ تۇرىدۇ. ئۇنىڭ بۇ مەيدانى گېرمانىيىدىكى ھەر ساھە زاتلارنىڭ قوللىشىغا ئېرىشتى. ئىككى مىنىستىر جۇڭگو بىلەن گېرمانىيە بىرلىكتە تىرىشىپ، ئىككى تەرەپنىڭ ئىقتىساد - سودا ھەمكارلىقىنى ئۈزلۈكسىز راۋاجلاندۇرۇشى كېرەك، دەپ ھېسابلىدى.

ئامېرىكىنىڭ ھەرقايسى جايلىرىدىن كەلگەن نەچچە ئون مىڭ لاتىن ئامېرىكىسىلىقلارنىڭ ئەۋلادى 10 - ئاينىڭ 12 - كۈنى ۋاشىنگتوندا يىغىلىش ۋە نامايىش ئۆتكۈزۈپ، ئامېرىكا ھۆكۈمىتى يېڭىدىن ئوتتۇرىغا قويغان چەتئەل قېقىش خاھىشىدىكى كۆچمەنلەر قانۇنى لايىھىسىگە ئېتىراز بىلدۈردى، ھۆكۈمەتنىڭ ئىجتىمائىي پاراۋانلىق قاتارلىق جەھەتلەردە

چىلى يېقىندا مەملىكەت بويىچە سۈنى تېجىپ ئىشلىتىش تەشۋىقات پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى. ئەتىياز كىرگەندىن بۇيان چىلىدا مەملىكەت بويىچە كەڭ دائىرىدە قۇرغاقچىلىق بولۇپ، يەر ئاستى سۈيى ئېقىز دەرىجىدە

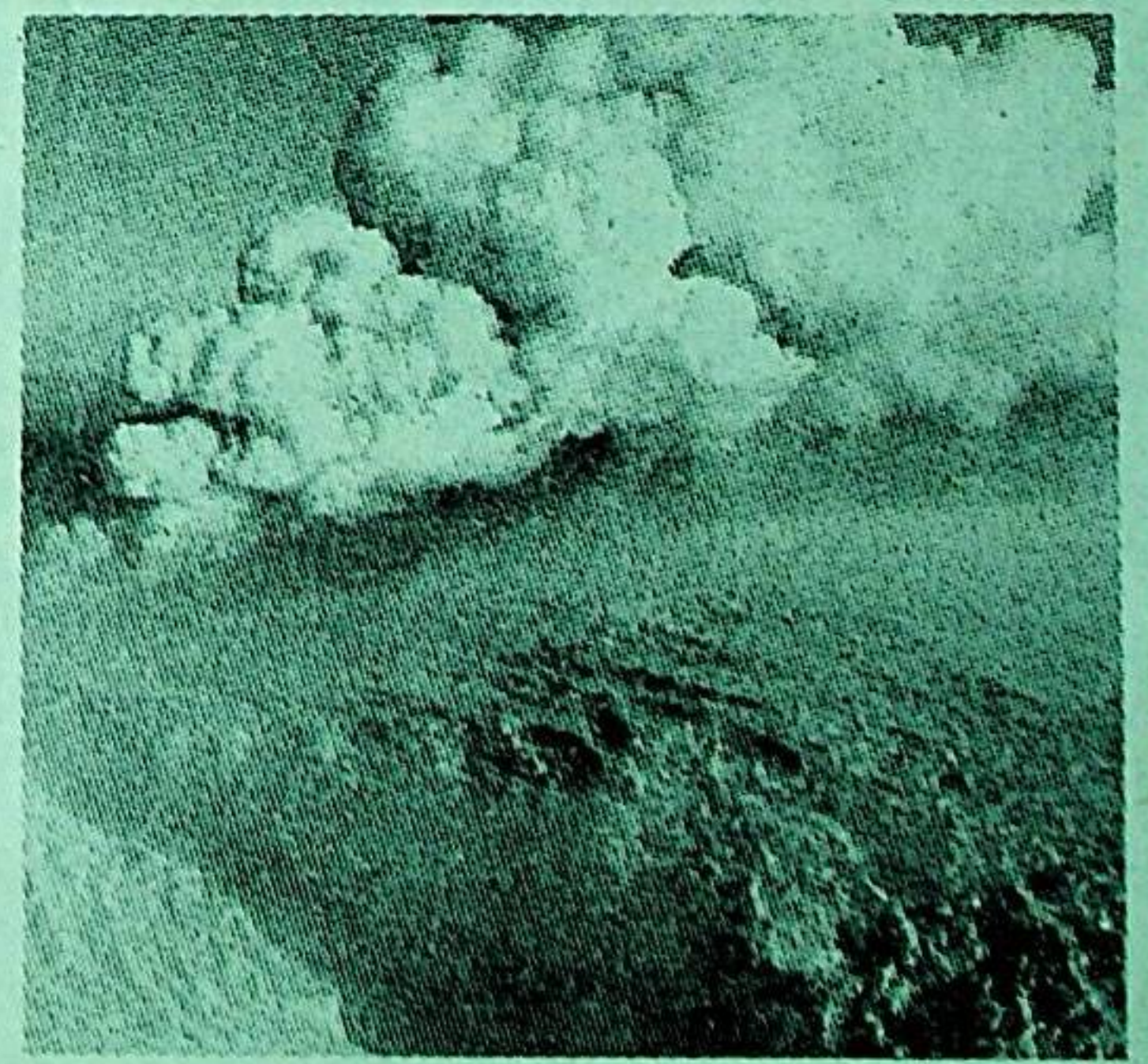

بويىچە كەك دائىرىدە قۇرغاقچىلىق بولۇپ، يەر ئاستى سۈيى ئېغىر دەرىجىدە يېتىشمىدى. چىلى ھۆكۈمىتى بىر تەرەپتىن، سۈنئىي تېجەش تەشۋىقات پائالىيىتىنى قانات يايدۇرسا، يەنە بىر تەرەپتىن، ئاھالىلەر زىچ ئولتۇراقلاشقان سۇ كەمچىل رايونلارغا پۇل ئاجراتتى. سۈرەتتە: سانتياگو كوچىلىرىدىكى سۇ تېجەش تەشۋىقات تاختىسى. **شىنخۇا ئاگېنتلىقى**

شىراك ياۋروپا بىلەن ئاسىيانىڭ كۈچلۈك ھەمكارلىق مۇناسىۋىتى ئورنىتىشنى مۇراجىئەت قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، پارىژ خەۋىرى. فرانسىيە زۇڭتۇڭى شىراك مۇشۇ ئاينىڭ 14 - كۈنى ياۋروپا بىلەن ئاسىيانىڭ ئىقتىسادىنىڭ گۈللىنىشىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن، كۈچلۈك ھەمكارلىق مۇناسىۋىتى ئورنىتىشنى مۇراجىئەت قىلدى. شىراك سۆزىدە مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: شەرقىي ئاسىيا، ياۋروپا ۋە شىمالىي ئامېرىكىدىن تەركىب تاپقان دۇنيا ئىقتىسادىنىڭ «چوڭ ئۈچ بۇرجەك» مۇناسىۋىتىدە ياۋروپا بىلەن ئاسىيادىن ئىبارەت ئىككى قۇتۇپنىڭ مۇناسىۋىتى بەك ئاجىز بولماقتا، بۇ نورمال ئىش ئەمەس. بۇ يىل 3 - ئاينىڭ باشلىرىدا مەنگۇدا يېقىندا ئىسلاندىيەدە ۋولقان پارتلاپ، ھاۋا ئىسسىق كېتىپ يانار تاغ ئۈستىدىكى ۋاتېنا مۇزلۇقىنى ئېرىتىۋەتتى. كەلگۈسىدىكى بىر نەچچە كۈندە ئىسلاندىيەنىڭ شەرقىي جەنۇبىي قىسمىدا كەلكۈن بولۇشى مۇمكىن. سۈرەتتە: ۋولقان پارتلىغاندىن كېيىن مۇزلۇقتا ھاسىل بولغان ئۈزۈك قاتلام. **شىنخۇا ئاگېنتلىقى**

چاقىرىلغان ئاسىيا، ياۋروپا باشلىقلار يىغىنى بۇ ھالەتنى ئۆزگەرتىشكە پايدىلىق. ئۇ مۇنداق دېدى: ياۋروپا بىلەن ئاسىيا ئۆزلىرىنىڭ ئورنىغا مۇناسىپ كېلىدىغان، ئىككى تەرەپ ئىقتىسادىي جەھەتتە بىر- بىرىنى تولۇقلاش پىرىنسىپىغا مۇۋاپىق كېلىدىغان ھەمكارلىقنى ماسلاشتۇرۇش مېخانىزمىنى بەرپا قىلىشى كېرەك. بۇنداق مېخانىزم ئىككى تەرەپنىڭ ئىقتىسادىي مۇناسىۋىتىنى كۈچەيتىپلا قالماستىن، تېخىمۇ مۇقىم بولغان ۋە ئېچىۋېتىلگەن خەلقئارا مۇھىتنىڭ بارلىققا كېلىشىگە پايدىلىق. شىراك مۇنداق دەپ ھېسابلىدى: ياۋروپا بىلەن ئاسىيانىڭ ھەمكارلىق ئىستىقبالى ئىنتايىن كەڭ. ئۇ فرانسىيە كارخانىلىرىنىڭ

خەلقئارا ئىقتىسادىي خەۋەرلەر

△ ئامېرىكا گوۋۇيۈەنىنىڭ باياناتچىسى بوئىنسى مۇشۇ ئاينىڭ 15-كۈنى مۇنداق دېدى: ئامېرىكا ب د ت باش كاتىپى غالىنىڭ ۋەزىپە ئۆتەش مۇددىتىنى ئۇزارتىش توغرىسىدىكى ھەرقانداق لايىھىنى قەتئىي ئويلاشمايدۇ ھەم زۆرۈر تېپىلغاندا، رەت قىلىش ھوقۇقىنى ئىشلىتىدۇ. △ تۈركىيە ھۆكۈمەت ئارمىيىسى مۇشۇ ئاينىڭ 15-كۈنى شەرقىي جەنۇبتىكى ئالتە ئۆلكىدە ئېلىپ بارغان ھەربىي ھەرىكىتىدە ھۆكۈمەتكە قارشى كۈرد ئىشچىلار پارتىيىسىنىڭ 57 قوراللىق خادىمىنى ئۆلتۈردى. △ روسىيە زۇڭتۇڭى يېلىتسىن يېقىندا قۇرۇلغان زۇڭتۇڭ مەدەنىيەت - سەنئەت كومىتېتىنىڭ رەھبەرلىك ۋەزىپىسىنى بىۋاسىتە ئۈستىگە ئالدىغانلىقىنى قارار قىلدى. △ بۇلغارىيەدە زىيارەتتە بولۇۋاتقان روسىيە ئارمىيىسىنىڭ باش سەنمۇجاڭى كرېسنىكوف مۇشۇ ئاينىڭ 15-كۈنى چۈشتىن كېيىن بۇلغارىيە زۇڭلىسى ۋېيدېلوف بىلەن كۆرۈشكەندىن كېيىن، شىمالىي ئاتلانتىك ئەھدى تەشكىلاتىنىڭ شەرققە كېڭىيىشىنى ئالاقىسىز، دېدى. △ قازاقىستان مەركىزىي تېلېۋىزىيە ئىستانسىسىنىڭ مۇشۇ ئاينىڭ 15-كۈنى كەچتىكى خەۋىرىگە قارىغاندا، قازاقىستان ھاۋا ئارمىيىسىنىڭ «MG-27» بەلگىلىك بىر كۆرەشچى ئايروپىلانى مۇشۇ ئاينىڭ 14-كۈنى چۈشتىن كېيىن تالدى قورغان ئوبلاستىدا چۈشۈپ كەتكەن، ئۇچقۇچى شۇ يەردىلا ئۆلكەن.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

قاراپ چىقتى. 27 دۆلەتنىڭ ۋەدىلى يىغىنىدا سۆز قىلىپ، ئافغانىستان توقۇنۇشىنىڭ مۇمكىنقەدەر تېز ھەل قىلىنىشىنى ئۈمىد قىلدى. چىن خۇاسۈن يىغىندا مۇنداق دېدى: جۇڭگو ئافغانىستاننىڭ دوست قوشنىسى بولۇش سۈپىتى بىلەن ئافغانىستان ۋەزىيىتىنىڭ ئۆزگىرىشىگە ۋە تەرەققىياتىغا كۆڭۈل بۆلىدۇ.

جۇڭگو ۋەكىللەر ئۆمىكى توقۇنۇشنى تىنچ يول بىلەن ھەل قىلىشنىڭ ئاساسى ھەقىقىي مىللىي يارىشىشنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش، بۇ، ئاساسلىقى، ئافغانىستاندىكى ھەرقايسى گۇرۇھلارغا باغلىق، دەپ قارايدۇ. ئۇ مۇنداق دېدى: جۇڭگو ئافغانىستاندىكى ئالاقىدار تەرەپلەرنىڭ سىياسىي، دىنىي ۋە ئىرقىي ئىختىلاپلارنى قويۇپ، دۆلەت ۋە مىللەتنىڭ مەنپەئىتىنى مۇھىم بىلىپ، قوراللىق توقۇنۇشنى دەرھال توختىتىپ، ب د ت ۋە خەلقئارا جەمئىيەتنىڭ ياردىمىدە كەڭ ئاساسقا ئىگە ھەم ھەرقايسى تەرەپلەر قوبۇل قىلالايدىغان مۇقىم ھۆكۈمەتنى تىنچلىق سۆھبىتى ئارقىلىق قۇرۇشنى ئۈمىد قىلىدۇ.

ھۆكۈمەت يېڭىدىن ئوتتۇرىغا قويغان چەتكە قېقىش خاھىشىدىكى كۈچەنلەر قانۇنى لايىھىسىگە ئېتىراز بىلدۈردى، ھۆكۈمەتنىڭ ئىجتىمائىي پاراۋانلىق قاتارلىق جەھەتلەردە سىرتتىن كەلگەن كۈچەنلەرگە ئادىل مۇئامىلە قىلىشىنى مۇراجىئەت قىلدى. سۈرەتتە: لاتىن ئامېرىكىسىلىقلارنىڭ ئەۋلادى بولغان ئەر - خوتۇن مېيىپ ئوغلىنى كۆتۈرۈپ نامايىشقا قاتناشماقتا. **شىنخۇا ئاگېنتلىقى**

ب د ت تەرەققىيات پىلان مەھكىمىسى خەلقئارا ھەمكارلىقنى كۈچەيتىپ، نامراتلىقنى ئۈگىتىشنى مۇراجىئەت قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، جەنۇە خەۋىرى. ب د ت تەرەققىيات پىلان مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى جامۇس سېس مۇشۇ ئاينىڭ 16 - كۈنى نامراتلىقنى تۈگىتىش خەلقئارا كۈنى (10- ئاينىڭ 17 - كۈنى)نى خاتىرىلەش مۇناسىۋىتى بىلەن ئېلان قىلغان ئوچۇق خېتىدە مۇنداق كۆرسەتتى: يەر شاردا نامراتلىق كۈنسائاپ كۈچەيمەكتە، خەلقئارا جەمئىيەت كۈچلۈك ھەرىكەت قوللىنىپ، خەلقئارا ھەمكارلىقنى كۈچەيتىپ، تەرەققىياتنى تېزلىتىپ، نامراتلىقنى تۈگىتىشى كېرەك. خەتتە مۇنداق دېيىلىدۇ: ھازىر دۇنيادا 1 مىليارد 300 مىليون نامرات بار، ئۇنىڭ ئۈستىگە يىلىغا 25 مىليون سۈرئەت بىلەن كۈچەيمەكتە. ئۇنىڭدىن باشقا دۇنيا بويىچە %60 ئاھالە ناچار شارائىتتا ياشىماقتا. سېس مۇنداق ئاگاھلاندۇردى: دۇنيا مىقياسىدا

نامىبىيە جۇمھۇرىيىتىنىڭ زۇڭتۇڭى نوچاۋما ئاخبارات پىرسوناژى

خەلق تەشكىلاتىنىڭ نامى غەربىي جەنۇبىي ئافرىقا خەلق تەشكىلاتىغا ئۆزگەرتىلگەن، نوچاۋما رەئىسلىككە سايلانغان. 1961 - يىلى 3- ئايدا نوچاۋما تانزانىيەدە غەربىي جەنۇبىي ئافرىقا خەلق تەشكىلاتىنىڭ چەت ئەلدىكى ۋاقىتلىق باش شتابىنى قۇرغان. 1966 - يىلى 8 - ئايدا غەربىي جەنۇبىي ئافرىقا خەلق تەشكىلاتىنىڭ مىللىي مۇستەقىللىقنى قولغا كەلتۈرۈش قوراللىق كۈرىشىنى قانات يايدۇرۇشقا رەھبەرلىك قىلغان، 1989 - يىلى 9- ئايدا نامىبىيەگە قايتىپ كېلىپ سايلانغان. 1990 - يىلى 2 - ئاينىڭ 16 - كۈنى نامىبىيە جۇمھۇرىيىتىنىڭ زۇڭتۇڭلۇقىغا سايلانغان. 1995 - يىلى 3 - ئاينىڭ 25 - كۈنى يەنە زۇڭتۇڭلۇققا سايلانغان. نامىبىيە مۇستەقىل بولۇشتىن ئىلگىرى نوچاۋما بىر نەچچە قېتىم غەربىي جەنۇبىي ئافرىقا خەلق تەشكىلاتى ۋەكىللىرى ئۆمىكىنى باشلاپ جۇڭگودا زىيارەتتە بولغان، 1992 - يىلى 9 - ئايدا تۇنجى قېتىم زۇڭتۇڭلۇق سالاھىيىتى بىلەن جۇڭگودا زىيارەتتە بولغان. **شىنخۇا ئاگېنتلىقى**

ئېسىلغانىدى. ئىپتىخارلىققا تولغان يېقىندەم قىزىل ئارمىيە جەڭچىلىرى، يېقىندەم يولداشلار، بايتەختتىكى ئىشچىلار، دېھقانلار، ئوقۇغۇچىلار، ئازادلىق ئارمىيىسىنىڭ كوماندىر - جەڭچىلىرى

پاراغلاشتى، كۆپچىلىك مۇنداق دېيىشتى: ئەينى يىللاردا جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىنىڭ توغرا رەھبەرلىكىگە، پارتىيىنىڭ ئىتتىپاقلىققا، ھەربىيلەر بىلەن خەلقنىڭ ئىتتىپاقلىققا،

زېمىن يادرولۇقىدىكى پارتىيە مەركىزى كومىتېتىنىڭ ئەتراپىغا تېخىمۇ زىچ ئۇيۇشۇپ، ئۇلۇغ ئۇزۇن سەپەر روھىنى (ئاخىرى 4 - بەتتە)

يىللىق خاتىرىلەش مۇناسىۋىتى بىلەن 10 - ئاينىڭ 22 - كۈنى «خەلق» سارىيىدا چوڭ تىپتىكى سەنئەت كېچىلىكى ئۆتكۈزۈلدى. سەنئەت كېچىلىكىگە ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ پارتىيە، ھۆكۈمەت، ئارمىيە ۋە شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى رەھبەرلىرىدىن ئابلەت ئابدۇرېشىت، جاڭ ۋېنيۇ، جۇ شىڭتاۋ، ئەسقەت كەرىمباي، ۋاڭ چۈەنيۇ،

ئشان، بوتاي ۋە 3000 دىن كۆپرەك تاماشىبىن قاتناشتى. بۇ چوڭ تىپتىكى سەنئەت كېچىلىكى مۇزىكىلىق دېكلاماتسىيە - «قىزىل بايراققا مەدھىيە» ۋە «ئۇزۇن سەپەر ناخشىلىرى» دىن ئىبارەت ئىككى قىسىمدىن تەركىب تاپقان بولۇپ، ئۇنىڭدا جۇڭگو خەلقىنىڭ پارتىيە مەركىزى كومىتېتى ۋە ماۋجۇشنىڭ

ئالدىنقىلارنىڭ ئىزىنى باسقان كوممۇنىستلار قىزغىن مەدھىيەلەنگەن. سەنئەت كېچىلىكىدە شىنجاڭ ھەربىي رايونى سەنئەت ئۆمىكى، ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنى ناخشا - ئۇسسۇل ئۆمىكى، شىنجاڭ سەنئەت داشۆسى مۇزىكا فاكولتېتى ۋە ئۈرۈمچى شەھەرلىك سەنئەت ئۆمىكىنىڭ ئارتىلىرى ئورۇندىغان نومۇرلار قىزغىن ئالاقىغا ئېرىشتى.

ۋاڭ لېچۈەن قاتارلىق ئاپتونوم رايون رەھبەرلىرى «211 قۇرۇلۇشى» نى تەكشۈرۈشكە كەلگەن مۇتەخەسسسلەر بىلەن كۆرۈشتى

ئۆز مۇخبىرلىرىمىز مېھرىئاي ياقۇپ، مېھرىگۈل تۇردى خەۋەر قىلدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ شۇجىسى ۋاڭ لېچۈەن، ئاپتونوم رايوننىڭ رەئىسى ئابلەت ئابدۇرېشىت 10 - ئاينىڭ 21 - كۈنى چۈشتىن بۇرۇن، فۇدەن داشۆسى پارتكومنىڭ شۇجىسى، پروفېسسور چىڭ تىيەنچۈەن باشچىلىقىدىكى شىنجاڭ داشۆسىنىڭ «211 قۇرۇلۇشى» نى ئالدىن تەكشۈرۈشكە كەلگەن مۇتەخەسسسلەر بىلەن كۆرۈشتى. ۋاڭ لېچۈەن كۆرۈشۈشتە مۇنداق دېدى: شىنجاڭ داشۆسىدە «211 قۇرۇلۇشى» ئورۇنلاشتۇرۇلغاندىن بۇيان، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى بىر نەچچە قېتىم ئەستايىدىل مۇزاكىرە قىلىش ۋە تەتقىق قىلىش ئارقىلىق بۇ خىزمەتكە دائىر ئىلگىرىلەشلەرنى مۇئەييەنلەشتۈردى. شىنجاڭ ئاز سانلىق مىللەتلەر توپلىشىپ ئولتۇراقلاشقان رايون. پارتىيە مەركىزى كومىتېتى، گوۋۇيۈەن ئاز سانلىق مىللەت ئىختىساس ئىكلىرىنى تەربىيەلەپ يېتىشتۈرۈشكە ئىنتايىن ئەھمىيەت بەرمەكتە. شىنجاڭدىكى 20 دىن كۆپرەك ئالىي مەكتەپ ئىچىدە، شىنجاڭ داشۆسى ئەڭ بۇرۇن قۇرۇلغان. پارتىيە مەركىزى كومىتېتى، گوۋۇيۈەننىڭ ئەھمىيەت بېرىشى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ كۆڭۈل بۆلۈشى ئاستىدا، شىنجاڭ داشۆسى

دۆلىتىمىزگە 32 مىڭ ھەر مىللەت ئوقۇغۇچىسىنى تەربىيەلەپ بەردى، بۇنىڭ ئىچىدىكى نۇرغۇن ئوقۇغۇچىلار ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ھەرقايسى سەپلىرىنىڭ رەھبەرلىرى ۋە تايانچلىرىدىن بولۇپ قالدى. ۋاڭ لېچۈەن تەكىتلەپ مۇنداق دېدى: كەلكۈسى تەرەققىياتنىڭ ئەڭ چوڭ ھالقىلىق ئاچقۇچى ئىختىساس ئىكلىرىدە. بىز مۇتەخەسسسلەرنىڭ شىنجاڭ داشۆسىنىڭ «211 قۇرۇلۇشى» ئۈچۈن ياخشى كۆرسەتىلەرنى بېرىشىنى ئۈمىد قىلىمىز. ۋاڭ لېچۈەن تەكىتلەپ مۇنداق دېدى: كەلكۈسى تەرەققىياتنىڭ ئەڭ چوڭ ھالقىلىق ئاچقۇچى ئىختىساس ئىكلىرىدە. بىز مۇتەخەسسسلەرنىڭ شىنجاڭ داشۆسىنىڭ «211 قۇرۇلۇشى» ئۈچۈن ياخشى كۆرسەتىلەرنى بېرىشىنى ئۈمىد قىلىمىز. كۆرۈشۈشكە جانايل، قېيۇم باھاۋۇدۇن، ئامسەن غايپار، ۋاڭ خۇەييۇ، بوتاي قاتارلىق ئاپتونوم رايون ۋە ئىشلەپچىقىرىش - قۇرۇلۇش بىڭتۇەنىنىڭ رەھبەرلىرى قاتناشتى.

ئۆز مۇخبىرىمىز مۇھەممەتئىمىن ئوبۇل خەۋەر قىلدۇ: شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق پەن-تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ 5-قۇرۇلتىيىغا قاتنىشماقتا بىر قىسىم مۇتەخەسسسلەر مۇشۇ ئاينىڭ 22-كۈنى چۈشتى كېيىن ئۈرۈمچى «كۈنلۈك» مېھمانخانىسىدا ج ك پ 14-نۆۋەتلىك مەركىزى كومىتېتى 6-ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھىنى ئۆگىنىش ۋە ئىزچىللاشتۇرۇش بويىچە سۆھبەت يىغىنى ئۆتكۈزۈلدى. يىغىنغا قاتناشقان مۇتەخەسسسلەر مۇنداق ھېسابلىدى: 6-ئومۇمىي يىغىندا ماقۇللانغان «قارار» دا

سوتسىيالىستىك مەنۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ يېتەكچى ئىدىيىسى، نىشانى، ۋەزىپىسى، خىزمەت فاھجىنى ۋە تەدبىرلىرى ئېنىق ئوتتۇرىغا قويۇلغان، ئىدىيە، ئەخلاق قۇرۇلۇشى ۋە مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى ئومۇمىيۈزلۈك ئورۇنلاشتۇرۇلغان. بۇ پەن-تېخنىكا خادىملىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان ھەر مىللەت خەلقىنىڭ ئارزۇسى، شۇنداقلا سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ ئېھتىياجى. مەنۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى كەڭ دائىرىلىك سىستېما قۇرۇلۇشى. ئاپتونوم رايونلۇق پەن-تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ 5-قۇرۇلتىيى پەن-تېخنىكا خادىملىرىنى پەن-تېخنىكا ۋە مائارىپقا تايىنىپ شىنجاڭنى گۈللەندۈرۈش ستراتېگىيىسىنى ئەمەلىي

ھەرىكىتى ئارقىلىق ھەقىقىي ئىزچىللاشتۇرۇشقا سەپەرۋەر قىلدى. بۇ ستراتېگىيىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشنىڭ ئاچقۇچى ئىختىساس ئىكلىرىدە، ئىختىساس ئىكلىرىنى يېتىشتۈرۈشنىڭ ئاچقۇچى مائارىپتا، شۇنىڭ ئۈچۈن ھەر مىللەت پەن-تېخنىكا خادىملىرى سىياسىي جەھەتتىكى تەربىيىلىنىشى كۈچەيتىش بىلەن بىللە، پەن-تېخنىكا بىلىملىرىنى تىرىشىپ ئۆگىنىپ، خەلق ئۈچۈن، ۋەتەن ئۈچۈن تېخىمۇ كۆپرەك خىزمەت قىلىشى، ئۆزىنى بېغىشلاش روھىنى جارى قىلدۇرۇشى، مۇشۇ ئاساستا سوتسىيالىستىك مەنۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈرۈشكە تۆھپە قوشۇشى لازىم.

ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ 5 - قۇرۇلتىيىدا قىلىنغان سۆز

ۋاڭ لېچۈەن

(1996 - يىل 10 - ئاينىڭ 21 - كۈنى)

ۋەكىللەر، يولداشلار:

شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق پەن-تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ 5-قۇرۇلتىيى بۈگۈن داغدۇغىلىق ئېچىلدى. بۇ قېتىمقى قۇرۇلتاي پۈتۈن پارتىيە، پۈتۈن مەملىكەتتە پارتىيە 14-نۆۋەتلىك مەركىزى كومىتېتى 6-ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھى ئۆگىنىلىۋاتقان، ئىزچىللاشتۇرۇلۇۋاتقان، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر مىللەت خەلقى ئەسر ھالقىدىغان ئۇلۇغۋار قۇرۇلۇش نىشانىنى ئەستايىدىل يولغا قويۇپ، سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇشقا قاراپ ئىلگىرىلەۋاتقان مۇھىم پەيتتە چاقىرىلدى. بۇ ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ پەن-تېخنىكا ساھەسىدىكى ئەزىمەتلەر جەم بولۇپ، يېڭى ئەسىرنى كۈتۈۋالدىغان بىر قېتىملىق تارىخىي كاتتا يىغىن. مەن ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە كومىتېتى ۋە ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر مىللەت خەلقىگە ۋەكىللەرنى قۇرۇلتاينى قىزغىن تەبرىكلەيمەن! ھەمدە سىلەر ئارقىلىق ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ھەرقايسى سەپلىرىدە جاپالىق ئىشلەۋاتقان ھەر مىللەت پەن-تېخنىكا خىزمەتچىلىرىدىن سەمىيى ھال سورايەن ۋە ئالىي ئېھتىرام بىلدۈرەيمەن!

قۇرۇلتايعا قەدەم تەشرىپ قىلغان جۇڭگو پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ رەھبەرلىرى ۋە مېھمانلارنى قىزغىن قارشى ئالىمەن ۋە ئۇلارغا چىن قەلبىدىن رەھمەت ئېيتىمەن! يېقىندا ئايلانغان پارتىيە 14-نۆۋەتلىك مەركىزى كومىتېتى 6-ئومۇمىي يىغىنى پارتىيىمىز تارىخىدىكى بىر قېتىملىق مۇھىم يىغىن. يىغىندا ماقۇللانغان «جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى مەركىزى كومىتېتىنىڭ سوتسىيالىستىك مەنۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشكە دائىر بىر قانچە مۇھىم مەسىلە توغرىسىدىكى قارارى» دا مەنۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ يېتەكچى ئىدىيىسى، نىشانى، ۋەزىپىسى، خىزمەت فاھجىنى ۋە زور تەدبىرى ئېنىق ئوتتۇرىغا قويۇلدى، سوتسىيالىستىك مەنۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى، بولۇپمۇ ئىدىيە، ئەخلاق قۇرۇلۇشى ۋە مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى ئومۇمىيۈزلۈك ئورۇنلاشتۇرۇلدى، ئۇ بۇنىڭدىن كېيىنكى بىر مەزگىلدە ئېلىمىزنىڭ سوتسىيالىستىك مەنۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىغا يېتەكچىلىك قىلىدىغان پروگرامما خاراكتېرلىك ھۆججەت. يولداش جياڭ زېمىن يىغىندا قىلغان مۇھىم سۆزىدە «قارار» نىڭ ئاساسىي روھىنى ۋە سوتسىيالىستىك مەنۋى

مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىغا دائىر بىر قانچە زور مەسىلىنى مۇپەسسەل شەرھلەپ ئۆتتى. «قارار» ۋە بۇ سۆز پۈتۈن پارتىيىمىز ۋە پۈتۈن مەملىكەتتىكى ھەر مىللەت خەلقىنى ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى مەركەز قىلىشقا چىڭ تۇرۇپ، ماددىي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى تېخىمۇ ياخشى ئېلىپ بېرىش بىلەن بىر ۋاقىتتا، سوتسىيالىستىك مەنۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى زور كۈچ بىلەن كۈچەيتىپ، ئەسر ھالقىش پەيتىدە مەنۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ يېڭى ۋەزىيىتىنى يارىتىشقا سەپەرۋەر قىلغۇسى ۋە ئىلھاملاندۇرغۇسى. پارتىيە 14-نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 6-ئومۇمىي يىغىنى بىزگە كۈچلۈك شەرق شامىلى ئېلىپ كەلدى، كەڭ پەن - تېخنىكا خىزمەتچىلىرى تېزىدىن ھەرىكەتكە كېلىپ، «قارار» نى ئەستايىدىل ئۆگىنىپ، قەتئىي ئىزچىللاشتۇرۇپ، مەنۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدا تىرىشىپ زەربىدارلاردىن بولۇپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مەنۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى پۇختا سىلجىتىشى كېرەك. (ئاخىرى 2 - بەتتە)

ئۆز مۇخبىرلىرىمىز مېھرىئاي ياقۇپ، مېھرىگۈل تۇردى خەۋەر قىلدۇ: ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى ۋاڭ خۇەييۇ مۇشۇ ئاينىڭ 22 - كۈنى شىنجاڭ داشۆسىنىڭ «211 قۇرۇلۇشى» نى ئالدىن تەكشۈرۈش خىزمىتىنىڭ يېپىلىش مۇراسىمىدا، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتى ۋە شىنجاڭ داشۆسى «211 قۇرۇلۇشى» نى ئالدىن تەكشۈرۈش رەھبەرلىك گۇرۇپپىسىغا ۋەكىللەتن، شىنجاڭ داشۆسى «211 قۇرۇلۇشى» نىڭ تەكشۈرۈشتىن ئۆتكەنلىكىنى جاكارلىدى. مۇراسىمدا شىنجاڭ داشۆسى «211 قۇرۇلۇشى» نى ئالدىن تەكشۈرۈش مۇتەخەسسسلەر گۇرۇپپىسىنىڭ باشلىقى، فۇدەن داشۆسى پارتكومنىڭ شۇجىسى، پروفېسسور چىڭ تىيەنچۈەن مۇتەخەسسسلەر گۇرۇپپىسىنىڭ باھاسى ۋە پىكرىنى ئوتتۇرىغا قويدى. ئۇ مۇنداق دېدى: مۇتەخەسسسلەر گۇرۇپپىسى ئەستايىدىل مۇزاكىرە قىلىش ۋە تەكشۈرۈپ باھالاش ئارقىلىق شىنجاڭ داشۆسىنىڭ «211 قۇرۇلۇشى» نى ئالدىن تەكشۈرۈشتىن ئۆتتى، دەپ قارىدى، شۇنداقلا يەنە دۆلەت مائارىپ كومىتېتى، پىلان كومىتېتى، مالىيە

شىنجاڭ داشۆسىنىڭ «211 قۇرۇلۇشى» تەكشۈرۈش تارماقلىرىنىڭ ئالدىن تەكشۈرۈشىدىن ئۆتتى

تارماقلىرىمۇ شىنجاڭ داشۆسىنىڭ «211 قۇرۇلۇشى» نى ئېلىپ بېرىشقا قوشۇلدى. ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى قېيۇم باھاۋۇدۇن مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: «پەن - مائارىپنى گۈللەندۈرۈش» تە ئالدى بىلەن مائارىپنى گۈللەندۈرۈش كېرەك، شىنجاڭدا 21 - ئەسىرگە يۈرۈش قىلىشتىن ئىبارەت ئۇلۇغ نىشاننى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ھەر قانداق ۋاقىتتىكىدىنمۇ يۇقىرى قاتلاملىق ئىختىساس ئىكلىرىگە تېخىمۇ موھتاج، ئۇ يەنە شىنجاڭ داشۆنىڭ «211 قۇرۇلۇشى» نى ئالدىن تەكشۈرۈشتىن ئۆتكەنلىكىنى، يېڭى باشلىنىش نۇقتىسى قىلىپ، يېڭىچە قىياپەت بىلەن 21 - ئەسىرگە يۈرۈش قىلىشنى ئۈمىد قىلدى. مۇراسىمدا، گوۋۇيۈەن ئۇنۋان ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى، دۆلەت مائارىپ كومىتېتى «211 قۇرۇلۇشى» ئىشخانىسىنىڭ مۇدىرى جاۋ شىنپىن، دۆلەت مائارىپ كومىتېتى مىللەتلەر مائارىپى مەھكىمىسىنىڭ باشلىقى ۋېي پىڭفېي، لىنجۇ داشۆسى، غەربىي شىمال داشۆسى، يۈننەن داشۆسى ۋە ئاپتونوم رايونىمىزدىكى مۇناسىۋەتلىك كارمىنلارنىڭ مۇتەخەسسسلەرى سۆز قىلدى.

ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ 5 - قۇرۇلتىيىدا قىلىنغان سۆز

(بېشى 1 - بەتتە)

پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى پەن - تېخنىكا خىزمىتىگە يۈكسەك دەرىجىدە ئەھمىيەت بەرمەكتە. كەڭ پەن - تېخنىكا خىزمەتچىلىرىدىن سەمىمىي ئۈمىد كۈتمەكتە. باش شۇجى جياڭ زېمىن جۇڭگو پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى 5 - قۇرۇلتىيىنىڭ ئېچىلىش مۇراسىمىدا قىلغان مۇھىم سۆزىدە مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: مەملىكەتلىك 8 - نۆۋەتلىك خەلق قۇرۇلتىيى 4 - يىغىنىدا ماقۇللانغان 9 - بەش يىللىق پىلان ۋە 2010 - يىلىغىچە بولغان كەلگۈسى نىشان پروگراممىسىدا ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ۋە ئىقتىسادىي يۈكسەلدۈرۈش شەكلىدە تۈپ خاراكتېرلىك بۇرۇلۇش ياساش ۋە دۆلەتنى پەن - تېخنىكاغا، مائارىپقا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش ستراتېگىيىسىنى، ئىزچىل راۋاجلاندۇرۇش ستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇش ئېلىمىزنىڭ ئەسەر ھالقىدىغان قۇرۇلۇش پىلانىنى ئىشقا ئاشۇرۇشتىكى ئاچقۇچلۇق تەدبىر قىلىندى، بۇ مەركەز ئىچكى - تاشقى ۋەزىيەتنى چوڭقۇر تەھلىل قىلىش ئاساسىدا ئېلىپ بارغان زور ئورۇنلاشتۇرۇش، دەۋر كەڭ پەن - تېخنىكا خىزمەتچىلىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان پۈتۈن مەملىكەتتىكى ھەر مىللەت خەلقىگە يۈكسەك شەرەپلىك بۇرچ، شۇنداقلا مۇقەررەر تارىخىي تاللاش - دۆلەتنى پەن - تېخنىكاغا، مائارىپقا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش ستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇپ، سوتسىيالىزم بىلەن زامانىۋى پەن - تېخنىكىنى زىچ بىرلەشتۈرۈش ئېلىمىزنىڭ زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇش قەدىمىنى تېزلىتىشتە زور ھەم چوڭقۇر ئەھمىيەتكە ئىگە. ئاپتونوم رايوندىكى ھەر مىللەت پەن - تېخنىكا خىزمەتچىلىرى باش شۇجى جياڭ زېمىننىڭ سۆزىنىڭ روھىنى ئەستايىدىل تۇڭغىنىپ ۋە ئۆزلەشتۈرۈپ، تارىخىي مەسئۇلىيەتچانلىق ۋە دەۋر تەخىرىسزلىكىنى يەنىمۇ كۈچەيتىپ، شىنجاڭنى پەن - تېخنىكاغا، مائارىپقا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش تارىخىي بۇرچىنى تېخىمۇ ياخشى ئۈستىگە ئېلىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ئىشلىرى ئۈچۈن يېڭى تۆھپە قوشۇشى لازىم.

بۈگۈنكى دۇنيا: پەن - تېخنىكا ئىنسانىيەت جەمئىيىتىنىڭ ھەرقايسى ساھەلىرىگە مىسلىسىز كەڭ دەرىجىدە سىڭىپ، خەلقئارا ئىقتىسادىي، سىياسىي رىقابەتتىكى ھەل قىلغۇچ ئامىل بولۇپ قالدى. خەلقئارا رىقابەت تېگى - تەكىتىدىن ئېلىپ ئېيتقاندا ئۈنۈپرسال دۆلەت كۈچى ئوتتۇرىسىدىكى رىقابەت، ھالقىلىقى پەن - تېخنىكا ۋە ئىختىساس ئىگىلىرى ئوتتۇرىسىدىكى رىقابەت، ھەرقايسى ئەللەرنىڭ ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنىڭ تەرەققىي قىلىشى، ئۈنۈپرسال دۆلەت كۈچىنىڭ ئېشىشى ناھايىتى زور دەرىجىدە پەن - تېخنىكىنىڭ تەرەققىي قىلىشىغا باغلىق، بىز مۇرەككەپ، ئۆزگىرىشچان خەلقئارا مۇھىتتا، جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇشتىن ئىبارەت ئۇلۇغۋار ئىشنى ئالغا سىلجىتىمىز دېدىكىدەك، مۇھىمى پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىنى، ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى زور كۈچ بىلەن تېزلىتىپ، ئۈنۈپرسال دۆلەت كۈچىمىزنى ئومۇميۈزلۈك ئاشۇرۇشىمىز لازىم.

پەن - تېخنىكا 1 - ئىشلەپچىقىرىش كۈچى. ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ 9 - بەش يىللىق ئۇلۇغۋار پىلانىنى ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن، مائارىپ ۋە پەن - تېخنىكىنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇپ، شىنجاڭنى پەن - تېخنىكاغا، مائارىپقا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش ستراتېگىيىسىنى ئومۇميۈزلۈك يولغا قويۇپ،

مۇھىم مەزگىل. مەركەز شىنجاڭنى مۇشۇ ئەسىرنىڭ ئاخىرى ۋە كېيىنكى ئەسىرنىڭ باشلىرىدا بايلىقلارنى ئېچىش ۋە ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشتىكى مۇھىم نۇقتا قىلىپ، نېفىت، تەبىئىي گاز، خىمىيە سانائىتىنى ئاساس قىلغان دۆلەت دەرىجىلىك ئۈنۈپرسال زامانىۋى خىمىيە سانائىتى بازىسى، مەملىكىتىمىز بويىچە ئەڭ چوڭ تاۋار پاختا بازىسى ۋە ئاشلىق بازىسى، قىزىلچىدىن شېكەر ئىشلەپچىقىرىش مۇھىم بازىسى، ئەلا سۈپەتلىك مېۋە - چېۋە بازىسى ۋە چارۋىچىلىق بازىسى قىلىپ قۇرۇپ چىقىشنى بېكىتتى. شۇنىڭ بىلەن بىرگە، بىز يەنە سۇ ئىنشائاتى، قاتناش، خەۋەرلىشىش، ئېلېكتر ئېنېرگىيىسى قاتارلىق ئۇل كەسىپلەرنىڭ تەرەققىياتىنى تېزلىتىشىمىز كېرەك. بۇ تۈۋرۈك كەسىپلەر ۋە ئۇل كەسىپلەرنىڭ تەرەققىياتىنى ئومۇميۈزلۈك ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن، شىنجاڭنى پەن - تېخنىكاغا، مائارىپقا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش ستراتېگىيىسىنى ئومۇميۈزلۈك يولغا قويۇپ، پەن - تېخنىكاغا تايىنىشنى گەۋدىلەندۈرۈپ، پەن - تېخنىكىنى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ تۈۋرۈك كەسىپلىرى ۋە ئۇل كەسىپلىرىنىڭ تەرەققىياتىدا تېخىمۇ چوڭ رول ئويناش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىش كېرەك. دۆلەتنىڭ 9 - بەش يىللىق پىلانى ۋە 2010 - يىلىغىچە بولغان كەلگۈسى نىشانىنىڭ يولغا قويۇلۇشىغا ئەگىشىپ، شىنجاڭ مۇقەررەر ھالدا دۆلىتىمىزدە ئىقتىسادنىڭ مۇھىم يۈكسىلىش نۇقتىسىغا ئايلىنىدۇ، «كېيىنكى تەرەققىياتتا شىنجاڭ ئۈزۈپ چىقالايدۇ»، ئاپتونوم رايونىمىز ھەققىدە تەن ئىلگىرى كۆرۈلۈپ باقمىغان تارىخىي پۇرسەتكە ئىگە بولدى. پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى بېكىتكەن ئوتتۇرا، غەربىي قىسىم رايونلىرىنى ئالدىن تەرەققىي قىلدۇرۇشتىن ئىبارەت ستراتېگىيىلىك ئىدىيە ۋە غەربكە مايىل بولۇش توغرىسىدىكى تۈرلۈك سىياسەتلەر ئارقا - ئارقىدىن رېئاللىققا ئايلىنىۋاتىدۇ. شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىيات ئومۇمىيلىقىغا مۇناسىۋەتلىك بولغان بەزى مۇھىم ئۇل مۇئەسسەسەلەر ۋە ئۈستۈنلۈككە ئىگە كەسىپ تۈرلىرىدە ئارقا - ئارقىدىن قۇرۇلۇش باشلاندى؛ جەنۇبىي شىنجاڭ تۆمۈر يولىنىڭ كورلىدىن قەشقەرگىچە بولغان بۆلىكىدە ئىش باشلاندى؛ گوۋۇيۈەن «ئېرتىش دەرياسىنىڭ سۈيىنى قارامايغا باشلاش قۇرۇلۇشى» نىڭ 1 - قارارلىق قۇرۇلۇشىدا ئىش باشلاشنى تەستىقلىدى؛ «635» تۈگۈن قۇرۇلۇشى كەڭ كۆلەمدە ئېلىپ بېرىلىۋاتىدۇ؛ گوۋۇيۈەن 9 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە شىنجاڭدا ئالتە يۈرۈش چوڭ خىمىيىۋى ئوغۇت زاۋۇتى قۇرۇشنى رەسمىي تەستىقلىدى، يەنە تۆت يۈرۈش زاۋۇتنى كۆپەيتىش ئېھتىماللىقى بار؛ مەملىكەت بويىچە ئەڭ چوڭ پاختا بازىسى قۇرۇلۇشى باشلاندى. 9 - بەش يىللىق پىلان مەزگىلىدە، دۆلەتنىڭ شىنجاڭدىكى ئۈچ چوڭ نېفىتلىكىنى ئېچىشقا سالىدىغان مەبلەغى 76 مىليارد يۈەندىن ئېشىپ كېتىدۇ، دۆلىتىمىزنىڭ تارىخىدا بىر ئۆلكىگە بەش يىل ئىچىدە مۇنداق زور مەبلەغ سېلىش مىسلى كۆرۈلمىگەن ئىش. قىسقىسى، كىشىنى شاداندۇرىدىغان خەۋەرلەر ئارقا - ئارقىدىن كەلمەكتە. ئىلگىرىكىلەر قىلىپ باقمىغان بىر مۇنچە ئىشلار شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىيات كۈنتەرتىپىگە قويۇلماقتا. ئەمما پۇرسەت ھامان ئوبىيكتىمىزگە تەننى شائىت بىلەنلا تەمىن ئېتەلەيدۇ، بۇ سەتنى يارلاق ئىقتىسادىي رېئاللىققا، قىلىپ باقمىغان بىر مۇنچە ئىشلار شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىيات كۈنتەرتىپىگە قويۇلماقتا. ئەمما پۇرسەت ھامان ئوبىيكتىمىزگە تەننى شائىت بىلەنلا تەمىن ئېتەلەيدۇ، بۇ سەتنى يارلاق ئىقتىسادىي رېئاللىققا،

كۈنتەرتىپىگە قويۇلماقتا. ئەمما پۇرسەت ھامان ئوبىيكتىمىزگە تەننى شائىت بىلەنلا تەمىن ئېتەلەيدۇ، بۇ سەتنى يارلاق ئىقتىسادىي رېئاللىققا،

كەلتۈردى. كەڭ پەن - تېخنىكا خىزمەتچىلىرى شىنجاڭنى گۈللەنگەن، باي شىنجاڭ قىلىپ قۇرۇپ چىقىش ئۈچۈن، جاھاننىڭ قىياپىتىنى يېڭىلاشتەك ئۇلۇغۋار غايە ۋە يۈكسەك ئىرادىگە كېلىپ، ئۆزىنىڭ تەقدىرىنى سوتسىيالىستىك يېڭى شىنجاڭ قۇرۇپ چىقىش بىلەن زىچ باغلاپ، پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى ۋە ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈشنىڭ ئالدىنقى سېپىدە تۇرۇپ، چاچا - مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىپ، چالاق ئىشلەپ، ئۈن - تىنىز تۆھپە قوشۇپ، شىنجاڭنىڭ پەن - تېخنىكا ئىشلىرىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش، شىنجاڭنىڭ زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈرۈش ئۈچۈن ئۆزىنىڭ قىممەتلىك ياشلىق باھارى ۋە پۈتۈن زېھنىي كۈچىنى تەقدىم قىلىپ، غايەت زور تۆھپە قوشۇپ، تارىخىي نەتىجىلەرنى ياراتتى. يېڭى ۋەزىيەتتە، كەڭ پەن - تېخنىكا خىزمەتچىلىرى بۇنداق ۋەتەنپەرۋەرلىك روھىنى، ئۆز - ئۆزىنى قەدىرلەش، ئۆز - ئۆزىگە ئىشىنىش، ئۆز - ئۆزىنى قۇدرەت تاپقۇزۇشتەك مىللىي روھنى ۋە بىر - بىرىدىن ئۆگىنىش، بىر - بىرىنى قوللاش، زىچ ئىتىپاقلىشىش، ئورتاق يۈكسىلىشتەك كوللېكتىۋىزىملىق كۈرەش روھىنى يەنىمۇ جارى قىلدۇرۇپ، شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ۋە مائارىپقا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش ئۇلۇغۋار ئىشلىرىدا ئۆزىنىڭ غايىسى ۋە كىشىلىك قىممىتىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش لازىم.

ئىككىنچى، ئاپتونوم رايونىمىز ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشىنىڭ مۇھىم نۇقتىسىنى پۇختا ئىگىلىگەن ئاساستا پەن - تېخنىكا ئۆتكىلىگە ھۇجۇم قىلىپ، پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىنى زور كۈچ بىلەن ئىلگىرى سۈرۈش لازىم. پەن - تېخنىكا خىزمەتچىلىرى يېڭى ئىشلەپچىقىرىش كۈچىنى ياراتقۇچىلار. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر مىللەت پەن - تېخنىكا خىزمەتچىلىرى ئىقتىسادىي قۇرۇلۇش ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتنىڭ ئاساسلىق جەڭ مەيدانىغا پائال ئاتلىنىپ، پەن - تېخنىكىنى قوللىنىش ۋە ئۆزلەشتۈرۈشنى ئۈزلۈكسىز كۈچەيتىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىغا جىددىي ئېھتىياجلىق بولۇۋاتقان چوڭ - چوڭ پەن - تېخنىكا مەسىلىلىرىنى ھەل قىلىشنى ئاساسلىق ۋەزىپە قىلىپ، پەن - تېخنىكا تۈزۈلمىسى ۋە ئىقتىسادنىڭ يۈكسىلىش شەكلىنى ئۆزگەرتىشنى پائال ئىلگىرى سۈرۈش لازىم.

ئۈچىنچى، ئىلىم - پەن بىلىملىرىنى زور كۈچ بىلەن ئومۇملاشتۇرۇپ، ئەمگەكچىلەرنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈش كېرەك. پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇش خىزمىتى ئىككى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدا مۇھىم رول ئوينىدايدۇ. ھەر مىللەت پەن - تېخنىكا خىزمەتچىلىرى تىرىشىپ سوتسىيالىستىك ماددىي مەدەنىيەت ۋە مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ باشلامچىلىرىدىن بولۇشى كېرەك.

تۆتىنچى، ئىلىم - پەن روھىنى جارى قىلدۇرۇش، ئىلىم - پەننىڭ قىززەت - ھۆرمىتىنى قوغداش لازىم. ھەر مىللەت پەن - تېخنىكا خىزمەتچىلىرى باشلامچىلىق ئېلەن يېڭى پەن - تېخنىكا بىلىملىرىنى ئۆگىنىپ، ئىلىم - پەن روھىنى جارى قىلدۇرۇپ، بۇ ئۆزى جەمئىيەتتە

سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش ئىشلىرىنى تەرەققىي قىلدۇرۇشتىن زور ئۈمىد كۈتكىلى بولىدۇ.

ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم رەھبەرلىكىدىكى خەلق تەشكىلاتى، پارتىيە ۋە ھۆكۈمەتنىڭ پەن - تېخنىكا خىزمەتچىلىرى بىلەن ئالاقە باغلىشىدىكى كۆۋرۈك ۋە ۋاستە، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ پەن - تېخنىكا ئىشلىرىنى راۋاجلاندۇرۇشتىكى مۇھىم ئىجتىمائىي كۈچ، پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇش خىزمىتىدىكى تايانچ قوشۇن. ئۇزاقتىن بۇيان، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا جەمئىيەتلىرى ۋە ئۇلارنىڭ قارىمىقىدىكى تەشكىلاتلار پارتىيىنىڭ ئاساسىي لۇشىيەندە چىڭ تۇرۇپ، يولداش جياڭ زېمىننىڭ جۇڭگو پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ 4 - قۇرۇلتىيىدا قىلغان مۇھىم سۆزىنىڭ روھىنى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ «پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى خىزمىتىگە بولغان رەھبەرلىكىنى كۈچەيتىش ۋە ياخشىلاش توغرىسىدىكى قارارى» نى ئەستايىدىل ئىزچىللاشتۇرۇپ، «ئىككى بۇرۇلۇش» ئۈچۈن مۇلازىمەت قىلىشنى پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ خىزمەت يۆنىلىشى قىلىشتا باشتىن ئاخىر چىڭ تۇرۇپ، ھەر مىللەت پەن - تېخنىكا خىزمەتچىلىرىنى ئىستىپاقلاشتۇرۇپ ۋە تەشكىللەپ، ئاپتونوم رايونىمىزدا پەن - تېخنىكىنىڭ تەرەققىي قىلىشى ۋە گۈللىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش، پەن - تېخنىكىنىڭ ئومۇملاشتۇرۇلۇشى ۋە كېڭەيتىلىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش، پەن - تېخنىكا خادىملىرىنىڭ ئۆسۈپ يېتىلىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش، سوتسىيالىستىك ماددىي مەدەنىيەت ۋە مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈرۈش يولىدا مۇھىم تۆھپىلەرنى قوشتى. پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ ئۆزگىچە ئورنى ۋە رولىنى باشقا تەشكىلاتلار باسالمايدۇ. ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى ۋە ئۇنىڭغا قاراشلىق تەشكىلاتلاردا ئىختىساس ئىگىلىرى توپلاشقان، شۇڭا سىلەرنىڭ شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ۋە مائارىپقا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش ستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇش داۋامىدا، تېخىمۇ ياخشى رول ئويناپ پەن - تېخنىكا خىزمەتچىلىرىنى يەنىمۇ ئىستىپاقلاشتۇرۇپ ۋە سەپەرۋەر قىلىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ پەن - تېخنىكا ئىشلىرى ۋە ئىقتىسادىي، ئىجتىمائىي ئىشلىرىنىڭ ئومۇميۈزلۈك تەرەققىي قىلىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش يولىدا تېخىمۇ زور رول ئويناپ، ئۈزلۈكسىز يېڭى تۆھپە يارىتىشىڭلارنى ئۈمىد قىلىمەن.

ھەر دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا جەمئىيەتلىرى ھەر مىللەت پەن - تېخنىكا خىزمەتچىلىرىنى ئىستىپاقلاشتۇرۇپ، ئۆزىنى شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ۋە مائارىپقا تايىنىپ گۈللەندۈرۈشتىن ئىبارەت ئۇلۇغ ئىشقا بېغىشلاشنى ئۆزىنىڭ تۈپ ۋەزىپىسى قىلىپ، پەن - تېخنىكا خىزمەتچىلىرى ئۈچۈن مۇلازىمەت قىلىش ئېڭىنى يەنىمۇ كۈچەيتىپ، ئۇلارنىڭ ساداسى ۋە تەكلىپلىرىنى ۋاقتىدا ئىنكاس قىلىپ، ئۇلارنىڭ قانۇنىي ھوقۇق - مەنپەئىتىنى قوغداپ، پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنى ھەقىقىي تۈردە پەن - تېخنىكا خىزمەتچىلىرىنىڭ ئائىلىسىگە ئايلاندۇرۇش لازىم. ھەر دەرىجىلىك پارتىيە كومىتېتىلىرى ۋە خەلق

پەن-تېخنىكىنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇپ، شىنجاڭنى پەن-تېخنىكاغا، مائارىپقا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش ستراتېگىيىسىنى ئومۇميۈزلۈك يولغا قويۇپ، «ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشتا پەن-تېخنىكا تەرەققىياتىغا تايىنىش، پەن-تېخنىكا خىزمىتىنى ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشقا يۈزلەندۈرۈش» فاھجېنى قەتئىي تەۋەنىمەي ئىزچىلاشتۇرۇش لازىم. ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئەمەلىيىتى بىلەن بىرلەشتۈرگەندە، پەن-تېخنىكا خىزمىتىنى ئىقتىسادنىڭ يۈكسىلىشى شەكلىنى ئۆزگەرتىش ئۈچۈن خىزمەت قىلدۇرۇش لازىم. مۇھىمى ئىقتىسادنىڭ يۈكسىلىشى ساپاسى ۋە سۈپىتىنى ياخشىلاش، ئىقتىسادنى كۆلەملىك تەرەققىي قىلدۇرۇش، ھازىرقى قالاق ئىشلەپچىقىرىش ئۇسۇلىنى ئۆزگەرتىش، رايونلارنىڭ ئۇدا تەرەققىي قىلىشىنى ئىلگىرى سۈرۈش، ماكرۇ ئىگىلىك جەھەتتە ئىلمىي تەدبىر بەلگىلەش ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈش قاتارلىق تەرەپلەردە پەن-تېخنىكىنىڭ سالمىقىنى ئاشۇرۇپ، پەن-تېخنىكىنىڭ ئىشلەپچىقىرىش كۈچى ئامىلىدىكى يېتەكچىلىك رولىنى جارى قىلدۇرۇش لازىم. نۆۋەتتە، شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتى ھالقىلىق مەزگىلدە تۇرماقتا. پۈتكۈل جەمئىيەتنىڭ پەن-تېخنىكا تەرەققىياتىنى تېزلىتىش - تېزلىتەلمەسلىك، ئىككى ئۆزگىرىشنى تېزىدىن ئىشقا ئاشۇرۇش- ئاشۇرالماسلىق ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىدا دەۋر قەدىمىگە يېتىشىپ مېڭىش - ماگالماسلىق، ئۇلۇغۋار نىشانى ئىشقا ئاشۇرۇش- ئاشۇرالماسلىقنىڭ ئاچقۇچى بولۇپ قالدى.

ئەمگەكچىلەرنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈش ئاپتونوم رايونىنىڭ 9-بەش يىللىق پىلانى ۋە 2010-يىلىغىچە بولغان كەلگۈسى نىشانى ۋاقتىدا ئومۇميۈزلۈك ئىشقا ئاشۇرۇشتا ھەل قىلغۇچ ئەھمىيەتكە ئىگە. يولداش جياڭ زېمىن جۇڭگو پەن-تېخنىكا جەمئىيىتى 4-قۇرۇلتىيىدا قىلغان مۇھىم سۆزىدە مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: «ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى يەنىمۇ ئىلگىرىلىگەن ھالدا پەن - تېخنىكا تەرەققىياتىغا ۋە ئەمگەكچىلەرنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈشكە تايىنىش يولغا يۆتكەنگەندە، 2-قەدەملىك ستراتېگىيىلىك نىشاننىڭ غەلىبىلىك ئىشقا ئېشىشىغا كاپالەتلىك قىلغىلى، شۇنىڭ بىلەن بىرگە 3-قەدەملىك ستراتېگىيىلىك نىشانى ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن پۇختا ئاساس سالغىلى بولىدۇ». ھەر مىللەت ئەمگەكچىلىرىنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈش ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ پەن - تېخنىكا تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈشنىڭ ئېھتىياجى، بەلگىلىك ئىلىم-پەن، مەدەنىيەت بىلىملىرىگە، بىر قەدەر يۇقىرى ئىشلەپچىقىرىش ماھارىتىگە ئىگە ئەمگەكچىلەر قوشۇنى بەرپا قىلىش شىنجاڭنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى تېزلىتىشتىكى مۇھىم ستراتېگىيىلىك ۋەزىپە. ئاپتونوم رايونىمىزدا تۈرلۈك كەسپىي ئىختىساس ئىگىلىرى بىر قەدەر كەمچىل، ئەمگەكچىلەرنىڭ ساپاسى بىر قەدەر تۆۋەن، بۇ ئىقتىساد ۋە تۈرلۈك ئىجتىمائىي ئىشلارنىڭ تېز تەرەققىي قىلىشىنى چەكلەپ تۇرۇۋاتقان مۇھىم ئامىل. بىز ئەمگەكچىلەرنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈش ئېڭىمىزنى كۈچەيتىپ، ئەمگەكچىلەرنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈشنى ئىقتىسادىي خىزمەتنى تۇتقانغا ئوخشاش تۇتۇپ، ئەمگەكچىلەرنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈشكە ئائىت ئىلىم-پەن، مەدەنىيەت بىلىملىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش پائالىيىتىنى زور كۈچ بىلەن قانات يايدۇرۇپ، يۇقىرى سەۋىيىلىك تۈرلۈك كەسپىي تېخنىكا خادىملىرى قوشۇنىنى زور كۈچ بىلەن يېتىشتۈرۈش بىلەن بىر ۋاقىتتا، چېگرا رايوندا يىلتىز تارتىدىغان، شىنجاڭنى قىزغىن سۆيىدىغان، زامانىۋى ئىلىم - پەن، مەدەنىيەت ساپاسىغا ئىگە ئەمگەكچىلەر قوشۇنى بەرپا قىلىشىمىز لازىم.

بۇنىڭدىن كېيىنكى 15 يىل ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى ئىشلىرىدا ئالدىنقىلارغا ۋارىسلىق قىلىپ، كېيىنكىلەرگە يول ئېچىپ داۋاملىق ئىلگىرىلەيدىغان

كۈنتەرتىپكە قويۇلماقتا، ئەمما پۇرسەت ھامان ئويىڭىپ چەتئەتنىڭ شارائىت بىلەنلا ئەمىن ئېتەلەيدۇ، پۇرسەتنى پارلاق ئىقتىسادىي رېئاللىققا، كونكرېت ئۈنۈمگە ئايلاندۇرۇش ئۈچۈن، يەنىلا ئۆزىمىزنىڭ سۈيىيىتىپ پائالىيەتچانلىقىنى جارى قىلدۇرۇشىمىزغا توغرا كېلىدۇ. نۆۋەتتە، ئالدىمىزغا قويۇلغان مۇھىم ۋەزىپە ئىدىيىۋى تونۇشىمىز ۋە روھى ھالىتىمىزنى تېزىدىن تەڭشەپ نۆۋەتتىكى چوڭ ياخشى ۋەزىيەتكە ۋە تەرەققىيات پۇرسىتىگە ماسلاشتۇرۇپ، ھەرقايسى ئەرەپتىكى كۈچلەرنى ئىتتىپاقلاشتۇرۇپ، بارلىق ئاكتىپ ئامىللارنى ئىشقا سېلىپ، كەڭ پەن-تېخنىكا خىزمەتچىلىرى بىلەن پۈتۈن شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلق ئاممىسىنىڭ ئەقىل - پاراستىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، بىر نىيەتتە ھەمكارلىشىپ، خىزمەتلەرنى تىرىشىپ ئىشلاپ، شىنجاڭنىڭ تەرەققىيات قەدىمىنى تېزلىتىشتىن ئىبارەت. تەرەققىيات داۋامىدا ئىقتىسادىي ئاساسىمىز ناچار بولۇش ۋە مەبلەغ، تېخنىكا، ئىختىساس ئىگىلىرى كەمچىل بولۇشتەك ئەھۋاللار يەنىلا ئېغىر دەرىجىدە مەۋجۇت. بىز ھەم نەتىجە بىلەن پۇرسەتنى كۆرۈپ يېتىشىمىز ھەم قىيىنچىلىق بىلەن مۇسابىقىنى كۆرۈپ يېتىشىمىز كېرەك. كۈچلۈك مەسئۇلىيەت تۇيغۇسى ۋە تەخسىزلىك تۇيغۇسىنى تۇرغۇزۇپ، بۆسۈشكە، ئىشلەشكە جۈرئەت قىلىش، قەيسەرلىك بىلەن ئېلىشىش، تىرىشىپ ئالدىنقى قاتاردا تۇرىدىغان نەتىجە يارىتىش روھىنى جارى قىلدۇرۇپ، تولۇق تاشقان ئىشەنچ بىلەن مۇسابىقىنى كۈتۈۋېلىپ، زور دەرىجىدە تەرەققىي قىلغان يېڭى ئەسىرنى كۈتۈۋېلىشىمىز كېرەك. شىنجاڭنى پەن-تېخنىكاغا، مائارىپقا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش ستراتېگىيىسىنى ۋە ئىككى تۈپ خاراكىتلىك ئۆزگىرىشنى ئىشقا ئاشۇرۇش ئۇلۇغ ئەمەلىيىتىدە، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر مىللەت پەن - تېخنىكا خىزمەتچىلىرى مۇھىم تارىخىي بۇرچىنى ئۈستىگە ئالغان. بۇ يەردە، مەن پەن - تېخنىكا سېپىدىكى يولداشلارغا بىر نەچچە سەمىمىي ئۈمىدىمنى ئوتتۇرىغا قويىمەن:

بىرىنچى، باش شۇجى جاڭ زېمىننىڭ جۇڭگو پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ مەملىكەتلىك 5-قۇرۇلتىيىدا ئوتتۇرىغا قويغان تەلپىگە ئوخشاش، ۋە تەنپەرۋەرلىك بايرىقىنى ئېگىز كۆتۈرۈپ، جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇشنىڭ سىياسىي يۆنىلىشتە چىڭ تۇرۇش لازىم. ۋە تەنپەرۋەرلىك بىر دۆلەت، بىر مىللەتنىڭ خەلقى ئۆيۈشتۈرۈشىدىكى مۇھىم ئىدىيىۋى ئاساس ۋە تەرەققىياتقا ئۈزلۈكسىز ئىنتىلىشىدىكى غايەت زور مەنىۋى ھەرىكەتلەرنىڭ دۈرۈگۈچ كۈچ. ۋەتەننى سۆيۈشتە، پۈتۈن مەملىكەتتىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى رەھبەرلىكىدە تاللىۋالغان سوتسىيالىزم تۈزۈمى ۋە يولىنى قىزغىن سۆيۈپ، ۋە تەنپەرۋەرلىكنى كۆلپەيتىش، سوتسىيالىزم بىلەن زىچ بىرلەشتۈرۈپ، ۋەتەننى تېخىمۇ گۈزەل قىلىپ قۇرۇپ چىقىش كېرەك. شىنجاڭدىكى ھەر مىللەت خەلقى ئەزەلدىن ۋەتەننى، شىنجاڭنى قىزغىن سۆيۈشتەك شەرىپلىك ئەنئەنىگە ئىگە. بۈگۈنكى كۈندە ۋە تەنپەرۋەرلىكنى تەكىتلىگىنىمىزدە، سوتسىيالىستىك ۋەتەننى، كۆپ مىللەت توپلىشىپ ئولتۇراقلاشقان شىنجاڭنى قىزغىن سۆيۈپ، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تۇغىنى ئېگىز كۆتۈرۈپ، ۋەتەننىڭ بىرلىكىنى، شىنجاڭنىڭ مۇقىملىقىنى قوغداپ، مىللىي بۆلگۈنچىلىك ۋە قانۇنسىز دىنىي ھەرىكەتلەرگە قارشى تۇرۇشىمىز، چېگرا رايونىنى ئېچىپ، گۈللەندۈرۈپ ۋە قوغداپ، شىنجاڭنى تەرەققىي قىلدۇرۇش قەدىمىنى تېزلىتىشىمىز لازىم. شىنجاڭ ئازاد بولغان 40 نەچچە يىلدىن بۇيان، ھەر مىللەت بىلەن - تېخنىكا خىزمەتچىلىرى، كەڭ كادىرلار ۋە ئامما پارتىيىنىڭ رەھبەرلىكىدە شىنجاڭنى ئېچىپ ۋە گۈللەندۈرۈپ، تىيانشاننىڭ جەنۇبىي ۋە شىمالىدا يەر-جاھاننى زىلزىلىگە كەلتۈرىدىغان ئۆزگىرىشلەرنى بارلىققا

خىزمەتچىلىرى باشلامچىلىق بىلەن يېڭى پەن-تېخنىكا بىلىملىرىنى ئۆگىنىپ، ئىلىم-پەن روھىنى جارى قىلدۇرۇپ، پۈتۈن جەمئىيەتتە مەسلىنى ئىلمىي ئىدىيە بىلەن كۆزىتىش، ئىلمىي ئۇسۇل بىلەن بىر تەرەپ قىلىش ئۈلگىلىرىدىن بولۇشى، فېئودال خۇراپاتلىق، نادانلىق ۋە قالاقلىققا قەتئىي قارشى تۇرۇپ، تۈرلۈك ئىلىم-پەندە ساختىلىق قىلىش، ئىلىم-پەنگە قارشى تۇرۇش قىلمىشىنى پاش قىلىپ ۋە توسۇپ، ئىلىم-پەن روھىنى پۈتۈن جەمئىيەتتە ئاڭلىق ئالغا ئايلاندۇرۇپ، ھەر مىللەت ئاممىسىنىڭ ئىدىيە، ئەخلاق ۋە ئىلىم-پەن، مەدەنىيەت ساپاسىنى تۈپتىن ئۆستۈرۈش كېرەك.

بەشىنچى، تىرىشىپ يول ئېچىپ يېڭىلىق يارىتىپ، ئۆزلۈكسىز ئىلىم - پەننىڭ يۇقىرى پەللىسىگە ئۆرلەش كېرەك. يولداشلار، شىنجاڭنى پەن-تېخنىكا ۋە مائارىپقا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش ستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇشنىڭ ئاچقۇچى ئىختىساس ئىگىلىرىدە، «جەمئىيەتتىكى تۈرلۈك بايلىقلار ئىچىدە، ئىختىساس ئىگىلىرى ئەڭ قىممەتلىك، ئەڭ مۇھىم بايلىق ھېسابلىنىدۇ». ھەر دەرىجىلىك پارتكوم ۋە ھۆكۈمەتلەر تۈرلۈك مۇنەۋۋەر پەن-تېخنىكا ئىگىلىرىنىڭ مەيدانىغا كېلىشىگە ئۆزلۈكسىز تۈرتكە بولۇشى ۋە پائال يار-يۆلەك بولۇشى ھەمدە ئىختىساس ئىگىلىرىنى ئىنتايىن قەدەرلىشى ۋە ياخشى ئىشلىتىشى لازىم. دۆلەت ۋە ئاپتونوم رايونىنىڭ ئىختىساس ئىگىلىرىنى يېتىشتۈرۈش، ئىشلىتىش، باشقۇرۇشقا دائىر فاھجېن، سىياسەتلىرى ۋە تەدبىرلىرىنى ئەستايىدىل ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، ئىختىساس ئىگىلىرىنى يېتىشتۈرۈش ۋە پەن-تېخنىكا قوشۇنىنى مۇقىملاشتۇرۇش خىزمىتىنى پۇختا، ياخشى ئىشلىتىشى كېرەك.

ئىختىساس ئىگىلىرىنى يېتىشتۈرۈشتە مائارىپ ئاساس. ئالىي مەكتەپلەر ئەسر ھالقىدىغان پەن-تېخنىكا خادىملىرىنى يېتىشتۈرۈشى ئاساسلىق ۋەزىپە قىلىشى لازىم، كەسپىي تېخنىكا مائارىپى ۋە چوڭلار مائارىپىنى زور كۈچ بىلەن تەرەققىي قىلدۇرۇپ، ئوخشىمىغان قاتلاملاردىكى ئەمگەكچىلەرنى تەربىيە ئېلىش ۋە قايتا تەربىيە ئېلىش پۇرسىتىگە ئىگە قىلىش لازىم. زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ تەلپىگە ئۇيغۇن كېلىدىغان ئاز سانلىق مىللەت پەن-تېخنىكا خادىملىرىنى ۋە يېزا پەن-تېخنىكا خادىملىرىنى زور كۈچ بىلەن يېتىشتۈرۈپ، دېھقان تېخنىكلار قوشۇنىغا ئەھمىيەت بېرىش ۋە ئۇنى تەرەققىي قىلدۇرۇش لازىم، مەملىكەت ئىچى ۋە سىرتىدىن ئاپتونوم رايونىمىزغا جىددىي ئېھتىياجلىق بولغان پەن-تېخنىكا خادىملىرىنى كىرگۈزۈش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش لازىم. پەن-تېخنىكا خادىملىرى، بولۇپمۇ ئاز سانلىق مىللەتتىن بولغان ئوتتۇرا ياش، ياش پەن-تېخنىكا خادىملىرىنى ئىچكى ئۆلكىلەرگە بېرىپ بىلىم ئاشۇرۇش، تەربىيىلىنىشكە پائال تۈردە تاللاپ ئەۋەتىپ، ھەقىقەتەن زۆرۈر بولسا، چەت ئەللەرگە بىلىم ئاشۇرۇش، تەربىيىلىنىشكە ئەۋەتىپ، ھەمكارلىق تەتقىقاتى ۋە ئىلىم ئالماشتۇرۇش خىزمىتىنى قانات يايدۇرۇش لازىم. تۈرلۈك ئىختىساس ئىگىلىرىنىڭ رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇش ئۈچۈن، ھەر دەرىجىلىك پارتكوم ۋە ھۆكۈمەتلەر ئۇلارغا باشتىن ئاخىر ئىشىنىشى، كۆڭۈل بۆلۈشى ۋە ئۇلارنى ئاسرىشى، ئۇلارغا تىرىشىپ ياخشىراق خىزمەت شارائىتى ۋە تۇرمۇش شارائىتى يارىتىپ بېرىشى لازىم، ئۇنىڭدىن باشقا يەنە ئۈنۈملۈك تەدبىرلەرنى قوللىنىپ، پۈتكۈل جەمئىيەتتە ئىلىم - پەنگە، بىلىمگە، ئىختىساس ئىگىلىرىگە ھۆرمەت قىلىشتەك ياخشى كەيپىياتنىڭ شەكىللىنىشىنى ئىلگىرى سۈرۈشى لازىم. زور بىر تۈركۈم مۇنەۋۋەر پەن - تېخنىكا خادىملىرى ئۆزلۈكسىز مەيدانغا كەلگەندىلا ۋە ئۇلارنىڭ رولى تولۇق جارى قىلدۇرۇلغاندىلا، ئاندىن ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ

ھەقىقىي تۈردە پەن - تېخنىكا خىزمەتچىلىرىنىڭ ئاتىلىشىگە ئايلاندۇرۇشى لازىم. ھەر دەرىجىلىك پارتىيە كومىتېتلىرى ۋە خەلق ھۆكۈمەتلىرى ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە كومىتېتى دائىمىي كومىتېتى يېغىنىنىڭ قارارىنى ئەستايىدىل ئىزچىلاشتۇرۇپ، ھەر دەرىجىلىك پەن-تېخنىكا جەمئىيەتلىرىنىڭ خىزمەتلىرىگە ئەھمىيەت بېرىشى ۋە ئۇنى قوللىشى لازىم. پەن - تېخنىكا جەمئىيەتلىرى تەشكىلاتلىرىنىڭ تور قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش لازىم. ناھىيە، شەھەردىن يۇقىرى پەن - تېخنىكا جەمئىيەتلىرىنىڭ ئاخباراتىنى ھەمدە ئەسلىدىكى مەمۇرىي شاتىنى داۋاملىق ساقلاپ قىلىش لازىم. ھەر دەرىجىلىك مالىيە تارماقلىرى پەن-تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇش خىراجىتىنى كۆپەيتىشى لازىم، ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە كومىتېتى يېتىككەن كىشى بېشىغا توغرا كېلىدىغان پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇش خىراجىتىنى چوقۇم ئەستايىدىل ئەمەلىيلەشتۈرۈشى لازىم.

يولداشلار، نۆۋەتتە شىنجاڭنىڭ ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشى يېڭى تەرەققىيات باسقۇچىغا قەدەم قويدى. ئىستىقبال پارلاق، ۋەزىپە مۇشكۈل، ئەسىر ئالمىشىدىغان پەيتتە، پارتىيە 14 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 6- ئومۇمىي يىغىنى پۈتۈن پارتىيە، پۈتۈن مەملىكەت خەلقىنى سوتسىيالىستىك مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشكە چاقىردى، بۇ بىزنىڭ 21 - ئەسىرگە غەلىبىلىك قەدەم تاشلىشىمىزدا غايەت زور رېئال ئەھمىيەتكە ۋە چوڭقۇر تارىخىي ئەھمىيەتكە ئىگە. مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى ئۇزاق مۇددەتلىك ستراتېگىيىلىك ۋەزىپە، ئۇ ئىلىم - پەن، مائارىپ، مەدەنىيەت ۋە ئىدىيە، ئەخلاق قۇرۇلۇشىدىن ئىبارەت ئىككى تەرەپنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. ماددىي مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدا، پەن - تېخنىكىنىڭ 1- ئىشلەپچىقىرىش كۈچى بولۇشتەك ئورنى ۋە رولى كىشىلەر قەلبىدىن چوڭقۇر ئورۇن ئالدى ھەمدە ئەمەلىيەتتە كۆرسىتىلدى. پەن - تېخنىكا ھەم مەنىۋى مەدەنىيەت بەرپا قۇرۇلۇشىنىڭ تەركىبىي قىسمى، ھەم مەنىۋى مەدەنىيەت بەرپا قىلىشنىڭ كۈچلۈك پىشاڭى. ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر مىللەت پەن - تېخنىكا خىزمەتچىلىرى 6 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھىنى ئەستايىدىل ئۆگىنىپ، چوڭقۇر ئۆزلەشتۈرۈپ ۋە قەتئىي ئىزچىلاشتۇرۇپ، سوتسىيالىستىك مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈرۈشنىڭ نەمۇنەچىلىرىدىن بولۇشى لازىم. يولداش جياڭ زېمىن يادرولۇقىدىكى پارتىيە مەركىزىي كومىتېتىنىڭ ئەتراپىغا زىچ ئۇيۇشۇپ، ئاپتونوم رايونلۇق پارتىيە كومىتېتى ۋە خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ رەھبەرلىكىدە، دۆلەتنى، شىنجاڭنى پەن - تېخنىكا ۋە مائارىپقا تايىنىپ گۈللەندۈرۈش تۇغىنى ئېگىز كۆتۈرۈپ، ئىتتىپاقلىشىپ ئىلگىرىلەپ، قەيسەرلىك بىلەن ئېلىشىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ 9- بەش يىللىق پىلانى ۋە 2010 - يىلىغىچە بولغان كەلگۈسى نىشانى غەلىبىلىك ئىشقا ئاشۇرۇش يولىدا تىرىشىپ كۈرەش قىلىلى!

قۇرۇلتاينىڭ تولۇق مۇۋەپپەقىيەتلىك يولۇشىغا تىلەكداشيمەن. كۆپچىلىككە رەھمەت!

تۈزۈش
گېزىتىمىزنىڭ 10-ئاينىڭ 8-كۈنىدىكى سانىنىڭ 2- بېتىگە بېرىلگەن مۇلاھىزە ماقالىسىنىڭ ئاپتونوم ئابدۇراخمان ئىسمائىل دەپ تۈزۈش ئوقۇشۇڭلارنى سورايمىز.

تەھرىردىن

80 - يىللاردا ئاپتونوم رايونىمىز ۋە مەملىكەت ئىچىدە زور تەسىر پەيدا قىلغان «قۇمۇل روھى» نى قۇمۇل شەھىرىدىكى ھەر مىللەت خەلقى ئىنتايىن قەدىرلەپ كەلمەكتە ھەمدە بۇ روھنى ئۆزلىرىنىڭ «قوش مەدەنىيەت» بەرپا قىلىش يولىدىكى ئەمەلىي ھەرىكىتى ئارقىلىق تېخىمۇ جۇلالاندۇرماقتا. سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى تۈزۈلمىسى بەرپا قىلىنىۋاتقان يېڭى ۋەزىيەتتە قۇمۇل شەھىرى سوتسىيالىستىك مەنۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى تېخىمۇ گەۋدىلىك ئورۇنغا قويدى. ئۇلار مەنۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدا «ئىككى قولدا تۇتۇش، ئىككىلا قول قاتتىق بولۇش» پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇپ، مەنۋى مەدەنىيەت بەرپا قىلىش پائالىيىتىنى ئۈزلۈكسىز چوڭقۇرلاشتۇرۇپ، سوتسىيالىستىك مەنۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ ئومۇمىي ساپاسىنى يۇقىرى كۆتۈرۈۋەتكە.

بۇنىڭ ئۈچۈن قۇمۇل شەھىرى 1 - قول رەھبەر مەسئۇل بولۇش تۈزۈمىنى يولغا قويۇپ، مۇناسىپ تەشكىلىي ئاپپاراتلارنى قۇرۇپ ۋە مۇكەممەللەشتۈرۈپ، «ئىككى مەدەنىيەت» قۇرۇلۇشىنى ماس قەدەمدە تەرەققىي قىلدۇرۇشنى تەشكىلىي جەھەتتىن كاپالەتكە ئىگە قىلدى.

قۇمۇل شەھەرلىك مەنۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى كومىتېتىنىڭ ئەزالىرىنى يېڭىباشتىن تەكشۈپ، شەھەرلىك پارتكومنىڭ شۇجىسى بۇ كومىتېتنىڭ مۇدىرلىقىنى، شەھەر باشلىقى كومىتېتنىڭ 1 - مۇئاۋىن مۇدىرلىقىنى، شەھەرلىك خەلق قۇرۇلتىيى، سىياسىي كېڭەش، ئىنتىزام تەكشۈرۈش كومىتېتىنىڭ ئاساسلىق رەھبەرلىرى بۇ كومىتېتنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرلىقىنى ئۈستىگە ئېلىپ مەنۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى بىرلىكتە تۇتۇش، ئورتاق باشقۇرۇش ئىندىزىنى بارلىققا كەلتۈردى. بۇ يىل كىرىشى بىلەن شەھەردىكى بەش يۈرۈش رەھبەرلىك بەنزىسىنىڭ مەسئۇللىرى مەنۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى ھەققىدە كۆپ قېتىم مۇزاكىرە ئېلىپ باردى. 4 - ، 5 - ئايلاردا شەھەرلىك پارتكوم بىلەن خەلق ھۆكۈمىتى مەنۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى كۈچەيتىش توغرىسىدا يەتتە قېتىم ماسلاشتۇرۇش يىغىنى، ئۈچ قېتىم نەق مەيداندا ئىش بېجىرىش يىغىنى ئاچتى. شۇنىڭ بىلەن بىللە، شەھەرلىك پارتكوم ۋە خەلق ھۆكۈمىتى ئىدارە، ئورگانلاردا مەنۋى مەدەنىيەت بەرپا

قىلىش خىزمىتىنى كادىرلارنىڭ ئىش ئورنى مەسئۇلىيەت تۈزۈمىنىڭ ئىچىگە كىرگۈزۈشنى بېكىتتى. ئۈچ كوچا ئىش بېجىرىش ئورنى، بىر قىسىم چوڭ سىستېما، كارخانا، كەسپىي ئورۇنلارنىڭ ھەممىسىدە مەنۋى مەدەنىيەت بەرپا قىلىش ئىشخانىسى تەسىس قىلىندى. رەھبەرلىك يۈكسەك دەرىجىدە ئەھمىيەت بېرىپ، يېتەكچى ئىدىيىنى ئايدىڭلاشتۇرۇپ، ئاپپاراتلارنى مۇكەممەللەشتۈرۈشكە، قۇمۇل شەھىرىنىڭ مەنۋى مەدەنىيەت بەرپا قىلىش قۇرۇلۇشى كۆرۈنەرلىك نەتىجىگە ئېرىشتى، ئىلگىرى كېيىن بولۇپ بۇ شەھەر مەملىكەت بويىچە «ساۋاتسىزلىقنى تۈگىتىشنى ئىلغار شەھەر»، «پىلانلىق تۇغۇتتىكى ئىلغار شەھەر»، ئاپتونوم رايون بويىچە «مەنۋى مەدەنىيەت بەرپا قىلىش قۇرۇلۇشىدىكى ئىلغار شەھەر»، «تازىلىقتا ياخشى شەھەر» قاتارلىق شەرەپلىك ناملارغا ئېرىشىپ، ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى ياخشى ئىجتىمائىي ئاساس، مەنۋى ھەرىكەتلەندۈرگۈچ كۈچ بىلەن تەمىن ئەتتى.

بۇ شەھەر سوتسىيالىستىك مەنۋى مەدەنىيەت بەرپا قىلىش جەريانىدا جاڭجياڭنىڭ تەجرىبىلىرىنى ئۆگىنىپ، قۇمۇل روھىنى جارى قىلدۇرۇپ، شەھەر خەلقىنىڭ ئومۇمىي ساپاسىنى ئۆستۈرۈشكە ئالاھىدە ئەھمىيەت بەردى.

قۇمۇل شەھىرى مەملىكەتلىك مەنۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى بويىچە تەجرىبە ئالماشتۇرۇش يىغىنىنىڭ روھىنى ئەستايىدىل ئىزچىلاشتۇرۇپ، جاڭجياڭنىڭ تەجرىبىلىرىنى ئەستايىدىل ئۆگەندى، تەشۋىق قىلدى، كېڭەيتتى. تېلېۋىزوردا مەخسۇس لېكسىيە ئۇيۇشتۇردى، گېزىتتە مەخسۇس بەت تەسىس قىلدى. ھەر مىللەت ئاممىسى ۋە كادىرلىرىنى «جاڭجياڭنىڭ تەجرىبىلىرىنى ئۆگىنىشتىن دوكلات بېرىش ئۆمىكىنىڭ دوكلاتى» نى ئاڭلاشقا تەشكىللىدى. شەھەر بويىچە ھەرقايسى ئىدارە، ئورگانلاردا «جاڭجياڭدىن ئۆگىنىپ، قۇمۇل روھىنى جارى قىلدۇرۇش» ۋە «يېنىدىكى چاكار» قاتارلىق تېمىلاردا نۇتۇق سۆزلەش مۇسابىقىسى ئۇيۇشتۇردى. ھەرقايسى ئورۇنلار جاڭجياڭ تەجرىبىلىرىنى ئۆگىنىشكە ئائىت 100 يۈرۈشتىن ئارتۇق پايدىلىنىش قوللانمىلىرىنى قىسمى سۈپىتىدە ئوتتۇرىغا قويدى. بۇ يىل لەنجۇ - شىنجاڭ تۆمۈرىولىنى كەلكۈن بۇزۇۋېتىپ، نەچچە 10 مىڭ يولۇچى قۇمۇل ۋوكتىلىدا تۇرۇپ قالغاندا، قۇمۇل شەھىرى «خالىسانە تۆھپە قوشۇش» ئىلىمى جىجانب روھىنى جارى قىلدۇرۇپ، يولۇچىلارغا ياردەم قولىنى سۇندى، قۇمۇل تۆمۈرىولى شۆبە

«قۇمۇل روھى» جۇلالانماقتا

قۇمۇل شەھىرىنىڭ سوتسىيالىستىك مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدا دائىر تەجرىبىلىرى توغرىسىدا ئۆز مۇخبىرىمىز مېھرىناي ياقۇپ

سېتىۋالدى. قۇمۇل شەھىرى جاڭجياڭ تەجرىبىلىرىنى ئۆگىنىشتە مۇنداق ئالتە جەھەتتىن ئۆز ئورنىنىڭ ئەمەلىيلىكىگە بىرلەشتۈرۈشكە ئەھمىيەت بەردى: بىرىنچى، جاڭجياڭ تەجرىبىسىنى ئۆگىنىشنى قۇمۇل روھىنى جارى قىلدۇرۇش، كارخانا روھىنى بەرپا قىلىش بىلەن بىرلەشتۈرۈش؛ ئىككىنچى، ئۆز ئورنىنىڭ ئەمەلىي ئەھۋالى بىلەن بىرلەشتۈرۈپ، شەكىللەندۈرۈش قىلماسلىق؛ ئۈچىنچى، جاڭجياڭدىن ئۆگىنىشنى قۇمۇل شەھىرىنىڭ خەلق ئىگىلىكى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنىڭ 9 - بەش يىللىق پىلانى ۋە 2010 - يىلىغىچە بولغان كەلگۈسى نىشان پروگراممىسىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش بىلەن بىرلەشتۈرۈپ، ئىقتىسادنى تېز سۈرئەت، يۇقىرى ئۈنۈم بىلەن تەرەققىي قىلدۇرۇشنىڭ يېڭى يولىنى تېپىپ چىقىش؛ تۆتىنچى، شەھەرنىڭ چىرىكلىشىشكە قارشى تۇرۇپ، ساھەلەردىكى ناتوغرا ئىستىللارنى تۈزىتىش خىزمىتى بىلەن بىرلەشتۈرۈش؛ بەشىنچى، مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقى تەربىيىسىنى كۈچەيتىپ، جەمئىيەتنىڭ مۇقىملىقىنى ساقلاش بىلەن بىرلەشتۈرۈش؛ ئالتىنچى، مەملىكەت بويىچە پاكىز شەھەر بەرپا قىلىش، ئاپتونوم رايون بويىچە «ئىككىنچى يىللىق ئىشخانىسىنى تۈزۈش» قىلىش، تىكى ئىلغار شەھەر بولۇش، «يېڭى ئىستىل» لوگىسى پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇش بىلەن بىرلەشتۈرۈش. مۇشۇ خىل ئۇسۇللار ئارقىلىق ئېلىپ بېرىلغان جاڭجياڭنىڭ تەجرىبىلىرىنى ئۆگىنىش پائالىيىتى شەھەر ئاھالىسىنى كۆپ تەرەپتىن تەربىيەلەپ، ئۇلارنىڭ مەدەنىيەتلىك شەھەر ئائىلىسى بولۇش ئېڭىنى يۇقىرى كۆتۈردى.

1987 - يىلى «قۇمۇل روھى» پۈتۈن مەملىكەت بويىچە زور تەسىر پەيدا قىلغانىدى. يېقىندا قۇمۇل شەھىرى جاڭجياڭنىڭ تەجرىبىلىرىنى ئۆگىنىش ئاساسىدا «داۋاملىق ئىلگىرىلەپ، ئالدىنقى قاتارغا ئۆتۈش» نى «قۇمۇل روھى» نىڭ مۇھىم تەركىبىي قىسمى سۈپىتىدە ئوتتۇرىغا قويدى. بۇ يىل لەنجۇ - شىنجاڭ تۆمۈرىولىنى كەلكۈن بۇزۇۋېتىپ، نەچچە 10 مىڭ يولۇچى قۇمۇل ۋوكتىلىدا تۇرۇپ قالغاندا، قۇمۇل شەھىرى «خالىسانە تۆھپە قوشۇش» ئىلىمى جىجانب روھىنى جارى قىلدۇرۇپ، يولۇچىلارغا ياردەم قولىنى سۇندى، قۇمۇل تۆمۈرىولى شۆبە ئاپتوموبىللىرىنىڭ مۇلازىمىتىنى سۈپىتىنى ئۆستۈردى.

باشقۇرۇش بەلگىلىمىسى» نى ئەستايىدىل ئىزچىلاشتۇرۇپ، مەدەنىيەتلىك ئورۇنلارغا بولغان باشقۇرۇشنى كۈچەيتتى. 1996 - يىلى شەھەر دەرىجىلىك مەدەنىيەتلىك ئورۇندىن ئونى، ۋىلايەت دەرىجىلىك مەدەنىيەتلىك ئورۇندىن بەشى، ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مەدەنىيەتلىك ئورۇندىن ئۈچىنى، شەھەر دەرىجىلىك مەدەنىيەتلىك ئورۇندىن 20 نى قايتا تەكشۈرۈپ ئۆتكۈزۈۋالدى. مەدەنىيەتلىك ئورۇن بولۇش لايىھىسىدىن قالغان ئىككى ئورۇننىڭ نامىنى بىكار قىلدى. 8 - ئاينىڭ ئاخىرىغا قەدەر شەھەر بويىچە ئاپتونوم رايون دەرىجىلىك مەدەنىيەتلىك ئورۇن 27 گە، ۋىلايەت دەرىجىلىك مەدەنىيەتلىك ئورۇن 46 گە، شەھەر دەرىجىلىك مەدەنىيەتلىك ئورۇن 205 گە يەتتى.

قۇمۇل شەھىرى شەھەر، يېزىلاردا «يېڭى ئىستىل» لوگىسى پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ، مەنۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى يۇقىرى دولقۇنغا كۆتۈردى. قۇمۇل شەھىرى مەنۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى ئېلىپ بېرىش جەريانىدا شەھەر، يېزىلاردا «يېڭى ئىستىل» لوگىسى پائالىيىتىنى چوڭقۇر قانات يايدۇردى. بۇ يىل يىل بېشىدا شەھەرلىك پارتكوم شۇجىسى شەھەر تەۋەسىدىكى 18 سىستېما بىلەن «يېڭى ئىستىل» لوگىسى مۇسابىقىسى مەسئۇلىيەتنامىسى ئىمزالدى. ھەرقايسى چوڭ سىستېمىلار پائالىيەتنىڭ تەلپىگە ئاساسەن رەھبەرلىك گۇرۇپپىلىرىنى قۇرۇپ، كەسپىي خىزمەتنى نازارەت قىلىش ئۆلچەملىرىنى بېكىتىپ چىقتى ھەمدە ئۆز تەۋەسىدىكى ئاساسىي قاتلام ئورۇنلار بىلەن مەسئۇلىيەتنامە ئىمزالدى. 16 چوڭ سودا سارىيى ئەلا مۇلازىملىق قىلىش پائالىيىتى ۋە ساختا مال بولماسلىق پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى. شۇنىڭ بىلەن بىللە ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ مەدەنىيەت ساپاسىنى ئۆستۈرۈشكە ئەھمىيەت بەردى ھەمدە سۈپەت ئۆلچىمىنى چىڭ تۇتۇپ، ئۆزلىرىنىڭ ئىناۋىتىنى قوغدىدى. بۇنىڭ بىلەن مۇلازىملىق سۈپىتىدە كۆرۈنەرلىك ياخشىلىنىش بولدى. شەھەر ئىچىگە جايلاشقان ئون چوڭ مېھمانخانىمۇ مۇسابىقە مەسئۇلىيەتنامىسىنى ئىمزالاپ، مۇسابىقىنىڭ كونكرېت مەزمۇنلىرىنى بېكىتىپ، مېھمانخانىلارنىڭ ئەلا مۇلازىملىق قىلىش سەۋىيىسىنى يۇقىرى كۆتۈردى. كىرا ئاپتوموبىلى شوپۇرلىرى ئارىسىدا «مەدەنىيەتلىك ئەلچى بولۇش» پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇپ، كىرا ئاپتوموبىللىرىنىڭ مۇلازىمىتىنى سۈپىتىنى ئۆستۈردى.

بەش يىللىق قانۇننى ئومۇملاشتۇرۇشتىكى لايىھەلىك ئورۇن بولدى، مەجىرىسى مائارىپ قانۇنىنى ئەستايىدىل ئىزچىلاشتۇرۇپ، ساۋاتسىزلىقنى تۈگىتىشنى چىڭ تۇتۇپ، ئوقۇتۇش سۈپىتى ۋە مەكتەپ باشقۇرۇش ئۈنۈمىنى يۇقىرى كۆتۈردى. شەھەر بويىچە ئوقۇش پىشىدىكى بالىلارنىڭ مەكتەپكە كىرىش نىسبىتى، ئوقۇغۇچىلارنىڭ مەكتەپ پۈتتۈرۈش نىسبىتى مۇقىم ھالدا % 90 تىن يۇقىرى، تۇراقلىشىش نىسبىتى % 98 بولۇپ كەلدى، ياشلار ۋە ئوتتۇرا ياشلىقلارنىڭ ساۋاتلىق بولۇش نىسبىتى % 99.97 گە يەتتى. بۇ يىل 5 - ئايدا قۇمۇل شەھىرى 93.5 نومۇر بىلەن ئاپتونوم رايوننىڭ يۇقىرى ئۆلچەملىك ساۋاتسىزلىقنى تۈگىتىش بويىچە قايتا تەكشۈرۈشتىن ئۆتتى. ئاياللار خىزمىتىدىمۇ يېڭى ۋەزىيەت بارلىققا كەلدى. ئاياللارنىڭ «ئۈچىنى ئۆگىنىش، ئۈچتە بەسلىشىش»، «ئاياللار تۆھپە يارىتىش» پائالىيەتلىرىدە كۆرۈنەرلىك نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈردى. ئاياللار ئۈچۈن 1097 قارار تۈرلۈك مەدەنىيەت بىلىملىرى ۋە ئەمەلىي قوللىنىلىدىغان تېخنىكا بىلەن تەربىيەلەش كۇرسى ئېچىپ بەردى. 1700 ئايال ساۋاتسىزلىقتىن قۇتۇلدى. 19 مىڭ 645 نەپەر ئايال بىردىن ئۈچكىچە ئەمەلىي قوللىنىلىدىغان تېخنىكىنى ئۆگىنىۋالدى. شەھەر - بازاردىكى 6771 نەپەر ئايال «ئۆز ئورنىنى، ئۆز خىزمىتىنى سۆيۈش، ئىختىساسلىق بولۇشتا، تۆھپىدە بەسلىشىش» پائالىيىتىگە قاتنىشىپ، 176 ئايال ئىشچى - خىزمەتچى تۆھپە يارىتىش ئۈلگىسى قىلىپ تىكلەندى. ئىككى يىلدىن بۇيان قۇمۇل شەھىرىنىڭ ئاممىۋى خاراكتېرلىك تەنتەربىيە ئىشلىرىمۇ جۈش ئۇرۇپ راۋاجلاندى. 30 نەچچە قېتىم تەنتەربىيە مۇسابىقىلىرى ئۆتكۈزۈلدى ۋە ئۇنىڭغا ئون مىڭدىن ئارتۇق كىشى قاتناشتى. پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتى چىڭ تۇتۇلۇپ، كۆچمە نوپۇسلارغا بولغان باشقۇرۇش ئۈنۈمى يۇقىرى كۆتۈرۈلدى. تۈرلۈك ئىجتىمائىي ئىشلاردا قولغا كەلگەن نەتىجىلەر قۇمۇل شەھىرىنىڭ مەنۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، ئىقتىسادىي تەرەققىيات قەدىمىنى تېزەلتتى.

كۈنەس ناھىيىسى بۇلتۇر 230 مىڭ يۈەن خىراجەت ئاجرىتىپ چارۋىچىلار ئولتۇراق رايونلىرىدا داۋالاش پونكىتلىرىنى قۇرۇپ، چارۋىچىلارنىڭ ۋاقتىدا دوختۇرغا كۆرۈنۈشىگە قولايلىق يارىتىپ بەردى. سۈرەتتە: داۋالاش پونكىتىدىكى خادىم كېسەل كۆرمەكتە.

ئابدۇجېلىل تۇرسۇن فوتوسى

دۆنۈپ يېزىسىدا مەدەنىيەتلىك ئائىلە بەرپا قىلىش پائالىيىتى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇلماقتا

ئۆز مۇخبىرىمىز مۇھەممەت نىياز خەۋەر قىلىدۇ: ئۈرۈمچى ناھىيىسىنىڭ دۆنۈپ يېزىسىدا مەدەنىيەتلىك ئائىلە بەرپا قىلىش پائالىيىتى چوڭقۇر قانات يايدۇرۇلۇپ ياخشى ئۈنۈم ھاسىل قىلىندى.

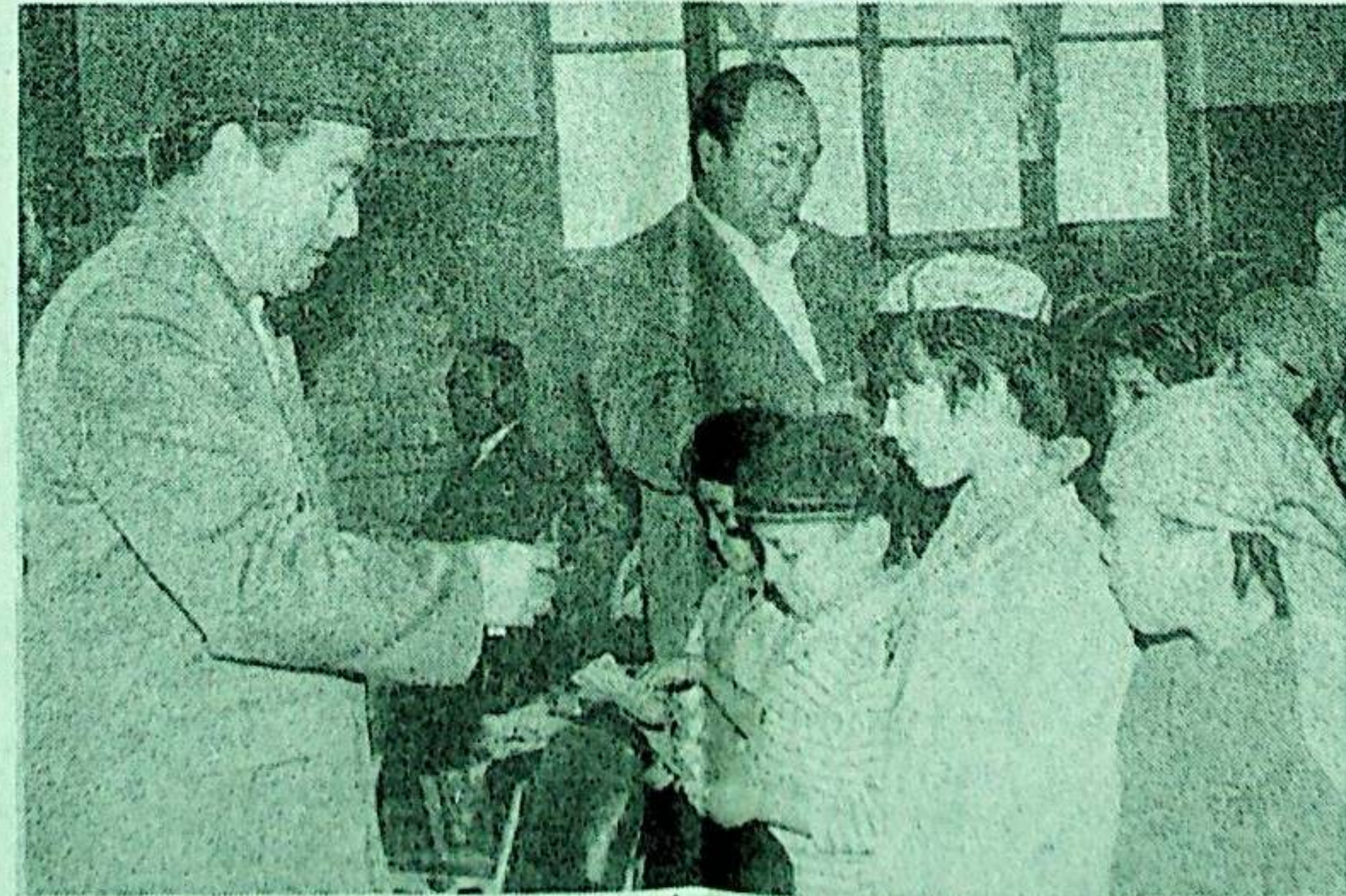
دۆنۈپ يېزىسى 1992 - يىلدىن باشلاپ يۇرت - ماكانىنى سۆيۈش، سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكىگە يۈزلىنىش، ھاللىق سەۋىيىگە يېتىش قاتارلىق چوڭ مۇھاكىمىگە بىرلەشتۈرۈپ «ئون يۇلتۇزلۇق مەدەنىيەتلىك ئائىلە» لىرىنى باھالاش پائالىيىتىنى كەڭ، چوڭقۇر، ئىزچىل قانات يايدۇرۇپ، يېزىنىڭ مەنەۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى خىزمىتىنى يېڭى باسقۇچقا كۆتۈردى. دۆنۈپ يېزىسى ھەر بىر ئائىلىگە تاختاي ئېشىش،

مارالبېشى ناھىيىسىدىكى ئاياللار 3 - كەسىپ بىلەن شۇغۇللىنىپ بېيىش قەدىمىنى تېزلەتمەكتە

شۇغۇللىنىش ئاكتىپلىقىنى يۇقىرى كۆتۈردى. سودا - سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش تارماقلىرى دۇكان ئورنى ئاجرىتىپ بېرىش، باشقۇرۇش ھەققى ئېلىش، كىنىشكا بېجىرىش قاتارلىق جەھەتلەردە ئاياللارغا ئېتىبار بېرىپ، قولايلىق يارىتىپ بەردى. پۇل مۇئامىلە تارماقلىرى قەرز مەبلەغى بىلەن تەمىنلەشتە ئالدىن ئېتىبار بېرىش، باج تارماقلىرى باجدا ئېتىبار بېرىشنى يولغا قويۇپ ئۇلارنى قوللىدى. نەتىجىدە بۇ يىل 10 - ئاينىڭ باشلىرىغىچە ناھىيە بويىچە 3 - كەسىپ بىلەن شۇغۇللىنىدىغان ئاياللار 4990 گە يېتىپ ئۆتكەن يىلدىكىدىن 28% كۆپەيدى. ئۇلارنىڭ ئومۇمىي ياراتقان پايدىسى 2 مىليون 630 مىڭ يۈەندىن ئېشىپ كەتتى.

بىرىنچى رويىنى جارى قىلدۇرۇپ، يولۇچىلارغا ياردەم قولىنى سۇندى، قۇمۇل تۆمۈريول شۆبە ئىدارىسى ئاۋۋال يولۇچىلارنىڭ ياتاق، تامىقىنى ئەتراپلىق ئورۇنلاشتۇردى. ۋىلايەت جىددىي تۇتۇپ، مەخسۇس ماشىنا ئاجرىتىپ، ئۈرۈمچىگە يولۇچىلارنى توشۇدى. 7 - ئاينىڭ 22 - كۈنى بىر كۈندىلا يۈزگە يېقىن مىنىبۇس ۋە ئون نەچچە چوڭ ئاپتوبۇس بىلەن 2570 يولۇچى توشۇلدى. بارىكۆل ناھىيىسى ئەزەلدىن كۆرۈلۈپ باقمىغان ئېغىر كەلكۈن ئاپىتىگە دۇچ كەلگەندە پۈتۈن شەھەر خەلقى ئاپەتتىن قۇتقۇزۇش جېڭىگە ئاكتىپ ئاتلاندى ھەمدە 3 مىليون 300 مىڭ يۈەن نەق پۇل، 130 مىڭ يۈەن قىممىتىدە ماددىي ئەشيا ئىشانە قىلدى.

قۇمۇل شەھىرى جاڭجياگاڭنىڭ تەجرىبىلىرىنى ئۆگىنىش بىلەن بىللە، يەنە خەلقنىڭ مەنەۋى ساپاسىنى يۇقىرى كۆتۈرۈشنى مۇھىم ئىشلار قاتارىدا چىڭ تۇتتى. پۈتۈن شەھەر ئاھالىسىگە ۋەتەنپەرۋەرلىك، كوللېكتىۋىزىملىق تەربىيىسى، سوتسىيالىزمىنى سۆيۈش تەربىيىسىنى قانات يايدۇردى. شەھەر دائىرىسىدە «مەدەنىيەتلىك كىچىك ئاھالىلەر رايونى»، «مەدەنىيەتلىك كوچا»، «مەدەنىيەتلىك ئائىلىلىكلەر بىناسى»، «مەدەنىيەتلىك ئائىلە» بولۇش پائالىيىتىنى قانات يايدۇردى ھەمدە ئۈلگە تىكلەش ئارقىلىق ھەر مىللەت خەلق ئاممىسىنى مەدەنىيەتلىك شەھەر ئاھالىسى بولۇشقا يېتەكلىدى. قۇمۇل شەھىرى يەنە ئاپتونوم رايونىنىڭ «مەدەنىيەتلىك ئورۇنلارنى

بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان قەشقەر شەھىرىدىكى ھەر ساھە ئامما «ئۈمىد» قۇرۇلۇشى ئۈچۈن 82 مىڭ يۈەن ئىشانە قىلدى. 9 - ئاينىڭ 3 - كۈنى قەشقەر شەھەرلىك مائارىپ ئىدارىسى، شەھەرلىك ئىتتىپاق كومىتېتى قاتارلىق ئورۇنلار چوڭ يىغىن ئېچىپ 500 نەپەر ئائىلىسىدە قىيىنچىلىقى بار نامرات ئوقۇغۇچىنىڭ ئوقۇشىنى داۋاملاشتۇرۇشى ئۈچۈن، ئۇلارغا 24 مىڭ 700 يۈەن نەق پۇل تارقىتىپ بەردى. سۈرەتتە: ئوقۇغۇچىلارغا پۇل تارقىتىپ بېرىلمەكتە.

ئادىلجان ئابدۇقادىر فوتوسى

غەربىي جەنۇبىي تارىم نېفىت چارلاش - ئۆزلەشتۈرۈش باش شىركىتىگە قاراشلىق پەرزەنتلەر 1 - باشلانغۇچ مەكتىپىنىڭ ياش ئوقۇتقۇچىسى مىلىكىزات مۇھەممەت ئۆزىگە دائىم قاتتىق تەلەپ قويۇپ، كەسپىنى بېرىلىپ ئۆگىنىپ، كۆرۈنەرلىك نەتىجىلەرنى قولغا كەلتۈرگەچكە، شىنجاڭ نېفىت ئىدارىسى بويىچە «مۇنەۋۋەر سىنىپ مەسئۇلى» بولۇپ باھالاندى تەقدىرلەندى. سۈرەتتە: ئۇ ئوقۇغۇچىلارغا قىيىن نۇقتىلارنى چۈشەندۈرمەكتە.

ئىمىنجان شادىق فوتوسى

شىنجاڭ بالىلار تەرەققىيات مەركىزى ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ بالىلار تەرەققىيات ئىشلىرىغا ياخشى ئاساس سالىدى

ئۆز مۇخبىرىمىز مېھرىگۈل تۇردى خەۋەر قىلىدۇ: شىنجاڭ بالىلار تەرەققىيات مەركىزى قۇرۇلغان ئون يىلدىن بۇيان، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ غەمخورلۇقى ۋە ئالاقىدار ئورۇنلارنىڭ قوللىشى بىلەن ھەر جەھەتتىن تىرىشچانلىق كۆرسىتىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ بالىلار تەرەققىيات ئىشلىرىغا ياخشى ئاساس سالىدى.

شىنجاڭ بالىلار تەرەققىيات مەركىزى 1986 - يىلى قۇرۇلغانىدى. ئۇلار ئون يىلدىن بۇيان بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى بالىلار فوندى جەمئىيىتى بىلەن زىچ ھەمكارلىشىپ، كۆپ خىل شەكىللەرنى قوللىنىپ، چەت ئەل مەبلەغىدىن 8 مىليون 30 مىڭ يۈەن كىرگۈزدى، ئامما ئاسان قوبۇل قىلالايدىغان ئۈنۈملۈك پائالىيەتلەرنى قانات يايدۇرۇپ، ئىلمىي ئۇسۇلدا بالا تەربىيىلەش توغرىسىدىكى تەشۋىقات

قەشقەر ۋىلايىتىدە پاختا پىرىيوم خادىملىرىدىن كەسپىي ئىمتىھان ئېلىندى

مەملىكەتلىك پاختىچىلىق خىزمىتى يىغىنىنىڭ روھىنى ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، بۇ يىللىق پاختا سېتىۋېلىش خىزمىتىنىڭ دۆلەتنىڭ ئۆلچەم بەلگىلىمىسى بويىچە ئېلىپ بېرىلىشىغا كاپالەتلىك قىلىش ئۈچۈن، قەشقەر ۋىلايەتلىك پاختا - چىگە شىركىتى ۋىلايەت تەۋەسىدىكى ھەرقايسى ناھىيىلەرگە ئادەم ئەۋەتىپ جايلاردىكى پاختا پىرىيوم خادىملىرىدىن بىر نۆۋەت ئومۇميۈزلۈك كەسپىي ئىمتىھان ئالدى. ئىمتىھاندىن كېيىن، ۋىلايەتلىك پاختا - كەندىر شىركىتى نەتىجىسى ياخشى بولغان 833 نەپەر پاختا پىرىيوم تېخنىكىغا بۇ يىللىق يېڭى پاختا سېتىۋېلىش خىزمىتىگە قاتنىشىش لايىھەتلىك گۇۋاھنامىسى تارقىتىپ بېرىپ، قەشقەر ۋىلايىتىنىڭ بۇ يىللىق پاختا سېتىۋېلىش خىزمىتىنىڭ دۆلەت ئۆلچەم بەلگىلىمىسى بويىچە ئېلىپ بېرىلىشىغا پۇختا ئاساس ياراتتى. ئابلىمىت بارات

1 مىليوندىن ئارتۇق ئەشەددىي دۈشمەننى تار - مار قىلىپ چېكىندۈردى، ھاۋاسى شالاڭ، قار - مۇزلۇق چوققىلاردىن ھالقىپ، ئادەم ئاياغ باسىغان سازلىقتىن كېچىپ ئۆتۈپ، ئون نەچچە ئۆلكىنى كېسىپ ئۆتۈپ، 25 مىڭ چاقىرىملىق ئۇزۇن سەپەرنىڭ غەلبىسىنى قولغا كەلتۈردى.

قىزىل ئارمىيىنىڭ ئاساسىي كۈچى ئۇزۇن سەپەرگە ئاتلانغاندىن كېيىن، چاڭجياڭ دەرياسىنىڭ جەنۇبىي ۋە شىمالىدا قېپقالغان قىزىل ئارمىيە قوشۇنى ۋە پارتىزانلار ئىنتايىن قىيىن شارائىتتا، خەلق ئاممىسىغا يېقىندىن تايىنىپ، پارتىزانلىق ئۇرۇشىنى داۋاملاشتۇردى. شەنشى، گەنسۇ ۋە شىمالىي شەنشىدە ئىنقىلابىي تايانچ بازى قۇرغان غەربىي شىمال رايونىدىكى قىزىل ئارمىيە قوشۇنى شىمالىي شەنشىگە ئالدىن بارغان قىزىل ئارمىيىنىڭ 25 - جۈنى بىلەن قوشۇلۇپ دۈشمەننىڭ نۇرغۇن ئەسكەرىي كۈچىنى توپلاپ قىلغان «قورشاپ يوقىتىش» نى تارمار قىلىپ، پارتىيە مەركىزىي كومىتېتىنىڭ ئىنقىلاب چوڭ لاگېرنى غەربىي شىمالغا ئورۇنلاشتۇرۇشىغا شارائىت ياراتتى. بەيشىەن - خېيشۈي ئارىلىقىدا ئايلىنىپ يۈرۈپ ئۇرۇش قىلىۋاتقان شەرقىي شىمالدىكى ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى بىرلەشمە قوشۇن، گومىنداڭ ھۆكۈمرانلىق قىلىۋاتقان رايونلاردا يەر ئاستى كۈرۈشى قىلغان پارتىيە تەشكىلاتلىرى ۋە پارتىيە رەھبەرلىك قىلىۋاتقان ھەرقايسى تەرەپ كۈچلىرى ئاجايىپ جاپالىق كۈرەشلەرنى بېشىدىن ئۆتكۈزدى، ئۇلارمۇ ئۇزۇن سەپەرنىڭ غەلبە قىلىشىغا ئۆچمەس تۆھپە قوشتى.

ئۇزۇن سەپەر - ئىنقىلاب بىلەن ئەكسىلىنىۋاتقان كۈچنىڭ، يورۇقلۇق بىلەن زۈلەتتىن ئىبارەت ئىككى خىل تەقدىرنىڭ بىر مەيدان قاتتىق ئېلىشى، جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى ۋە جۇڭگو ئىنقىلابىنىڭ ئوڭۇشۇشۇزلىقتىن غەلبىگە قاراپ مېڭىشىدىكى ئۇلۇغ بۇرۇلۇش نۇقتىسى.

ئۇزۇن سەپەرنىڭ غەلبىسى ماركىزم نەزەرىيىسى بىلەن قوراللانغان، جۇڭگودىكى ھەر مىللەت خەلقى ئارىسىدا چوڭقۇر يىلتىز تارتقان جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسى ۋە ئۇ رەھبەرلىك قىلغان خەلق ئارمىيىسىنىڭ غالىب ئىكەنلىكىنى پۈتۈن دۇنياغا تەنتەنىلىك بىلەن جاكارلىدى.

ئۇزۇن سەپەر پارتىيىنىڭ تەشەببۇسى تەشۋىق قىلدى، ئىنقىلاب ئۇرۇقىنى چاچتى، پارتىيە ۋە قىزىل ئارمىيىنىڭ تەسىر دائىرىسىنى كېڭەيتتى. ئۇزۇن سەپەردىكى ئىش - پائالىيەتلەر مەملىكەت خەلقىنىڭ كۈرەش ئىرادىسىنى ئىنتايىن زور دەرىجىدە ئۇرغۇتتى ھەم دۇنيانى لەرزىگە كەلتۈردى.

ئۇزۇن سەپەرنىڭ غەلبە قىلىشى بىلەن پارتىيىمىز شىمالغا يۈرۈش قىلىپ ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى تۇرۇشتىن ئىبارەت ستراتېگىيىلىك فاڭجېننى ئىشقا ئاشۇردى، قىزىل ئارمىيىنىڭ ئاساسىي كۈچى ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى ئالدىنقى سەپكە يۆتكىلىپ، ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى مىللىي بىرلىك سەپ قۇرۇش ئۈچۈن، قىزىل ئارمىيىنىڭ ياپون باسقۇنچىلىرىغا قارشى تۇرۇش ئۇرۇشىدا ئاساسىي قوشۇنلۇق ۋەزىپىسىنى ئۈستىگە ئېلىش ئۈچۈن مۇستەھكەم ئاساس سالدى.

ئۇزۇن سەپەرنىڭ غەلبە قىلىشى بىلەن ئىنقىلاب كۈچلىرى ساقلاپ قېلىندى ۋە چېنىقتۇرۇلدى، ئۇزۇن سەپەرنىڭ سىنىقىدىن ئۆتكەن كېھىپارتىيە ئەزالىرى ۋە قىزىل ئارمىيىنىڭ كوماندىر - جەڭچىلىرى پارتىيىمىز ۋە ئارمىيىمىزنىڭ ئەڭ قىممەتلىك بايلىقىغا ئايلاندى، نۇرغۇن يولداشلار كېيىن پارتىيىنى، ئارمىيىنى، دۆلەتنى ئىدارە قىلىشتىكى

پېشقەدەم ئىنقىلابچىلار باشلاپ بەرگەن ئۇلۇغ ئىشنى داۋاملىق ئالغان سىلجىتىشنى مەقسەت قىلدۇ. ئەينى يىللاردا ئۇزۇن سەپەر قىلىنغاندا ماددىي نەرسىلەر ئىنتايىن كەمچىل ئىدى، ھەتتا ھايات قېلىشنىڭ ئاساسىي شارائىتلىرىمۇ يوق ئىدى. لېكىن قىزىل ئارمىيە كوماندىر - جەڭچىلىرى مىسلىز جاپا - مۇشەققەت، خېيىم - خەتەرلەرنى يېڭىپ، ئاخىرىدا ئۆزلىرىنىڭ ستراتېگىيىلىك نىشانىغا يەتتى. ئۇلار نېمىگە تاياندى؟ جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىيىسىنىڭ توغرا رەھبەرلىكىگە، پۈتۈن پارتىيە، پۈتۈن ئارمىيىنىڭ مۇستەھكەم ئىتتىپاقلىقىغا، ھەربىيلەر بىلەن خەلقنىڭ بۈيۈك ئىتتىپاقلىقىغا تاياندى، قىزىل ئارمىيە جەڭچىلىرىنىڭ بارلىق دۈشمەننى بېسىپ چۈشىدىغان، ھەرقانداق دۈشمەنگە يېڭىلمەيدىغان، بارلىق قىيىنچىلىقنى بويسۇندۇرالايدىغان، ھەرقانداق قىيىنچىلىقتىن قورقمايدىغان قەھرىمانلىق جاسارىتى ۋە ئىنقىلابىي روھىغا تاياندى.

پارتىيىمىز ئۇزۇن سەپەر يولىدا دەۋر بۆلگۈچ ئەھمىيەتكە ئىگە زۇنىيى يىغىنىنى ئېچىپ، 5 - قېتىملىق «قورشاپ يوقىتىش» قا قارشى تۇرۇشتا مەغلۇپ بولۇش ۋە ئۇزۇن سەپەرنىڭ دەسلەپدە ئېغىر ئوڭۇشۇشۇزلىققا ئۇچراشتەك ساۋاقنى يەكۈنلەپ، «سول» چىل تەۋەككۈلچىلىكنىڭ پارتىيە ئىچىدىكى ھۆكۈمرانلىقىغا خاتىمە بەردى، يولداش ماۋزېدۇڭنىڭ رەھبەرلىك ئورنىنى تىكلدى. پارتىيىمىز، ھەممىدىن ئاۋۋال مەركىزىي كومىتېت رەھبەرلىك كوللېكتىپى: ماركىزم، لېنىنىزمنىڭ ئاساسىي قائىدىسىنى جۇڭگونىڭ كونكرېت ئەھمىيىتى بىلەن بىرلەشتۈرۈپ، جۇڭگو ئىنقىلابىدىكى چوڭ - چوڭ مەسىلىلەرنى مۇستەقىل، ئۆز ئالدىغا ھەل قىلغاندىلا، ئاندىن ئىنقىلاب ئىشلىرىنى غەلبىگە يېتەكلىگىلى بولىدۇ، دېگەن مەسىلىنى ئاڭلىق تونۇشقا باشلىدى. بۇ، پارتىيىمىزنىڭ نەزەرىيە ۋە سىياسىي جەھەتتىن پىشپ يېتىلىۋاتقانلىقىنىڭ مۇھىم بەلگىسى ئىدى. شۇنىڭدىن ئېتىبارەن جۇڭگو ئىنقىلابىنىڭ تەرەققىياتىدا يېڭى ۋەزىيەت يارىتىلىشقا باشلىدى. جۇڭگو يېڭى دېموكراتىزىملىق ئىنقىلابىنىڭ ئەھمىيىتى، سوتسىيالىستىك ئىنقىلاب ۋە قۇرۇلۇشنىڭ ئەھمىيىتى، ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش ۋە سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇش قۇرۇلۇشىنىڭ ئەھمىيىتى مۇنداق بىر تارىخىي ھەقىقەتنى قايتا - قايتا ۋە تولۇق ئىسپاتلاپ بەردى: ماركىزمنىڭ ئاساسىي قائىدىسىنى جۇڭگونىڭ كونكرېت ئەھمىيىتى بىلەن بىرلەشتۈرۈشتە چىڭ تۇرۇپ، باشتىن - ئاخىرى توغرا لۇشىيەن، فاڭجېن، سىياسەتلەرنى تۈزۈپ چىقىش، ئىجادىي يوسۇندا ئۆز يولىغا مېڭىش، پارتىيە ۋە خەلق ئىشلىرىنى ئۈزلۈكسىز غەلبىگە ئېرىشتۈرۈشنىڭ ئەڭ تۈپ ئىدىيىۋى ئاساسى.

ئۇزۇن سەپەر يولىدا يولداش ماۋزېدۇڭ يادرولۇقىدىكى پارتىيە مەركىزىي كومىتېتىنىڭ رەھبەرلىكىدە، ۋاڭ مىڭنىڭ «سول» چىل مەزھەپچىلىكى تۈگىتىلدى، جاڭ گوتائۇنىڭ پارتىيىنى، قىزىل ئارمىيىنى پارچىلاش سۈيىقەستى تار - مار قىلىندى، پۈتۈن پارتىيە، پۈتۈن ئارمىيە بويىچە ۋە ھەربىيلەر بىلەن خەلق ئارىسىدا ئىنقىلابىي بۈيۈك ئىتتىپاقلىق ئورنىتىلدى، كۈچلۈك دۈشمەن بىلەن ئىنتايىن ناچار تەبىئىي شارائىتتا جان تىكىپ ئېلىشىش داۋامىدا قىزىل ئارمىيىنىڭ ھەرقايسى يۆنىلىش ئارمىيىلىرى ئۆزئارا ياردەملەشتى ۋە زىچ ماسلاشتى؛ قىزىل ئارمىيىنىڭ كوماندىر - جەڭچىلىرى

پارتىيىنىڭ ئاساسىي نەزەرىيىسى ۋە ئاساسىي لۇشىيەنى ئاساسىدىكى ئىتتىپاقلىقنى ئۈزلۈكسىز كۈچەيتىپ، بارلىق خەلقنىڭ ۋە بارلىق ۋەتەنپەرۋەر كۈچلەرنىڭ بۈيۈك ئىتتىپاقلىقنى ئۈزلۈكسىز ئىلگىرى سۈرۈپ، ئۇنى سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇشنى ئىشقا ئاشۇرۇش ۋە مىللەتلەرنى روناق تاپقۇزۇشتىكى غايەت زور كۈچكە ئايلاندۇرۇشىمىز كېرەك.

ئۇزۇن سەپەر يولىدا قىزىل ئارمىيە بېسىپ ئۆتكەن جەبىر - جاپالىق يوللار دۇنيادا ئاز كۆرۈلىدۇ. لېكىن، تالاي قىيىنچىلىق ۋە خېيىم - خەتەر قىزىل ئارمىيىنىڭ كوماندىر - جەڭچىلىرىنى باش ئەگدۈرەلمىدى. يەر - زېمىننى زىلزىلىگە كەلتۈرىدىغان، باتۇرلارچە ئىلگىرىلەيدىغان ئىنقىلابىي قەھرىمانلىق ۋە ئىنقىلابىي ئۈمىدۋارلىق بولمىغان بولسا، ئۇزۇن سەپەرنىڭ غەلبە قىلالىشى مۇمكىن ئەمەس ئىدى. ئۇلۇغ ئۇزۇن سەپەر پارتىيە ۋە خەلققە ئۇلۇغ ئۇزۇن سەپەر روھىنى قالدۇردى. بۇنداق روھ پۈتۈن مەملىكەت خەلقىنىڭ ۋە جۇڭخۇا مىللەتلەرنىڭ تۈپ مەنپەئىتىنى ھەممىدىن ئەلا بىلىش، ئىنقىلابىي غايە ۋە ئېتىقادنى چىڭىتىش، ھەققانىي ئىشنىڭ جەزمەن غەلبە قىلىدىغانلىقىغا ئىشىنىش روھى؛ ۋەتەننى، خەلقنى قۇتقۇزۇش ئۈچۈن ھەرقانداق جەبىر - جاپا، خېيىم - خەتەر ۋە توسالغۇلاردىن قورقماستىن، ھەممىنى قۇربان قىلىشتىن ئايانماسلىق روھى؛ مۇستەقىل، ئۆزىگە ئۆزى خوجا بولۇش، ھەقىقەتنى ئەمەلىيەتتىن ئىزدەش، ھەممىدە ئەمەلىيەتنى ئاساس قىلىش روھى؛ ئومۇمىيلىقنى كۆزدە تۇتۇش، ئىنتىزامغا قاتتىق رىئايە قىلىش، زىچ ئىتتىپاقلىشىش روھى؛ خەلق ئاممىسىغا قەتئىي تايىنىش، خەلق ئاممىسى بىلەن ھايات - ماماتتا، جەبىرى - جاپادا بىللە بولۇش، جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىش روھى، ئۇزۇن سەپەر روھى جۇڭخۇا مىللەتلەرنىڭ ئېڭىلمەي - پۈكۈلمەي ئۆزىنى قۇدرەت تاپقۇزىدىغان مىللىي روھىنىڭ ئەڭ يۇقىرى پەللىدىكى گەۋدىلىنىشى، ئىنقىلاب ۋە قۇرۇلۇش ئىشلىرىنىڭ غەلبىسىدىن غەلبىگە قاراپ مېڭىشىغا كاپالەتلىك قىلىشتىكى قۇدرەتلىك مەنۋى كۈچ.

ئېلىمىزدىكى ھەر مىللەت خەلقى ھازىر پارتىيىنىڭ رەھبەرلىكىدە ۋەتەننىمىزنى باي، قۇدرەتلىك، دېموكراتىك، مەدەنىيەتلىك، زامانىۋىلاشقان دۆلەت قىلىپ قۇرۇپ چىقىش ئۈچۈن ئىتتىپاقلىشىپ كۈرەش قىلىۋاتىدۇ. بۇ ئۇلۇغۋار نىشانغا يېتىشتە ۋەزىپە ئېغىر، يول يىراق. بۇ يېڭى، ئۇلۇغ ئۇزۇن سەپەردە پارتىيىمىز دېڭ شياۋپىڭنىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسىنى شەكىللەندۈردى، ھازىرقى باسقۇچتىكى ئاساسىي لۇشىيەننى ۋە بىر قاتار فاڭجېن، سىياسەتلەرنى بەلگىلىدى، ئۈچ قەدەملىك تەرەققىيات ستراتېگىيىسى ۋە ئەسىر ھالقىدىغان ئۇلۇغۋار پىلانىنى تۈزۈپ چىقتى. ئەمدىكى گەپ ئەمەلىيەت داۋامىدا ئومۇميۈزلۈك، توغرا ئىزچىللاشتۇرۇش، ئىسجرا قىلىشتا، يېڭى ئۇزۇن سەپەرنىڭ غەلبىسىنى قولغا كەلتۈرۈش ئۈچۈن كۆپ ئەجر سىڭدۈرۈشتە قالدى.

دۆلىتىمىز قۇرۇلۇش ھارپىسىدا يولداش ماۋزېدۇڭ بىزنى: «مەملىكەت بويىچە غەلبىنى قولغا كەلتۈرۈش 10 مىڭ چاقىرىملىق ئۇزۇن سەپەرنىڭ بىرىنچى قەدىمىنىلا باسقانلىق بولىدۇ»، «جۇڭگو ئىنقىلابى ئۇلۇغ، لېكىن ئىنقىلابتىن كېيىنكى يول تېخىمۇ ئۇزۇن. خىزمەت تېخىمۇ ئۇلۇغ، تېخىمۇ جاپا - مۇشەققەتلىك، بۇ نۇقتىنى

كېرەك. دۆلىتىمىز تەرەققىي قىلغانسېرى، جاپالىق ئىككىلىك يارىتىشىمۇ شۇنچە تۇتۇشىمىز كېرەك» دەپ كۆرسەتتى. ھازىر ماددىي شارائىت ياخشىلاندى، شۇڭا جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىشنىڭ ھاجىتى يوق دەيدىغان قاراشلار تامامەن خاتا. پارتىيىمىز ھازىر تۇرۇۋاتقان مۇھىت ۋە زىمىنىگە ئالغان ۋەزىپىلەر قىزىل ئارمىيىنىڭ ئۇزۇن سەپىرى ۋە ئىنقىلابىي ئۇرۇش مەزگىلىدىكىگە ئوخشامايدۇ. ئەينى يىللاردا بىز ئۇرۇش مۇھىتىدا تۇرۇۋاتقاندا ئاساسلىق ۋەزىپىمىز جۇڭگو خەلقىنىڭ يەلكىسىنى بېسىپ تۇرغان ئۈچ چوڭ تاغنى ئاغدۇرۇپ تاشلاپ، مىللىي مۇستەقىللىك ۋە خەلقنىڭ ئازادلىقىنى قولغا كەلتۈرۈش. ھازىر بىز تىنچ شارائىتتا تۇرۇۋاتىمىز، ئاساسىي ۋەزىپىمىز ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشنى مەركەز قىلىپ، سوتسىيالىستىك ئىجتىمائىي ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنى زور كۈچ بىلەن راۋاجلاندۇرۇپ، جەمئىيەتنىڭ ئومۇميۈزلۈك تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈپ، دۆلەتنى قۇدرەت تاپقۇزۇش، مىللەتنى روناق تاپقۇزۇشتىن ئىبارەت. بىز ھازىر قىلىۋاتقان قۇرۇلۇش ئىشلىرى پېشقەدەم بىر ئەۋلاد ئىنقىلابچىلار باشلاپ بەرگەن ئىنقىلابىي ئىشلارنىڭ داۋامى. جۇڭگونى زامانىۋىلاشتۇرۇشتىن ئىبارەت ئۇلۇغۋار نىشانغا يېتىشتە ناھايىتى ئۇزۇن يولنى بېسىپ ئۆتۈشىمىزگە توغرا كېلىدۇ. شۇڭا ھەرقانداق ۋاقىتتا ئىنقىلابىي ئىرادىمىزنى بوشاشتۇرۇپ قويماسلىقىمىز، كۈرەش قىلىشتىن يالتىيىپ قالماسلىقىمىز كېرەك. جۇڭگو چوڭ دۆلەت، تارىختىن قېپقالغان نامرات ۋە قالاق قىياپەتنى ئۈزۈل - كېسىل ئۆزگەرتىشتە ۋەزىپە ئىنتايىن مۇشكۈل ۋە مۇرەككەپ، سوتسىيالىستىك زامانىۋىلاشتۇرۇشنى ئىشقا ئاشۇرۇش يولىدا مۇقەررەر ھالدا ھەر خىل قىيىنچىلىق ۋە خېيىم - خەتەرگە دۇچ كېلىمىز، شۇڭا، بىز ئۇزۇن سەپەر روھىنى، پارتىيىنىڭ جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىش ئەنئەنىسىنى جارى قىلدۇرۇشىمىز كېرەك.

بىز ئۇزۇن سەپەر روھىنى سوتسىيالىستىك مەنۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىشنىڭ مۇھىم ھەرىكەتلەندۈرگۈچ كۈچى، بارلىق خەلققە، بولۇپمۇ ياشلار، ئۆسمۈرلەرگە غايە، ئېتىقاد، ئىدىيە، ئەخلاق تەربىيىسى بېرىشنىڭ مۇھىم مەزمۇنى قىلىشىمىز كېرەك. ھەر دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلار ئىنقىلابىي ئەجدادلارنى ئۈلگە قىلىپ، پارتىيىنىڭ جان - دىل بىلەن خەلق ئۈچۈن خىزمەت قىلىش مەقسىتىنى ھەر ۋاقىت ئېسىدە چىڭ ساقلاپ، نەزەرىيىنى ئەمەلىيەت بىلەن بىرلەشتۈرۈش، ئامما بىلەن قويۇق ئالاقە باغلاش، تەنقىد ۋە ئۆزىنى ئۆزى تەنقىد قىلىشتىن ئىبارەت ئىنقىلابىي ئىستىلادا چىڭ تۇرۇپ ۋە ئۇنى جارى قىلدۇرۇپ، ئوبيېكتىپ دۇنيانى ئۆزگەرتىش بىلەن بىللە، سۈبېيكتىپ دۇنيانى ئاڭلىق ھالدا ئۆزگەرتىپ، ئومۇم ئۈچۈن خالىس ئىشلىشى، پاك، ئادىل بولۇشى، جاپادا ئالدىدا، ھالاۋەتتە كەينىدە تۇرۇشى كېرەك. بىز ئۇزۇن سەپەر روھىنى ئەۋلادمۇ ئەۋلاد داۋاملاشتۇرۇپ، پۈتۈن مەملىكەت خەلقىنى جاسارەت بىلەن كۈچىنىپ ئىشلەپ، يول ئېچىپ ئىلگىرىلەپ، جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇشتىن ئىبارەت يېڭى ئۇزۇن سەپەر يولىدا ئۈزلۈكسىز يېڭى غەلبىلەرنى قولغا كەلتۈرۈشكە

رىغبەتلەندۈرۈشىمىز ۋە ئىلھاملاندۇرۇشىمىز كېرەك. (شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 22 - ئۆكتەبەر تېلېگراممىسى)

سياسىي يۆنىلىشتە چىڭ تۇرۇش ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش يولغا قويۇلۇۋاتقان ھازىرقى ۋەزىيەتتە، پارتىيىنىڭ كادىرلىرى ئۈچۈن ئىنتايىن مۇھىم. كوممۇنىستلارنىڭ سىياسىي يۆنىلىشى چوقۇم روشەن، توغرا ۋە قەيىمى بولۇشى كېرەك. بۇ پارتىيىمىز ۋە دۆلىتىمىزنىڭ گۈللىنىشى ياكى خاراپ بولۇشىغا مۇناسىۋەتلىك قەسەلە.

ھازىرقى باسقۇچتا توغرا سىياسىي يۆنىلىش گەۋدىلىك ھالدا جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش يۆنىلىشىدە چىڭ تۇرۇشقا گەۋدىلىنىدۇ. جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇشقا سادىق، قىزغىن بولىغاندا، مەسلىھەتلىرى ھەل قىلىشتا قانداق تۇرۇندا تۇرۇش ۋە ئۇنىڭغا قانداق پوزىتسىيە تۇتۇشنى سىياسىي يۆنىلىش بەلگىلەيدۇ. كوممۇنىستلار ئۈچۈن ئېيتقاندا، توغرا سىياسىي مەيداندا چىڭ تۇرۇش پارتىيە ۋە خەلقنىڭ مەنپەئىتىنى مەيداندا، پارتىيىۋىلىك مەيداندا، جۇڭگودىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ مەنپەئىتىنى، پارتىيە ۋە دۆلەتنىڭ بىرلىكىنى قەتئىي قوغداش مەيداندا چىڭ تۇرۇشنى كۆرسىتىدۇ. تۈپ ئاساستىن ئېلىپ ئېيتقاندا، سىياسىي مەيدان مەسلىھىتى ئاخىرقى ھېسابتا

مەيداننى قىلىپلاشتۇرۇشتىن تاشقىرى، ئىنتىزامغا ئەھمىيەت بېرىش كوممۇنىستلارنىڭ ئېسىل ئەنئەنىسى. شۇنداقلا پارتىيە تەشكىلىنىڭ قۇدۇرەتلىك كۈچكە ئىگە بولۇشىنىڭ مەنپەئىتى. پارتىيىنىڭ ئىنتىزامى پارتىيىنىڭ لۇشىيەن، فاجىيەن، سىياسەتلىرىنى ئىشقا ئاشۇرۇشنىڭ ئىشەنچلىك كاپالىتى، پارتىيىنىڭ ئىتتىپاقلىقى ۋە بىرلىكىنى قوغداشنىڭ كۈچلۈك قورالى. پارتىيىمىز غايىلىك ۋە ئىنتىزامچان بولۇشنى ئەزەلدىن ئۆزىنىڭ روشەن بەلگىلىرىنىڭ

رىقابەتلىشىش ۋە ئۆزىنىڭ ئەھمىيىتى

ئەكبەر ۋەلى

رىقابەتلىشىش كىشلەر ئوتتۇرىسىدىكى ئۈستۈنلۈك تالىشىش ۋە غەلبە قىلىشقا تىرىشىش ئىبارەت بىر خىل ئىجتىمائىي پىسخولوگىيەلىك ھادىسە. ئۇ جانلىقلارنىڭ تەدرىجىي تەرەققىياتى ۋە ئىنسانلارنىڭ راۋاجلىنىشىدا ھەر يەردە تەلەپ قىلىنىدۇ. ئۇنىڭ يولىنى ئويلىنىدۇ. ئىنسانىيەتنىڭ ئىپتىدائىي جەمئىيەتتىكى رىقابىتى تىرىكچىلىك قىلىش ئۈچۈن ئېلىپ بېرىلغان. كىيىن ئىنسانىيەت جەمئىيىتىنىڭ راۋاجلىنىشىغا ئەگىشىپ، رىقابەتلىشىش ھەر خىل شەكىل ۋە ھەر خىل مەقسەتتە ئېلىپ بېرىلىدىغان بولدى. بولۇپمۇ تاۋار ئىگىلىكى جەمئىيىتىدە رىقابەتلىشىش تاۋار ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇشنىڭ ھەر يەردە تەلەپ قىلىنىدىغان كۈچى بولۇپ قالدى. قۇللۇق جەمئىيىتىدە تاۋار ئىگىلىكى راۋاجلانمىغانلىقتىن، رىقابەتلىشىش ناھايىتى ئاجىز بولغان. فېئوداللىق جەمئىيىتىدە قانال قىلىش، كۈنلىققا يېپىشىۋېلىش ۋە ئىمتىيازلىقلارنىڭ كۈچلۈك بېسىمى قاتارلىقلارنىڭ چەكلىمىسىگە ئۇچرىغانلىقتىن، رىقابەتلىشىش يەنىلا راۋاج تاپالمىدى. كاپىتالىزم جەمئىيىتىدە تاۋار ئىگىلىكى تەرەققىي قىلغانلىقتىن، ئەركىن رىقابەتلىشىش مەيدانغا كەلدى ۋە ئىگىلىكنىڭ تەرەققىي قىلىش مېخانىزمى ھەم ئىجتىمائىي تۇرمۇش مېخانىزمى رىقابەتلىشىش تەرىپىدىن تەشكىللىنىدىغان بولدى. نەتىجىدە چوڭ بانكىرلار، زاۋۇت ئىگىلىرى، بايلار مەيدانغا كېلىپ، مونوپول كاپىتالىزم شەكىللىنىپ، نۇرغۇن كىچىك زاۋۇت-كارخانىلار مونوپول كاپىتالىزم تەرىپىدىن يەتتىلىدى. بۇنىڭ بىلەن چوڭ بېلىق كىچىك بېلىقنى يەيدىغان جەمئىيەت مېخانىزمى بارلىققا كەلدى. شۇنداق بولغىنى ئۈچۈن ئىلگىرى ئېلىمىزدا رىقابەتلىشىش بىر تەرەپلىمە ھالدا كاپىتالىزمغا خاس نەرسە دەپ قارىلىپ كەلگەنلىكتىن، ئۇ مەلۇم چەكلىمىگە ئۇچراپ كەلگەندى. كىيىن يولداش دېڭ شياۋپىڭ جۇڭگوچە سوتسىيالىزم قۇرۇش نەزەرىيىسىنى ئوتتۇرىغا قويۇپ، رىقابەتلىشىشنىڭ سوتسىيالىزمغا ئۇيغۇن كېلىدىغانلىقى، رىقابەتلىشىش ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنىڭ سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈشىمۇ ھەرىكەتلەندۈرگۈچى كۈچ بولۇش رولىنى ئوينىيدىغانلىقىنى كۆرسىتىپ ئۆتتى. بۇنىڭ بىلەن ئېلىمىزدا رىقابەتلىشىشنىڭ ئىجابىي رولىدىن پايدىلىنىشقا يول قويۇلدى ھەمدە زاۋۇت-كارخانىلار ۋە شەخسلەر ئوتتۇرىسىدا تەڭ باراۋەرلىك ئاساسىدىكى

رىقابەتلىشىش تەشەببۇس قىلىنىدىغان بولدى. سوتسىيالىستىك رىقابەتلىشىش بىلەن كاپىتالىستىك رىقابەتلىشىش ماھىيەت جەھەتتىن پەرقلىنىدۇ. كۈندۈز ئېيتقاندا، كاپىتالىستىك رىقابەتلىشىشتە كاپىتالىستلارنىڭ چوڭ پايدا تېپىشى مەقسەت قىلىنىدۇ. سوتسىيالىستىك رىقابەتلىشىشتە بولسا، كىشىلەرنىڭ سوتسىيالىستىك ئاكتىپلىقى، ئىجادكارلىقىنى جارى قىلدۇرۇپ، تاۋار ئىشلەپچىقىرىشنى راۋاجلاندۇرۇپ، دۆلەتنى قۇدرەتلىك، خەلقنى باي قىلىش مەقسەت قىلىنىدۇ. رىقابەتلىشىشنىڭ خاراكىتىرىمۇ پەرقلىق بولۇپ، كاپىتالىستىك رىقابەتلىشىش كاپىتالىستىك خۇسۇسىي ئىگىلىك ئاساسىغا قۇرۇلدى. كاپىتالىستلارنىڭ مەنپەئىتى بىر-بىرىگە قارشى بولغانلىقتىن، كاپىتالىستىك جەمئىيەتتىكى رىقابەتلىشىش ئاجىزلارنى كۈچلۈكلەر يېيىش خاراكىتىرىگە ئىگە. سوتسىيالىستىك رىقابەتلىشىش ئومۇمىي مولۇكچىلىك تۈزۈمى ئاساسىدىكى رىقابەت بولغاچقا، ئۇ ئۆز ئارا ياردەملىشىش، ھەمكارلىشىشتىن ئىبارەت يولداشلىق مۇناسىۋەت ئاساسىدا ئېلىپ بېرىلىدۇ. شۇڭا ئېلىمىزدا زاۋۇت، كارخانا، شەخسلەر ئوتتۇرىسىدىكى رىقابەت بىز - بىرىنى يوقىتىش ئەمەس، ئەكسىچە سوتسىيالىستىك مۇساپىقلىشىش شەكلى ئارقىلىق ئىتتىپاقلىقنى كۈچەيتىش مەقسەت قىلىنغاچقا، كاپىتالىستىك ئەلئەردىكىدەك چوڭ بېلىق كىچىك بېلىقنى يەيدىغان پاجىئەلىك ئەھۋال يۈز بەرمەيدۇ. بۇ كىشىلەرنىڭ ئىقتىدارىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، كىشىلەرنى ئەتراپلىق يېتىلدۈرۈشكە پايدىلىق. ھازىر ھەر قايسى ئەللەر ئوتتۇرىسىدا سىياسىي، ئىقتىسادىي، ھەربىي ئىشلار، مەدەنىيەت، پەن-تېخنىكا، مائارىپ قاتارلىق جەھەتلەردە ئىنتايىن كۈچلۈك دۇنياۋى رىقابەت مەۋجۇت. بولۇپمۇ 80-يىللاردىن بۇيان دۇنيا بويىچە مىكرۇئېلېكترون، ئۇچۇر قۇرۇلۇشى، بىئولوگىيە، ئالەم ئاۋىئاتسىيىسى، يېڭى ئېنېرگىيە، يېڭى ماتېرىياللار مەركەز قىلىنغان يۇقىرى پەن-تېخنىكىلار رىقابىتى كۈندىن كۈنگە ئەۋج ئالماقتا. تارىخىي ئەمەلىيەت ئىسپاتلىدىكى، كۈچلۈك رىقابەتلىشىش مېخانىزمىغا ئىگە بولمىغان دۆلەت زامانىۋىلاشقان دۆلەتلەر قاتارىغا ئۆتەلمەيدۇ. ئادەتتە، رىقابەتلىشىشتە ئۈستۈنلۈكنى قولغا كەلتۈرۈش - كەلتۈرۈلمەسلىك كۈپلىگەن ئامىلغا مۇناسىۋەتلىك بولسىمۇ، ھەل قىلغۇچ ئامىل يەنىلا ئىختىساسلىق كىشىلەر ھېسابلىنىدۇ. بۇ جەھەتتە ھازىر

سىياسىي يۆنىلىشتە چىڭ تۇرۇش ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش يولغا قويۇلۇۋاتقان ھازىرقى ۋەزىيەتتە، پارتىيىنىڭ كادىرلىرى ئۈچۈن ئىنتايىن مۇھىم. كوممۇنىستلارنىڭ سىياسىي يۆنىلىشى چوقۇم روشەن، توغرا ۋە قەيىمى بولۇشى كېرەك. بۇ پارتىيىمىز ۋە دۆلىتىمىزنىڭ گۈللىنىشى ياكى خاراپ بولۇشىغا مۇناسىۋەتلىك قەسەلە.

مالىيە تۈزۈمى، مالىيە ئىنتىزامى ۋە مالىيە نازارەتچىلىكى

ئېلى مۇھەممەت

مالىيە تۈزۈمى دۆلىتىمىزنىڭ ئويىيكتىپ ئىقتىسادىي ئەھۋالىغا ۋە تۈرلۈك مەزگىللەردىكى سىياسىي، ئىقتىسادىي ۋەزىيەتلىرىگە ئاساسەن قانۇن - پەرمان شەكلى بىلەن ئېلان قىلىنىدىغان مالىيە پائالىيىتى قانۇندى. شۇنداقلا دۆلىتىمىزنىڭ مالىيە خىزمىتى بىلەن شۇغۇللىنىشتا ئاساس قىلىنىدىغان مۇھىم قانۇن. ئۇنىڭ ۋەزىيىسى پارتىيىنىڭ لۇشىيەن، فاجىيەن، سىياسەتلىرى ۋە دۆلەت پىلانىنىڭ ئىزچىللاشتۇرۇلۇشىغا كاپالەتلىك قىلىپ، سوتسىيالىستىك قۇرۇلۇش ئىشلىرىنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش، خەلق ئىگىلىكى تارماقلىرى، جايلار، ئورۇنلار ۋە شەخسلەر لىزىنىڭ مالىيە ئىنتىزامىغا قاتتىق ئەمەل قىلىشىغا تۈرتكە بولۇپ، زور كۈچ بىلەن مەبلەغ توپلاپ، مەبلەغنى ئىقلىگە مۇۋاپىق تەقسىم قىلىش ۋە مەبلەغنى تېجەشلىك بىلەن ئىشلىتىشتىن ئىبارەت. مالىيە تۈزۈمى ئۆستۈرۈلۈشىگە مەنسۇپ بولۇپ، قاتتىق قانۇن - تۈزۈم خاراكىتىرىگە ئىگە. ئۇ مالىيە تارماقلىرىدىن ماكسىزم - لېنىنىزم، ماۋ زېدۇڭ ئىدىيىسىنى قىبلىنامە قىلىپ، دېموكراتىيە - مەركەزلەشتۈرۈش پرىنسىپىدا چىڭ تۇرۇپ، ۋەزىيەتنىڭ

تەرەققىيات تەلپى بويىچە مالىيە خىزمىتىدىكى زىددىيەتلەرنى تەھلىل قىلىپ، تەجرىبىلەرنى يەكۈنلەپ، مالىيە تۈزۈلمىسى ۋە قانۇن - تۈزۈملىرىنى ئۆزگەرتىش ئىسلاھ قىلىش ۋە ياخشىلاشنى، شۇنىڭ بىلەن بىللە، مالىيە تۈزۈمىنى پائال قوغداپ ۋە ئەستايىدىل ئىجرا قىلىپ، مالىيە تۈزۈمىگە خىلاپ قىلمىشلارغا قارشى قەتئىي كۈرەش قىلىپ، خەلق ئىگىلىكىنى راۋاجلاندۇرۇش ۋە خەلقنىڭ ماددىي - مەنىۋى تۇرمۇش سەۋىيىسىنى ئۆستۈرۈش ئۈچۈن خىزمەت قىلىشنى تەلەپ قىلىدۇ. مالىيە ئىنتىزامى - دۆلەتنىڭ خەلق ئىگىلىكى تارماقلىرى، جايلار، ئورۇنلار ۋە شەخسلەر ئۈچۈن بەلگىلەپ بەرگەن پۇل ئېلىش، پۇل بېرىش، پۇل تاپشۇرۇش ۋە ھېساب بوغۇش قاتارلىق مالىيە پائالىيەتلىرىدە قاتتىق ئەمەل قىلىنىدىغان ھەرىكەت مېزاندۇر. بۇ مېزان تۆۋەندىكى مەزمۇنلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ: مۇناسىۋەتلىك تارماقلار، ئورۇنلار ۋە شەخسلەر مالىيە تۈزۈمى بويىچە دۆلەتكە باج - پايدىنى ۋە تاپشۇرۇشقا تېگىشلىك باشقا پۇللارنى ئۆز ۋاقتىدا تولۇق تاپشۇرۇش؛ مەبلەغنى بەلگىلەنگەن جايعا ئىشلىتىش، دۆلەتنىڭ باج ۋە پايدا سوممىسىنى تۇتۇپ قېلىشقا، يۆتكەپ ئىشلىتىۋېلىشقا ۋە بانكىنىڭ كۆچمە مەبلەغ ھېسابىدىكى قەرز پۇلىنى ئاساسىي قۇرۇلۇشقا ئىشلىتىشكە رۇخسەت قىلماسلىق؛ تەننەرخنى خالىغانچە ئاشۇرۇشقا، چىقىمنى كۆپەيتىۋېتىشكە رۇخسەت قىلماسلىق؛ دۆلەت پۇلىغا مېھمان چاقىرىش، سوۋغات تەقدىم قىلىش، ئىسراپچىلىق قىلىشقا يول قويماسلىق ۋە

باشقىلار. شۇڭا ھەر دەرىجىلىك رەھبىرىي كادىرلار ۋە مالىيە تارماقلىرى مالىيە ئىنتىزامىغا نەمۇنىلىك بىلەن ئەمەل قىلىپ ۋە ئۇنى قوغداپ، ئۆز مەسئۇلىيىتىنى ئەستايىدىل ئادا قىلىپ، پرىنسىپتا چىڭ تۇرۇپ، مالىيە نازارەتچىلىكىنى كۈچەيتىش ۋە مالىيە ئىنتىزامىنى داۋاملىق تەكشۈرۈپ، مالىيە ئىنتىزامىغا خىلاپلىق قىلغان ئورۇنلار ۋە شەخسلەرنى ئەھۋالنىڭ ئېغىر - يېنىكلىكىگە قاراپ ئۆز ۋاقتىدا مالىيە ئىنتىزامى بويىچە بىر تەرەپ قىلىشى كېرەك. مالىيە نازارەتچىلىكى مالىيە تارماقلىرىنىڭ مەبلەغ توپلاش، تەقسىم قىلىش ۋە مەبلەغ ئىشلىتىشى تەكشۈرۈش، جازالاش قاتارلىق شەكىللەر ئارقىلىق خەلق ئىگىلىكى ساھەلىرى ئۈستىدىن ئېلىپ بارىدىغان نازارەتچىلىكى. ئۇ سوتسىيالىستىك دۆلەت مالىيىسىنىڭ مۇھىم فۇنكسىيىلىرىدىن بىرى. دۆلىتىمىزنىڭ مالىيە نازارەتچىلىكىدە ئاممىۋى نازارەتچىلىك بىلەن كەسپىي نازارەتچىلىكنى ئۆز ئارا بىرلەشتۈرۈش پرىنسىپى قوللىنىلىدۇ. ئاممىۋى نازارەتچىلىك ئاساس، كەسپىي نازارەتچىلىك يېتەكچى قىلىنىدۇ. مالىيە نازارەتچىلىكىنىڭ تۈپ مەقسىتى ئىشلەپچىقىرىشنىڭ تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈشتىن ئىبارەت. شۇڭا مالىيە خىزمىتىدە نازارەت قىلىش بىلەن مۇلازىمەتنىڭ مۇناسىۋىتىنى توغرا بىر تەرەپ قىلىپ، بۇ ئىككىسىنى بىر - بىرىگە قارىمۇ قارشى قىلىپ قويۇشقا بولمايدۇ.

جياڭ زېمىن، لى پىڭ گېرمانىيەلىك مېھمانلار بىلەن كۆرۈشتى

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 22 - ئۆكتەبىر تېلېگراممىسى. دۆلەت رەئىسى جياڭ زېمىن بۈگۈن چۈشتىن ئىلگىرى جۇڭخەنخەيدە گېرمانىيەنىڭ مۇئاۋىن زۇڭلىسى، قوشۇمچە دىپلوماتىيە مىنىستىرى كىلوس كېنكېل بىلەن كۆرۈشكەندە مۇنداق دېدى: جۇڭگو بىلەن گېرمانىيە ئىككى دۆلەت مۇناسىۋىتىگە يىراق كەلگۈسى ۋە ستراتېگىيە يۈكسەكلىكىدە تۇرۇپ قارىشى ۋە ئۇنى بىر تەرەپ قىلىشى كېرەك. مەن ئىككى تەرەپ ئۆز ئارا ھۆرمەت قىلىش، ئوخشاش پىكىرلەردە بىرلىككە كېلىپ، ئوخشاش بولمىغان پىكىرلەردە ئۆز پىكىرىنى ساقلاپ قىلىش، بىر - بىرىنىڭ ئىچكى ئىشلىرىغا ئارىلاشماسلىق ۋە باراۋەر بولۇش، ئۆز ئارا

ب د ت يىغىنىنىڭ رەئىسى رازال مۇنداق دېدى: جۇڭگو ب د ت دا زور رول ئوينىماقتا

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، ب د ت، 17 - ئۆكتەبىر تېلېگراممىسى. 51 - نۆۋەتلىك ب د ت يىغىنىنىڭ رەئىسى رازال ئىسمىر مۇشۇ ئاينىڭ 17 - كۈنى ئاگېنتلىقىمىز مۇخبىرىنىڭ مەخسۇس زىيارىتىنى قوبۇل قىلغاندا مۇنداق دېدى: جۇڭگو ئىتتىپاق تۈزمەسلىك ھەرىكەتىدىكى دۆلەتلەر بىلەن تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەرنىڭ ئارزۇسى ۋە تەلپىنى چۈشىنىدۇ، ئۇ ب د ت دا زور رول ئوينىدى. رازال مۇنداق دېدى: بۇنىڭدىن 25 يىل ئىلگىرى جۇڭگونىڭ ب د ت دىكى قانۇنىي ئورنى ئەسلىگە كەلتۈرۈلگەندىن كېيىن، جۇڭگو ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈش ھەم باشقا مەسىلىلەردە 77 دۆلەت كۇرۇمى بىلەن بىرلىكتە تەرەققىي قىلىۋاتقان

مەنپەئەت يەتكۈزۈش پرىنسىپى بويىچە ئىش قىلىسلا، ئىككى دۆلەت مۇناسىۋىتىنىڭ تېخىمۇ كەڭ ئىستىقبالىغا ئىگە بولىدىغانلىقىغا ئىشىنىمەن.

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 22 - ئۆكتەبىر تېلېگراممىسى. گوۋۇيۈەن زۇڭلىسى لى پىڭ بۈگۈن چۈشتىن ئىلگىرى جۇڭخەنخەيدە گېرمانىيەنىڭ مۇئاۋىن زۇڭلىسى، قوشۇمچە دىپلوماتىيە مىنىستىرى كىلوس كېنكېل بىلەن كۆرۈشكەندە مۇنداق دېدى: جۇڭگو گېرمانىيە بىلەن بولغان مۇناسىۋەتكە ئىنتايىن ئەھمىيەت بېرىپ كەلدى، ئىككى دۆلەت مۇناسىۋىتى ئالدىنقى بىر مەزگىلدىكى ئەگرى - توقايلىق ۋە

قىيىنچىلىقلارنى تۈگەتكەندىن كېيىن كەلگۈسىگە يۈزلىنىشى، تېخىمۇ ياخشى تەرەققىياتقا ئېرىشىشى كېرەك. كېنكېل لى پىڭنىڭ ئىككى دۆلەت مۇناسىۋىتى كەلگۈسىگە يۈزلىنىشى كېرەك دېگەن كۆز قارىشىغا تامامەن قوشۇلىدىغانلىقىنى بىلدۈردى. ئۇ مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: گېرمانىيە ھۆكۈمىتىنىڭ جۇڭگو بىلەن بولغان مۇناسىۋەتنى پائال راۋاجلاندۇرۇش، «بىر جۇڭگو» مەيدانىدا چىڭ تۇرۇش پوزىتسىيىسىگە قىل سىغمايدۇ.

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 22 - ئۆكتەبىر تېلېگراممىسى. گوۋۇيۈەن زۇڭلىسى لى پىڭ ۋە ئۇنىڭ رەپىقىسى جۈلىن بۈگۈن چۈشتىن ئىلگىرى جۇڭخەنخەيدىكى شىنخۇئا زالىدا كولوۋمىيە زۇڭتۇڭى سانپىل ۋە ئۇنىڭ رەپىقىسى بىلەن كۆرۈشتى، مېھمانلار بىلەن ساھىبخانا ئورتاق كۆڭۈل بۆلۈۋاتقان ئىككى تەرەپ مەسلىسى ۋە خەلقئارا مەسىلىلەر توغرىسىدا كۆز قاراشلىرىنى ئالماشتۇرۇشتى. لى پىڭ مۇنداق دېدى: جۇڭگو بىلەن

ياپونىيە 41 - نۆۋەتلىك ئاۋام پالاتا ئەزالىرى سايلىمىنىڭ نەتىجىسى 10 - ئاينىڭ 21 - كۈنى سەھەردە ئېلان قىلىندى. ياپونىيىدىكى ئەڭ چوڭ پارتىيە - ئەركىن دېموكراتلار پارتىيىسى ئېرىشكەن ئورۇن يېرىم ساندان ئاشماي، يالغۇز ھاكىمىيەت يۈرگۈزۈش شەرتىنى ھازىرلىيالمىدى. سۈرەتتە: 10 - ئاينىڭ 20 - كۈنى يېرىم كېچىدە ئەركىن دېموكراتلار پارتىيىسىنىڭ لىدىرى چياۋپىن لۇڭتەيلاڭ پارتىيىنىڭ شتابىدا سايلام نەتىجىسىنى كۈتەپ كەتتى.

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى

كولوۋمىيە زۇڭتۇڭى بېيجىڭدا مۇخبىرلارنى كۈتۈۋېلىشى يىغىنى ئۆتكۈزدى

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 21 - ئۆكتەبىر خەۋىرى. بېيجىڭدا زىيارەتتە بولۇۋاتقان كولوۋمىيە زۇڭتۇڭى ئەينىستو سانپىل پىنسانو بۈگۈن كەچتە بۇ يەردە ئۆتكۈزگەن مۇخبىرلارنى كۈتۈۋېلىشى يىغىنىدا: بۇ قېتىم

لى پىڭ كولوۋمىيە زۇڭتۇڭى سانپىل بىلەن كۆرۈشتى

كولوۋمىيە تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەر بولۇپ، نۇرغۇن ئورتاقلىققا ئىگە. «بىزنىڭچە، دۆلەتلەر چوڭ، كىچىك بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، ئۆز دۆلىتىنىڭ ئەھۋالىغا ئاساسەن مۇستەقىل، ئۆزىگە ئۆزى خوجا بولغان ھالدا ئۆزىنىڭ تەرەققىيات يولىنى تاللاشقا ھوقۇقلۇق، ھەرقايسى ئەللەر بىر - بىرىگە ھۆرمەت قىلىشى، بىر - بىرىنىڭ ئىچكى ئىشلىرىغا ئارىلاشماسلىقى، زومىگەرلىك ۋە زوراۋانلىق قىلماسلىقى كېرەك. جۇڭگو بەزى غەرب دۆلەتلىرىنىڭ كىشىلىك ھوقۇق مەسىلىسىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان ھەر خىل باھانە - سەۋەبلەردىن پايدىلىنىپ تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەرنىڭ ئىچكى ئىشلىرىغا ئارىلىشىش ھەرىكىتىگە قەتئىي قارشى تۇرىدۇ. زۇڭتۇڭ جانابلىرى ۋە كولوۋمىيە ھۆكۈمىتىنىڭ چەتتىنكى بېسىمغا تاقابىل تۇرۇش، دۆلەتنىڭ ئىككىلىك ھوقۇقى ۋە مىللىي ئىززەت - ھۆرمىتىنى قوغداش يولىدىكى مەيدانى خەلقئارادا كەڭ ھېسداشلىق ۋە قوللاشقا ئېرىشتى. جۇڭگو كولوۋمىيىنىڭ ئىتتىپاق تۈزمەسلىك

ھەرىكىتىنىڭ ھازىرقى رەئىسى سۈپىتىدە ئىتتىپاق تۈزمەسلىك ھەرىكىتىنىڭ پرىنسىپى ۋە مەقسىتىنى، تەرەققىي قىلىۋاتقان دۆلەتلەرنىڭ ھوقۇقىنى قوغداشقا قوشقان تۆھپىسىنى مەدھىيەلەيدۇ. سانپىل مۇنداق دېدى: ئۇلۇغ جۇڭگوغا يەنە كېلىش پۇرسىتىگە ئىگە بولغانلىقىمىدىن ناھايىتى خۇشالەن، بۇ قېتىم زىيارەتكە كېلىپ تېخىمۇ ئېچىۋېتىلگەن، تېخىمۇ جۇشقۇن جۇڭگونى كۆرۈم. بۇ قېتىمقى زىيارىتىمىزنىڭ ۋاقتى قىسقا بولسىمۇ، نەتىجىسى مول بولدى، سىياسىي، ئىقتىساد قاتارلىق ساھەلەردە ناھايىتى كۆپ ئورتاق تونۇشقا كەلدۇق. «بىزنىڭچە، ھەر بىر دۆلەت چەتتىنكى ئارىلىشىشقا ئۇچرىماسلىق شەرتى ئاستىدا ئۆز دۆلىتىنىڭ تەقدىرىنى بەلگىلەشكە ھوقۇقلۇق، كولوۋمىيە زومىگەرلىك ۋە زوراۋانلىقنىڭ زىيىنىنى كۆپ تارتقان، بۇ جەھەتتە كولوۋمىيىنىڭ مەيدانى جۇڭگونىڭكى بىلەن تامامەن ئوخشاش».

دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكىمىزنىڭ باياناتچىسى مۇخبىرنىڭ سوئاللىرىغا جاۋاب بەردى

شىنخۇئا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 22 - ئۆكتەبىر تېلېگراممىسى. دىپلوماتىيە مىنىستىرلىكىمىزنىڭ باياناتچىسى شېن گوفانگ بۈگۈن بۇ يەردە تەيۋەننىڭ 4 - قېتىملىق ئاسىيا، تىنچ ئوكيان ئىقتىسادىي ھەمكارلىق تەشكىلاتى رەھبەرلىرىنىڭ غەيرىي رەسمىي يىغىنىغا قاتنىشىدىغان ۋەكىلنىڭ دەرىجىسى مەسىلىسى توغرىسىدا مۇخبىرنىڭ سوئاللىرىغا جاۋاب بەردى. مۇخبىرنىڭ سوئالى: خەۋەرگە قارىغاندا، فىلىپپىن 4 - قېتىملىق ئاسىيا، تىنچ ئوكيان ئىقتىسادىي ھەمكارلىق تەشكىلاتى رەھبەرلىرىنىڭ غەيرىي رەسمىي يىغىنىغا لى گۇاڭياۋنى تەكلىپ قىلىپلايدىكەن، لېكىن تەيۋەننىڭ يىغىنىغا قاتنىشىدىغان ۋەكىلنىڭ دەرىجىسىنى ئۆستۈرىدىغانلىقى توغرىسىدا ۋەدە بېرىپتۇ. لېكىن جىن ياكى شۈي لىدىنى تەكلىپ قىلىدىغاندەك تۇرىدۇ، بۇنىڭغا قانداق جاۋاب بېرىسىز؟ شېن گوفانگنىڭ جاۋابى: ئاسىيا، تىنچ ئوكيان ئىقتىسادىي ھەمكارلىق تەشكىلاتىدىكى ئالاقىدار تەرەپلەر ھاسىل قىلغان چۈشەنچە ھەم سىياتىل بېيىنيزورگ ۋە دابەنلەردە شەكىللەنگەن ئۈدۈم بويىچە، جۇڭگو تەيۋەن ئىقتىسادىي رايون سۈپىتىدە ئىقتىسادىي ئىشلار بىلەن ئالاقىدار مىنىستىر دەرىجىلىك خادىملارنى ئاسىيا، تىنچ ئوكيان ئىقتىسادىي ھەمكارلىق تەشكىلاتى رەھبەرلىرىنىڭ غەيرىي رەسمىي يىغىنىغا قاتناشتۇرالايدۇ. بۇ يىلقى ساھىبخانا فىلىپپىن ھۆكۈمىتى جۇڭگو تەيۋەننىڭ ئاسىيا، تىنچ ئوكيان ئىقتىسادىي ھەمكارلىق تەشكىلاتى رەھبەرلىرىنىڭ غەيرىي رەسمىي يىغىنىغا قاتنىشىش مەسىلىسىنى يۇقىرىدىكى ئۈدۈم بويىچە بىر تەرەپ قىلىدىغانلىقى توغرىسىدا كۆپ قېتىم ئېنىق ۋەدە بەرگەن. ئۇ مۇنداق دېدى: جۇڭگو فىلىپپىننىڭ ۋەدىسىدە تۇرىدىغانلىقىغا ئىشىنىدۇ، جۇڭگو بۇ ئۈدۈمدىن ئاشۇرۇۋېتىدىغان ھەرقانداق ئۇسۇلنى ھەرگىز قوبۇل قىلمايدۇ.

بىر مەھەل ئۈستۈنلۈكنى ئىگىلىگەن ئافغانىستان ئوقۇغۇچىلار قوراللىق كۈچلىرى «تالىبان» نىڭ قوشۇنلىرى بىر نەچچە كۈندىن بۇيان ئارقا - ئارقىدىن ئېغىر چىقىمغا ئۇچراپ، چېكىنىشكە باشلىدى. ئۇرۇش ئوتى ئافغانىستان پايتەختى كابۇلغا يەنە يېقىنلاشتى. سۈرەتتە: كابۇل ئەتراپىدىكى كەنتلەردىكى ئاھالىلەر يۇرتىنى تاشلاپ قاچماقتا.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

ئىسرائىلىيە دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرى سۈرىيە زۇڭتۇڭىنى يېرۇسالېمدا زىيارەتتە بولۇشقا تەكلىپ قىلدى

بىرۋىچ قىسىملىرىنىڭ ھەربىي مانېۋىرىنى كۆزدىن كۆچۈرۈش ئۈچۈن گولان ئېگىزلىكىگە كېتىۋېتىش سەپىرىدە مۇنداق دېدى: ئىلگىرى مەن ئاسادنى لىۋاننىڭ زۇڭتۇڭ ئوردىسىدا ئۇچرىشقا تەكلىپ قىلغانىدىم، بىراق بۇ جاي مۇۋاپىق بولماسلىقى مۇمكىن، شۇڭا مەن بۇ قېتىم ئاسادنى ئىككى تەرەپ ئوتتۇرىسىدا بىرۋىچ قىسىملىرىنىڭ ھەربىي مانېۋىرىنى كۆزدىن كۆچۈرۈش ئۈچۈن گولان ئېگىزلىكىگە كېتىۋېتىش سەپىرىدە مۇنداق دېدى: ئىلگىرى مەن ئاسادنى لىۋاننىڭ زۇڭتۇڭ ئوردىسىدا ئۇچرىشقا تەكلىپ قىلغانىدىم، بىراق بۇ جاي مۇۋاپىق بولماسلىقى مۇمكىن، شۇڭا مەن بۇ قېتىم ئاسادنى ئىككى تەرەپ ئوتتۇرىسىدا

جەنۇبىي ئافرىقا ئامېرىكىنىڭ ئافرىقا كرنىزىسىغا ئىنكاس قايتۇرۇش قىسمىنى قۇرۇش توغرىسىدىكى تەكلىپىنى رەت قىلدى

جەنۇبىي ئافرىقىنىڭ مۇشۇنداق ئافرىقا تىنچلىق ساقلاش قىسمىغا قاتنىشىش تەلەپ قىلىنسا ھەم ئۇ قاتنىشىش ئىقتىدارغا ئىگە بولسا، جەنۇبىي ئافرىقا پارلامېنتىنىڭ مۇزاكىرە قىلىپ تەستىقلىشىدىن ئۆتكۈزۈشكە توغرا كېلىدۇ. جەنۇبىي ئافرىقىنىڭ ئۆتكۈنچى ئاساسىي قانۇنىدا دۆلىتىمىز قوشۇنلىرىنىڭ چەت ئەللەردە ھەربىي ھەرىكەتكە قاتنىشىشىغا بولمايدۇ، دەپ بەلگىلەنگەن. بەزى ئافرىقا دۆلەتلىرىدە كرنىزىس كۆرۈلگەندە تېز ئىنكاس قايتۇرۇش ئۈچۈن، يېقىندا ئامېرىكا ئامېرىكا قوراللاندىرىدىغان ۋە تەربىيەلەيدىغان ئافرىقا تىنچلىق ساقلاش قىسمى قۇرۇش توغرىسىدا تەكلىپ بەرگەندى.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، جۇھاننېس بۇرگ خەۋىرى. جەنۇبىي ئافرىقا زۇڭتۇڭى ماندىلا مۇشۇ ئاينىڭ 12 - كۈنى كېپتا ئۇندا مۇنداق دېدى: «ئافرىقا كرنىزىسىغا ئىنكاس قايتۇرۇش قىسمى» قۇرۇش توغرىسىدىكى تەكلىپنى ئامېرىكا ئەمەس، ب د ت ئوتتۇرىغا قويۇشى كېرەك ئىدى. ماندىلا زىيارەتكە كەلگەن ئامېرىكا دۆلەت كاتىبى كرىستوف بىلەن ئۇچراشقاندىن كېيىن مۇخىرىغا مۇنداق دېدى: مۇنداق قىسىم قۇرۇش كەڭ دائىرىدە قوللاشقا ئېرىشىشى ھەم ئافرىقىنىڭ مەنبەئىتىگە ئۇيغۇن بولۇشى كېرەك. ئۇ مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: بۇ ئىشنى ئافرىقا بىرلىكى تەشكىلاتى ۋە جەنۇبىي قىسىم ئافرىقا تەرەققىيات ئورتاق گەۋدىسى بىلەن مۇزاكىرە قىلىش كېرەك، ئەگەر

تاشلىنىدى. بىراق ئۇ مۇستەھكەم بولۇپ شەرتلىك تۇرۇش توختىتىش. «تالىبان» تەرەپ ئۇرۇش توختىتىشى ئوتتۇرىغا قويۇش بىلەن بىللە، ئەسەرلەرنى ئالماشتۇرۇشنى ئوتتۇرىغا قويدى ھەم ئۇرۇش توختىتىشى نازارەت قىلىش ئۈچۈن 12 كىشىلىك ھەيئەت قۇرۇشنى تەلەپ قىلدى. ئۇ دوستۇم تەرەپ «تالىبان» نىڭ شەرتلىرىنى مۇزاكىرە قىلىۋاتىدۇ ھەم ناھايىتى تېز جاۋاب بېرىدۇ، دېدى.

بۈگۈن «تالىبان» نىڭ باياناتچىسى ئافغانىستاننىڭ جەنۇبىي قىسمىدىكى قەندھار شەھىرىدە «تالىبان» شۇ جاينىڭ ۋاقتى بىلەن بۈگۈن چۈش سائەت 12دە باشقا تەرەپلەر بىلەن ئۇرۇش توختىتىشىنى قارار قىلدى، دېدى.

ئافغانىستان ۋەزىيىتى

تالاش - تارتىش بولۇۋاتقان بارلىق مەسىلىلەر توغرىسىدا كېڭىشىش ئۈچۈن يېرۇسالېمغا تەكلىپ قىلدىم.

پىسانو بۈگۈن كەچتە بۇ يەردە ئۆتكۈزۈلگەن مۇخبىرلارنى كۈتۈۋېلىش يىغىنىدا: بۇ قېتىم جۇڭگودىكى زىيارەتچى ئىككى دۆلەت مۇناسىۋىتىنىڭ تەرەققىياتىدىكى ھاياتىي كۈچنى ساقلاپ قېلىشنى مەقسەت قىلىدۇ، دېدى. سانپىل مۇنداق دېدى: مەن جۇڭگودا زىيارەتتە بولغان تۇنجى كۈلۈمىيە زۇڭتۇڭى، بۇ قېتىمقى زىيارەت كۈلۈمىيە بىلەن جۇڭگونىڭ دوستلۇق مۇناسىۋىتىنى يەنىمۇ مۇستەھكەملەيدۇ ۋە كۈچەيتىدۇ. ئۇ مۇنداق دېدى: سىياسىي جەھەتتە ئىككى دۆلەت بۇنىڭدىن كېيىن ئىككى تەرەپلىك مەسىلىلەر ئۈستىدىلا ئەمەس، كۆپ تەرەپلىك مەسىلىلەر ئۈستىدىمۇ سۆزلىشىپ تۇرىدۇ؛ سودا جەھەتتە مەن بۈگۈن ئىككى دۆلەتنىڭ كارخانىچىلىرى بىلەن كۆرۈشۈم، «بىز ئۆز ئارا ئېكسپورتى ئىلگىرى سۈرۈش جەھەتتە بەزى خىزمەتلەرنى ئىشلىدۇق»، كۈلۈمىيە جۇڭگوغا ئاپلىسىن، قەھۋا ئېكسپورت قىلىشنى كۆپەيتىشنى، جۇڭگونىڭ تېخىمۇ كۆپ مەھسۇلاتلىرىنى ئىمپورت قىلىشىمۇ خالايدۇ. بۇ زۇڭتۇڭ جۇڭگونىڭ كۈلۈمىيەنىڭ ئاسىيادىكى ئەڭ مۇھىم چوققىلىرىدىن بىرى بولۇپ قالىدىغانلىقىغا ئىشىنىدىغانلىقىنى بىلدۈردى.

بۇ زۇڭتۇڭ جۇڭگونىڭ كۈلۈمىيەنىڭ ئاسىيادىكى ئەڭ مۇھىم چوققىلىرىدىن بىرى بولۇپ قالىدىغانلىقىغا ئىشىنىدىغانلىقىنى بىلدۈردى.

خەلقئارا قىسقا خەۋەرلەر

△ ئافغانىستان ھۆكۈمەت قوشۇنلىرى مۇشۇ ئاينىڭ 18 - كۈنى كەچتە ئافغانىستان قوراللىق گۇرۇھى «تالىبان» دىن پايتەخت كابۇلنىڭ 50 كىلومېتىر شىمالىدىكى ئافغانىستاندىكى ئەڭ چوڭ ھاۋا ئارمىيە بازىسى - باگرام ھاۋا ئارمىيە بازىسىنى تارتىۋالدى.

△ روسىيە زۇڭتۇڭى يىلتىن مۇشۇ ئاينىڭ 18 - كۈنى بۈيۈققا ئىزا قويۇپ، روسىيە قوراللىق كۈچلىرىنىڭ باش سەنۇجى، قوشۇمچە دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرلىكىنىڭ 1 - مۇئاۋىن مىنىستىرى كولىسكوۋنى ۋەزىپىسىدىن ئېلىپ تاشلىدى ھەم ئۇنى مۇستەقىل دۆلەتلەر بىرلەشمىسىگە ئەزا دۆلەتلەرنىڭ ھەربىي ھەمكارلىقىنى ماسلاشتۇرۇش بۆلۈمىنىڭ مۇدىرلىقىغا كۆرسەتتى.

△ روسىيە فېدېراتسىيەسى خەۋىرىلىك يىغىنىنىڭ كاتىپلىقىغا، قوشۇمچە زۇڭتۇڭنىڭ چېچىنىدە تۇرۇشلۇق تولۇق ھوقۇقلۇق ۋەكىللىكىگە ئەمىدىلا تەيىنلەنگەن لىبوكېن روسىيە ئاخبارات ئاگېنتلىقى - تاس س مۇخبىرىنىڭ زىيارىتىنى قوبۇل قىلغاندا، چېچىنىيە كرنىزىنى تىنچ يول بىلەن ھەل قىلىش فاھجىنىغا داۋاملىق ئەمەل قىلىدىغانلىقىنى بىلدۈردى.

△ سۈرىيە دىپلوماتىيە مىنىستىرى سالى مۇشۇ ئاينىڭ 18 - كۈنى مۇخىرىغا سۆھبەت بايان قىلىپ، سۈرىيە بىلەن ئىسرائىلىيە مەخپىي ئۇچرىشىپتۇ، دېگەن خەۋەرنى ئىنكار قىلدى. سالى مۇنداق دېدى: سۈرىيە بىلەن ئىسرائىلىيەنىڭ تىنچلىق سۆھبىتىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش ئۈچۈن مەخپىي ئۇچرىشىپتۇ، دېگەن خەۋەرنىڭ ھېچقانداق ئاساسى يوق. ئۇ مۇنۇلارنى تەكىتلىدى: سۈرىيەنىڭ تىنچلىق سۆھبىتىگە تۇتقان مەيدانى ئېنىق شۇنداقلا ھەممىگە ئايان، ئىسرائىلىيە دائىرىلىرى بىلەن مەخپىي ئۇچرىشىشنىڭ ھېچقانداق ھاجىتى يوق.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

ئاشۇرۇۋېتىدىغان ھەرقانداق ئۇسۇلنى ھەرگىز قوبۇل قىلمايدۇ.

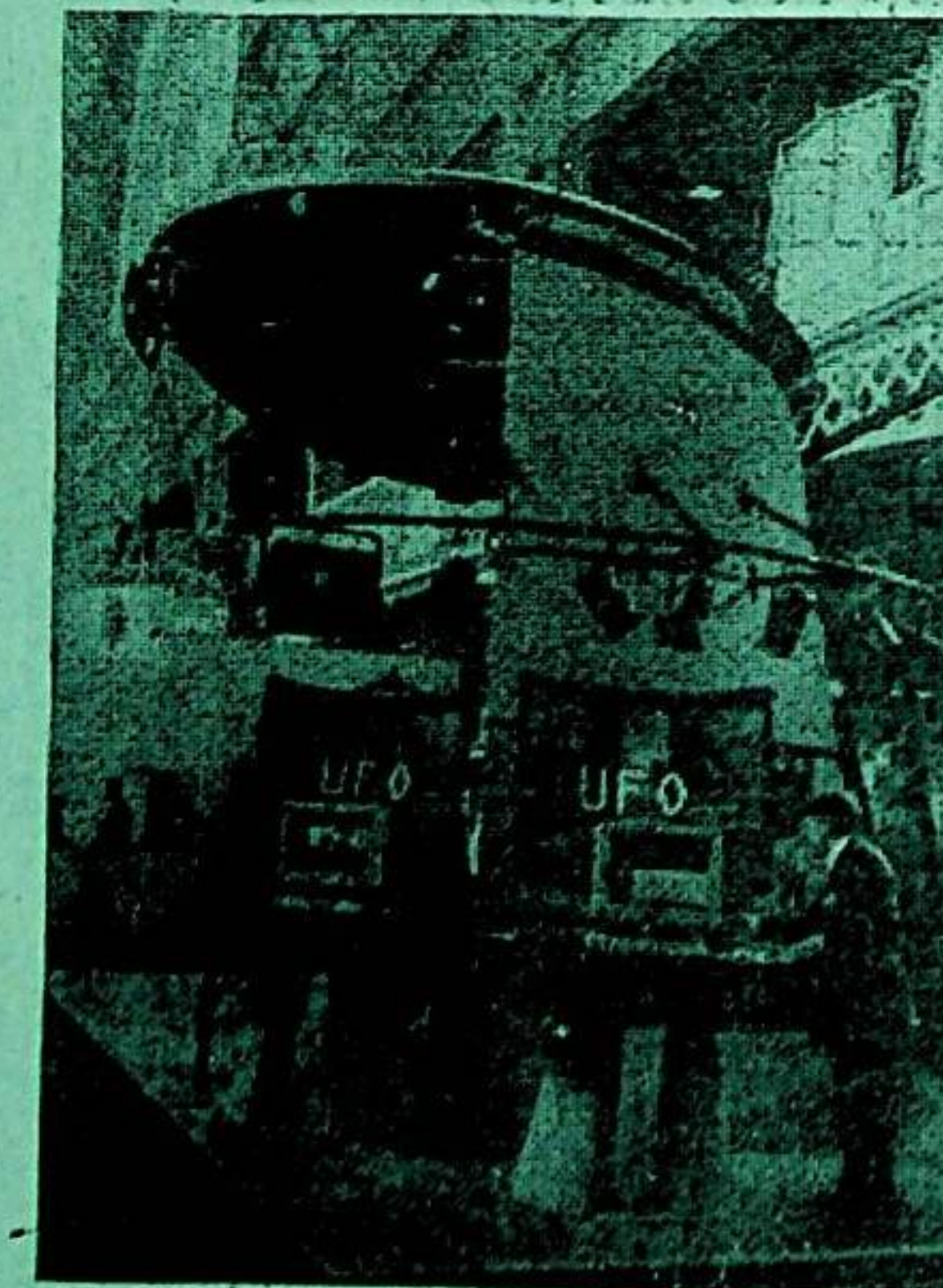
ئەزاپات: يەلەستىن - ئىسرائىلىيە كېلىشىمىگە تۈزىتىش كىرگۈزۈشكە بولمايدۇ، دېدى

ئاشكارىلاپ قويدى. ئۇ مۇنداق دېدى: بىز تىنچلىق جەريانىنىڭ مەغلۇب بولۇشىغا بەدەل تۆلىگەن تەقدىردىمۇ، ھەرقانداق كىشىنىڭ ئوسلو كېلىشىمىنىڭ بىر سۆز، بىر جۈملىسىگىمۇ تۈزىتىش كىرگۈزۈشكە يول قويمىمىز.

مۇشۇ ئاينىڭ 7 - كۈنى يەلەستىن - ئىسرائىلىيە تىنچلىق سۆھبىتى يېتەكچىلىك كومىتېتىنىڭ ئىككى تەرەپ ۋەكىللىرى ئىسرائىلىيە بىلەن گازانىڭ چېگرىلىنىدىغان يېرىدىكى ئېرن دېگەن جايدا سۆھبەت ئۆتكۈزۈپ، ئىسرائىلىيەنىڭ ھېيروندىن قوشۇن چېكىندۈرۈش مەسلىسىنى نۇقتىلىق مۇزاكىرە قىلىشقا باشلىدى. بىراق سۆھبەتتە ھازىرغىچە ھېچقانداق ماھىيەتلىك ئىلگىرىلەش بولمىدى.

بېلورۇسىيە زۇڭتۇڭى مەمۇرىي ھوقۇقىدىن ۋاز كېچىدىغانلىقىنى بىلدۈردى

قالدىغانلىقىنى بىلدۈردى. روسىيە ئاخبارات ئاگېنتلىقى - تاس نىڭ خەۋىرىگە قارىغاندا، لۇكاشىنكو موگىلىۋو ئوبلاستىنىڭ گوركى يېزا ئىگىلىك، سانائەت كارخانىلىرى رەھبەرلىرى يىغىنىدا يۇقىرىدىكى ئىپادىنى بىلدۈرگەن.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

شىنجاڭ گېزىتى

新疆日报
(维文)

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۇتاش

نومۇرى: CN 65 - 0002 / Z

«شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى نەشر قىلدى (ۋە كالتە نومۇرى: 1 - 57)

1996 - يىل 10 - ئاينىڭ 25 - كۈنى (جۈمە) (بۇ سان ئالتە بەت)

شياڭگاڭ «ئادالەت» گېزىتى «شىنجاڭ خەۋەرلىرى بېتى» تەسىس قىلدى

تورغا كىرىپ، شياڭگاڭدىكى ئېلېكترونلاشقان بىر نەچچە گېزىتنىڭ بىرى بولۇپ قالغان. مۇراسىمدا فىڭ جۇڭلياڭ ئەپەندى مۇنداق دېدى: مەملىكەت ئىچىدىكى ئاخبارات ۋاسىتىلىرى بىلەن پائال ھەمكارلىشىپ، جۇڭگونىڭ ئىچكى جايلىرىنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشىنى، جۈملىدىن شىنجاڭنى ئوبدان تەشۋىق قىلىش - «ئادالەت» گېزىتىنىڭ باش تارتىپ بولمايدىغان مەسئۇلىيىتى، «ئادالەت» گېزىتى شىنجاڭنىڭ تەرەققىياتىغا ماسلىشىپ، شىنجاڭنى ئومۇميۈزلۈك، سېستېمىلىق ياخشى تەشۋىق قىلىدۇ.

«ئادالەت» گېزىتىنىڭ «شىنجاڭ خەۋەرلىرى بېتى» ھەر 15 كۈندە بىر قېتىم چىقىرىلىدۇ، پات ئارىدا جۇڭگولۇق ۋە چەت ئەللىك مۇستەقىل بىلەن يۈز كۆرۈشىدۇ. بۇ ئاپتونوم رايونىمىز مەملىكەت سىرتىدا تەسىس قىلغان، قەرەللىك چىقىرىلىدىغان، شىنجاڭنى مەخسۇس تەشۋىق قىلىدىغان بىردىنبىر مەخسۇس بەت، 10 - ئاينىڭ 22 - كۈنى «ئادالەت» گېزىتى «شىنجاڭ خەۋەرلىرى» تەھرىر ھەيئىتى ۋە تەھرىر بۆلۈمى قۇرۇلدى.

ئىمزا قويۇش مۇراسىمىدا باش مۇھەررىر خۇاڭ يۈنھەي «شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسىگە، باش دىرېكتور فىڭ جۇڭلياڭ شياڭگاڭ «ئادالەت» گېزىتى ئىدارىسىگە، باش دىرېكتور فۇچۈن تاشقى سودا ئېلان شىركىتىگە ۋە كالتەن كېلىشىمگە ئىمزا قويدى.

لى دۇڭخۇي ئىمزا قويۇش مۇراسىمىدا مۇنداق دېدى: «شىنجاڭ خەۋەرلىرى بېتى» نى تەسىس قىلىش ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ تاشقى تەشۋىقاتىدىكى مۇھىم تەدبىرى، بۇ ئارقىلىق شياڭگاڭنىڭ تەشۋىقات ۋاسىتىسىدىن پايدىلىنىپ، شىنجاڭنى دۇنياغا تېخىمۇ كۆپ تونۇتۇش، ئىقتىساد - تېخنىكا، مەدەنىيەت قاتارلىق ساھەلەردە ھەمكارلىق، ئالماشتۇرۇشنى كېڭەيتىپ، شىنجاڭنىڭ ئىشىكىنى سىرتقا ئېچىۋېتىش ۋە ئىقتىسادنىڭ تېز راۋاجلىنىشىنى ئىلگىرى سۈرگىلى بولىدۇ. مەن «شىنجاڭ خەۋەرلىرى بېتى» نىڭ مۇستەقىل بىلەن بالدۇرراق يۈز كۆرۈشۈشىگە تىلەكداشمەن.

شياڭگاڭ «ئادالەت» گېزىتى 95 يىللىق تارىخقا، چەت ئەللەردە چوڭ تەسىرگە ئىگە گېزىت: سودا - سانائەت، سىياسىي ساھەسىدىكىلەر ۋە يۇقىرى دەرىجىلىك زىيالىيلار ئۇنىڭغا ئاساسلىق مۇستەقىل بولىدۇ. ئۇزاق ۋاقىتتىن بۇيان «ئادالەت» گېزىتى جۇڭگونىڭ ئىچكى جايلىرىنىڭ سىياسىي، ئىقتىسادىي جەھەتتىكى تەرەققىياتىنى ئېتىبار بىلەن خەۋەر قىلىپ كەلدى. ئۇ، جۇڭگونىڭ تاشقى تەشۋىقاتىدىكى مۇھىم كۆزەتكۈچى بۇ گېزىت بىلەن يىغىپ ساقلايدىغان خەنزۇ يېزىقىدىكى ئۈچ خىل گېزىتنىڭ بىرى، مۇخبىرلىق، تەھرىرلىك، ئېلان، تارقىتىش قاتارلىق كەسىپلىرىنىڭ ھەممىسى كومپيۇتېرلاشقان، بۇ گېزىت بۇ يىل 5 - ئايدا خەلقئارا ئۇچۇر بىرلەشمە

ئۆتكۈزۈلدى. ئاپتونوم رايونىمىز مۇئاۋىن رەئىسى لى دۇڭخۇي «شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسىدە شياڭگاڭ «ئادالەت» گېزىتىنىڭ باش دىرېكتورى فىڭ جۇڭلياڭ ئەپەندى ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بىلەن كۆرۈشتى ھەم «شىنجاڭ خەۋەرلىرى بېتى» نى تەسىس قىلىش مۇناسىۋىتى بىلەن ئۆتكۈزۈلگەن ئىمزا قويۇش مۇراسىمىغا قاتناشتى.

ئۆز مۇخبىرىمىز كاڭ پىڭ خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ھۆكۈمىتىنىڭ تەستىقلىشى ئارقىلىق گېزىتىمىز شياڭگاڭ «ئادالەت» گېزىتى، شىنجاڭ تاشقى سودا ئېلان شىركىتى بىلەن ھەمكارلىشىپ، «ئادالەت» گېزىتىدە «شىنجاڭ خەۋەرلىرى بېتى» تەسىس قىلىدىغان بولدى. كېلىشىمگە ئىمزا قويۇش مۇراسىمى 10 - ئاينىڭ 23 - كۈنى «شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسىدە

ئىتىپاقلىشىپ كۈرەش قىلىپ، پەن - تېخنىكا، مائارىپ ئارقىلىق شىنجاڭنى گۈللەندۈرۈش ستراتېگىيىسىنى ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن تىرىشايلى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ 5 - قۇرۇلتىيى غەلبىلىك يىپىلدى

قۇرۇلتايدا ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ يېڭى رەھبەرلىك بەنزىسى سايلاپ چىقىلدى ئىلغار پەن - تېخنىكا خىزمەتچىلىرى مۇكاپاتلاندى

قۇرۇلتاينىڭ يىپىلىش مۇراسىمىدا ئابلەت ئابدۇرېشىت، قىيۇم باھاۋۇدۇنلار مۇھىم سۆز قىلدى

بولغان كەلكۈسى نىشانى ئىشقا ئاشۇرۇشقا تۆھپە قوشۇشنى ئۈمىد قىلدى. يىغىندا ئاپتونوم رايونلۇق پارتكومنىڭ مۇئاۋىن شۇجىسى قىيۇم باھاۋۇدۇن سۆز قىلىپ، پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ خىزمىتىنى كۈچەيتىش ھەققىدە بەش تۈرلۈك تەلەپنى ئوتتۇرىغا قويدى: بىرىنچى، پەن - تېخنىكا خادىملىرىنىڭ ئىدىيىسىنى پارتىيە 14 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 6 - نومۇمىي يىغىنىنىڭ روھى ئاساسىدا بىرلىككە كەلتۈرۈش كېرەك. ئىككىنچى، ھەر دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا جەمئىيەتلىرى ۋە ئۇنىڭغا قاراشلىق تەشكىلاتلار ئىلىم - پەن بايرىقىنى ئېگىز كۆتۈرۈپ، جەمئىيەتكە يۈزلەنپ، پەن - تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇش، شۇنىڭدەك ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر مىللەت خەلقىنىڭ پەن، مەدەنىيەت ساپاسىنى ئۆستۈرۈش، سوتسىيالىستىك ماددىي مەدەنىيەت ۋە مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى بىرلىكتە تەرەققىي قىلدۇرۇشقا كۈچ سەرپ قىلىشى لازىم. ئۈچىنچى، ھەر دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا جەمئىيەتلىرى ۋە ئۇنىڭغا قاراشلىق ئىلمىي تەشكىلاتلار كۆپ قاتلاملىق، كۆپ خىل شەكىللىك ئىلىم - پەن ئالماشتۇرۇش پائالىيىتىنى قەتئىي قانات يايدۇرۇپ، ئىلىم - پەن تەرەققىياتىغا تۈرتكە بولۇشى لازىم. تۆتىنچى، پارتىيە رەھبەرلىكىدىكى خەلق تەشكىلاتىنىڭ كۆۈرۈكلۈك، ۋاسىتىلىك رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇش لازىم. بەشىنچى، ھەر دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا جەمئىيەتلىرى ۋە ئۇنىڭغا قاراشلىق خەلق تەشكىلاتلىرى يولداش ۋەكالىتەن بىرلىكتە ئىشقا ئاشۇرۇش ۋە يولداش ئابلەت ئابدۇرېشىت مۇھىم سۆز قىلدى (تولۇق تېكىستى ئايرىم بېرىلدى) ئۇ سۆزىدە پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ پەن - تېخنىكا ئىشلىرىنى راۋاجلاندۇرۇش، پەن - تېخنىكا جەھەتتىكى ھەمكارلىقنى كۈچەيتىش، پەن - تېخنىكا بىلىملىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش جەھەتلەردە ئىشلىگەن خىزمەتلىرىنى مۇئەييەنلەشتۈردى، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى كەڭ پەن - تېخنىكا خادىملىرىدىن يۈكسەك دەرىجىدىكى تارىخىي مەسئۇلىيەتچانلىق ۋە دەۋر مەسئۇلىيەتچانلىق، تۇنجىسى، ئۇ، غوتۇب، ئىتتىپاقلىشىپ

ۋۇدۇنقى، شىيې فۇيېڭ، يۈسۈپ مۇھەممىدى، شوي پىڭ، خوجىخان ھاكىموۋ، ئامىنە غايپار، لى دۇڭخۇي، مىجىت ناسىر، يۈسۈپ ئەيسا، ۋاڭ خۇەييۈ، دەلىلقان مامقان، ئىبراھىم روزى، ماۋدېخۇا، ۋاڭ شىجېن، بوتاي قاتارلىقلار 480 ۋەكىل ۋە 1000 دىن ئارتۇق ھەر مىللەت پەن - تېخنىكا خادىمى، ئىشچى - خىزمەتچى بىلەن بىللە قۇرۇلتاينىڭ يىپىلىش مۇراسىمىغا قاتناشتى.

قۇرۇلتايدا ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى 5 - نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ 41 نەپەر دائىمىي ئەزاسى سايلاپ چىقىلدى. شوي پىڭ ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ رەئىسلىكىگە، خوجىخان ھاكىموۋ، بوتاي، سادىر قادىر، جاڭ يۇجى، ۋېي لىۋېن، خې خۇڭيىڭ، جوجۇنلۇن، جاڭ لياڭچېن، ئابدۇرېھىم ئابدۇكېرىم، مەخسۇت كۈمەك، تاشپولات تېيىپ، خەمەت ھاكىموۋ، خۇاڭ شىۋفاڭلار مۇئاۋىن رەئىسلىكىگە، ماپىڭ باش كاتىپلىققا سايلاندى.

قۇرۇلتاينىڭ يىپىلىش مۇراسىمىدا ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ رەئىسى ئابلەت ئابدۇرېشىت مۇھىم سۆز قىلدى (تولۇق تېكىستى ئايرىم بېرىلدى) ئۇ سۆزىدە پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ پەن - تېخنىكا ئىشلىرىنى راۋاجلاندۇرۇش، پەن - تېخنىكا جەھەتتىكى ھەمكارلىقنى كۈچەيتىش، پەن - تېخنىكا بىلىملىرىنى ئومۇملاشتۇرۇش جەھەتلەردە ئىشلىگەن خىزمەتلىرىنى مۇئەييەنلەشتۈردى، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى كەڭ پەن - تېخنىكا خادىملىرىدىن يۈكسەك دەرىجىدىكى تارىخىي مەسئۇلىيەتچانلىق ۋە دەۋر مەسئۇلىيەتچانلىق، تۇنجىسى، ئۇ، غوتۇب، ئىتتىپاقلىشىپ

ئۆز مۇخبىرىمىز مۇھەممەتئىمىن ئوبۇل خەۋەر قىلىدۇ: شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ 5 - قۇرۇلتىيى تۆت كۈن داۋاملىشىپ، مۇشۇ ئاينىڭ 24 - كۈنى چۈشتىن كېيىن شىنجاڭ «خەلق» سارىيىدا غەلبىلىك يىپىلدى. قۇرۇلتاي ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر مىللەت پەن - تېخنىكا خىزمەتچىلىرىنى ئىتتىپاقلىشىپ كۈرەش قىلىپ، پەن - تېخنىكا، مائارىپ ئارقىلىق شىنجاڭنى گۈللەندۈرۈش ستراتېگىيىسىنى تىرىشىپ ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن يېڭى تۆھپە قوشۇشقا چاقىردى.

قۇرۇلتاي مەزگىلىدە، ھەر مىللەت پەن - تېخنىكا خادىملىرى بىر يەركە جەم بولۇپ، پەن - تېخنىكا، مائارىپ ئارقىلىق شىنجاڭنى گۈللەندۈرۈش ستراتېگىيىسى ئۈستىدە ئورتاق كېڭەشتى. ۋەكىللەر پارتىيە 14 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 5 -، 6 - نومۇمىي يىغىنلىرىنىڭ روھىنى ۋە يولداش جياڭ زېمىننىڭ جۇڭگو پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ 5 - قۇرۇلتىيىدا قىلغان مۇھىم سۆزىنى ئۆگەندى. يولداش ۋاڭ لېچۈننىڭ بۇ قېتىمقى قۇرۇلتاينىڭ ئېچىلىش مۇراسىمىدا قىلغان مۇھىم سۆزىنى ۋە ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ رەئىسى شۇيڭنىڭ ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى 4 - نۆۋەتلىك كومىتېتىغا ۋە كالتەن بەرگەن خىزمەت دوكلاتىنى چۆرىدىگەن ھالدا مۇھاكىمە ئېلىپ باردى ۋە پىكىر ئالماشتۇردى. «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ نىزامنامىسى» گە تۈزۈش كىرگۈزدى. قۇرۇلتاي يەنە پەن - تېخنىكا خادىملىرى سۇنغان 45 تۈرلۈك تەكلىپنى تاشىۋۇۋالدى.

شياڭگاڭ «ئادالەت» گېزىتىنىڭ «شىنجاڭ خەۋەرلىرى بېتى» نى تەسىس قىلىش كېلىشىمگە ئىمزا قويۇش مۇراسىمىدا 10 - ئاينىڭ 23 - كۈنى «شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسىدە

ئاپتونوم رايون ۋە بىگنۇەننىڭ رەھبەرلىرىدىن ئابلەت ئابدۇرېشىت، قېيۇم باھاۋۇدۇن، جاڭ ۋېنيۇ، جاڭ يۈنچۈەن، دەرىجىدىكى تارىخىي مەسئۇلىيەتچانلىق ۋە دەۋر مەسئۇلىيەتچانلىق تۇيغۇسىنى ئۇرغۇتۇپ، ئىتتىپاقلىشىپ بىرلىكتە ئالغا بېسىپ، تىرىشىپ كۈرەش قىلىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ «9-بەش يىللىق پىلان»نى ۋە 2010-يىلىغىچە

خەلق تەشكىلاتلىرى يولداش ۋاڭ لېچۈەن ۋە يولداش ئابلەت ئابدۇرېشىتنىڭ بۇ قۇرۇلتايدا قىلغان سۆزىنىڭ تەلپىگە ئاساسەن، ئۆز قۇرۇلۇشىنى يەنىمۇ كۈچەيتىشى كېرەك. (ئاخىرى 4 - بەتتە)

شياڭگاڭ «ئادالەت» گېزىتىنىڭ «شىنجاڭ خەۋەرلىرى بېتى»نى تەسىس قىلىش كېلىشىمىگە ئىمزا قويۇش مۇراسىمى 10 - ئاينىڭ 23 - كۈنى «شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسىدە ئۆتكۈزۈلدى. ئۆز مۇخبىرىمىز فەن خاۋ فونۇسى

ئەسىر ھالقىدىغان تارىخىي بۇرچنى ئادا قىلايلى

ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتى 5 - قۇرۇلتىيىنىڭ يېپىلغانلىقى مۇناسىۋىتى بىلەن

باش ماقالە

پۈتۈن پارتىيە ۋە پۈتۈن مەملىكەتتىكى ھەر مىللەت خەلقى پارتىيە 14 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 6 - ئومۇمىي يىغىنىنىڭ روھىنى ئۆگىنىپ ۋە ئىزچىللاشتۇرۇپ، سوتسىيالىستىك مەنىۋى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى زور كۈچ بىلەن ئىلگىرى سۈرۈۋاتقان مۇھىم پەيتتە، ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەر مىللەت پەن-تېخنىكا خادىملىرىنى پەن - مائارىپقا تايىنىپ شىنجاڭنى گۈللەندۈرۈشتىن ئىبارەت تۇلۇغ ئەمەلىيەتكە قاتنىشىپ، ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ 9 - بەش يىللىق پىلانى ۋە 2010 - يىلىغىچە بولغان كەلگۈسى نىشانغا يېتىش ئۈچۈن يەنىمۇ ئىلگىرىلىگەن ھالدا سەپەرۋەر قىلىشنى ئاساسىي تېما قىلغان، ئاپتونوم رايونلۇق پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ 5 - قۇرۇلتىيى تۈنۈگۈن مۇۋەپپەقىيەتلىك ئاياغلاشتى، تۆت كۈن داۋام قىلغان يىغىندا تەڭرىتاغنىڭ جەنۇبى ۋە شىمالىدىن كەلگەن 477 نەپەر پەن - تېخنىكا خادىملىرىنىڭ ۋەكىلى بىر يەرگە جەم بولۇپ، پەن - مائارىپقا تايىنىپ شىنجاڭنى گۈللەندۈرۈش ئۈچۈن ھەسسە قوشۇش پىلانى ئۈستىدە ئورتاق كېڭەشتى، بۇ ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ئىقتىسادىي قۇرۇلۇشى ۋە ئىجتىمائىي تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈشتە كۈچلۈك رول ئوينايدۇ. بىز يىغىننىڭ غەلىبىلىك ئۆتكۈزۈلگەنلىكىنى قىزغىن تەبرىكلەيمىز. ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ ھەرقايسى سەپلىرىدە، ھەرقايسى ساھەلىرىدە جان كۆيدۈرۈپ ئىشلەۋاتقان ھەر مىللەت پەن - تېخنىكا خادىملىرىغا ئالىي ئېھتىرام بىلدۈرىمىز. باش شۇجى جياڭ زېمىن بۇ يىل 5 - ئايدا ئېچىلغان جۇڭگو پەن - تېخنىكا جەمئىيىتىنىڭ مەملىكەتلىك 5 - قۇرۇلتىيىدا مۇنداق

دەپ كۆرسەتتى: 8 - نۆۋەتلىك مەملىكەتلىك خەلق قۇرۇلتىيىنىڭ 4 - يىغىنى ماقۇللىغان 9 - بەش يىللىق پىلان ۋە 2010 - يىلىغىچە بولغان كەلگۈسى نىشان پروگراممىسىدا ئىقتىسادىي تۈزۈلمە ۋە ئىقتىسادىي يۈكسەلدۈرۈش ئۆسۈمىنى ئۆزگەرتىشتىن ئىبارەت ئىككى تۈپ ئۆزگىرىشنى ئىشقا ئاشۇرۇش ۋە پەن - مائارىپقا تايىنىپ دۆلەتنى گۈللەندۈرۈش ستراتېگىيىسى، ئىزچىل تەرەققىيات ستراتېگىيىسىنى يولغا قويۇش دۆلىتىمىزنىڭ ئەسىر ھالقىدىغان قۇرۇلۇش پىلانىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشنى ئىلگىرى سۈرۈش تەدبىر قىلىندى. بۇ مەزگىلنىڭ خەلقئارا ۋە ئىچكى ۋەزىيەتنى چوڭقۇر تەھلىل قىلغاندىن كېيىنكى مۇھىم ئورۇنلاشتۇرۇشى، دەۋر پۈتۈن مەملىكەتتىكى پەن - تېخنىكا خادىملىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان ھەر مىللەت خەلقىگە تاپشۇرغان شەرەپلىك ۋەزىپە، مۇقەررەر تارىخىي تاللاش؛ باش شۇجى جياڭ زېمىن مۇھىم سۆزىدە چۈش ئۇرۇپ راۋاجلىنىۋاتقان پەن - تېخنىكىنىڭ خەلقئارا رىقابەتتىكى قىل سىغمايدىغان ھەل قىلغۇچ رولىنى چوڭقۇر كۆرسىتىپ بېرىش بىلەنلا قالماي، پەن - تېخنىكا، مائارىپنىڭ مىللەتنىڭ گۈللىنىشىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشتىكى مۇھىم ئورنىنى يەنىمۇ ئېنىق كۆرسەتتى. شۇنداق ئېيتىشقا بولىدۇكى، ئەسىر ئالمىشىش پەيتىدە تۇرۇۋاتقان جۇڭگو پەن - تېخنىكا ئىشلىرىنى راۋاجلاندۇرۇشنىڭ يەنە بىر باھارىنى كۈتۈۋالدى.

ئاپتونوم رايون 1996 - يىللىق ئۈرۈمچى يەرمەنكىسى، كەلكۈنگە تاقابىل تۇرۇش - خەتەردىن قۇتقۇزۇشنى خەۋەر قىلىشقا قاتناشقان ئىلغار كوللېكتىپ، ئىلغار شەخسلەرنى تەقدىرلىدى «شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى ئىلغار كوللېكتىپ بولۇپ باھالاندى 14 پارچە ئەسەر، 15 شەخس تەقدىرلەندى

ئۆز مۇخبىرىمىز يېڭ ۋېنمىڭ خەۋەر قىلىدۇ: ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى، 1996-يىللىق ئۈرۈمچى يەرمەنكىسىنى تەشۋىق قىلىش ئىشخانىسى 10-ئاينىڭ 23 - كۈنى چۈشتىن كېيىن تەقدىرلەش يىغىنى ئېچىپ، ئۈرۈمچى يەرمەنكىسىنى تەشۋىق قىلىش، خەۋەر قىلىشقا تۆھپە قوشقان ئىلغار كوللېكتىپ ۋە شەخسلەرنى مۇكاپاتلىدى. تەقدىرلەش يىغىنىدا «شىنجاڭ گېزىتى» ئىدارىسى، شىنجاڭ خەلق رادىئو ئىستانسىسى، شىنجاڭ تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، «شىنجاڭ ئىقتىساد گېزىتى»، «شىنجاڭ بوز يەر ئۆزلەشتۈرگۈچىلەر گېزىتى»، «ئۈرۈمچى كەچلىك گېزىتى» تەقدىرلەندى. 68 پارچە

ئاپتونوم رايون 12 مۇقام سەنئىتىنى راۋاجلاندۇرۇش بويىچە سۆھبەت يىغىنى ئاچتى

مىللىي مەدەنىيەتنى راۋاجلاندۇرۇپ، مۇقام سەنئىتىنى گۈللەندۈرۈش بىلەن سۆھبەت يىغىنىغا ئابلەت ئابدۇرېشىت قاتارلىقلار قاتناشتى، قېيۇم باھاۋۇدۇن رىياسەتچىلىك قىلدى

ھامىدىن نىياز، ئاپتونوم رايونىنىڭ مۇئاۋىن رەئىسى مەجىت ناسىر قاتناشتى ھەم سۆز قىلدى، سۆھبەت يىغىنىدا مۇقام سەنئىتى تەتقىقاتى بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقان تەتقىقاتچىلار، مۇتەخەسسسلەر ۋە ئالىملارمۇ سۆز قىلدى. يىغىندا ئاپتونوم رايونىنىڭ رەئىسى ئابلەت ئابدۇرېشىت مۇنداق دېدى: 12 مۇقامنى تەتقىق قىلىش خىزمىتىدە پارتىيىنىڭ رەھبەرلىكىدە ئىزچىل چىڭ تۇرۇپ ۋە ئۇنى كۈچەيتىپ، ھۆكۈمەتنىڭ مەدەنىيەت ئىشلىرىنى باشقۇرۇش تارماقلىرىنىڭ فۇنكسىيەلىك رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇپ، مۇناسىۋەتلىرىنى يەنىمۇ راۋاجلاندۇرۇپ، بىر قىسىم ئورگانلار ۋە ئىلمىي تەشكىلاتلار باشقۇرۇشقا كۆپ تەرەپلىمە قول تىقىش، كۈچ چېچىلىپ كېتىش، ھەر كىم ئۆز ئالدىغا ئىش قىلىشتەك ئەھۋاللارنى تۈزىتىش ۋە تۈگىتىش كېرەك.

ئابلەت ئابدۇرېشىت ئاخىرىدا مۇنداق دېدى: زور بىر تۈركۈم مۇنەۋۋەر مۇقام سەنئىتى تەتقىقاتچىلىرىنى تەربىيەلەش ۋە يېتىلدۈرۈش مۇقام سەنئىتىگە ۋارىسلىق قىلىش ۋە ئۇنى راۋاجلاندۇرۇشتىكى مۇھىم ۋەزىپە. مۇقام ئىلمىگە مۇئامىلە قىلىش مەسلىھىتىدە بىر - بىرىنى چەتكە قاقمايلىق، بىر - بىرىنى ئۈلگە قىلىش، ئارتۇقچىلىقلارنى قوبۇل قىلىپ، يېتەرسىزلىك لەرنى تۈگىتىپ، ئىتتىپاقلىقنى كۈچەيتىپ، دادىل ئىزدىنىپ، جۇڭخۇا مىللەتلىرىنىڭ سەنئەت خەزىنىسىدىكى بىباھا گۆھەر - ئۇيغۇر 12 مۇقامىنى تېخىمۇ نۇرلاندۇرۇشىمىز كېرەك. سۆھبەت يىغىنىدا ئاپتونوم رايونلۇق سىياسىي كېڭەشنىڭ مۇئاۋىن رەئىسلىرىدىن ئىبراھىم روزى، پاشا ئىشان، ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم تەشۋىقات بۆلۈمى ۋە مۇناسىۋەتلىك كومىتېت، ئىشخانا، نازارەت، ئىدارىلەرنىڭ مەسئۇللىرى، مۇتەخەسسسلەر ۋە ئالىملاردىن بولۇپ 100 گە يېقىن كىشى قاتناشتى.

7 مىليون يۈەندىن ئارتۇق مەبلەغ سېلىنغان، جىددىي ياسىلىۋاتقان بۇرۇلتوقاي ناھىيىسىنىڭ ئاق دالا سۇ ئىنشائاتى قۇرۇلۇشى پۈتسە مۇشۇ ناھىيىنىڭ يېزا-قىشلاقلاردىكى 30 مىڭ كىشى ۋە 100 مىڭ تۇياق چارۋا مالنىڭ سۇ ئىچىش مەسىلىسى ھەل بولىدۇ. سۈرەتتە: بۇ قۇرۇلۇشنىڭ بىر قىسمى بولغان ئېگىزلىكتىكى سۇ ساقلاش كۆلى. ئۆز مۇخبىرىمىز ۋاڭ ۋېيجۇن فوتوسى

ئاقسۇ ۋىلايىتى ئۈنۈملۈك تەدبىر قوللىنىپ، ئاق تۈۋىتلىك ئۆچكە يېتىشتۈرۈشنى پائال تەرەققىي قىلدۇرماقتا

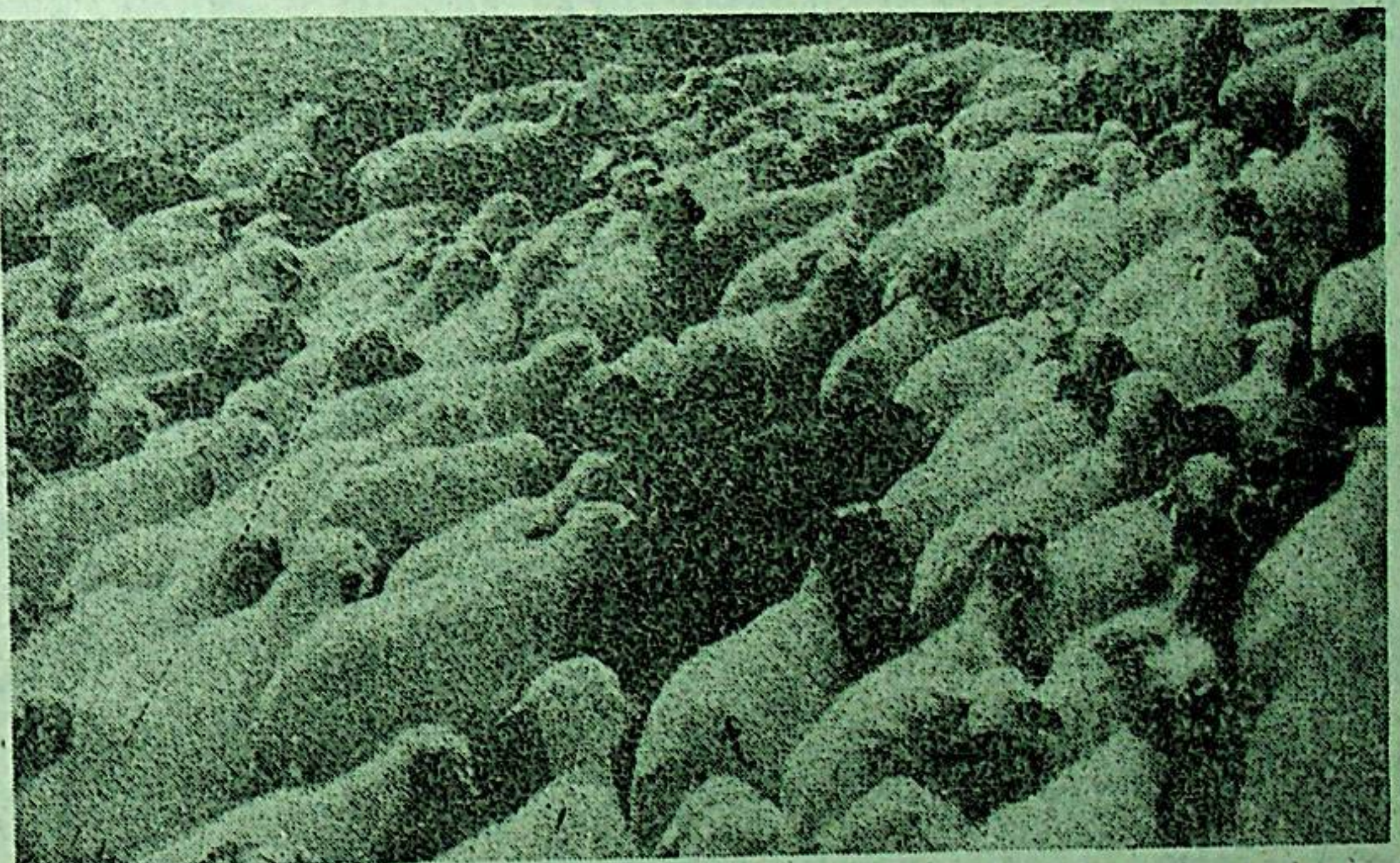
يۇقىرى كۆتۈرۈشنى مۇھىم ئىش قاتارىدا چىڭ تۇتۇپ، تۆۋەندىكىدەك تەدبىرلەرنى قوللاندى:

1. ۋىلايەت، ناھىيە، يېزىدىن ئىبارەت ئۈچ دەرىجىلىك نەسىل يېتىشتۈرۈشكە يېتەكچىلىك قىلىش ئاپپاراتلىرىنى قۇرۇپ، بۇ ئاپپاراتلىرى خىزمەتچىلەرنىڭ ۋەزىپىلىرىنى ئېنىق بېكىتى ھەمدە قەرەللىك ھالدا يىغىن ئېچىپ، ئۇلارنىڭ خىزمەت ئەھۋالىنى ئىگىلەپ تۇردى.
2. نەسىل يېتىشتۈرۈش يادرو توپى، يادرو توپى ۋە ئۆلگە توپلىرىدىن ئىبارەت ئۈچ دەرىجىلىك نەسىل يېتىشتۈرۈش سىستېمىسىنى بەرپا قىلدى ۋە مۇستەھكەملىدى. 1985-يىلىدىن بۇيان بۇ ئۈچ دەرىجىلىك نەسىل يېتىشتۈرۈش سىستېمىسى 558 تۇپقا يەتتى.
3. ۋىلايەت ھەر يىلى ھەرقايسى جايلىرىنىڭ نەسىل يېتىشتۈرۈش سەۋىيىسىنىڭ

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئاممەم سەمەت خەۋەر قىلىدۇ: ئاقسۇ ۋىلايىتى ئۈنۈملۈك تەدبىر قوللىنىپ، تۈۋىتلىك ئۆچكە يېتىشتۈرۈشنى تەرەققىي قىلدۇرماقتا.

ئاقسۇ ۋىلايىتى شىنجاڭ بويىچە ئاساسلىق ئۆچكەچىلىك بازىسى بولسىمۇ، ئەمما ئۆچكە يەرلىك نەسىل بولۇپ، ئوتتۇرىچە تۈۋىتى 70 گراممۇ يەتمەيتتى. ئاق تۈۋىت نىسبىتى تۆۋەن بولغانلىقتىن، چارۋىچىلارنىڭ كىرىمى تۆۋەن بولۇپ، ئىقتىسادىي جەھەتتىن قەد كۆتۈرەلمىگەنىدى. ۋىلايەتلىك پارتكوم، خەلق ھۆكۈمىتى بۇ خىل ئەھۋالغا جىددىي قاراپ، تۈۋىتلىك ئۆچكەلەرنىڭ سۈپىتىنى

قازلىق ناھىيىسىنىڭ چارۋىچىلىقىدا يۈكسىلش بولدى. 10-ئاينىڭ ئوتتۇرىغا قەدەر ناھىيە بويىچە ئومۇمىي چارۋا مال 846 مىڭ 300 تۇپقا يېتىپ، يىل بېشىدىكىدىن 92 مىڭ تۇپقا كۆپەيدى. سۈرەتتە: كۆكيار يايلىقىدا بېقىلغان قويلار.

سىدىق تۇردى، بارات ئەمەت فوتوسى

نېمە ئۈچۈن بازار باشقۇرۇش ھەققى ئېلىنىدۇ
 كۈرەش ھاشىم
 چەكلەش ۋە ئۇنىڭ ئالدىنى ئېلىش،
 رىملىق مۇكاپاتى

جۇڭگو بانكىسىنىڭ شىنجاڭ شۆبىسى مەدەنىيەتلىك، ئەلا سۈپەتلىك مۇلازىمەت قىلىشتا چىڭ تۇرۇپ، كەسپىي ئورۇنلارنىڭ تەرەققىياتى ئۈچۈن مەدەت بەردى

ئىلگىرىكى سودا بانكىسىغا ئۆتۈش قەدىمىنى يەنىمۇ تېزلىتىپ، بازارنى يېتەكچى، جۇڭگو بانكىسىنىڭ ئەنئەنىۋى كەسپىي ئەۋزەللىكىنى ئاساس قىلغان ئۈنۈنپرسال مۇلازىمەت سىستېمىسى بەرپا قىلىپ، يېڭىچە بانكا ئوبرازىنى تىكلدى. 1 - سەپتىكى كەسپىي مۇلازىمەتلىرىنىڭ كىيىم - كېچىكىنى بىر خىللاشتۇرۇش، تېلېفوندا سۆزلەشكەندە ۋە پۈكەيدە ئىش بېجىرگەندە، مەدەنىيەتلىك سۆزلەرنى ئىشلىتىش، تىجارەت زالىدا دىجورىنى چىڭلى پىكىر ئېلىش ئورنى تەسىس قىلىش، جەمئىيەتتىن نازارەتچى خادىم تەكلىپ قىلىش، ۋاقىت بەلگىلەپ مۇلازىمەت قىلىش، ئۆلچەملىك مۇلازىمەت قىلىش، ۋەدە بېرىپ مۇلازىمەت قىلىش، ئالدىن كېلىشىپ مۇلازىمەت قىلىش قاتارلىق پائالىيەتلەرنى ئىزچىل داۋاملاشتۇرۇپ، تۈرلۈك كەسپلەرنىڭ تەرەققىياتىنى كۈچلۈك ئىلگىرى سۈردى.

ۋاستىلىرىنى مۇكەممەللەشتۈرۈپ ۋە قېلىپلاشتۇرۇپ، ئىش ئۈنۈمىنى ئۆستۈردى. بانكا رەھبەرلىرى ھەر يىلى بانكىدا ھېساب ئاچقان كارخانا، ئورۇنلارغا قەرەللىك بېرىپ، ئۇلارنىڭ پىكىر-تەلەپلىرىنى ئاڭلاپ ئەھۋال ئىگىلەپ، كارخانىلارنىڭ قىيىنچىلىقلىرىنى ھەل قىلىۋېلىشقا ياردەملەشتى. ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ نېفىت، نېفىت خىمىيە سانائىتى، خەۋەرلىشىش، ئېلېكتر ئېنېرگىيىسى، خام ماتېرىيال قاتارلىق ئۇل كەسىپلىرىنى خەلق پۇلى ۋە چەت ئەل پۇلى، خەلقئارا راسچوت، ئۈچۈر، مەسلىھەت بېرىش، تاشقى پىرېۋوتنىڭ قىممىتىنى ساقلاش ھەم تاشقى پىرېۋوت خەۋپ-خەت تىرىنىڭ ئالدىنى ئېلىش، سودا ئارقىلىق مەبلەغ يۈرۈشتۈرۈش قاتارلىق بىر يۈرۈش مۇلازىمەت سىستېمىسى بىلەن تەمىنلىدى.

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئەخمەتجان نىياز خەۋەر قىلىدۇ: جۇڭگو بانكىسىنىڭ شىنجاڭ ئۈنۈنپرسال ئاپتونوم رايونلۇق شۆبىسى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، كەسپىي مۇلازىمەت سۈپىتىنى ياخشىلاشنى دۆلەت ئىلگىرىكى سودا بانكىسىغا ئۆتۈشتىكى مۇھىم ۋەزىپە قاتارىدا چىڭ تۇتۇپ، مەدەنىيەتلىك، ئەلا سۈپەتلىك مۇلازىمەت قىلىش پائالىيىتىنى يولغا قويۇپ، ھەر قايسى كان-كارخانا ۋە كەسپىي ئورۇنلارنىڭ تەرەققىياتى ئۈچۈن مەدەت بەردى.

بۇ بانكا ئالدى بىلەن خادىملار ئارىسىدا مۇلازىمەت قىلىشتا رىقابەتلىشىش تەربىيىسى ئېلىپ بېرىپ، خادىملارنىڭ كەسپىي مۇلازىمەت قىلىش ساپاسىنى ئومۇميۈزلۈك يۇقىرى كۆتۈرۈش بىلەن بىللە، ئۇلارنىڭ مۇلازىمەت قىلىش سۈپىتىنى باھالاشنى ئۇلارنىڭ تۇراقسىز مائاشى ۋە ئىش ئورنى مۇكاپاتى بىلەن زىچ باغلاپ، مۇكاپاتلاش بىلەن جازالاشنى ئەمەلدە كۆرسىتىپ، خىزمەت ئاكتىپلىقىنى ئۆستۈردى. ئۇلار يەنە ئۇيغۇر، خەنزۇ ۋە چەت ئەل تىلىدا مەدەنىيەتلىك سۆزلەرنى ئىشلىتىشنى يولغا قويدى. مەسلىھەت-مۇلازىمەت پۇكىيى، پىكىر دەپتىرى، نازارەت - شىكايەت قىلىش تېلېفونى تەسىس قىلدى. پۇل مۇئامىلىسى سىستېمىسىدا ئەڭ ئاۋۋال تېلېفون بانكا كەسپىنى يولغا قويدى. ئالدىن كېلىشىپ مۇلازىمەت قىلىش، ۋەدە بېرىپ مۇلازىمەت قىلىش ۋە كۆچمە بانكا كەسپىي مۇلازىمەت قىلىشنى يولغا قويۇپ، تۈرلۈك كەسپىي پائالىيەتلەرنىڭ ئېلېكترونلىشىش، تورلاشتۇرۇلۇشىنى تېزلىتىپ، مۇلازىمەت

قىسقا خەۋەر

△ يېزا ئىگىلىك 3-شىسى 53-تۈەن مىللىي 9-لەين بۇ يىل 40 مىڭ يۈەن مەبلەغ سېلىپ، يەتتە توما، بىر كۆۋرۈك ياسىدى.

مۇھەممەت ئىمىن ھوشۇر

△ بۇ يىل 9-ئاينىڭ 25-كۈنىگىچە لوپ ناھىيىسىنىڭ سامپۇل يېزىسىدىكى چارۋا مال 64 مىڭ 580 تۇپقا يېتىپ، يىل بېشىدىكىدىن 5374 تۇپقا ئاشتى.

ئوبۇل ھەسەن ئەيسا

△ توقسۇ ناھىيىسىنىڭ يۇلتۇزباغ يېزىسى بۇ يىل 18 مىڭ مو بۇغداينىڭ ئومۇمىي ھوسۇلىنى 5 مىليون 508 مىڭ كىلوگرامغا يەتكۈزۈپ، 1995-يىلىدىكىدىن 35 مىڭ 60 كىلوگرام ئاشۇردى.

ئېزىم كۆمۈر، ئابلا ئۆمەر

△ گۇما ناھىيىسىنىڭ سانجۇ يېزىسى بۇ يىل 8-ئاينىڭ بېشىدىن 9-ئاينىڭ ئاخىرىغىچە 450 مىڭ يۈەن مەبلەغ سەرپ قىلىپ، 40 كىلومېتر سۇ سىڭمەس ئۆستەك ياسىدى.

مۇھەممەت ھېيىت

△ ئاقسۇ شەھىرىنىڭ قاراتال يېزىسى چارۋا ماللىرى بۇ يىل قىش، كىلە، نىل، ئەتىيازدا

ھازىرغىچە ئۈرۈمچى نېفىت خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتىنىڭ 2-قارارلىق خىمىيىۋى ئۇغۇت ئىشلەپچىقىرىش قۇرۇلۇشى تۈرگە قارىتىلغان تاشقى پىرېۋوت قەرز پۇلى 127 مىليون ئامېرىكا دوللىرىغا يەتتى. مەبلەغ يۈرۈشتۈرۈش ئۈسۈلى ئارقىلىق مەبلەغ توپلاپ ئاپتونوم رايونىمىزنىڭ پوچتا-تېلېگراف سىستېمىسىنىڭ ئۈزۈن يوللۇق تېلېفون لىنىيىسىنى ئۆزگەرتىش ۋە سىغىمچانلىقىنى ئاشۇرۇش قۇرۇلۇشىنى 28 مىليون 760 مىڭ ئامېرىكا دوللىرى قەرز پۇلى بىلەن تەمىنلىدى.

بۇ يىل كىرگەندىن بۇيان، بۇ بانكا دۆلەت

قۇمۇل پىۋا زاۋۇتىنىڭ يېڭى مەھسۇلاتى قۇمۇل شاھى - مەيپەنشى پىۋىسى بازارغا سېلىندى

بېرىپ، بازارنى ئىنچىكە تەھلىل قىلىپ، ئۆز جايىنىڭ خام ئەشيا، بايلىق ئەۋزەللىكىدىن تولۇق پايدىلىنىپ قايتا-قايتا سىناق قىلىش ئارقىلىق مەيپەنشى پىۋىسىنى مۇۋەپپەقىيەتلىك ئىشلەپچىقاردى. مۇناھىسەۋەتلىك تارماقلار تەبىئىي قار سۈيى، ئارپا ئۈندۈرمىسى قاتارلىق خام ئەشيا ۋە يېڭى ھۈنەر - سەنئەتكە تايىنىپ ئىشلەنگەن 12 گرادۇسلۇق بۇ پىۋىنىڭ تەركىبىدىكى

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز يۈنۈس سادىق خەۋەر قىلىدۇ: قۇمۇل پىۋا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى ئىشلەپ چىقارغان يېڭى مەھسۇلات قۇمۇل شاھى - مەيپەنشى پىۋىسى بازارغا سېلىندى. قۇمۇل پىۋا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى يېقىنقى بىر نەچچە يىلدىن بۇيان، بازارنى

ئوخشىماسلىقىغا ئاساسەن ئايرىم-ئايرىم ھالدا دەرىجە بويىچە توپقا ئايرىش، ئەۋلاد بويىچە توپقا ئايرىش، يۈك رەڭگى بويىچە توپقا ئايرىش ئۈسۈلىنى قوللىنىپ، نەسىل تاللاش، ئۇرۇقلاندۇرۇش خىزمىتىگە ئاساس سالدى. ھازىرغا قەدەر 800 مىڭدىن كۆپرەك ئۆچكە توپلاشتۇرۇلدى.

4. ۋىلايەت يەنە خىل نەسىللىك ئۆچكەلەرنى كېڭەيتىش ئۈچۈن، 1986-يىلىدىن باشلاپ، سۈنئىي ئۇسۇلدا ئۇرۇقلاندۇرۇش خىزمىتىنى چىڭ تۇتتى. ھازىر ۋىلايەت بويىچە ئۇرۇقلاندۇرۇش پونكىتى ئالتىدىن 42 گە كۆپەيدى.

5. ۋىلايەت كەسپىي خادىملارنىڭ ساپاسىنى ئۆستۈرۈشكە ئەھمىيەت بەردى. ئون يىل ئىچىدە ئون نەچچە قارار كۇرس ئېچىپ، 756 ئادەم (قېتىم) نى تەربىيىلىدى. ئۇنىڭدىن باشقا، ناھىيە (شەھەر)، يېزىنىڭ 1-قۇرۇقلۇق باشلىقلىرى ۋە چارۋىچىلىققا مەسئۇل خادىملاردىن 219 كىشىنى ئۆگىنىشكە قاتناشتۇرۇپ، ئۇلارنىڭ ئۆچكەچىلىكىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ئېڭىنى ئۆستۈردى ھەمدە 1942 نەپەر چارۋىچىنى كۇرسقا قاتناشتۇرۇپ، ئۇلارنىمۇ مەلۇم سەۋىيىگە ئىگە قىلدى.

6. ئۆلگە بازىلىرىنى قۇرۇپ، نۇقتا ئارقىلىق ئومۇمىي دائىرىنى يېتەكلىدى. 1986 - يىلى ئاقسۇ ۋىلايىتى ساۋدېچى فېرمىسىنىڭ بۆكتە ئەترىتىدە نەسىللىك تۈۋىتلىك ئۆچكە يېتىشتۈرۈش بازىسى قۇرۇپ، دەسلەپكى قەدەمدە نەسىللىك ئۆچكە يېتىشتۈرۈش بازىسىنى شەكىللەندۈرگەنىدى. بۇ بازار مەخسۇس تېمىدا تەتقىقات ئېلىپ بېرىپ، 15 تۈردە ئەلا سۈپەتلىك ئۆچكەدىن 4436 نى يېتىشتۈرۈپ، ئاقسۇ ۋىلايىتىنى يۇقىرى مەھسۇلاتلىق نەسىللىك ئۆچكە بىلەن تەمىنلەپ قالماي، شىنجاڭدىكى سەككىز ۋىلايەت، ئوبلاستنى 758 تۇپقا نەسىللىك ئۆچكە بىلەن تەمىنلىدى. ھازىر بۇ سىناق بازىسىنىڭ 7000 تۇپقا ئۆچكەسىنىڭ ئوتتۇرىچە تۈۋىت مىقدارى 1985-يىلىدىكىدىن بىر ھەسسىدىن كۆپرەك ئاشتى. تۈۋىتنىڭ سۈپىتىمۇ كۆرۈنەرلىك يۇقىرى كۆتۈرۈلدى.

ھازىر ئاقسۇ ۋىلايىتى شىنجاڭ بويىچە

بۇ يېقىن شەھەرلىك سودا ئالماشتۇرۇش باشقۇرۇش ئىدارىسى ھەمكارلىقى

بازار ناملىق مۇكاپاتلىق ماقالە

بازار تاۋار ئالماشتۇرۇش سورۇنى. بازار بەرپا قىلىش، بازارنى ئاۋاتلاشتۇرۇشقا كۆپ مىقداردا مەبلەغ سەرپ قىلىندۇ. بازار بەرپا قىلىنغان، ئاۋاتلاشقاندىن كېيىنمۇ يەنە مۇلازىملىق خاراكتېرىدىكى، باشقۇرۇش خاراكتېرىدىكى نۇرغۇن پائالىيەتلەرنى ئېلىپ بېرىشقا توغرا كېلىدۇ. مەسىلەن، بازار ئەسلىھەلىرىنى قوغداش، تىجارەتچىلەرنى قانۇن ساۋاتلىرى، كەسپىي بىلىملەر بويىچە تەربىيەلەش، بازار مۇھىتىنى گۈزەللەشتۈرۈش قاتارلىقلارغىمۇ زور مىقداردا مەبلەغ كېتىدۇ. يۇقىرىقىدىن باشقا، يەنە بازار رىقابەت سورۇنى بولغاچقا، ناتوغرا رىقابەت

ئاممىنىڭ ياخشى مەسلىھەتچىسى

يېڭىسار ناھىيىلىك سودا-سانائەت مەمۇرىي باشقۇرۇش ئىدارىسى رەھبەرلىكى سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى شارائىتىدا خىزمەت ئىستىلىنى ياخشىلاپ، ھەر يەكشەنبە كۈنى بازاردا «ئىدارە باشلىقىنىڭ مەسلىھەت بېرىش مۇلازىملىق ئورنى» قۇرۇپ، ئاممىنىڭ ياخشى مەسلىھەتچىسى بولماقتا. «ئىدارە باشلىقىنىڭ مەسلىھەت بېرىش مۇلازىملىق ئورنى» دا بىر يىلدىن بۇيان، ئۈچ باشلىق نۆۋەت بىلەن ئىشلەپ، يەككە سودا-سانائەتچىلەر ۋە ئىستېمالچىلار چۈشەنمىگەن نۇرغۇن چىكىش سوتاللارغا جاۋاب بەردى، پارتىيىنىڭ بازار ئىگىلىكىنى جانلاندۇرۇش توغرىسىدىكى سىياسەت، فاڭجېن، لۇشىيەنلەردىن چۈشەنچە بېرىپ، ئۇلارنى رازى قىلدى.

سۈرەتلىك خەۋەر

سۈرەتتە: ئىدارە باشلىقى غۇلامجان ئاممىنىڭ سوتاللىرىغا چۈشەنچە بەرمەكتە. ئۆز مۇخبىرىمىز ئابدۇللا ئابدۇرېشىم خەۋىرى ۋە فوتوسى خەۋىرى

سۈپىتىمۇ كۆرۈنەرلىك يۇقىرى كۆتۈرۈلدى. ھازىر ئاقسۇ ۋىلايىتى شىنجاڭ بويىچە ئاساسلىق ئاق تىۋىتلىك ئۆچكە يېتىشتۈرۈش بازىسىغا ۋە مەملىكەت بويىچە ئاساسلىق ئۆچكە تىۋىتى ئىشلەپچىقىرىش رايونىغا ئايلاندى. ئۆچكە تىۋىتىمۇ شىنجاڭنىڭ ھەرقايسى جايلىرىدىكى خېرىدارلارنى جەلپ قىلىپ، بازىرى ئىتتىك مەھسۇلاتقا ئايلاندى.

قۇمۇل پىۋا چەكلىك مەسئۇلىيەت شىركىتى يېقىنقى بىر نەچچە يىلدىن بۇيان، بازارنى يېتەكچى قىلىپ، مەھسۇلاتنىڭ سۈپىتىنى ئۆستۈرۈش، سۈپەت ئارقىلىق كارخانىنىڭ ھاياتىي كۈچىنى ئاشۇرۇش، ئىچكى جەھەتتىكى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىپ، ئىسلاھات قەدىمىنى تېزلىتىش ئۈچۈن كەسكىن بازار رىقابىتىدە مەھسۇلاتنىڭ سۈپىتىنى ئۆستۈرۈشكە ئەھمىيەت

داۋەن بېغى ئىشچى-خىزمەتچىلەرنىڭ ئارامگاھىغا ئايلاندى

ھەشقىر كۈنئىشەھەر تاشيول ئۇچاستى كىسىنىڭ ساياغ داۋەننى يول ئاسراش ۋەزىپىسىنى ياخشى ئورۇنداش بىلەن بىللە، يەنە ئىككى ئورۇندا 80 مو باغ بىنا قىلدى. ھازىر بۇ باغدىكى مېۋىلەرنىڭ تۈرى ئون نەچچە خىلغا يېتىدۇ، ئۇلار يەنە باغ ئىچىگە سۇ مۇنارىسى، سۇ ئوزۇش كۆلچىكى قاتارلىقلارنى ياساپ، باغنى تاشيول ئىشچى-خىزمەتچىلىرى ۋە مېھمانلارنىڭ ئارامگاھىغا ئايلاندۇردى. يېقىندا، قاتناش مىنىستىرلىكىنىڭ سابىق مۇئاۋىن مىنىستىرى بۇ

سۈرەتلىك خەۋەر

داۋەننىڭ بېغىغا كېلىپ، ئوخشىغان مېۋىلەرنى كۆرۈپ، ئەمگەكچان تاشيول ئىشچىلىرىغا ئاپىرىن ئوقۇدى.

سۈرەتتە: قاتناش مىنىستىرلىكىنىڭ سابىق مۇئاۋىن مىنىستىرى قەشقەر تاشيول ئۇچاستىكىسى رەھبەرلىرى بىلەن بىللە باغنى كۆرمەكتە. ئابلاجان ئەمەت، گوبۇل قاسىم فوتوسى، خەۋىرى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز تۇرپان زامان خەۋەر قىلدۇ: قاغىلىق ناھىيىسىدىكى چوپان تاشيولىنىڭ 15 كىلومېتىر ئۇزۇنلۇقتىكى يىلقىچى بۆلىكىگە ماي ياتقۇزۇلدى.

سانجۇ يېزىسىدا 16 كىلومېتىر يولغا قاراماي ياتقۇزۇلدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز مۇھەممەت ھېيىت خەۋەر قىلدۇ: گۇما ناھىيىسىنىڭ سانجۇ يېزىسىدا 16 كىلومېتىر يېزا، كەنت يولى قارامايلاش تۈرۈلدى. بۇ يېزىنىڭ جۇغراپىيىلىك ئورنى تۈپەيلى، قاتنىشى قولايىز ئىدى. ناھىيىلىك پارتكوم، يېزىلىق ھۆكۈمەت يولى راۋانلاشتۇرۇپ، ئىقتىسادىي

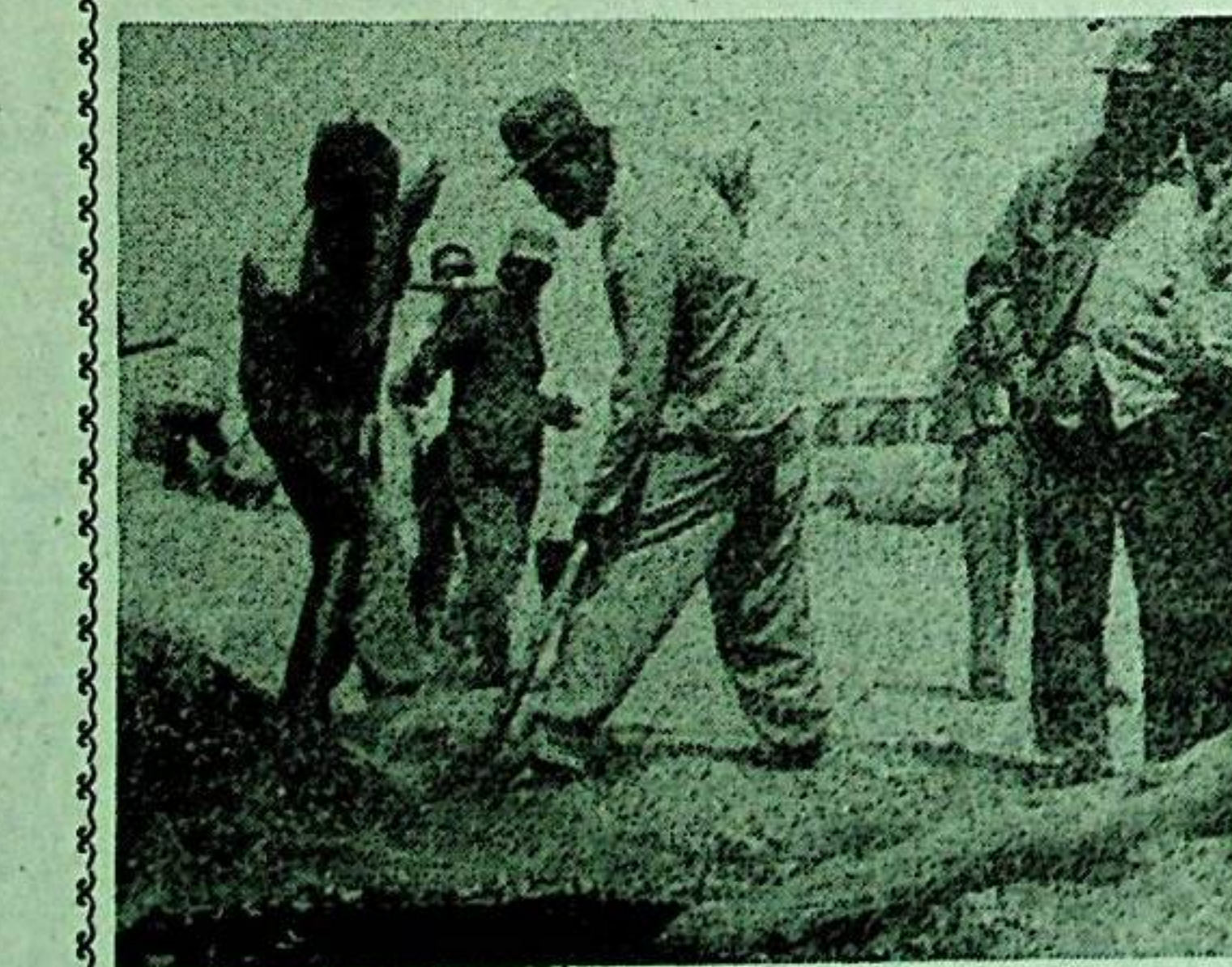
ئاقسۇدا «5511» قۇرۇلۇش ۋەزىپىسى ئورۇندالدى

ئىختىيارىي مۇخبىرىمىز ئەختەرىنىسا ھەمدۇللا خەۋەر قىلدۇ: ئاقسۇ شەھىرى يول-كۆۈرۈكلەر-نى راۋانلاشتۇرۇش مەزمۇن قىلىنغان «5511» قۇرۇلۇش ۋەزىپىسىنى مۇۋەپپەقىيەتلىك ئورۇندىدى. ئاقسۇ شەھىرىنىڭ يوللىرىنى راۋانلاشتۇرۇش، شەھەر قىياپىتىنى ياخشىلاش قۇرۇلۇشىغا 80 مىليون يۈەن مەبلەغ سېلىنغان بولۇپ، بۇ يىل 5-ئايدا ئىش باشلانغانىدى. قۇرۇلۇشنى ئۈستىگە ئالغان غەربىي-شىمال شەھەر قۇرۇلۇش لايىھىلەش ئورناتتى.

يېڭى ھەنەر - سەنئەتكە تايىنىپ ئىشلەنگەن 12 گرادۇسلىق بۇ پۈتۈن تەركىبىدىكى ئىسپىرت، كاربون بىرىكمىلىرى قاتارلىق كۆرسەتكۈچلەرنىڭ ئۆلچەمگە يەتكەنلىكىنى ئىسپاتلىدى. بۇ پىۋا تەركىبىدە سىنىك، سېلىن، سترونتسىي قاتارلىق ئادەم تىنىگە پايدىلىق ئېلېمېنتلارنىڭمۇ مول ئىكەنلىكى ئېنىقلاپ چىقىلدى.

چوپان تاشيولىنىڭ يىلقىچى بۆلىكىگە قاراماي ياتقۇزۇلدى

چوپان تاشيولى ناھىيە مەركىزىدىن 70 كىلومېتىر يىراقلىقتىكى چوپان قارقۇرۇم تاغ تىزمىلىرى ئارىسىدا بولۇپ، شارائىتى ناچار، يول يۈزى ئوڭغۇل-دوڭغۇل بولغاچقا، بۇ ئەتراپتىكى دېھقان، چارۋىچىلارنىڭ بازارغا بېرىپ كېلىشىدىكى تۈسەلگۈ بولۇپ قالغانىدى. يولنى راۋانلاشتۇرۇپ، ئاممىغا قولايلىق يارىتىپ بېرىش ئۈچۈن، بۇ يىل قاغىلىق ناھىيىلىك پارتكوم ۋە مۇناسىۋەتلىك ئورۇنلار 1 مىليون 400 مىڭ يۈەن مەبلەغ توپلاپ، 6-ئايدا يول قۇرۇلۇشىنى باشلىدى ھەمدە يول قۇرۇلۇشىغا قوماندا ئىش قىلىش كۈنىگە سوۋغا قىلدى.

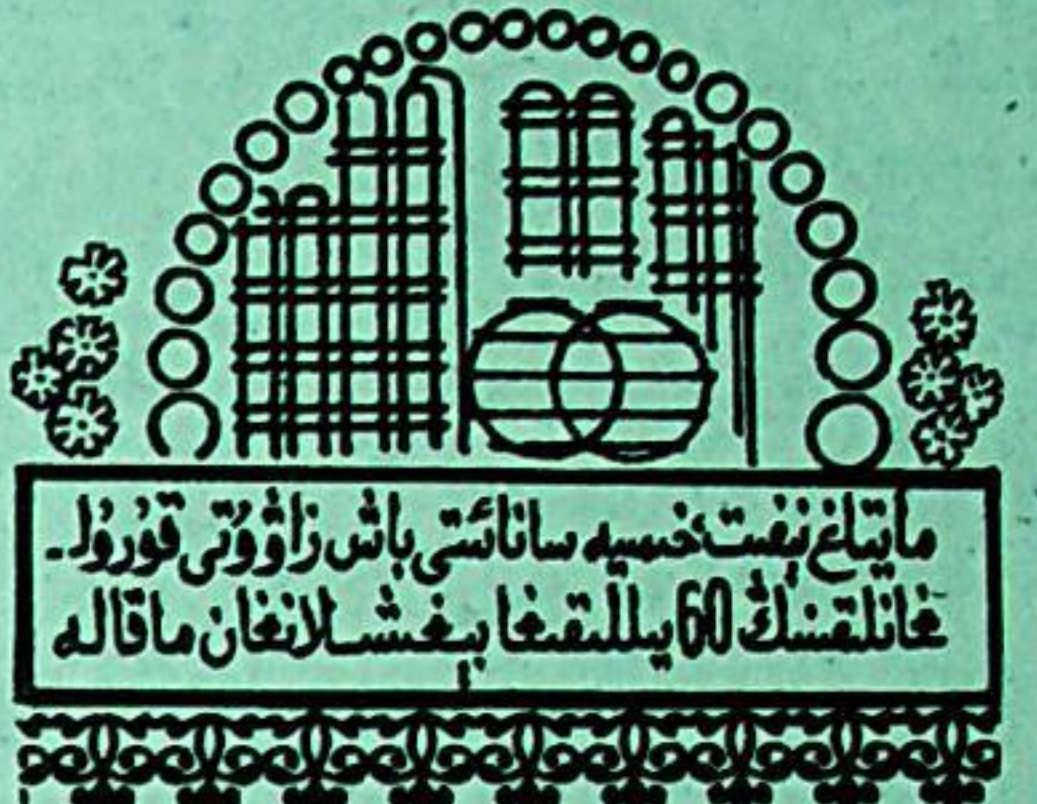

يەكەن تاشيول ئۇچاستىكىسى يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، يول ئاسراش ۋەزىپىسىنى ياخشى ئورۇنداپ، يۇقىرى دەرىجىلىك ئورۇنلار تەرىپىدىن كۆپ قېتىم تەقدىرلەندى. سۈرەتتە: ئىشچىلار كاتتاڭلارنى ئوڭشاشتا. يۈسۈپجان ھۈسپىن فوتوسى

ھاشىم ئىسمائىل

مايتاغ نېفىت - خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى مەدەنىيەت مۇئەسسەسىلەر قۇرۇلۇشىغا ئايانماي مەبلەغ سېلىپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ مەدەنىيەت تۇرمۇشىنى بېيىتى

تۆز مۇخبىرىمىز قۇرۇلۇش جاپپار خەۋەر قىلدۇ: يېقىنقى يىللاردىن بۇيان مايتاغ نېفىت - خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى كارخانىنىڭ مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى مۇھىم سىستېما قۇرۇلۇشى سۈپىتىدە چىڭ تۇتۇپ، مەدەنىيەت مۇئەسسەسىلەر قۇرۇلۇشىغا ئايانماي مەبلەغ سېلىپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ مەدەنىيەت، تەنتەربىيە، ئەدەبىيات - سەنئەت پائالىيەتلىرىنى جانلاندۇرۇپ، مەنئى تۇرمۇشىنى بېيىتى.

بىرقانچە يىلدىن بۇيان مايتاغ نېفىت - خىمىيە سانائىتى باش زاۋۇتى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنى كۈچەيتىش كارخانىنى زامانىۋىلاشتۇرۇشنىڭ زۆرۈر شەرتى، زامانىۋى

كارخانىنىڭ مۇھىم ئالامىتى، دەپ قاراپ، مالىيىدە ھەرقانچە قىيىنچىلىق بولغان ئەھۋالدىمۇ داۋاملىق مەبلەغ ئاجرىتىپ، ئۇنى زاۋۇت، رايوننىڭ مەدەنىيەت ئەسلىھەلىرىنى تولۇقلاشقا ئىشلەتتى. ھازىر بۇ زاۋۇتتا كىنو - تىياترخانا، مەدەنىيەت سارىيى، مەدەنىيەت - تەنتەربىيە مەركىزى، كۈتۈپخانا، تەنتەربىيە سارىيى، سۇ ئۈزۈش كۆلچىكى، پۈتۈل مەيدانى قاتارلىق يۈرۈشلەشكەن مەدەنىيەت-تەنتەربىيە پائالىيەت سورۇنلىرى بار؛ دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان ئىشچى - خىزمەتچىلەر پائالىيەت ئۆيىدىن يەتتىسى، مىللىي ئىشچى - خىزمەتچىلەر پائالىيەت ئۆيىدىن بەشى، ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئائىلىسىدىن 47 سى، ياشلار - ئۆسمۈرلەر پائالىيەت ئۆيىدىن 15 ى ۋە كۆلىمى 140 مىڭ كۋادرات مېتر كېلىدىغان «دوڭخۇ باغچىسى» بار؛ زاۋۇت، رايوننىڭ ئۆزىنىڭ گېزىتى، تېلېۋىزىيە ئىستانسىسى، يېپىق يولۇق تېلېۋىزىيە نومۇرلىرىنى تارقىتىش مەركىزى بار.

بۇزاۋۇت مەزمۇنى مول، شەكلى ھەرخىل

غۇلجا شەھىرىدە مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى چىڭ تۇتۇلۇپ، ياخشى يۈزلىنىش بارلىققا كەلدى

ئالاھىدە تەكلىپ قىلىنغان مۇخبىرىمىز قەيسەر قىيۇم خەۋەر قىلدۇ: غۇلجا شەھىرىدە يېقىنقى يىللاردىن بۇيان شەھەرنىڭ مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشى مۇھىم خىزمەتلەر قاتارىدا چىڭ تۇتۇلۇپ، شەھەر ئاھالىلىرى ۋە ئىدارە-ئورگانلاردىكى ئىشچى-خىزمەتچىلەر ئارىسىدا ياخشى كەيپىيات شەكىللەندۈرۈلدى.

غۇلجا شەھىرىدە ئالدى بىلەن تەشۋىقات - تەربىيە خىزمىتى چىڭ تۇتۇلۇپ، شەھەر ئاھالىلىرىنىڭ مەدەنىيەت ساپاسىنى ئۆستۈرۈپ، مەدەنىيەتلىك شەھەر ئاھالىلىرىدىن قىلىپ يېتىشتۈرۈپ چىقىش مەنئى مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىنىڭ ئاساسىي خىزمىتى قاتارىدا چىڭ تۇتۇلدى. شەھەر دائىرىسىدە «ئون يۈلتۈزلۈك مەدەنىيەتلىك ئائىلە» بەرپا قىلىش پائالىيىتى كەڭ قانات يايدۇرۇلۇپ 50 مىڭغا يېقىن ئائىلە ئۆلچەمگە يەتكۈزۈلدى. «غۇلجا روھىنى بەرپا قىلىش ئوتتۇرىغا قويۇلۇپ، 203 «قوش نەمۇنە ئورۇن» باھالانغان 260 مىڭ كۋادرات مېترلىق مەدەنىيەتلىك قۇرۇلۇش ئورۇنلىرىنىڭ قۇرۇلۇشى خىزمىتى خىزمەتچىلەر ئارىسىدا ياخشى كەيپىيات شەكىللەندۈرۈلدى.

مەدەنىيەت - تەنتەربىيە پائالىيەتلىرىنى قانات يايدۇرۇشتا چىڭ تۇرۇپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئۇيۇشۇش كۈچىنى ئاشۇردى. ئەدەبىيات - سەنئەت كۆرىكى، ناخشا - ئۇسسۇل مۇسابىقىسى، ھۆسن خەت، فوتو سۈرەت كۆرگەزمىسى، «شەنىيلىك كۆڭۈل ئېچىش»، «شەنىيلىك مۇسابىقى» قاتارلىق پائالىيەتلەرنى 450 قېتىمدىن ئارتۇق ئۇيۇشتۇرۇپ، «ھەر كۈنى ناخشا ساداسى ياڭراپ تۇرۇش، ھەر ھەپتىدە پائالىيەت بولۇش، ھەر ئايدا مۇسابىقى بولۇش»نى ئاساسىي جەھەتتىن ئىشقا ئاشۇردى. بۇ پائالىيەتلەر ئارقىلىق ئىشچى - خىزمەتچىلەر جىسمانىي، روھىي جەھەتتىن ھۇزۇرلاندى، پەزىلىتىنى چىنقىرتۇردى، تۇرمۇشىنى بېيىتى.

بۇزاۋۇت يەنە دەم ئېلىشقا، پېنسىيىگە چىققان ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ مەدەنىي تۇرمۇشىنى بېيىتىش ئۈچۈن، زاۋۇتتا «ياشاغانلار داشۆسى»، «ياشاغانلار سەنئەت ئۆمىكى» قۇرۇپ، پېشقەدەملەرنىڭ ھەربىر كۈنى مەنئىلىك ئۆتكۈزۈشكە تولۇق ئىمكانىيەت ھازىرلاپ بەردى. ئاپتونوم رايوننىڭ ئىچى ۋە سىرتىدا بەش سانائەت رايونى ۋە ئىستىراھەت كەنتى قۇرۇپ، بۇ يەرلەرگە مۇئەسسەسىلەر قۇرۇلۇشىنى تولۇقلاپ بەردى.

بۇزاۋۇت يۇقىرىقىدەك ئەمەلىي خىزمەتلىرى بىلەن ئىلگىرى - ئاخىر بولۇپ چۈڭگۈ نېفىت - تەبىئىي گاز باش شىركىتى تەرىپىدىن «ئاساسىي قاتلام مەدەنىيەت پائالىيەتلىكى ئىلغار ئورۇن» بولۇپ باھالاندى. ئاپتونوم رايون بويىچە تۇنجى تۈركۈمدىكى «مەدەنىيەت قۇرۇلۇشىدىكى ئىلغار ناھىيە (شەھەر، رايون)» دېگەن نامغا ئېرىشتى.

كىشىلىك تۇرمۇشتىكى بەخت تۇيغۇسى ۋە غايە ھەققىدە

مەرھابا مەمتىن

ۋە كەلگۈسى بەخت، دەپ ئايرىشقا بولىدۇ. كۆز ئالدىدىكى بەخت كىشىلەرنىڭ ماددىي ۋە مەنئى تۇرمۇشتا قانائەت ھاسىل قىلغانلىقىنى بىۋاسىتە ھېس قىلىشىدىن ئىبارەت؛ كەلگۈسى بەخت كىشىلەرنىڭ مۇئەييەن ئويىپىكىتىپ ئەھۋالغا ئاساسەن، كەلگۈسىدە چوقۇم ھاسىل قىلىدىغان مەنئى قانائەتنى ھېس قىلىشىدىن ئىبارەت. شۇنى چۈشىنىش كېرەككى، كۆز ئالدىدىكى نىشاننىلا كۆزلەپ، كەلگۈسى نىشانغا سەل قاراش «بۇرنىنىڭ ئۇچىنىلا كۆرۈش» بولۇپ، ئۇنىڭ ئۆزىلا بىر بەختسىزلىك. پەقەت كۆز ئالدىدىكى بەخت بىلەن كەلگۈسى بەختنى بىر لەشتۈرگەن كىشىلەرلا بەختنى مەڭگۈ ئۆزىگە ھەمراھ قىلالايدۇ. ئىنسانلارنىڭ ئىجتىمائىي تۇرمۇشىدا كىشىلەرنىڭ غايىسى كۆپ تەرەپلىمە بولۇپلا قالماي، بەلكى بىر - بىرىگە ئۆلىنىپ كېلىدۇ، يەنى بىرى ئەمەلگە ئاشقاندىن كېيىن يەنە بىرى پەيدا بولۇپ تۇرىدۇ. لېكىن ھەرقانداق بىر غايىنىڭ ئەمەلگە ئېشىشى بىلەن تۇرمۇشنىڭ مەلۇم تەرىپى ياكى مەلۇم بىر باسقۇچى قانائەت ھاسىل قىلىدۇ، مانا بۇ ۋاقىتلىق بەخت ھېسابلىنىدۇ. ۋەھالەنكى، كىشىلىك تۇرمۇشتا كىشىلەر غايىسىنىڭ ئارقا - ئارقىدىن ئەمەلگە ئېشىشىنى ئارزۇ قىلىدۇ، بەزى چاغلاردا كىشىلەرنىڭ غايىسى ئارقا - ئارقىدىن ئەمەلگە ئېشىدۇ، مانا بۇ ئۇزاق مۇددەتلىك بەخت ھېسابلىنىدۇ.

غايە بىلەن رېئاللىق بىردەكلىككە ئىگە. رېئاللىق غايىنى ۋۇجۇدقا كەلتۈرىدۇ، غايە يەنە رېئاللىققا ئايلىنىدۇ. غايىنىڭ رېئاللىققا ئايلىنىشىدىكى شەرت ئەمەلىيەت ۋە جاپاغا چىداپ كۈرەش قىلىشۇر. كىشىلەر ھەقىقىي بەختكە جاپالىق ئەمگەك سىڭدۈرۈش ئارقىلىقلا ئېرىشىدۇ. مۇشۇنداق قىلغاندىلا، كىشىلەر ئۆز بەختى ئالدىدا خىجىل

غايىسى» دەپ ئاتىغانىدى. بەخت كىشىلەرنىڭ ئىجتىمائىي ئەمەلىيەت جەريانىدا نىشانى ياكى غايىسىنىڭ ئەمەلگە ئاشقانلىقى تۈپەيلىدىن روھىي جەھەتتە قانائەت ھاسىل قىلغانلىقىنى ھېس قىلىشىدىن ئىبارەت. كىشىلەر ئىجتىمائىي تۇرمۇشتا رېئاللىققا يۈزلىنىپلا قالماستىن، بەلكى كەلگۈسىگە مۇئەييەن تەلپۈنىدۇ، مۇئەييەن غايە ياكى نىشان تۇرغۇزىدۇ. بەخت كۆز قارىشىنىڭ پەيدا بولۇشى ئىنسانلارنىڭ ئىجتىمائىي تۇرمۇشىنىڭ مۇشۇ ئىككى تەرىپى بىلەن زىچ مۇناسىۋەتلىك. بىر تەرەپتىن، كىشىلەر چوقۇم رېئال ماددىي تۇرمۇش كەچۈرۈشى كېرەك، بۇ، كىشىلەرنىڭ ياشاش ۋە تەرەققىي قىلىشىدىكى ماددىي ئاساس؛ يەنە بىر تەرەپتىن، كىشىلەر چوقۇم مەنئى تۇرمۇش كەچۈرۈشى كېرەك، ئەگەر كىشىلەر پەقەت ماددىي تۇرمۇش بىلەنلا قانائەتلىنىپ، مەنئى تۇرمۇشنى كېرەك قىلمىسا، غايىسى ياكى ئىنتىلىشى بولمىسا، ئۇنداقتا، ئادەمنىڭ ھاياتىدىن پەرقى بولمايدۇ، كىشىلەرنىڭ بەختىدىنمۇ سۆز ئاچقىلى بولمايدۇ. جەمئىيەتنىڭ بۇ خىل ماددىي تۇرمۇشى ۋە مەنئى تۇرمۇشىدىن كىشىلەرنىڭ غايىسى ياكى نىشانى پەيدا بولىدۇ، بەخت كۆز قارىشى كىشىلەرنىڭ بۇ خىل غايە ياكى نىشانىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشى ئارقىسىدا بارلىققا كېلىدۇ ياكى شەكىللىنىدۇ.

ماددا - ئاساس، روھ - جاندىر. ئىنسانلارنىڭ ماددىي تۇرمۇشى ھاياتلارنىڭ ماددىي تۇرمۇشىدىن پەرق قىلىدۇ، ئۇنىڭغا روھىي ئامىل سىڭگەن بولۇپ، ئۇ بەلكىلىك ئىدىيە، ئىدىئولوگىيە ۋە غايىنىڭ يېتەكچىلىكىدىكى ماددىي تۇرمۇشتۇر، ئادەمدە ئەگەر توغرا كىشىلىك تۇرمۇش قارىشى ۋە غايە بولمايدىكەن، ئۇ باي ماددىي تۇرمۇش شارائىتىغا ئىگە بولغان تۇرمۇشقا چىنقىق تۇرمۇشكە ئايلىنماستىن، بەختكە ئېرىشەلمەيدۇ.

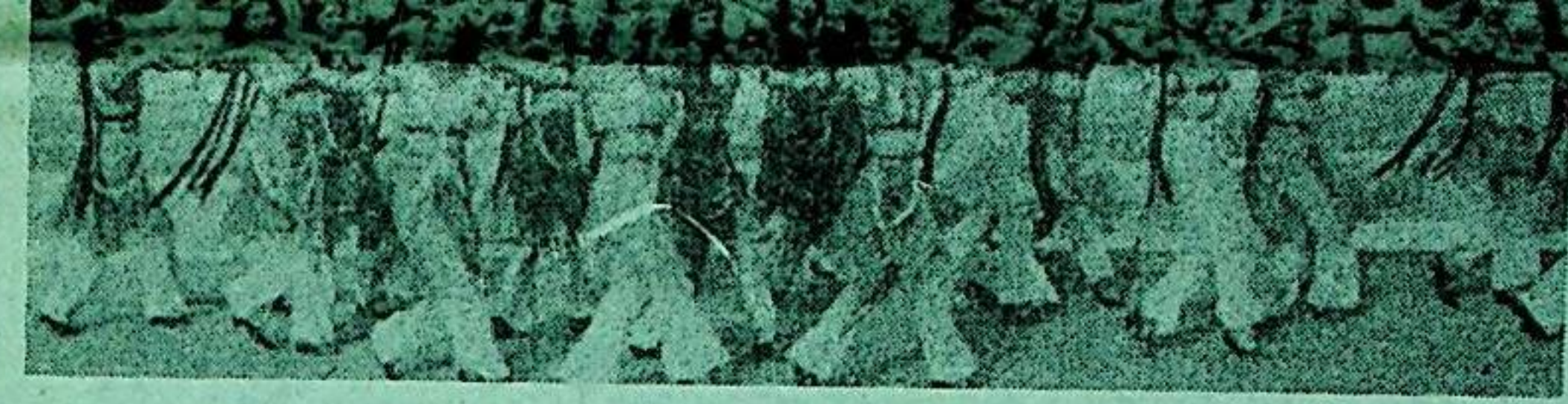
بەختكە ئىنتىلىش كىشىلەردە بولىدىغان ئورتاق ئەھۋال. ھەقىقىي بەخت دېگەن نېمە؟ كىشىلەر بۇنى ھەر خىل چۈشىنىدۇ. بەزىلەر ياخشى بېيىش - ئىچىش، ياخشى كېيىنىش ۋە ئويۇن - تاماشا قىلىشنى بەخت دەپ ھېسابلايدۇ. ئىككىنچى تۈرلۈك قىلىپ ئېيتقاندا، شەخسىي تۇرمۇش ئېھتىيا جىنىڭ قاندۇرۇلۇشىنى بەخت دەپ قارايدۇ. ئەمەلىيەتتە بۇنى مىشچانلارنىڭ تارمەندىكى بەخت قارىشى دېيىش مۇمكىن. يېتەرلىك ماددىي تۇرمۇش بەختلىك تۇرمۇشنى ۋۇجۇدقا كەلتۈرىدىغان مۇھىم ئامىل، ئەلۋەتتە. لېكىن بۇ ھەرگىزمۇ بەختلىك تۇرمۇشنىڭ پۈتۈن مەزمۇنى ئەمەس. باجىنىڭ «ئائىلە» رومانىدىكى جۇخۇي، «قىزىل راۋاقتىكى چۈش» رومانىدىكى جىباۋيۇي، ئىسپېننىڭ «ئۇيۇنچۇق ئائىلىسى» ناملىق دراممىسىدىكى نارا قاتارلىق شەخسلەرنىڭ ماددىي تۇرمۇشى قانائەتلىك دەك ياخشى بولسىمۇ، ئۇلار ئۆزلىرىنى بەختلىك ھېس قىلمىغان. كاپىتالىستىك دۆلەتلەردە نۇرغۇن كىشىلەر ماددىي تۇرمۇش جەھەتتە ئەپسۇس - ئىشەنچسىز تۇرمۇش كەچۈرۈپ، سىمۇ، ئۇلار ئۆزلىرىنى بەختلىك ھېس قىلمايدۇ. بۇنىڭدىكى سەۋەب شۇكى، ئادەمدە ماددىي ئىنتىلىش بولۇپلا قالماي، بەلكى مەنئى ئېھتىياجىمۇ بار. روھىي تۈۋرۈك بولمىسا، ئادەم نان قېپىغا ئايلىنىپ قالىدۇ، ئۇنىڭدا پۇل، كىيىم-كېچەك، تۈرلۈك - تۈمەن ناز - نېمەتلەر يېتىپ - ئاشقۇدەك بولسىمۇ، بۇنى ھازىر بەزى كىشىلەردە «غايە دېگەن قۇرۇق نەرسە، بېيىش - ئىچىش، ئويناش» كۈلۈش ئەڭ ئەمەلىي نەرسە» دەپ قارايدىغان بەزى خاتا ئىدىيىلەر مەۋجۇت. بېيىش - ئىچىش، ئويناش - كۈلۈشنى كىشىلىك تۇرمۇشتىكى بەخت دەپ قاراپ، ئۇنى غايە دەپ ئىنتىلىش

مەدەنىيەت - تەنتەربىيە پائالىيەتلىرىنى قانات يايدۇرۇشتا چىڭ تۇرۇپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ ئۇيۇشۇش كۈچىنى ئاشۇردى. ئەدەبىيات - سەنئەت كۆرىكى، ناخشا - ئۇسسۇل مۇسابىقىسى، ھۆسن خەت، فوتو سۈرەت كۆرگەزمىسى، «شەنىيلىك كۆڭۈل ئېچىش»، «شەنىيلىك مۇسابىقى» قاتارلىق پائالىيەتلەرنى 450 قېتىمدىن ئارتۇق ئۇيۇشتۇرۇپ، «ھەر كۈنى ناخشا ساداسى ياڭراپ تۇرۇش، ھەر ھەپتىدە پائالىيەت بولۇش، ھەر ئايدا مۇسابىقى بولۇش»نى ئاساسىي جەھەتتىن ئىشقا ئاشۇردى. بۇ پائالىيەتلەر ئارقىلىق ئىشچى - خىزمەتچىلەر جىسمانىي، روھىي جەھەتتىن ھۇزۇرلاندى، پەزىلىتىنى چىنقىرتۇردى، تۇرمۇشىنى بېيىتى.

يەتكۈزۈلدى. «غۇلجا روھىنى بەرپا قىلىش ئوتتۇرىغا قويۇلۇپ، 203 «قوش نەمۇنە ئورۇن» باھالان چىقىلدى. 360 مىللەتلەر ئىتتىپاقلىقىدىكى ئىلغار كولىكتىپ، 621 ئىلغار شەخس مۇكاپاتلاندى. ھەر يىلى ئىشچى - خىزمەتچىلەر تەنتەربىيە مۇسابىقىسى ئۇيۇشتۇرۇلۇپ، شۇخوڭگاڭدىن تۆگىنىش، ۋەتەننى سۆيۈش تېمىسىدىكى نۇتۇق سۆزلەش پائالىيەتلىرى

كۈسەن ئۇسۇلى

نجات سابىت فوتوسى

كوچا - كوچا ئۆزىنى ئۆتۈش

كەشى كوچىدا ئەدەب بىلەن يۈرۈشى، كىيىملىرىگە مەينەت نەرسىلەرنىڭ يوقۇپ قېلىشىدىن ئېھتىيات قىلىشى لازىم. ئاغزىنى ئېچىپ، كۆرۈنگەنلەر نەرسىگە ھاڭۋېقىپ يۈرۈش ياخشى ئەمەس. بازاردا ۋە ئادەم كۆپ يىغىلغان جايلاردا ئېھتىيات بىلەن مېڭىش تەۋسىيە قىلىنىدۇ. بىپەرۋاللىق بىلەن چامداپ باشقىلارنىڭ پۇتىغا دەسسەۋېلىش ياكى باشقىلارنى ئىتتىرىپ سوقۇۋېتىش ياخشى ئەمەس. ئۆزئارا سۆزلىشىپ تۇرغان ئىككى ئادەمنىڭ ئوتتۇرىسىدىن ئۆتۈش تەربىيىسىزلىكتۇر.

ئەگەر يولدا بوۋاي - مومايلار كېتىۋاتقان بولسا، ھۆرمەت يۈزىدىن ئۇلارنىڭ كەينىدە مېڭىش لازىم. ئىش ئالدىراش بولۇپ قالسا، ئۇلاردىن چەتنەپ، يانداپ ئۆتۈپ كېتىش كېرەك.

ئادەملەر ئۆتۈشۈپ تۇرغان يول ئۈستىدە سۆزلىشىپ تۇرۇۋېلىپ، يولۇچىلارغا دەخلى قىلىش توغرا ئەمەس، شۇڭا چەترەك جايدا تۇرۇپ سۆزلەشكەن تۈزۈك. يول ئۈستىدە پۈتلىشىپ تۇرغان تاش، تىكەندەك نەرسىلەرنى كۆرگەندە، ئۇلارنى تېرىپ ئېلىۋەتسە، باشقىلارغا

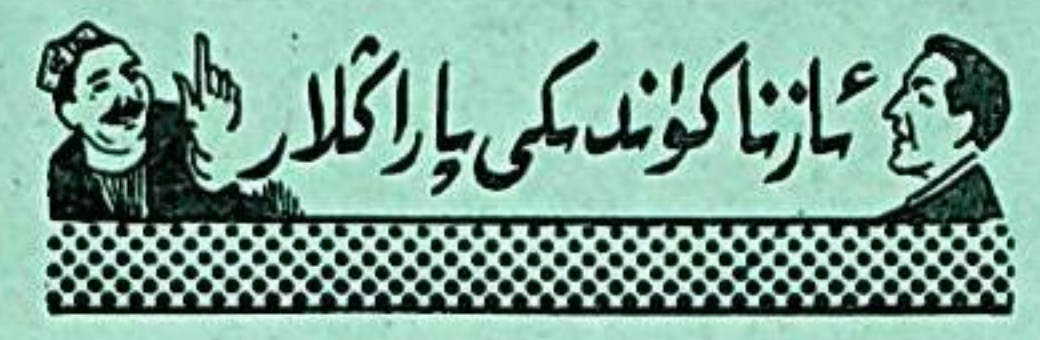
پايدىلىق ئىش قىلغانلىق بولىدۇ. كۆرگەنلەر يەرگە تۈكۈرۈش، مىشقىرىش ۋە مەينەت نەرسىلەرنى تاشلاش تەربىيىسىزلىكتۇر. كوچىدا ياشانغانلار، ئاجىزلار ۋە بالىلار ئۇچراپ قالسا، ئۇلارغا ياردەم قىلىش كېرەك، شۇنداق قىلالغان كىشى ئالىجانابتۇر. يول ياقىسىدا دەم ئېلىپ ئولتۇرغان كىشى ئەدەب-قائىدىگە رىئايە قىلىشى لازىم. يولدا ئۆتۈپ كېتىۋاتقان خوتۇن - قىزلارغا چىقىلىش، ئۇلارنى مەسخىرە قىلىش ئەدەبسىزلىكتۇر. بىرەر كىشى يېنىغا كېلىپ ئولتۇرسا، ئەدەب دائىرىسىدە چىرايلىق سۆزلىشىپ ئولتۇرۇش كېرەك. ئىغۋا، پىتنە-پاساتلاردىن تىلىنى يىغىش لازىم. بىرەر كىشىنىڭ تېپىلىپ ياكى پۈتلىشىپ يېقىلىپ كەتكەنلىكىنى كۆرگەندە، دەرھال ئورنىدىن تۇرۇپ، ئۇنىڭغا ياردەم قىلىش كېرەك.

پاختىكارنىڭ شاتلىقى

ئەينەك ۋە كۆلەڭگە

ئۆزگەش جاپىبار

يېقىندا بىر ئاغىنەم مۇنداق بىر ئىشنى ھېكايە قىلىپ بەردى: بىر كۈنى ×× بالىلىرىنى ئېلىپ باغچىغا كېتىۋېتىپ، يول بويىدىكى كىچىك بوتكا ئالدىدا تۇرغان ئىككى پارچە قەغەز پۇلنى كۆرۈپ قاپتۇ. ئۇنىڭ بىرى 50 پۇڭلۇق، يەنە بىرى 20 پۇڭلۇق پۇل ئىكەن. ×× يەتتە ياشلىق بالىسىغا: «ئاۋۇ پۇلنى ئال» دېگەنكەن، بالا يەردىكى پۇلنى ئېلىپلا بوتكىغا تەڭلەپتۇ ۋە: «ئاكا، پۇلڭىز يەرگە چۈشۈپ قاپتۇ، مەڭ ئېلىڭ» دەپتۇ، لېكىن بوتكىچى «بۇ پۇل مېنىڭ ئەمەس» دەپ زادىلا ئالغىلى ئۇنىماپتۇ. قايتىپ كېلىۋېتىپ بالىسى دادىسىدىن: «دادا، بۇ پۇلنىڭ ئىگىسى يوقكەن، ئەمدى قانداق قىلىمەن؟» دەپ سورىغانكەن، دادىسى ئانچە ئويلىنمايلا: «خەجلى» دەپتۇ. بالا كۆزلىرىنى دادىسىغا تىكىپ، بىردەم تۇرغاندىن كېيىن: «ياق دادا، مۇئەللىم بىزگە تېپىۋالغان نەرسىلەرنى مەكتەپكە تاپشۇرۇپ بېرىڭلار دېگەن، بۇ پۇلنى ئەتە مەكتەپكە بارغاندا مۇئەللىمگە تاپشۇرۇپ بېرىمەن» دەپتۇ. بۇ گەپنى ئاڭلاپ ×× «لام - جىم» دېيەلمەي قاپتۇ ۋە بالىسىنىڭ ئالدىدا بىر ئېغىز گەپنى ئويلاشمايلا دەپ سالغانلىقىدىن پۇشايمان يەپ، يەرگە كىرىپ كەتكۈدەك بوپتۇ...

بۇ ھېكايە مېنى ئويغا سالدى. قارىماققا بۇ بىر ئىنتايىن ئاددىي ئىشتەك تۈيۈلىدۇ. ئەمما مەسىلىنىڭ تۈگۈنىنى يېشىپ كۆرسەك، بۇ يەردە ئاددىي بىر ھەقىقەتنىڭ بارلىقىنى بايقايمىز. يەتتە ياشلىق كۆدەكنىڭ پۇلنى ئېلىپلا بوتكىچىغا تەڭلىگەنلىكى - ئۇنىڭ باشقىلارنىڭ نەرسىسىنى ئۆزىنىڭ قىلمۇشلىقىنىڭ نومۇس ئىكەنلىكىنى تۇنجى قېتىم ھېس قىلغانلىقى؛ بوتكىچىنىڭمۇ «بۇ پۇل مېنىڭ ئەمەس» دەپ ئۇنى ئالمىغانلىقى - ئۇنىڭمۇ باشقىلارنىڭ نەرسىسىنى ئۆزىنىڭ

كۈلۈشىنى كىشىلىك تۇرمۇشتىكى بەخت، دەپ قاراپ، ئۇنى غايە دەپ ئىنتىلىش نادانلارنىڭ تۇرمۇش پەلسەپىسى، خالاس. بۇ بارلىق ئىزادىلىك كىشىلەر ئۈچۈن نومۇس. ئۇلۇغ فىزىكا ئالىمى ئەينىشتېين بۇ خىل چاكانا غايىنى ئىنتايىن پەس كۆرۈپ، بۇنى «قورساق

قلىۋېلىشنىڭ نومۇس ئىكەنلىكىنى ئاللىقاچان تونغانلىقى. مەيلى بالا ياكى بوتكىچى بولسۇن، ئۇلارنىڭ قايسى بىرى پۇلنى ئېلىپلا يانچۇققاسالسا، ھېچكىم بۇنى قانۇنغا خىلاپ ئىش دېيەلمەيدۇ. لېكىن ئۇلار ئۇنداق قىلمىغان.

ئەمدى دادىنىڭ سۆز - ھەرىكىتىگە كەلسەك، ئۇنىڭ بالا ئالدىدىكى تەربىيىچى، ئۆگەتكۈچى، تۇنجى مۇئەللىم ئىكەنلىكىنى ئويلىغىنىمىزدا، ئۇنى ئەڭ ئۆتكۈر تىل بىلەن كالتەكلەشكە ھەقىقىمىز. ئۇنىڭ كاللىسىنىڭ بىر يەرلىرىگە ئورناپ قالغان «ھەممىسى مېنىڭ بولسۇن» دەيدىغان شەخسىيەتچىلىك ئىدىيىسىنىڭ ئۇرۇقىنى كۆدەك بالىسىنىڭ كاللىسىغىمۇ تېرىماقچى بولغانلىقى ئەڭ چوڭ خاتالىق. ئۇ، بالىسىنىڭ 1 - قەدەمنى توغرا باسقانلىقىنى كۆرۈپ تۇرۇپمۇ، 2 - قەدەمنى خاتا بېسىشىغا بىۋاسىتە سەۋەبچى بولۇپ قالغىلى تاس - تاماس قالغان...

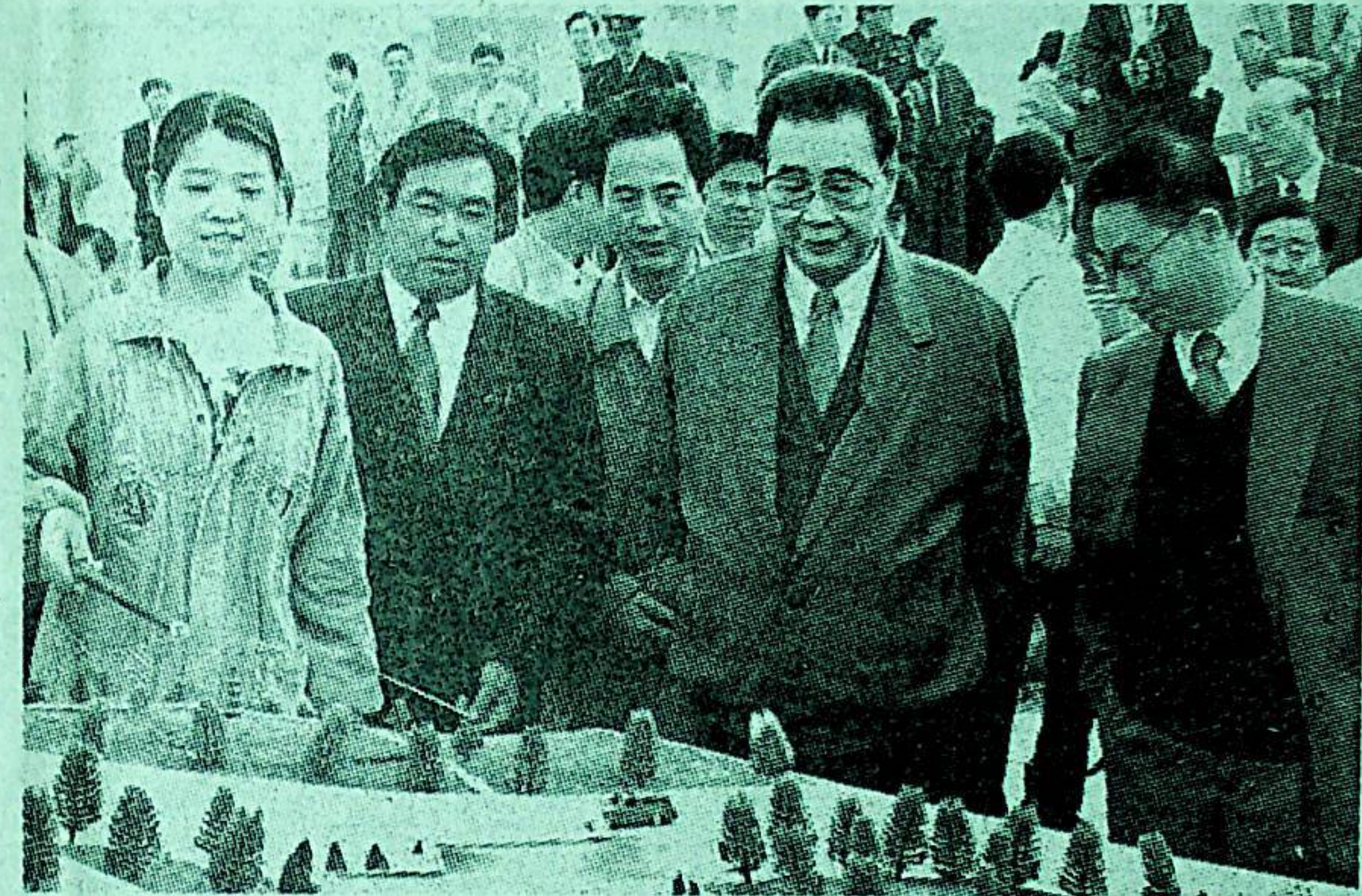

مەدەنىيەت ۋە تۇرمۇش

لى پىڭ سەنشيا قۇرۇلۇشى ۋە ئاھالىلەرنى كۆچۈرۈش خىزمىتىنى كۆزدىن كۆچۈرگەندە مۇنداق دەپ كۆرسەتتى:

كېلەر يىلى دەريا ئېقىنىنى توسۇشنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن كۈرەش قىلىش كېرەك

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، يىچاڭ، 21 - ئۆكتەبىر تېلېگراممىسى. گوۋۇيۈەن زۇڭلىسى لى پىڭ يېقىندا سىچۈەن، خۇبېيدىكى سەنشيا قۇرۇلۇشى سۇ ئامبىرى رايونى ۋە قۇرۇلۇش ئىش ئورنىنى كۆزدىن كۆچۈرگەندە مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: سەنشيا قۇرۇلۇشىنىڭ ئېلىپ بېرىلىشى سەنشيا سۇ ئامبىرى رايونىغا مىسلىسىز تەرەققىيات پۇرسىتى ئېلىپ كەلدى. ئاھالىلەرنى تەرەققىيات خاراكتېرلىك كۆچۈرۈش ۋە پۈتۈن مەملىكەت ساھەلەر بويىچە ياردەم بېرىش ئارقىلىق كۆچۈرۈش داۋامىدا تەرەققىياتنى تېزلىتىش، تەرەققىيات داۋامىدا ئاھالىلەرنى كۆچۈرۈشنى يولغا قويغاندا سەنشيا رايونى ئىقتىسادى گۈللەنگەن، خەلق خاتىرجەم تىرىكچىلىك قىلىدىغان يېڭى رايون بولۇپ قالدۇ. ئۇ مۇنداق دېدى: سەنشيا سۇ ئىنشائاتى تۈگۈنى قۇرۇلۇشىنى ئوڭۇشلۇق ئېلىپ بېرىشتا، بارلىق قۇرۇلۇشچىلار بىر نىيەتتە تەڭ كۈچ

چىقىرىپ، پۈتۈن كۈچ بىلەن ئاتلىنىشى، 1997 - يىلى چوڭ دەريا ئېقىنىنى توسۇش يولىدا تىرىشىپ كۈرەش قىلىشى كېرەك. لى پىڭ مۇنداق دېدى: سەنشيا قۇرۇلۇشىنىڭ ئوڭۇشلۇق بولۇش - بولماسلىقىنىڭ ئاچقۇچى ئاھالىلەرنى كۆچۈرۈشتە. پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەن سەنشيا قۇرۇلۇشىنىڭ ئاھالىنى كۆچۈرۈش خىزمىتىگە ناھايىتى كۆڭۈل بۆلدى. بىز ئاھالىنى كۆچۈرۈش خىزمىتىدىكى قىيىنچىلىقلارنى كۆرۈپلا قالماستىن، پايدىلىق شارائىتىنىمۇ كۆرۈشىمىز كېرەك. ئەمەلىيەت پارتىيە مەركىزىي كومىتېتى، گوۋۇيۈەننىڭ سەنشيا قۇرۇلۇشى توغرىسىدىكى «ئاھالىلەرنى تەرەققىيات خاراكتېرلىك كۆچۈرۈش»، «ساھەلەر بويىچە ياردەم بېرىش»، «مەركەزىي پۈتۈنلەش» دەپ بەلگىلەش كېرەك.

راسخوتىنى بۆلەكلەر بويىچە ھۆددىگە ئېلىش»، «ئاھالە كۆچۈرۈش بىلەن ئەمگەك چىقىرىشنى ئۆزئارا بىرلەشتۈرۈش» تىن ئىبارەت ھەل قىلغۇچ سىياسىتىنىڭ توغرا ئىكەنلىكىنى ئىسپاتلىدى. بۇنى قەتئىي تەۋرەنمەي ئىزچىل ئىجرا قىلىش كېرەك.

لى پىڭ مۇنداق دېدى: سەنشيا قۇرۇلۇشى پۈتۈن مەملىكەت خەلقىنىڭ قۇرۇلۇشى، سەنشيا سۇ ئامبىرى رايونىدىكى ئاھالىنى كۆچۈرۈش خىزمىتىگە ساھەلەر بويىچە ياردەم بېرىش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش سىياسىي ئەھمىيەتكە ئىگە ۋەزىپە. ئالاقىدار ئۆلكە، شەھەرلەر، مەركەزنىڭ ئالاقىدار تارماقلىرىنىڭ شەرەپلىك ۋەزىپىسى، بۇ سوتسىيالىستىك تۈزۈمنىڭ ئەۋزەللىكىنى تولۇق كەۋدلىگەندۈرۈش كەنلىك بولمىدۇ.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

گوۋۇيۈەن زۇڭلىسى لى پىڭ مۇشۇ ئاينىڭ 17 - كۈنىدىن 20 - كۈنىگىچە سەنشيا قۇرۇلۇشى ئورنىغا بېرىپ خىزمەتلەرنى كۆزدىن كۆچۈردى. سۈرەتتە: لى پىڭ زۇڭلى 10 - ئاينىڭ 19 - كۈنى سىچۈەن ئۆلكىسىنىڭ ۋەنشىەن شەھىرىدە كۆچمەنلەر يېڭى رايونىنىڭ پىلان ۋە قۇرۇلۇش ئەھۋالىنى كۆزدىن كۆچۈرمەكتە.

لى پىڭ تەكىتلەپ مۇنداق دېدى: سەنشيا قۇرۇلۇشى بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقان لايىھىلەش، قۇرۇلۇش قىلىش، نازارەت قىلىش ئورۇنلىرى، سۇ ئامبىرى رايونىدىكى ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەر ۋە ئاھالە كۆچۈرۈش ئورۇنلىرى يۈكسەك مەسئۇلىيەتچانلىق تۇيغۇسى، بۇرچ تۇيغۇسى بىلەن ئۆز كۈچىگە تايىنىپ ئىش كۆرۈش، جاپا - مۇشەققەتكە چىداپ كۈرەش قىلىش روھىنى جارى قىلدۇرۇپ ئىشنى ئەستايىدىلا بۇختا قىلىش، ناك - دىسانەتلىك

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، داليەن خەۋىرى. گوۋۇيۈەننىڭ مۇئاۋىن زۇڭلىسى جۇرۇڭجى مۇشۇ ئاينىڭ 14 - كۈنى ئاياغلاشقان بىر قىسىم رايونلارنىڭ ئاشلىق خىزمىتى سۆھبەت يىغىنىدا مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: بۇ يىل كۈزلۈك ئاشلىقتىن مول ھوسۇل ئېلىش ۋەزىيىتى مۇقىملاشتى. جايلار تەييارلىقنى بالدۇر ياخشى ئىشلەپ، ئاشلىق سېتىۋېلىش - سېتىش، توشۇش، ساقلاش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەپ، دېھقانلارنىڭ ئىشلەپچىقىرىش ئاكتىپلىقىنى ھەقىقىي قوغداپ، ئاشلىق خىزمىتىنىڭ تەستە قولغا كەلگەن ياخشى ۋەزىيىتىنى مۇستەھكەملىشى ۋە راۋاجلاندۇرۇشى لازىم.

جۇرۇڭجى مۇنداق دېدى: ئاشلىق - دۆلەتنىڭ ستراتېگىيىلىك ماددىي ئەھمىيىتى. ئاشلىق خىزمىتى ئىقتىسادنىڭ تەرەققىي قىلىشى ۋە جەمئىيەتنىڭ مۇقىملىقىدىن ئىبارەت ئومۇمىيەتكە مۇناسىۋەتلىك، نۆۋەتتە ئاشلىقتىن مول ھوسۇل ئالغاندىن كېيىن مەيدانغا كەلگەن قىيىنچىلىقنى ھەم زىيادە ئېغىر مۆلچەرلىمەسلىكىمىز، ھەم ئۇنىڭغا سەل قارىماسلىقىمىز، مول ھوسۇلنى مول پېتى يىغىۋېلىشىمىز، يىغىۋېلىنغان ئاشلىقنى ياخشى ساقلىشىمىز لازىم. ئاشلىق تارماقلىرى دېھقانلار ساتقلى ئېلىپ كەلگەن ئاشلىق قانچىلىك بولسا، شۇنچىلىك سېتىۋېلىشى، ھەرگىز رەت قىلماسلىقى ۋە چەك قويماسلىقى لازىم. توختاملىق ئاشلىقنى دۆلەت بەلگىلىگەن توختام باھاسى بويىچە سېتىۋېلىش، كېلىشىم باھادىكى ئاشلىقنى بازار باھاسى بويىچە سېتىۋېلىش، بازاردىكى ئاشلىق باھاسى توختام بويىچە سېتىۋېلىنغان ئاشلىق باھاسىدىن تۆۋەن بولۇپ قالسا، شۇ جايدىكى ھۆكۈمەت

جۇرۇڭجى بىر قىسىم رايونلارنىڭ ئاشلىق خىزمىتى سۆھبەت يىغىنىدا تەكىتلەپ مۇنداق دېدى: بۇ يىل ئاشلىق سېتىۋېلىش - سېتىش، توشۇش، ساقلاش خىزمىتىنى ياخشى ئىشلەش لازىم

بەلگىلىگەن قوغداش باھاسى بويىچە سېتىۋېلىش لازىم. باھا پەرقىنى مەركەز مالىيىسى ۋە يەرلىك مالىيىسى ئاشلىق خېمىم - خەتەر فوندىدىن تولۇقلاپ بېرىش لازىم. ئاشلىقتىن مول ھوسۇل ئېلىنغان تۇرۇقلۇق دېھقانلارنىڭ كىرىمى كېمىيىپ كېتىدىغان ئەھۋال كۆرۈلۈپ دېھقانلار زىيان تارتسا، دېھقانلارنىڭ ئاشلىق تېرىش ئاكتىپلىقىغا تەسىر يەتسە ھەرگىز بولمايدۇ.

جۇرۇڭجى ئاشلىق سېتىۋېلىش مەبلەغى مەسلىسى ئۈستىدە توختالغاندا مۇنداق دېدى: ھەر دەرىجىلىك ھۆكۈمەتلەر ئالاقىدار تەرەپلەرنى بەلگىلىگەن يوللار ئارقىلىق سېتىۋېلىش مەبلەغى جۇغلاشقا ئۇيۇشتۇرۇشى لازىم. يەرلىك مالىيىنىڭ سىياسەت خاراكتېرلىك قوشۇمچە ياردىمى، ئاشلىق سېتىمىسىنىڭ يۆتكەپ سېتىش كىرىمىنى خەزىنىلەشتۈرۈش ۋە تولۇقلاپ بېرىلىدىغان مەبلەغىنى ۋاقتىدا ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، ئاشلىق سېتىۋېلىشقا كېرەكلىك مەبلەغىگە ھەقىقىي كاپالەتلىك قىلىپ، دېھقانلارغا ھەرگىز ئاق ھۆججەت بەرمەسلىك كېرەك. شۇنىڭ بىلەن بىللە ئاشلىق سېتىۋېلىش مەبلەغىنى قىسپ قىلىش ھەم ئىشلىتىۋېلىشنى قەتئىي مەنئى قىلىش لازىم. يەنە بىر قېتىم تەكىتلەپ قويايىكى، ئالاقىدار بەلگىلىمىلەرگە خىلاپلىق قىلغان ئورۇنلار ۋە شەخسلەر چوقۇم قاتتىق تەكشۈرۈپ بىر تەرەپ قىلىنىدۇ، ھەرگىز مادارا قىلىنمايدۇ.

جۇرۇڭجى ئاشلىق ئوبوروت تۈزۈلمىسى ئىسلاھاتى توغرىسىدا توختىلىپ مۇنداق

دەپ كۆرسەتتى: نۆۋەتتە مەملىكەت ئىچىدە ئاشلىق بىلەن تەمىنلەش، ئاشلىققا بولغان تەلەپ تەڭپۇڭلاشتى. خەلقئارا بازاردا ئاشلىقنىڭ باھاسى چۈشتى، مەملىكەت ئىچىدە ئاشلىق باھاسى مۇقىملاشتى. بۇ ئاشلىق خىزمىتىدە كۆپ يىللاردىن بۇيان كۆرۈلۈپ باقمىغان ياخشى ۋەزىيەت. شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئاشلىق بازارلىرىنىڭ سېتىش يوللىرىدا ئۆزگىرىش بولۇۋاتىدۇ، دېھقانلارنىڭ قەرەلسىز بازارلاردا ساتىدىغىنى كۆپىيىۋاتىدۇ. ئاشلىق سېتىمىسىنىڭ ساتىدىغىنى جىددىي ئازىيىپ، تىجارەت خاراكتېرلىك زىيان تېز ئېشىپ كېتىۋاتىدۇ، بۇنىڭ بىلەن ئېغىر مەسىلە سادىر بولۇۋاتىدۇ. بۇ ئاشلىق سېتىش - سېتىۋېلىش تۈزۈلمىسىنىڭ سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكىنىڭ تەلپىگە ماسلىشىۋالغانلىقىنىڭ، دۆلەت ئىلكىدىكى ئاشلىق تىجارەت ئورۇنلىرىدا «داش قازان تامىقى» يېيىش مېخانىزمىدىن ئىبارەت ئىللەتنىڭ يېڭى ۋەزىيەتتىكى مەركەزلىك ئىپادىسى. ھازىر بۇ ئەھۋال ئۆزگەرتىلمەسە بولمايدىغان، بالدۇر ئۆزگەرتىلمەسە بولمايدىغان يەرگە يەتتى. نۆۋەتتىكى ياخشى ۋەزىيەت ئىسلاھاتىنى يولغا قويۇشنىڭ ئەڭ ياخشى پۇرسىتى. شۇڭا بۇ پۇرسەتنى چىڭ تۇتۇپ، ئاشلىق ساقلاش، يۆتكەش خىزمىتىنى چىڭ، ياخشى تۇتۇش بىلەن بىر ۋاقىتتا، سوتسىيالىستىك بازار ئىگىلىكى تۈزۈلمىسىنىڭ تەلپىگە ماس كېلىدىغان، دۆلىتىمىز ئەھۋالىغا مۇۋاپىق كېلىدىغان يېڭى ئاشلىق ئوبوروت تۈزۈلمىسىنى تېزىدىن بەرپا قىلىشقا توغرا كېلىدۇ.

مەركىزىي كومىتېت تەشۋىقات بۆلۈمى، خەلق ئىشلىرى مىنىستىرلىكى قاتارلىق 12 ئورۇن بىرلىكتە ئۇقتۇرۇش چىقاردى

«ناھراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش، قىيىنچىلىق بارلارنى قۇتقۇزۇش، ئىللىقلىق يەتكۈزۈش» تەشۋىقات پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇش كېرەك

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ خەۋىرى. مەركىزىي كومىتېت تەشۋىقات بۆلۈمى، خەلق مىنىستىرلىكى، تۆمۈر يول مىنىستىرلىكى، قىيىنچىلىق بارلارنى قۇتقۇزۇش، ئىللىقلىق رەھبەرلىك قىلىش كۇرۇپىسى، مالىيە مىنىستىرلىكى، قىيىنچىلىق بارلارنى قۇتقۇزۇش، ئىللىقلىق

خاراكتېرلىك كۆچۈرۈش»، «ساھەلەر بويىچە ئۆزۈمنىڭ ئەۋزەللىكىنى تولۇق گەۋدلىۋەندۈرۈپ ياردەم بېرىش»، «مەركەز بىر تۇتاش رەھبەرلىك گەنلىك بولسۇن» قىلىش، ئىككى ئۆلكە مەسئۇل بولۇش، ناھىيىنى ئاساس قىلىش» ۋە «ئاھالە كۆچۈرۈش ئېقىنىنى توسۇش كېلەر يىللىق سەنشيا

ماۋزۇ خەۋەرلەر

- لى يېڭى زۇڭلى دېڭىز - ئوكيان نېفىت سانائىتى ساھەسىدىكى ئەمگەك نەمۇنىچىلىرى بىلەن كۆرۈشتى
- ئازادلىق ئارمىيە باش سىياسىي بۇسى جياڭ زېمىننىڭ قىزىل ئارمىيە ئۇزۇن سەپىرى غەلبىسىنىڭ 60 يىللىقىنى خاتىرىلەش يىغىنىدا قىلغان سۆزىنى ئەستايىدىل ئۆگىنىش توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش چىقاردى
- گوۋۇيۈەن تېلېۋىزىيە - تېلېفون يىغىنى ئېچىپ باج، مالىيە مال باھاسىنى ئومۇميۈزلۈك تەكشۈرۈش خىزمىتىنى قانات يايدۇرۇشنى ئورۇنلاشتۇردى
- ۋېي جىيەننىڭ رايون ئىقتىسادىنى بىرلىكتە راۋاجلاندۇرۇشنى كۈچەيتىشنى ئوتتۇرىغا قويدى
- مەملىكەت بويىچە سانائەت ئىشلەپچىقىرىشنىڭ قۇرۇلمىسىنى تەڭشەشنى تەكشۈرۈشتە ئىلگىرىلەش تولدى
- دۆلەت باش باج ئىدارىسى ئۇقتۇرۇش چىقىرىپ، چەت ئەل كارخانىلىرىنىڭ دائىمىي تۇرۇشلۇق ۋە كالىت ئورگانلىرىدىن باج ئېلىشنى باشقۇرۇشنى كۈچەيتىشنى تەلەپ قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ خەۋىرى. مەركىزىي كومىتېت تەشۋىقات بۆلۈمى، خەلق ئىشلىرى مىنىستىرلىكى، گوۋۇيۈەننىڭ نامراتلارغا راۋاجلاندۇرۇش ئارقىلىق يار - يۆلەك بولۇشقا

(بېشى 1 - بەتتە)

قۇرۇلتاينىڭ يېپىلىش مۇراسىمىدا يېڭىدىن سايلانغان ئاپتونوم رايونلۇق پەن-تېخنىكا جەمئىيىتى 5-نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ رەئىس، مۇئاۋىن رەئىسلىرى، باش كاتىپى ۋە دائىمىي ئەزالىرىنىڭ ئىسمىلىكى، شۇ شېۋخۇا، ليۇشۈۋېن، مەجىت خۇدا بەردى، نەجىمدىن نىزامىدىن قاتارلىق تۆت يولداشنى ئاپتونوم رايونلۇق پەن-تېخنىكا جەمئىيىتى 5-نۆۋەتلىك كومىتېتىنىڭ پەخرى ئەزاسى قىلىش توغرىسىدىكى قارار ئوقۇپ ئۆتۈلدى. ئاپتونوم رايونلۇق پەن-تېخنىكا كومىتېتىنىڭ پەن-تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇرۇش خىزمىتىگە گەۋدىلىك تۆھپە قوشقان 113 ئىلغار خىزمەتچى، سەككىز ئىلغار ئورۇن تەقدىرلەندى. پەن-تېخنىكىنى ئومۇملاشتۇر

*****

ئەسىر ھالقىدىغان تارىخىي بۇرچنى ئادا قىلايلى

ناھايىتى ياخشى تارىخىي پۇرسەت يارىتىپ بەردى. يېڭى ئىشلەپچىقىرىش كۈچلىرىنىڭ سەككىسى بولغان پەن-تېخنىكا خادىملىرى دەۋر تەخىرىسىزلىك تۇيغۇسى ۋە كۈچلۈك مەسئۇلىيەتچانلىقىنى كۈچەيتىپ، تارىخ ئۆزلىرىگە يۈكلىگەن بۇ شەرەپلىك ۋە جاپالىق ۋەزىپىنى باش تارتماي زىممىسىگە ئېلىپ، پەن - مائارىپقا تايىنىپ شىنجاڭنى گۈللەندۈرۈشتىن ئىبارەت ئۇلۇغ ئىشتا ئاۋانگارت بولۇشى كېرەك.

ھەر مىللەت پەن-تېخنىكا خادىملىرىنى ئۆزلىرىنىڭ رولىنى تولۇق جارى قىلدۇرۇش ئىمكانىيىتىگە ئىگە قىلىش ئۈچۈن، ھەر دەرىجىلىك پارتكوملار ۋە ھۆكۈمەتلەر پەن - تېخنىكا خادىملىرىغا باشتىن ئاخىر ئىشىنىپ، كۆڭۈل بۆلۈپ ۋە كۆيۈنۈپ، تىرىشىپ ئۇلارغا بىر قەدەر ياخشى خىزمەت ۋە تۇرمۇش شارائىتى يارىتىپ بېرىشى كېرەك. بۇنىڭدىن باشقا يەنە ئۈنۈملۈك تەدبىر قوللىنىپ پۈتۈن جەمئىيەتتە ئىلىم پەنگە، بىلىمگە، ئىختىساس ئىككىلىرىگە ھۆرمەت قىلىدىغان ياخشى كەيپىياتنى يەنىمۇ شەكىللەندۈرۈشى كېرەك. پارتىيە ۋە ھۆكۈمەتنىڭ پەن-تېخنىكا خادىملىرى بىلەن ئالاقە باغلىشىدا كۆۋرۈك ۋە ۋاستە بولغان ھەر دەرىجىلىك پەن - تېخنىكا جەمئىيەتلىرى ۋە ئۇلارنىڭ قارىمىقىدىكى تەشكىلاتلار پەن-تېخنىكا خادىملىرىنىڭ پىكىر ۋە سادالىرىنى ئەكس ئەتتۈرۈش، ئۆزىگە قاراشلىق ئىلمىي جەمئىيەتلەرنى ھەر خىل شەكىلدىكى ئىلىم ئالماشتۇرۇش قانات يايدۇرۇشقا ئۇيۇشتۇرۇش، پەن-

رەھبەرلىك قىلىش گۇرۇپپىسى، مالىيە مىنىستىرلىكى، تۆمۈر يول مىنىستىرلىكى، قاتناش مىنىستىرلىكى، ج خ مىنىستىرلىكى، رادىئو - كىنو - تېلېۋىزىيە مىنىستىرلىكى، سەھىيە مىنىستىرلىكى، مەملىكەتلىك باش ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى، كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى مەركىزىي كومىتېتى، مەملىكەتلىك ئاياللار بىرلەشمىسى يېقىندا بىرلىكتە «نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش، قىيىنچىلىقى بارلارنى قۇتقۇزۇش، ئىللىقلىق يەتكۈزۈش، ئىئانە توپلاپ ياردەم بېرىش پائالىيىتىنى داىملاشتۇرۇشقا، ئىجتىمائىيلاش تۇرۇشقا ياخشى جامائەت پىكرى مۇھىتى يارىتىشنى قارار قىلدى.

ئۇقتۇرۇشتا مۇنۇلار تەلەپ قىلىندۇ: ھەر دەرىجىلىك پارتكوملار ۋە ھۆكۈمەتلەر بۇ خىزمەتكە يۈكسەك ئېتىبار بېرىپ، ئىئانە توپلاشنى تەشۋىق قىلىش خىزمىتىنى ھەقىقىي چىڭ تۇتۇپ، «تەشۋىقات ھەپتىلىكى» پائالىيىتىنى ئەستايىدىل قانات يايدۇرۇشى لازىم. ھەر يىل 4 - ئاينىڭ 1 - ھەپتىسى ۋە 10 - ئاينىڭ 3 - ھەپتىسى «نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش، قىيىنچىلىقى بارلارنى قۇتقۇزۇش، ئىللىقلىق يەتكۈزۈش پائالىيىتى تەشۋىقات ھەپتىلىكى» قىلىشى لازىم. جايلاردىكى پارتىيە، ھۆكۈمەت ئورگانلىرى، جايلاردا تۇرۇشلۇق قىسىملار ۋە كارخانا، كەسىپى ئورۇنلار ھەر خىل شەكىلدىكى ئۈنۈملۈك پۇختا تەشۋىقات پائالىيىتىنى قانات يايدۇرۇشى ھەمدە ئۇنى يۇقىرى دولقۇنغا كۆتۈرۈشى لازىم.

بېيجىڭ پايتەخت شەھىرى پۈتۈل كۈلۈبى يېقىندا بېيجىڭدا قۇرۇلدى. يەتتە ياشتىن 17 ياشقىچە بولغان 1000 غا يېقىن ئۆسۈر بالا مەشقى قوبۇل قىلدى. سۈرەتتە: كوماندا ئەزالىرى توپ مەشقى قىلىۋاتقان.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى

سەھەردە

ئۆزگەش جاپپار فوتوسى

ئەدەبىيات تەتقىقاتى ۋە ئەدەبىي تەنقىدچىلىكىمىز ھەققىدە ئويلىغانلىرىم

ئۈمىدجان قاسىمى

دەۋر ھەممە ساھە بويىچە زامانىۋىلىشىشقا قەدەم قويغان بۈگۈنكى كۈندە، مۇكەممەل ئەدەبىيات تەتقىقاتى ۋە ئەدەبىي ئوبزورچىلىق، ئەدەبىي تەنقىدچىلىك قوشۇنى بولمىسا، بۇ قوشۇن ئاكتىپ پائالىيەت ئېلىپ بارمىسا، بارلىق ئەدەبىيات - سەنئەت پائالىيىتى ئۆزى پەيدا بولۇپ، ئۆزى يوقىلىدىغان ناتۇرال مېخانىزىمغا ئايلىنىپ قالدۇ، ياخشى بىلەن يامان پەرقلەندۈرۈلمەي، كىتابخانلار گاڭگىراپ قالدۇ ھەم ھەقىقىي ئەدەبىياتنىڭ ئىجادىيەت مېۋىسى كۆمۈلۈپ قالدۇ.

چۈشەنچە بېرەلمىدى. زادى ئاپتورنىڭ «ئەدەبىي ئەسەرنىڭ بارلىققا كېلىشىدىن تارتىپ، ئۇنىڭ ئۆز ئويىدىكى تەرىپىدىن قوبۇل قىلىنىشى، قوبۇل قىلىنىشىدىن تارتىپ ئەمەلىي رولىنى جارى قىلدۇرۇشىغىچە بولغان جەريان بىر پۈتۈن مۇرەككەپ سىستېما» دېگىنى ئەدەبىياتنىڭ ئاساسىي ئەندىزىسىمۇ ياكى ئامېرىكىلىق مەشھۇر ئەدەبىيات نەزەرىيىچىسى ئابرامس ئوتتورغا قويغان «ئەسەرنىڭ ئويىدىكى دۇنيا، ئاپتور ۋە كىتابخان بىلەن بولغان مۇناسىۋىتى، شۇنداقلا ئەسەرنىڭ ئۆزىگە قارىتىلغان تەتقىقات» دېگىنى ئەدەبىياتنىڭ ئاساسىي ئەندىزىسىمۇ؟ ۋە ياكى ئاپتورنىڭ «ئەدەبىي ئىجادىيەتنىڭ پۈتكۈل جەريانى ئويىدىكى دۇنيا - يازغۇچى - ئەسەر - كىتابخان - دۇنيادىن ئىبارەت زەنجىرسىمان ھالقىنىڭ چەكسىز ئايلىنىشى ۋە تەكرار ھەرىكىتىدىن ھاسىل بولغان ئىچكى سىستېما» دېگىنى ئەدەبىياتنىڭ ئاساسىي ئەندىزىسى بولامدۇ؟ ئەندىزە - قېلىپ، رامكا، نۇسخا دېگەنلىك. ئەدەبىياتنىڭ ئويىدىكى ئادەم ۋە ئادەم خاراكتېرى مۇئەييەن قېلىپ، رامكىغا چۈشەيدۇ. شۇنداقتا، «ئەدەبىياتنىڭ ئەندىزىسى» دېگەن بۇ ئاتالغۇنى ئەستايىدىل ئويلىنىشقا توغرا كېلىدۇ. بۇ يەردە ئاپتور «ئەدەبىياتنىڭ قانۇنىيىتى» بىلەن «ئەدەبىيات ئەندىزىسى» دېگەن ئاتالغۇلارنى ئارىلاشتۇرۇپ قويۇۋاتامدۇ - قانداق؟ شۇنداق بولمىسا، «ئەدەبىياتنىڭ ئەندىزىسى» زادى نېمە؟! ئاپتور شۇ ماقالىدە يەنە ئەدەبىياتنىڭ مېخانىزمى ھەققىدە سۆزلەپ كېلىپ: «يېڭى دېموكراتىك ئىنقىلاب مەزگىلىدە مىليونلىغان جۇڭگو ياشلىرى (ياشلىق ناخشىسى، رومانىنىڭ تەسىرى ئاستىدا دۇنيا قارىشى ۋە ئىدىيىسىنى ئۆزگەرتىپ ۋە تەبىئەتتە ئىنقىلابچىغا ئايلانغان» دەيدۇ. ۋاھالەنكى «ياشلىق ناخشىسى»

بولات قانداق تاۋلاندى، رومانىنى يازغان.» دەپ يازغان. ئەمەلىيەتتە، پۈتۈن كورچاگىن «بولات قانداق تاۋلاندى» رومانىدىكى باش قەھرىمان. رومانىنى ن. ئوستروۋسكى يازغان. ئىككىنچى، ئۆز سۆزىگە ئۆزى ئەمەل قىلمايدىغان، مەسىلىنى ئەمەلىي پاكىت ئاساسىدا چۈشەندۈرمەيدىغان ماقالىلەر. مەسىلەن، «نۆۋەتتىكى ئەدەبىي تەنقىدچىلىككە نەزەر» دېگەن ماقالە ئوبزورچىلىقىمىزدا ساقلىنىۋاتقان مەسىلىلەرنى خېلى ئەتراپلىق كۆرسەتكەن، ئەمما ئاپتور «كونكرېت ئەسەرگە باھا بېرىلمەي، بىرەر پارچە ئەسەرگە ئېسىلۇپ، يازغۇچىنىڭ ئىجادىيىتى تامامەن ئىنكار قىلىندى» دېگىنىگە قارشى ھالدا، ئۆزۈم ئابىستراكت گەپ قىلىپ، ئەمەلىي ماسال كۆرسەتمىگەن. قايسى ماقالىدە قايسى ئەسەر شەپقەتسىزلەرچە تەنقىدلەندى؟ بۇلار يېزىلمىغان. ئاپتور ئېيتقاندەك «ئەدەبىي تەنقىدچىلەرنىڭ ئەسەر ئۈستىدىكى قارىشىنىڭ ئوخشاشمىسى نورمال ئەھۋال». شۇنداق ئىكەن، مەسىلىنى ئايدىڭلاشتۇرۇش ئۈچۈن مۇنازىرە قىلىشقا توغرا كېلىدۇ. مۇنداق ئەھۋالنى قانداقمۇ ئايىغى چىقىمايدىغان مۇنازىرە دېگىلى بولسۇن؟ بەزى تەنقىدچىلەر مەلۇم ئەسەر ئۈستىدە ئۆز كۆز قاراشلىرىنى ئوتتۇرىغا قويسا، ئارقىدىن يەنە بىر تەنقىدچى چىقىپ ئۇنىڭ قاراشلىرىنى ئاغدۇرۇپ تاشلىسا، بۇ نورمال ئەھۋال ئەمەسمۇ؟ تەنقىدچى مەلۇم ئەسەر ھەققىدە قاراشلىرىنى ئوتتۇرىغا قويسا، ناۋادا يازغۇچى قايىل بولماي ئۆز قاراشلىرىنى ئاشكارىلىسا، بۇمۇ نورمال ئەھۋال ئەمەسمۇ؟ ئەسەر ئېلان قىلىنغاندىن كېيىن، ئۇ مەلۇم ئاپتورنىڭ ئەسىرىلا بولۇپ قالماي، ئىجتىمائىي مەھسۇلاتقا ئايلاندى. شۇ ئەسەر ھەققىدىكى ھەق - ناھەقنى ئايدىڭلاشتۇرۇشتا يازغۇچىنىڭ مەسئۇلىيىتى بارغۇ؟ يېقىندا كۆزگە كۆرۈنگەن بىر ئەدەبىي ئوبزورچىمىز «نادىر ئەسەر ئېڭى تۇرغۇزۇش ۋە نادىر ئەسەر ئىجاد قىلىشنى تەشەببۇس قىلىشنىڭ ھاجىتى يوق» دېگەن قاراڭغۇ ئوتتۇرىغا قويۇپ، بۇنىڭمۇ سۈكۈت

سۆز، ھەر قۇرغا ئۆزلىرىنىڭ زېرەكلىكى، ئەقىللىقلىقىدىن ئېتىخارلىنىشى تولغان. ئۇلار ماقالىسى يۈزلىنىشى زۆرۈر بولغان قوش ئويىدىكى ئەسەر ۋە كىتابخاننى ئۇنتۇپ قالغان. «ھالقىش» ناملىق ھېكايە ھەققىدىكى ئوبزورنى مانا شۇنداق ماقالە دەپش مۇمكىن. «ھالقىش» ئىزدەنمە ھېكايە. ئۇنى خېلىلا سەۋىيىلىك كىتابخان بىر نەچچە رەت ئوقۇغاندا ئاندىن ئاز - تولا چۈشەنچە ھاسىل قىلىشى مۇمكىن. ئوبزورچى ئۇ ھېكايىنى تولۇق ئويىدا تۇتۇپ، ئوقۇرمەنلەرنى ھېكايە ھەققىدە تولۇقراق، ئايدىڭ چۈشەنچىگە ئېتىبار بېرىشكە قىلىشى كېرەك ئىدى. ئەمما ھېكايە ھەققىدىكى ئوبزور تېخىمۇ مۇرەككەپ، بىر - ئىككى رەت ئوقۇپمۇ چۈشەنگىلى بولمايدىغان دەپدە بىلىم سۆز تىزمىسىغا ئايلانغان. ئالتىنچى، خالتا كوچىغا ئوخشايدىغان ماقالىلەر. بۇنداق ماقالە ئاپتورلىرىنىڭ كۆزى ئۆتكۈر. ئەسەردىكى نۇقتىلارنى كۆرسىتىپ بېرىپ، ئاپتورنى قايىل قىلالايدۇ. ئەمما ئۇلار قوللىنىشقا بولىدىغان، كارغا يارايدىغان ھېچقانداق ئامال - چارىنى كۆرسىتىپ بەرمەيدۇ. كېسەلنى تاپىدۇ، رېتسىپ يازمايدۇ. يۇقىرىقىدەك نۇقتىلار ئەدەبىيات تەتقىقاتى، ئەدەبىي ئوبزورچىلىق ۋە تەنقىدچىلىككە ئائىت ماقالىلەرنى كىتابخانلار ئارىسىدا ئوقۇسىمۇ، ئوقۇمىسىمۇ بولىدىغان ھالغا چۈشۈرۈپ قويدى، ئەدەبىياتچىلارنىڭ كاللىسىدىكى مەشھۇر

قەھرىماننىڭ كۆز يېشى

(ھېكايە)
خى تېئىڭجۇ

ئۇ خۇددى كىچىك قىزلار دەك ئۇياتچان، تارتىنچاق ئىدى. لېكىن پالۋانلارنى بەكمۇ ھۆرمەت قىلاتتى، قەھرىمانلارغا ئىنتايىن چوقۇناتتى. يامغۇردەك يېغۇناتقان مىلتىق ئوقلىرى ئىچىدە كۈرەش قىلغان قەھرىمانلارنىڭ باتۇرلۇقىنى ئىش ئىزلىرى ئۆسۈرلۈك ۋاقتىدىن باشلاپ ئۇنىڭ سەبىي خاتىرىسىگە ئورناپ كەتكەنىدى. ئەپسۇسكى، نەقدىر ئويناشقانداك ئۇنى يېزا باشلانغۇچ مەكتىپىنىڭ ئوقۇتقۇچىلىق ئورنىغا ئولتۇرغۇزدى. ئويلىمىغان يەردىن بۇ يەردە ئۇ ھەقىقىي قەھرىمانغا ئايلاندى. ئۆلكىلىك گېزىتنىڭ باش ستونىغا ئۇنىڭ ئىش ئىزلىرى مەدھىيەلەنگەن ماقالە بېسىلدى. مەدەنىيەت يۇرتىدىكى نەشۇقات رامكىسىغا ئۇنىڭ سۈرىتى چاپلاندى. چوڭ كوچىلارغا ئۇنىڭدىن ئۆگىنىش ھەققىدە لوزۇنكلار ئېسىلدى... شۇنداق قىلىپ ئۇ ناھىيىدىكى چوڭ - كىچىك، ئەر - ئايال ھەممىگە تونۇشلۇق قەھرىمان بولۇپ قالدى. ناھىيىلىك پارتكوم زالىدا ئۇنىڭغا مۇكاپات بېرىش مۇراسىمى ئۆتكۈزۈلۈۋاتاتتى. يىغىن مەيدانى ئىنتايىن تەنتەنەلىك، كەيپىيات ناھايىتى قىزغىن ئىدى. چىراغلارنىڭ كۈچلۈك نۇرى كۆزنى قاماشتۇراتتى. تېلېكامىرالار زال ئىچىدە توختىماي ئايلىنىپ يۈرەتتى. ئۇنىڭ ئالدىدىكى ئۈستەل ئاستىغا تەشتەك گۈللىرى تىزىلغان. ئۈستەل ئۈستىگە قىزىل شايغا ئورالغان

پارتا - ئورۇندۇقلارنىڭمۇ پۇتلىرى سۇنۇپ، ساقلىرى قالمىغانىدى. ئۇ تىت - تىت بولۇپ بىر نەچچە قېتىم مۇناسىۋەتلىك كىشىلەرنى ئىزدىدى، 60 نەچچە چاقىرىم يولنى پىيادە بېسىپ ناھىيىلىك مائارىپ ئىدارىسىدىكىلەر بىلەنمۇ كۆرۈشتى... تولا يول مېڭىپ، يىلىنىپ يالۋۇرۇپ ھېچ ھالى قالمىدى. بىراق ئۇنىڭ ئېرىشىكى كېيىنگە سۈرۈش، ئۆز ئارا ئىتتىرىش، چىرايلىق گەپلەر بىلەن يولغا سېلىش بولدى. ئۇ مەسخىرىلىك كۈلۈشلەر، سۈرلۈك چىرايلار، بەخىرامان باش چاقىشلار ئالدىدا غەزەپتىن يېرىلغۇدەك بولدى. ئامال قانچە؟ ئاخىرى ئۇ تاغدىن نەچچە تال ياغاچ كېسىپ كېلىپ خەتەرلىك تاغغا تىرەك تىرەپ قويدى... گۈلدۈراس ئاقىش سادالىرى ئۇنىڭ خىيالىنى قاچۇردى. ئىتتىك بېشىنى كۆتۈرۈۋېدى. رەئىس سەھنىسىدە ئولتۇرغانلار ئۆزلىرىگە توغرىلىنىۋاتقان تېلېكامىراغا قاراپ ناھايىتى ئېھتىياتچانلىق بىلەن چىراي - شەكىلىنى تۈزەشتۈرۈپ، مەغرۇر ئولتۇرۇشاتتى. - ھازىر يولداش شۇلەمنى سۆزگە تەكلىپ قىلىمىز. - مەن... فوتو ئاپپارات، تېلېكامىرا، مىكرافونلار ئۇنىڭغا توغرىلاندى. ئۇنىڭ كېلىغا بىر نەرسە تۇرۇپ قالغاندەك

دېسە شۇنى دوراش، كونا مۇقاملارنى تەكرارلاش، پەردازۋازلىق قىلىش، شەخسى غەزەز ئارىلاشتۇرۇش بولۇپ ئىپادىلىنىۋاتىدۇ. ماقالىلەر (ئەدەبىيات تەتقىقاتى، ئوبزور، تەنقىد ماقالىلىرى) دا بولسا مۇنداق بىر نەچچە جەھەتتە ئىپادىلىنىۋاتىدۇ:

بىرىنچى، پۇختا نەزەرىيە ئاساسى، كىشىنى قايىل قىلىدىغان ئەمەلىي پاكىتى يوق ماقالىلەر. مەسىلەن: يېقىندا «ئەدەبىياتنىڭ ئاساسى ئەندىزىسى ۋە مېخانىزمى ھەققىدە» دېگەن ماقالە ئېلان قىلىندى. ئەمما ئاپتور بىزگە ئەدەبىياتنىڭ ئاساسى ئەندىزىسى ھەققىدە روشەن

دۇنيا قارشى ۋە ئىدىيىسىنى ئۆزگەرتىپ ۋەتەنپەرۋەر ئىنقىلابچىغا ئايلانغان» دەيدۇ. ۋاھالەنكى «ياشلىق ناخشىسى» رومانى 1957 - يىلى 9 - ئايدا يېزىلىپ پۈتكەن، 1958 - يىلى 1 - ئايدا تۇنجى قېتىم نەشر قىلىنغان. ئاپتور ماقالىسىدە يەنە: «پاۋىل كورچاگىن (كۆكۈيۈن) رومانىدىن غايەت زور ئىلھام ئېلىپ جەمئىيەتكە ئاكتىپ يۈزلىنىپ، ئىنقىلابقا قاتناشقان ھەمدە دۇنيانى ئۆزگەرتىش پائالىيىتى جەريانىدا ئىنقىلابىي قەھرىمان بولۇپ يېتىشىپ چىققان. كېيىن ئۆز دۇنيا قارشى ۋە غايىسىنى چىقىش قىلىپ

تۇرغۇزۇش ۋە نادىر ئەسەر ئىجاد قىلىشنى تەشەببۇس قىلىشنىڭ ھاجىتى يوق» دېگەن قاراشنى ئوتتۇرىغا قويدى. بۇنىڭمۇ سۈكۈت قىلىپ تۇرۇش كېرەكمۇ؟ گەپ نېمىنىڭ ھەق، نېمىنىڭ ناھەق ئىكەنلىكىگە قاراشتا. بەس-مۇنازىرىدىن قورقمايلىق كېرەك. ھەقىقەت بەس-مۇنازىرە ئارقىلىق ئايدىڭلىشىدۇ. ئوقۇرمەن بەس - مۇنازىرىدىن كىمنىڭ توغرا، كىمنىڭ خاتا قىلغانلىقىنى چۈشىنىۋالالايدۇ. ئۈچىنچى، بەدىئىي تەسراتسىز ماقالىلەر. بۇنداق ماقالە ئاپتورلىرىدا ئەدەبىياتقا دائىر ئاز-تولا بىلىم ۋە نەزەرىيە بار، ئەمما ئۇلاردا بەدىئىي تەسرات ۋە ئېستېتىكىلىق ھاياجانلىنىش كەمچىل، ئۇلار بەدىئىي زوق قاينىمىغا شۇڭغۇپ كىرەلمىگەن. ئۇلارنىڭ مۇئەييەن ئەسەر ھەققىدىكى ماقالىسى شۇ ئەسەرنىڭ تەشۋىقات تېزىسىغا ئايلانغان، ماتېرىيال، ئۇقۇم ۋە ئەدەبىياتقا يات پىكىرلەرنىڭ ئارىلاشمىسىغا ئايلانغان. بۇنداق ماقالىلەر گېزىت - ژۇرناللاردا خېلى كۆپ ئۇچراپ تۇرىدۇ.

تۆتىنچى، رامكىلىق ماقالىلەر. بۇنداق ماقالە ئاپتورلىرىدا ئاز - تولا تەسرات ۋە ھاياجان بار. ئەمما ئۇلار ئۆزىنىڭ بۇ تەسراتنى زورغا ئومۇمىي ئەھمىيەتكە ئىگە رامكا - قېلىپ دەرىجىسىگە كۆتۈرۈۋالغان. گەپنى گويا باشقىلار ئۇنىڭ مۇشۇ نەزەرىيىسىگە خىلاپلىق قىلغانلىقى ئۈچۈنلا مەغلۇبىيەتكە ئۇچرىغاندەك ئورامدا قىلىدۇ.

بەشىنچى، ماقالە ئاپتورنىڭ ئۆزىلا بەھرىمەن بولىدىغان ماقالىلەر. بۇنداق ماقالە ئاپتورلىرىنىڭ كۆپچىلىكى ئىقتىدارلىق، قەلىمى ئۆتكۈر. ئەمما ئۇلار بىرەر ئەسەرنى دەستەك قىلىپ، باشتىن ئاخىر سۆز ئويۇنى قىلىدۇ. ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ مەسئۇلىيىتىنى ئۇتۇپ قالغان. چوڭقۇر مۇلاھىزىدىن ئۆتكەن تەسراتى ئارقىلىق كىتابخانىنى ئالدايدۇ. ماقالىدىكى ھەر

ماقالىلەرنى كىتابخانلار ئارىسىدا ئوقۇسۇن، ئوقۇمىسىمۇ بولىدىغان ھالغا چۈشۈرۈپ قويدى، ئەدەبىياتچىلارنىڭ كاللىسىدىكى روشەن نەرسىلەرنى غۇۋا نەرسىلەرگە ئايلاندۇرۇپ قويدى. شۇنىڭ بىلەن قىممىتىنى يوقىتىپ، ئوقۇرمەنلىرىنى ئازايتىۋەتتى.

ئەدەبىيات تەتقىقاتى، ئوبزورچىلىق، تەنقىدچىلىك مۇھىم ئىكەن، ئۇ ھالدا ئۇ ئۆزىنى يۇقىرقىدەك خىجىلچىلىقتىن قۇتۇلدۇرۇشى كېرەك. بۇنىڭ ئۈچۈن ماقالە ئاپتورلىرى ئۆزىنى ھەقىقىي يوسۇندا ئەدەبىياتنى، ئوبزورچىلىق، تەنقىدچىلىكنى چۈشىنىدىغان كىشىلەرگە ئايلاندۇرۇشى، ئۇزاق مۇددەت ئۆزىمىزنىڭ، باشقىلارنىڭ، قەدىمكى ۋە ھازىرقى زاماننىڭ مۇنەۋۋەر، داڭلىق ئەسەرلىرىنى ئوقۇپ، بەدىئىي تەسراتنى تاۋلىشى، باھالاش، تەتقىق قىلىش ئۆيىپكىتى بىلەن ئۇچراشقاندا لازىم بولىدىغان كەڭ، جانلىق، كارغا يارايدىغان ئالدىنقى شەرتلەرنى ھازىرلىشى، بىرقەدەر سىستېمىلىق نەزەرىيەۋى ئارقا كۆرۈنۈشكە شۇڭغۇپ كېرەلەيدىغان بولۇشى كېرەك. تەتقىقاتچىلار، ئوبزورچىلار، تەنقىدچىلەر جۇڭگونىڭ، چەت ئەلنىڭ، قەدىمكى ۋە ھازىرقى زاماننىڭ بەدىئىي قاراشلىرى بىلەن ناتونۇش بولۇپ قالمايلىقى، ئۆز ئۆيىكىتىغا ئىدراكى ئورۇن بېكىتىپ بېرەلەيدىغان، ئەقلىي خۇلاسىچىقىرىش ۋە دەلىللەش - ئىسپاتلاش ئارقىلىق ئوقۇرمەنلەرنى قايىل قىلالايدىغان بولۇشى كېرەك. ئەگەر ھەر بىر ماقالىسىدە ئوقۇرمەنلەرنى قايىل قىلالايدىغان يېڭىچە قاراشنى قويايلىسا، ئوقۇرمەن دېيىشى ئويلىغان، ئەمما قانداق دېيىشىنى بىلمەيلىگەن گەپنى قىلالسا تېخىمۇ ياخشى. بىرەر - ئىككى قېتىم ئەمەس، ئۇزاق مۇددەت شۇنداق قىلالسا، ئۇلار ئوقۇرمەنلەر ئارىسىدا ئىشەنچكە، ھۆرمەتكە ئىگە بولىدۇ.

كىشىلىك تۇرمۇشتىكى ئەڭ

- ئەڭ چوڭ خۇشاللىق - ئىزدىنىش ۋە ئىجاد قىلىش.
- ئەڭ چوڭ بەخت - باشقىلارغا ياردەم بېرىش ۋە ئۆزىنى بېغىشلاش.
- ئەڭ چوڭ بايلىق - بىلىم ۋە ۋاقىت.
- ئەڭ چوڭ قايىغۇ - بىلىمسىزلىك ۋە نادانلىق.
- ئەڭ چوڭ تەسەللى - دوستلۇق ۋە ئىشەنچ.
- ئەڭ كۈزەل ئەخلاق - پاكلىق ۋە سەمىمىي ساداقەتلىك.
- ئەڭ ئەخمەقلىق - باشقىلارنى ۋە ئۆزىنى ئالداش.
- ئەڭ چوڭ نومۇس: ۋىجداننى سېتىش.
- ئەڭ چوڭ كۇناھ - پەزىلەتسىزلىك ۋە ئەخلاقسىزلىق.
- ئەلى ئالماس توپلىغان

شۇنىڭ ئالدىدىكى ئۈستەل تەشتەك گۈللىرى تىزىلغان، ئۈستەل ئۈستىگە قىزىل شاينغا ئورالغان مۇكاپات پۇلى ۋە نەپىس ئىشلەنگەن تەقدىرنامە قويۇلغانىدى. يىغىن باشقۇرغۇچىنىڭ ياغراق ئاۋازى زال ئىچىدە ئەكس سادا قايتۇراتتى:

- يولداش شۇلىمىن سىنىڭ تېمى ئۆزۈلۈپ چۈشۈشكە ئاز قالغان ھاللىقى پەيتتە خەتەردىن قورقماي، مۇزىسى بىلەن تامنى تىرەپ تۇرۇپ، 30 نەچچە ئوقۇغۇچىنى قۇتۇلدۇرۇپ قالدى، بىراق ئۆزى ئېغىر يارىلاندى. يولداش شۇلىمىن ئىنسان روھىنىڭ ئىزىپىرى دېگەن شەرەپلىك نامغا ھەقىقىي مۇناسىپ. بىز ئۇنىڭ ئۆزىنى ئۇنتۇغان ھالدا باشقىلارنى قۇتۇلدۇرۇشتە قەھرىمانلارچە ئېسىل پەزىلىتىدىن ئۆگىنىشىمىز...

زال ئىچى تىمتاسلىققا چۆمگەن بولۇپ، ئالدىنقى رەتتە ئولتۇرغان قىزىل گالىستۇكلۇك ۋەكىللەرنىڭ كۆز چاناقلىرىدا ياش ئۈنچىلىرى مەرۋايىتتەك يالتىراتتى...

ئۆتكەنكى ئىشلار خۇددى كىنو ئېكرانىدەك شۇلىمىننىڭ كۆز ئالدىدا نامايان بولۇپ، ئۇنى خىيال قاينىمىغا سۆرەپ كىردى. تاغ قايتىلىغا تاش بىلەن سېلىنغان نەچچە ئېغىز سىنىڭ تاملرى يېرىلىپ، بىر سۇڭدىن كەڭرەك يۈچۈپ پەيدا بولۇپ قالغانىدى.

فوتو ئايپارات، تېلېكامىرا، مىكرافونلار ئۇنىڭغا توغرىلاندى. ئۇنىڭ كېلىغا بىر نەرسە تۇرۇپ قالغاندەك بولۇپ، يۈزىكى دۈپۈلدەپ سوقۇپ كەتتى. پەستە ئولتۇرغانلار ئۇنىڭغا سەبىي يېزا باللىرى، كۈندە باللىرىنى مەكتەپكە ئەكىلىپ قويىدىغان سادا تاغلىقلارنىڭ تونۇش چىرايىدەك كۆرۈنمەكتە ئىدى...

- مەن ئوقۇغۇچىلىرىغا يۈز كېلەلمەيمەن... ئۇلار سىنىدىن، پارتا- ئورۇندۇقلىرىدىن ئايرىلىپ قالدى. 40 نەچچە كۈن دەرس ئاڭلىيالىدى... ئۇلار مەكتەپكە ئوقۇشقا بەكمۇ تەشنا ئىدى... ئۇنىڭ كۆز چاناقلىرىدىكى ياش تامچىلىرى خۇددى يېپى ئۈزۈلگەن مارجاندەك تۆكۈلەتتى.

پەستە ئالقىش ياڭرىماقتا ئىدى. ئۇ لېۋىنى چىشلەپ قويۇپ، تىرەپ تۇرغان قولى بىلەن قىزىل تاۋارغا ئورالغان مۇكاپات پۇلىنى ئېلىپ سۆزىنى داۋاملاشتۇردى:

- مەن ناھىيىمىز يېزىلىرىدىكى باشلانغۇچ مەكتەپلەرنى رېمونت قىلىپ بېرىشنى ئىلتىماس قىلىمەن. بۇ ... بۇ مېنىڭ شۇنىڭغا ئىشانە قىلغىنىم...

زال ئىچىنى گۈلدۈرۈش ئالقىش سادالىرى قاپلىدى.

(ھەخمۇتجان نىياز تەرجىمىسى)

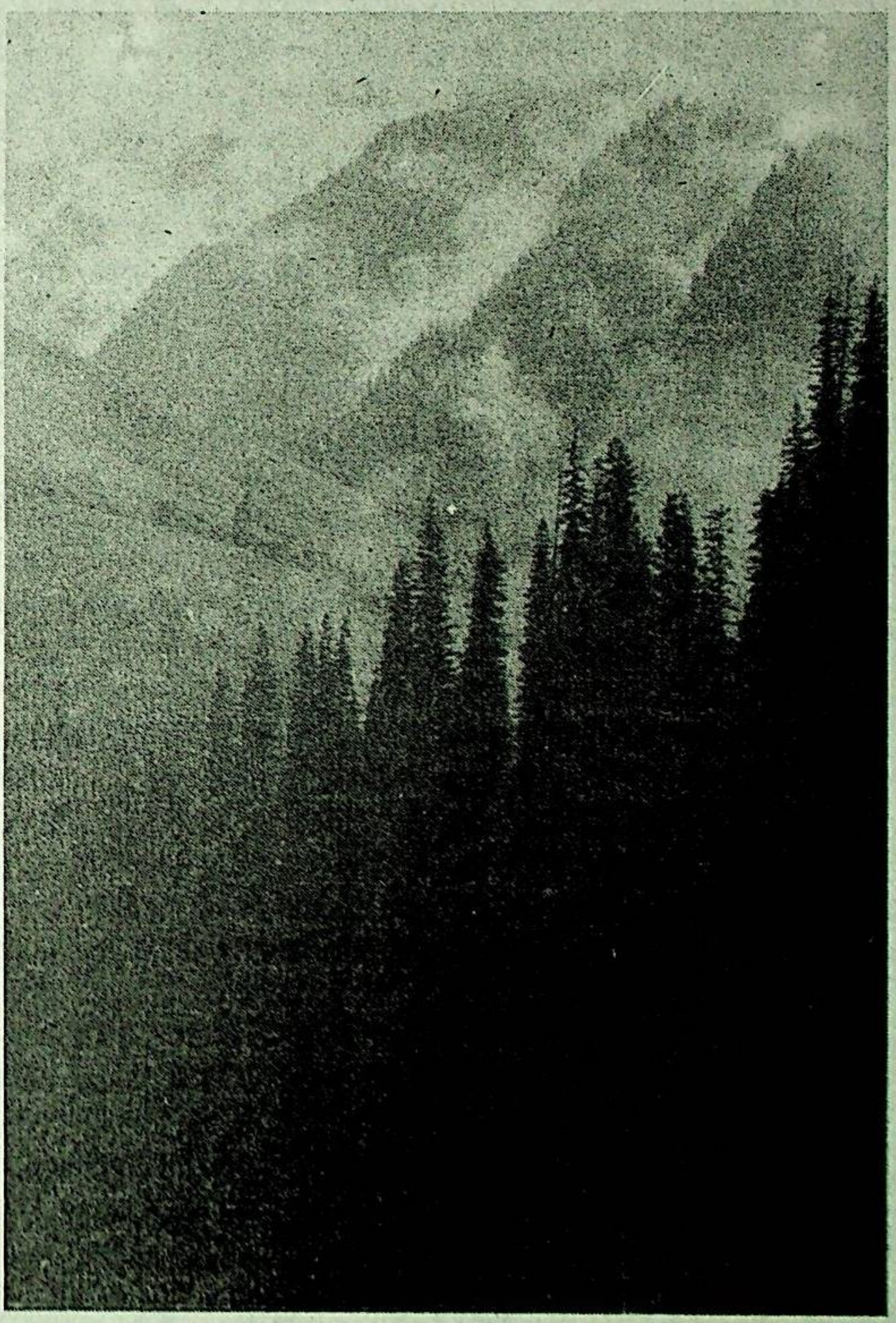
ھېكمەتلىك سۆزلەر

- خىل كۈچ - قانۇن بىلەن ئەدەبتۇر.
- گېرمانىيە شائىرى گېئوتى
- باشقىلارنى ھۆرمەت قىلماسلىق، ئۆزىنى ھۆرمەت قىلماسلىقتۇر.
- «كونا تاغنامە» دىن.
- سراجىدىن ساتتار (ت)
- مۇبادا، بىز ھەر بىر كىشىنىڭ بەختسىزلىكىنى بىرلەشتۈرۈپ ھەممە ئادەمگە تەكشى بۆلسەك، نۇرغۇن كىشى خۇشاللىق بىلەن بىر ئولۇشىنى ئالىدۇ.
- قەدىمكى گرىتسىيە پەيلاسوپى سقورات
- خاتىرجەملىكىنى ئېلىپ كېلىدىغان ئىككى

696 - سان

تامغىنى جېلىل نىياز ئىشلىگەن

گۈزەل مەنزىرە

ئابلز ئابدۇللا فوتوسى

جياڭ زېمىن بىلەن نامىبىيە زۇڭتۇڭى سۆھبەتلەشتى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 23 - ئۆكتەبىر تېلېگراممىسى. دۆلەت رەئىسى جياڭ زېمىن بۈگۈن چۈشتىن كېيىن «خەلق» سارىيىدا نامىبىيە زۇڭتۇڭى سام نۇچاۋما بىلەن سۆھبەتلەشكەندە، جۇڭگونىڭ نامىبىيە بىلەن بىرلىكتە تىرىشىپ جۇڭگو - نامىبىيە ئەنئەنىۋى دوستلۇقى ھەم ھەمكارلىق مۇناسىۋىتىنى يېڭى سەۋىيىگە كۆتۈرۈشنى خالايدىغانلىقىنى بىلدۈردى.

جياڭ زېمىن ئالدى بىلەن نۇچاۋمانىڭ زىيارەتتە بولۇش ئۈچۈن جۇڭگوغا كەلگەنلىكىنى قىزغىن قارشى ئالدى ھەم ئۆزىنىڭ بۇ يىل 5 - ئايدا نامىبىيەدە زىيارەتتە بولغانلىقىنى خۇشاللىق بىلەن ئەسلىپ ئۆتتى. ئۇ مۇنداق دېدى: «جانابلىرى جۇڭگو خەلقىنىڭ ھۆرمەتلىك قەدىناس دوستى، مەن نامىبىيەدە زىيارەتتە بولغان مەزگىلدە جانابلىرىنىڭ ۋە نامىبىيە خەلقىنىڭ جۇڭگو خەلقىگە بولغان دوستلۇقى مەندە چوڭقۇر تەسىر قالدۇرغانىدى، بۇ قېتىمقى زىيارىتىڭىزنىڭ جۇڭگو - نامىبىيە دوستلۇق مۇناسىۋىتىنىڭ يەنىمۇ مۇستەھكەملىنىشى ۋە راۋاجلىنىشى ئۈچۈن يېڭى سەھىپە ئاچىدىغانلىقىغا ئىشىنىمەن.»

جياڭ زېمىن ئىككى تەرەپ مۇناسىۋىتى توغرىسىدا مۇنۇلارنى بىلدۈردى: جۇڭگو بىلەن نامىبىيە قاتنىق قات دېڭىز - ئوكيانلار ئايرىپ تۇرسىمۇ، ئىككى دۆلەت خەلقىنىڭ دوستلۇقى ئۇزاق تارىخقا ئىگە. جۇڭگو - نامىبىيە خەلقىنىڭ جىھانگىرلىككە، مۇستەملىكىچىلىككە قارشى كۈرەشتە بىر - بىرىگە ھېسداشلىق قىلىپ، بىر - بىرىنى قوللاپ چوڭقۇر دوستلۇق ئورناتقان. دىپلوماتىك مۇناسىۋەت ئورناتقاندىن بۇيان، ئىككى دۆلەت مۇناسىۋىتى ئوڭۇشلۇق راۋاجلاندى، يۇقىرى قاتلامدىكىلەرنىڭ ئۆزئارا زىيارەتلىرى كۆپ بولدى، جۇڭگو نامىبىيە بىلەن «ھەقىقىي دوستلۇق، باراۋەر مۇئامىلە

جياڭ زېمىن ئىككى دۆلەتنىڭ ئىقتىساد - سودا مۇناسىۋىتى ئۈستىدە توختالغاندا مۇنداق دېدى: جۇڭگو بىلەن نامىبىيە دىپلوماتىك مۇناسىۋەت ئورناتقاندىن بۇيان ئىقتىسادىي ساھەدە ئۈنۈملۈك ھەمكارلاشتى، كىشىنى مەنۈن قىلىدىغان نەتىجىلەرگە ئېرىشتى، ئىككى دۆلەتنىڭ ئىقتىسادىي ھەمكارلىقى ناھايىتى زور يوشۇرۇن كۈچكە ئىگە. جۇڭگو ھۆكۈمىتى جۇڭگو كارخانىلىرى، شىركەتلىرىنىڭ نامىبىيەگە بېرىپ كۆپ خىل شەكىلدىكى ئۆزئارا مەنپەئەت يەتكۈزىدىغان ھەمكارلىقنى قانات يايدۇرۇشنى داۋاملىق، پائال ئىلگىرى سۈرۈپ، ئىككى تەرەپنىڭ ئورتاق تىرىشىشى ئارقىلىق ئىككى تەرەپ سودىسىنى يېڭى سەۋىيىگە كۆتۈرۈشنى خالايدۇ.

سۆھبەتتىن ئىلگىرى، جياڭ زېمىن «خەلق» سارىيىنىڭ شەرقىي دەۋرازىسىنىڭ ئالدىدىكى مەيداندا مۇراسىمغا رىياسەتچىلىك قىلىپ نۇچاۋمانىڭ جۇڭگوغا زىيارەتكە كەلگەنلىكىنى قارشى ئالدى.

روسىيە فېدېراتسىيىسى كومىتېتىنىڭ رەئىسى روسىيە بىلەن جۇڭگونىڭ ئىقتىساد - سودا ھەمكارلىقىنى يەنىمۇ كېڭەيتىشنى ئۈمىد قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 21 - ئۆكتەبىر تېلېگراممىسى. روسىيە فېدېراتسىيىسى كومىتېتىنىڭ رەئىسى يېگورىيىمى نوۋىچ ستروپوۋ بۈگۈن چۈشتىن كېيىن جۇڭگونىڭ سودا - سانائەت ۋە كىلىرى بىلەن كۆرۈشكەندە مۇنۇلارنى بىلدۈردى: روسىيە جۇڭگو بىلەن ئىقتىساد - سودا ھەمكارلىقىنى يەنىمۇ كېڭەيتىپ، بولۇپمۇ ئىككى دۆلەتنىڭ رايونلىرى ئوتتۇرىسىدىكى مۇناسىۋەتنى يەنىمۇ راۋاجلاندۇرۇپ، روسىيە فېدېراتسىيىسىدىكى جۇمھۇرىيەتلەرنىڭ، ئوبلاستلارنىڭ جۇڭگونىڭ ئۆلكىسى، شەھەر، ئاپتونوم رايونلىرى بىلەن بىۋاسىتە ھەمكارلىق مۇناسىۋىتى ئورنىتىشنى ئىلگىرى سۈرۈشنى ئۈمىد قىلىدۇ.

بىلەن ھەمكارلىق ۋە ئالاقە ئورنىتىشنى ھەم جۇڭگو بىلەن بولغان ئىقتىساد، سودا ئالاقىسىنى راۋاجلاندۇرۇشنى باشتىن - ئاخىر مۇھىم ئورۇنغا قويۇشنى خالايمىز.» ئۇ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: يېقىنقى يىللاردىن بۇيان روسىيە بىلەن جۇڭگونىڭ يىللىق سودا سوممىسى 5 مىليارد دوللاردىن 6 مىليارد دوللارغىچە بولدى، بۇ سان 4000 كىلومېتىردىن ئارتۇق ئورتاق چېگرىسى بار ئىككى ئۇلۇغ دۆلەت ئۈچۈن ئېيتقاندا، خېلىلا ئاز، ئۇنى ئۈزلۈكسىز كۆپەيتىشىمىز ۋە كېڭەيتىشىمىز كېرەك. روسىيە فېدېراتسىيىسى كومىتېتىنىڭ بۇ رەھبىرى روسىيەنىڭ سەنئىيە قۇرۇلۇشىغا

ھېسابلىدى. ستروپوۋ روسىيە، جۇڭگو سودىسىدا كۆرۈلگەن مەسىلىلەر ئۈستىدە توختالغاندا، روسىيە فېدېراتسىيىسى كومىتېتىنىڭ روسىيە فېدېراتسىيىسىنىڭ قانۇن چىقىرىش ئورگىنى بولۇش سۈپىتىدە روسىيە بىلەن جۇڭگونىڭ ئىقتىساد - سودا ھەمكارلىقى ئۈچۈن يول ھازىرلاپ بېرىشنى خالايدىغانلىقىنى بىلدۈردى. مەسىرىدىكى تۇنجى جۇڭگوچە تاماقخانا - «بېيجىڭ تاماقخانىسى» يېقىندا پايتەخت قەھرىنىڭ يېڭىشەھەر رايونى

جۇڭگو ۋەكىلى زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى چەكلەش بويىچە خەلقئارا ھەمكارلىقنى كۈچەيتىشنى مۇراجىئەت قىلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېت، 21 - ئۆكتەبىر تېلېگراممىسى. 51 - نۆۋەتلىك بىت يىغىنىنىڭ دورىلارنى باشقۇرۇش خەلقئارا يىغىنىغا قاتنىشىۋاتقان جۇڭگو ۋەكىلى شى ۋېيچياڭ مۇشۇ ئاينىڭ 21 - كۈنى بۇ يەردە خەلقئارا جەمئىيەتنىڭ زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى چەكلەش بويىچە ھەمكارلىقنى كۈچەيتىپ، زەھەرلىك چېكىملىك جىنايىتى ھەرىكەتلىرىگە قاتتىق زەربە بېرىشنى مۇراجىئەت قىلدى. شى ۋېيچياڭ جۇڭگو ۋەكىللەر ئۆمىكىگە ۋەكالىتەن يىغىندا سۆز قىلىپ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: ھازىر دۇنيا مىقياسىدا ھوشسىزلاندۇرۇش بۇيۇملىرىنى قالايمىقان ئىشلىتىش ئەۋج ئېلىپ، زەھەرلىك چېكىملىك جىنايىتى ئىنتايىن ئېغىرلىشىپ كەتتى. زەھەرلىك بۇيۇملار مەسىلىسى يەر شارى خاراكتېرلىك ئاپەت بولۇپ، خەلقئارا جەمئىيەتنىڭ ئىنتايىن قاتتىق دىققىتىنى قوزغىدى. ئۇ مۇنداق دېدى: جۇڭگو 1998 - يىلى زەھەرلىك بۇيۇملارنى چەكلەش مەسىلىسى توغرىسىدا بىت يىغىنىنىڭ ئالاھىدە يىغىنىنى چاقىرىشنى قوللايدۇ ھەم يىغىننىڭ مۇشۇ ئەسىرنىڭ ئاخىرىدىن كېيىنكى ئەسىرنىڭ باشلىرىغىچە ئېنىق بولغان ستراتېگىيىلىك نىشان ۋە كونكرېت ھەرىكەت پىلانىنى تۈزۈپ چىقىشنى ئۈمىد قىلىدۇ. شى ۋېيچياڭ مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: بىت زەھەرلىك بۇيۇملارنى چەكلەش مەسىلىسى ئالدىغا قويۇلغان تۈرلەردىن بىرى قىلىشى كېرەك. خەلقئارا جەمئىيەت تېخىمۇ كەسكىن ۋە كۈچلۈك تەدبىرلەرنى قوللىنىپ، زەھەرلىك بۇيۇملارغا بولغان قانۇنسىز تەلەپ، ئىشلەپچىقىرىش، سېتىش، يۆتكەش ۋە ئەتكەسچىلىك قىلىش، پۇل يۇيۇش قاتارلىق جىنايىتى ھەرىكەتلەرگە زەربە بېرىپ، زەھەرلىك بۇيۇملار مەسىلىسىنىڭ ھەرقايسى ئەللەرنىڭ ئىجتىمائىي، ئىقتىسادىي ساھەلىرىگە كەلتۈرگەن زىيىنىنى تەدرىجىي ئازايتىشى ۋە يوقىتىشى كېرەك.

ھىندىستان گېزىتى «جۇڭگو تەھدىتى» دېگەن سۆزگە رەددىيە بەردى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 22 - ئۆكتەبىر تېلېگراممىسى. ھىندىستاندا چىقىدىغان «مىللەت پىشۋاسى» گېزىتى يېقىندا ئىزلىق ماقالە بېسىپ، جۇڭگونىڭ يېڭى جۇڭگو قۇرۇلغان 47 يىلدىن بۇيان، بولۇپمۇ ئىسلاھات، ئېچىۋېتىش باشلانغاندىن بۇيان قولغا كەلتۈرگەن شانلىق مۇۋەپپەقىيەتلىرىنى مەدھىيىلدى ھەم «جۇڭگو تەھدىتى» دېگەن سۆزگە قاتتىق رەددىيە بەردى. ماقالىدە مۇنداق دېيىلدى: جۇڭگو قۇرۇلغان 47 يىلدىن بۇيان ھەرقايسى جەھەتلەردە شانلىق نەتىجىلەرگە ئېرىشتى. جۇڭگونىڭ ئومۇميۈزلۈك تەرەققىي قىلىشى دۇنيانىڭ تىنچلىقى ۋە تەرەققىياتىغا پايدىلىق. ماقالىدە مۇنداق كۆرسىتىلدى: ۋەھالەنكى، بەزى كىشىلەر يامان غەزەپ بىلەن «جۇڭگو تەھدىتى» دېگەن سۆزنى تارقىتىۋاتىدۇ. بەزى كىشىلەر قانداقتۇر جۇڭگو دۇنيا بويىچە 3 - ياكى 2 - ئورۇندا تۇرىدىغان كۈچلۈك ئىقتىسادىي دۆلەتكە ئايلىنىپ بولدى. جۇڭگونىڭ تەرەققىي قىلىشى جەزمەن دۇنيا سودىسىغا تەھدىت سالدۇ، شۇڭا جۇڭگو دۇنيا سودىسىدا تەرەققىي تاپقان دۆلەت دەپ قارىلىشى كېرەك، دېيىشمەكتە. ئەمەلىيەتتە 1995 - يىلى جۇڭگونىڭ ئاشقى سودا ئېكسپورتى دۇنيا بويىچە ئومۇمىي ئېكسپورتىنىڭ ئاران % 2.9 نى ئىگىلىدى.

ماقالىدە مۇنداق دېيىلدى: ئاسىيا، تىنچ ئوكيان ئىقتىسادى ۋە پۈتۈن دۇنيا ئىقتىسادى ئۈچۈن ئېيتقاندا، جۇڭگونىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتى تەھدىت بولمايدۇ، ئەكسىچە يەر شارىنىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتىنى ئىلگىرى سۈرۈشتە بارغانسېرى زور رول ئوينايدۇ. ماقالىدە مۇنداق دېيىلدى: جۇڭگونىڭ تەرەققىياتى دۇنيانىڭ مۇقىملىقى ئۈچۈن ئىنتايىن مۇھىم. جۇڭگونىڭ ئۆتكەن ئون نەچچە يىللىق تەرەققىياتى جەمئىيەتنىڭ مۇقىم بولۇشىغا ئاساس سالدى. جۇڭگونىڭ تەرەققىياتى ۋە مۇقىملىقى دۇنيا تىنچلىقى ئۈچۈن غايەت زور تۆھپە قوشتى. ماقالىدە تەكىتلەپ مۇنداق دەپ كۆرسىتىلدى: جۇڭگونىڭ تەرەققىي قىلىشى جەزمەن دۇنيا سودىسىغا تەھدىت سالدۇ، شۇڭا جۇڭگو دۇنيا سودىسىدا تەرەققىي تاپقان دۆلەت دەپ قارىلىشى كېرەك، دېيىشمەكتە. ئەمەلىيەتتە 1995 - يىلى جۇڭگونىڭ ئاشقى سودا ئېكسپورتى دۇنيا بويىچە ئومۇمىي ئېكسپورتىنىڭ ئاران % 2.9 نى ئىگىلىدى.

ياپونىيىدە ئومۇمىي سايلام ئۆتكۈزۈلدى

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، دۇڭجىڭ، 20 - ئۆكتەبىر تېلېگراممىسى. ياپونىيە ئاۋام پالاتاسىنىڭ 41 - نۆۋەتلىك سايلامى مۇشۇ ئاينىڭ 20 - كۈنى ئۆتكۈزۈلدى. ياپونىيىدىكى توققۇز پارتىيە كۆرسەتكەن 1503 نامزات ئاۋام پالاتاسىدىكى 500 ئورۇننى تاللىدى.

سايلام نەتىجىسى ياپونىيىنىڭ كېلەر

ئورۇنى تاللىنىدۇ.
 سايلام نەتىجىسى ياپونىيىنىڭ كېلەر
 نۆۋەتلىك ئىچكى كابىنېتىنىڭ سىياسىي
 قۇرۇلمىسىنى بەلگىلەيدۇ.
 ياپونىيە بويىچە ئاۋاز بېرىش ھوقۇقىغا
 ئىگە سايلانغۇچى تەخمىنەن 97 مىليون
 900 مىڭ، ئومۇمىي سايلامدا ئاۋاز
 بېرىشنىڭ ئاخىرقى نەتىجىسى مۇشۇ
 ئاينىڭ 21-كۈنى ئەتكەندە ئېلان
 قىلىنىدۇ.

ناماھاسنىڭ يېقىندا پايەخت
 قاهىرەنىڭ يېڭىشەھەر رايونى
 ناسېردا تىجارەت باشلىدى. بۇ
 تاماقخانىدا 20 خىلدىن ئارتۇق
 جۇڭگوچە تائام بولۇپ، 50
 خىرىدار بىرلا ۋاقىتتا غىزالنى
 لايىدۇ. «بېيجىڭ تاماقخانى
 سى» نىڭ سىرتى جۇڭگوچە
 ئالاھىدە بېزەلگەن.
 شىنخۇا ئاگېنتلىقى

ئىلگىرى سۈرۈشنى ئۈمىد قىلىدۇ.
 ستروپويۇ مۇنداق دەيدى: «روسىيە
 فېدېراتسىيىسى بازار ئىگىلىكى قۇرۇلۇشىنى
 ئەستايىدىل ئېلىپ بېرىۋاتىدۇ، بىز باشقا دۆلەتلەر
 روسىيە فېدېراتسىيىسى ئورنىنى
 رەھبىرى روسىيىنىڭ سەنشيا قۇرۇلۇشىغا
 قاتنىشىشىنى خالايدىغانلىقىنى بىلدۈردى. ئۇ
 جۇڭگونىڭ سەنشيا قۇرۇلۇشى دەۋر
 بۆلۈمچە ئەھمىيەتكە ئىگە قۇرۇلۇش دەپ
 پارىس قولتۇقى ئۇرۇشىدىكى زىياننى تۆلەپ
 بېرىش خىزمىتىدە ئىلگىرىلەش بولدى

روسىيىنىڭ تاشقى سودىسى مۇقىم راۋاجلانماقتا

1.3% ئاشقان. ئىمپورت سوممىسى 15 مىليارد 500 مىليون دوللارغا يېتىپ،
 ئۆتكەن يىلنىڭ ئوخشاش مەزگىلىدىكىدىن %4.6 ئازايغان. بۇنداق ئەھۋالنىڭ
 كېلىپ چىقىشىدا نۇرغۇن سەۋەب بار، بۇنىڭ ئىچىدىكى ئەڭ ئاساسلىق سەۋەب
 شۇكى، روسىيىدە بۇ يىل يازدا زۇڭتۇڭ ئومۇمىي سايلىمى ئۆتكۈزۈلدى، نۇرغۇن
 دۆلەت روسىيىنىڭ سىياسىي ۋەزىيىتىدە ئۆزگىرىش پەيدا بولۇشىدىن ئەنسىرەپ،
 روسىيە بىلەن سودىنى راۋاجلاندۇرۇشتا بىر قەدەر ئېھتىياتچان بولدى. روسىيە
 تەرەپتىن ئېلىپ ئېتىقاندا، ئۇ ئىچكى بازارنى، ئۆز مەملىكىتىدىكى ئىشلەپ
 چىقارغۇچىلارنىڭ مەنپەئىتىنى قوغداشقا ئەھمىيەت بېرىشكە باشلىدى. ئۆتكەن يىلنىڭ
 ئاخىرلىرىدىن بۇيان، روسىيە دائىرىلىرى يېمەكلىك ئىمپورتىدا كارانتىن قىلىش
 ئۆلچىمىنى قاتتىق ئىجرا قىلىپ، يېمەكلىككە قويۇلغان سۈپەت تەلپىنى ئۆستۈرۈش،
 ئايرىم ئىمپورت تاۋارلىرىغا قارىتا نورما چىكى بەلگىلەپ بېرىش ۋە ئىمپورت تاموژنا
 بېجىنى ئۆستۈرۈش قاتارلىق تەدبىرلەرنى قوللاندى. بۇ تەدبىرلەر روسىيىنىڭ
 مۇستەقىل دۆلەتلەر بىرلەشمىسىدىكى دۆلەتلەردىن باشقا دۆلەتلەر بىلەن بولغان
 سودىسىغا مەلۇم دەرىجىدە تەسىر كۆرسەتتى.
 جۇڭگو - روسىيە سودىسىدا بۇ يىلنىڭ ئالدىنقى يېرىمىدا ئۆزلەش ۋەزىيىتى
 بارلىققا كېلىپ، سومما ئۆتكەن يىلنىڭ ئوخشاش مەزگىلىدىكىدىن %41.2 ئېشىپ،
 3 مىليارد 270 مىليون دوللارغا يەتتى. بۇنىڭ ئىچىدە روسىيە تەرەپنىڭ جۇڭگو
 تەرەپكە قىلغان ئىمپورت سوممىسى 2 مىليارد 460 مىليون دوللارغا يېتىپ،
 ئۆتكەن يىلنىڭ ئوخشاش مەزگىلىدىكىدىن %52.2 ئاشتى.
 جۇڭگو تەرەپتىن قىلغان ئىمپورت سوممىسى 810 مىليون دوللارغا يېتىپ،
 %15.7 ئاشتى. جۇڭگو تەرەپ روسىيەگە ئاساسەن يېمەكلىك، كۈندىلىك ئىستېمال
 بۇيۇملىرى ۋە يېنىك ساتاھت، توقۇمىچىلىق سانائىتى مەھسۇلاتلىرىنى ئىمپورت
 قىلدى، روسىيە جۇڭگونى ئاساسەن ئېنېرگىيە ئۈسكۈنىلىرى، ترانسپورت ماشىنىلىرى،
 پولات ماتېرىيال، خىمىيە ئوغۇت ۋە خىمىيە سانائىتى مەھسۇلاتلىرى قاتارلىقلار
 بىلەن تەمىنلىدى. ئالاقىدار ئىرىياللار جۇڭگو بىلەن روسىيىنىڭ ئالدىنقى يېرىم
 يىلدىكى سودىسىنىڭ ئاشقانلىقى ئىككى دۆلەتنىڭ كارخانا ساھەسىدىكىلەرنىڭ ۋە
 تاشقى سودا تەشكىلاتلىرىنىڭ ئۆزگىرىۋاتقان بازارغا تەدرىجىي ماسلىشىۋاتقانلىقىنى،
 ئىقتىساد - سودا ھەمكارلىقىنىڭ يولى ئۈستىدە ئىزدىنىش جەھەتتە يېڭى ئىلگىرىلەشكە
 ئېرىشكەنلىكىنى چۈشەندۈرۈپ بېرىدۇ، دەپ قارىدى.

بۇ يىلنىڭ ئالدىنقى يېرىمىدا
 روسىيىنىڭ تاشقى سودىسىدا كىشىنى
 مەنەنۇن قىلىدىغان نەتىجە قولغا
 كەلتۈرۈلدى، ئومۇمىي سودا سوممىسى 64 مىليارد دوللارغا يېتىپ، ئۆتكەن يىلنىڭ ئوخشاش
 مەزگىلىدىكىدىن %6.2 ئاشتى.
 روسىيە تەرەپنىڭ خەۋەر قىلىشىچە، روسىيىنىڭ بۇ يىلنىڭ ئالدىنقى يېرىمىدىكى ئىمپورت
 سوممىسى 40 مىليارد 700 مىليون دوللارغا يېتىپ، ئۆتكەن يىلنىڭ ئوخشاش مەزگىلىدىكىدىن
 %4.6 ئاشقان، ئىمپورت سوممىسى 23 مىليارد 30 مىليون دوللارغا يېتىپ، %9.2 ئاشقان،
 سودىدىكى ئوڭ بالانس 17 مىليارد 400 مىليون دوللارغا يەتكەن.
 مۇستەقىل دۆلەتلەر بىرلەشمىسىدىكى دۆلەتلەر بىلەن بولغان سودىنى راۋاجلاندۇرۇشنى
 تېزلىتىش روسىيىنىڭ بۇ يىل كىرگەندىن بۇيانقى تاشقى سودىسىدىكى بىر روشەن ئالاھىدىلىك.
 بۇ يىلنىڭ ئالدىنقى يېرىمىدا روسىيىنىڭ مۇستەقىل دۆلەتلەر بىرلەشمىسىدىكى دۆلەتلەر بىلەن
 بولغان سودىسىنىڭ سوممىسى 15 مىليارد 700 مىليون دوللارغا يەتتى، بۇنىڭ ئىچىدە ئىمپورت
 7 مىليارد 900 مىليون دوللارغا يېتىپ، ئۆتكەن يىلنىڭ ئوخشاش مەزگىلىدىكىدىن %20.6
 ئاشتى، ئىمپورت سوممىسى 7 مىليارد 800 مىليون دوللارغا يېتىپ، %53.4 ئاشتى. ئەھلىچىلەر
 مۇنداق قارىدى: روسىيىنىڭ مۇستەقىل دۆلەتلەر بىرلەشمىسىدىكى دۆلەتلەر بىلەن بولغان
 سودىسىنىڭ بىر قەدەر كۈچلۈك ئېشىشى ئاساسىي سەۋەبى شۇكى، بۇ بىر نەچچە يىلدىن
 بۇيان، غەرب دۆلەتلىرىنىڭ روسىيىگە قۇرۇق ۋەدە بېرىشى كۆپ، ئەمەلىي ھەرىكەت قوللىنىشى
 ئاز بولدى، مەلۇم ئىقتىسادىي ياردەم بەرگەن تەقدىردىمۇ، دائىم ئېغىر شەرتلەرنى قويدى.
 بۇ ھال روسىيىنىڭ مۇستەقىل دۆلەتلەر بىرلەشمىسىدىكى دۆلەتلەر بىلەن بولغان مۇناسىۋەتنى،
 بولۇپمۇ ئىقتىساد - سودا مۇناسىۋەتنى راۋاجلاندۇرۇشقا تۈرتكە بولدى؛ مۇستەقىل دۆلەتلەر
 بىرلەشمىسىدىكى دۆلەتلەرنىڭ ئەھۋالىدىن ئېتىقاددا، ئۇلارنىڭ ئىقتىسادىدا مۇستەقىللىكنىڭ
 دەسلەپكى مەزگىلدىكى ئېغىر چېكىنىشى باشتىن كۆچۈرگەندىن كېيىن، يېقىنقى يىللاردىن
 بۇيان ياخشىلىنىش ئالامەتلىرى كۆرۈلدى. ئايرىم ساھەلەرنىڭ ئىشلەپچىقىرىشى ئاستا - ئاستا
 ئەسلىگە كېلىشكە باشلىدى، تۆلەش ئىقتىدارى ئىلگىرىكىدىن كۈچەيدى، بۇلار ئۇلارنىڭ روسىيە
 بىلەن سودا مۇناسىۋىتىنى راۋاجلاندۇرۇشقا شارائىت يارىتىپ بەردى.
 روسىيىنىڭ مۇستەقىل دۆلەتلەر بىرلەشمىسىدىكى دۆلەتلەردىن باشقا دۆلەتلەر بىلەن
 بولغان سودىسى بىر ئىزدا توختاپ قالدى. بۇ روسىيىنىڭ ھازىرقى تاشقى سودىسىدىكى
 يەنە بىر ئالاھىدىلىكىدۇر. بۇ يىلنىڭ ئالدىنقى يېرىمىدا روسىيىنىڭ مۇستەقىل دۆلەتلەر
 بىرلەشمىسىدىكى دۆلەتلەردىن باشقا دۆلەتلەرگە قىلغان ئىمپورت سوممىسى 32 مىليارد
 800 مىليون دوللارغا يېتىپ، ئۆتكەن يىلنىڭ ئوخشاش مەزگىلىدىكىدىن ئاران

**ئىران بىلەن ئىراق نورمال
 مۇناسىۋەتنى ئەسلىگە
 كەلتۈرۈشنى خالايدىغانلىقىنى
 بىلدۈردى**

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، تېبھان خەۋىرى.
 ئىران زۇڭتۇڭى رافسانجانى مۇشۇ ئاينىڭ 15-
 كۈنى بۇ يەردە ئىراق زۇڭتۇڭى سادامنىڭ
 پەۋقۇلئاددە ئەلچىسى بىلەن كۆرۈشۈشى، ئىككى
 تەرەپ ئىككى دۆلەت ئوتتۇرىسىدىكى نورمال
 مۇناسىۋەتنى ئەسلىگە كەلتۈرۈشنى
 خالايدىغانلىقىنى بىلدۈردى.
 ئىران ئىسلام جۇمھۇرىيىتى ئاخبارات
 ئاگېنتلىقىنىڭ خەۋىرىگە قارىغاندا، ئىراق
 زۇڭتۇڭىنىڭ پەۋقۇلئاددە ئەلچىسى كۆرۈشۈشتە
 ئىراقنىڭ ئىران بىلەن ئىناق قوشنىدارچىلىق
 دوستلۇقىنى ساقلاشنى ھەم ھازىرقى ئاساستا
 ئىككى تەرەپنىڭ مۇناسىۋىتىنى يەنىمۇ
 راۋاجلاندۇرۇشنى ئۈمىد قىلىدىغانلىقىنى
 بىلدۈرگەن. ئۇ يەنە ئىراقنىڭ ئىران تەرەپ
 بىلەن رايون مەسىلىسىدە ھەمكارلىقنى
 كۈچەيتىشى ۋە پىكىر ئالماشتۇرۇشنى
 خالايدىغانلىقىنى بىلدۈرگەن.
 رافسانجانى ئىراق زۇڭتۇڭىنىڭ پەۋقۇلئاددە
 ئەلچىسى بىلەن كۆرۈشكەندە، ئىران بىلەن
 ئىراقنىڭ ئىناق قوشنىدارچىلىق، دوستلۇق
 مۇناسىۋىتىنى ساقلىشى مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە،
 دەپ تەكىتلىدى. لېكىن ئۇ شۇنىڭ بىلەن بىللە
 مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: ئىككى تەرەپ بىر دت
 نىڭ ئىران بىلەن ئىراقنىڭ ئۇرۇش توختىتىشى
 توغرىسىدىكى 598- نومۇرلۇق قارارنى
 ئومۇمىيۈزلۈك ئىجرا قىلىشى ھەم تەدبىر قوللىنىپ
 ئەسلىرىنى ئالماشتۇرۇش مەسىلىسىنى ياخشى
 ھەل قىلىشى كېرەك.

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، جەنۇە خەۋىرى. ب د ت تۆلەم كومىتېتى مۇشۇ ئاينىڭ
 15-كۈنى بۇ يەردە ئۆزىنىڭ كېلەر يىلدىن باشلاپ ئىجتىمائىي تەشكىلات، كارخانا
 قانۇنىي ئىكلىرى ھەم ھۆكۈمەتلەرنىڭ پارىس قولتۇقى ئۇرۇشى مەزگىلىدە تارتقان
 زىيىنىنى تۆلەپ بېرىش توغرىسىدىكى تەلپىنى بىر تەرەپ قىلىدىغانلىقىنى
 جاكارلىدى.
 ب د ت تۆلەم كومىتېتى 1991-يىلى قۇرۇلغاندىن بۇيان 2 مىليون 600 مىڭ
 قېتىملىق تۆلەم تەلپىنى قوبۇل قىلدى. تەلەپ قىلىنغان تۆلەم سوممىسى 200 مىليارد
 دوللاردىن ئاشىدۇ؛ بۇنىڭ كۆپ قىسمى قانۇنىي ئىكلىر ۋە ھۆكۈمەتلەر تەلەپ قىلغان
 تۆلەم سوممىسىدۇر.
 ب د ت تۆلەم كومىتېتى شەخسلەرنىڭ تۆلەم تەلپىنى بىر تەرەپ قىلىش
 خىزمىتىنىڭمۇ بۇ يىلنىڭ ئاخىرىدا ئاياغلىشىدىغانلىقىنى جاكارلىدى.
 مالىيە كۈچى چەكلىك بولغانلىقتىن، ب د ت تۆلەم كومىتېتى B خىلدىكى
 شەخسلەرنىڭ تۆلۈم ۋە يارىلىنىش جەھەتتىكى تۆلەم تەلپىنى ئاۋۋال ئويلاشتى ھەم
 4000 تۆلەم تەلەپ قىلغۇچىغا 13 مىليون 400 مىڭ دوللار تۆلەم تۆلدى.
 ئىراقنىڭ كۈۋەيتكە تاجاۋۇز قىلغانلىقى تۈپەيلىدىن مۇشۇ ئىككى دۆلەتتىن ئايرىلىپ
 زىيان تارتقان A خىلدىكى شەخسلەرنىڭ تۆلەم تەلپى مۇشۇ ئاينىڭ 15-كۈنىگىچە
 بىر تەرەپ قىلىنىپ بولدى. تەخمىنەن 910 مىڭ A خىلدىكى كىشىنىڭ تۆلەم تەلپىنىڭ
 96 پىرسەنتى تەستىقلاندى. ۋە ئۇلارغا 3 مىليارد 200 مىليون دوللار مەبلەغ ئاجرىتىپ
 بېرىلدى. بىراق، ب د ت تۆلەم كومىتېتى ئىراق تاپشۇرىدىغان نېفىت كىرىمىنى قوبۇل
 قىلىشتىن ئىلگىرى بۇ پۇلنى تۆلەپ بېرەلمەيدىغانلىقىنى ئېيتتى.
 ھازىر ب د ت تۆلەم كومىتېتىدا 7 مىليون دوللارلا تۆلەم مەبلەغى بار. ب د ت
 خەۋىپسىزلىك كېڭىشىنىڭ 986- نومۇرلۇق قارارىغا ئاساسەن، ئىراق نېفىت كىرىمىنىڭ
 30 پىرسەنتىنى بۇ كومىتېتقا تاپشۇرىدۇ.

ياپونىيە پايتەختى توكيونىڭ
 ئاۋات شەھەر رايونىدىكى بىر ئوتتۇرا
 مەكتەپتە يېقىندا قۇرۇلۇش قىلىش
 ئۈچۈن ئۆل كولاغاندا، جۇڭگونىڭ
 مىڭ سۇلالىسىنىڭ ئاخىرقى يىللىرىغا
 تەۋە 119 دانە ساپال بۇيۇم چىقتى.
 بۇ ئەمۇال 9-ئاينىڭ 13-كۈنى
 جاكارلاندى.
 سۈرەتتە: قېزىپ چىققان ساپال
 نەخە. شىنخۇا ئاگېنتلىقى